V.

ALECSANDRI

O P E R E

X

CORESPONDENȚĂ

(1871 — 1881)

Ediție îngrijită, traduceri, note și indici

de

MARTA ANINEANU

BCU Cluj-Napoca

RBCFG 2010 03037

SCRIITORI ROMÂNI

EDITURA MINERVA

București, 1985

751855

BIBLIOTECA
— CENTRALĂ —
UNIVERSITARĂ
CLUJ-NAPOCA

CORESPONDENȚĂ

(1871 — 1881)

CĂTRE MARIE BOGDAN

1

Mircești, 11/23 février 1871

Ma chère Marie,

Maman et moi nous sommes enchantés de te savoir occupée au point de n'avoir pas trop de temps à consacrer à ta correspondance. Aussi ne sommes-nous pas trop exigeants en fait de lettres. Ce que nous demandons, par dessus tout, c'est que Tanmée [1] soit contente de toi, tant sous le rapport des études, que sous le rapport de la conduite.

Jusqu'à présent nous n'avons qu'à nous louer de toi. Tu fais des progrès en musique et en anglais, c'est parfait. Il te reste encore à faire quelques efforts pour le dessin qui laisse un peu à désirer.

Tu n'es pas à la hauteur de Raphaël, mais je ne prétends pas que tu égales ce grand maître, ni même que tu le dépasse. Je désire seulement que tu acquières assez de facilité pour dessiner proprement d'après nature afin que dans les voyages que tu pourras faire quand tu seras grande, tu aies du plaisir à enrichir ton album de souvenirs dus à ton crayon.

Tu pourrais, il est vrai, travailler à un futur musée destiné à faire l'ornement de Mircesti, mais je te fais grâce de ce labeur. Il est fort heureux pour toi que, dans ton exil sur la terre étrangère, tu te trouves en société de la gentille Marinette et de Miss Taylor. Grâce à la première tu peux faire de grands progrès sur le piano et Miss Taylor t'obligera à parler anglais aussi bien qu'une jeune *Miss* de Londres.

Embrasse Marinette de ma part et dis-lui que rien ne peut me faire plus de plaisir que de te voir sous sa direction;

elle possède un des plus jolis talents que je connaisse et si elle parvient à t'en céder la moitié, elle aurait des titres incontestables à ma reconnaissance. Quel temps fait-il dans vos parages?

Ici nous jouissons d'un hiver sibérien, plusieurs pieds de neige et un froid à enrhumer le soleil lui-même.

Pour ma part, je garde la chambre et j'attends auprès du feu que le printemps revienne. J'ai soif de verdure comme les bêtes. Un de mes amis disait l'autre jour qu'il mangerait volontiers de l'herbe.

Je t'embrasse, maman t'embrasse, Gogou t'embrasse et tous ensemble nous te ménageons une grande surprise pour l'hiver prochain. Devine laquelle?

Mille bonnes amitiés à Tanmée, à Miss Taylor et à l'aimable Marinette.

Ton père affectionné,
V.A.

Mircești, 11/23 februarie 1871

Dragă Marie,

Mama și cu mine sîntem încîntați să te știm atît de ocupată încît să nu mai ai destul timp pentru corespondență. De aceea nu sîntem prea pretențioși în privința scrisorilor. Ceea ce cerem, mai cu seamă, este ca Tanmée [1] să fie mulțumită de tine, atît în ce privește studiile, cît și purtarea.

Pînă acum nu ne putem decît lăuda cu tine. Faci progrese în muzică și în engleză, este foarte bine. Îți mai rămîne să faci cîteva eforturi pentru desen, care lasă puțin de dorit.

Nu ești la înălțimea lui Rafael, dar nu pretind să-l egalezi pe acest mare maestru, nici să-l întreci. Doresc numai să capeți destulă îndemînare pentru a desena corect după natură, astfel ca, în călătoriile pe care poate le vei face cînd vei fi mare, să-ți placă să îmbogățești albumul tău cu amintiri datorate creionului tău.

Ai putea, este drept, să lucrezi la un viitor muzeu destinat să împodobească Mircești, dar te scutesc de această muncă. Este un mare noroc pentru tine că, în exilul tău pe un pământ străin, te afli în societatea amabilei Marinette și a domnișoarei Taylor. Datorită primei poți face mari progrese la pian și domnișoara Taylor te va obliga să vorbești englezește tot așa de bine ca o tînără *domnișoară* * din Londra.

Îmbrățișează pe Marinette din partea mea și spune-i că nimic nu-mi poate face mai multă plăcere decît să te văd sub direcția sa; ea posedă unul din cele mai frumoase talente pe care le cunosc și dacă izbutește să-ți cedeze jumătate, va avea drepturi de neînlăturat la recunoștința mea. Ce fel de timp este pe meleagurile voastre?

Aici ne bucurăm de o iarnă siberiană, mai multe picioare de zăpadă și un frig de și soarele ar face guturai.

În ce mă privește, eu stau în cameră și aștept lîngă foc revenirea primăverii. Îmi este sete de verdeață ca animalelor. Unul dintre prietenii mei îmi spunea zilele trecute că ar mînca iarbă cu plăcere.

Te îmbrățișez, mama te îmbrățișează, Gogu te îmbrățișează și toți împreună îți pregătim o mare surpriză pentru iarna viitoare. Ghicește care?

Mii de bune amiciții lui Tanmée, domnișoarei Taylor și amabilei Marinette.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

2

Mircesti, 12 mars 1871

Ma chère Marie,

Je ne sais si cette lettre vous trouvera encore à Londres. Je t'écris au hasard et je la jette à la poste afin de ne pas être en reste de correspondance avec toi. J'ai reçu ta lettre du mois de mars, celle qui contenait des détails sur ta visite au Crystal-Palace et à l'hôpital des Invalides. Tu m'annonces ton prochain départ pour le Hâvre [1] et par conséquent

* În original, în limba engleză.

votre prochain retour à Neuilly. Trouverez-vous encore la petite maisonnette debout et non dévalisée par les Prussiens? Je fais des voeux pour qu'il en soit ainsi et que Tanmée puisse enfin se reposer chez elle de toutes les fatigues et des émotions qu'elle a éprouvées depuis sept mois. Dis-lui de ma part que je la prie de m'avertir de suite de son retour à Neuilly pour que je lui expédie de l'argent.

Le printemps semble vouloir nous visiter plus tôt que d'habitude cette année; la neige est partie et nous jouissons depuis quelques jours d'un soleil magnifique. Maman est au jardin du matin au soir à tracer des plans, à planter de gros arbres qui prendront . . . peut-être, et à faire exécuter des mouvements de terrain qui sont destinés à embellir le paysage. Je la laisse faire à sa guise pour voir si elle a bien profité de son voyage à l'étranger. Il va sans dire que Gogou est avec elle, courant après les gens qui travaillent et leur mordant les pieds. Moi je regarde tout cela par la fenêtre et j'attends la verdure pour faire mon apparition au jardin. Voilà mes occupations actuelles; c'est monotone mais c'est calme; on ne s'amuse pas outre mesure mais on ne s'ennuie pas non plus. Si tu vois Marinette embrasse-la de ma part; c'est une charmante jeune fille que j'aime beaucop et que j'apprécie comme artiste de premier ordre.

Présente aussi mes amitiés à Tanmée et mes compliments à Miss Taylor.

J'espère que ton retour en France ne te fera pas négliger l'anglais; il serait vraiment dommage d'oublier ce que tu as dû acquérir pendant quelques mois en Angleterre.

Maman t'embrasse mille fois. Gogou te remercie en aboyant pour ton aimable souvenir, et moi je fais comme maman.

Ton père,

V.A.

Mircești, 12 martie 1871

Dragă Marie,

Nu știu dacă această scrisoare vă va mai găsi la Londra. Îți scriu la întîmplare și o pun la poștă așa încît să nu rămîn în urmă cu corespondența cu tine. Am primit scrisoarea ta din luna martie, aceea care cuprindea amănunte despre vizita ta la Crystal-Palace și la spitalul Invalizilor. Îmi anunți apropiata ta plecare spre Hâvre[1] și, prin urmare, apropiata voastră întoarcere la Neuilly. Veți mai regăsi oare căsuța în picioare și nedevastată de prusieni? Fac urări ca să fie așa și ca Tanmée să poată, în sfîrșit, să se odihnească la ea acasă de toate oboselile și emoțiile pe care le-a îndurat de șapte luni. Spune-i din partea mea că o rog să mă anunțe numaidecît de reîntoarcerea sa la Neuilly pentru ca să-i expediez bani.

Primăvara pare că dorește să ne viziteze anul acesta mai curînd decît de obicei; zăpada s-a topit și ne bucurăm de cîteva zile de un soare minunat. Mama este în grădină de dimineață pînă seara pentru a întocmi planuri, a sădi arbori mari care se vor prinde..., poate, și a schimba forma terenului, toate sortite să înfrumusețeze peisajul. O las să facă cum vrea ea pentru a vedea dacă a învățat ceva din călătoria sa în străinătate. Desigur că Gogu este cu ea, alergînd după oamenii care lucrează și mușcîndu-i de picioare. Eu privesc toate acestea de la fereastră și aștept să înverzească pentru a-mi face apariția în grădină. Iată ocupațiile mele actuale; este monoton, dar liniștit; nu este peste măsură de distractiv, dar nici nu te plictisești. Dacă o vezi pe Marinette, îmbrățișeaz-o din partea mea; este o tînără fată încîntătoare, pe care o iubesc mult și pe care o prețuiesc ca pe o artistă de prim ordin.

Prezintă, de asemenea, amiciții mele lui Tanmée și complimentele mele domnișoarei Taylor.

Sper că reîntoarcerea ta în Franța nu te va face să neglijezi engleza; ar fi, în adevăr, păcat să uiți ceea ce trebuie să fi cîștigat timp de cîteva luni în Anglia.

Mama te îmbrățișează de o mie de ori, Gogu îți mulțumește lătrînd pentru bunele tale gînduri, și eu fac ca mama.

Tatăl tău,

V.A.

3

[Iași], marți, [martie 1871][1]

Dragă Paulină,

Din pricina unor lipsuri de forme, procesul meu este amînat la 20 mai, adică peste două luni. Dacă atunci vor mai fi giudecătorii de astăzi, care sînt oameni onești, sper că dreptatea va fi pentru mine.

Am regulat poziția vieriului și l-am scăpat de miliție, angajîndu-l ca argat, cu contract întărit chiar de primăria de la Buciumi. Cît pentru via de la deal, mai am cîteva formalități de îndeplinit pentru ca să răscumpăr embaticul și aceasta mă obligă a întîrzia aici pănă duminică. Cred dar că voi pleca de aici peste cinci zile.

Am intrat în vorbă cu alt bancher pentru ca să nu mai am daraveri cu Meyerhoffer[2], și poate că voi vinde chiar lui vreo 400 kile popușoi.

Eu sînt sănătos. Să te găsesc sănătoasă împreună cu Gogu . . loiu.

V.A.

Trimite-mi un șip de apă de *gudron*. Mi se pare că avem vreo trei cumpărate la Paris.

4

[Iași, martie 1871][1]

Dragă,

Am întîrziat din cauza vierului pe care l-am scăpat în sfîrșit. Voi pleca mîini acasă. Te sărut. Croitorul trebuie să fi venit; ține-l pînă voi veni eu, căci aduc materia de rochie. Popușoiul se urcă mereu.

V.A.

5

[Iaşi], vineri, [martie 1871][2]

Dragă,

Mîine dimineaţă trebuie să mă întîlnesc cu Cîmpineanu pentru chestia embaticului viei. Voi pleca deci mîine seară, sîmbătă. Trimite-mi trăsura duminică dimineaţa.

Vă sărut,

V.A.

6

[Iaşi, martie 1871?] [1]

Dragă,

Sînt sănătos şi am de gînd a mă întoarce foarte în curînd la ţeară. Aştept numai ca să se mai îndrepte Docan, pe care l-am găsit bolnav de moarte. Am sperare că preste vro patru zile să plec de aice.

Lupta între soldaţi şi popor a fost grozavă. Se vorbeşte de un mare număr de răniţi şi de ucişi. Cînd m-oi întoarce acasă, ţi-oi povesti multe.

Te sărut,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

7

Mirceşti, 4 mai 1871

Iubite domnule Negruzzi,

Aflu din jurnale şi din scrisori particulare că Bolintineanu se găseşte în cea mai tristă stare a sănătăţei şi în cea mai

completă mizerie. Din cauza lipsei, poetul cel mai poet din Valahia este amenințat a-și închide ochii la spital. Ar fi o rușine pentru noi să lăsăm a fi pradă mizeriei un om care a vărsat pe altarul patriei sale toate comorile sufletului, inteligenței și geniului său.

Dl. Iorgu Sion a deschis o loterie [1] în favorul nenorocitului nostru confrate. El mi-a trimis un număr de bilete, cu rugăminte de a le împarte cît mai curînd, căci gradul de sărăcie al lui Bolintineanu nu îngăduie întîrziere. Însă cum pot răspunde la apelul său cînd mă găsesc în singurătate? Am trimis d-lui Zanne, care găzduiește pe Bolintineanu, 30 # pentru înlesnirea celor mai neapărate cheltuieli și, cît pentru biletele de loterie, am crezut că fac bine trimițîndu-le „Junimei" [2], care mai bine decît oricine va ști să aprețuiască datoria ce au toți românii către Bolintineanu.

Trebuie numaidecît ca aceste 99 de bilete să fie împărțite și banii adunați, cît mai curînd expediuți d-lui Zanne. Acest agiutor amical va ușura suferințele unui om care prin lucrările sale a meritat o soartă mai bună în lume și este în drept de a aștepta din partea compatrioților săi adevărate probe de simpatie și de recunoștință.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Eu voi sosi în curînd la Iași și voi da tot ajutorul pentru plasarea biletelor.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

8

[Iași, mai 1871] [1]

Dragă,

Am cîștigat procesul și am scăpat de Poliz. Mă ține 300 cheltuielile de avocați și celelalte, dar în sfîrșit am scăpat de-o grijă. Eu voi veni vineri acasă. Aice au plouat cu piatră.

Te sărut împreună cu Gogu,

V.A.

Trupele franceze au intrat în Paris.

9

Mircesti, 8 juin 1871

Ma chère Marie,

Je t'ai négligée depuis quelque temps, mais la faute en este à M-elle Marie Docan[1] qui s'est mariée et que j'ai dû couronner moi-même à Jassi. Ayant été absent pendant plusieurs semaines, tes lettre sont arrivées à Mircesti en mon absence et je n'ai pu en prendre connaissance qu'à mon retour.

Je m'empresse donc de t'écrire pour te donner de nos nouvelles.

Maman s'occupe beaucoup du jardin qu'elle orne de fleurs et qu'elle transforme à l'instar des petits jardins des Champs-Elysées. Quant à moi je me livre à la lecture des journaux pour me tenir au courant des événements de Paris, et chaque jour je me réjouis de te savoir loin des horreurs qui se passent dans cette malheureuse ville [2]. Tante Aimée a eu la meilleure inspiration en se rendant avec ses enfants en Angleterre, et pour ma part je serais heureux d'apprendre qu'elle persiste dans l'idée de prolonger son séjour. A en juger d'après tes lettres tu te plais suffisamment à Londres et je ne doute pas que tu fasses des progrès dans la langue de Shakespeare; il me semble que tu dois avoir l'air d'une jeune *miss* depuis que tu habites les environs de Londres.

Tu devrais m'envoyer un croquis de la maison de Redcliff-Lodge, avec ton portrait à l'une des fenêtres; je les ferai encadrer pour l'ornement de mon salon.

Ta photographie n'est pas mal, mais elle pourrait être meilleure, aussi j'en attends une autre mieux réussie.

Dis à Marinette que je l'embrasse sur les deux joues, et reçois de ma part et de celle de maman un millier de baisers.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 8 iunie 1871

Dragă Marie,

De cîtva timp te-am dat uitării, dar vina este a d-rei Marie Docan [1] care s-a măritat și pe care a trebuit să o cunun eu însumi la Iași. Lipsind timp de mai multe săptămîni, scrisorile tale au ajuns la Mircești în lipsa mea și nu am putut lua cunoștință de ele decît la întoarcerea mea.

Mă grăbesc deci să-ți scriu pentru a-ți da veşti despre noi.

Mama se ocupă mult de grădină, pe care o împodobește cu flori și pe care o transformă în felul micilor grădini de pe Champs-Elysées. În ce mă privește, eu mă dedau citirii ziarelor pentru a mă ține la curent cu întîmplările din Paris, și în fiecare zi mă bucur de a te ști departe de grozăviile care se petrec acum în acest nefericit oraș[2]. Mătușa Aimée a avut cel mai bun gînd ducîndu-se cu copiii ei în Anglia și, în ce mă privește, aș fi fericit dacă aș afla că stăruie în ideea de a-și prelungi șederea. Judecînd după scrisorile tale, îți place destul de mult la Londra și nu mă îndoiesc că vei face progrese în limba lui Shakespeare; mi se pare că trebuie să ai aerul unei tinere *domnișoare* * de cînd locuiești în împrejurimile Londrei.

Ar trebui să-mi trimiți o schiță a casei din Redcliff-Lodge, cu portretul tău la una din ferestre; aș înrama-o pentru a-mi împodobi salonul.

Fotografia ta nu este proastă, dar ar fi putut fi și mai bună, de aceea aștept alta mai bine izbutită.

Spune-i Marinettei că o sărut pe amîndoi obrajii, și primește din partea mea și din a mamei o mie de sărutări!

Tatăl tău iubitor,

V. A.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

10

Mircesti, 8 juin 1871

Cher ami,

Je reçois à peine votre lettre du 5, et j'y réponds de suite, tant j'ai hâte de vous dire combien je suis heureux de vous

* În original, în limba engleză.

savoir encore de ce monde vous et les vôtres, car, à la distance qui me sépare de la France et à la suite des horribles désastres qui ont éprouvé votre pays, il nous semble que tous les Français doivent être morts. Guerres, épidémies, rigueurs de l'hiver, guerre civile, rien n'a manqué à cette belle France qui était si attrayante dans sa prospérité et qui est si sympathique dans son malheur. Oui, cher ami, vous avez raison de ne pas douter de l'avenir; il existe dans votre nation une force de vitalité que rien ne peut anéantir, et cette force se traduit par une magnifique insouciance qui a sa grandeur, quoi qu'on dise, car elle fait mépriser les vicissitudes du présent et fait regarder l'avenir avec assurance. La plaie est large, profonde, effrayante, mais le sang est riche, et la plaie se cicatrisera plus vite que ne le pensent vos ennemis.

Paris a été bombardé par les Prussiens, incendié par les communeux; cette ville, l'orgueil et la joie du monde, est aujourd'hui parsemée de ruines. Eh bien, que les amateurs de spectacles désolants se hâtent d'aller visiter ces ruines, car *bientôt* il n'en restera plus; les bois ont été coupés, ils seront *bientôt* replantés; les monuments se relèveront *bientôt* comme par enchantement, car Paris est la ville des miracles, et le monde entier va concourir à sa restauration. Paris est la maîtresse du monde intelligent et riche, on l'aime et on la veut belle et parée comme une reine. Ce qui aurait été l'anéantissement pur Berlin, Pétersburg *et tutti quanti*, sera pour Paris le commencement d'une nouvelle splendeur; ce qui aurait été pour la Prusse une ruine séculaire, ne sera pour la France qu'une gêne momentanée, car elle este riche, active, vaillante, et elle possède un trésor inépuisable qu'on ne lui prendra jamais: c'est l'esprit qui invente, qui crée, qui pétille, qui éclaire et qui subjugue. Un Allemand, aussi enrichi qu'il devienne par les dépouilles du voisin, sera toujours un Tudesque lourd, grossier, obtus, au rire bête, à l'allure quasi grotesque, tandis qu'un Français, même appauvri, conservera un certain cachet de distinction inhérente à la race latine, et cet esprit fin et gouailleur, tant redouté de la docte Allemagne, de la sainte Russie et de la mercantile Angleterre. „Prenez mon or, Messieurs les Germains, buvez mon vin, allez, faites ripaille une fois dans votre vie, je vous regarde faire en souriant, car vous êtes communs jusque dans

vos triomphes, et moi je me sens assez riche pour vous faire l'aumône d'un peu de victuailles et même d'un peu de gloire." „Voilà ce que la France peut dire, et elle peut ajouter: „Gare à la revanche!" Ah! c'est ce jour-là que l'on s'amusera.

Pauvre Mérimée[1]! il a fermé les yeux à temps. Sa maison est brûlée, et voitre petit appartement[2] aussi, cher ami. Mais, bah! votre mère bien-aimée vous reste, et vous avez auprès d'elle un petit coin plein de souvenirs d'enfance et de douces consolations. Que ne venez-vous à Mircesti vous reposer de toutes vos émotions; nous serions si heureux à nous deux au sein du calme parfait qui m'entoure.

Adieu, et tout à vous de coeur,

V. Alecsandri

Mes amitiés les plus chaleureuses aux dames Raymond

Mircești, 8 iunie 1871

Iubite prietene,

Am primit chiar acum scrisoarea dumitale din 5 și răspund numaidecît, așa sînt de grăbit să-ți spun cît sînt de fericit de a te ști încă pe lumea asta pe dumneata și pe ai dumitale, căci, la depărtarea care ne desparte de Franța și în urma dezastrelor oribile pe care le-au încercat țara voastră, ni se pare că toți francezii trebuie să fie morți. Războaie, epidemii, grozăviile iernii, război civil, nimic nu i-a lipsit acestei frumoase Franțe, care era așa de atrăgătoare prin prosperitatea sa și care este atît de simpatizată din cauza nenorocirii sale. Da, dragă prietene, ai dreptate să nu te îndoiești de viitor; există în națiunea voastră o forță de vitalitate care nu poate fi distrusă cu nimic, și această forță se traduce printr-o magnifică nepăsare care își are grandoarea sa, orice s-ar spune, pentru că ea face să fie disprețuite vicisitudinile prezentului și face să fie privit viitorul cu încredere. Rana este mare, adîncă, înspăimîntătoare, dar sîngele este bogat și rana se va cicatriza mai repede decît gîndesc inamicii voștri.

Parisul a fost bombardat de prusieni, încendiat de comunarzi; acest oraș, mîndria și bucuria lumii, este astăzi presărat cu ruine. Ei bine, amatorii de spectacole dureroase să se grăbească să meargă să viziteze aceste ruine căci *curînd* nu va mai rămîne nimic, pădurile au fost tăiate, vor fi *în curînd* replantate; monumentele se vor ridica *în curînd* ca prin minune, căci Parisul este orașul miracolelor și lumea întreagă va conlucra la restaurarea sa. Parisul este stăpîna lumei inteligente și bogate, este iubită și-o doresc frumoasă și împodobită ca o regină. Ceea ce ar fi însemnat distrugerea pentru Berlin, Petersburg și *altîtea altele* * va fi pentru Paris începutul unei noi splendori; ceea ce ar fi însemnat pentru Prusia o ruină de secole, nu va fi pentru Franța decît o jenă momentană, căci ea este bogată, activă, curajoasă și ea posedă o comoară nesecată, care nu-i va fi luată niciodată: este spiritul care inventă, creează, strălucește, luminează și subjugă. Un german, oricît de bogat ar deveni prin jefuirea vecinului, va rămîne întotdeauna o ființă aspră, greoaie, grosolană, obtuză, cu rîsul prostesc, cu o ținută aproape grotescă, în timp ce un francez, chiar sărăcit, va păstra pecetea de distincție inerentă rasei latine și acel spirit fin și zeflemitor, de care se teme atît învățata Germanie, sfînta Rusie și negustoreasca Anglie. „Luați-mi aurul, domnilor germani, beți-mi vinul, haideți, benchetuiți o dată în viața voastră, vă privesc făcînd-o surizînd, căci sînteți vulgari chiar și în triumful vostru, și eu mă simt destul de bogată pentru a vă face pomană cu puțină hrană și chiar cu puțină glorie." Iată ce poate spune Franța, și ea poate adăuga: „Feriți-vă de răzbunare!" Ah, ce o să ne mai distrăm în ziua aceea!

Săracul Mérimée[1]! a închis ochii la timp. Casa sa a ars și micul dumitale apartament[2] de asemenea, dragă prietene. Da! dar îți rămîne mama dumitale iubită, și ai alături de ea un colțișor plin de amintirile din copilărie și de dulci consolări. De ce nu vii la Mircești să te odihnești de toate emoțiile, am fi așa de fericiți noi amîndoi, în sînul liniștei perfecte care mă înconjoară.

Adio și al dumitale din inimă,

V. Alecsandri

Cele mai călduroase amiciții doamnelor Raymond.

---

* În original, în limba italiană.

CĂTRE AUGUST TREBONIU LAURIAN

11

Mircești, 17 iuli 1871

Domnule prezident,

Diverse împregiurări și considerări[1] nepermițîndu-mi a mai face parte din onorabilul corp academic, vă rog să binevoiți a-i încunoștința retragerea mea din sînul său și profunda regretare cu care mă despart de onorații mei colegi.

Primiți, domnule prezident, asigurarea distinsei mele considerări.

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

12

Mircesti, 1 août 1871

Ma chère petite Marie,

M.A. Catargi est parti pour Londres chargé de t'apporter nos baisers, mais je pense que cette lettre arrivera avant lui en Angleterre. M. Catargi te remettra aussi l'énorme somme de quatre ducats que Maman t'envoie pour acheter une voiture et des chevaux pur sang; mais je te conseille de ne pas faire cette folie et de consacrer plutôt cet or à l'achat de bonbons et de sandwichs pour fêter l'arrivée de M. Catargi.

Alice est une petite curieuse; elle veut connaître le nom du mari de Mitza Docan? hé bien, hâte-toi de lui apprendre que c'est le shah de Perse qui l'a demandée en mariage et

que pour l'obtenir il s'est déguisé sous la figure d'un jeune homme qui s'appelle Loupo Bogdan.

Comment! Un simple croquis de Redcliff-Lodge, avec une personne à la fenêtre est une oeuvre au-dessus de tes moyens? Et moi qui te croyais déjà de la force de Raphaël!...

Tes anciens croquis m'avaient fait concevoir une haute idée de ton talent, mais puisque tu m'as tiré de mon erreur avec franchise, je te fais grâce de la personne à la fenêtre et je ne demande que la croquis de la façade de la maison, pas bien difficile à faire. On trace sur le papier quatre lignes en forme de carré, on couvre le carré d'un triangle qui figure le toit, on dispose dans l'intérieur du carré des petits trous en guise de fenêtres et le tour est fait.

Admire le fac-similé ci-dessous.

Puis on signe un nom et on ajoute en latin: *fecit.* Les générations future en le voyant tombent en extase et célèbrent la gloire de l'Artiste.

Maman se porte bien et brûle du désir de te voir. Vous vous reverrez sans faute l'année prochaine ou à Paris, ou en Moldavie. La chose sera décidée plus tard. Moi-même je compte faire une course vers les parages où vous vous trouverez installés définitivement. Mais je ne puis encore préciser l'époque de mon départ.

Embrasse Tanmée de la part de maman et présente lui en même temps mes sincères amitiés. Ceci fait, va chez Madame Sophie Catargi, fais lui une belle révérence et dis-lui, en bon anglais, que je la prie d'agréer mes hommages.

Adieu et mille baisers.

Ton père affectionné

V.A.

Mircești, 1 august 1871

Micuța mea Marie,

Dl. A. Catargi a plecat spre Londra însărcinat să-ți aducă sărutările noastre, dar cred că scrisoarea aceasta va sosi înaintea lui în Anglia. Dl. Catargi îți va da, de asemenea, și patru ducați pe care mama ți-i trimite

pentru a cumpăra o trăsură și cai pursînge; dar te sfătuiesc să nu faci această nebunie și mai bine să întrebuințezi acești bani pentru a cumpăra bomboane și sandvișuri pentru a sărbători sosirea d-lui Catargi.

Alice este o mică curioasă; ea vrea să cunoască numele soțului Miței Docan? Ei bine, grăbește-te să-i spui că a fost cerută în căsătorie de șahul Persiei și că, pentru a o căpăta, s-a prefăcut luînd înfățișarea unui tînăr care se numește Lupu Bogdan.

Cum! O simplă schiță a casei din Redcliff-Lodge, cu o persoană la fereastră este o operă mai presus de mijloacele tale? Și eu care te credeam deja de talia lui Rafael!...

Vechile tale schițe mă făcuseră să am o înaltă idee despre talentul tău, dar pentru că m-ai trezit cu sinceritate din greșeala mea, te scutesc de persoana de la fereastră și nu cer decît schița fațadei casei, nu prea greu de făcut. Se trag pe hîrtie patru linii în formă de pătrat, se acoperă pătratul cu un triunghi care înfățișează acoperișul, în interiorul patratului se așază mai multe găuri, în chip de ferestre, și păcăleala este gata.

Admiră facsimilul de mai jos.

Pe urmă se semnează un nume și se adaugă în latină: *a făcut**. Generațiile viitoare, văzînd-o, cad în admirație și cinstesc gloria artistului.

Mama este sănătoasă și arde de dorința de a te vedea. Vă veți revedea fără îndoială anul viitor fie la Paris, fie în Moldova. Lucrul va fi hotărît mai tîrziu. Eu însumi mă gîndesc să fac un drum spre meleagurile unde vă veți găsi așezați definitiv. Dar nu pot încă să hotărăsc timpul plecării mele.

Îmbrățișează pe Tanmée din partea mea și prezintă-i în același timp sincere amiciții. Și cu aceasta, du-te la doamna Sofia Catargi, fă-i o frumoasă plecăciune și spune-i, într-o bună engleză, că o rog să primească omagiile mele.

Adio și mii de sărutări,

Tatăl tău iubitor,

V.A.

13

Mircesti, 24 août 1871

Ma chère Marie,

Je t'écris à la hâte pour te charger de remettre la lettre ci-jointe à Madame Catargi et pour avertir Tanmée que je

* În original, în limba latină.

lui expédie l'argent à Paris [1]. Je me propose de lui écrire ces jours-ci, ne pouvant le faire en ce moment à cause du monde que j'ai chez moit et qui fait un affreux tapage dans la maison. Vous allez retourner bientôt à Paris; j'espère que tu me feras le plaisir de n'y pas oublier l'anglais auquel je tiens tant!

Mr Baligot m'avertit que tu lui as écrit une gentille petite lettre. C'est bien, je te conseille de lui en écrire d'autres tout aussi gracieuses que la première. Tu commences à devenir une grande *miss*, il faut que ta correspondance soit digne d'une demoiselle bien élevée et qui sait plusieurs langues.

Tu voudrais échapper à l'obligation de faire pour moi le croquis de Redcliff-Lodge, et tu essayes de me séduire par la promesse d'un dessin quelconque. Mais je n'accepte pas le change et je réclame Redcliff-Lodge d'après nature. Il me semble t'avoir enseigné le procédé de dessiner les maisons. Ce n'est pas difficile.

Maman se porte bien, elle t'embrasse un nombre infini de fois. Gogou t'envoie ses plus doux regards et moi je finis par un gros baiser tout paternel,

V.A.

Mircești, 24 august 1871

Dragă Marie,

Îți scriu în grabă pentru a te însărcina să trimiți scrisoarea alăturată doamnei Catargi și pentru a înștiința pe Tanmée că ii trimit banii la Paris.[1] Socotesc să-i scriu zilele acestea, neputînd să o fac acum din cauza lumii pe care o am aici și care face în casă un zgomot groaznic. Vă veți întoarce în curînd la Paris; sper că îmi vei face plăcerea de a nu uita engleza la care țin așa de mult!

Dl. Baligot mă înștiințează că i-ai scris o scrisoare drăguță. Foarte bine, te sfătuiesc să-i scrii și altele tot atît de plăcute ca prima. Ai început să devii o *domnișoară* * mare, corespondența ta trebuie să fie demnă de o domnișoară binecrescută și care știe mai multe limbi.

* În original, în limba engleză.

Ai vrea să scapi de obligația de a face pentru mine schița casei din Redcliff-Lodge, și încerci să mă îmbunezi cu făgăduiala unui desen oarecare. Dar nu primesc schimbul și pretind Redcliff-Lodge după natură. Mi se pare că ți-am arătat mijlocul de a desena casele. Nu este prea greu.

Mama este sănătoasă, te îmbrățișează de nenumărate ori. Gogu îți trimite cele mai dulci priviri și eu închei printr-o bună sărutare părintească,

V.A.

CĂTRE SCARLAT FĂLCOIANU

14

Mircesti, 28 sept. 1871

Cher ami,

Le menu du *prandiulu academicu*[1] que vous m'avez envoyé est un véritable coup de massue sur les doctes crânes des Laurianu, Maxim et Cie. C'est un chef d'oeuvre de cocasserie qui m'a fait rire aux larmes. Il n'y manque qu'un seul plat, le *selbaticus anghinarius asinorum.*

Il y a longtemps déjà que les élucubrations grotesques du corp qu'académique on nomme, portent les signes d'une certaine aliénation mentale, et depuis longtemps je carressais le projet de me retier de ce *balamuc savant* ... Une occasion me manquit et elle m'a été offerte par Mr Lauriano sous la forme du *viatique.*

Voici la fin de l'adresse qui m'a été envoyée par le président de la délégation du corps académique qui date de 16 juin; *Binevoiți a onora Delegațiunea cu unu respunsu, aretandu totu de una data candu și unde se vi se tramitta banii de viatecu.*

A cette proposition in extremis, j'ai répondu par ma démission [2], et une lettre adressée à Mr Laurianu dans laquelle je le remerciais de la gracieuseté de son offre, et je l'assurais

que je n'étais pas encore mourant pour avoir besoin de viatique.

Décidément, cher ami, nous traversons en ce moment un courant d'idées grotesques, et des tendances absurdes, qui exercent une influence désastrueuse sur les cerveaux faibles. La politique enfante des hommes d'etat à la douzaine, et la littératture enfante des Vadius et Trissontins [3].

Quand diable sortirons-nous de là?

Mais parlons de choses plus sensées. Je vous ai attendu cet été et cet automne à votre retour de l'étranger, et vous avez passé à côté de Mircesti comme d'habitude. Si j'étais un roi absolu, je vous punirais en vous condamnant à assister aux séances académiques, mais je suis votre ami, et pour le prouver, je viendrai moi-même à Bucarest cet hiver. Suis-je gentil?

En attendant, rendez-moi le petit service de m'informer si un certain *Poliz din Oblaştîea Besarabiei* a fait recours en cassation contre la sentence de la Cour d'appel de Iassy, qui a bien voulu ne pas condamner les héritiers du feu Vornik Alecsandri à payer au dit Poliz une somme considérable. C'est un procès [4] qui a pris fin depuis près de trois mois.

Vous m'obligez beaucoup, car je me guiderai sur votre réponse pour élever la dernière muraille de la Chine entre le Poliz en question et moi.

Mon frère a été chez moi avant d'aller en France, et nous avons tant parlé de vous que les oreilles on dû vous tinter. Pensez à toutes les horreurs que nous avons débitées sur votre compte ! Ion Ghica est dans mon voisinage ; il compte s'en retourner prochainement à Bucarest.

Adieux, ou mieux, au revoir. Mille bonnes amitiés à Md. Falcoiano, ma charmante ennemie.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Rapplez-moi au souvenir de Balaciano, si vous le voyez

Mircești, 28 sept. 1871

Scumpe prietene,

Meniul de la *prandiulu academicu* [1], pe care mi l-ai trimis, e o adevărată lovitură de măciucă dată doctelor cranii ale lui Laurian, Maxim și C-ia. E o capodoperă de bufonerie, care m-a făcut să rîd cu lacrimi. Nu lipsește din ele decît un singur fel de mîncare: *selbaticus anghinarius asinorum.*

E foarte multă vreme de cînd elucubrațiile grotești ale corpului ce academic * se numește poartă stigmatele unei oarecare alienări mintale, și încă de mult timp mă gîndeam să mă retrag din acest *balamuc* savant. Îmi lipsea numai ocazia, și ea mi-a fost oferită de dl. Laurian, sub forma *viaticului.*

Iată sfîrșitul adresei ce mi-a fost trimisă de președintele delegației corpului academic, pe data de 16 iunie: *Binevoiți a onora delegațiunea cu un respuns, aretandu totu de una data candu și unde se vi se tramitta banii de viatecu.*

La această propoziție *în extremis*, am răspuns cu demisia [2] și cu o scrisoare d-lui Laurian, în care-i mulțumeam pentru grațiozitatea ofertei d-sale și totodată îl asiguram că nu sînt încă muribund ca să am nevoie de viatic.

Hotărît scumpe prietene, străbatem în clipa de față un curent de idei grotesc și de tendințe absurde, care exercită o influență dezastruoasă asupra capetelor slabe. Politica zămislește oameni de stat cu duzina, în timp ce literatura zămislește nenumărați Vadius și Trissotini.[3]

Cînd dracu' vom ieși dintr-astea?

Dar să vorbim și de lucruri mai cuminți. Te-am așteptat și vara, și toamna asta la întoarcerea dumitale din străinătate și, ca de obicei, ai trecut pe lîngă Mircești. Dacă aș fi un rege absolut, te-aș pedepsi condamnîndu-te să asiști la ședințele academice, dar îți sînt prieten, și, ca să ți-o dovedesc, voi veni în persoană iarna asta la București. Nu-i așa că sînt drăguț?

Pînă atunci, fă-mi micul serviciu de a mă informa dacă un anume *Poliz din Oblaștîea Besarabiei* a făcut recurs la Casație împotriva sentinței Curții de Apel din Iași, care n-a binevoit să osîndească pe moștenitorii răposatului vornic Alecsandri să plătească sus-zisului Poliz o sumă considerabilă. E un proces [4] care a luat sfîrșit de aproape trei luni.

Mă îndatorezi foarte mult, căci după răspunsul dumitale mă voi călăuzi ca să ridic ultimul zid chinezesc între Poliz și mine.

---

* În limba franceză cuvintele dau o cacofonie amuzantă.

Fratele meu a fost pe la mine înainte de a se duce în Franța, și atîta de mult am vorbit de dumneata, că, de bună seamă, ți-au țiuit urechile. Imaginează-ți toate ticăloșiile pe care le-am debitat împreună pe seama dumitale! Ion Ghica e prin vecinătate; el crede să se întoarcă în curînd la București.

Adio sau, mai bine, la revedere. O mie de bune amiciții d-nei Fălcoianu, încîntătoarea mea vrăjmașă.

Al dumitale,

V. Alecsandri

Adu-i aminte de mine lui Bălăceanu, dacă îl vezi.

CĂTRE MARIE BOGDAN

15

Mircești, 12 oct. 1871

Ma chère Marie,

J'ai vu avec plaisir que reconnaissant tes torts envers ta maman tu lui as écrit une gentille lettre pour lui demander pardon de ton silence. Il ne faut jamais oublier, ma chère enfant, qu'après Dieu, c'est la mère qui doit tenir la meilleure place dans le coeur d'un enfant.

Tanmée m'écrit pour m'annoncer son retour avenue de Neuilly. Dans quel état elle a du trouver sa maison! Plus de jardin sans doute! Je te charge de présenter nos amitiés à Tanmée et de lui dire de ma part que je répondrai bientôt à sa lettre datée de Neuilly.

Il paraît que vos toilettes étaient magnifiques à la noce d'Hélène, c'est dommage qu'on ne vous ait pas photographiées en groupe pour conserver le souvenir de ce jour mémorable. Je suis enchanté que Miss Taylor ait trouvé que tu as fait des progrès dans la langue anglaise mais je serais encore plus enchanté si j'apprenais que tu t'attaches à ne

pas oublier ce que tu as acquis à Londres, pendant le temps de votre émigration. Il faut donc te remettre au travail sérieusement et piocher fort de l'anglais et du piano.

M. Catargi qui t'envoie ses amitiés m'a dit que tu avais de bonnes dispositions pour la musique. Est-ce vrai? J'en jugerai sans partialité à mon prochain voyage à Paris. En attendant, *mamoutza* et moi nous t'envoyons mille baisers.

Ton père affectionné,

V. Alecsandri

Compliments à Miss Taylor.

Mircești, 12 oct. 1871

Dragă Marie,

Am văzut cu plăcere că, recunoscîndu-ți greșelile față de mama ta, i-ai scris o scrisoare drăguță pentru a-i cere iertare de tăcerea ta. Nu trebuie să uiți niciodată, fetița mea, că după Dumnezeu, mama este aceea care trebuie să dețină locul cel mai bun în inima unui copil.

Mătușa Aimée mi-a scris pentru a-mi face cunoscută reîntoarcerea sa în avenue de Neuilly. În ce stare trebuie să-și fi găsit casa! Sigur, fără grădină! Te însărcinez să prezinți mătușii Aimée amicițiile noastre și să-i spui din partea mea că voi răspunde în curînd scrisorii sale datată din Neuilly.

Se pare că toaletele voastre la nunta lui Hélène erau minunate, păcat că nu v-au fotografiat în grup pentru a păstra amintirea acestei zile de neuitat. Sînt încîntat că domnișoara Taylor a găsit că ai făcut progrese în limba engleză, dar aș fi încă și mai încîntat dacă te silești să nu uiți ceea ce trebuie să fi cîștigat la Londra, în timpul emigrației voastre. Trebuie deci să te apuci serios de lucru și să muncești zdravăn pentru engleză și pian.

Dl. Catargi, care îți trimite amicițiile sale, mi-a spus că aveai bune dispoziții pentru muzică. Este adevărat? Voi judeca fără părtinire la viitoarea mea călătorie la Paris. Pînă atunci mămuța * și cu mine îți trimitem mii de sărutări.

Tatăl tău iubitor,

V. Alecsandri

Salutări domnișoarei Taylor.

---

* În original, în limba română cu ortografie franceză.

16

Mircesti, 12 oct. 1871

Mon cher ami, dans la paisible solitude de Mircesti, les lettres de mes amis de France sont toujours les bienvenues; elles réveillent mes souvenirs et m'arrachent moi-même à une certaine torpeur qui m'accable depuis les terribles événements de votre malheureux pays. L'émotion produite par les désastres de la France a été trop forte; elle est suivie d'un affaissement moral, d'une lassitude intellectuelle contre lesquels nous devons réagir énergiquement, car la pente est dangereuse, elle mène droit à l'imbécillité. On dit dans mon pays que les armées russes laissent toujours le choléra après elles; on peut dire que la campagne prussienne a laissé derrière elle une prostration toute germanique qui, pour les races latines, est une véritable maladie. Cela passera, je n'en doute pas, mais en attendant, on en souffre aussi bien à Mircesti qu'à Baume-les-Dames[1].

Nous autres Roumains, qui avons vu passer tant d'invasions sur le sol de notre patrie, nous savons de quelle nature sont les couches limoneuses que les flots de ces invasions déposent en se retirant. Nous les avons même caractérisées de la manière suivante:

Invasion turque: pilaf cuit dans le sang.

Invasion russe: orthodoxie brutale, voleuse, nauséabonde.

Invasion autrichienne: méchanceté burlesque, sottise prétentieuse.

Invasion prussienne: bestialité haineuse, cruelle et rapace.

Le peuple dit:

Turcul: caraghioz.

Rusul: porc.

Neamțul: pâsat mort de foame.

Prusianul: porc nemțesc, neamț porcesc.

En un mot, toutes ces races, auxquelles on a cherché et même accordé quelques qualités, se ressentent et se ressentiront longtemps encore de leur grossièreté native; ce sont d'anciens esclaves de la race latine qui veulent être maîtres à leur tour et qui ne comprendront jamais la véritable grandeur. Bismarck est un grand homme allemand, il ne sera jamais un grand homme européen. La Prusse a gagné de grandes victoires, elle a fait une campagne mémorable. A-t-elle gagné du prestige aux yeux du monde? Non... Ç'a été savant, oui, mathématique, oui ... mais les mathématiques n'ont jamais engendré l'enthousiasme.

Mais n'en parlons plus. C'est un affreux cauchemar déjà dissipé; la France en sera soulagée bientôt; c'est à la Suisse à faire des réflexions inquiétantes, maintenant que la passion des Prussiens pour les pendules et les montres s'est dévoilée au grand jour.

Vous avez été à Paris, cher ami, et vous comptez vous y rebâtir un nid? C'est fort bien; je vais, de mon côté, m'occuper de vous trouver des tapis moldaves ornés d'oiseaux problématiques, et vous les envoyer pour en faire des portières etc. Je vous avertis seulement que l'on en trouve très difficilement et que j'aurai de la peine à découvrir quelque chose de passable comme originalité de dessin. Je vais toujours donner des ordres *ad hoc*, et aussitôt que l'on m'aura trouvé ce que vous désirez, je vous en avertirai.

Quel temps fait-il chez vous? Avez-vous encore un peu de soleil pour réchauffer votre muse? Moi j'ai la nostalgie de cet astre, âme et flambeau du nôtre, car, depuis quelques jours, nous sommes perdus dans un brouillard épais. L'hiver approche rapidement sur les ailes des corbeaux qui traversent l'air par bandes prussiennes. Ce sont les uhlans de la saison rude; ils croassent de façon à me faire croire que j'entends une tragédie allemande... et vous savez si j'aime l'harmonie de cette langue.

Ah! mon pauvre ami, quelles belles illusions vous aviez sur la race germanique! Vous ne voyiez dans la savante Allemagne que des Goethe et des Schiller, des philosophes débonnaires, des natures placides et honnêtes? ... Faux bons-hommes que tout cela! Grattez l'Allemand, vous trouverez l'ennemi de l'esprit; derrière les bésicles de chaque escogriffe blond de Heidelberg, de Berlin et de Munich se

cachent les yeus faux d'un renard, le fameux renard que vous vous êtes donné la peine de traduire. Tout est faux dans le pays de la choucroute: fausse littérature, fausse philosophie, faux esprit et faux sentiments... le tout revêtu de faux clinquants qui ont pu surprendre jusqu'à aujourd'hui la bonne foi des esprits droits et des coeurs sincères. J'aime à croire que désormais vous êtes revenu de vos poétiques erreurs à l'endroit des Faust et des Gretchen de la soi-disant savante Allemagne. En fait de Faust, il n'y a jamais eu là-bas que des Kelner, et, en fait de Marguerite, que des servantes dévergondées qui remplacent le dessert des tableto (tables d'hôtes).

Mais, encore une fois, en voilà assez sur ce chapitre naséabond. Perlons de nos amis et connaissances. Que devient votre frère? Rappelez-moi à son souvenir. Tous vos amis d'ici vous serrent la main affectueusement, à commencer par moi qui vous dis: bon courage: *Allah kerim*!

Tout à vous de coeur,

V. Alecsandri

Mircești, 12 oct. 1871

Iubite prietene, în liniștita singurătate de la Mircești, scrisorile prietenilor mei din Franța sînt întotdeauna binevenite; ele îmi redeșteaptă amintirile și mă smulg dintr-o oarecare toropeală care mă copleșește în urma groaznicelor evenimente din nefericita voastră țară. Emoția provocată de dezastrul Franței a fost prea puternică; ea este urmată de o cădere morală, de o oboseală intelectuală împotriva căreia trebuie să luptăm cu putere, căci panta este periculoasă, te duce de-a dreptul la prostire. Se spune în țara mea că armatele rusești lasă întotdeauna holera în urma lor; se poate spune că războiul prusac a lăsat în urma lui o prostrare adevărat germană, care, pentru rasa latină, este o adevărată boală. Aceasta va trece, nu mă îndoiesc, dar pînă atunci, se suferă tot atît la Mircești cît și la Baumeles-Dames [1].

Noi cestălalți români, care am văzut trecînd atîtea năvăliri pe pămîntul patriei noastre, știm care sînt straturile de noroi pe care le depun valurile acestor năvăliri retrăgîndu-se. Le-am caracterizat chiar în felul următor:

Năvălire turcească: pilaf fiert în sînge.

Năvălire rusească: ortodoxie brutală, hoață, grețoasă.

Năvălirea austriacă: răutate caraghioasă, prostie cu fumuri.

Năvălire prusiană: bestilitate rea, crudă și jupuitoare.

Poporul spune:

[.....] *

Într-un cuvînt, toate aceste rase, cărora li s-au căutat sau chiar li s-au găsit unele calități, se resimt, și se vor resimți încă mult timp de grosolănia lor înnăscută; sînt vechii sclavi ai rasei latine care doresc să fie stăpîni la rîndul lor și care nu vor înțelege niciodată adevărata mărire. Bismarck este un mare om german, nu va fi niciodată un mare om european. Prusia a cîștigat mari victorii, a făcut o campanie de neuitat. Și-a cîștigat ea prestigiu în ochii lumii? Nu... Accasta a fost ceva savant, da, matematic, da..., dar matematicele n-au dat naștere entuziasmului.

Dar să nu mai vorbim. Este un adevărat coșmar deja risipit; Franța va fi în curînd scăpată, Elveția trebuie să fie îngrijorată, acum cînd pasiunea prusienilor pentru pendule și ceasuri s-a dezvăluit în plină zi.

Ai fost la Paris, iubite prieten, și te gîndești să-ți refaci acolo un cuib? Foarte bine, voi căuta la rîndul meu să găsesc covoare moldovenești împodobite cu păsări problematice, și să-ți trimit pentru a face din ele portiere etc... Te anunț însă că se găsesc foarte greu și că voi avea greutăți pentru a descoperi ceva potrivit ca originalitate a desenului. Voi da totuși ordine *ad hoc* și îndată ce-mi vor găsi ceea ce dorești, am să te anunț.

Ce timp aveți pe acolo? Aveți încă puțin soare pentru a vă încălzi muza? Eu suspin după acest astru, suflet și flacără a astrului nostru, căci de cîteva zile sîntem pierduți într-o ceață deasă. Iarna se apropie repede pe aripele corbilor care străbat aerul în grupuri prusiene. Sînt ulanii timpului rău; croncănesc într-un fel de parcă îmi vine să cred că aud o tragedie germană... și știi cît iubesc armonia acestei limbi.

Ah! bietul meu prieten, ce frumoase iluzii ai asupra rasei germanice! Nu vezi în savanta Germanie decît Goethe și Schilleri, filozofi cumsecade, naturi liniștite și cinstite?... Falși oameni! Scormonește pe german, vei găsi dușmanul spiritului; în spatele ochelarilor fiecărui găligan blond din Heidelberg, Berlin și Munchen se ascund ochii falși ai unei vulpi, faimoasa vulpe pe care ți-ai dat silința să o traduci. Totul este fals în țara verzei

* Urmează textul în limba română de la p. 31.

călite; * falsă literatură, falsă filozofie, fals spirit și false sentimente... totul acoperit de o falsă strălucire care a putut să înșele pînă astăzi buna-credința spiritelor drepte și inimilor sincere. Îmi place să cred că de acum înainte ai revenit din poeticele dumitale greșeli despre Faușstii și Gretchenele așa-zisei savante Germanii. Cit despre Faust, nu au fost acolo altceva decît chelneri, iar cit despre Margareta, numai servitoare ușuratice care înlocuiesc desertul din meniu.

Dar, încă o dată, destul despre acest capitol grețos. Să vorbim despre prietenii și cunoștințele noastre! Ce devine fratele dumitale? Amintește-i de mine. Toți prietenii dumitale de aici îți string mîna cu căldură, începînd cu mine care îți spun: mult curaj: *Allah este îndurător.* **!

Al dumitale din inimă,

V. Alecsandri

CĂTRE VASILE POGOR

17

Mircești, 15 oct. 1871

Iubitul meu poet, [1]

Mi-ați dedicat o minunată traducere a *Tristeței lui Olympio*[2] de Victor Hugo și ați însoțit-o cu o scrisoare plină de simțiri amicale și delicate, scrisoare în care inima și spiritul au partea lor deopotrivă. Poezia m-a încîntat prin armonia versurilor și frumusețea limbei, ea are meritul de a fi oglinda fidelă a celei mai duioase compune[ri] poetică din operile marelui poet francez, și mă simt fericit de a spera că veți urma înainte cu șirul traducerilor atît de bine începute. Ați răspuns ca un adevărat poet la îndemnul ce v-am făcut în

* *Choucroute* este de fapt un fel de varză cu afumături de tot felul, foarte greu digerabilă!

** În original, în limba turcă.

priviria literară şi dar nu-mi rămîne decît a te felicita, a te îmbrăţişa şi a mă subsemna al tău amic sincer,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

18

Mircesti, 26 oct. 1871

Cher vieux, à mon retour de Jassi, j'ai été te chercher à Miclauchani [1], mais l'oiseau était envolé ... Désappointement, regret ... en un mot chou blanc. Il faudra donc que je me rends à Bucarest pour continuer les combinaisons dont nous avons parlé au sujet d'une future publication [2] littéraire. Cette idée me sourit assez depuis quelque temps, aussi j'attends l'époque du Carnaval pour me mettre en route. A-propos de Carnaval les agitations de la Moldavie, ainçi que les candidatures de C. et de M. à un trône parcé quelconque ne sont que des canards... il este vrai que les candidats sont des oies. Affaire de basse-cour, comme tu vois.

Avez-vous beau temps là-bas? Ici nous voyons déjà poindre le nez violet de l'hiver. Il fait un vent à décorner bien des maris qui ont eu des malheurs. Saperlotte ! si ça commence déjà la perspective n'est pas gaie. Quelle malheureuse idée ont eue nos ancêtres de venir s'établir dans un pays aussi exposé aux vents du Nord? Ne pouvaient-ils pas se diriger du côté de Nice pour préparer à leur descendants un séjour agréable?

J'ai reçu une lettre de Socecu [3], l'éditeur. Tout va pour le mieux. Je termine donc en t'embrassant et en présentant mes amitiés à Md. Ghica.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 26 oct. 1871

Dragul meu, la întoarcerea mea de la Iași, am fost să te caut la Miclăușani [1], dar pasărea zburase... Dezamăgire, părere de rău... într-un cuvînt, nici un rezultat. Va trebui deci să mă duc la București pentru a continua combinațiile despre care am vorbit în legătură cu o viitoare publicație [2] literară. Acest gînd îmi surîde îndeajuns de cîtva timp, de aceea aștept vremea Carnavalului pentru a porni la drum. În legătură cu Carnavalul, agitațiile din Moldova, cum și candidaturile lui C. și M. la un tron * oarecare nu sînt decît minciuni... este adevărat că acești candidați sînt niște gîște. După cum vezi, o treabă bună de curtea păsărilor.

Aveți vreme bună pe acolo? Aici vedem deja apărînd nasul vînăt al iernii. Este un vînt în stare să smulgă coarnele multor soți care au avut necazuri. La naiba! dacă aceasta începe deja, perspectiva nu este veselă. Ce idee nefericită au avut strămoșii noștri să vină să se așeze într-o țară așa de expusă vînturilor din Nord? Nu puteau ei să se îndrepte înspre Nisa pentru a pregăti descendenților lor un loc de ședere plăcut?

Am primit o scrisoare de la Socec [3], editorul. Totul merge bine. Termin deci îmbrățișîndu-te și prezentînd amicițiile mele d-nei Ghica

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

19

[noiembrie 1871] [1]

Iubite domnule Negruzzi,

Aș dori să se publice în numărul viitor al *Convorbirilor*: *Pohod na Sybir* și *Pe coastele Calabrei*, și celelalte poezii în numerile următoare. Dacă puteți pune la cale astfel publicarea lor, mi-ți face plăcere.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

---

* În original, gluma *trône percé* pentru *chaise percé* = scaun găurit, folosit pentru nevoi intime.

20

Mircesti, 2 décembre 1871

Cher vieux, grâce à la rapidité des communications dont nous jouissons depuis l'ouverture de nos lignes de chemin de fer, ta lettre partie le 12/24 novembre de Ghergany n'est arrivée chez moi qu'aujourd'hui. Or, puisque la poste met huit jours pour franchir la distance qui sépare nos deux propriétés, combien de temps devrai-je mettre moi, simple mortel, pour effectuer ce trajet? C'est là un problème dont je cherce la solution en sentant se dresser sur mon crâne le reste de ma chevelure absente. Partir de Mircesti... c'est bientôt dit, et bientôt fait mais traverser un océan de neige à travers une température peu caressante, sans pouvoir préciser le moment de l'arrivée, c'est une entreprise audacieuse, téméraire même, et que je trouve au-dessus de mes moyens, et nullement en rapport avec ma dose de chaleur naturelle.

Que faut-il conclure de ce qui précède? Il faut conclure qu'il ne serait pas prudent à moi d'affronter des obstacles, voire même des difficultés, faites pour compromettre ma petite santé. Avoir un membre gelé au service de la littérature c'est peut-être glorieux, mais gênant, aussi je ne m'exposerai pas à courir ce risque tant que le froid actuel durera. Il est probable que dans quelques semaines il deviendra moins rigoureux, et alors je profiterai de cet armistice pour filer sur Bucarest.

J'ai vu la liste des futurs collaborateurs de la revue [1] que nous voulons fonder. Le chapelet est respectable, mais ces Mrs auront-ils tous la bonne volonté de comprendre que la *politique sera absolument exclue de notre publication*? Il est si difficile de sortir du courant bourbeux d'une certain presse pour entrer dans les eaux limpides de la saine littérature ! Ce serait pourtant un bain hygiénique dont la société finirait par se trouver très bien.

Il faudra causer avec nos futurs collègues ès-plume, et leur expliquer clairement et catégoriquement la véritable mission de notre oeuvre. Réaction contre le mauvais goût littéraire du jour, propagation des idées saines et pratiques dans le domaine des questions sociales, vulgarisation des connaissances utiles et des découvertes scientifiques auxquelles notre siècle doit sa grandeur ... et enfin et surtout *vade retro* à la politique de clocher, aux polèmiques mesquines et aux personnalités qui irritent, dégoûtent et discréditent. Voilà notre programme.

Tu as eu la bonne idée de faire paraître le 1-er numéro au commencement de l'année qui vient ; il ne faut pas l'abandonner, pour ma part, je suis prêt à saisir ma plume pour écrire un article quelconque, en attendant que je me rende là-bas.

Tu m'annonces des commandes de *cojoks* de la part de plusieurs fashionables de Bucarest. Cette nouvelle me réjouit à double titre et comme fabricant et comme descendent de Trajan. Je promets d'habiller ces Mrs de façon à les faire paraître hommes d'esprit et de coeur. Couvrir de peaux de moutons certains lions de la Roumanie, ceci me fait penser à certaine fable [2] de La Fontaine dont la moralité repose sur un bout d'oreille.

A bientôt, mon cher vieux, si Monseigneur l'hiver le permet. Mes amitiés respectueuses à Madame Ghica et mes meilleures poignées de main à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 2 decembrie 1871

Dragul meu, datorită repeziciunii comunicațiilor de care ne bucurăm de cînd s-au deschis liniile noastre de cale-ferată, scrisoarea ta, plecată la 12/24 noiembrie de la Ghergani nu a ajuns la mine decît astăzi. Or, fiindcă poștei ii trebuie opt zile ca să străbată distanța care desparte proprietățile noastre, cît timp mi-ar trebui mie, simplu muritor, ca să fac acest drum? Este o problemă a cărei soluție o caut, simțind cum mi se zbîrlește pe cap rămășita părului meu absent. Să plec de la Mircești... e ușor de zis și

ușor de făcut, dar să străbat un ocean de zăpadă printr-o temperatură puțin îmbietoare, fără să pot preciza momentul sosirii, e o încercare curajoasă, îndrăzneață chiar, și pe care o găsesc peste puterile mele și deloc potrivită cu doza mea de căldură naturală.

Ce trebuie să se conchidă din cele de mai sus? Trebuie să se conchidă că nu ar fi prudent din parte-mi să înfrunt obstacole, chiar greutăți, de natură a compromite sănătatea mea șubredă. Să-ți degere o parte a trupului în serviciul literaturii e poate glorios, dar supărător, așa că nu voi risca să înfrunt acest pericol cît timp va dura frigul de acum. Este probabil ca peste cîteva săptămîni să devină mai puțin aspru și atunci voi profita de acest armistițiu ca să o șterg la București.

Am văzut lista viitorilor colaboratori ai revistei [1] pe care dorim să o întemeiem. Pomelnicul lor este respectabil, dar acești domni avea-vor ei toți bunăvoința să înțeleagă că politica va fi *cu totul exclusă din publicația noastră*? Este așa de greu să ieși din curentul mîlos al unui anumit fel de presă pentru a intra în undele limpezi ale literaturii sănătoase! Ar fi totuși o baie igienică ce ar face foarte bine societății.

Va trebui să vorbim cu viitorii noștri confrați întru condei și să le explicăm limpede și categoric adevărata chemare a operei noastre. Reacțiune împotriva lipsei de gust literar al zilei, răspîndirea ideilor sănătoase și practice în domeniul problemelor sociale, popularizarea cunoștințelor folositoare și a descoperirilor științifice cărora secolul nostru le datorește măreția lui... și, în sfîrșit și mai ales, *la o parte cu* * politica de rivalitate, polemicile meschine și atacurile personale care supără, dezgustă și discreditează. Iată programul nostru.

Ai avut buna idee ca primul număr să apară la începutul anului care vine, nu trebuie să o părăsești; în ce mă privește, sînt gata să iau condeiul ca să scriu un articol oarecare, în așteptarea venirii mele acolo.

Îmi anunți comenzi de *cojoace* ** din partea mai multor coconași din București. Această veste mă bucură din două motive: și ca fabricant, și ca descendent al lui Traian. Făgăduiesc să îmbrac pe acești domni în așa fel, încît să pară oameni de spirit și de inimă. Să îmbraci în piei de oaie pe unii lei din România, aceasta mă face să mă gîndesc la o oarecare fabulă [2] a lui La Fontaine, a cărei morală se sprijinea pe un vîrf de ureche.

Pe curînd, dragul meu, dacă doamna iarnă o permite. Salutările mele respectuoase doamnei Ghica și cele mai bune strîngeri de mînă pentru tine,

V. Alecsandri

---

* În original, în limba latină, cu semnificația de a îndepărta, a respinge ceva.

** În original, în limba română.

21

Mircești, 14 [?] 1871

Ion Ghica,
București
La telegrama ta n-am a răspunde decît amin și să vă îmbrățișez din toată anima.

Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

22

Mircești, 8 ghenar 1872

Iubite domnule Negruzzi,
Întorcîndu-mă de la Iași la Mircești, am găsit scrisoarea d-tale din 26 dec. anul trecut, prin care îmi faci cunoscută deciderea ce ați luat a vă întruni cîțiva din membrii „Junimei", pentru regularea unor dificultăți ortografice. Neputînd să mă mai reped la Iași pînă după întoarcerea mea de la București, unde am să plec în curînd, vroiesc a vă expune opinia mea asupra punctelor nelămurite încă.

Înainte de toate, sînt de părere a se adopta o ortografie * simplă, pe care să o poată învăța și deprinde lesne atît românii, cît și străinii. Aș dori ceva care să se fixeze în minte *a prima vista*, pentru a evita astfel elevilor o pierdere de timp prețios, pierdere regretabilă și recunoscută de toți filologii

* „«Ortografia Junimii»" este din 1865. În 1872, de cînd este această scrisoare, directorul *Convorbirilor* propusese revizuiri a regulelor stabilite în 1865. I.N." [Notă lămuritoare, scrisă de mîna lui Iacob Negruzzi cu ocazia publicării scrisorii în *Convorbiri*].

greci și francezi. Cine a fost osîndit a studia limba elenă știe cîtă bătaie de cap a suferit pentru ca să [se] familiarizeze cu regulele ortografiei acelei limbi. Asemine și acel ce a învățat limba franceză au blăstămat de o mie de ori încurcătura ortografiei care l-au făcut a pierde ani întregi în labirintul ei.

Ortografia trebuie să fie un mecanism inteligent pentru scrierea unei limbi, iar nu o știință adîncă, încîlcită, nesuferită, ce absoarbe o mare parte din capitalul inteligenții și întîrzie studiile serioase și folositoare. Asemine știință, la care s-au dedat mai cu deosebire frații noștri din Transilvania, e de natură a face chiar din Apolon un pedant grotesc și *anost*, cum zic la București.

Să ne ferim dar de mania celor ce vroiesc a împodobi limba română cu un văl de pedantism și [să] ne gîndim că trăim într-un secol, unde avem multe de învățat, într-un secol de activitate producătoare pentru binele comun a Omenirii, iar nu în acel timp de trîndăvie în care filozofii din Byzanț se cufundau în certe asupra ortografiei, pe cînd otomanii erau sub zidurile orașului.

La 1848 și cu cîțiva ani mai înainte era nevoie de a combate notele din Petersburg, care ne atribuiau o origine slavă; atunci orice armă au fost bună: istorie, geografie, etnografie, poezie poporală, datine strămoșești, limba mai ales, limba purificată de slavonisme, de slove, și chiar ortografia cît de latinizată, cît de încurcată ... toate au fost întrebuințate cu succes pentru a proba că sîntem de neam latin, că ne coborîm din Traian. Și lumea, în fine, ne-a crezut.

Acum însă că am dobîndit diplomul nostru de naționalitate, acum dar cînd toată Europa ne numește români și țeara noastră România, e timp să ne mai discărcăm de atîtea arme apăsătoare, să ne mai ușurăm umerile, pentru ca să pășim cu pas mai grabnic pe valea deschisă.

Am cîștigat procesul nostru în lume, am redobîndit numele nostru adevărat de români, să probăm acum că sîntem români înțelepți, practici, spirituoși, iar nu grei de minte, pedanți, uricioși.

Plecînd de la acest punct de vedere, eu sînt de părere să respectăm armonia limbei, să ne conducem de notele ei melodioase, și să o ferim de tot ce ar produce cacofonii în concertul ei. Așa, trebuie să lepădăm pe *ciune* și *țiune*, ca niște

sunete dizgrațioase care, înmulțindu-se, prefac armonia limbei noastre într-o țiuitură chinezească.

Sînt de părere să înlăturăm pe *qu* și să lăsăm pe *c* în cuvîntul *cerere* ... (să-l păstrăm însă în nume proprii sau tehnici: *Sixt quint*). Cît pentru ofticosul *ph* să-l trimitem la *Eaux bonnes*.

a) Cuvîntul *care* nu trebuie modificat la declinare; el este nevariabil ca și cuvîntul *qui* în limba franceză. *Cari*, pl. de *care*, dacă s-ar adopta, ar da loc la culamburi [sic], de care negreșit că ar profita dl Paicu [1]; *cari* este și pl. de *car*, vierme; *cari* este și un timp al verbului *a căra*.

b) — *x* — să se scrie *cs* ... Alecsandri, căci litera *x* e formată de un *s* și un *c* lipite de spinare și cu dreptul ar trebui să se pronunțe *sc*, *scaun*.

c) *d* și *z* după cuvînt: *ḑioa*, *Zoe*, *ḑic*, *zadar*, *ḑece*, *așeḑămînt*, *magazie*.

d) Duplicarea consoanelor trebuie respinsă, ca una ce aduce confuzie în mintea elevului și produce ades monstruozități ridicole pe hîrtie. Am văzut scris astfel cuvîntul *addăppătturră*.

e) — La imperfectul conjug. 4 să se scrie *gîndiam* pentru că verbul este în *i*, *a gîndi*, — însă la subjonctiv să se scrie *socotească*, pentru că derivă din *socotesc*.

f) Apostroful nefiind întrebuințat decît a ține locul unei vocale eliminate, găsesc că e mai rațional a se scrie: *gîndit-ai*, decît *gîndit'ai*, *datu-mi-s'a* decît *datu'mi s'a* etc.

g) Cît pentru *ŭ*, știi că i-am fost totdeauna dușman neîmpăcat, căci l-am considerat ca pe un parazit ce a înlocuit pe slavonescul ъ, adăogat de părinții noștri la finitul cuvintelor. Îl admit numai ca semn de plural la verburi .... *eu merg*, *ei mergu* și — *eu făceam*, noi *făceamu*; iar cît pentru substantive, îl declar o aninatură grotească, ca și cînd un român și-ar anina cozi de frac la mintean; asemine pentru adverbe, adăogirea lui este o insultă pentru inteligența românului. Oricare strănepot de-a lui Traian este înzestrat cu destulă isteție de spirit pentru ca să priceapă că *un om perfect* se bucură de un *adjectiv* măgulitor și că *lucrînd perfect*, el produce un *adverb* demn de un perfect. Nu are nevoie românul ca să-i bagăm pe *ŭ*, în ochi, pentru ca să înțeleagă sensul unui adjectiv și al unui adverb, și, prin urmare, e de prisos a-l lănțui în regule ortografice, pe cît complicate, pe atît ste-

rile. După părerea mea, năvălirea lui *ŭ*, în scriere este fatală în mai multe priviri: el oprește repegiunea scrisului și a tiparului; dă paginilor scrise sau tipărite un aspect uricios în care domnește un *ŭ, ŭ, ŭ, ŭ, ŭ* nesfîrșit, ca un urlet de rău augur; face pe român a nu ști cum să citească, căci el în vorbă zice ades *omu cela*, în loc de *omul cela*, și cînd citește *unu omu*, îi vine să pronunțe toate literele; în fine *ŭ* produce și o dificultate regretabilă pentru cetirea versurilor. De pildă:

M'amu dusu să vădu pe cîmpu unu calu.

Iată un vers pe care declar că eu însumi, cu toată deprinderea ce am de a ceti versuri, mi-e greu *a prima vista* să-i ghicesc armonia, cînd, de ar fi scris astfel:

M-am dus să văd pe cîmp un cal,

nu aș simți nici o sfială ca să-l rostesc.

Prin urmare, sînt de părere a se scrie: *un om perfect, lucrează perfect — Recunoscînd — făcut* și *făcutu-l'ai — văzutu-l'ai — dîndu-i-se.*

Pentru ce acest *u* în *făcutu-l'ai*?

Pentru că românul are urechie armonioasă și îi sună mai bine așa, decît *făcut-l'ai*, precum îi sună mai bine *calul*, decît *cal'l.*

După socotința mea, adevăratul articol bărbătesc — nu este *lu* ci *ul* — corumpere de *il* italienesc și *el* spaniol ... Așa, cînd românul zice *calul*, el pronunță *cal* (fără u) și adaogă articolul *ul.*

*Ergo ... Vade retro ŭ.**

h) De vreme ce scriu *nasc*, e logic să scriu *nasci*, însă românul ce posedă armonia în ureche și pe vîrful limbei, va pronunța *naști*, fiind mai puțin aspru la auz.

i) — Pentru ‹ și ъ, trebuiesc păstrate semnele *î, ă*, pentru că sînt unele cuvinte imitative precum *vîjîe, fîlfîe*, care sînt de o mare importanță pentru poezia descriptivă.

Aceste sînt ideile mele nestrămutate asupra punctelor de ortografie ce mi-ai expus în scrisoarea d-tale. Acum faceți, hotărîți, cum vă va lumina simțul bun și Armonia.

Articolul părintelui d-tale despre literatură, cred că-l puteți publica în *Convorbiri*, căci mai nimeni nu-l cunoaște.

---

* Deci ... la o parte (limba latină).

Lumina lui Hajdeu a avut un număr foarte restrîns de abonați și de cetitori. Acel articol este mai cu seamă interesant prin notițele sale despre începutul Teatrului nostru Național și sînt încredințat că ar produce plăcere.

Cît despre foaia *Convorbirilor*, planul de a o publica o dată pe lună este bun, însă numărul coalelor îmi pare puțin pentru o publicare mensuală. Bine ar fi dacă fiecare număr ar avea măcar șepte coale, fiindcă astfel ar cuprinde materii mai dezvoltate și mai variate. Nu dau însă nici un sfat, căci multe condiții sînt necesare pentru o publicare voluminoasă și la noi acele condiții cu greu se pot împlini. Oricum să fie, iubite Negruzzi, poți conta pe concursul meu, chiar dacă nu ți-aș da pe *Dridri*.

După întoarcerea mea din București, sper să mă apuc de condei cu amîndouă mîinile, iar pînă atunci voi căta a rermina *prefața* [2] și a ți-o trimite drept mulțumirile la urătile amicale ce mi-ai adus de Anul nou.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

23

Mircesti, 10 janvier 1872

Ma chère Marie,

J'ai été passer les fêtes à Jassi et à mon retour à Mircesti j'ai trouvé ta charmante petite lettre que je considère comme mon plus précieux cadeau de nouvelle année. Maman et moi, heureux de tes souhaits, nous nous promettons de t'apporter les nôtres au printemps et d'y ajouter de forts jolis présents que la distance nous empêche de t'envoyer. Puis comme je soupçonne que tu fais de petits complots avec Alice, ta cousine, en vue de certaines parties de plaisir,

je t'avertis que je trempe d'avance dans ces complots, et cela de la meilleure grâce. Ce qui précède doit te prouver que je suis très content de toi. Tu aimes la musique et le dessin, tu t'appliques à l'étude de l'anglais, sans préjudice des autres études, c'est parfait ; nous nous entendons à merveille, aussi je déclare à haute et intelligible voix que Melle Marie Vasili Alecsandri est une charmante enfant que j'aime bien. Quand nous serons arrivés à Paris, tu nous joueras ton riche répertoire musical et pour remercier notre chère Marinette de ses peines, nous lui ménageons une jolie surprise. En attendant, embrasse-la de ma part et travaille ferme sous sa direction ; tu deviendras ainsi une artiste. Tu feras également mes compliments à l'aimable Miss Taylor et tu lui diras que je compte sur son amicale bonne volonté pour faire de toi une *miss* achevée. Quant à notre chère Tanmée, je laisse le soin à ton coeur de lui exprimer nos sentiments les plus sincères et les plus affectueux.

Maman est allée aujoud'hui à Roman en traîneau. Avant de partir elle a déposé pour toi un baiser sur cette page. Cherches-en la place et trouve-la, si tu as de bons yeux. A bientôt, ma chère Marie, et mille baisers.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 10 ianuarie 1872

Dragă Marie,

Am petrecut sărbătorile la Iași și la întoarcerea mea la Mircești am găsit încîntătoarea ta scrisoare, pe care o socotesc cadoul meu cel mai prețios pentru Anul nou. Mama și cu mine, bucuroși de urările tale, făgăduim să ți le aducem pe ale noastre la primăvară și să adăugăm și foarte frumoase cadouri pe care distanța ne împiedică să ți le trimitem. Apoi, cum bănuiesc că faci mici planuri ascunse cu Alice, vara ta, în vederea unor partide de plăcere, te înștiințez că iau parte dinainte la aceste planuri, și asta cu cea mai mare plăcere. Ceea ce urmează trebuie să-ți dovedească că sînt foarte mulțumit de tine. Îți place muzica și desenul, te străduiești în studiul englezei, fără pierderi pentru celelalte studii, este foarte bine ; ne înțelegem de minune, de aceea declar cu voce tare și limpede că d-ra

Marie Vasili Alecsandri este o fată încîntătoare, pe care o iubesc mult. Cînd vom sosi la Paris, ne vei cînta bogatul tău repertoriu muzical și spre a mulțumi iubitei noastre Marinette pentru munca sa, îi pregătim o frumoasă surpriză. Pînă atunci, îmbrățișaz-o din partea mea și lucrează zdravăn sub direcția ei; vei deveni astfel o artistă. Vei prezenta de asemenea salutările mele amabilei domnișoare Taylor și îi vei spune că mă bizui pe prietenoasa sa bunăvoință pentru a face din tine o *domnișoară* * perfectă. Cît despre iubita noastră Tanmée las în grija inimii tale să-i arăți sentimentele noastre cele mai sincere și mai iubitoare!

Mama s-a dus astăzi la Roman cu sania. Înainte de a pleca, a depus pe această pagină o sărutare pentru tine. Caută locul și găsește-o, dacă ai ochii buni. Pe curînd, dragă Marie, și o mie de sărutări.

Tatăl tău iubitor,

V. A

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

24

Mircești, 12 ghenar 1872

Iubite Negruzzi,

Iată prefața[1] promisă pentru volumul operelor părintelui d-tale. Am descris în ea timpul de acum 30 de ani în care C. Negruzzi a compus cele mai frumoase din *Păcatele tinereților*, timp de *hasmodie* și de sterilitate literară.

Operele create în asemine epohă au un merit mult mai strălucit decît acele ce se nasc în mijlocul unei societăți dezvoltate. Gloria lui C. Negruzzi este dar mai bine dobîndită.

Sînt unele notițe biografice care mi-au lipsit și pe care le-am neglijat. Ar fi deci nimerit ca d-ta să adaugi cîteva note complectătoare în privirea anului nașterei și a morței ami-

* În original, în limba engleză.

cului meu. Asemine în privirea diverselor exiluri ce a suferit sub domnia lui M. Sturdza.

A revedere după întoarcerea mea din București.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

25

Mircești, 24 ghenar 1872

Iubite Negruzzi,

Am profitat de întîrzierea plecărei mele la București pentru ca să răsfoiesc *Povestea vorbii* a lui Anton Pann, și am început a face o culegere [1] mai sumară din toate proverbile publicate de el.

De voiești să te folosești de acest articol pentru a umplea ultimele două numere a *Convorbirilor*, îți trimit giumătate din lucrarea mea, promițîndu-ți să-ți trimit în curînd și cealaltă giumătate.

De socoți însă să păstrezi întregul articol pentru anul VI, pune-l deoparte și-l vei publica la timp. Cît pentru prefață, aș dori mult ca să se publice neîntreruptă, prin urmare te rog să o publici în n-ul I al anului VI [2].

Am văzut reformele ce ați făcut în ortografie și mă împac destul cu ele. Să ne ținem de simplitate e lucru cel mai nimerit.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Răspunde-mi îndată ce ai decis în privirea articolului asupra lui Anton Pann. Urmarea articolului aici alăturat va fi tot așa de lungă ca și partea ce vă trimit acum.

26

Mircești, 26 ghenar 1872.

Iubite Negruzzi,

Iată și restul articolului asupra *Povestii vorbii* lui Anton Pann. Am ales proverburile cele mai caracteristice și, drept să spun, deși lucrul a fost cam negaios, el mi-a produs o mare mulțumire, arătîndu-mi ca o panoramă morală acel diamant cu multe fețe, cuminția românului. Cred că e o materie destul de interesantă pentru ultimele numere ale anului V din *Convorbiri* [1]; și totodată destul de bogată pentru ca să ocupe coloanele acelor numere. Fă însă cum ți-a veni mai la socoteală, numai să chibzuiești ca *prefația* [2] scrisă pentru operile părintelui d-tale să apară în întregul ei, cu începutul anului VI.

Anton Pann nu au fost păn' acum prețuit la adevărata lui valoare, ba încă în Valahia meritele sale sînt chiar disprețuite de majoritatea *literaților moderni*. Eu unul doresc ca foaia ce redigi să facă parte dreaptă acelui autor, care a consacrat mulți ani pentru scăparea de uitare a proverburilor noastre. *Povestea vorbii* e un monument național, o carte prețioasă pe care fiecare din noi trebuie să o avem în bibliotecă și pe care adeseori vom avea nevoie a o consulta. În ea întîlnim spiritul și înțelepciunea românului, două ființi cu care mulți din autorii noștri nu au făcut cunoștință.

Aceste zise, te îmbrățișez și adaug să ne videm sănătoși și s-auzim de bine.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Am găsit în bibliotecă o mică broșură scrisă de părintele d-tale. Ți-o trimit, deși negreșit o cunoști și o ai.

Un mare adevăr e cuprins în acea scriere.

27

Mircesti, 12 févr. 1872

Ma chère Marie,

Depuis que je t'ai envoyé ma dernière lettre j'ai dû partir pour Bucarest au moins une dizaine de fois, et chaque fois le temps devenait plus orageux et le froid plus intense. Force m'a donc été de remettre mon départ de jour en jour et de tenir mes effects emballés. Voici près d'un mois que ma valise est prête et il a fallu vraiment que l'hiver fut bien rigoureux pour m'arrêter sur place, moi un vieux voyageur habitué aux intempéries des saisons et aux fatigues des courses lointaines.

J'espérais pouvoir t'écrire de Bucarest, voilà comment il se fait que je ne t'ai pas écrit et toi-même tu attendais, sans doute, une lettre de là-bas, pour me donner de tes nouvelles. Donc tout s'explique de cette façon.

En ce moment même, je regarde par le fenêtre, j'observe le baromètre et il me semble que le temps va se remettre au beau. Nouveau projet de départ pour après-demain mais jusque là Dieu sait quel chasse-neige viendra me faire changer d'avis. Dans cette incertitude je t'écris pour te dire que *mamoutza* est bien portante, qu'elle brode toute la sainte journée et qu'elle attend impatiemment de tes nouvelles. Ecris-lui quelques lignes en français et envoie-les lui à Mircesti. Quant à la réponse à cette lettre tu me l'enverras à Bucarest, au Grand Hôtel, où je compte descendre.

Mamoutza t'embrasse tendrement et moi je fais comme elle, en te chargeant em même temps de présenter nos sincères amitiés à Tanmée.

Ton père affectionné,

V. Alecsandri

Mircești, 12 fevr 1872

Dragă Marie,

De cînd ți-am trimis ultima mea scrisoare trebuia să plec la București cel puțin de zece ori și de fiecare dată timpul să făcea mai furtunos și frigul mai aspru. Am fost deci nevoit să-mi amîn plecarea de la o zi la alta și să-mi țin lucrurile împachetate. Iată aproape o lună de cînd bagajul meu este gata și a trebuit în adevăr ca iarna să fie foarte aspră pentru a mă ține pe loc, pe mine, un vechi călător obișnuit cu intemperiile anotimpurilor și oboselile drumurilor îndepărtate.

Speram să pot să-ți scriu de la București, iată cum se face că nu ți-am scris și tu însăți așteptai, fără îndoială, o scrisoare de acolo, pentru a-mi da vești despre tine. Deci totul se lămurește în felul acesta.

Chiar acum, privesc pe fereastră, observ barometrul și mi se pare că timpul se îndreaptă. Nou proiect de plecare pentru poimîine, dar pînă atunci Dumnezeu știe ce viscol va veni să mă facă să-mi schimb hotărîrea. În această nesiguranță îți scriu pentru a-ți spune că mămuța * este sănătoasă, că brodează toată ziua și că așteaptă cu nerăbdare vești de la tine. Scrie-i cîteva rînduri în franceză și trimite-i-le la Mircești. Cît despre răspunsul la această scrisoare, mi-l vei trimite la București, la Grand Hôtel unde socotesc că voi descinde.

Mămuța ** te sărută cu dragoste și eu o fac ca și ea, însărcinîndu-te în același timp să prezinți sincerile noastre amiciții lui Tanmée.

Tatăl tău iubitor,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

28

Mircești, 19 fevr. 1872

Iubite d-le Negruzzi,

N-am putut pleca la București pînă acum, și nu cred să plec înainte de opt zile. Te rog să-mi faci cunoscut dacă adu-

*,** În original, în limba română cu ortografie franceză.

BIBLIOTECA
— CENTRALĂ —
UNIVERSITARĂ
CLUJ-NAPOCA

nările „Junimei" se fac tot vinerea la dl. Pogor, căci aș dori să mă reped pe o zi la Iași, pentru ca să vă citesc un mic poem: *Dumbrava Roșie*, pe care l-am scris în zilele aceste.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

29

[București, februarie-martie 1872] [1]

Dragă,

Am făgăduit unui amic bolnav să-i procur vin vechi de-al meu. Te rog dar să-mi expediezi o lădiță cu cinci garafe de vin roș de cel vechi de Socola.

Adresa ce vei pune pe lădiță este următoarea:

Mr I. Alecsandri,
Grand Hôtel
Bucarest

Te sărut,

V.A.

CĂTRE MARIE BOGDAN

30

Mircesti, mars 1872

Ma chère Marie,

Nous avons reçu tes deux dernières lettres qui nous ont fait grand plaisir. *Mamoutza* s'est parée de la petite fleur que tu lui a envoyée et qui lui est arrivée toute fraîche. Elle

t'embrasse mille fois et semble toute fière de voir qu'il te pousse une dent ... de sagesse. Grâce à cette dent te voilà presque une demoiselle. C'est flatteur pour papa et maman aussi devons-nou désormais te traiter comme une grande personne.

Mamoutza te destine une jolie chemise moldave avec des broderies très originales. Quant aux confitures que tu demandes, petite gourmande, on tâchera de t'en apporter

Je t'apporterai aussi un volume de mes poésies, mais sauras-tu les lire et les comprendre?

Le beau temps est revenu. Nous en sommes très heureux car le moment d'aller te voir approche. Dans le courant du mois de mai on ira embrasser l'enfant prodige qui s'est octroyé une dent de sagesse. En attendant, *mamoutza* et moi te chargeon de presenter nos amitiés à Tanmée et de lui dire que je vais à Jassi pour lui expédier le prix de la pension.

J'ai chez moi du monde qui m'empêche d'écrire. Je termine donc en t'embrassant sur les deux joues.

Ton père affect.,

V. Alecsandri

Mircești, martie 1872

Dragă Marie,

Am primit ultimele tale două scrisori care ne-au făcut mare plăcere. Mămuța* s-a gătit cu mica floare pe care i-ai trimis-o și care i-a ajuns foarte proaspătă. Ea te sărută de mii de ori și pare foarte mîndră văzînd că îți crește o măsea... de minte. Datorită acestei măsele iată-te aproape o domnișoară. Este măgulitor pentru tata și mama, de aceea trebuie de acum înainte să te socotim ca pe un om mare.

Mămuța** îți pregătește o frumoasă ie moldovenească cu cusături foarte originale. Cît despre dulcețurile pe care le ceri, vom încerca să ți le aducem, mică lacomă.

Îți voi aduce, de asemenea, un volum din poeziile mele, dar vei ști tu să le citești și să le înțelegi?

Timpul frumos s-a reîntors. Sîntem foarte fericiți pentru că se apropie clipa de a veni să te vedem. În cursul lunii mai vom merge să îmbrățișăm

*,** În original, în limba română cu ortografie franceză.

pe copilul care și-a dăruit o măsea de minte. Pînă atunci mămuța* și cu mine te însărcinăm să prezinți amiciţiile noastre lui Tanmée și să-i spui că mă duc la Iași pentru a-i expedia prețul pensiunii.

Am la mine lume care mă împiedică să-ți scriu. Termin deci sărutîndu-te pe amîndoi obrajii.

Tatăl tău iubi[tor],

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

31

Mircești, 1 april 1872

Iubite Negruzzi,

De-abia aseară am primit răvașul ce mi-ai scris în privirea poemului *Dumbrava Roșie*; o probă mai mult de exactitudine poștei române. Îți trimit astăzi acel poem corectat din fugă, pentru ca să apară după dorința d-tale în numărul de 1 mai al *Convorbirilor* [1] ..., însă îmi rezerv dreptul de-a face ultima corectură păn-a nu se pune sub teasc. Vei avea dar bunătatea a regula ca să mi se trimită aici paginile zețuite și corectate, pentru ca să le examinez înainte de-a fi scoase la lumină.

Îmi pare cu atît mai rău că pleci la București în curînd, că n-oi avea mulțumire de-a te avea față cu mine în ziua conferenței [2] mele. Acea conferență era să o fac miercuri, însă din cauza unui acces de friguri catarale și a unei tuse cu urechile lungi care îmi zdrobește pieptul de cînd am plecat din Iași, sînt silit a întîrzia conferența mea pe duminica viitoare. Păn-atunce poate că m-oi însănătoșa îndestul ca să pot face lectura promisă, fără a fi hăcuită de tusă.

* În original, în limba română cu ortografie franceză.

Nu ai găsi mijloc de-ați amîna plecarea peste Milcov pînă la 10 april? Mulțemirea mea ar fi mare.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Fiindcă pleci la București, te rog să dai în primire d-lui Gradovici alăturatul răvaș și alăturatul pachet ce cuprinde trei ștergare de la munte.

Te rog asemine să binevoiești a trimite lui Negri, la Ocna, un exemplar din *Convorbiri*, anul V, cît pentru anul VI, cred că vei fi regulat trimiterea numerilor la adresa amicului meu.

Binevoiți a întreba pe dl. Socec din parte-mi pentru ce nu s-a ținut de cuprinsul contractului[3] încheiat între noi; pentru ce pănă acum nu au început publicarea scrierilor mele, cînd eu de mult i-am trimis materie pentru volumul I.

CĂTRE DIM. A. STURDZA

32

Ce jeudi, avril 1872

Mon cher voisin,

La *lunca* de Mircesti salue les aimables chatelaines et chatelains de Miclausheny[1] et leur envoie un bouquet de muguets fraîchement éclos sous les ombrages.

Je profite de l'occasion pour y joindre mes compliments affectueux,

V. Alecsandri

Joi, aprilie 1872

Iubite vecine,

Lunca * din Mircești salută pe bunii castelani și castelane de la Miclăușeni [1] și le trimite un buchet de mărgăritare proaspăt înflorit la umbră.

Profit de ocazie pentru a adăuga salutările mele afectuoase,

V. Alecsandri

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

33

Iași, 4 mai 1872

Iubite Gheorghiță,

Sosind la Iași, după întîlnirea noastră la Pașcani, am căutat și găsit un ocasion sigur pentru a-ți trimite 100 exemplare din poemul meu *Dumbrava Roșie* [1]. Dl C. Rosetti, trecînd prin Cernăuți, a binevoit a se însărcina cu acel gros pachet; fiind însă că merge tot înainte, fără a se opri, ar fi de dorit ca să trimiți pe cineva la gară spre a-l primi din mîinile d-sale.

Acele 100 exemplare se vînd cîte 2 franci unul în favoarea subscripției ce se face pentru eliberarea teritoriului francez. Banii ce se vor prinde din vînzarea lor trebuie a se trimite la Iași, la adresa d-lui Nicu Roseti-Bălănescu. Te rog dar să pui la cale ca vînzarea să se efectueze cît mai în grabă și expedierea banilor asemine.

Aceste zise, îmi rămîne a te îmbrățișa cu căldura atmosferică care ne frige acum.

Al tău vechi amic,

Vasile Alecsandri

Adresa pe plic: Monsieur Georges Hurmuzaki Czernovitz

* În original, în limba română.

CĂTRE V. I. SOCEC

34

Iași, 7 mai 1872

Domnule Socec,

Tipărindu-se la Iași un mic poem al meu intitulat *Dumbrava Roșie*, a cărui exemplare sînt destinate a se vinde în favoarea subscripțiilor ce se fac pentru eliberarea teritoriului francez, nu mă pot adresa în București la altă persoană mai bine decît la d-voastră, pentru răspîndirea broșurelor în România de peste Milcov. În încredințarea că prin relațiile ce aveți și cu Transilvania, s-ar putea vinde un număr însemnat de broșuri în scurt timp, vă rog să binevoiți a vă însărcina cu această afacere, iar banii ce se vor aduna să-i expediați la Iași, la adresa prințului Alecsandru Ghica. [1]

Prin dl. Pruncul[2] vă trimit acum una sută exemplare, iar prin poștă voi expedia alte șapte sau opt sute, despre a căror primire veți binevoi a mă înștiința.

Primiți, domnul meu, asigurarea stimei și considerării mele,

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

35

Mircesti, 8/20 mai 1872

Ma chère Marie,

Je ne t'écris cette fois que deux mots pour t'annoncer mon prochain départ [1] pour Paris. J'y serai dans les premiers jours de juin. Une fois-là je jugerai par moi-même des

progrès que tu as dû faire depuis deux ans. Nous parlerons anglais, allemand, nous jouerons du piano à quatre mains ..., puis nous irons dîner au restaurant. Est-ce assez de plaisir? Maman ne m'accompagnera pas cette fois, car elle a beaucop à faire en mon absence. Mais elle regagnera plus tard et avec intérêts le plaisir dont elle s'est privée volontairement cet été. Je t'apporterai la chemisette roumaine que tu as demandée et que maman travaille pour toi. Ecris-lui pour la remercier.

A bientôt donc, nous t'embrassons tendrement.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 8/20 mai 1872

Dragă Marie,

Nu îți scriu de data aceasta decît două cuvinte, pentru a-ți vesti apropiata mea plecare [1] spre Paris. Voi fi acolo în primele zile ale lui iunie. Odată acolo, voi judeca eu însumi progresele pe care trebuie să le fi făcut în doi ani. Vom vorbi englezește, nemțește, vom cînta la pian la patru mîini..., pe urmă ne vom duce să cinăm la restaurant. Sînt destule distracții? Mama nu mă va înșoți de data aceasta, căci are multe de făcut în lipsa mea. Dar va recîștiga mai tîrziu și cu dobîndă plăcerea de care s-a lipsit de bunăvoie vara aceasta. Îți voi aduce ia românească pe care ai cerut-o și pe care mama o lucrează pentru tine. Scrie-i pentru a-i mulțumi.

Pe curînd, te îmbrățișăm cu dragoste,

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

36

Mircești, 3/15 iunie 1872

Iubite Negruzzi,

În momentul de-a pleca în străinătate, doresc a lăsa un suvenir *Convorbirilor literare* și îți trimit pe *Statu-palmă* [1], ca să-ți aducă un amical a revedere din parte-mi.

Te rog să îngrijeşti de tipărirea şi corectarea lui, pentru că măcar de sub presă să iasă mai puţin diform decît a ieşit din imaginaţia poporului.

Vei observa că unele perioade sînt despărţite prin linii mai largi. Aş dori ca să se urmeze tot astfel şi cu zeţuirea.

Dacă mi s-ar întîmpla să scriu ceva în voiaj, ţi-oi trimite productul vagabondajului meu. Păn-atunci însă îţi trimit o strîngere de mînă frăţească.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

37

Lindau, miercuri, [iunie 1872][1]

Dragă băbuşcă,

Ieri am plecat de la Viena spre Sviţera cu soare şi astăzi am agiuns la Lindau cu ploaie, dar ce ploaie? ... Astfel curgea, că m-am hotărît a mă opri pe loc pînă mîini, în loc de a trece lacul de Constanţa sub potopul ce cădea. Poate că m-a favoriza soarta ca să se îndrepte vremea, pentru [ca] să mă bucur de voiajul meu prin Sviţera, însă nu o sper, pentru că cerul e foarte acoperit cu nori. Munţii nu se zăresc sub aburi şi orizonul e posomorît ca un paraponisit. Oricum va fi însă, voi pleca mîini, căci Lindau e trist.

Nu mi s-a întîmplat nici o aventură mai de însemnat, dar am avut noroc să mă găsesc tot cu ruşi la rîndul întîi. Unul, bătrîn, cu familia lui, mi-a repetat tot drumul că îl doare buricul; altul, tînăr, care pentru întîia oară iese din Rusia, mi-au declarat că au şezut două zile la München, fără a vizita nici un monument; un al treilea, cam arman de soi, m-au încredinţat că nu împărtăşesc armenii în modul cum se povesteşte la Moldova. Cu toate aceste, îi mirosea,

gura a *trandafelniță*. Aice, după masă, în salonul de fumători am observat un neamț, care giuca cărțile cu alți doi, și care necontenit își uda degetele cu limba, chiar și cînd nu era rîndul lui ca să ieie cărțile. Unul din partenerii lui avea alt obicei: cînd nu-i venia cărți bune, îl apuca spasmuri de nas, încît nasul se sucia în toate părțile ca tromba unui elefant. La iarmaroace ar face parale. Atîta despre oameni, cît despre locuri, le-am găsit minunate de îngrijire și de cultură. Totul pare pieptănat, zugrăvit și lustruit. În multe lanuri de grîu am văzut pari mulți înfipți, în vîrful cărora erau spînzurate cu șfară bucăți de șindilă, ce mișcîndu-se de vînt speriau vrăbiile.

Să cercăm și noi metodul acesta, însă la noi ar trebui pari mulți, căci lanurile sînt întinse. Cu toate aceste, cearcă-o.

Plecînd mîni dimineață de aice, sper să fiu la Paris poimîni în ziuă. Chiar în ziua sosirei mele m-oi duce să văd copila și ți-oi scrie. Acum sfîrșesc, încredințîndu-te că sînt sănătos, că nu simt osteneala drumului. Singurul lucru ce mă cam supără este singurătatea, dar m-oi deprinde.

Închinăciuni respectuoase lui Tuloi, iar pe mata te sărut între sprîncene.

V. Alecsandri

38

Paris, duminică, [iunie 1872]

Dragă băbușcă,

Am sosit cu bine la Paris, alaltăieri, vineri, pe la 10 oare, seara, chiar o săptămînă în capet după plecarea mea din Mircești. La gară am găsit pe Baligot care mă aștepta. A doua zi am mers să văd copila. Ce să găsesc? O fată mare, naltă mai cît mata, cu o figură plăcută, vie și inteligentă. Ea mi-au sărit în brațe și m-au întrebat îndată de mamuța.

Ce face mamuța? Cum se află? De ce n-au venit? Cînd a veni? ... întrebările curgeau ca ploaia și eu nici aveam chip de răspuns. După ce s-au mai liniștit, i-am dar cameșa care i-au plăcut foarte mult; apoi mi-au cîntat din piano și am constatat că au făcut progresuri, precum și cu desenul. Am să-ți aduc unul lucrat înadins pentru mămuța și care ți-a plăcea negreșit, căci este frumos. Mlle Latiulé m-au întrebat asemine de mata și mi-au exprimat dorința de a te ține o iarnă întreagă în pansion la dînsa, ca să te învețe franțuzește. Copila au promis că ea ți-a fi profesor de limba franceză și că va învăța totodată limba românească de la mata. Am fost silit să le făgăduiesc că le-oi îndeplini dorința. Așadar gătește-te să petreci o iarnă la Paris, ca să devii pariziancă.

După o vizită de trei ore, m-am dus la Noémi ca să mănînc și acolo am găsit toată familia, afară de frate-meu care-i încă la București. Nepoatele au crescut și au devenit fete mari, frumoase. Am cunoscut și pe bărbatul Elenei, un tînăr care mi-au părut bun și de treabă. În fine am vizitat puțin Parisul. Puține urme au mai rămas din catastrofele ce au pătimit. Mai toate casele sînt reparate, dar tot se cunoaște că au trebuit să fie grozave stricăciuni.

Parisul e tot acelaș cum l-ai cunoscut, însă mișcarea e mai puțină și luxul mult mai stîmpărat. Multe femei sînt îmbrăcate în negru și numărul echipajelor a scăzut. Nu știu dacă mă înșel, dar mi-au părut că și veselia generală e în scădere. Și negreșit așa trebuie să și fie după atîtea nenorociri. *Avenue du Roule*, unde șede Mlle Latiulé, au fost din cele mai stricate. Chiar astăzi mai rămîn cîteva case cu totul ruinate. Astăzi am să petrec toată ziua cu Marie și de mîini voi începe a vizita mai cu de-amănuntul Parisul; prin urmare ți-oi scrie peste vreo cîteva zile impresiile mele. Eu sînt sănătos și șed la Grand Hôtel pe bulevarduri. Adio, te sărut împreună cu Gogu.

V. Alecsandri

39

Paris, [a. 20 iulie 1872[

Dragă băbuşcă,

De cînd am plecat din ţeară ţi-am trimis mai multe scrisori, la care nu am primit încă nici un răspuns. Sînt foarte îngrijit despre sănătatea matale şi copila mă întreabă necontenit cum te afli. Scrie-mi dar îndată ce faci, cum te găseşti, cum merge recolta, dacă au sosit maşina de curăţit grîul, dacă s-au mîntuit zidirea casei de la vie şi, mai cu seamă, dacă Gogu e tot *tuloi*.

Eu cred c-oi mai şedea în Paris vro două zile, apoi m-oi duce la băile de mare împreună cu Marghiolita. Ţi-oi scrie cînd a fi să plec. Am expeduit la Mircesti cortul cel de grădină, în curînd oi expedui o altă ladă ce va cuprinde obiectele următoare:

o maşină de tuns gazonul
o maşină de măturat covorul
4 perii şi 4 bureţi de cauciuc
un pachet cu hîrtie şi albumuri
o cutie cu bonete şi altele
un ciuber de cauciuc
o morişcă de taet legume
o maşină de cafe
2 cutii mari cu ceai
3 duzini de colţuni lungi
o cutie cu 2 termometre
2 cutii pentru chibrituri
12 farfurioare de pus garafele pe masă
50 cutii cu prafuri de dinţi
1 flacon cu apă pentru dinţi
4 cutii de apă pentru musteţi
600 dopuri de plută
un pachet cu seminţe de flori şi legume
un revolver
3 perechi de papuci ca cei de la Arcaşon etc., etc.

Frate-meu nu a sosit încă la Paris, dar îl aşteptăm pe azi, pe mîni. Baligot e în toate zilele cu mine. L-am găsit

cam slab și întristat din cauza nenorocirilor Franții. Parisul se însuflețește din zi în zi mai mult. Afară decît cîteva palaturi mari care-s arse, nu se mai văd ruine. Luxul și scumpetea sînt tot cum le-ai văzut acum doi ani, încît n-ar crede nime că acest oraș au fost bombardat și că oamenii au patimit foamete, frig și mizerii de tot soiul. Cu toate aceste, mai bucuros m-aș găsi pe malul mării, într-un orășel plin de soare și de flori, căci Parisul e foarte ostenitor pentru cine nu-i de 25 de ani.

Scrie-mi îndată. Te sărut și mă închin lui Baron de Postălamus,

V. Alecsandri

Am lăsat acasă un număr de bilete de loterie, pentru o mare loterie de tablouri înființată la Paris în folosul victimelor războiului. Acea loterie are să se tragă la sfîrșitul lunei. Pune pe contabilul să copieze numerele exacte a biletelor și trimite-mi lista acelor numere, căci poate să avem norocul a cîștiga vreun tablou.

Chiar acum am primit ravașul matale din 27 iuni în care mă înștiințezi de vărsarea Siretului în luncă. Să-i fie de bine.

Îmi pare foarte rău că tot tușești și te îndemn foarte mult ca să te cauți.

Peste vro patru zile ți-oi trimite portretul Marghioliței.

40

Paris, 20 iuli 1872

Dragă băbușcă,

Sînt sănătos și umblu pe gios cite 6 ore pe zi, fără să mă ostenesc. Marghiolița-i sănătoasă și foarte veselă că are să meargă cu mine la băile de mare. Am s-o învăț ca pe mata a înnota pentru ca să nu se teamă de apă.

Era să plec mîini din Paris, dar sînt silit a mai întîrzia vro zece zile din cauză că tocmai acum au sosit și Cuza și frate meu.

Cuza m-au rugat să mai rămîn cu dînsul, căci almintere [i] se urăşte în Paris. Ce să faci? Efectul vîrstei! Baligot petrece toate zilele cu noi şi au început a se mai desposomorî de cînd au venit aice. El îţi trimite multe amicii şi doreşte să vie la Mircești ca să se odihnească. Nu ştiu însă de-o putea să-şi împlinească dorinţa.

Îmi pare foarte rău că ai avut supărare cu tiranul cel de Garfunkel, şi găsesc că ai făcut bine de te-ai desfăcut de el plătindu-i în bani grîul ce mai avea de luat.

Mă mir însă de madam Docan cum de s-au refuzat să deie grîul după învoiala ce făcusem împreună? M-am bucurat că-i recolta frumoasă, cît pentru luncă, să vede că Siretul au giurat ca să strice toate primblările.

Ai pus la arat şi foarte cuminte ai urmat, însă asta îmi probează că nu s-au prezentat nici un posesor în lipsa mea. Ce dracu să facem ca să scăpăm de agricultură, care ne mănîncă şi banii şi sănătatea?

Am căutat pe aice bande, însă te încredinţez că nu am găsit nimic frumos păn-acum. Desenurile ce sînt astăzi la modă îmi par cu atît mai neplăcute că toate colorile sînt spălăcite. Aş dori să am prube de lînurile care-ţi trebuiesc pentru ca să-ţi fac o provizie.

Cioboţelele matale sînt gata. Le-am pus în lada ce expeduiesc în curînd la Mircești cu o mulţime de lucruri. Ţi-am comandat trei perechi de botine cu talpă groasă.

Marghiolița au primit răspunsul matale şi te sărută de o mie de ori. Astăzi, duminică, au să-şi petreacă ziua cu verile ei, o să mîncăm împreună. Ţi-oi scrie cînd a fi să plecăm.

Adio, te sărut împreună cu Gogu,

V. Alecsandri

41

Paris, [a. 27] iulie 1872

Dragă Labuşcă,

Copila şi eu sîntem sănătoşi şi plecăm pestre trei zile la băile de mare care se numesc *Buloni sur Mer*, adică *Buloni*

pe mare. Mă întrebi dacă Marghioliţa s-a făcut mai frumoasă. Giudecă singură pe portretul ce-ţi trimit. Portretul e frumuşel, dar copila e mai frumuşică decît el. Cred că peste doi, trei ani să devie o fată plăcută şi vioaie care va ameţi pe mulţi. Spune-o lui Gogu.

Te sărutăm de o mie de ori,

V.A

Paris, 27 iulie 1872

42

Dragă babuşcă,

Te înştiinţez că astăzi am expeduit două lăzi, una mică ce cuprinde maşina de tuns gazonul împreună cu o presă de covoare, şi alta mare, în care sînt mulţime de lucruri, maşini de hăcuit carne, de măturat, de făcut cafe franţuzească, seminţuri, ceai, pudră de orez şi de dinţi, colţuni, ciobote, ciobotele, bonete, corsagiuri alese de Marghioliţa, lînuri, un pistol, o cutie cu pălării, apa pentru gingii şi pentru mustăţi ... etc., etc. Am scris directorului vămii de la Iţcani declarîndu-i preţul lucrurilor, adică 2000 franci, şi rugîndu-l ca să nu deschidă lăzile. Vama precum şi transportual vor fi dar plătite la Mircești.

Eu sînt sănătos şi plec poimîni, luni, cu Marghioliţa la *Buloni sur Mer*, de unde ţi-om scrie împreună. Pănă atunci te sărutăm de mii de ori.

V. Alecsandri

Iată adresa mea la Buloni:

Mr V. Alecsandri

Bulogne sur Mer — France

poste-restante

43

Boulogne sur Mer, 29 iuli 1872

Dragă băbuşcă,

Am sosit astăzi pe malul mării împreună cu Marghioliţa, după o călătorie de 5 oare în cea mai bună stare, adică bine dispuşi şi sănătoşi. De mîini începem băile căci timpul e minunat, marea însă nu e aşa de frumoasă ca aceea de la Cannes şi de la Nisa, nu are acea albăstrime limpede care ne minuna în toate zilele şi ne făcea să o admirăm. Aice marea seamănă cu aceea de la Arcaşon, e mai tulbure, mai spălăcită. Cu toate aceste, ea tot ne învită a ne arunca în braţele sale şi Marghioliţa cărie-am cumpărat un costium ca a matale e cu nerăbdare ca să înveţe a înota.

În vreme ce îţi scriu aceste rînduri, copila cîntă din piano în salonul otelului şi mai multe persoane o ascultă cu mulţemire. Mai toţi aice în otele sînt englezi, am ales înadins acest otel pentru ca copila să aibă prilej de a vorbi englizeste. Dacă mi-a placea aice, oi şedea vro două săptămîni, iar de nu, m-oi duce sau la Diepa, sau aiure, de unde ţi-om scrie îndată. Păn-atunci însă, te sărut împreună cu Gogu-tuloi.

V.A.

Scumpă mămuţă,

Te sărut de o mie de ori şi am decis a învăţa ca să înot ca mata pentru ca la anul să ne scăldăm împreună. Te sărut încă din toată inima,

Marie

Iată adresa noastră:

Mr V. Alecsandri
Hôtel du Pavillon
Boulogne sur Mer
France

Dieppe, 20 august 1872

Dragă babuşcă,

Am plecat de la Boulogne de trei zile şi am venit cu copila la Dieppe, tot pe malul mării, unde se găseşte fratemeu cu familia lui. Marghioliţa-i foarte mulţemită de a se găsi cu verile ei. Am aşezat-o tot într-o casă cu dînsele şi petrece toată ziua împreună, luînd băi de mare şi făcînd toate nebuniile vîrstei lor. Eu şed la Hôtel Bristol no. 5, într-o odăiţă mică, dar foarte curată. Timpul e frumos, mulţime de lume au venit să răsufle aerul mării şi să răcorească în apă. Fac ca toată lumea, mă scald dimineaţa şi peste zi petrec în familie.

Am primit aice scrisoarea în care îmi anunţi că ai primit portretul copilei. Te plîngi de singurătate şi te cred ..., de aceea am hotărît să plec cît oi putea mai de grabă. Aş vroi mai întîi să-mi mîntui cura de băi şi să profitez de timpul frumos care au revenit, căci pănacum am avut numai furtuni. Eu sînt sănătos şi sper să mă deprind cu vîntul şi cu frigul, deşi nu-i iubesc nicidecum.

M-am bucurat pentru veştile ce-mi dai despre recoltă, însă îmi pare rău că nu s-a prezentat nici un posesor pănacum, căci aceasta răstoarnă toate planurile mele. Trebuie numaidecît să mă desfac de Mircesti îndată ce m-oi întoarce în ţară, pentru ca să fiu liber de a dispune de traiul nostru într-un mod mai plăcut.

Nedarea moşiei în posesie are să mă oblige de a petrece iarna în ţară, lucru foarte supărător pentru amîndoi; însă ce să facem? Om videa cînd oi fi acasă, ce hotărîre oi lua.

Păn-atunce, te îndemn să-ţi cauţi de sănătate, pentru ca la întoarcerea mea să te găsesc voinică şi sănătoasă împreună cu Gogu.

Te sărut,

V.A.

45

Paris, august 1872

Dragă babușcă,

Am șezut mai multe zile în Paris și ți-am comandat un costium de iarnă foarte frumos, pe care ți l-oi aduce însumi. Acum sînt gata a pleca iar la Diepe pentru ca să văd copila și să-i zic adio. Prin urmare voi mai întîrzia pe aici cîteva zile, sper însă că nu mult, căci am mare dorință să te văd și să te sărut.

Am făcut puține băi de mare, însă am făcut duș de apă de mare în toate zilele, și m-am simțit foarte bine de efectul lor asupra sănătății mele. Încep a mă deprinde cu frigul și cu vîntul și aceasta mă bucură. Te rog dar să pui la cale ca să-mi dreagă mașina pentru dușe care am adus-o de la Paris acum trei ani și ceva. Zace sub scară. Am de gînd a urma necontenit cura de apă rece cum m-oi întoarce în țară. Sînt sănătos, mănînc și mistuiesc cît un lup, și am mare dorință să vin acasă pentru ca să [te] încredințezi singură de efectul folositor a curei ce fac.

Plec mîine dimineață și ți-oi scrie de la Diepe, dîndu-ți vești de Marghiolița. Ea s-a pus să lucreze pentru matale o bandă de lînă, însă vrea să-ți facă o surpriză. Pe aici timpul e frumos deși am avut călduri mari. Nu știu cum este la Moldova?

Scrie-mi cum te afli despre sănătate, cît pentru trebile moșiilor, am toată încrederea că merg bine sub direcția matale. De aceea n-am nici un sfat de dat, căci orice-i face, știu că va fi bine făcut.

Te sărut de o mie de ori,

V.A.

Am cumpărat patru *mengă* pentru *bengu.*

Paris, 2 sept. 1872

Dragă babușcă,

Ți-am scris regulat de peste tot locul unde m-am găsit, mă mir dar cum se face că n-ai primit răvașe de trei săptămîni.

Eu sînt sănătos și mă ocup a lua dușe de mare, care îmi fac mult bine. Copila asemine ie băi și ca să-i fac mulțemire i-am încuviințat să ieie lecții de mers calare. Păn-acum au luat patru împreună cu vara ei, Bebe, și merge destul de binișor.

Am venit la Paris pentru 24 de ore ca să-ți comandez un costium de iarnă și plec mîini îndărăt la Diepo unde voi mai șăde vro două săptămîni cu familia întreagă și cu Mlle de la Tullayé. Apoi îmi voi face pregătirile de întoarcere acasă. Pănă atunce, dragă băbușcă te rog să fii răbdătoare și să conduci trebile cu iscusință ce ai pentru ca, dacă recolta anului acestui e proastă, să ne putem macar despăgubi la anul viitor.

Însă iarăși zic că un posesor bun m-ar scapa de toate grijile.

Îmi pare curioz că n-ai găsit în lăzi mai mult de opt cutii de pravuri de dinți, căci eu am cumpărat 4 duzini de cutii. Se vede că s-au furat undeva, sau aice la otel, sau la vama de la Iței. Oi mai cumpăra altele cînd a fi să plec în țară.

Dragă, mi-ai scris să-ți cumpăr două corsagiuri, însă nu înțeleg bine ce dorești: *corseturi* sau *corsagiuri*. Aice numesc corsagiuri un soi de șemizete cu mănici, ce se port vara. Scrie-mi îndată și cu cea mai mare mulțemiri ți-oi cumpăra lucrurile ce dorești. Oi aduce totodată și barometru lui Catargiu, însă nu am găsit întocmai ca al meu.

Eu sînt de ideee să vinzi grîul, dacă prețul este de $5\frac{1}{2}$ #, fiindcă recolta în Franța e foarte frumoasă.

Adio, te sărut împreună cu Gogu.

Complimente lui Catargiu și Valianu.

V. Alecsandri

47

Paris, miercuri, 21 sept./3 oct. 1872

Dragă băbușcă,

Plec mîini din Paris, la Dresda, unde voi sosi poimîni. Acolo m-oi opri vro trei zile, după care voi veni de-a dreptul la Mircești. Am de gînd a nu mă opri nicăiri, pentru ca să ajung mai degrabă acasă, deși distanța între Dresda și Mircești trebuie să fie de două zile și două nopți. Prin urmare, socot că îi primi această scrisoare puțin înaintea sosirei mele. Ți-oi da de știre de la Dresda despre ziua pornirei mele din acest oraș, pentru ca să te găsesc acasă.

Ieri am petrecut ziua întreagă cu Marghiolița, am mîncat împreună cu Mlle Latulaye la Grand Hôtel și seara am fost cu toții la operă.

Acum nu-mi rămîne decît să-mi fac valiza și să plec. Nu-ți pot spune cît sînt de mulțemit de-a mă întoarce la bordeiul meu și de a-mi găsi băbușca sănătoasă, așteptîndu-mă cu Gogu la stație.

Îți aduc un costum de iarnă foarte plăcut; moda cea de pe urmă. Ți-am luat și camizole, și corsagiuri, și două corseturi. De-aș scăpa numai de supărările vămilor. Fie ce-a fi.

Te sărut de-o mie de ori,

V. Alecsandri

A venit astăzi la mine dl. Boné, ca să-mi mulțămească pentru bunătatea ce-ai avut de a lua în gazdă pe fiul său bolnav de pe malul Siretului. Boné m-a însărcinat ca să-ți mulțumesc cu multă recunoștință din partea lui.

48

Mircesti, oct. 1872

Ma chère Marie, j'ai eu tant d'affaires depuis mon retour ici qu'il m'a été impossible de trouver un moment de calme pour t'écrire. Je me hâte donc cette fois de t'envoyer ce petit mot pour te donner de nos nouvelles.

Maman est bien portante, quoique toujours fort occupée, moi je jouis d'une santé excellente et Gogou est plus gentil que jamais. L'automne est magnifique et nous jouissons de journées vraiment splendides. Si ce temps pouvait durer jusqu'au printemps, c'est moi qui serais heureux, mais en prévision de l'hiver qui approche nous suivons l'exemple de la fourmi en faisant force provision de bois et autre objects nécessaires au ménage. Je suis en train de chercher un fermier pour Mircesti. Si j'ai la chance d'en trouver un à ma convenance, maman et moi nous échapperions à une véritable servitude et par conséquent nous pourrions aller te voir plus souvent. En tout cas nous sommes décidés de nous rendre à Paris au commencement de l'été et de te prendre avec nous pour aller passer ensemble deux mois au bord de la mer. Je vais tâcher d'apprendre le français à ta mèrez afin qu'elle puisse parler avec toi. Tâche, de ton côté, d'étudier l'allemand, autant que possible, pour faciliter la conversation avec elle, car elle parle cette langue. Vous fabriquerez ainsi à vous deux une espéce de jargon, moitié français moitié tudesque, qui ne manquera pas de charme pour ceux qui vous entendront.

Adieu, mille baisers de la part de maman. Ecris-nous et présente nos amitiés à Tanmée. Mes compliments à Miss Taylor, Je t'embrasse tendrement.

Ton père affectionné,

V. Alecsandri,

Mircești, oct. 1872

Dragă Marie, am avut atîtea treburi de la reîntoarcerea mea aici, încît mi-a fost cu neputință să găsesc o clipă de liniște pentru a-ți scrie. Mă grăbesc deci de data aceasta să-ți trimit doar un cuvînt pentru a-ți da veşti despre noi.

Mama este sănătoasă, cu toate că este mereu foarte ocupată, eu mă bucur de o sănătate foarte bună şi Gogu este mai drăguț ca niciodată. Toamna este minunată şi ne bucurăm de zile în adevăr foarte frumoase. Dacă acest timp ar putea să dureze pînă în primăvară, eu voi fi cel mai fericit, dar în aşteptarea iernii care se apropie, urmăm pilda furnicii făcînd multe provizii de lemne şi alte obiecte folositoare casei. Sînt pe cale să caut un arendaş pentru Mircești. Dacă am norocul să găsesc unul care să îmi convină, mama şi cu mine am scăpat de o adevărată robie şi deci am putea veni să te vedem mai des. În orice caz, sîntem hotărîți de a ne duce la Paris la începutul verii şi de a te lua cu noi pentru a merge să petrecem împreună două luni pe malul mării. Voi încerca să o învăț franceza pe mama ta, astfel încît să poată vorbi cu tine. Încearcă, la rîndul tău, să studiezi germana, pe cît este cu putință, pentru a înlesni convorbirea cu ea, căci ea vorbeşte această limbă. Veți fabrica astfel, voi două, un fel de jargon, jumătate francez, jumătate german, care nu va fi lipsit de farmec pentru cei care vă vor asculta.

Adio, o mie de sărutări din partea mamei. Scrie-ne şi prezintă amiciţiile noastre lui Tanmée. Salutările mele domnişoarei Taylor. Te îmbrățişez cu dragoste.

Tatăl tău iubitor,

V. Alecsandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

49

Roman, 2[11] 1872

Monsieur Cogalniceanu, Jassi

Négri chez moi; si tu veux le voir, hâte-toi, car il doit partir; réponds.

Alecsandri

Roman, 2[11] 1872,

Domnul Kogălniceanu, Iași,

Negri la mine; dacă vrei să-l vezi, grăbește-te, căci trebuie să plece, răspunde.

Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

50

Mircesti, 10 nov. 1872

Ma chère Marie,

Ta maman vient de recevoir ta lettre du 15, elle en est toute heureuse et ne cesse d'admirer ta belle écriture. J'ai dû la lui traduire trois fois jusqu'à présent, tant elle a du plaisir à écouter la tournure de tes phrases. Tu lui demandes si elle a été contente de ton portrait? Je le crois bien, elle te trouve superbe et se promet de te trouver bien mieux encore au naturel, lorsqu'elle viendra te voir et t'embrasser. Ce sera vers la fin du mois de mai de l'année prochaine ainsi que je te l'ai promis de vive-vois.

Maman a été faire un petit voyage à Galatz en compagnie de l'inséparable Gogou et maintenant elle est occupée de faire ses préparatifs d'hiver. Elle fait poser des tapis dans les chambres, et calfeutrer les fenêtres. Quoique l'automne continue à être splendide, on attend l'hiver de jour en jour et il est prudent de se prémunir d'avance contre les désagréments qu'amène la visite de ce vieux frileux.

Maman et moi nous sommes fort contents de voir que tu t'appliques au dessin et que tu désires dessiner d'après nature. Commence par les casseroles, tu finiras par les beaux paysages et tu seras fière un jour d'être l'émule des grands

Mircești, 1 decembrie 1872

Dragă Marie,

Datorită ordinei care există în birourile poștei, ultimele tale trei scrisori mi-au ajuns deodată.

Într-una din ele, adresată mamei tale, am găsit o femeie puțin sașie, dar destul de frumoasă cu tot acest ușor defect.

Nu mai este nevoie să te asigur că mama ta a găsit desenul tău minunat și că dorește să-l înrămeze pentru a-l trimite la expoziția din Viena. Eu sînt ceva mai puțin încîntat și socotesc, după această schiță, că ai să devii într-o zi o celebritate în lumea artiștilor. Vei rezista tu?

Plec mîine la București unde voi rămîne o lună cu fratele meu, la Grand Hôtel. Deci va trebui să-mi adresezi scrisorile acolo.

Așa după cum ți-am făgăduit, hotărîrea noastră este de a ne duce la Paris în cursul sau cel mai tîrziu, la sfîrșitul lui mai. Vom merge împreună toți trei la băi de mare pentru a petrece sezonul de vară. De acum pînă atunci vei avea timp să studiezi din Beethoven și să te perfecționezi în arta de a desena mici femei frumoase mai puțin... sașii decît prima. Cine știe dacă vara viitoare nu vei face chiar vreun tablou, o marină?

Mama vorbește puțin germana, încearcă să înveți să vorbești * această limbă pînă la venirea noastră, ca să poți astfel să conversezi cu mama ta. La rîndul ei, va încerca să spună cîteva cuvinte în franceză, și în felul acesta veți face amîndouă o convorbire foarte interesantă. Eu îmi făgăduiesc o distracție din a vă auzi stîlcind cele două limbi. Mii de amiciții lui Tanmée din partea noastră. Te îmbrățișăm cu dragoste,

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

52

București, miercuri, [6 — 13 decembrie 1872][1]

Dragă babușcă,

Am primit un răvaș de la Mlle Latiulé în care îmi declară că Marghioliția manifestă din zi în zi mai mult dorința de

* În original, *baragouiner*, care înseamnă: a vorbi prost, stîlcit, o limbă

a ieşi din pension de la dînsa. Această dorinţă se potriveşte deplin cu proiectul ce-l am de a muta copila la Dresda. Prin urmare cată să fii sănătoasă şi voinică pentru ca la mai viitor să întreprindem voiagiul nostru. Eu sînt hotărît a urma precum am declarat chiar în Paris, adică să ieu copila de acolo unde se găseşte şi să o aşez într-un institut din Dresda, pentru ca să fie mai aproape de noi.

Copila e sănătoasă şi studiază bine, dar se vede că nu se mai înţelege nicidecum cu Mlle de la Tullayé.

Precum ţi-am scris, Doamna m-a rugat să fac o conferinţă în beneficiul săracilor din Bucureşti. Mi-a fost cu neputinţă de a refuza şi dar voi face conferinţa, marţi a doua zi după Crăciun. Voi căta însă să plec în urmă pentru ca să fiu de Anul nou la Mircesti, dacă nu voi fi împiedecat de vreo împrejurare neprevăzută. Sînt sănătos şi primit cu multă amicie de către toţi, însă mi-i dor de căsuţă.

Şederea mea aici ar fi foarte plăcută dacă nu aş fi mîhnit de starea lui bietu Gogu. Telegrafiază-mi cum se mai găseşte. Cît pentru mata, ştiu cît trebuie să fii de necăjită şi, ca o mîngîiere, îţi trimit o sută de sărutări,

V.A

Frigul a început a fi *aspru*.

CĂTRE SMĂRĂNDIŢA DOCAN

[Mircești a. 15 decembrie 1872] [1]

53

Ma chère Smaranditza,

Je n'ai pu m'arrêter à Ruginoasa, jeudi, parseque j'avais chez moi un sylviculteur de la Bukovine qui m'attendait depuis deux jours. Je me propose de venir lundi ou mardi, au plus tard, mais si d'ici là tu auras quelque chose de pres-

sant à me dire, je te prie de me l'écrire. Mon intendent se rend à Ruginoassa pour voir fonctioner la fameuse étrilleuse qui fait merveille, il doit, par la même occasion, étudier la manière de manipuler la machine qui sépare le blé du charbon. Pris Mr Tanassaki de ma part de lui servir d'instructeur, et en son absence charge ton machiniste de cette besogne.

Mon procès en Cour de Cassation aura lieu le 15 décembre, il me faudra donc partire au plus tôt, si le temps et les routes le permettent. Ce voyage de Bucarest me donne le frisson, mais il n'y a pas à lambiner, il faut me bien couvrir et entreprendre ma course à travers les neiges.

J'ai oublié chez toi une paire de galoches ainsi que mon panier à provisions... Nabuco m'a dit avoir laissé également chez toi une autre paire de galoches... à mon intention. Fais moi le plaisir de donner l'ordre à ta femme de chambre de livrer tous ces objets à mon intendent qui est chargé de m'apporter avant tout un petit mot de réponse de ta blanche main.

J'ai vu un instant Mitza à Jassi, à son retour de Dorohoi, elle etait bien portante ainsi que son mari.

A bientôt, ma cher Smarandiza. Mes amitiés à Rolla. J'embrasse Pulchèrie.

Tout à toi de coeur,

V. Alecsandri

[Mircești, a. 15 decembrie 1872] [1]

Dragă Smărăndița,

Nu m-am putut opri la Ruginoasa joi, pentru că aveam la mine un silvicultor din Bucovina care mă aștepta de două zile. Îmi propun să vin luni sau marți, cel mai tîrziu, dar dacă pînă atunci vei avea ceva grabnic să-mi spui, te rog să-mi scrii. Administratorul meu vine la Ruginoasa pentru a vedea cum funcționează vestita țesală care face minuni, tot cu această ocazie trebuie să studieze și felul în care se mînuiește mașina care desparte grîul de cărbune. Roagă-l pe dl. Tănăsachi, din partea mea, să-i servească de instructor și, în lipsa lui, însărcinează-l pe mecanicul tău cu această treabă.

Procesul meu la Curtea de Casație va avea loc la 15 decembrie, va trebui deci să plec cît mai curînd dacă timpul și drumurile o îngăduiesc. Această călătorie la București îmi dă frisoane, dar nu se poate tărăgăna, trebuie să mă acopăr bine și să călătoresc prin zăpezi.

Am uitat la tine o pereche de galoși, cum și un coș de provizii... Nabuco mi-a spus, de asemenea, că a lăsat o altă pereche de galoși la tine... pentru mine. Fă-mi plăcerea și dă ordin jupînesei tale de a da toate aceste obiecte administratorului meu, care este însărcinat să-mi aducă, înainte de toate, ca răspuns, cîteva rînduri scrise de alba ta mînă.

Am văzut-o o clipă pe Mița la Iași, la întoarcerea de la Dorohoi, era bine, la fel și soțul său.

Pe curînd, dragă Smărăndiță. Amiciții mele lui Rolla. O îmbrățișez pe Pulheria.

Al tău din inimă,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

54

Gioi, București, [21 decembrie 1872] [1]

Dragă băbușcă,

Înainte de toate, te înștiințez că sînt sănătos și că aștept cu nerăbdare vești de la Mircești. Cum te afli și cum se află Gogu? Aice toată lumea știe că Gogul e bolnav și toți mă întreabă de el. Tuloi a agiuns un personagiu important în România. Veste mare! i-am găsit o mireasă, o cățelușă foarte frumușică, încă tînără, pe care mi-au dăruit-o un amic în folosul lui Gogu. Am s-o aduc cu mine la Mircești și sînt sigur că ți-a placè, fiind tot de un soi ca și Gogu. Ea poartă numele armonios de Lidi.

Am fost la Doamna, care m-au primit foarte amical şi m-au făcut să-i promit că voi face o conferinţă în Bucureşti, în folosul săracilor. Am să le cetesc *Dumbrava Roşie* de azi într-o săptămînă. Ţi-oi scrie ce succes voi avè.

Procesul nostru cu Poliz, din Besarabia, nu e încă terminat de tot. Mai avem o de pe urmă înfăţişare la Curtea de Casaţie, însă sînt liniştit despre rezultat. Venirea mea în Bucureşti au fost folositoare în privirea acestui proces, şi cred că voi face foarte nimerit să asist la înfăţişare dinaintea Casaţiei, căci nu vreu să mă mai las în nădejdea altuè.

Frigul au început a fi cam aspru, deşi zilele sînt frumoase. Nu ies fără blană şi fără galoşi, chiar fiind închis în cupé, căci ţin foarte mult ca să mă întorc sănătos lîngă babuşcă.

Adio, te sărut,

V. Alecsandri

Complimente lui Gogu.

CĂTRE MARIE BOGDAN

55

Bucarest, 22 décembre 1872

Ma chère Marie,

Le nouvel An, vieux style, approche. Maman et moi nous t'envoyons mille baisers affectueux et j'y ajoute pour ma part une jolie fourrure de lynx que tante Noémi est chargée de te faire arranger en paletot. Alice, Marie et toi

vous aurez le même costume d'hiver. Ecris-moi toujours à Roman. Je termine comme je commence en t'embrassant bien tendrement.

Ton père affectionné,

V.A.

București, 22 decembrie 1872

Dragă Marie,

Anul nou, pe stil vechi, se apropie. Mama și cu mine îți trimitem mii de calde sărutări și din partea mea mai adaug și o frumoasă blană de ris, pe care mătușa Noémi este însărcinată să ți-o aranjeze ca palton. Alice, Marie și cu tine veți avea același costum de iarnă. Scrie-mi tot la Roman. Termin cum am început, îmbrățișîndu-te cu dragoste.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

56

Sîmbătă, [23 decembrie 1872] [1]

Scumpă babușcă,

Am primit depeșa matale și m-am mîhnit mult că Gogu e tot bolnav. Aștept cu nerăbdare o veste bună despre el. Eu sînt sănătos și doresc ca să te știu sănătoasă.

Telegrafiază-mi de două ori pe săptămînă. Aici a căzut omăt, însă nu-mi pasă căci am odaie caldă și cupet bun.

Te sărut,

V.A.

Dl. Negruzzi va lăsa acest răvaș la stație.

57

Bucarest, [a. 26 decembrie 1872

Mon cher Négri,

Sion [1] part pour Ocna uniquement pour avoir le plaisir de te voir. Je voudrais l'accompagner mais je suis obligé de m'arrêter ici encore quelques jours pour fair une conférence au bénéfice des pauvres de Bucarest. La Princesse, ainsi que les Dames patronesse m'ont prié de leur venir en aide en lisant la *Dumbrava Roşie* J'ai accepter; en conséquance je ne pourrais être chez moi qu'après les fêtes.

J'ai reçu ta lettre et je t'ai parfaitement approuvé de ne pas vouloir preté ton nom à des *gechefts*. J'agis de mon côté, exactement comme toi.

Cogălniceanu voudrait bien posséder ta „Beatrice"[2], mais il est à court d'argent.

Quant au chemin de fer, sitôt qu'on aura décidé quelque chose je t'en avertirai.[3]

[Adieu] *, t. à toi de coeur,

V. Alecsandri

Mille bons souhaits pour les petits.

Bucureşti, [a. 26 decembrie 1872]

Dragă Negri,

Sion [1] pleacă la Ocna numai pentru a avea plăcerea să te vadă. Aş vrea să îl însoţesc, dar sînt obligat să rămîn aici încă vreo cîteva zile pentru a ţine o conferinţă în folosul săracilor din Bucureşti. Prinţesa, cum şi doam-

* Cuvînt ilizibil, propunem această lecţiune după modelul altor încheieri de scrisori ale poetului.

nele din patronaj m-au rugat să le vin în ajutor citind *Dumbrava Roșie*, Am primit; prin urmare nu voi putea fi la mine decît după sărbători.

Am primit scrisoarea ta și am socotit că ai cea mai mare dreptate să nu vrei să-ți împrumuți numele tău unor *gețefturi*. La rîndul meu, fac același lucru ca și tine.

Kogălniceanu ar dori foarte mult să aibă pe „Beatrice" [2] a ta, dar n-are nici un ban.

Cît despre drumul-de-fier, deîndată ce se va hotărî ceva te voi înștiința[3].

[Adio] *, al tău din inimă,

V. Alecsandri

O mie de bune urări pentru cei mici.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

58

București, marți [a. 26 decembrie 1872] [1]

Dragă băbușcă,

În sfîrșit am primit telegramul prin care mă înștiințezi că ești sănătoasă și că lui Gogu îi merge mai bine. Mărturisesc că neprimind de mai multe zile vești de-acasă, îmi închipuisem că bietul Tuloi au murit și că mata nu aveai curagiul să mi-o spui pentru ca să nu mă mîhnești. Acum însă m-am liniștit..., însă tot aș dori să știu lămurit dacă speri că s-a îndreptat de tot și că va fi ca mai înainte *voinici*, dacă s-a mai giuca cu drumul-de-fier *stația Mircești*, și dacă n-a rămînea pleșuv, pe spinare. Ideea care mă îngrijește mai mult este să nu rămîie pătimaș și cu slăbiciune în osul spinării.

Scrie-mi îndată ce gîndești despre dînsul și dacă vroiești ca să-i aduc *mireasa* ce am căpătat aice pentru dumnealui.

* Cf. aici p. 82 subsol.

Cățelușa e foarte frumușică și tot de-un soi ca Gogu, are niște ochi ca Fîrna.

Astăzi am să țin conferința pentru săraci, după invitarea ce mi-au făcut Doamna. Toată societatea Bucureștilor vrea să asisteze la citirea *Dumbravei Roșii*, prin urmare oi să am un public foarte numeros.

Ți-oi scrie ce efect voi produce.

Iarna e tot blîndă pe aice, cu toate aceste nu ies din casă fără galoși, blană și fără cupé... Astfel, mă păzesc de frig și mă simt sănătos, deși nu mă prea împac cu hrana de la otel.

Ți-am trimis o cutie de bomboane prin poștă la Roman. Calimah Catargi pleacă măini și îți trimit cu dînsul un capiușon comandat pentru mata chiar de cumnata lui Catargiu. Cît pentru coc, nu am găsit încă nimic după gustul meu. Mi-au spus însă un coafior că așteaptă în zilele aceste mai multe cocuri din Paris. Voi merge că le văd și voi alege ce-a fi mai potrivit cu pruba de păr ce mi-ai dat.

Copilei i-am trimis o blană de Anul nou. Ea mi-au scris pentru ca să ne feliciteze de zi întîi și ne trimite la amîndoi o mie de sărutări.

A revedere, te sărut,

V. Alecsandri

59

București, miercuri [27 decembrie 1872] [1]

Dragă băbușcă,

Aseară am citit *Dumbrava Roșie* dinaintea Doamnei și a întregei societăți din București. Succes complet, aplaudări, complimente etc. au curs droaie pe capul meu, însă cea mai plăcută felicitare mi-au venit din partea unei dame bătrîne care mi-au zis: *să-ți trăiască Gogu.* I-am sărutat mîna de recunoștință.

Doamna m-au invitat să asist numaidecît la balul de la Curte, care va fi la finitul anului. Nu am putut să-i refuzez,

prin urmare cu mare părere de rău voi lipsi de-acasă pentru ziua mea.

Măria-sa au manifestat dorința ca să-i citesc piesa [2] mea de teatru scrisă în versuri franceze. Ea se găsește, mi se pare, în saltarul din stînga al biuroului meu. E o carte roșie cu marginile poleite. O cunoști, te rog să mi-o trimiți cu poșta.

Îți doresc sănătate și împlinirea dorințelor de Anul nou și te sărut de o sută de ori. Spune lui Gogu că mireasa lui îi trimete o guriță foarte dulce.

Iată un răvaș către dl. Hriste Ovanes pentru ca să numere în primirea matale giumătatea banilor ce datorește pe samanături.

V. Alecsandri

60

București, gioi, [28 decembrie 1872]

Dragă băbușcă,

Am primit ravașul matale din urmă și n-am înțeles pentru ce te-ai mîhnit așa de tare în privirea Marghioliței. De vreme ce eram hotărît să o scot de la Mlle Latullaye [1], eu sînt din contra foarte mulțemit că însăși d-ei găsește cu cale că să nu silesc copila a ședea lîngă dînsa. Dificultatea ce s-ar fi prezentat cînd aș fi fost ca să explic d-rei de la Tullaye rezoanele pentru care am luat acea hotărîre nu mai există. Prin urmare, la vară vom merge și vom lua copila fără a mai fi obligați de a intra în tălmăciri.

După cîte ți-am spus după întoarcerea mè de la Paris, șederea Marghioliței în casa Mlle Latullaye nu se mai putea prelungi pentru că biata fată era expusă a-și înăcri caracterul. Prin urmare, departe de-a te mîhni, ar trebui să te bucuri că lucrurile au luat un curs conform cu dorințele noastre.

M-am înveselit de starea lui Gogu. Crezi însă că s-a îndrepta deplin și că n-a rămîne infirm, slab de șale, încît să nu mai poată alerga cu drumul-de-fier?

Vrei să-i aduc mireasa?
Eu sînt sănătos şi foarte doritor de a mă întoarce acasă. Oi căta să scap de aice cît mai degrabă.

Te sărut,

V. Alecsandri

Această scrisoare ţi-a aduce-o Calimah Catargi.

61

1 ghenar 1873

Dragă babuşcă,

Îţi trimit două articole scrise asupra conferinţii mele.[1] Ceteşte-le împreună cu Gogu şi te mîndreşte. Am primit depeşa matale de felicitare. Oi aduce mireasa lui Gogu, precum şi o zgardă ce mi-a dăruit o damă pentru Tuloi.

Te sărut,

V.A.

Am primit piesa.[2]

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

62

Mircești, 2 fevr. 1873

Moş Pisoi,

Paulina mergînd la Cernăuţi ca să cumpere făina picluită pentru ca să facă colaci pe cînd a fi să vii la Mircești cu Alexandru Făt-Frumos [1], îţi scriu aceste rînduri spre a-ţi

dori sănătate şi voie bună. Eu am petrecut o lună şi giumătate în Bucureşti, bucurîndu-mă de multe plăceri de tot soiul, şi acum m-am întors la căsuţa mea ca şoarecul în caşcaval. Mă odihnesc de valurile lumei aşteptînd primăvara ca să plec la Paris. Poate mai înainte mă voi repezi la Cernăuţi numai şi numai ca să te văd în rolul de soţ şi tată, adică de drac pocăit. Pînă atunci îţi doresc încă o dată toate fericirile.

Al tău vechi amic,

V. Alecsandri

Marie Docan (Bogdan) au născut un Bogdănaş. Se află la Iaşi.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

63

6 fevr. 1873

Iubite Negruzzi,

Îţi trimit articolul meu asupra lui Alecu Russo [1]. În această broşură vei găsi şi cîteva mici lucruri [2] scrise de amicul meu, precum: *Piatra corbului, Cugetări, Studii naţionale, Decebal* şi *Ştefan*, pe care ar fi bine să se publice în *Convorbiri* căci îmi par destul de interesante. Adio, plec astăzi la ţeară cu gînd de a mă pune pe lucru. (?)

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

64

Mircești, février 1873

Ma chère Marie,

Nous sommes contents d'apprendre que tu t'es bien amusée à la soirée de Mme Lacroix et que ton costume de paysanne moldave a été réussi. Bientôt ta tante Noémi te commandera un joli habillement au magasin du Printemps et quand j'arriverai à Paris, je compléterai ta garderobe. Sois tranquille, tu n'auras rien perdu pour attendre et au fur et à mesure que tu grandiras et que par tes qualités tu répondras à mon attente, je ferai de toi une véritable élégante de bon goût. La fourrure est arrivée un peu tard, elle a perdu beaucoup de temps en route, cependant elle te fera plaisir, j'en suis sûr, car elle nous a parue jolie à ton oncle et à moi.

Tante Noémi est chargée de t'en faire un pardesus pareil à celui de tes cousines.

La neige nous avait quittés, mais elle est revenue depuis hier, ce qui ne nous réjouit guère.

L'impossibilité de sortir dans le jardin nous oblige à garder la chambre comme de pauvres prisonniers.

Mais dans deux ou trois mois nous prendrons notre vol pour tout de bon, car ce sera pour aller t'embrasser et présenter nos amitiés à Tanmée.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, februarie 1873

Dragă Marie,

Sîntem mulțumiți aflînd că te-ai distrat bine la serata de la d-na Lacroix și că costumul tău de țărancă moldoveancă a fost reușit. În curînd mătușa Noémi îți va comanda o frumoasă îmbrăcăminte la

magazinul Printemps și cînd voi sosi la Paris, îți voi completa gar deroba. Fii liniștită, nu ai pierdut nimic așteptînd, și pe măsură ce vei crește și calitățile tale vor răspunde așteptării mele, voi face din tine o adevărată elegantă de bun-gust. Blana a sosit cam tîrziu, a pierdut mult timp pe drum, cu toate acestea ea îți va face plăcere, sînt sigur, pentru că ea ni s-a părut frumoasă, unchiului tău și mie.

Mătușa Noémi este însărcinată să-ți facă un pardesiu asemănător cu cel al verișoarelor tale.

Zăpada ne părăsise, dar ea s-a reîntors de ieri, ceea ce nu ne bucură deloc.

Neputința de a ieși în grădină ne silește să stăm în cameră ca niște bieți prizonieri.

Dar în două sau trei luni ne vom lua hotărît zborul, căci va fi pentru a veni să te îmbrățișăm și să prezentăm amiciții noastre lui Tanmée.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

65

[februarie-martie 1873][1]

Ma chère Smaranditza,

Hanganou a été hier à Mircesti pour voir mes boeufs de labour, il les a trouvés de petite taille et s'en ait retourné à Rouginossa. Je puis donc considérer l'affaire sans suite et vendre mon betail à la foire de Roman?

Reçois tu régulièrement le *Figaro* que je t'envoie tous les deux ou trois jours?

Je suis vers la moitié du cinquième acte de ma grande comédie et cela me rend bien content, car c'est un joli casse

tête que de faire concourir une vingtaine de personages au dénouement d'une intrigue compliquée.

Je vous embrasse toutes,

V. Alecsandri

[februarie-martie 1873] [1]

Dragă Smărăndița,

Hanganu a fost ieri la Mircești pentru a-mi vedea boii de jug, i-a găsit prea mici și s-a reîntors la Ruginoasa. Pot deci să socotesc afacerea fără urmări și să-mi vînd vitele la tîrgul din Roman?

Primești regulat *Le Figaro* pe care ți-l trimit la două, trei zile?

Sînt pe la jumătatea actului cinci al marii mele comedii și aceasta mă mulțumește mult, căci este o plăcută bătaie de cap să faci ca douăzeci de personaje să concureze la deznodămîntul unei intrigi complicate.

Vă sărut pe toate,

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

66

Mircești, mars 1873

Ma chère petite Marie,

J'ai reçu ta lettre gentille et affectueuse et j'ai été heureux de voir que la robe que l'on a commandé pour toi sera jolie et de bon goût.

Je désire, ma chère enfant, que tu sois élégante autant que l'on doit l'être à ton âge. Quand tu auras grandi tu porteras de belles toilettes en soie de toutes les couleurs, mais en attendant, un peu de simplicité mêlée de distinction c'est ce qui te convient le mieux.

Je suis impatient de voir le dessin dont tu me parles avec un certain enthousiasme.

Ton arbre, à t'en croire, est tellement beau, tellement naturel, qu'en le voyant on croirait entendre le chant des oiseaux dans les branches.

C'est un arbre prodigieux, je t'en fais mon compliment. Nous sommes heureux de savoir que tu as le goût des beaux arts, et que tu trouves beaucoup de plaisir à dessiner et surtout à étudier la musique. Quand tu seras une grande demoiselle, c'est alors que tu seras contente d'avoir appris à dessiner et à bien jouer du piano. Rapelle toi les succès que tu as obtenus à Boulogne; après avoir ravi les Anglais qui t'appelaient une étoile, tu dois avoir l'ambition d'enchanter les Français qui se connaissent d'avantage en musique.

Fais des arbres, moi je ferai ensemencer des fleurs, ce sera une espèce de botanique en famille.

Adieu, ma chère enfant, nous t'embrassons tendrement et te chargeons de présenter nos amitiés à Tanmée.

V.A.

Mircești, martie 1873

Micuța mea Marie,

Am primit drăguța și drăgăstoasa ta scrisoare și am fost fericit de a vedea că rochia care a fost comandată pentru tine va fi frumoasă și de bun-gust.

Doresc, draga mea fetiță, ca să fii elegantă, atît cît trebuie să fii la vîrsta ta. Cind te vei mări, vei purta toalete frumoase din mătase de toate culorile, dar pînă atunci puțină simplitate amestecată cu distincție este ceea ce ți se potrivește cel mai bine.

Sînt nerăbdător să văd desenul despre care îmi vorbești cu un oarecare entuziasm.

Pomul tău, dacă este să te cred, este atît de frumos, atît de natural, încît văzîndu-l, s-ar crede că se aude cîntecul păsărilor între crengile sale.

Este un pom fermecat, te felicit. Sîntem fericiți știind că ai înclinații pentru artele frumoase, și că îți face multă plăcere să desenezi și, mai cu seamă, să studiezi muzica. Cînd vei fi o domnișoară mare, atunci vei fi mulțumită de a fi învățat să desenezi și să cînți bine la pian. Adu-ți aminte

de succesul pe care l-ai avut la Boulogne; după ce i-ai încîntat pe englezi, care te numeau o stea, trebuie să ai ambiția să încînți pe francezi, care sînt încă mai cunoscători în muzică.

Fă pomi, eu voi semăna flori, va fi un fel de botanică în familie.

Adio, draga mea fetiță, te îmbrățișăm cu dragoste și te însărcinăm să prezinți amicițiile noastre lui Tanmée.

V.A.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

67

Gioi [București, a.30 martie 1873][1]

Doamnei Paulina,

Am sosit cu bine la București. Am găsit aice timp cald. Pe drum am văzut un cocostîrc. Am avut o bună inspirație de a veni, căci sper să pot da agiutor fratelui meu în interesele sale. Precum ți-am declarat, nu voi ședea mai mult de o săptămînă la București.

La întoarcere poate că m-oi abate pe la Galați, unde Calimah [2] are o treabă de pus la cale, apoi mă voi opri în Bacău 24 de ore pentru ca să-mi scot mărturia știută.

Adio, te sărută,

V. Alecsandri

Complimente Codîrlei.

CĂTRE HOCIUNG

68

București, luni, [a. 30 martie 1873]

Domnule Hociung,

Am nevoie de a-mi scoate o mărturie iscălită de oameni bătrîni, care să-mi serveze de act de naștere și vin a te ruga.

ca să binevoiești a-mi pregăti asemine mărturisire. Eu sînt născut la Bacău la luna iulie 1821 [2]; părintele meu: Vornicul Vasile Alecsandri; maică-mea Elena, născută Cozoni.

Acum mă găsesc la București, de unde sper că plec peste trei zile și, trecînd prin Bacău, mă voi opri ca să desăvîrșesc formalitățile necesare pentru legalizarea mărturiei de către Tribunal. Sper că voi găsi actul iscălit de marturi. Mă vei îndatori foarte mult.

Al d-voastră amic și servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

69

București, sîmbătă, [martie, 1873][1]

Dragă,

M-am întîlnit cu prietenul care seamănă a fi încredințat că va reuși mai tîrziu a-ți îndeplini dorința. Am fost ieri la Senat unde, găsind pe Boerescu, am avut de la el vești destul de rele cu privire la Iancu. Mă tem că toate au fost numai vorbe, și pe acele vorbe Baligot a făcut treaba despre care părea atît de mulțumit, însă cum rămîne Iancu cu noul împrumut ce a contractat? Iar încurcătură!... Asta mă supără.

Boerescu mi-a spus că au scris Iancului să nu se grăbească a veni aici, nefiind sigur de reușită. Ce însemnează toată această jucărie, nu pricep.

Timpul în București nu e frumos ca la Iași și ca la Mircești; pîclă, glod lunecos, însă nu-i frig.

Sper că-ți este mai bine decît cum te-am lăsat. Scrie-mi două rînduri cum te afli. Eu sînt sănătos și sper să dorm bătuc la noapte.

Te sărut,

V. Alecs[andri]

70

Vineri, [București, a.30 martie 1873][1]

Dragă,

Plec mîine, sîmbătă cu Calimaki [2]. Trecem prin Galați, apoi ne oprim la Bacău, și, în sfîrșit, sosim la Mircești marți sau cît mai tîrziu miercuri.

M-am oprit pentru interesul fratelui meu care a căzut baltă.

Te sărut,

V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

71

Mircești, martie 1873

Iubite domnule Negruzzi,

Eram să viu de mult la Iași pentru ca să vă citesc comedia mea *Ciocoii* [1], dar am fost împiedecat prin deosebite vizite ce am primit și care mi-au luat tot timpul. Lucrările mele au fost astfel întrerupte. Prin urmare, nu am putut termina prefața la scrierile mele, ce ți-am promis pentru unul din numerele *Convorbirilor.*

Acum sînt liber și îmi propun să viu la Iași ca să vă dau lectura comediei *sîmbătă.* Aș dori să fie adunați membri „Junimei" cît mai devreme, căci piesa, fiind în 5 acte, va reclama mai multe ore de lectură. Nu s-ar putea să înviți și pe dl Ianov, ca să asiste la acea întrunire? Cine știe? ar găsi vreun sujet de cantonetă comică între numeroșii personajii a comediei mele.

Fiindcă o operă dramatică este menită a fi reprezentată, am de gînd a o încredința lui Aslan [2]; de aceea mi-am luat voie a-l invita pe sîmbătă la d-ta, ca să asculte comedia *Ciocoilor* în calitatea sa de director [al] Teatrului Național.

Mi-ai spus că ai fi mulțemit să publici piesa mea în *Convorbiri...*, însă cum îi face ca să tipărești întregile *cinci acturi* în puținele numere ce mai rămîn pănă la 1 martie viitor? Nu crezi că ar fi o măsură nimerită de-a publica *Ciocoii* sub forma de suplement, astfel ca în numerele de la dec., ghenar și fevruar să apară piesa întreagă? Foile fiind imprimate deosebit ar forma la sfîrșitul anului o broșură. Gîndește-te la aceasta și-mi dă opinia d-tale sîmbătă.

Îmi pare rău că nu oi să am printre ascultători pe Pogor și Maiorescu. Aș fi fost bucuros să aud observările lor... fie cît de aspre. Acum nu-mi rămîne decît să te îndemn ca să te rogi la Dumnezeu pentru continuarea timpului frumos... căci dacă nu mai sînt rău de muscă... *hélas*!... sînt foarte rău de frig.

Al d-tale devotat amic,

V. Alecsandri

Sper că ocupațiile fratelui d-tale Leon, îi vor permite să vie sîmbătă.

CĂTRE MARIE BOGDAN

72

Mircesti, 20 avril 1873

Ma chère Marie,

J'apprends aveac plaisir que tu promets à Tanmée de lui faire les honneurs de Mircesti et de conduire toi-même lorsque tu la promènera en voiture dans le bois. Cette promesse se réalisera l'année prochaine car je compte te faire

passer tes vacances en Moldavie. Nous irons alors visiter Bouhousch et nous enlèverons Tanmée au grand désespoir de Sophie, à moins que Sophie ne veuille se laisser aussi enlever par la même occasion. On fera des déjeuners sur l'herbe dans le bois, au bord du Sireth, pendant que des musiciens cachés dans les arbres exécuteront des symphonies ravissantes. Puis on ira faire visite à Marie Bogdan, dont la terre est située à peu de distance de Mircesti, bref on se donnera beaucoup de plaisir l'année prochaine. Quant aux vacances qui approchent nous les passerons ensemble au bord de la mer, occupés à faire collection de coquillage et à prendre des leçons de natation. Tu vois que l'avenir n'est nullement sombre.

T'ai-je écrit que maman a reçu tes ouvrages? C'est je crois le jeune Exarho qui les a apportés en Moldavie. Ces travaux d'art, exécutés avec une adresse merveilleuse, ont étonné les populations et rendu Maman aussi heureuse que possible. Les pelottes brillent sur la table de toilette et font l'admiration des personnes qui nous rendent visite. Tu comprends combien nous en sommes fiers !

Adieu, nous t'embrassons tendrement.

Ton père affec[tionné,]

V.A.

Mircești, 20 aprilie 1873

Dragă Marie,

Aflu cu plăcere că făgăduiești lui Tanmée să-i faci onorurile Mircești-lor și să mîni tu însăți cînd o vei plimba cu trăsura prin pădure. Această făgăduială se va împlini anul viitor căci socotesc să vii să petreci vacanța în Moldova. Ne vom duce atunci să vizităm Buhușii și o vom răpi pe Tanmée spre marea părere de rău a Sofiei, numai dacă Sofia nu va dori să se lase și ea răpită cu aceeași ocazie. Se va dejuna pe iarbă în pădure, pe marginea Siretului, în timp ce cîntăreții ascunși în arbori vor executa simfonii încîntătoare. Apoi vom merge să o vedem pe Marie Bogdan, a cărei moșie este situată la mică distanță de Mircești, pe scurt anul viitor ne vom oferi multe distracții. Cît despre vacanța care se apropie, o vom petrece împreună pe malul mării

ocupați să facem colecții de scoici și să luăm lecții de înot. După cum vezi, viitorul nu este deloc întunecat.

Ți-am scris că mama a primit lucrările tale? Cred că tînărul Essarcu este cel care le-a adus în Moldova. Aceste lucrări de artă, executate cu mare măiestrie, au uimit pe locuitori și au făcut-o pe mama cît se poate de fericită. Pelotele strălucesc pe masa de toaletă și fac admirația persoanelor care vin să ne vadă. Înțelegi cît sîntem de mîndri!

Adio, te îmbrățișăm cu dragoste,

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

CĂTRE UN CONTE NECUNOSCUT DIN CERNĂUȚI

73

Mircesti, 21 avril 1873

Cher comte,[1]

En parcourant le grotesque billet de faire-part que vous m'avez envoyé comme un spécimen littéraire de la Bucovine, on ne peut s'empêcher de penser que c'est à dégoûter de mourir. On dit que le défunt était l'ennemi juré des Roumains. Ceux-ci se sont bien vengés de lui après sa mort au moyen de l'imprimé qui a annoncé son déménagement dans la vie éternelle. Quand donc cesseront-ils de parler la langue de Poumné et de se rendre ainsi la risée de tout homme sensé et de bon goût?

A votre place, cher comte, je me hâterais de déguerpir de Czernovitz à la moindre indisposition, de crainte de devenir la proie des littérateurs bucoviniens. Ces bourreaux sont impitoyablement ridicules et pour eux et pour ceux qu'ils prônent.

J'aime à croire pourtant que vous jouirez longtemps d'une santé formidable, afin d'avoir souvent l'occasion de

me moquer de leurs *aberaciune* littéraires et dans cet espoir, je vous serre la main cordialement.

Tous à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 21 aprilie 1873

Dragă conte [1]

Parcurgînd caraghiosul bilet de *faire-part* pe care mi l-ați trimis ca pe un specimen literar din Bucovina, îți piere pofta să mai mori. Se spune că răsposatul era dușmanul declarat al românilor. Aceștia s-au răzbunat bine pe el după moarte, prin mijlocirea imprimatului care anunță mutarea lui în viață veșnică. Cînd oare vor înceta să vorbească limba lui Pumnu și să se facă astfel de batjocura tuturor oamenilor cu bun-simț și bun-gust?

În locul dumitale, dragă conte, m-aș grăbi să o șterg din Cernăuți la cea mai mică indispoziție, de teama de a nu cădea pradă literaților bucovineni. Acești călăi sînt neiertat de ridicoli și pentru ei, și pentru aceia pe care îi suie în slăvi.

Îmi place să cred totuși că vă veți bucura mult timp de o sănătate strașnică, astfel încît să am deseori ocazia de a-mi bate joc de *aberaciunile* lor literare și cu această nădejde, vă strîng mîna din toată inima.

Al dumneavoastră

V. Alecsandri,

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

74

Mircești, luni, [septembrie 1873]

Moș Pisoi,

Am sosit din străinătate [1] unde am petrecut prost din cauza unor friguri ce am căpătat pe malul mării. Chiar acum, după

mai multe săptămîni, mă simt slab de balamale, dar sper că odihna căsuței și bunurile camarei îmi vor întoarce în curînd puterile pierdute.

Tu ce mai faci? Cum îți merge clironomul? Am aflat că d-na Pizozki au fost la băi și tu, babă de casă, ai rămas lîngă leagăn... Unde-i bietul Cuza să te admire și să te cărăie.

Am aflat asemine că ai cumpărat o vacă care dă 14.000 ocă de lapte pe zi. Dorind și eu să posed o asemine minune, te rog să faci toate chipurile ca să îmi procuri perechia vacii tale. Vei îndatori foarte mult pe Paulina, care-ți trimite multe amicii precum și complimente soției tale.

Eu te îmbrățișez și doresc să te văd,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

75

Mircești, 4 octombrie 1873

Iubite d-le Negruzzi,

Întorcîndu-mă din străinătate, am găsit pe biroul meu numerile *Convorbirilor* sosite în lipsa mea și am citit anunțul publicării scrierilor părintelui d-tale, precum și a unei colecții de poezii a d-tale. Ambele uvrajuri au și apărut. Aș dori să le am. Vin dar a te ruga ca să binevoiești a mi le procura, trimițîndu-le prin poștă la Mircești, și cînd voi veni la Iași, voi mulțemi din viu grai pentru această amabilitate. Am fost bolnav de friguri în Franța și m-am întors acasă cam slab. Aștept să mă întăresc puțin și îndată voi veni să vă dau o frățească strîngere de mînă. Multe amicii „Junimei" și complimente respectuoase d-nei Negruzzi.

Al d-tale devotat amic,

V. Alecsandri

76

Mircesti, octobre 1873

Ma chère Marie,

Après un voyage de plusieurs jours, favorisé par un beau temps et achevé dans les meilleures conditions, nous avons enfin retrouvé le calme et le repos dans notre petit cottage de Mircesti.

Ma santé se ressent en bien grâce à l'air pur de la campagne, au bien-être dont je suis entouré et à l'aimable société de Gogou. L'automne est la plus belle saison de notre pays et cette année il s'annonce en véritable bon enfant, gai, lumineux et pas froid du tout, aussi lui fais-je très bon accueil et j'en jouis en véritable amateur. Pour un convalescent la lumière et le soleil valent toutes les Facultés de médecine.

Ta mère a retrouvé son infatigable activité de maîtresse de maison dès qu'elle a remis le pied dans son domaine; elle veille aux vendanges, elle fait des provisions d'hiver etc. ... toutes choses fort importantes à la campagne car les grandes propriétaires de Moldavie ressemblent beaucoup aux colons de l'Australie. Chaque maison est une colonie composée d'un nombre considérable de gens peu occupés la plupart du temps, et souvent même inutiles, mais tel est l'usage du pays et il faut s'y conformer.

Mariette [1] se croit au bout du monde, et pourtant elle a l'air de se plaire dans ces parages si éloignés du Morbihan. J'espère qu'elle s'y fera complètement au bout de deux mois. Le seul ennui qu'elle éprouve c'est celui de ne pouvoir s'expliquer avec les autres domestiques. C'est un inconvénient dont elle ne pâtira pas longtemps car les Moldaves finiront par apprendre le français avec elle.

Nous attendons avec impatience une lettre de toi pour savoir comment tu te trouves dans ton nouveau rôle de pensionnaire? J'attends pour ma part avec non moins

d'impatience une lettre de Madame de Barral [2] au sujet de ta conduite et de tes études.

J'espère que tout marche selon mes voeux et dans cet espoir ta mère et moi nous t'embrassons bien tendrement.

Ton père aff.,

V.A.

Présente mes compliments à Madame de Barral. As-tu déjà commencé tes leçons de piano avec M. Nollet?

Mircești, octombrie 1873

Dragă Marie,

După o călătorie de mai multe zile, favorizată de un timp bun și terminată în cele mai bune condiții, am regăsit, în sfîrșit, calmul și repaosul in căsuța noastră de la Mircești.

Sănătatea mea se resimte în bine, grație aerului curat de la țară, buneistării de care sînt înconjurat și plăcutei companii a lui Gogu. Toamna este cel mai frumos anotimp al țării noastre și anul acesta se anunță ca un adevărat copil cuminte, vesel, luminos și deloc rece, de aceea îl primesc și eu bine și mă bucur ca un amator adevărat. Pentru un convalescent, lumina și soarele fac cît toate facultățile de medicină.

Mama ta și-a regăsit neobosita ei activitate de stăpînă a casei, de îndată ce a repus piciorul pe pămîntul ei; veghează la culesul viilor, faci provizii pentru iarnă etc ... toate lucruri foarte importante la țară, căci marii proprietari ai Moldovei seamănă mult cu coloniștii din Australia Fiecare casă este o colonie compusă dintr-un număr considerabil de oameni, puțin ocupați cea mai mare parte din timp, și adesea chiar nefolositori, dar acesta este obiceiul țării și trebuie să te conformezi.

Mariette [1] se crede la capătul lumii, și totuși pare că îi place pe aceste meleaguri, așa de depărtate de Morbihan. Sper că se va obișnui după două luni. Singura plictiseală pe care o încercă este aceea de a nu se putea înțelege cu ceilalți servitori. Este un inconvenient de care nu va suferi multă vreme, căci moldovenii vor sfîrși prin a învăța cu ea limba franceză.

Așteptăm cu nerăbdare o scrisoare de la tine, pentru a ști cum te simți în noul tău rol de elevă de pension? Aștept, în ce mă privește, nu

cu mai puțină nerăbdare, o scrisoare a doamnei de Barral [2] despre purtarea și studiile tale.

Sper că totul merge după dorința mea, și, cu această speranță, mama ta și cu mine te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

Prezintă salutările mele doamnei Barral. Ai început deja lecțiile de pian cu dl. Nollet?

Mircesti, 16/28 octobre 1873

77

Ma chère Marie,

J'ai constaté avec grand plaisir que tu as commencé et même que tu as fini par te faire complètement à ta nouvelle carrière de pensionnaire. [1] Il t'est pénible, sans doute, de te lever de grand matin, désagréable de faire de longues promenades à pied, mais ce régime est très sain et tu t'en trouveras fort bien au bout d'un certain temps.

Je suis heureux d'apprendre que tu as passé un brillant examen de musique et tu as gagné à la pointe de tes doigts un professeur de premier ordre comme M. Nollet. C'est là une belle victoire et je t'en fais mes sincères compliments. Si tu pouvais en faire autant pour le dessin et les langues étrangères, tu tournerais à l'état de phénomène au grand bonheur de tes parents; mais je ne demande pas l'impossible et je me garde d'être trop exigeant. Tu as du temps devant toi, que ne peut-on faire quand on a de l'intelligence et de l'amour propre?

Ecris-moi en détail pour me renseigner sur tes différents travaux. Es-tu déjà installée dans ta chambre avec la gouvernante anglaise, sais-tu déjà prononcer le mot „Well" aussi bien que le „Minister" of Trinity-Church de New York?

Maman a repris ses grandes occupations de ménage; elle est toute heureuse de te savoir acclimatée à la pension et elle t'embrasse mille fois. De mon côté j'en fais autant dans l'espoir que dans deux ou trois ans tu seras devenue une personne charmante, aimable, gracieuse, affectueuse etc.... bref une perfection ou à peu près.

Ton père affec.,

V.A.

Mircești, 16/28 octombrie 1873

Dragă Marie,

Am văzut cu multă bucurie că ai început și chiar ai terminat prin a te obișnui cu noua ta carieră de elevă de pension [1]. Îți este desigur greu să te scoli de dimineață, neplăcut să faci lungi plimbări pe jos, dar acest regim este foarte sănătos și te vei simți foarte bine după scurt timp.

Sînt fericit aflînd că ai trecut un strălucit examen de muzică și că ai ciștigat cu vîrful degetelor tale un profesor de prim ordin ca dl. Nollet. Aceasta este o frumoasă victorie și îți fac sincerele mele complimente. Dacă ai putea să faci tot atît pentru desen și limbi străine, te-ai transforma intr-un fenomen, spre marea bucurie a părinților tăi; dar nu cer imposibilul și mă feresc să fiu prea pretențios. Ai timp înaintea ta, ce nu se poate face cînd ai inteligență și amor propriu?

Scrie-mi amănunțit pentru a mă încunoștința despre diferitele tale lucrări. Ești deja instalată în camera ta cu guvernanta englezoaică, știi deja să pronunți cuvîntul „Well" tot așa de bine ca pe „Minister" of Trinity-Church de New York?

Mama și-a reluat marile ei ocupații de casă; este foarte fericită știind că te-ai obișnuit cu pensionul și te sărută de mii de ori. O fac și eu în speranța că în doi sau trei ani vei deveni o persoană încîntătoare, plăcută, grațioasă, iubitoare etc...., pe scurt o perfecțiune sau pe aproape.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

78

Mircești, 21 noiembrie 1873

Domnule Hasdeu,

În numărul 12 al *Columnei lui Traian,* am citit cu mult interes balada rutenică care ne arată pe Ștefan-Vodă sub un aspect cu totul nou. Am citit și îndemnul indirect ce-mi faceți de a restaura această baladă în limba românească și fiind atras de originalitatea subiectului, am cercat să răspund la îndemnul d-voastre.

Vă trimit dar rodul nu al ostenelelor, ci al unei ore de plăcere ce mi-ați prilejuit de a petrece în domeniul încîntător al poeziei populare.

Primiți, vă rog, împreună cu balada intitulată *Ștefan și Dunărea,*[1] încredințarea simțirilor mele de stimă și înaltă considerare.

V. Alecsandri

79

Mircești, decembrie 1873

Domnule redactor,

Una din cele întîi poezii ce am compus cînd am început a scrie în limba românească este balada lui *Groza* publicată în ediția *Doinelor și Lăcrimioarelor,* din 1853, ce s-a tipărit la Paris. Acum mi-a căzut în mînă un manuscript francez care cuprinde diverse incidenturi din viața acelui hoț, precum și giudecata prin care a fost el osîndit la ocnă în anul 1838..

Vă trimit acest manuscript ca să-l citiți, și dacă-l veți găsi interesant, să publicați [1] traducerea lui în *Columna lui*

Traian. Istoria lui Groza ar putea servi de subiect unei drame care, bine condusă, ar produce mare efect pe scenă; ea mai cuprinde şi oarecari detaluri caracteristice, de un mare interes pentru studiul moravurilor de mai înainte.

Primiţi şi cu această ocaziune asigurarea stimei şi înaltei mele considerări.

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

80

Mircești, decem. 14 1873

Iubite Negruzzi,

Cred că Aslan[1] ţi-a dat copia actului I al *Ciocoilor.*

Nu ştiu însă dacă el a făcut mai întâi schimbările ce i-am indicat. Te înştiinţez dar că personagiul *Rusfetcovici* trebuie a fi înlocuit prin *Polcovnicul Viteazovici*, şi contesa Luţa prin *Prinţesa Luţa.*

Te rog să priveghezi ca să nu să comită eroare în tipăriria acelor personagiuri. Cît pentru celelalte schimbări ce am proiectat a face în actele II şi III, le voi comunica lui Aslan în zilele aceste şi el la rîndul lui ţi le va comunica.

Mi-ai promis că întreaga comedie va fi publicată în ultimele trei numere ale *Convorbirilor* din anul VII[2]. Contez pe această promitere atît în interesul piesei, cît şi în interesul foaiei.

Primind aice numărul din urmă al *Revistei Contempurane*, am constatat în poezia mea, *Căderea Rinului*[3] două greşali pe care mă grăbesc să le îndrept pentru numărul 10 al *Convorbirilor*:

În strofa IX, versul de pe urmă va fi modificat astfel, în priviria armoniei lui:

„Privind acea cădere, se-ntunecă de nori"

În strofa XI, versul întîi va fi modificat în priviria rimei:

„Luîndu-şi cursul pacinic, iar se îndreaptă Rinul
„Prin sate...“ etc.

Mi-i face mare plăcere publicând aceaste poezii în numărul ce este acum sub tipar cu modificările indicate.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

81

Mircești, 14 dec. 1873

Iubite Negruzzi,

Încă o rectificare în piesa *Ciocoilor.*[1]

În scena actului I care precedă pe aceea de pe urmă, Hîrzobeanu zice lui Trufandaki: *„Am să te rînduiesc ispravnic la Hîrlău.“* şi lui Slugărică îi zice: *„Din pulbere te-oi ridica şi pe* tine *Slugărică.* Te *fac viţ-agă de oraş“.*

Te rog să comunici aceste mici schimbări (ce sînt de mare importanţă) la tipografie.

Am observat că începutul actului V este cam lînced. Am de gînd să-l schimb. Lucrul e lesne de făcut. În curînd voi trimite lui Aslan această nouă schimbare.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

82

Mircești, marți, [decembrie 1873]

Iubite Negruzzi,

Cred că Aslan[1] ţi-au comunicat schimbările ce am făcut în acturile II şi V din piesa *Ciocoilor.* De nu, reclamă-le

pentru ca să se imprime cu modificările ce am găsit indispensabile. Totodată, te rog, dacă ai de gînd a publica întreaga comedie în ultimele numere a *Convorbirilor*, să nu se taie nici un act în două, ci să se imprime cîte un act sau două întregi în fiecare număr. Altminteri, tot interesul intrigei s-ar pierde.

Binevoiește a însera și nota următoare: *Această piesă nu se poate reprezenta decît cu învoirea autorului.*

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

83

[Mircești, 29 decembrie 1873] [1]

Ma chère Marie,

Je suis très hereux d'apprendre que les confitures que ta mère t'a envoyées sont de ton goût, aussi je ne veux pas amoindrir ton plaisir en mettant à ta charge les frais de port de la petite caisse. Tu diras à Melle Thibaud qu'elle veuille bien passer les 40 fr. à mon compte et qu'elle te remette en outre la somme de cent francs qui sont destinés pour tes étrennes.

Tu me demandes dans ta lettre si nous voulons que tu prennes toujours deux heures de leçons par semaine de M. Nollet?

Assurément que nous le voulons, d'autant plus que tu as eu la première place au concours de piano. Cette victoire nous donne l'assurence que tu t'appliques à l'étude de la musique. C'est un de mes grands désirs de te voir devenir une grande artiste.

Quand tu viendras ici, tu trouveras un bon piano et Gogou pour jouer à quatre mains, c'est-à-dire à deux mains

et deux pattes. Les populations seront émerveillées de vos concerts. En attendant Gogou semble fâché contre toi parce que tu lui as manqué deux fois de respect auquel il a droit, en ne faisant pas mention de lui dans tes lettres.

Dans deux jours nous avons la fête du nouvel An qui serait complète pour moi, ma chère enfant, si tu étais avec nous et si je pouvais commencer l'année en t'embrassant, mais puisque tes études exigent que nous soyons encore séparés pandant quelque temps, je t'envoie par lettre mille bons baisers de notre part à tout deux en faisant des voeux pour que tu deviennes grande, belle, gracieuse, enfin telle que nous désirerions te voir. Après cela il ne me reste plus qu'à t'embrasser de nouveau et je le fais avec bonheur.

Ton père affec[tionné],

V.A

[Mircești, 29 decembrie 1873] [1]

Dragă Marie,

Sînt foarte fericit aflînd că dulcețurile pe care mama ta ți le-a trimis sînt pe gustul tău, de aceea nu vreau să-ți micșorez plăcerea punînd în sarcina ta cheltuielile de transport pentru lădiță. Vei spune d-rei Thibaud să binevoiască să treacă cei 40 de franci în socoteala mea și să-ți dea pe deasupra suma de o sută de franci care sînt destinați pentru darurile tale.

Mă întrebi în scrisoarea ta dacă vrem să mai iei două ore de lecții pe săptămînă cu dl. Nollet?

Desigur că o dorim, cu atît mai mult cu cît ai ocupat primul loc la concursul de pian. Această victorie ne dă siguranța că te străduiești la studiul muzicii. Este una dintre marile mele dorințe să te văd devenind o mare artistă .

Cînd vei veni aici, vei găsi un pian bun și pe Gogu pentru a cînta la patru mîini, adică la două mîini și două labe. Locuitorii se vor minuna de concertele voastre. Pînă atunci, Gogu pare supărat pe tine pentru că ai fost de două ori lipsită față de el de respectul la care are drept, neamintindu-l în scrisorile tale.

Peste două zile vom avea sărbătoarea Anului nou care ar fi pe de-a întregul pentru mine, draga mea fetiță, dacă ai fi cu noi și dacă aș putea

să încep anul îmbrățișîndu-te, dar pentru că studiile tale cer ca să mai fim încă despărțiți pentru cîtva timp, îți trimit prin scrisoare mii de bune sărutări din partea noastră a amîndurora, făcînd urarea ca să devii mare, frumoasă, grațioasă, în sfîrșit așa cum am dori să te vedem. După aceasta, nu-mi mai rămîne decît să te îmbrățișez din nou și o fac cu plăcere.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A

CĂTRE ION CRĂCI UNESCU[1]

84

[a. 1874 [2]

... „Les Poésies populaires de la Roumanie sont l'oeuvre de bardes inconnus, elles n'ont pas de date certaine, mais quelques-unes remontent à une très haute antiquité. Je les ai recueillies, dans le cours de plusieurs années, de la bouche même du peuple. Elles sont écrites dans la langue nationale, celle que nous parlons encore aujourd-hui et se sont transmises de génération en génération comme les contes populaires, les proverbes etc.

Je ne leur ai fait aucune modification, sauf quelques vers, ajoutés par les Tsigans *lăutari*, que j'ai cru devoir retrancher. J'ai fait pour quelques-unes de ces poésies ce qu'un joaillier fait pour des pierres précieuses. J'ai respecté le sujet, le style, la forme et même plusieurs rimes incorrectes qui font partie de leur caractère. Loin donc de les avoir arrangée conformément au goût moderne, je les ai conservées comme des bijoux d'or que j'aurais trouvés couverts de rouille et aplatis. J'en ai fait disparaître les taches et leur ai rendu leur éclat primitif. Voilà tout mon mérite. Le trésor

appartient au peuple, qui seul était capable de produire des merveilles si originales.

Je sais que les Français se défient des poésies populaire venues de l'étranger depuis que M. Prosper Mérimée a publié sous le titre de *Guzla*, une collection de chants illyriens composés par lui-même. Mais on peut être, persuadé que si la nature bienveillante m'avait doué d'un génie assez puissant pour composer une *Mioritsa*, un *Toma Alimoche*, un *Mihu Copilul* etc., je m'en serais fait honneur, et j'aurais été assez égoïste pour les publier sous mon nom."

[a. 1874][2]

...„Poeziile populare ale României sînt opera barzilor necunoscuţi, ele nu au date sigure, dar unele dintre ele coboară mult în trecut. Le-am cules, în cursul mai multor ani, chiar din gura poporului. Ele sînt scrise în limba naţională, cea pe care o mai vorbim încă şi astăzi, şi s-au transmis din generaţie în generaţie ca poveştile populare, proverbele etc.

Nu le-am supus nici unei modificări, numai cîteva versuri, adăugate de ţiganii lăutari, pe care am crezut că trebuie să le tai. Am făcut pentru unele dintre aceste poezii ceea ce un bijutier face pentru pietrele preţioase. Am respectat subiectul, stilul, forma şi chiar cîteva rime incorecte, care fac parte din caracterul lor. Departe deci de a le fi aranjat potrivit cu gustul modern, le-am păstrat ca pe nişte bijuterii de aur pe care le-aş fi găsit acoperite cu rugină şi turtite. Am făcut să dispară petele şi le-am dat strălucirea lor primitivă. Iată tot meritul meu. Comoara aparţine poporului, care numai el singur este în stare să producă minunăţii atît de originale.

Ştiu că francezii se îndoiesc de poeziile populare venite din străinătate de cînd dl. Prosper Mérimée a publicat sub titlul de *Guzla* o colecţie de cîntece iliriene compuse de el însuşi. Dar poţi fi convins că dacă natura binevoitoare m-ar fi dăruit cu un geniu atît de puternic pentru a compune o *Mioriţa*, un *Toma Alimoş*, un *Mihu Copilul* etc., m-aş fi mîndrit şi aş fi fost destul de egoist pentru a le publica sub numele meu."

85

Mircești, 14 ghenar 1874

Iubite Negruzzi,

De-abia astăzi am primit numărul 10 al *Convorbirilor*[1] și mărturisesc că n-am rămas mulțumit de tipărirea piesei mele *Ciocoii.*

Zețariul a găsit de cuviință a nu închide între paranteze toate jocurile de scene însemnate prin litere mai mici și chiar nici a pune măcar punturi între numele personagilor și începutul frazelor.

Rezultatul este că se înșală cititorul, luînd drept frază de conversație notele care înseamnă că ele trebuie rostite *în parte,* sau *tare,* sau *încet*... etc. Cu atît mai mult nedomerirea devine grea cînd notele se găsesc în mijlocul frazelor.

Dacă zețașul ar fi urmat întocmai după manuscriptul meu, nu ar fi găsit de cuviință a comite asemine necuviințe de tipar.

Acum vin a te ruga ca să binevoiești a ordona ca să nu se mai facă economie de paranteze pentru celelalte trei acturi ce rămîn și totodată, în scena Consiliului de miniștri din actul al treilea, aș dori să nu se uite schimbările ce am făcut și pe care Aslan [2] a trebuit să vi le comunice!

În acea scenă, după ce Neamuș începe cuvîntul său în contra jidanilor, postelnicul Evghenidi îl întrerupe zicînd: *„Așa este, însă..."*

Te rog să se îndeplinească această frază prin următoarea:

„Așa este, însă avem și familii vechi de evrei, născute și crescute între noi, și care nu se cuvine să le pui în rînd cu vagabonzii din Galiția. Ei sînt evrei pămînteni, nu lifte străine".

Adio, în curînd voi veni la Iași.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Mircești 17 ghenar 1874

Iubite Negruzzi,

Citind mai cu luare-aminte cele întîi două acte ale piesei mele din *Convorbiri*, am început a face triste reflecții asupra gradului de înapoiere la care se află în Iași arta tipografică; pe urmă, după obiceiul meu, am rîs de natura greșelilor răspîndite în n-ul 10. Neglijența corectorului au fost astă dată la înălțimea nemerniciei zețarului.

Înțeleg acuma, frate, cît necaz și osteneală trebuie să-ți dai pentru ca să publici foaia *Convorbirilor*.

Fiind însă că răul este comis, ceea ce putem face mai cuminte, este să-l îndreptăm pe cît se poate și dar te rog să publici în n-ul 11 alăturatul pomelnic de errata,[1] pentru ca frații noștri de peste Milcov să nu rîdă de noi.

Apropo de acești frați, știu că nu ne prea iubesc pe noi. Ei se agită ca niște umbre chineze pe o scenă politică imaginară și se iau în serios... pretenție ce îi acoper de un ridicol vederat. Prin urmare, nebunia lor naivă îi depărtează din ce în ce mai mult de domeniul literaturei. Nu mă mir dar nicidecum de onorul ce-mi fac d-a mă pune în rînd cu [M.] Zamfirescul *. Le mulțumesc că binevoiesc încalte a nu mă coborî și mai jos.

Noi, după vorba românului, să ne cătăm de treabă. Să ne urmăm drumul înainte, liniștiți, gustînd mulțumirile vieții intelectuale și ferindu-ne de meschinele patimi zise politice, care au devenit o tristă monomanie dincolo de Milcov.

Mă întrebi de am vreo poezie nouă în portofoliu? Nu, căci mă ocup să completez diverse scrieri în proză începute și neterminate. Acum sfîrșesc relația călătoriei mele în Africa și apoi am de gînd a descrie voiajul meu în Crîm pe timpul războiului [2].

---

* „Răposatul Mihail Zamfirescu (I.N.)" [Notă în original de mîna lui I. Negruzzi].

Săvîrşind şi acest articol, voi căta să mîntuiesc romanul *Dridri*, pentru ca dl. Socec să nu mă poată acuza că nu i-am dat material la timp, cînd va ajunge cu tipărirea la volumul consacrat prozei.

Dl. Socec are mare dreptate să-i fie ruşine, căci neglijenţa d-sale de editor e cel puţin pe aceeaşi linie ca neglijenţa corectorului pe care l-au lăsat în locul d-tale, cînd ai plecat la Bucureşti. Îmi vine să rup contractul încheiat între noi şi să opresc continuarea ediţiei operelor mele. Vom vedea.

Al d-tale amic,

*V. Alecsandri**

Errata

1. Titlul adevărat al piesei d-lui Alecsandri este *Boieri şi Ciocoi*.
2. Toate cuvintele şi frazele din această piesă, ce s-au tipărit cu litere mici fiind însemnări de jocuri de scenă şi nefăcînd nicidecum parte din dialoguri, trebuie să fie închise între paranteze.

Actul I

Scena I — În loc de *a* călca pe inimă — citeşte: a-*mi* călca pe inimă.
Scena IV — Ce te-aş măsura *eu sapa* — cit.: ce te-aş măsura *cu sapa*.
id — *ighemanicosa* cit.: *ighemanicon*
Scena V — sărută pieptul *celui* mare. cit.: *celor mari*
Scena VI — *garafelo* — cit.: *garofalo*
Scena VII — hoţi *buzurdisiţi* — cit.: hoţi *buiurdisiţi*
id. — *zamul* diconicesc — cit. *ramul* diconicesc
id. — *amesterul* străinilor — cit.: *amestecul*
Scena IX — o *maşină* de jiganii — cit.: o *mişină*
id. — coborît *în* hîrzobul — cit.: *cu* hîrzobul
id. — care *ţintesc* — cit.: care *ţinteşte*
id. — *tulpa* ţării — cit.: *talpa* ţării
Scena X — *părintele* meu — cit.: *părinţii* mei
id. — dacă ar mai *fii* — cit.: dacă ar mai *fi*
Scena XII — fiind *dreptate* — cit.: fiind *drepţi*
id.: *încă cu* îmbălşugare — cit.: *cu aşa* îmbelşugare

Actul II

Scena I — În loc de *paleturi* ... — citeşte: *faleturi*
id. — 340 cit.: 840
Scena III ... o jalbă în predmetul — cit.: o jalbă in predmetul unei peripisce

* În colţul din stînga sus, scris de mîna lui Iacob Negruzzi „erată nu se publică".

id. — *Flori* visat	— cit.: *Ftori* vist.
id. — precum *le* poate dovedi ... citește:	— precum *se* poate
Scena IV — O *sumă* de ținutași	cit.: o *samă* de ținutași
Scena V — *ei* mărturisesc	cit. — *și* mărturisesc
Scena VII — eartă *ecsaltatea*	cit. — *ecsaltarea*
Scena VII — el te *iubește*, el te hrănește	cit. — el te *umbrește*, el te hrănește
id. — *pitoce*	cit. — *pitace*
Scena X — nu *respundeți?*	cit. — nu *respunzi?*
Scena XIV — Rusfetcovici	cit. — *Viteazovici*
Scena XV — *Cei dintei*	cit. — *Cei dinainte*
id. — Rusfetcovici	cit. — Viteazovici
id. — și dinții tociți	cit. — și *cei* dinți tociți
id. — *cucoană*	cit. — *Cucoane*
id. — Cumpana *Dreptate a*	cit. — Cumpana *Dreptații*
id. — *Hei!*	cit. — *Hai!*
id. — *apară* de Elena	cit. — *afară* de Elena
Scena XVI — pentru ca să uiți cine *este*	cit. — cine *ești*
Scena XVIII — Cinstit și credincios domniei	cit. — cinstit și credincios *boier* domniei

CĂTRE CAROL DAVILA

87

Mircesti, 18/30 janvier 1874

Cher Monsieur Davila,

J'apprends par les journaux l'affreux malheur [1] qui vient de vous frapper ! C'est donc une fatalité attachée à notre pays que de voir ainsi disparaitre subitement les êtres les plus dignes d'amour et de respect, ceux dont la nation roumaine est en droit d'être fière !

Je ne viens pas, cher Monsieur Davila, vous adresser des paroles de condoléance, car la perte de votre chère et vaillante épouse est irréparable, autant pour vous, que pour les nombreuses orphelines aux quelles elle prodiguait son affection et sa sollicitude maternelles. Personne ne pourra la remplacer

dans la mission noble et sacrée qu'elle s'était imposée et qui en avait fait l'âme de l'Asile Hélène.

Si je vous écris ces quelques lignes, c'est pour vous dire que dans la solitude des campagnes de la Moldavie, vous avez un ami qui s'associe cordialement à votre douleur. Courage ! Vos enfants ont perdu leur mère ! Soyez là, près d'eux, plein de résignation, afin de leur enseigner les vertus de leur ânge bienaimé. [2]

L'ombre de Madame Davila habitera toujours l'Asile Hélène, elle dira aux orphelines qui la pleurant:

„Copile !... nu mai plîngeţi lîngă mormîntul meu,
Căci pentru voi, în ceruri, mă rog lui Dumnezeu !"

A vous de tout cœur,

V. Alecsandri

Mircești, 18/30 ianuarie 1874

Iubite domnule Davila,

Aflu din jurnale groaznica nenorocire[1] care v-a lovit! Este deci o fatalitate legată de ţara noastră de a vedea astfel dispărînd deodată fiinţele cele mai demne de dragoste şi de respect, acelea de care naţiunea română este îndreptăţită să fie mîndră!

Nu vin, iubite domnule Davila, să vă adresez cuvinte de mîngîiere, căci pierderea iubitei şi curajoasei dumneavoastre soţii este ireparabilă, atît pentru dumneavoastră, cît şi pentru numeroasele orfane cărora le dăruia dragostea şi grijă sa maternă. Nimeni nu va putea să o înlocuiască în nobila şi sacra misiune pe care şi-o impusese şi care însemna sufletul Azilului „Elena".

Dacă vă scriu aceste cîteva rînduri, este pentru a vă spune că în singurătatea cîmpiilor din Moldova aveţi un prieten care împărtăşeşte din toată inima durerea dumneavoastră. Curaj! Copiii dumneavoastră şi-au pierdut mama! Fiţi acolo, lîngă ei, plin de resemnare, astfel încît să le faceţi cunoscute virtuţile îngerului lor iubit. [2]

Umbra doamnei Davila va dăinui mereu în Azilul „Elena", ea va spune orfanelor care o plîng:

[.....]*

Al dumneavoastră din inimă,

V. Alecsandri

CĂTRE GEORGE SION

88

Mircești, 28 ghenar 1874

Iubite Sioane,

Răspund la telegramul ce am primit din partea d-lor membri ei Comitetului teatral:

Înainte de toate declar că sînt foarte măgulit de propunerea ce mi-a făcut comitetul teatral de a reprezinta în București piesa mea *Boieri și ciocoi*, însă ca unul ce cunosc teatrul și mijloacele de care dispun direcțiile deosebitelor trupe din țeară, îmi fac întrebare dacă trupa d-lui Pascaly este în stare să răspundă la dorințele mele de autor? [1] Comedia mea este în 5 acturi și are un personal numeros, 17 roluri — dintre care, cel puțin opt importante.

Mărturisesc că îmi vine greu a crede că aș găsi în trupa d-lui Pascaly opt artiști care să poată a se însărcina cu acele roluri. În anul trecut, găsindu-mă la București, am citit comedia mea lui Millo, și el însuși mi-a mărturisit că nu posedă în trupa sa elementele necesare pentru a pune în scenă o operă dramatică în 5 acturi și cu un număr de personagiuri atît de mare. Millo a renunțat la beneficiul ce ar fi putut trage ca director din reprezentarea ei, și ca artist, la plăcerea de a crea rolul lui Arbure, scris înadins pentru el. Atunce

* Urmează versurile în limba română de la p. 115

i-am propus să fuzioneze trupa lui cu acea a d-lui Pascaly, și astfel să împartă cu acesta folosul deopotrivă.

Precît însă am înțeles, o aseminea fuzionare este imposibilă, din cauza rivalității ambilor directori.

Acum dacă Comitetul teatral ține numaidecît a reprezenta piesa mea, întrebuințeze influența sa pentru a aduce o apropiere între d-nii Millo și Pascaly, și cred că astfel am ajunge la un rezultat satisfăcător.

Din toate operile mele dramatice, cea mai importantă este ultima mea comedie *Boieri și ciocoi*. Am cercat să intru în domeniul comediei înalte și a grupa pe lîngă o intrigă interesantă tabloul epocei lui Mihail Sturza. E natural ca să doresc a videa această operă bine împărțită, bine reprezentată, căci în calitatea mea de vechi autor, sînt scutit de nerăbdarea debutanților care se mulțumesc cu tipărirea numelui lor pe o afișă.

Așadar, iubite Sioane, te însărcinez să expui colegilor tăi motivele care mă opresc de a vă trimite îndată manuscriptul meu. Aceste motive nu lovesc nicidecum meritul și talentele artiștilor de la Teatrul cel mare, dar au de scop a pune capăt nenorocitei rivalități dintre d-nii Millo și Pascaly,[2] rivalitate păgubitoare artei dramatice române.

Al tău vechi amic,

V. Alecsandri

Complimente din parte-mi d-lor membri ai Comitetului.

CĂTRE V. I. SOCEC

89

Mircești, 31 ghenar 1874

Domnul meu,

Iată-ne intrați în anul 1874, și publicarea [1] operilor mele este rămasă mult în urmă de epoha fixată pentru săvîrșirea

ei. De-abia un singur volum, precît știu, apărut, încît de va merge tot astfel și de acum înainte, ediția se va trăgăna până în anul 1900.

Cu toată răbdarea, îmi vine greu a admite o asemine prelungire păgubitoare și pentru interesul d-voastră de editor, și pentru interesul meu literar de autor.

Prin urmare, sper că anul prezent va fi mai productiv decît anii trecuți, și, în această sperare, vin să vă rog a mă lămuri la ce epohă credeți că va lua capăt lucrarea tipografică de care ați binevoit a vă însărcina.

Multe persoane îmi adresează această întrebare și nu știu ce să le răspund.

Mă razem deci pe bunăvoința d-voastră pentru ca să le pot da în curînd un răspuns satisfăcător.

Primiți, vă rog, asigurarea stimei și considerației mele distinse.

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

90

Mircesti, février 1874

Ma chère Marie,

Je réponds immédiatement à ta lettre afin de te donner l'exemple de l'exactitude. Etant sur le point de partir pour Jassi [1], je ne veux pas mettre un retard d'une semaine dans notre correspondance.

Avant tout voici des nouvelles de maman. Elle tousse toujours un peu mais sa toux ne la fait pas souffrir, c'est une vieille connaissance qui se comporte assez décemment, quoiqu'elle soit fort désagréable de sa nature. Maman la loge avec beaucoup de patience en attendant que l'été vienne la mettre à la porte.

Quant à moi je me porte bien, Dieu merçi, et je travaille de bon cœur pendant que le vent du nord souffle dehors comme s'il n'avait rien de mieux à faire.

Un passage de ta lettre m'a fortement intrigué. Tu couches dans la même chambre que Miss Houghton et quoique séparées dans le courant de la journée vous vous retrouvez nécessairement chaque soir. Pourquoi donc ne parlez-vous l'anglais que tous les deux jours? Explique-moi ce mystère. Quelle langue employez-vous dans l'intervalle. Ce qui me frappe encore dans tes lettres c'est la préoccupation constante qui te domine au sujet de tes sorties, lorsque ma belle-sœur sera de retour à Paris. Hé bien soit! Je veux bien t'accorder cette faveur, en considération de l'aptitude que tu as mise à tes études depuis ton entrée en pension. Tu vois, ma chère enfant, que je suis disposé à faire des concessions alors qu'on s'applique à les mériter. Continue à devenir une charmante et gracieuse personne et tu trouveras en moi le père le plus affectueux. Notre unique désir à ta mère et à moi, c'est de te préparer un avenir heureux.

Nous t'embrassons tendrement.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, februarie 1874

Dragă Marie,

Răspund numaidecît scrisorii tale ca să-ți dau astfel exemplul exactitudinei. Fiind pe punctul de a pleca la Iași, [1] nu vreau să aduc în corespondența noastră o întîrziere de o săptămînă.

Mai înainte de toate iată veşti despre mama. Ea tot mai tuşeşte puțin, dar tusea sa nu o face să sufere, este o veche cunoştinţă care se comportă destul de liniştit, cu toate că de felul ei este foarte neplăcută. Mama o găzduieşte cu multă răbdare, aşteptînd ca vara să vie să o dea pe uşă afară.

Cît despre mine, sînt sănătos, mulțumesc lui Dumnezeu, şi lucrez cu plăcere, în timp ce vîntul de nord suflă afară ca şi cum n-ar avea nimic mai bun de făcut.

Un pasaj din scrisoarea ta m-a mirat foarte mult. Dormi în aceeași cameră cu domnișoara Houghton și, cu toate că despărțite în cursul zilei, vă regăsiți sigur în fiecare seară. Pentru ce deci nu vorbiți engleza decît din două în două zile? Lămurește-mi acest mister. Ce limbă întrebuințați între timp. Ceea ce mă izbește încă în scrisorile tale este preocuparea continuă care te stăpînește în legătură cu ieșirile tale cînd cumnata mea se va reîntoarce la Paris. Ei bine, fie! Vreau să-ți fac această plăcere, ținînd seama de străduința pe care ai dovedit-o la studii, de cînd ai intrat în pension. După cum vezi, draga mea fetiță, sînt dispus să fac concesii atunci cînd cineva încearcă să le merite. Continuă să devii o încîntătoare și grațioasă persoană și vei găsi în mine tatăl cel mai iubitor. Singura noastră dorință, a mamei tale și a mea, este de a-ți pregăti un viitor fericit.

Te îmbrățișăm cu dragoste,

Tatăl tău iubitor,

V.A.

91

Mircești, 8/20 février 1874

Comment, Mademoiselle, vous vous donnez le luxe d'un rhume accompagné de fièvre? A quoi faut-il attribuer cette fantaisie si ce n'est à une prédilection marquée pour les potions amères? Prédilection que j'ai constatée en voyant ton indifférence à l'égard des bonbons...

Quoiqu'il en soit, ma chère petite Marie, je te conseille de chasser au plus vite ce diable de rhume lequel, à la longue, devient un hôte importun et fort désagréable. Maman est fort tourmentée de te savoir indisposée; si je la laissais faire, elle partirait de suite pour Paris, mais l'état de sa santé, quoique satisfaisant en ce moment, serait peut-être compromis par un grand voyage en plein hiver. Je suis donc obligé d'employer toute mon éloquence pour calmer ses inquiétudes et de lui dire que tu es une fille trop intelligente, trop vaillante etc.... pour faire une véritable maladie à la suite d'un simple rhume. Mais je dois t'avouer que toute ma rhé-

torique ne sert pas à grand chose et qu'un petit billet de ta main la rassurerait bien davantage.

Ecris-lui donc pour lui dire ce que tu as éprouvé, car j'espère qu'à cette heure tu n'as plus le moindre mal. Qu'était-ce que ce mal au côté gauche qui a exigé des frictions de teinture d'iode? Pourquoi le médecin a-t-il ordonné l'usage de la flanelle? Ne nous cache rien. Peut-être as-tu subi certaine fatigue de trop de travail? Moi-même je sens parfois une douleur musculaire au côté gauche quand je reste pendant plusieurs jours consécutifs à écrire, et je ne m'en porte pas plus mal. Quelques légères frictions avec de l'esprit de vin, et la douleur disparait.

Ecris-nous donc de suite et en détail. Ma belle-sœur retourne bientôt à Paris et tu iras jacasser avec tes cousines pour achever ta guérison. En attendant avale bravement de l'eau de Bourboule, c'est mauvais mais ça porte un nom si harmonieux!

Nous t'embrassons tendrement.

Ton père affec[tionné],

V.A.

Mircești 8/20 februarie 1874

Cum, domnișoară, vă permiteți luxul unui guturai însoțit de febră? Cui trebuie să atribuim această fantezie dacă nu unei mari înclinații pentru poțiunile amare? Înclinație pe care am băgat-o de seamă văzînd nepăsarea ta față de bomboane...

Oricum ar fi, micuța mea Marie, te sfătuiesc să gonești cît mai grabnic acest îndrăcit de guturai care, cu timpul, devine un oaspete nedorit și foarte neplăcut. Mama este foarte îngrijorată știindu-te bolnavă; dacă aș lăsa-o, ar pleca numaidecît la Paris, dar starea sănătății sale, cu toate că satisfăcătoare în această clipă, ar fi poate compromisă printr-o lungă călătorîe în plină iarnă. Sînt deci obligat să-mi folosesc toată puterea de convingere pentru a liniști îngrijorarea sa și să-i spun că ești o fată prea inteligentă, prea curajoasă etc.... pentru a face o boală adevărată, a urmare a unui simplu guturai. Dar trebuie să-ți spun că toată puterea

mea de convingere nu-mi servește la mare lucru și că un mic bilet de mîna ta ar încuraja-o mult mai mult.

Scrie-i pentru a-i spune ce ai simțit, pentru că sper că la ora aceasta nu mai ai nici un rău. Ce este această durere în partea stîngă pentru care a fost nevoie de fricțiuni cu tinctură de iod? Pentru ce doctorul a ordonat folosirea flanelei? Nu ne ascunde nimic. Poate ai simțit oarecare oboseală de prea multă muncă? Și eu simt cîteodată o durere mușchiulară în partea stîngă cînd stau să scriu timp de mai multe zile în șir, și cu toate acestea, nu mă simt mai rău. Cîteva fricțiuni cu alcool și durerea dispare.

Scrie-ne deci numaidecît și cu amănunte. Cumnata mea se reîntoarce în curînd la Paris și te vei duce să sporovăiești cu verișoarele tale pentru a-ți termina vindecarea.

Pînă atunci, înghite cu curaj apa de Bourboule, este rea, dar poartă un nume așa de armonios!

Te îmbrățișăm cu dragoste,

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

92

[Iași, 14 ianuarie—9 februarie 1874] [1]

Dragă,

Pe biroul meu sînt două cărți mici cu poezii în limba nemțească, una legată cu catifea vișinie, și cealaltă legată în carton verde. Cată-le pe biurou și prin saltare și mi le trimite îndată cu drumul-de-fier, căci le-am promis Doamnei. Acele cărți cuprind traduceri din poeziile mele făcute de un dl. Coțebue [2] și de un profesor din Cronstadt.

Nu cred să se deie reprezentația, va fi marți din cauza timpului.

Ți-oi da de știre cînd a fi să vii la Iași.

Te sărut, împreună cu Gogu,

V.A.

Poate oi veni duminică acasă, însă nu sînt sigur. Trimite trăsura la stație.

93

[Iași, februarie 1874] [1]

Dragă Paulină,

Am crezut că oi putea să plec mîini, însă repetițiile nu mă iartă a purcede din Iași înainte de gioi viitor.

Dacă a sosit vreo scrisoare pentru mine la țară, trimite-mi-o la Iași într-un plic adresat d-lui Slaninski, șeful stației de aice.

Totodată expediește un om la Roman cu acest răvaș adresat d-lui Pleșescu, casier, și dă-i poruncă să cerceteze la poștă dacă nu se află scrisori pentru mine sosite de la București.

Ce zici de iarna care iar s-au întors? Ard-o focul babă Dochie!...

Eu sînt sănătos și te sărut, precum și pe Gogu.

V.A.

94

[Iași, sîmbătă, 9 februarie 1874

Dragă Paulină,

Deși ți-am scris că m-oi întoarce[1] gioi, însă voi veni la Mircești mai degrabă. Trimete trăsura marți seara la stație, adică răspoimîine.

Te sărut,

V.A.

95

Ce lundi, [Mircești, 18 sau 25 februarie 1874] [1]

Mon cher Georges,[2]

Ton feuilleton[3] est très bien fait; il m'a fort amusé ainsi que mon frère et Steriadi. Tes observations sont très justes en tout point; il en est une, surtout, qui s'accorde parfaitement avec mon opinion relativement à la première scène entre Radu et Tarsița.

Je tâcherai de retoucher cette scène afin de motiver davantage le haine de Madame Neamouș contre le jeune homme. Je te remercie de la peine que tu as prise de m'écrire huit pages qui m'ont fort intéressé, je l'avoue.

Et maintenant, tu vas me faire un plaisir, c'est d'aller demain soir sur la scène, avant le lever du rideau, et de faire en mon nom aux acteurs les observations que tu m'as communiquées.

Tu demanderas d'abord à Aslan d'habiller Stelpeano plus convenablement. Ce personnage ne doit pas porter de frac au 1-er acte et encore moins des gants jaunes. Il faut lui faire changer de perruque... etc.

Tu engagera Mme Stanesco de jouer la scène du 5-ème acte conformément aux instructions que j'ai envoyées par lettre à Aslan.

Quant à Loukian, tu lui diras que je suis très fâché d'apprendre qu'il n'a pas su s'élever au-dessus du niveau de la bouffonnerie, alors que je comptais sur son expérience de la scène, après trente ans de cabotage. Je ne lui parlerai plus de mai vie s'il continue à compromettre par des saltimbanquéries les situations les plus dramatiques de la pièce.

Parles-en aussi à Aslan.

Arrache le faux nez au Grec. Bref, je t'autorise à me représenter auprès de la troupe et d'exiger d'elle tout ce que tu croiras utile au succès réel et dramatique de ma comédie.

Je te prie de procurer à Pauline toutes les facilités pendant son séjour à Jassi.

Moi je garde Gogou et la chambre par suite d'un gros rhume de pointrine qui me fait assez souffrir.

J'embrasse Eucharie et le général.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Luni [Mircești, 18 sau 25 februarie 1874] [1]

Dragă Georges [2],

Foiletonul [3] tău este foarte bine făcut, m-a distrat mult, tot așa și pe fratele meu și pe Steriadi. Observațiile tale sînt foarte îndreptățite din toate punctele de vedere: este una, mai cu seamă, care se potrivește bine cu părerea mea despre prima scenă dintre Radu și Tarsița.

Am să încerc să îndrept această scenă ca să motivez mai bine ura doamnei Neamoșu împotriva tînărului. Îți mulțumesc pentru osteneala pe care ți-ai dat-o de a-mi scrie opt pagini care, mărturisesc, m-au interesat foarte mult.

Și, acum, îmi vei face o plăcere, aceea de a te duce mîine seară pe scenă, înainte de ridicarea cortinei, și de a face actorilor, în numele meu, observațiile pe care mi le-ai împărtășit.

Vei cere mai întîi lui Aslan să-l îmbrace mai potrivit pe Stîlpeanu. Acest personaj nu trebuie să poarte frac în actul I și cu atît mai puțin mănuși galbene. Trebuie să-i schimbe peruca... etc.

Vei sfătui pe d-na Stănescu să joace scena din actul 5, conform cu instrucțiunile pe care i le-am trimis printr-o scrisoare lui Aslan.

În ce privește pe Luchian, îi vei spune să sînt foarte supărat aflînd că nu a știut să se ridice deasupra nivelului bufoneriei, cînd eu tocmai mă bizuiam pe experiența scenei, a sa, după treizeci de ani de cabotinaj. Nu am să-i mai vorbesc niciodată dacă va continua să compromită prin comicării situațiile cele mai dramatice ale piesei.

Vorbește-i de asemenea și lui Aslan.

Smulge nasul fals grecului. Pe scurt, te autorizez să mă reprezinți pe lîngă trupă și să-i ceri tot ce vei crede necesar succesului real și dramatic al comediei mele.

Te rog să procuri Paulinei tot ce-i este necesar pe timpul şederii sale la Iaşi.

Eu păzesc pe Gogu şi camera în urma unei serioase răceli care mă face destul să sufăr.

Îmbrăţişez pe Euharia şi pe general.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

96

Mircești, 25 febr. 1874

Iubite Negruzzi,

Cred că zeţuirea ultimelor două acte din piesa *Boieri şi ciocoi* este acum terminată. Te rog dar să binevoieşti a remite manuscriptul în mîinile nepotului meu George Duca.

De cînd am fost la Iaşi ca să asist la repetiţia generală a comediei mele, am căpătat un gutunariu tătăresc care m-au obligat să şed la căldură şi astfel să lipsesc de la reprezentaţiile ce s-au dat în şir, de trei ori. Această succedare neîntreruptă mă autorizâ a crede că piesa a avut oarecare succes. Însă sînt curios a şti ce impresie ea a produs asupra persoanelor inteligente, atît ca studiu al unei epoce trecute, cît şi ca operă dramatică. Ca autor care niciodată n-am fost orbit de meritele producerilor mele, doresc să aflu adevărul *adevărat*, fie cît de aspru. Care este natura criticelor în diversele grupe a societăţei? Care sînt defectele ce reclamă o corectare neapărată? Fiindcă această comedie are să facă parte din repertoriul meu dramatic care chiar acum se publică la Bucureşti, aş dori să-i dau cea mai de pe urmă polieală.

Iată pentru ce te rog să-mi scrii, cînd îi avea timp, şi să-mi comunici impresiile d-tale şi ale amicilor noştri, pre-

cum şi *cancanurile* la care a trebuit negreşit să deie loc o comedie locală ca a mea.

Păn-acum am primit o scrisoare anonimă plină de injurii, care m-a făcut să rîd cu hohot şi mă aştept şi la altele, care toate vor avea aceeaşi soartă, convingîndu-mă că persoanele ce le scriu şi-au văzut portretele pe scenă. Curios lucru, cît de nătîngă e prostia omenească! În piesa mea sînt două categorii de caractere: *ciocoii*, adică *canaliile mizerabile*, şi *boierii cumsecade*. Cum se face dar că, avînd a alege între aceste două categorii, sînt oameni care prefer a se pune în rîndul *ciocoilor* şi prin urmare a se mîniea foc în contra autorului? Nime nu i-a oprit de a trece în clasa boierilor onești şi patrioți.

Iată un nou subiect de piesă şi zău îmi vine să o şi compun, sub titlul: *Critica piesii „Boieri şi coicoi"* sau *Ciocoii paraponisiţi*. Vom videa cum mi-a merge gutunarul. De-oi scăpa în curînd de el, ciocoii adevăraţi n-or scăpa de mine. Aşteptîndu-ţi răspunsul, te îmbrăţişez,

V. Alecsandri

Te rog să publici în *Curierul de Iaşi* alăturata notiţă [1].

CĂTRE MATEI MILLO

97

Mirceşti, 25 fevr. 1874

Iubite Millo,

Chiriţa la Expoziţia de la Viena [1] m-a făcut să rîd cu hohot; îţi mulţumesc pentru broşurile ce mi-ai trimis şi pentru momentele de veselie ce mi-ai procurat. Cantoneta e nimerită şi cuprinde unele sfichiuri care au trebuit să producă efect în public, dar totodată să şi cîrnească unele nasuri de care sînt aninate portofoliuri ministeriale. Pasagiurile

atingătoare de perdelele *Vavilonului românesc* şi de cutiile pline cu fasole sînt epigrame foarte juste; păcat însă că nu ai dezvoltat mai mult acel pasagiu şi că nu ai pomenit de *ursul lui Costaforu*, de *călugărița cu potcapul pe urechie*, de *braşovanca ruşinoasă*, ce sta ascunsă în fundul *Vavilonului*, şi de toți manechinii expuşi în uniforme variate, manechini care au făcut pe un francez a zice: *En voyant la section roumaine on est porté à croire que c'est l'Exposition du pays des manequins.**

În adevăr, tipul Chiriței va rămînea în repertoriul nostru şi va fi exploatat cu succes încă mult timp, căci este o baie nesecată, aşa de exemplu ce-ar plăti o *Chiriță* care *s-ar întoarce de la Cameră*? O *Chiriță politică*? O *Chiriță gheşeftară*? etc. Toate aceste, bine tratate, ar avea succesuri sigure.

Ai aflat că s-a reprezentat în Iaşi comedia mea *Boieri şi ciocoi*? Ea s-a giucat de trei ori d-a rîndul în aceeaşi săptămînă, însă eu n-am putut să asist la nici una din reprezentații fiind cam bolnav, la țeară. Succesul a fost mare, mai cu deosebire rolul lui Arbure răzeşul, ce-ți era destinat, a produs mare impresie... însă mulți s-au supărat! Am primit păn-acum două scrisori anonime pline de injurii. În una sînt acuzat de a linguşi pe boieri şi în cealaltă mi se impută că îi batgiocăresc. Public inteligent!

Nu mă mir de vizita ce ți-a făcut dl. Odobescu [2] şi de întrebarea ce ți-a adresat în privirea reprezentării comediei mele pe scena teatrului mare din Bucureşti. Am primit eu însumi o depeşă de la Comitetul teatral[3] cerîndu-mi manuscriptul, însă am răspuns că nu socot trupa d-lui Pascaly în stare de a giuca piesa mea şi că zisa trupă, dacă s-ar fuziona cu a d-tale, poate că astfel s-ar înlesni punerea în scenă [a] acelei scrieri dramatice care cuprinde mai multe roluri importante.

Să lăsăm dar acest proiect pentru anul viitor. Cînd mi-i scrie că el se poate realiza, îți voi da depline împuterniciri pentru împărțirea rolurilor etc.

Păn-atunci însă, stau şi mă întreb ce aş putea face în favoarea d-tale şi zău, nu ştiu la cine să mă adresez, căci nu-s în intimitate cu nici unul din puternicii zilei. Scriso-

---

* Văzînd secția românească, îți vine să crezi că este expoziția țării manechinelor (limba franceză).

rile ce ți-aș da pentru ei ar rămînea ca litere moarte. Cred dar că demarșa cea mai simplă de cercat este să te duci la d-na Catargiu [4], soția ministrului, să-i expui împregiurările și să-i deștepți simpatia pentru vechiul artist din Moldova. Femeile sînt cei mai buni auxiliari cînd ele vroiesc a se interesa la un lucru. Fii amabil, elocvent, fă să zbîrnîie coarda amor-propriului în inima unei femei și cu ajutorul ei poți face mari izbînzi.

Adio, vechiul meu amic și colaborator, îți trimit o călduroasă strîngere de mînă.

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Domnului Matei Millo
Artist dramatic
București

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

98

Mircești, martie 1874

Vechiul meu amic!

Cui aș putea mai nimerit să dedic această comedie decît unui om ca tine, care ai luptat bărbătește, ai pătimit fără a te descuragea, ai fost persecutat, închis la mănăstire și chiar expatriat în epoca de absolutism ce mi-a servit de studiu pentru scrierea piesei mele?

Primește, dar Cogălnicene, dedicarea ei cu acea cordială amicie ce ne leagă împreună din copilăria noastră și ne-a pus alăturea unul cu altul pe cîmpul luptelor trecute. [1]

Această comedie, tablou al unei părți din societatea de acum treizeci de ani, va supăra, poate, unele susceptibilități exagerate; vin dar a declara aici că, străin de orice gînd de personalitate postumă sau existentă, dominat de simțirea

celui mai adînc respect pentru memoria părinților noștri, n-am avut alt scop în compunerea piesei mele decît acela de-a căta defectele regimului subt care au trăit ei, pentru ca generația actuală să învețe a prețui era de libertate și progres în care trăiește.

După această declarare leală, îmi rămîne să adaug numai, că opera mea dramatică cuprinde două categorii de oameni: boierii onorabili, adică românii cu suflet nobil, și acei corupți, adică ciocoii.

Aleagă fiecare cititor categoria ce-i convine, și critice în consecință!

Al tău amic,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

99

Mircești, 2 mart. 1874

Iubite domnule Negruzzi,

O scrisoare a fratelui meu îmi vestește că te afli la București și că în curînd ai să te întorci la Iași. Vei găsi acasă un răvaș ce ți-am trimis, sînt cîteva zile, în care te rugam să înseri în *Curierul de Iași* [1] un anons scris pe o bucățică de hîrtie. Găsind de prisos a-l mai publica, te rog să-l arunci în foc sau să-l schimbi în modul următor: „Ni se asigură că dl. Alecsandri compune o nouă piesă, care se va giuca în curînd, intitulată *Scrisorile anonime* sau *Ciocoii paraponisiți*".

Timpul trece, mă opresc, salutîndu-te frățește.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Mircești, 12 mart. 1874

Iubite Negruzzi,

Ai dreptate de-a te plînge de puținul concurs ce-ți dă „Junimea" pentru susținerea foaiei *Convorbirilor*. Fenomenul e curios și demn de observat. Cum? O societate românească de oameni inteligenți, profesori, juriști, poeți etc. se adună regulat în fiecare săptămînă, fumează, ie dulcețuri, bea ceai sau cafe cu lapte, critică orice product intelectual cu destulă justețe, ades și totdeauna cu puțină indulgență... și ce produce? ... Să examinăm tabla de materii a anului trecut: Cîteva poezioare de amor, tot de amor și iar de amor! Cîteva traduceri din poeți francezi și germani..., cîteva articole de critică și iar critică și tot critică, un roman, o novelă, o piesă de teatru și un cîntecel comic. Iată tot! Iată productul unui an întreg de mișcare literară! E puțin, prea puțin pentru o societate numeroasă ce poartă numele de „Junime" și care se adună regulat de 52 de ori pe an ca să fumeze, să ieie dulcețuri, să beie ceai etc. Mi se va întîmpina, o știu, că cei mai mulți nu pot să dispună de timpul lor, fiind acel timp ocupat cu lupta în contra nevoiei, cu căștigarea mijloacelor de viețuire, cu îndeplinirea datoriilor de servitori ai statului... Cum se face însă că în Germania și în Franța, unde traiul e cu mult mai dificil decît la noi, „Junimele" produc necontenit și cu abondență?

Le lipsește *tandurul*!... iată cheia problemului... tandurul, adeca lenea, această drăgălașă divinitate, nu romană, dar românească.

Îți mărturisesc că, cu multă părere de rău, constat slăbiciunea mișcărei noastre literare, slăbiciune care merge crescînd și ie treptat caracterul de neputință. Am observat că unii din membrii „Junimei" din Iași, cari au debutat cu entuziasm și cu foc, acum s-au condamnat la o tăcere comodă și par indiferenți de soarta copilului născut, de biata foaie a *Convorbirilor*. Care să fie cauza unei asemine triste amuțiri?... Politica... Afacerile? etc. Nu admit aceste scuze și le consider numai ca pretexturi.

Tandurul, tandurul... sau *secarea izvorului*.

Te felicitez dar, iubite Negruzzi, de curagiul şi perseverenţa ce ai de a continua publicarea foiei „Junimei", şi cît pentru mine, nu oi înceta de a-ţi da mînă de ajutor..., deşi această mînă e lipsită acum de juneţă. Mergi înainte cu lucrul şi fă ca al 8-lea an în care intră foaia să fie urmat de alţi douăzeci. O nouă generaţie creşte; să sperăm că din sînul ei va ieşi o nouă junime mai harnică şi mai puţin tandurie.

Îţi mulţumesc pentru volumul anului VII, ce mi-l păstrezi, şi te rog să mi-l trimiţi la ţeară împreună cu manuscriptul [1] *Boieri şi ciocoi*. Apropo de această piesă, oi ţinea cont de observările ce mi-ai făcut. În adevăr sînt unele pasagiuri cam lungi, dar lungimea lor se lungeşte încă mai mult în *bafta* actorilor răi. Pe scenă talentul unui artist schimbă chiar defectele în calităţi şi vice-versa, cînd artistul e un păpuşer.

Iorgu Liteanu [2] nu a venit pe aice; regret că nu s-a abăut pe la Mircesti, căci e foarte inteligent şi-mi place să convorbesc cu el. Cînd l-am întîlnit la Iaşi mi-a spus că a compus ceva pentru *Convorbiri*; cred că în curînd va părea scrierea lui în coloanele foaiei. Aş dori să am o idee despre conferinţa d-lui Panu asupra poeziei poporale. Pentru ce nu vă decideţi a publica în *Convorbiri* prelegerile ce faceţi cu atîta succes la Universitate? Publicul ar căştiga mult, şi acei care, ca mine, stau departe de Iaşi, nu ar pierde nimic.

Pînă a nu termina această lungă scrisoare, vreau să-ţi atrag luare-aminte asupra corecturei foaiei *Convorbirilor*. Ea este deplorabilă, şi atît de deplorabilă, încît se taie gustul de-a publica ceva în Iaşi. Te rog dar să admiţi ca să fac eu însumi ultima corectură a articolelor mele. Trimiţîndu-mi coala prin poştă, îţi promit că chiar a doua zi o vei primi corigeată.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Am primit volumul *Mihai Vereanu* [3], îl voi citi *à loisir* *, şi-ţi voi da opinia mea asupra acestui roman.

---

* Pe îndelete (limba franceză).

101

Mircesti, 30 mars 1874

Ma chère Marie,

Nous te faisons nos compliments pour avoir été la première au concours de piano ainsi que pour les bonnes notes qui composent ton bulletin du dernier trimestre. Nous y voyons beacoup de *très-bien,* ce qui est flatteur pour toi et réjouissant pour nous. Ce bulletin serait parfait si ce splendide *très-bien* figurait également à l'article *ordre,* mais cela viendra n'est-ce pas? Tu nous le promets.

Dans cette conviction nous t'embrassons tendrement et pour te récompenser de ton assiduité au travail je viens d'écrire à M-me de Barral de t'acheter les effets qui te manquent; paletot, chapeau, robe de printemps dans le goût simple et élégant. J'ai pris aussi des mesures touchant ta bourse afin qu'elle ne souffre plus du vide qui l'afflige. C'est aujourd'hui Pâques. Tout est en fête, terre et ciel, bêtes et gens. Le printemps est revenu avec son beau soleil pour nous consoler des rigueurs de l'hiver. Maman a fait à ton intention un magnifique gâteau que nous mangerons aujourd' hui même. Voilà un gâteau qui doit te faire bien plaisir!...

Ta tante doit revenir bientôt à Paris. Quelle bonne idée elle aurait de venir avec tes cousines et toi passer les mois de vacances à Mircesti! Parle lui de ce projet quand tu la verras, et surtout porte-toi bien.

Nous t'embrassons tendrement.

Ton père affec[tionné],

V.A.

Le printemps te rend paresseuse dis-tu? N'en sois pas désolée, c'est un effet passager. Bientôt tu reprendras ta belle ardeur au travail.

Mircești, 30 martie 1874

Dragă Marie,

Te felicităm pentru faptul că ai fost prima la concursul de pian cum și pentru bunele note care formează buletinul tău după ultimul trimestru. Am văzut mulți *foarte bine*, ceea ce este măgulitor pentru tine și îmbucurător pentru noi. Acest buletin ar fi perfect dacă acest minunat *foarte bine* ar figura, de asemenea, și la articolul *ordine*, dar aceasta va veni cu timpul, nu este așa? Ne-o făgăduiești.

Cu această convingere, te îmbrățișăm cu dragoste și, spre a te recompensa pentru sîrguința ta la lucru, am scris d-nei Barral să-ți cumpere îmbrăcămintea care îți lipește: palton, pălărie, rochie de primăvară, simple și elegante. Am luat, de asemenea, măsuri privitoare la punga ta, astfel ca să nu mai sufere de golul care o întristează. Astăzi este Paștele. Totul este în sărbătoare, pămînt și cer, animale și oameni. Primăvară s-a reîntors cu un soare frumos pentru a ne mîngîia de asprimile iernii. Mama a făcut, cu gîndul la tine, o minunată prăjitură pe care o vom mînca chiar astăzi. Iată o prăjitură care trebuie să-ți facă multă plăcere!...

Mătușa ta trebuie să se reîntoarcă în curînd la Paris. Ce bună idee ar avea să vină cu verișoarele tale și cu tine să petreceți lunile de vacanță la Mircești! Vorbește-i despre acest proiect cînd ai să o vezi, și mai cu seamă să fii sănătoasă.

Te îmbrățișăm cu dragoste,

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

Spui că primăvara te face leneșă? Nu fi amărîtă, este o stare trecătoare. În curînd îți vei relua frumoasa ta sîrguință la învățătură.

CĂTRE GEORGE STERIADI

102

Mircesti, 6 avril 1874

Mon cher Steriadi, [1]

Les trompettes discordantes de la renommée viennent de m'apprendre que l'on veut monter à Bucarest [2] ma comédie

des *Boyards et ciocoi* Est-ce vrai, est-ce faux? C'est ce que vous êtes prié de me faire savoir exactement.

Si la nouvelle est fausse, je laisse tomber à plat, mais dans le cas contraire, je vous charge de declarer ceci de ma part à mrs les membres du Comité théâtral:

Ayant l'intention d'introduire dans mon œuvre quelques remaniements assez importants et dont la nécessité m'a été dévoilée par les représantations qui ont eu lieu à Jassi;

Ayant cédé à Millo le droit de monter la pièce à Bucarest alors que l'on pourra composer un personnel artistique capable d'aborder de grands rôles sans les dénaturer;

Ayant, enfin, le désir de diriger moi-même les répétitions de ma comédie...

Je ne saurai acorder à personne l'autorisation de monter cette pièce à Bucarest, avant le commencement de la prochaine saison théâtrale.

Ceci parfaitement décidé, je mets mon œuvre sous la garantie du Comité de Bucarest et... je vous embrasse.

Tout à vous,

V. Alecsandri *

Mircești, 6 aprilie 1874

Dragă Steriadi,[1]

Trompetele discordante ale renumelui mi-au făcut cunoscut că se dorește să se monteze la București[2] comedia mea *Boieri și ciocoi.* Este adevărat, nu este? Iată ce te rog să-mi spui exact.

Dacă vestea este falsă, o las la o parte, dar în caz contrariu, te însărcinez să declari aceasta din partea mea domnilor membri ai Comitetului teatral:

Avînd de gînd să introduc în opera mea unele modificări destul de importante a căror utilitate mi-a fost dezvăluită de reprezentațiile care au avut loc la Iași;

---

* Adaosul din colțul din stînga jos, care începe cu cuvintele „Mes compliments à toute votre famille"..., încă lizibile, a fost șters cu aceeași cerneală cu care este scrisă scrisoarea.

Cedînd lui Millo dreptul de a monta piesa la București, atunci cînd se va putea strînge un personal artistic capabil să abordeze mari roluri fără să le denatureze;

Avînd, în sfîrșit, dorința de a conduce cu însumi repetițiile comediei mele...

Nu voi putea acorda nimănui autorizația de a monta această piesă la București, înainte de începerea viitoarei stagiuni teatrale.

Acestea odată hotărîte, îmi pun opera sub garanția Comitetului din București și... te îmbrățișez.

Al dumitale,

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

103

Mircesti, 1 mai 1874

Ma chère Marie,

J'ai reçu ta dernière lettre commenceant comme toujours par cette phrase stéréotype, *j'ai bien tardé à t'écrire mais j'espère que tu ne m'en voudras pas...* Je ne t'en veux pas, c'est convenu, mais le jour où tu trouveras un autre commencement de lettre sera considéré par moi comme un grand jour. En attendant je t'annonce l'arivée à Mircesti de notre ami Baligot, il m'a donné de tes nouvelles et m'a apporté tes derniers dessins, j'allais dire presque tes derniers chefs d'œuvre. Les arbres sont vivants; on croit entendre le frémissement des feuilles. Ces jolis croquis seront encadrés et placés dans le musée de Mircesti afin d'être livrés à l'admirations des populations. Ta maman est dans le ravissement et ne cesse de les regarder; elle te considère comme une grande artiste et cherche à me faire partager ses convictions. Moi je me laisse faire, tant je suis bon garçon.

Je suis bien content que tes cousines soient enfin de retour à Paris afin que tu ne [te] plaignes plus d'être seule. Et à propos de tes cousines on m'a raconté une histoire de chapeau qui m'a bien amusé, c'est pourquoi je veux bien admettre que ma belle-sœur te fasse faire une nouvelle robe par Mdme Goughenheim. J'ai rêvé cette nuit qu'il t'avait poussé des frisons sur le front... Ce cauchemar serait-il vrai? Rassure-moi à ce sujet.

Baligot m'a apporté deux épreuves de ton portrait. La meilleure est celle qui te représente debout; l'autre a une expression de mauvaise humeur assez désagréable. Il faudra donc n'en commander que des premières et à mon retour à Paris, je t'en rendrai l'argent que tu auras avancé. J'attends le résultat de la matinée musicale qui va avoir lieu prochainement et je me flatte de l'espoir que tu l'emporteras brillamment sur tes cammarades. Le succès bien mérité est une des grandes satisfactions de la vie.

Ta lettre se termine par un post-scriptum du plus haut intérêt qui fait mention de la date du 31 juillet. Sois tranquille, à cette époque je serai à Paris et tu passeras tes vacances à Mircesti. Désires-tu y trouver un piano?

Adieu, nous t'embrassons tendrement et te chargeons de présenter nos compliments à Mme de Barral.

Ton père affectionné,

V. Alecsandri

Mircești, 1 mai 1874

Dragă Marie,

Am primit ultima ta scrisoare începînd ca întotdeauna cu această frază stereotipă, *am întîrziat mult să-ți scriu, dar nădăjduiesc că nu vei fi supărat pe mine...* Nu sînt supărat pe tine, se înțelege, dar ziua în care vei găsi un alt început de scrisoare va fi socotită de mine ca o zi mare. Pînă atunci, îți anunț sosirea la Mircești a prietenului nostru Baligot, care mi-a dat veşti despre tine şi mi-a adus ultimele tale desene, eram gata să spun ultimele tale capodopere. Pomii sînt plini de viață; ți se pare că auzi foşnetul frunzelor. Aceste frumoase schițe vor fi înrămate și așezate în muzeul de la Mircești, pentru a putea fi admirate de locuitori. Mama

ta este încîntată şi nu încetează să le privească; ea te socoteşte ca pe o mare artistă şi caută să mă facă să împărtăşesc convingerile ei. Eu, ca un băiat bun, mă las convins.

Sînt foarte bucuros că verişoarele tale s-au întors, în sfîrşit, la Paris ca să nu te mai plîngi că eşti singură. În legătură cu verişoarele tale mi s-a povestit o istorie cu o pălărie, care m-a distrat mult. Pentru aceasta admit ca cumnata mea să îţi comande o rochie nouă la d-na Goughenheim. Am visat în noaptea aceasta că ţi-au crescut bucle pe frunte... Coşmarul acesta să fie adevărat? Linişteşte-mă despre acest lucru.

Baligot mi-a adus două probe ale portretului tău. Cea mai bună este aceea care te înfăţişează în picioare; cealaltă are o expresie de proastă dispoziţie destul de neplăcută. Va trebui deci să nu comanzi decît din primele şi, la întoarcerea mea la Paris, îţi voi înapoia banii pe care i-ai dat.

Aştept rezultatul matineului muzical care va avea loc în curînd şi mă măgulesc cu speranţa că le vei întrece strălucit pe camaradele tale. Succesul bine meritat este una dintre marile satisfacţii ale vieţii.

Scrisoarea ta se termină printr-un post-scriptum de cel mai mare interes care aminteşte despre data de 31 iulie. Fii liniştită, la această dată voi fi la Paris şi, în sfîrşit, îţi vei petrece vacanţa la Mircești. Doreşti să găseşti aici un pian?

Adio, te îmbrăţişăm cu dragoste şi te însărcinăm să prezinţi salutările noastre d-nei de Barral.

Tatăl tău iubitor,

V. Alecsandri

CĂTRE GEORGE SION

104

Mircești, mai 1874

Frate Sioane,[1]

Ţi-am trimis astăzi prin poştă piesa mea: *Boieri şi ciocoi,*[2] tipărită la Bucureşti. Doresc să te găsească sănătos şi bine-

dispus a lua în considerație observările următoare în privirea Teatrului Național.

Contractul direcției[3] a încetat, și acum Comitetul din care faci parte are a se ocupa cu darea din nou în antrepriză a Teatrului român. Doi competitori se prezintă: Pascaly și Millo, și precît cunosc spiritul de clopotniță ce domnește peste Milcov, nu mă îndoiesc că Pascaly are multe șanse de a fi preferat.

Însă! Mă adresez la d-ta ca la un om de litere, ca la un autor dramatic, și ca la unul din membrii Comitetului, și în această triplă calitate, te las să apreciezi meritele ambilor artiști care aspiră a deveni directori și să faci a atîrna cumpăna dreptății în partea celui din doi care posedă mai necontestată superioritate în toate privirile.

Millo, *deși din Moldova*, a devenit prin rarul său talent o notabilitate artistică de care se fălesc românii cu drept cuvînt, și care vă rămînea în istoria dramatică precum a rămas la francezi Bouffé-Frédéric Lemaitre și alții. Cu toate aceste, Millo este înlăturat de mai mulți ani de la Teatrul cel mare prin efectul unor intrigi cunoscute. Oare nu s-ar cuveni să se puie capăt acestor intrigi și să dea lui Cesar ce este a lui Cesar? Oare, cînd se va scrie istoria teatrului național, cum ar suna la auz un pasagiu ca acesta: „Millo a fost un artist de un mare talent, care a creat o lungă serie de roluri caracteristice și a lăsat urme neșterse în memoria contimporanilor săi. El a știut să miște inimile unei generații întregi, să le înduioșeze, să le veselească, să le aprindă etc.... și însă el a fost nesocotit, nesusținut chiar de oameni care mai mult decît alții aveau datoria de a-l îmbrățișa, oameni deștepți, învățați, poeți, autori dramatici... etc., și printre acei oameni însuși Iorgu Sion!... etc."

Cred că nu-i contribui la asemine pagini umilitoare, și dar te rog, în interesul Teatrului nostru, să dai direcția lui Millo sau cel puțin să obligi pe noul director de a angaja pe artistul eminent (deși din Moldova) cu condițiile cele mai avantagioase și mai demne de frumosul său talent.

În această încredere te îmbrățișez frățește,

V. Alecsandri

105

Mircesti, mai 1874

Mon cher Millo,

Merci pour la brochure que vous m'avez envoyée. Je la lirai avec plaisir et puis je l'enverrai à Négri à Okna, afin de lui desopiller la rate. Vous trouverez ci-inclus la lettre pour Sion; [1] prenez-en connaissance et faites-la lui parvenir à temps; quant à Mr Maiorescu [2], je ne manquerai pas de lui exprimer ma manière de voir sur le théâtre roumain, quand il s'adressera à moi.

Peut-être viendrais-je moi même à Bucarest pour quelques jours et alors je pourrai m'expliquer plus en détail de vive voix. En attendant vous pouvez lui dire de ma part que je suis heureux de le savoir bien disposé pour notre malheureux théâtre et que je compte beaucoup sur son influence pour relever cette institution nationale des bas-fond où l'on précipité les faiseurs qui exploitent la sottise publique depuis nombre d'années. Si vous avez la patience de relire ma comédie des *Ciocoii* vous verrez que j'y ai introduit quelques changements qui m'ont été signalés par l'ensemble des répétitions générales. Je veux donc connaître votre opinion *franche* sur cette pièce, telle qu'elle se présente aujourd'hui au public et vous me ferez plaisir en me la communiquant.

Tous à vous,

V. Alecsandri

Mircești, mai 1874

Dragă Millo,

Mulțumesc pentru broșura pe care mi-ai trimis-o. O voi citi cu plăcere și apoi o voi trimite lui Negri, la Ocna, ca să-i stîrnesc veselia. Vei găsi

alăturat scrisoarea pentru Sion [1], ia cunoștință de ea și fă ca să-i ajungă la timp; cît despre dl. Maiorescu [2], îi voi spune cu siguranță tot felul meu de a vedea problema teatrului românesc, atunci cînd mi se va adresa mie.

Poate voi veni eu însumi la București pentru cîteva zile, și atunci voi putea să mă explic mai pe larg vorbindu-i direct. Pînă atunci îi poți spune, din partea mea, că sînt fericit de a-l ști binevoitor pentru nefericitul nostru teatru și că mă bizui mult pe influența sa pentru a ridica această instituție națională din străfundurile unde au prăbușit-o cei care exploatează prostia publică de ani de zile. Dacă ai răbdarea de a reciti comedia mea *Ciocoii*, vei vedea că am introdus niște schimbări care mi-au fost semnalate de ansamblul repetițiilor generale. Vreau deci să-ți cunosc părerea *cinstită*, asupra acestei piese, așa cum este prezentată astăzi publicului, și mi-ai face plăcere comunicîndu-mi-o.

Al dumitale,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

106

Mircești, 27 mai 1874

Iubite domnule Negruzzi,

Cu poșta de astăzi îți mai trimit 5 exemplare din comedia *Boieri și ciocoi,* [1] destinate pentru d-nii Xenopol, Panu, Lambrior, Bodnărescu și Bengescu. Necunoscînd adresele d-lor, te rog să binevoiești a le împărți broșurele la cea întîi întîlnire a d-voastre.

Am primit răvașul ce mi-ai scris și te-am admirat că ai refuzat postul ce ți s-a oferit la Curtea de Casație, numai ca să nu fii astfel obligat de-a părăsi foaia *Convorbirilor* pe mîini străine. E rar de a găsi în țările noastre asemene frumoasă abnegare și eu unul sînt fericit de a videa pe fiul lui C. Ne-

gruzzi preferînd cîmpul deschis și înflorit al literaturii la bizunia labirintică a justiției. Fii dar sigur de concursul meu și pe viitor. Cît pentru prezent, cerneala mi s-a uscat în calamare. Nu sînt de părerea lui Heine în privirea efectului produs de căldura verii asupra crierilor. În loc de a-i înfierbînta, îi topește.

Nu zic însă că nu voi scrie nimic în cursul verii acestia, sper să mîntui legenda lui *Becri Mustafa*, care e gata pe giumătate, și cum oi sfîrși-o, ți-oi trimite-o bucuros.

Iorgu Liteanu a fost ieri la mine și mi-a vorbit de satira ce ai compus în cinstea lui Hasdeu, încredințîndu-mă că e foarte bună și ascuțită. Nu mă îndoiesc, căci ai talentul satirei și de mult te-am îndemnat ca să-l cultivezi mai cu deosebire. Sînt curios să o citesc. Hasdeu are negreșit să răspundă și, prin urmare, întrevăd o luptă care o să ție cît campania de șapte ani din Germania. Nu negligia însă Academia brașovenească din București, acea fabrică de brașoave limbistice, condusă de Laurian și Massim. Ascute-ți condeiul și-l prefă în strămurare pentru pedanții grotești, care pre cît sînt înflăcărați de nulitatea lor literară, pe atît sînt de ridicoli ca persoane. Dă-le bani pe miere, deși ei nu sînt decît niște trîntori, ce să hrănesc din stupul răposatului Zappa [2].

Poate voi veni în săptămîna aceasta la Iași, ca să-ți zic adio pînă a nu pleca în străinătate.

Te îmbrățișez și te rog să prezinți complimentele mele d-nei Negruzzi.

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

107

Mircesti, 5 juin 1874

Ma chère Marie,

Il y a long temps que tu ne nous as donné de tes nouvelles; quelle est la cause réelle de ce mutisme? Nous espé-

rons que ta santé ne laisse rien à désirer, d'autant plus que le beau temps est venu et que les vacances approchent. Bientôt je commencerai à faire mes préparatifs de départ pour aller te chercher et te ramener en triomphe à Mircesti. Les populations t'attendent avec de gros bouquets. As-tu passé tes épreuves de piano? T'es-tu distinguée comme toujours? Ecris-nous de suite. Nous t'embrassons tendrement.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 5 iunie 1874

Dragă Marie,

Este mult timp de cînd nu ne-ai dat veşti despre tine; care este cauza adevărată a acestui mutism? Sperăm că sănătatea ta nu lasă nimic de dorit, cu atît mai mult cu cît a venit timpul frumos şi se apropie vacanţa. În curînd voi începe să-mi fac pregătirile de plecare pentru a veni să te iau şi să te aduc în triumf la Mircești. Locuitorii te aşteaptă cu mari buchete de flori. Ai trecut proba de pian? Te-ai distins ca întotdeauna? Scrie-ne numaidecît. Te îmbrăţişăm cu dragoste.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE TITU MAIORESCU

108

București, 12 iunie 1874

Iubite domnule Maiorescu,

Venind la București pentru puţine zile, mi-a părut foarte rău de a nu vă găsi pentru ca să vă felicit de postul impor-

tant la care ați fost chemat. Instrucția publică fiind specialitatea d-voastre, veți ști a o îndrepta pe calea ei adevărată, și a înfrîna avîntul balamutic ce a luat limba română sub impulsul pedanților sterili din epoha noastră. Totodată vă veți interesa și de bietul teatru românesc, care a devenit un *tréteau de foire* *, sub direcția unor exploatatori șarlatani. Pînă a nu lua însă o măsură radicală în privirea lui, fie-mi permis a interveni pe lîngă d-voastre în favoarea lui Millo. Am reușit a face ca Comitetul teatral să-i acordeze două zile pe lună în tot cursul stagiunei viitoare, zile de care Millo va dispune cum va vroi, supunîndu-se reglementului și nefiind atîrnat de nime. El va avea trupa lui deosebită, se va bucura de o independență absolută vis-à-vis de celelalte direcții române și străine și va fi scutit de taxa de 300 franci, la care erau obligați directorii în anii trecuți. Aceste condiții fiind admise de întreg Comitetul teatral, rămîne acum ca să binevoiți d-voastre a le aproba și a menține dreptul lui Millo înaintea unor încercări de intrigă, care poate vor zbura prin pregiurul ministrului... după anticul obicei.

Orice veți decide în favoarea lui Millo va fi un act de dreptate, și cît pentru mine, voi fi mulțumit de-a videa că știți nu numai a recunoaște merite, dar și a le recompensa.

Primiți, vă rog, asigurarea simțirilor mele de înaltă considerare și sinceră amicie.

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

109

Bucarest, 23 juin 1874

Ma chère Marie,

Je suis arrivé à Bucarest pour y passer quelques jours après quoi je retournerai à Mircesti pour faire mes prépara-

* O scenă de bilci (limba franceză).

tifs de départ. Tu m'as dit que les vacances commencent le 1-er août. Tu feras donc en sorte d'être prête à partir du 2, au plus tard la 3 août, car je ne compte pas rester longtemps à Paris.

Nous irons directement à Mircesti où tu trouveras un piano... et des fruits, tes deux passion. Pour chaque morceau que tu exécuteras, tu cueilleras une poire ou une pêche pour joindre l'utile à l'agréable.

J'ai trouvé ici des chaleurs tropicales et je fonds à vue d'œil. Si on me pesait on me trouverait certainement diminué de quelques livres. Aussi j'ai hâte d'aller regagner mon poids naturel à la maison. Quant à toi je parie que tu te trouveras bien du régime que tu vas suivre à moins que, voulant imiter ta cousine, Marie, tu préfères te réduire a l'état d'allumette, sous prétexte de ne pas prendre d'embonpoint.

L'oncle Jean est bien portant et t'embrasse et je fais de même et maman aussi.

Elle s'occupe d'embellir le jardinet pour le rendre digne de toi!! Est-ce assez aimable. A bientôt donc. Présente mes compliments à Madame de Barral.

Ton père affectionné,

V.A.

București, 23 iunie 1874

Dragă Marie,

Am sosit la București pentru a rămîne aici cîteva zile, după care mă voi întoarce la Mircești pentru a-mi face pregătirile de plecare. Mi-ai spus că vacanța începe la 1 august. Vei face în așa fel încît să fi gata de plecare începînd de la 2, cel mai tîrziu 3 august, pentru că socotesc să nu rămîn mult timp la Paris.

Vom merge direct la Mircești unde vei găsi un pian... și fructe, cele două pasiuni ale tale. Pentru fiecare bucată pe care o vei executa, vei culege o pară sau o piersică pentru a îmbina utilul cu plăcutul.

Am dat aici de călduri tropicale și mă topesc văzînd cu ochii. Dacă m-ar cîntări, cu siguranță că m-ar găsi scăzut cu cîteva livre. De aceea mă grăbesc să mă duc să-mi recîștig greutatea mea adevărată la mine acasă.

Cît despre tine, sînt sigur că te vei simți bine cu regimul pe care îl vei urma numai dacă, dorind să imiți pe vara ta, Marie, vei dori mai bine să fii redusă în stare de chibrit, sub pretextul de a nu te îngrășa.

Unchiul Iancu este sănătos și te îmbrățișează și eu fac la fel, și mama de asemenea.

Ea se ocupă să împodobească grădinița pentru a o face demnă de tine!! Destul de drăguț. Pe curînd, deci. Prezintă salutările mele domanei Barral.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE TITU MAIORESCU

110

Mircești, 27 iunie 1874

Iubite domnule Maiorescu,

Vă mulțumesc înainte de toate pentru înlesnirea ce ați făcut lui Millo [1], acordîndu-i două zile pe lună pentru reprezentații, în teatrul cel mare. Dorința lui este astfel satisfăcută, fără nici un prejudiciu pentru direcția care se va bucura de subvenția teatrală, și publicul va rămînea mulțemit de concurența ce-și vor face ambii directori pentru a se întrece în alegerea repertoriului și în executarea lui.

Pentru anul acesta nu este alta de făcut, dar pentru viitor eu cred că ar fi prea necesar de a se lua alte dispoziții, privitoare la progresul artei dramatice române. Noi avem direcții de teatruri care se preocupă numai de exploatarea publicului; avem diletanți ce se cred și se zic artiști și care nu au cea mai slabă idee de artă; avem conservatoriu de declamare fără profesori capabili de-a crea elevi..., într-un cuvînt avem de toate, împodobite cu titluri mari, cu etichete sonore, dar în fond nu avem nimic care să fie la înălțimea numelui pompos ce poartă... Cum să facem dar, ca să avem

un conservatoriu cu *profesori*, un teatru cu *artiști*? Iată opinia mea:

De la anul viitor, subvenția teatrală, în loc de-a fi dată exploatatorilor de scenă română, va fi consacrată la educarea artistică a patru tineri și patru tinere, aleși dintre elevii conservatoriilor, sau dintre elevii altor școli. Acești opt fenicși, luați atît din Moldova cît și din Valahia, vor fi trimiși la Paris și încredințați unui artist de renume, precum Got [2] de la Théâtre-Français (care este în strînse relații amicale cu fratele meu). Ei vor primi acolo lecții de arta dramatică, vor asista la reprezentații din diversele teatruri, vor juca însuși pe scene înadins destinate pentru elevi, și după un timp de trei, patru sau cinci ani, vor reveni în țeară ca să formeze sîmburile unei bune trupe române. Totodată, giudecîndu-se și apreciindu-se talentele lor, vor fi numiți profesori și profesoare de declamare la conservatoriu.

Astfel, și numai astfel, vom putea dobîndi o trupă serioasă care să fie pătrunsă de importanța carierei artistice și să înnobileze scena română. Trupa fiind bună și bine condusă, piesele bune nu vor lipsi, căci autorii compun opere potrivite cu interpreții scrierilor dramatice: *On écrit „le Tartuffe" pour le Théâtre-Francais et „Tabarin"* [3] *pour le Théâtre de la foire* *, zicea St. Marc de Girardin.[4]

Așadar pe timp de cinci ani, liber fiecare de a exploata teatrul, însă fără subvenție, subvenția avînd o altă destinare decît aceea de a încuragia paiațeriile actuale. Conservatoriul de declamare va fi închis, fiindcă, lipsit de profesori, nu poate produce nimic folositor. Cît pentru cel de muzică, trebui menținut.

Iată în puține cuvinte, iubite domnule Maiorescu, opinia mea asupra teatrului nostru. Vi-o exprim în grabă, fiind în agiunul plecărei mele la Paris, dar îmi rezervez plăcerea de a vă dezvolta gîndirile mele cînd ne vom întîlni. Atunci voi răspunde și la celelalte propuneri ce-mi faceți. Eu cred că d-voastre sînteți chemat a opera salutare reforme în instrucția publică, în forma limbei și în arta dramatică,

---

* Se scrie *Tartuffe* pentru Théâtre-Français și *Tabarin* pentru Théâtre de la foire (limba franceză).

și dar, cît pentru mine, voi fi totdeauna gata a vă da mîna de ajutor... în marginile posibilității. Al d-voastre servitor devotat și amic sincer,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

111

Viena, 10 iulie [s.n.] 1874

Dragă,

În ziua cea dintîi am avut timp foarte plăcut, însă a doua zi, adică ieri, un soare de Africa. Am făcut voiagiul [1] pănaice în cele mai bune condiții și am agiuns cu bine pe la 5 ore. Sînt sănătos, m-am odihnit astă-noapte de minune și deseară plec înainte.

La Grand Hôtel, unde am tras, sînt mulțime de compatrioți dar nu i-am zărit păn-acum; adevărul este că nu caut să-i întîlnesc și sper că voi fi scutit de plăcerea de a-i întîlni. În Viena sînt călduri nesuferite; prin urmare, mă voi adăposti la umbră pînă deseară cînd a fi să mă pornesc și îmi voi petrece ziua lungit pe canapé cu o carte în mînă. Vezi cît sînt de cuminte. Fii dar liniștită... Cît nu-s bumbăcit, devin mai viteaz decît Mihai cel cu căciula mare. Ți-oi scrie îndată de la Paris. Nu știu însă care direcție voi apuca pentru ca să intru în Franția, sau pe la Strassburg, sau pe aiure. Oricum va fi, sper că voi merge cu bine. Te sărut; să te găsesc sănătoasă, nu te osteni cu grijitul, și sărută pe Gogu din parte-mi.

V. Alecsandri

112

Paris, 4 iulie [.s.v] 1874 [1]

Dragă Paulină,

Te înştiinţez că plecăm mîni din Paris şi luăm linia Nordului prin Belgia pentru ca să ne oprim o zi la Biovraj, unde se află cumnata cu nepoatele. Am şezut în total o săptămînă aice şi mi-am petrecut vremea numai în vizite pe la magazii. Pe la 9 ceasuri seara nemaiavînd ce face, m-am întors acasă şi pe la 10 m-am pus în pat întocmai ca la Mircești. Parisul e ostenitor mai mult decît oricare alt oraş. Ţi-am cumpărat toate obiectele care ai dorit, şi-am expeduit două lăzi la Moldova, una cu 10 butelii de cognac şi şampanie, iar cealaltă cu ceai, parfumuri etc. Ele vor sosi peste trei săptămîni, iar noi sperăm să fim la Mircești pe duminică sau luni. Ţi-oi telegrafia de la Viena. Să te găsim sănătoasă.

Te sărut împreună cu Gogu.

V. Alecs[andri]

CĂTRE MATEI MILLO

113

Mircești, 3 7bre 1874

Cher vieux,

Vous avez oublié de m'envoyer l'acte d'association [1] que vous avez rédigé; je ne puis donc vous exprimer mon opinion à son sujet; vous avez oublié également de me communiquer la liste des acteurs qui se sont déjà groupés autour de vous; conséquemment, il m'est difficile de prendre une décision à l'égard de ma pièce. Vous savez que je ne tiens

pas absolument à voir figurere mon nom sur une affiche, étant blasé sur ce genre de satisfaction, mais je tiens à ce que la comédie des *Ciocoi*, ma meilleure œuvre dramatique, soit montés dans les conditions les plus avantageuses et cela afin d'intéresser le public à la haute comédie nationale. Ce brave public est saturé de farces et de drames grotesques, il a besoin d'un aliment plus sain et d'un goût moins commun. Ainsi, je ne saurais vous donner une réponse décisive que lorsque vous m'aurez fait connaître votre personnel théâtral.

J'attends donc l'acte d'association annoncé et en attendant je vous promets d'écrire à Mr Maioresco[2] pour le prier de vous défendre contre les intrigues pascaliennes et autres. Vous avez entrepris une grosse affaire et vous faudra déployer beaucoup d'activité, de tact et d'énergie, mais je compte sur vos 60 ans de verdeur juvénile et vous souhaite bonne chance.

J'ai passé par de terribles moments pendant la maladie de ma fille.[3] Grâce à Dieu, l'enfant est entièrement remise et moi aussi. Merci à tous les amis qui se sont intéressés à elle et à moi.

Tous à vous,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Monsieur Mathieu Millo
artiste dramatique
Bucarest

Mircești, 3 septembrie 1874

Dragul meu,

Ai uitat să-mi trimiți actul de asociație [1] pe care l-ai redactat; nu pot deci să-ți arăt părerea mea despre aceasta; ai uitat, de asemenea, să-mi comunici lista actorilor care s-au adunat deja în jurul dumitale; prin urmare, îmi este foarte greu să iau o hotărîre în privința piesei mele. Știi că nu țin neapărat să-mi văd numele figurînd pe un afiș, fiind sătul de acest fel de satisfacții, dar țin ca *Ciocoii*, cea mai bună operă dramatică a mea, să fie montată în condițiile cele mai potrivite, și aceasta pentru a face pu-

blicul să se intereseze de înalta comedie națională. Acest public cumsecade este sătul de farse și de drame caraghioase, are nevoie de o hrană mai sănătoasă și de un gust mai puțin comun. Astfel, nu-ți voi putea da un răspuns definitiv decît cînd îmi vei aduce la cunoștință personalul dumitale teatral.

Aștept deci actul de asociație anunțat și, pînă atunci, îți făgăduiesc să scriu d-lui Maiorescu [2] pentru a-l ruga să te apere împotriva intrigilor pascaliene și ale altor. Ai întreprins o afacere mare și va trebui să desfășori multă activitate, tact și energie, dar mă bizui pe cei 60 de ani de putere tinerească ai dumitale și îți doresc noroc.

Am trecut prin clipe grele în timpul bolii fiicei mele.[3] Slavă Domnului, fetița s-a însănătoșit și eu de asemenea. Mulțumesc tuturor prietenilor care s-au interesat de ea și de mine.

Al dumitale,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Domnului Matei Millo
artist dramatic
București

CĂTRE TITU MAIORESCU

114

Mircești, 3 sept. 1874

Iubite domnule Maiorescu,

Înainte de toate viu să vă complimentez [1] pentru nimerita măsură ce ați luat în privirea cărților didactice, înființînd o comisie examinatoare acelor cărți. Astfel numai se va putea stabili un sistem regulat și logic în studii, iar copiii români vor scăpa de fantasmagoria gramaticilor, ortografiilor etc., ieșite din crierii prea înferbîntați ai unor pedanți ridicoli. Sper că, grație inițiativei și energiei d-voastre, instrucția

BIBLIOTECA
— CENTRALĂ —
UNIVERSITARĂ
CLUJ-NAPOCA

publică va intra în curînd pe o cale mai netedă și mai roditoare.

Permiteți-mi dar, în calitatea mea de membru onorific al zisei comisii, să atrag luare-amintea d-voastre asupra unei *Geografii fizică și politică* a României, lucrată după noul program școlar pentru clasa III primară, de dl. D. Frunzescu. Această carte mi-a părut bine compusă, practică, instructivă, și prin urmare cred că merită de a se încuviința pentru școalele primare precum și pentru cele normale. Dl. Frunzescu e un lucrător neobosit și fiind încurajiat de d-voastre, sînt încredințat că va continua să se ocupe cu lucrări folositoare pentru tinerime.

Am primit în zilele aceste alte două cărți, asemine menite pentru copii: 1. *Metodă nouă de scriere și cetire*; 2. *Învățătorul copiilor* de d-nii Grigorescu, Creangă și Receanu. Amîndouă sînt bune, însă au defectul de-a fi prea mult împestrițate cu *iune* și ortografia lor prea mult presărată cu *ŭ*.

Bine ar fi să puneți capăt unei atare deformări a limbei și să contribuiți prin influența d-voastre la curățirea ortografiei de acea literă parazită, care servă de umplutură netrebnică. Sînt încredințat că dacă veți pretinde serios de la autorii didactici ca să se dezbare de urîtul obicei ce au adoptat a se închina orbește lui *iŭne* și lui *ŭ*, ei vor face fără împrotiviri acest sacrificiu în favoarea armoniei limbei și în privirea simplificărei ortografiei.

Acum îmi mai rămîne a vă ruga ca [să] acoperiți pe artistul nostru Millo cu protecția d-voastre, pentru de a-l apăra în contra intrigilor Pascaliane și altele. El mi-a scris pentru ca să-mi încunoștințeze noua decidere luată în privirea teatrului, și mi-a cerut autorizarea de a reprezenta comedia mea *Boieri și ciocoi*. Nu cer mai bine decît să-i viu în agiutor și să-i acordez această învoire, însă cu condiție ca opera mea să nu fie nicidecum ciuntită de Comitetul teatral. Dacă gîndiți că piesa mea poate să fie jucată fără nici un inconvenient, vă rog să o apărați în contra foarfecilor Comitetului, iar de nu... prefer mai bine să rămîie comedia afară din scenă.

Primiți, iubite domnule Maiorescu, încredințarea simțirilor mele de înaltă considerare și de sinceră amicie,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

115

Mircești, 4 sept. 1874

Iubite domnule Negruzzi,

Am primit nr. 6 din *Convorbiri* și am constatat în pastelurile publicate în el două greșeli pe care aș dori să le văd corectate în numărul viitor. Iată-le:

1 În *Mandarinul:* strofa VII în loc de versul:

„Grațioasă, pînditoare sub *castelu*-i de atlaz" trebuie pus: ... „Grațioasă pînditoare sub *cortelu-i* de atlaz", căci nu are ce căuta un castel în galeria Mandarinului.

Secundo: în *Calea Rcbilor:* strofa III, versul:

„Pustiu și trist ca golul ce lasă pe urma lor" trebuie înlocuit cu: „Pustiu și trist ca golul ce lasă-n urma lor", căci altmintere versul e defectuos, avînd un picior mai mult decît arê nevoie.

Îmi pare rău că se strecor asemene greșeli în publicarea poeziilor, căci ele sînt de natura a recomanda rău și pe poeți, și foaia *Convorbirilor.*

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE MATEI MILLO

116

Mircesti, 6 sept. 1874

Mon cher Millo,

Vous me demandez l'autorisation de monter ma comédie des *Boieri și ciocoi;* [1] vous me promettez, en outre, que vous en soignerez la mise en scène de façon à ce que la pièce soit

bien sue et jouée aussi bien que possible. Je n'ai donc aucune raison de vous refuser. Je vous confie mon œuvre et vous laisse le soin de distribuer les rôles comme vous l'entendrez. Vous savez pourtant que celui de *Arbure* vous appartient; il est grand, important, caractéristique, il réclame donc le talent d'un grand artiste pour être interprété convenablement. Arbure est un *Grégoire Couza* [2] campagnard, gouailleur, plein de bon sens, honnête, libéral à sa manière, le véritable type du roumain non atteint de la corruption moderne, un de ces caractères comme nous en avons connus avant 1840. Mettez-vous dans sa peau et faites-en votre plus belle création.

Hatmanul Trotuşan est le véritable grand boyard, plein de patriotisme et de dignité personnelle, homme sérieux et de noble apparence. Le jeune homme qui a été chargé de ce rôle à Jassi ne possédait pas toute les qualités nécessaires pour représenter un pareil personnage. Je ne sais ce que vaudra Vellescu [3], mais je m'en rapporte à vous. Le rôle du jeune *Radu* est un des plus difficiles, car c'est un amoureux et en même temps un premier rôle. Il faut un artiste élégant et passioné pour le rendre convenablement. Celui de Hîrbozeanu exige beaucoup de tact et de savoir faire, car il possède beaucoup de nuances qui sont inhérentes aux diverses situations dramatiques par lesquelles il passe successivement. Lipicesco doit avoir l'échine souple et l'intelligence éveillée; c'est un ambitieux de l'ancien temps qui poursuit un but et qui, tout en étant *ciocoi, n'est pas grotesque.*

Ce dernier mot me porte à vous faire une recommandation essentielle, que je vous prie de faire de votre côté à tous les artistes qui auront des rôles dans ma pièce. *Boieri şi ciocoi* est une comédie, et non une farce; elle dépeint une époque de notre histoire. Les personnages doivent être représentés dans leur simplicité, *sans charge,* car le comique de quelque uns ressort des situations et non de leur personnalité. Donc, *pas de bouffonerie.* Le grec lui-même doit éviter de s'habiller, de se démener et de parler d'une façon grotesque. Je tiens beaucoup à cette condition.

Les rôles des femmes, vous les distribuerez en vue du succès de la pièce. Celui de Tarsiţa est très marqué. Confiez-le à une actrice qui ait l'usage de la scène et qui sache com-

prendre ce caractère d'intriguante, sans tomber toutefois dans la trivialité d'une *mahalagioaica.*

Ceci dit, faites faire un salon dans le genre de celui de *Iorgu Ghica* [4] (près de Copou), et puisque Dimitriadi [5] est de la troupe, consultez-vous avec lui pour une foule de détails qui m'échappent en ce moment et qui concernent la mise en scène de la pièce.

Vous m'avez demandé d'écrire à Mr Maioresco [6] pour le prier de défendre ma comédie contre les ciseaux du Comité théâtral... C'est fait. Maintenant, en considération du penchant du public de Bucarest à faire des allusions à tout propos, je vous engage de changer la phrase suivante, dite par Trotuşan au I-er acte: *„Cine aduce amestic străin în ţeară e mai nelegiuit decît Iuda vînzătorul"*. Au lieu de *amestic străin* on dira *intervenţie străină.*

Sur ce mot, cher vieux, je vous serre la main et vous souhaite bonne chance. Le succès ou l'insuccès de ma comédie sur la scène de Bucarest réglera mon genre de travaux pour cet hiver.

Toute à vous,

V. Alecsandri

P.S. Dimitriadi a crée le rôle *d'Arbure* à Jassi et y a obtenu de grands succès. Je sais qu'il tient à ce rôle énormément; quelle décision comptez-vous prendre à son égard? Tenez-moi au courant de la marche de la pièce et n'en permettez la représentation que lorsque les rôles seront sus par cœur et qu'on ne comptera plus sur l'aide du souffleur.

Adresa pe plic: M. Millo
artist dramatic
Bucureşti

Mirceşti, 6 sept. 1874

Dragul meu Millo,

Îmi ceri învoirea de a monta comedia mea *Boieri şi ciocoi* [1]; îmi făgăduieşti, pe deasupra, că vei îngriji punerea în scenă, în aşa fel încît piesa să fie *bine ştiută* şi jucată cît mai bine cu putinţă. Nu am deci nici un motiv să te refuz. Îţi încredinţez opera mea şi îţi las grija de a distribui rolurile

cum vei crede. Știi însă că acela al lui *Arbure* îți aparține; este mare, important, caracteristic, reclamă deci talentul unui mare artist pentru a fi interpretat cum trebuie. Arbure este un *Grigore Cuza* [2] de la țară, batjocoritor, plin de bun-simț, onest, liberal în felul său, adevăratul tip al românului neatins de corupția modernă, unul din acele caractere cum le-am cunoscut înainte de 1840. Pune-te în pielea lui și fă din el cea mai frumoasă creație a dumitale.

Hatmanul Trotușan este adevăratul boier mare, plin de patriotism și de demnitate personală, omul serios și de nobilă înfățișare. Tînărul care a fost însărcinat cu acest rol la Iași nu poseda toate calitățile necesare, pentru a reprezenta un asemenea personaj. Nu știu cît va prețui Vellescu [3], dar mă bizui pe dumneata. Rolul tînărului Radu este unul din cele mai grele, căci este un îndrăgostit și în același timp un rol principal. Trebuie un artist elegant și pătimaș pentru a-l reda așa cum trebuie. Acela al lui Hîrbozeanu necesită mult tact și iscusință, căci are multe nuanțe care sînt inerente diverselor situații dramatice prin care trece succesiv. Lipicescu trebuie să aibă știra spinării mlădioasă și inteligența vie; este un ambițios din alte timpuri, care urmărește un scop și care, fiind totuși *ciocoi, nu este grotesc.*

Acest ultim cuvînt mă duce la a-ți face o recomandație esențială, pe care te rog să o faci la rîndul dumitale tuturor artiștilor care vor avea roluri în piesa mea. *Boieri și ciocoi* este o comedie și nu o farsă; ea zugrăvește o epocă a istoriei noastre. Personagiile trebuie să fie reprezentate în simplitatea lor, *fără exagerări*, căci comicul unora reiese din situații și nu din personalitatea lor. Deci, *fără caraghioslîcuri.* Chiar grecul trebuie să se ferească de a se îmbrăca, de a se agita și de a vorbi într-un fel caraghios. Țin mult la această condiție.

Rolurile femeilor le vei distribui în vederea succesului piesei. Acela al Tarsiței este foarte însemnat. Încredințează-l unei artiste care să aibă uzajul scenei și care să știe să înțeleagă acest caracter de intrigantă, fără totuși să cadă în trivialitatea unei *mahalagioaice* *.

Acestea spuse, pune să se facă un salon în felul aceluia al lui *Iorgu Ghica* [4] (lîngă Copou) și, pentru că Dimitriadi [5] face parte din trupă, consultă-te cu el pentru o sumă de detalii, care îmi scapă în această clipă și care privesc punerea în scenă a piesei.

Mi-ai cerut să scriu d-lui Maiorescu [6] pentru a-l ruga să apere comedia mea împotriva foarfecilor Comitetului teatral. S-a făcut. Acum, ținînd seama de înclinația publicului de la București de a face aluzii din orice, te însărcinez să schimbi fraza următoare, spusă de Trotușan în actul I:

* În original, în limba română.

„Cine aduce amestic străin în țeară e mai nelegiuit decît Iuda vînzătorul". În loc de *amestic străin* se va spune *intervenție străină.**

Cu aceasta, dragul meu, îți strîng mîna și îți doresc noroc. Succesul sau insuccesul comediei mele pe scena Bucureștiului va reglementa genul meu de lucrări, pentru iarna aceasta.

Al tău,

V. Alecsandri

P.S. Dimitriadi a creat rolul lui Arbore la Iași și a obținut un mare succes. Știu că ține foarte mult la acest rol; ce hotărîre socotești să iei în privința sa? Ține-mă la curent cu mersul piesei și nu permite reprezentarea decît atunci cînd rolurile vor fi știute pe dinafară și nu se va mai bizui nimeni pe ajutorul sufleurului.

CĂTRE MARIE BOGDAN

117

Mircesti, 5 octobre 1874

Ma chère Marie,

Je t'ai écrit hier une lettre sévère, motivée par ton silence. Or je suis heureux de reconnaître que le véritable coupable ce n'est pas toi mais la poste. Elle a mis douze jours pour m'apporter ta lettre, datée du 5 octobre nouveau style.

En conséquence maman et moi nous venons t'embrasser sur les deux joues; quant à Gogou il a promis de dévorer le facteur à la première occasion, et tu sais combien il est terrible. Je crains un malheur.

En attendant il te regrette beaucoup, n'ayant plus avec qui jouer à la balle le soir sur le lit.

Dis-nous dans quel état sont arrivée les fruits enfermés dans ta petite caisse et si tu as pu présenter à Madame de Barral les pommes en bon état?

* Cuvintele subliniate, în original în limba română.

Après ton départ les pêchers nous ont ancore fourni des fruits à satiété. Toi n'étant plus là pour les cueillir et les manger, j'ai dû les distribuer à plusieurs personnes des environs qui m'ont remercié comme d'un cadeau royal et ont demandé de tes nouvelles. De toutes parts et particulièrement de Rouginoasa on t'envoie des compliments et des embrassements.

Tu aimerais peut-être mieux les pêches, mais elles sont moins faciles à expédier sous le pli d'une lettre. Le temps a beaucoup fraîchi depuis quelques jours au point que nous sommes obligés de faire du feu dans les appartements. J'espère que tu ne manqueras pas de faire chauffer ta chambre, ainsi que je l'ai expressément recommandé à Madame de Barral. Il faut éviter d'attraper un nouveau rhume de cerveau et tâcher de conserver ta santé intacte afin d'effectuer notre voyage en Italie dans les meilleures conditions de bien-être et de bonne humeur.

Travaille ferme ton piano ainsi que les langues étrangères... au détriment de Chilpéric et pense au bonheur de la recompense après une année de travail assidu.

Ma belle-sœur ne peut faire les avances pour les toilettes dont tu as besoin, mais elle peut m'indiquer le prix de ces effets pour que je le lui expédie sans retard.

Dis-lui cela de ma part à ta première sortie. Adieu. Porte-toi bien. Nous t'embrassons tendrement et nous comptons sur ta promesse de nous écrire de longues lettres.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 5 octombrie 1874

Dragă Marie,

Ți-am scris ieri o scrisoare severă, motivată de tăcerea ta. Or sînt fericit să recunosc că adevăratul vinovat nu ești tu, ci poșta. I-a trebuit douăsprezece zile pentru a-mi aduce scrisoarea ta, datată din 5 octombrie stil nou.

Prin urmare, mama și cu mine te sărutăm pe amîndoi obrajii; cît despre Gogu, a făgăduit să-l sfîșie pe factor cu prima ocazie, și tu știi cît este de rău. Mi-e teamă de o nenorocire.

Pînă atunci el te regretă foarte mult, nemaiavînd cu cine să se joace cu mingea, seara, pe pat.

Spune-ne în ce stare au sosit fructele închise în lădița ta și dacă ai putut prezenta doamnei Barral merele în bună stare?

După plecarea ta, piersicii ne-au mai dat încă fructe pe săturate. Tu nemaifiind acolo pentru a le culege și a le mînca, a trebuit să le împart la mai multe persoane din împrejurimi, care mi-au mulțumit ca pentru un dar regesc și au cerut vești despre tine. Din toate părțile și mai ales de la Ruginoasa, ți se trimit complimente și îmbrățișări.

Ți-ar plăcea, poate, mai mult piersicile, dar ele sînt mai puțin ușor de trimis printr-o scrisoare. Timpul s-a răcit mult de cîteva zile, încît sîntem obligați să facem focul în apartamente. Sper că vei cere să ți se încălzească camera așa cum am recomandat în mod special doamnei Barral. Trebuie să te ferești să mai capeți un nou guturai și încearcă să-ți păstrezi întreaga sănătate ca să putem face călătoria noastră în Italia în cele mai bune condiții de sănătate și bunăvoie.

Studiază serios pianul și limbile străine!... în dauna lui Chilpéric și gîndește-te la bucuria recompensei după un an de studiu susținut.

Cumnata mea nu poate să-ți avanseze banii pentru toaletele de care ai nevoie; dar ea poate să-mi spună prețul acestor lucruri pentru ca să i-l trimit fără întîrziere.

Spune-i aceasta din partea mea la prima ta ieșire. Adio. Îngrijește-te. Te îmbrățișăm cu dragoste și ne bizuim pe făgăduința ta că ne vei scrie lungi scrisori.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

118

Mircești, 7 oct. 1874

Iubite Negruzzi,

Ca să-ți probez că nu am nici un *parapon* asupra d-tale, iată că-ți trimit partea I a legendei lui *Becri-Mustafa* [1] pentru n-rul viitor a *Convorbirilor*.

Eu voi veni la Iași cam pe la Sf. Dimitru, așteptînd pănă atunci acasă vizita acestui sfînt cu mîna plină.

Am citit povestea lui Slavici [2] și am găsit că el singur știe să păstreze poveștilor caracterul lor adevărat poporal.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Care sînt zilele fixate pentru adunările „Junimei", vinerea sau sîmbăta?

CĂTRE BOGDAN PETRICEICU HASDEU

119

Mircești, 8 octombrie 1874

Domnule Hăzdeu,

Vă trimit o legendă ce am scris asupra lui Țepeluș-Vodă, intitulată *Tepeș și stejarul.*

Nu știu care este opinia d-voastră în privirea acestui domn, dar mania lui de a pune pe oameni în țeapă îi dă în istorie aspectul unei fiare turbată, în care cu greu s-ar putea întrevedea figura unui om politic.

V-am trimis de mult un exemplar din comedia mea *Boieri și ciocoi*; [1] nu știu dacă ați primit-o; aș dori însă să cunosc ideile d-voastre asupra acestei piese.

Primiți, vă rog, asigurarea simțirilor mele de considerare și amicie.

V. Alecsandri

120

Mircești, 10 octomvrie 1874

Iubite Negruzzi,

Am primit un pachet de cărți, zise didactice, pe cari mi le-au trimis pentru ca să le citesc, ca unul ce sînt membru [1] al societății examinatoare de asemine scrieri. Mi-am făcut datoria și le-am deschis... însă dînd de ortografia d-lor Eliad și Massim, le-am închis pe loc, găsind că trebuie ferită tinerimea română de astfel de bazaconii, menite a le tulbura crieriii. Țelul autorilor acelor opere nu a fost de-a contribui la adevărata educare a generației nouă, ci sub un pretext didactic, a răspîndi în public limba pocită și ortografia burlescă a sapienților ardeleni în Academie... Prin urmare, eu unul le dau în lături și le declar mai mult vătămătoare decît folositoare copiilor.

Pachetul e mare și indigest, noroc însă că în el am găsit volumul d-tale: *Copii de pe natură*; și astfel m-am mîngîiat. Această colecție de tipuri originale și bine fotografiate e de natură a place nu numai compatrioților noștri, dar și străinilor, dacă s-ar traduce, precum a plăcut cartea lui Turghenief *Les récits d'un chasseur*. Ai reușit a produce pe nesimțite un volum întreg, care va ocupa loc bun în biblioteca oamenilor de gust și de apreciere sănătoasă. Primește complimentele mele cele mai sincere și mă lasă a-ți mai repeta, că ai descoperit vîna literară pe care ești chemat a o exploata cu succes, vîna *satiro-umoristică*. Mergi înainte, că bine ai apucat-o.

Îți mulțumesc că nu ai publicat în *Convorbiri* biografia mea cea ungurească. E prea prea *moghior busama terentetem*. Primit-ai partea I a legendei orientale *Becri-Mustafa*? Cum îți place?

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

121

Mircești, 16 octombrie 1874

Iubite, Negruzzi,

Îmi pare bine că-ți place *Becri-Mustafa* [1] și găsesc că ai dreptate de a vroi să publici legenda întreagă, spre a-i conserva interesul și înțelesul deplin. Îți voi trimite negreșit partea a doua în una din zile, însă înainte cat să sfîrșesc un poem intitulat: *Dan, căpitan de plai* [2], care s-a legat de mine ca scaiul și nu-mi dă răgaz, Acest poem va fi lung de vro 300 de versuri și lucrez la el cu plăcere... îmi rămîne numai descrierea unei lupte cu tătarii și cum oi scăpa de el, m-oi apuca de alte batzaconii. Se poate dar întîmpla ca să publici pe *Dan* înaintea lui *Becri*, ceea ce nu cred că va supăra pe vestitul bețiv din Analele orientale.

A fost Negri în zilele aceste la Mircești și am citit împreună mai multe pagini din volumul *Copii de pe natură*. Am rămas încîntați amîndoi, căci în adevăr acele copii, sau acei copii, sînt foarte drăgălași. Bine ai face să trimiți un exemplar vechiului meu amic din Tîrgul-Ocnei; i-ai produce o mare mulțemire.

Mă întrebi ce s-a întîmplat cu reprezentarea piesei mele *Boieri și ciocoi* [3]? Succes mare; s-a jucat de patru ori de-a rîndul într-aceeaș săptămînă și a produs adîncă impresie, după știrea ce-mi dă Millo. Mulții ciocoi însă s-au cam paraponisit și evreii s-au giurat să nu mai calce la teatru românesc. Cred însă că dacă li s-ar acorda intrarea fără parale... și-ar călca giurămîntul fără nici o dificultate. Am promis să scriu o farsă pentru beneficiul lui Millo: *Cucoana Chiriță în balon*... Cum voi ieși din ghearele lui *Dan* și lui *Becri*, m-oi lega iar de Chiriță.

Îmi scrii despre un raport ce-ar trebui să fac în privința cărților didactice ce mi-ai trimis; te rog însă, dragă Negruzzi, să mă scapi de această lucrare supărătoare și să redactezi raportul în locul meu, după ce ne vom întîlni la Iași, adică duminică sau sîmbătă, și după ce vom preschimba ideile noastre asupra acelor broșuri grele de mistuit. Mi-i îndatora foarte mult, căci acum sînt împlîntat în versuri pînă în gît

și simt că-mi e cu neputință să abordez proza pe cît de neînsemnată.

În încredințare că mi-i împlini cererea, te îmbrățișez frățește.

V. Alecsandri

Manuscrisul biografiei mele ungurești l-am dat lui Negri ca o curiozitate literară din cele mai comice.

CĂTRE MARIE BOGDAN

122

Mircești, 28 octobre 1874

Ma chère Marie,

Il paraît que la poste s'applique à nous jouer de mauvais tours à tous les deux car tes lettres mettent beaucoup trop de temps à nous parvenir. Quoiqu'il en soit je suis heureux de te savoir bien portante et bien disposée au travail.

Moi-même, suivant ton exemple, j'ai repris mes travaux et j'ai élu domicile devant mon bureau. J'y reste des heures entières sans m'apercevoir de leur passage rapide.

Maman, de son côté, est toute la journée occupée à préparer le ménage d'hiver et Gogou la suit partout comm son ombre. A propos tu as oublié dans ta dernière lettre de lui envoyer des compliments respectueux et il nous a semblé qu'il est pointilleux sur le chapitre de l'étiquette! C'est une bonne nature mais... répondeur.

L'oncle Négri est venu ces jours-ci avec une de ses nièces, Lucie Vogoridi [1], qui a beaucoup regretté de ne t'avoir pas trouvée à Mircesti pour faire ta connaissance. C'est une charmante jeune fille, aimable, dont tu deviendras l'amie facilement. Elle trouve Gogou admirable. Donc elle l'est.

Quant à Pulchérie je ne sais comment elle a passé son temps à Bucarest, ne l'ayant pas encore revue.

Sais-tu que la *Camara* regorge de poires qui ne demandent qu'à être croquées? Nous en faisons chaque jour une ample consommation en nous disant chaque fois: Voilà des poires qui feraient bien plaisir à Marie. Cette observation touchante les rend encore meilleures.

L'oncle Jean va aller te voir la veille de son départ; dis-lui de ma part qu'il m'apporte une boîte de papier *extra-superfin* de chez Iones, Boulevard des Capucines, pareil à celui-ci. Mais n'oublie pas cette importante commission sans quoi je n'aurai plus sur quoi t'enoyer comme à présent mille bons baisers de la part de maman et de la mienne.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 28 octombrie 1874

Dragă Marie,

Se pare că poșta se căznește să ne joace feste la amîndoi căci scrisorilor tale le trebuie prea mult timp pentru a ne ajunge. Oricum ar fi, sînt fericit să te știu sănătoasă și dispusă să studiezi.

Eu însumi, urmînd exemplul tău, mi-am reluat lucrul și mi-am ales domiciliul în fața biroului meu. Rămîn acolo ore întregi fără să bag de seamă scurgerea lor rapidă.

Mama, la rîndul său, este toată ziua ocupată cu pregătirea casei pentru iarnă și Gogu o urmează peste tot, ca umbra ei. Ai uitat în ultima ta scrisoare să-i trimiți complimente respectuoase și ni s-a părut că este foarte pretențios la capitolul etichetei! Are o fire bună, dar... este răz-bunător.

Unchiul Negri a venit zilele acestea, cu una dintre nepoatele sale, Lucia Vogoridi [1], căreia i-a părut foarte rău că nu te-a găsit la Mircești pentru a te cunoaște. Este o tînără fată încîntătoare, amabilă, cu care te vei împrieteni cu ușurință. Îl găsește pe Gogu minunat. Deci și ea este. Cît despre Pulheria, nu știu cum și-a petrecut timpul la București, pentru că încă nu am revăzut-o.

Cămara știi tu că este plină de pere care nu cer decît să fie mîncate? În fiecare zi folosim o mare cantitate spunîndu-ne de fiecare dată: iată

pere care ar face multă plăcere Mariei. Această observație înduioșătoare le face încă și mai bune.

Unchiul Iancu va veni să te vadă în ajunul plecării sale; spune-i din partea mea să-mi aducă o cutie de hîrtie de scris *foarte fină*, de la Iones, Boulvard des Capucines, asemănătoare cu aceasta. Dar nu uita acest important comision, fără de care nu voi mai avea pe ce să-ți trimit, ca acum, o mie de sărutări din partea mamei și a mea.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

123

Mircești, oct. 1874

Iubite Negruzzi,[1]

Fă-mi cunoscut în care număr a *Convorbirilor* dorești ca să apară legenda lui *Dan, căpitan de plai,*[2] pentru ca să ți-l trimit la timp. Pînă atunci însă îți expediuiesc prin poștă această poezie inspirată de aspectul încîntător a toamnei de care ne bucurăm și fac urare ca toți membrii „Junimei" tineri și neînsurați să-și găsească fete harnice ca toamna, dar mai puțin *darnice*.

Complimente afectuoase,

V. Alecsandri

P.S. Nu ar fi chip ca să fac eu însumi cea de pe urmă corectură a poeziilor mele care vor ieși în *Convorbiri*?

Mircești, 11 nove. 1874

Iubite Negruzzi,

Ai aflat negreșit că în fine s-au făcut în București inaugurarea statuii lui Mihai Viteazul. Poate că ai și citit în *Trompeta Carpaților* oda ce am compus pentru această serbare națională. Aș dori foarte mult ca oda să fie reprodusă în *Convorbirile literare,* no. 9.[1] Și fiindcă materia acestui număr este fixată, m-ai îndatori prea mult dacă ai adăogi o giumatate coală, sub nume de suplement, în care ai publica și descrierea solemnității din capitală, și versurile mele.

Am scris mai multe bucăți de cînd am fost la Iași, precum:

Linda Raia — pastel[2]
Legenda rîndunicăi
Un pastel chinez
Bradul

Și acum îmi propun să completez legenda lui *Becri-Mustafa* și altele...

Îți trimit deocamdată *Bradul*[3], rezervîndu-mi plăcerea de a-ți aduce însumi celelalte bucăți împreună cu legenda lui *Dan, căpitan de plai.*

Salutare și amicie,

V. Alecsandri

BRADUL

Sus pe culme bradul verde
Sub zăpada albicioasă
Printre negură se perde
Ca o fantasmă geroasă.

Și privește cu-ntristare
Cum se primblă prin răstoace
Iarna pe un urs calare,
Iarna cu șepte cojoace.

El se scutură și zice:
„În zadar, tu, vrăjitoare,

Aduci viforul pe-aice,
Aduci zile fără soare!

În zadar îngheți pământul,
Ucizi florile și stupii,
Și trimiți moartea cu vîntul,
Și trimiți foamea cu lupii!

În zadar a ta suflare
Apa-n rîuri o încheagă,
Șterge urma pe cărare
Și de mine țurțuri leagă!

În zadar aduci cu tine
Corbii negri și pradalnici
Și prin codrii cu jivine
Faci să urle glasuri jalnici!

În zadar, urgie crudă,
Lungești noaptea-ntunecoasă
Și, rîzînd de-a lumei trudă,
Scurtezi ziua luminoasă!

În zadar îmi pui povară
De zapadă și de gheață,
Fie iarnă, fie vară,
Eu păstrez a mea verdeață!

Mircești, noiemv. 1874

CĂTRE MARIE BOGDAN

125

Mircesti, 28 novembre 1874

Ma chère Marie,

Nous sommes très chagrinés d'apprendre que tu t'es enrhumée de nouveau. Comment as-tu fait pour prendre froid?

Es-tu sortie au jardin par l'humidité ou bien ta chambre est-elle mal chauffée?

Nous espérions qu'à force de précautions tu serais préservée cet hiver de ce diable de rhume qui prend un caractère périodique chez toi et qu'il faudra pourtant combattre victorieusement afin d'en être quitte une fois pour toujours,

Si tu étais à Mircesti la chaleur égale des chambres ne t'exposerait pas au froid. Mais il me semble que tu prens ton mal avec une certaine philosophie qui ne manque pas de grandeur; il est vrai que tu possèdes une robe nouvelle, simple et élégante et cela entretient le moral. C'est ce qui m'arrive aussi quand je me fais une bonne fourrure.

Tâche néanmoins de guérir au plus vite et si pour y parvenir il te faut garder la chambre un jour de sortie, fais-le sans t'inquiéter des reproches de tes cousines. Je suis content que mon frère t'ait fait jouer du piano devant des personnes étrangères. Ça a été de sa part un hommage rendu à ton talent car s'il n'avait une bonne opinion de ton jeu, il ne t'aurait pas exposée à faire fiasco. Tu verras par la suite tous les avantages que tu réaliseras de ton application aux études de toutes sortes et à celle du piano.

Quand je verrai mon ami Michel Jora, je ne manquerai de m'acquitter de ta commission en lui demandant le portrait de ses filles.

En attendant, pour te faire plaisir, je me sépare, en ta faveur, d'un portrait auquel je tiens beaucoup. Celui de la Princesse Nathalie. C'est un des plus jolis et des mieux réussis. Quant aux autres dames roumaines, je tâcherai de me procurer leurs photographies quand j'irai à Jassi ou à Bucarest. En attendant nous restons Maman, moi est Gogou calfeutrés dans le petit salon, vu qu'il est tombé hier un pied de neige. Adieu, nous t'embrassons tendrement et te chargeons de présenter nos compliments à Madame de Barral.

Ton père affec[tionné],

V.A.

Mircești, 28 noiembrie 1874

Dragă Marie,

Sîntem foarte supărați aflînd că iar ai făcut guturai. Cum ai făcut să răcești? Ai ieșit în grădină pe umezeală sau poate camera ta este prost încălzită?

Noi speram că datorită măsurilor de prevedere vei fi scutită iarna aceasta de acest îndrăcit de guturai care a căpătat la tine un caracter periodic și care trebuie totuși să fie combătut cu succes astfel ca să scapi odată pentru totdeauna.

Dacă erai la Mircești, căldura egală a camerelor nu te-ar fi expus la frig. Dar mi se pare că iei boala cu oarecare filozofie care nu este lipsită de măreție; este drept că ai o rochie nouă, simplă și elegantă, și aceasta întreține moralul. Ceea ce mi se întîmplă și mie cînd îmi fac o blană bună.

Încearcă totuși să te vindeci cît mai curînd și dacă, pentru a izbuti, trebuie să stai în casă într-o zi de ieșire, fă-o fără să ții seamă de reproșurile verișoarelor tale. Sînt mulțumit că fratele meu te-a pus să cînți la pian în fața unor persoane străine. Asta a fost din partea lui un omagiu adus talentului tău, căci dacă nu ar fi avut o bună părere despre felul tău de a cînta, nu te-ar fi lăsat să te faci de rîs. Vei vedea mai tîrziu toate avantajele pe care le vei avea pentru străduința ta la studii de tot felul și la pian.

Cînd îl voi vedea pe prietenul meu Mihai Jora, nu voi uita de comisionul tău cerîndu-i portretul fiicelor sale.

Pînă atunci, pentru a-ți face plăcere, mă despart, pentru tine, de un portret la care țin mult, acela al prințesei Natalia. Este unul dintre cele mai frumoase și mai izbutite. Cît despre celelalte doamne române, voi încerca să-mi procur fotografiile lor cînd mă voi duce la Iași sau la București. Pînă atunci stăm, mama, eu și Gogu, în micul salon, dat fiind că ieri a căzut un picior de zăpadă. Adio, te îmbrățișăm cu drag și te însărcinăm să prezinți salutările noastre doamnei de Barral.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

126

Mircești, noiem. 1874

Iubite Negruzzi,

Ți-am trimis prin poștă pe *Dan, căpitan;* te rog să mă înștiințezi de l-ai primit. Aș fi venit eu însumi să-l aduc, însă am pățit ca jidanul, care a vroit să se puie la drum și s-a întîmplat sîmbăta. M-am îmbolnăvit, nu de vreo boală serioasă, dar cît trebuia pentru ca să mă oprească de-a ieși din casă. Acum îmi e mai bine mult, și sper să vin la Iași pe sîmbăta viitoare, ca să-ți aduc *Legenda rîndunicei* și celelalte bazaconii, ce am scris în zilele din urmă.

Aprobez ideea „Junimei" de-a scoate o carte de cetire pentru licee și sînt încredințat că ea va întruni toate condițiile cerute. La lucru dar și Doamne agiută!

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

PS. Aș dori mult să fac însumi ultima corectură a lui *Dan.* Te rog dar să-mi trimiți foaia pîn-a nu se pune definitiv sub tipar, pentru ca să o examinez. Fii încredințat că ți-oi întoarce-o cu viitorul curier.

CĂTRE MATEI MILLO

127

Mircesti, jeudi, [sfîrșitul anului][1] 1874

Mon cher Millo,

A moins que vous ne soyez malade ou que mes lettres ne vous soient parvenues, j'ai lieu d'être surpris de votre

mutisme. Comment? je vous annonce que j'ai réalisé un de vos rêves chéris celui de monter en ballon sous le costume de Kiritza, je vous avertis en outre que je vous ai envoyé par mon frère cette farce de carnaval, qui doit vous rapporter un bon bénéfice, et vous ne me répondez rien? pas même que vous êtes content! C'est raide!

Quoiqu'il en soit, je vous prie de me renvoyer mon manuscrit aussitôt que vous aurez fait tirer copie. J'en ai besoin et je l'attends.

Tous à vous,

V. Alecsandri

Mircești, joi, [sfîrșitul anului][1] 1874

Dragul meu Millo,

Sînt îndreptățit să fiu mirat de tăcerea dumitale, numai dacă nu ești cumva bolnav sau dacă nu ți-au parvenit scrisorile mele. Cum? îți anunț că am realizat unul din visurile dumitale dragi, acela de a te urca în balon în costumul Chiriței, ba mai mult, îți fac cunoscut că ți-am trimis prin fratele meu această farsă de carnaval, care trebuie să-ți aducă un bun beneficiu, și nu-mi răspunzi nimic? nici măcar că ești mulțumit! E prea din cale-afară!

Oricum ar fi, te rog să-mi înapoiezi manuscrisul de îndată ce vei fi pus să se scoată copie. Am nevoie de el și îl aștept.

Al dumitale,

V. Alecsandri

128

Mircesti, vendredi [14 decembrie s.v., 1874][1]

Mon cher Millo,

J'ai reçu mon manuscrit de la *Kiritza en ballon* et je fais de voeux pour que vous obteniez un grand succès... d'argent.

Faites-moi savoir néanmoins à quelle époque... à peu près ... vous pensez monter et jouer [2] la pièce? Ne m'attendez pas pour le faire, care je ne sais au juste quand je pourrai venir à Bucarest.

Je viens de lire dans *La Trompette* que Gradisteano [3] a lu au comité théâtral une revue en six tableaux *Cer cuvîntul* [4] etc. Est-ce bon?... A quand sa mise en scène? Avant ou après la *Kiritza*?

Joie et santé,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Monsieur M. Millo
artist dramatique
Bucarest

Mircești, vineri [14 decembrie, s.v., 1874] [1]

Dragul meu Millo,

Am primit manuscrisul meu, *Chirița în balon*, și îți urez să obții un mare succes... bănesc.

Înștiințează-mă, cu toate acestea, cam pe cînd ai de gînd să montezi și să joci [2] piesa... Nu mă aștepta pentru a o face, căci nu știu exact cînd voi putea veni la București.

Am citit acuma în *Trompeta* că Grădișteanu [3] a citit Comitetului teatral o revistă în șase tablouri, *Cer cuvîntul* [4] etc. Este bună?... Pe cînd punerea în scenă? Înainte sau după *Chirița*?

Voie bună și sănătate,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Domnul M. Millo
artist dramatic
București

129

Mircesti, 18 décembre 1874

Ma chère Marie,

Je me plais à croire que lorsque tu auras reçu cette lettre, ta mauvaise humeur aura fait place à une douce gaité et au calme qui doit régner dans une âme grande et généreuse. Il faut savoir dédaigner les petites contrariétés et ne jamais leur donner une importance qu'elles ne méritent pas, sans quoi elles deviennent un véritable supplice dans la vie.

Tu te plains de n'avoir pas encore été conduite à l'Opéra?... J'écrirai à ce sujet à Mme de Barral et je ne doute pas qu'elle te conduise voir une belle représentation dans le nouveau monument [1] que l'on va inaugurer prochainement. En attendant, comme le nouvel An approche, je t'envoie cent francs que tu dépenseras en cadeaux destinés tant aux personnes qui t'aiment qu'à celles qui te contrarient. Maman se porte bien quoiqu'elle tousse toujours, elle travaille à ses bandes quand ses occupations de ménage lui en laissent le loisir. Tes menaces de lui voler quelques-uns de ses ouvrages de tapisserie l'ont fait rire de bon cœur. Elle t'embrasse mille fois et t'engage de te soigner pour être belle dans le cours de notre voyage en Italie.

Pour ma part j'ai beaucoup travaillé ces derniers temps, puis j'ai été souffrant et maintenant je fais le paresseux. Mais cette paresse ne va pas jusqu'à oublier de t'embrasser tendrement.

Ton père affec[tionné],

V.A.

Mircești, 18 decembrie 1874

Dragă Marie,

Îmi place să cred că atunci cînd vei primi această scrisoare, supărării tale îi va fi luat locul o dulce veselie și o liniște care trebuie să domnească

într-un suflet mare şi generos. Trebuie să ştii să dispreţuieşti micile nemulţumiri şi să nu le dai niciodată o importanţă pe care nu o merită, fără aceasta ele ajung în viaţă un adevărat chin.

Te plîngi că nu ai fost încă dusă la Operă?... Voi scrie despre aceasta d-nei de Barral şi nu mă îndoiesc că ea te va conduce să vezi o frumoasă reprezentaţie în noul monument [1] care va fi inaugurat în curînd. Pînă atunci, cum Anul nou se apropie, îţi trimit o sută de franci pe care o vei cheltui pentru daruri hărăzite atît persoanelor care te iubesc, cît şi celor care te nemulţumesc. Mama este sănătoasă, cu toate că tot tuşeşte, lucrează la fişiile sale atunci cînd grijile casei îi lasă timp liber. Ameninţările tale de a-i fura unele dintre tapiseriile lucrate de ea au făcut-o să rîdă cu poftă. Ea te îmbrăţişează de o mie de ori şi te îndeamnă să te îngrijeşti pentru a fi frumoasă în cursul călătoriei noastre în Italia.

În ce mă priveşte, am lucrat mult în ultima vreme, apoi am fost bolnav şi acum mă lenevesc. Dar această lene nu merge pînă acolo încît să uit să te îmbrăţişez cu dragoste.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

CĂTRE GEORGE SION

130

Mircești, 23 dec. 1874

Iubite Sioane,

Voi citi cu plăcere şi luare-aminte acele două coale din *Phedra* [1] ce mi-ai trimis şi cu nu mai puţină plăcere ţi-oi îndeplini dorinţa.

Pănă atunci, îţi mulţumesc pentru bunătatea ce ai de a te ocupa cu afacerea moşiei Patrăşcani şi Borzeşti. Un bun muşteriu, l-aş băga în sîn dacă ar încăpea de urechi.

Cît pentru englezul amator de copaci, care să aibă un metru de diametru, lucru rarisim, nu-mi este cu putinţă să-l îndestulez; însă dacă cumva ai avea prilej a te întîlni

cu el, întreabă-l dacă nu i-ar cuveni [*sic*] copaci de stejar ce au *10 metres sous branches** și 1 metru 90 centimetri circonferință. Se înțelege că prețul ce ar oferi pentru acești arbori ar fi mai scăzut decît acele de 80 fr. bucata, și la caz de acceptare din parte-i, ne-am înțelege lesne.

Știu dinainte că cercarea e zadarnică, dar fiindcă nu ține parale... vorba românului.

Felicitări sincere de Anul nou, sănătate, voie bună și ceva vigoare,

V. Alecsandri

131

24 dec. 1874

Iubite Sioane,

Pînă a nu-ți scrie epistola ce dorești asupra traducerei tragediei lui Racine, *Phedra* [1], aș dori să citesc scena VI din actul V, în care se găsește pasagiul cel mai renumit, adică le *récit de Théramène*. Acel pasagiu e o bucată de înaltă poezie descriptivă. Aplică-te a-l traduce exact, cu toate frumusețile de idei și de stil ce cuprinde, și astfel vei compune un model de literatură admirabilă. Aștept dar acea scenă și pînă atunci te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

132

Mircesti, 24 décembre 1874

Ma chère Marie,

Je pense que cette lettre arrivera à Paris juste vers notre nouvel An et qu'elle t'apportera à temps nos embrassements.

* 10 metri sub ramuri (limba francexă).

Elle est chargée aussi de compliments pour la grande victoire que tu as remportée au concours de piano. Bravo ! Ma fille ! Tu nous as prouvé une fois de plus que tu avais d'excellentes dispositions pour la musique et qu'il ne tient qu'à toi de devenir une grande artiste... afin de pouvoir rivaliser avec Bébé [1] ! Ta maman est toute fière de ton succès. Gogou aussi, quant à moi je suis habitué à l'idée de tes triomphes.

J'espère que tu as passé fort agréablement chez ta Tante les vacances des fêtes et que tu as dépensée tes cent francs en cadeaux et en pourboires. Un des plus grands plaisirs de la vie c'est de faire plaisir aux autres.

J'ai écrit à Mme de Barral de te conduire au théâtre et particulièrement à l'Opéra.

Quand on y jouera les *Hughenots* ou n'importe quel opéra de Meyerbeer, il ne faudra pas manquer d'aller t'inspirer de ces admirables chefs-d'œuvre afin de comprendre ma prédilection pour eux. Quant à la musique de Rossini, de Bellini, nous en entendrons suffisamment en Italie. Je suis trè-content que tu aies eu la bonne pensée d'écrire à l'oncle Négri; je l'attends aujourd'hui et je suis certain de la voir heureux de ton aimable attention.

Ecris-lui encore, tu nous feras plaisir à tous deux. Maman t'embrasse tendrement sur les deux joues. La famille Douka qui se trouve en ce moment chez moi, t'envoie ses félicitations bien sincères.

Ton père affec[tionné],

V.A.

Mircești, 24 decembrie 1874

Dragă Marie,

Socotesc că această scrisoare va ajunge la Paris chiar aproape de Anul nou al nostru și că-ți va aduce la timp îmbrățișările noastre. Este de asemenea încărcată cu complimente pentru marea victorie pe care ai cîștigat-o la concursul de pian. Bravo ! fiica mea ! Ne-ai arătat încă o dată că ai excelente dispoziții pentru muzică și că nu depinde decît de tine să devii o mare artistă... astfel încît să poți rivaliza cu Bébé [1] ! Mama

ta este foarte mîndră de succesul tău. Gogu, de asemenea, cît despre mine, sînt obișnuit cu ideea triumfurilor tale.

Cred că ai petrecut foarte plăcut la mătușa ta vacanța de sărbători și că ai cheltuit suta ta de franci în cadouri și bacșișuri. Una din cele mai mari plăceri ale vieții este să faci altora plăcere.

I-am scris d-nei de Barral să te conducă la teatru și mai cu seamă la Operă.

Cînd se va juca *Hughenoții* sau oricare altă operă de Meyerbeer, nu pierde ocazia de a te duce să te inspiri din aceste admirabile capodopere pentru a înțelege predilecția mea pentru ele. Cît despre muzica lui Rossini, Bellini, o să auzim destulă în Italia. Sînt foarte fericit că ai avut buna idee de a scrie unchiului Negri; îl aștept astăzi și sînt sigur că îl voi vedea fericit de amabila ta atenție.

Mai scrie-i, ne vei face plăcere la amîndoi. Mama te sărută cu dragoste pe amîndoi obrajii. Familia Duca, aflată acum la noi, îți trimite felicitările ei sincere.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

CĂTRE GEORGE SION

133

Mircești, 31 dec. 1874

Amice,

Într-un timp ca acesta, de publicații seci și de traduceri absurde a unor cărți încă mai absurde, este un merit mare de a cerca să introduci în literatura română capodoperile literaturilor străine. Acel merit l-ai avut de mult traducînd comedia *Mizantropul*, și urmezi a-l avea publicînd astăzi în limba noastră admirabila tragedie franceză *Phedra*.

Eu te felicit din toată inima, pentru curagiul ce ai avut de a aborda dificultățile unei asemine intreprinderi, căci nu e lesne a te face interpretul unor genii ca Molière și Racine.

Avînd onorul de a te pune în fruntea pionierilor literari care, urmîndu-ți exemplul, vor deschide cu timpul în ochii românilor tezaurul literaturei clasice a Franciei, acel onor va răspîndi glorie binemeritată pe numele ce ai ştiut a-ți crea în pleiada poeților contemporani.

Acum, vie alții care să reuşeze mai bine decît ai reuşit! Cererea lor va fi primită cum se cuvine. Dar cine le-a deschis calea? Sion! Mulțămită dar fie poetului Sion!

Amic devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE VENTURA

134

[1874] [1]

Mon cher Monsieur Ventura,

Le porteur de ce billet est le héros d'un roman que l'on m'a raconté et qui ne manque d'un certain intérêt dramatique. C'est l'amour qui en forme le sujet; et un amour compliqué de circonstances atténuantes ou même agravantes, à volonté.

On parle d'une jeune Israélite qui, sous l'empire d'une puissante inclination, a ouvert les yeux à la lumière de la foi et a changé de religion en entrant dans le giron de l'Eglise orthodoxe. Elle s'est acquise par là une protection puissante contre les persécutions souvent dangereuses de ses anciens corréligionaires. On ne sait pas jusqu'à quelles extremités peut se porter le fanatisme israélite!

La jeune fille déclare, dit-on, à haute voix qu'elle * de rentrer dans la maison paternelle d'ou elle a fui à plusieurs reprises et qu'elle veut se marier à un chrétien de son choix...

---

* Urmează un cuvînt şters şi neînlocuit, pare să fi fost *craint*, care dealtfel se potriveşte contextului.

le héros ici présent; d'un autre côté, il parait que plusieurs ordres de la Préfecture ont été lancés pour arrêter la transfuge.

Comment trouver un dénouement à ce drame, où la religion joue un grand rôle, et qui est appleé à trouver ce dénouement? On m'assure que vous seul êtes en ce moment l'arbitre de l'affaire.

Si cela était vraie, permettez moi, en ma qualité d'auteur dramatique qui m'intéresse aux situations romanesques, de vous dire que dans un drâme bien conditionné, l'héroine doit sortir trimophante de tous les vicisitudes dont elle est la proie et que le publique applaudit avec enthousiasme quand la vertu est récompensée.

Agreez, mon cher Mr Ventura, l'assurance de ma considération la plus distinguée,

V. Alecsandri

[1874] [1]

Dragă domnule Ventura,

Aducătorul acestui bilet este eroul unui roman care mi-a fost povestit şi care nu este lipsit de un anumit interes dramatic. Iubirea alcătuieşte subiectul, o iubire complicată de circumstanţe atenuante sau chiar agravante, după cum vrei.

Se vorbeşte despre o tînără israelită, care, sub stăpînirea unei puternice înclinaţii, a deschis ochii către lumina credinţei şi a schimbat religia intrînd în sînul bisericii ortodoxe. Şi-a dobîndit prin aceasta o protecţie puternică împotriva persecuţiilor adesea periculoase ale vechilor coreligionari. Nu se ştie pînă unde poate să ajungă fanatismul israelit!

Tînăra fată declară, se spune, cu voce tare că se teme * să se întoarcă în casa părintească, de unde a fugit în mai multe rînduri, şi că vrea să se mărite cu un creştin la alegerea sa..., eroul aici prezent; pe de altă parte, se pare că mai multe ordine ale prefecturii au fost date pentru a aresta pe fugară.

---

* Cf. aici pag. 178 subsol.

Cum poate fi găsit un deznodămînt dramei în care religia joacă un mare rol și cine este chemat să găsească acest deznodămînt? Am fost asigurat că numai dumneavoastră sînteți în acest moment arbitrul situației.

Dacă aceasta este adevărat, dați-mi voie, în calitatea mea de autor dramatic care se interesează de situațiile romanești, să vă spun că, într-o dramă bine construită, eroina trebuie să iasă triumfătoare din toate nefericirile a căror pradă este, și că publicul aplaudă cu entuziasm cînd virtutea este răsplătită.

Primiți, dragă d-le Ventura, asigurarea considerației mele cele mai distinse,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

135

[1874—1875]

Iubite Negruzzi,

Mi se pare că d-ta ești însărcinat cu examinarea broșurilor publicate de dl. Rîureanu [1]. Te rog dar să citești alăturata scrisoare a lui și, încredințîndu-te de buna lui voință de a-și modifica stilul și ortografia, să te arăți mai indulgent în raportul ce vei face asupra ziselor broșuri. În adevăr, lucrarea întreprinsă de dl. Rîureanu e destinată de a fi folositoare și sînt sigur că orice va publica de acum înainte va fi curățit de încurcăturile ortografice impuse de ministrul Tell.

Felicitări pentru sfintele sărbători,

V. Alecsandri

Trimite-mi îndărăt scrisoarea lui Rîureanu.

136

Mircesti, 2 janvier 1875

Ma chère Marie,

Tu as si bien combiné l'envoi de ta lettre de félicitations qu'elle nous est parvenue juste le premier de l'An. C'est d'un bon augure pour nous, et j'ai la conviction que tes souhaits si affectueux nous porteront bonheur. Ce qui vient du cœur est un trésor béni du Ciel. Reçois, chère enfant, nos baisers les plus tendres et nos voeux pour ton avenir qui nous est si précieux. Mon unique pensée est de te voir gaie, heureuse, charmante et aimée de tout le monde. Tu me dis avoir passé les vacances du nouvel An fort agréablement chez ta Tante, avoir été au spectacle, en soirée, avoir dansé avec tes cousines et beaucoup ri. Voilà de bonnes nouvelles, ta gaité se reflète sur nous à travers la distance qui nous sépare. As-tu eu au moins une jolie toilette? As-tu prouvé en dansant que tu es aussi adroite de tes pieds que de tes mains de pianiste?

La Princesse Couza a passé la journée d'hier chez nous et m'a chargé de t'embrasser sur les deux joues. C'est trop, j'en garde une pour ta mère et moi et nous appliquerons nos meilleurs baisers.

Tu me ferais grand plaisir si tu voulais écrire une petite lettre à la Princesse. Tu lui dois bien cela après toutes les bontés qu'elle a eues pour toi. Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 2 ianuarie 1875

Dragă Marie,

Ai potrivit așa de bine trimiterea scrisorii tale de felicitare, încît ea ne-a ajuns chiar în prima zi a anului. Este un semn bun pentru noi,

și am convingerea că urările tale atît de iubitoare ne vor purta noroc. Ceea ce pornește din inimă este o comoară binecuvîntată de Cer. Primește, iubită fetiță, sărutările noastre cele mai calde și urările noastre pentru viitorul tău care ne este atît de prețios. Singurul meu gînd este de a te vedea veselă, fericită, încîntătoare și iubită de toată lumea. Îmi spui că ți-ai petrecut foarte plăcut vacanța de Anul nou la mătușa ta, că ai fost la spectacol, la serată, că ai dansat cu verișoarele tale și că ai rîs mult. Iată vești bune, veselia ta se răsfrînge asupra noastră peste depărtarea care ne desparte. Cel puțin ai avut o toaletă frumoasă? Ai dovedit, dansînd, că ești tot atît de îndemînatică cu picioarele tale cît și cu mîinile tale de pianistă?

Doamna Cuza a petrecut ziua de ieri la noi și m-a însărcinat să te sărut pe amîndoi obrajii. Este prea mult, păstrez unul pentru mama ta și pentru mine și-l acoperim cu cele mai bune sărutări ale noastre.

Mi-ai face o mare plăcere dacă ai vrea să scrii o mică scrisoare Doamnei. Îi datorezi chiar aceasta pentru toată bunăvoința pe care ți-a arătat-o.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

137

Mircești, 10 ghenar 1875

Iubite Negruzzi,

Primind scrisoarea d-tale din București, vin a-ți mulțumi pentru urările de Anul nou și a-ți promite un șir de legende etc., pentru *Convorbiri*, încît sănătatea m-a agiuta să țiu condeiul în mînă, fără a simți greutatea lui.

Pentru începutul volumului IX ți-oi trimete *Legenda Rîndunicăi* [1], sperînd că ne va aduce primăvara pe aripele sale.

Prin poștă îți expediuiesc 15 broșuri de ale lui Rîureanu [2] pentru ca să le examinezi și să faci raportul obligat asupra

lor. Sper însă că vei fi indulgent în privirea lor, căci Rîureanu pare a fi un om animat de multă bunăvoință. Îmi pare bine că ai convins pe Zizine * de a schimba stilul și ortografia *Monitorului*. Această foaie oficială, apărînd sub o nouă formă, va avea o mare influență asupra clasei impiegaților și-i va îndemna a imita atît stilul, cît și ortografia întrebuințată în cancelarii, și unii din membrii Academiei vor prinde gălbinare de ciudă.

Am aflat că ai să faci o conferință asupra influenței franceze în România. Sarcina e foarte delicată și spinoasă. Cunoscînd însă bunul-simț și dreapta giudecată ce posedezi, am buna încredere că vei lăsa deoparte orice prevenție *germană* în contra Franciei, și că vei da lui Cesar ce e a lui Cesar. Pentru noi românii, veri primari cu francezii, ar fi o necuviință și o îngratitudine de-a stupi în fontăna din care am băut apă și ne-am potolit setea. Eu plec peste zece zile la București și socot să fiu întors în bizunia mea pe la începutul lui fevruar.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

138

Mircești, [13 I 1875] [1]

Cogălniceanu, București

Șoimu de la Cogălnicu, să zboare puii tăi mai sus decît tine și în deplină fericire!

Alecsandri

* D-nul I. A. Cantacuzino, pe atunci director general al *Monitorului oficial* (I.N.). [Notă în textul original de mîna lui Iacob Negruzzi.]

CĂTRE ION GHICA

139

Gara Mircești, 18 [I ?] [1] 1875

Ion Ghica

Buc.

Félicitations amicales pour ta fête, compliments affectueux à madame Ghyka, à bientôt,

Alecsandri

Gara Mircești, 18 [I ?] [1] 1875

Ion Ghica

Buc.

Urări prietenești pentru ziua ta, salutări afectuoase doamnei Ghica, pe curînd,

Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

140

Mircesti, 30 janvier 1875

Ma chère Marie,

Je consens volontier à ce que tu prennes des leçons de solfège et que tu ajoutes une heure de plus à tes leçons d'accompagnament.

L'important pour toi c'est de profiter de ton séjour à la pension pour te perfectionner en toutes choses car, une

fois sortie de sous la direction de Mme de Barral, tu sera entièrement privée des conseils de bons professeurs.

La Moldavie est un beau pays qui produit beaucoup de bonnes choses à manger, mais pas un seul maître de piano, en sorte que, de retour dans le pays, tu auras tout le loisir de perdere ce que tu auras gagné en instruction à Paris, à moins que tu n'aies l'ambition de continuer à étudier seule dans tes moments perdus.

Ceci réglé, je dois t'avouer, ma chère enfant, que je suis assez surpris de ton insistance à vouloir sortir avec Mme T... Un peu de patience encore et dans un an tu quitteras la pension. La liste de tes places aux derniers examens m'a grandement réjoui. Ne sois pas trop désolée de perdre tes cheveux; j'ai bien... perdu les miens! L'oncle Négri n'a pas reçu ta lettre; tu auras mal mis l'adreses. Nous t'embrassons tendrement.

Ton père,
V. A.

Mircești, 30 ianuarie 1875

Dragă Marie,

Consimt ca să iei lecții de solfegiu și să adaugi o oră în plus lecțiilor tale de acompaniament.

Este important pentru tine să profiți de șederea ta în pension pentru a te perfecționa în toate direcțiile căci, odată ieșită de sub direcția d-nei de Barral, vei fi pe de-a întregul lipsită de sfaturile profesorilor buni.

Moldova este o țară frumoasă, care produce multe lucruri bune de mîncare, dar nici un profesor de pian, astfel că, întoarsă în țară, vei avea tot timpul să pierzi ceea ce vei fi cîștigat ca instrucție la Paris, numai dacă nu vei avea ambiția să continui să studiezi singură în timpul tău liber.

Acestea lămurite, trebuie să-ți mărturisesc, dragă fetiță, că sînt destul de mirat de stăruința ta de a dori să ieși cu d-na T... Încă puțină răbdare și vei părăsi pensionul. Lista cu locurile tale la ultimele examene m-a bucurat foarte mult. Nu fi prea amărîtă că îți cade părul; și mie... mi-a căzut! Unchiul Negri nu a primit scrisoarea ta, poate ai pus prost adresa. Te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău,
V.A.

141

[București], Hotel Broft, gioi, [a. 8 martie 1875]

Dragă Paulină,

Am aflat de la Smărăndița că pachetul cu cămeșile au fost expeduit de la Ruginoasa la Mircești chiar în ziua plecării mele. El trebuie să fi sosit în lipsa mea. Te rog dar să mi-l trimiți la București cu drumul-de-fier.

Ți-am telegrafiat azi-dimineață pentru ca să-ți dau de știre că am sosit aici în bună stare. Am o cameră bună, curată și caldă și astăzi n-am ieșit pentru ca să mă odihnesc, căci toată noaptea n-am putut dormi.

Frate-meu e foarte vesel de căsătoria Alicei, căci ginerele e un om de treabă și plăcut... Nu însă cît Gogu.

În curînd ți-oi mai scrie. Te sărut,

V. Alecs.

Colacul destinat lui Steriadi[1] l-au furat Mița[2] pe drum.

142

București, [vineri 8] mart. 1875 [1]

Dragă Paulină,

Toți moldovenii care ne găsim în București începem a crede că au vrăjit dracul ca să ne oprească de a ne întoarce acasă.

Sînt patru săptămîni de cînd ninge, viscolește troienind drumurile și împiedecînd toate comunicațiile în țară. Dacă nu ar fi existat telegraful, am fi rămas cu toții fără veste de familiile noastre, căci poșta nu au mai fonctionat în timp de cîteva săptămîni.

Nu-și aduce nime aminte de o iarnă așa de aspră. Frate-meu, care de mult trebuia să fie la Paris pentru cununia

Alicei, nu au putut să pléce de aice decît alaltăieri și au pus 36 de ceasuri pînă la Roman, după ce trenul în care se afla au și derailat. Cine știe dacă va agiunge duminică la Paris, căci îi rămîne de-abia timpul necesar ca să călătorească fără a se opri nicăiure.

Eu am vroit să plec a doua zi, după el, însă linia era închisă din cauza vagonurilor ce derailiase. Am fost dar silit să mai întîrziu pentru ca să nu mă expun a fi întroienit ca mulți alți care au petrecut cîte 24 de ceasuri în omet pe un ger de 20 graduri.

Ți-am telegrafiat că voi pleca vineri sau sîmbătă, adică astăzi sau mîni, aflu însă că voiajul nu e sigur și toți mă îndeamnă ca să nu întreprind o călătorie expusă la tot soiul de desplăceri și chiar de primejdii. Cu toate aceste, m-am sărurat astfel de București că tot voi cerca să plec mîni, sîmbătă. La caz contrar, ți-oi telegrafia.

Mulțumesc lui Dumnezeu că încalte am fost sănătos în tot timpul vijeliilor, sînt însă mîhnit că în lipsa mea iar ai căzut bolnavă. Cine știe ce ai mai făcut? Am să-l întreb pe Gogu ce nebunii au făcut mămuța lui d-lui? și atunci vai și amar!

Te sărut împreună cu d-lui,

V. Alecsandri

143

București, [vineri] 8 mart. 1875

Dragă,

Dl. Babic avînd curagiul a se pune la drum, deși trenurile au luat obiceiul a deraila, l-am rugat să-ți lasă la gară acest bilet. Dorința mea este să pornesc mîni, sîmbătă, dacă oi primi încredințare din partea administrației căilor ferate că voiajurile se pot face în siguranță. În caz contrar, nu voi pleca decît luni, deși sînt foarte sătul de București și doritor de a mă găsi acasă.

Generalul Duca a venit aice și mi-au spus că Georges te-au găsit bolnavă și supărată. Ți-ai închipuit negreșit sau că am fost bolnav, sau că m-am înecat în plăcerile Bucureștilor. Nici una, nici alta, sînt sănătos și îmi petrec zilele la otel, ținînd companie lui Calimah care de 20 de zile suferă de buboi în ceafă, care are aspectul unui cărbune. Viscolele iernii ne-au ținut închiși la București pe toți moldovenii în timp de patru săptămîni, fiind toate drumurile troienite, acum dizghețul, aducînd ulițele într-un hal îngrozitor, ne ține închiși prin case. Eu care sînt cam leneș și care mă păzesc de frig șed binișor în otel și gioc piketul cu Calimah, așteptînd momentul de a scăpa din închisoare.

Nu știu ce au fost și este pe acolo, dar te încredințez că nime nu-și aduce aminte de o iarnă atît de grozavă ca aceasta; Bucureștiul începuse a lipsi chiar și de provizii, încît noi moldovenii ne întrebam dacă nu vom agiunge a ne mînca unii pe alții.

Iată cauza pentru care am întîrziat de a mă întoarce acasă. Sper însă că, în sfîrșit, voi veni să-mi găsesc odihna și mulțemirea casnică. Te sărut împreună cu d-lui,

V. Alecsandri

Dacă ai o neapărată nevoie de bani, dă-mi de știre ca să telegrafiez lui Michel Daniel.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

144

Gara Mircești, martie 1875

Iacob Negruzzi

Iași

Îmbrățișare frățească amicilor de la „Junimea", viitor fericit pentru toți, soartă bună țerei.

Alecsandri

145

Mircești, 12 mart. 1875

Iubite Cogălnicene,

Tu bolnav, eu bolnav! Se vede că generația noastră începe a merge la vale cu pas grabnic, pasul cu care s-au deprins a călca peste obstacolii ce au întîlnit în calea sa; dar oricum fie, ea nu vroiește să dispară făr-a lăsa urma pe ambele coaste ale dealului. Așa se cuvine să facă, precăt mai simte putere în crieri și tărie în suflet; înțelegi, dar, cît mă bucur de a te videa gata să reintri în luptă! Ahil, retras sub cort, mi-au părut totdeauna un erou paraponisit și netrebnic, deși erou.

Contînd pe glasul meu, îmi place a crede că te-ai rezemat nu numai pe vechile noastre legături de amicie, dar și pe convingerea, foarte naturală și justă, că am fost totdeauna alături unul cu altul, în apărarea principiilor mari și salutare pentru țeară, deși în unele chestii secundare, chestii de forme, ne-am găsit în divergență de opinii. Afacere de temperament și de atmosferă în care trăim, de cînd împrejurările te-au dus pe tine în cafarnaumul bucureștean, și pe mine în singurătatea Mircești[lor].

Cînd te-am văzut retrăgîndu-te din Cameră în compania unor oameni nici de seama, nici de talia ta, m-am mâhnit, căci nu am fost deprins de a te vedea părăsind postul tău, chiar în împregiurări mult mai critice și periculoase pentru țeară și pentru tine însuși [*sic*]. Acum, dar, sînt fericit de a ști că vechiul și puternic atlet vroiește din nou a se prezenta în circ, deși acest circ cuprinde mai multe dobitoace decît fiare.

Îți promit dar, să merg cum oi putea la Roman, în ziua alegerilor și să depun numele tău în urnă. Zic: *cum oi putea*, pentru că pătimesc de niște dureri intestinale care mă obligă a sta locului. Fiind însă că primesc pe toată ziua rugăciuni din partea multor amatori de senatorie, nevroind să vărs pe

iluziile lor o duşă de gheaţă, te rog să rămîie între noi promiterea ce-ţi dau. Aş putea să le declar preferenţa mea pentru tine, dar mă tem să nu aţîţ, astfel, o mai înverşunată campanie în contra ta, căci nu-i lighioaie pe lume mai ţîfnoasă, mai nătîngă, mai oarbă, mai cîrtiţă, decît un deputat sau un senator rămas în urnă cu buza umflată.

Sfîrşind, iubite Cogălnicene, îmi rămîne să fac cele mai sincere urări pentru grabnica vindecare a boalei de care suferi şi pentru frăţeasca noastră întîlnire cu sănătate şi voie bună.

Al tău vechi amic,

V. Alecsandri

146

Mircești-Roman, 14 [?] 187[?][1]

Cogalniceano,

Buc.

Joie, santé, courage, amitié sincère, foi dans avenir: avec ces léviers on soulève un monde. Félicitations complètes.

Alecsandri

Mircești-Roman, 14[?] 187[?].[1]

Kogălniceanu,

Buc.

Bucurie, sănătate, curaj, sinceră prietenie, încredere în viitor: sprijinit pe acestea, poţi ridica o lume. Depline felicitări.

Alecsandri

147

Mircești, 25 mart. 1875

Iubite domnule Maiorescu,

Vroiți să ascultați istoria unei biserici de țeară? Iat-o! În satul Mircești exista o bisericuță vechie, durată în lemn de stejar și ornată cu arabescuri foarte frumoasă, pe care le săpase un sculptor necunoscut de-a lungul grinzelor. Acel templu modest, cap d-operă, pierdut în cîmp și încungiurat de mormînturi, era deservit de un preot care printre alte daruri avea și darul beției. Într-o duminică, or fi acum cîțiva ani [1], preasfințitul, doritor de a schimba potirul pe stacană și de-a părăsi mai degrabă altarul pentru ca să se ducă la taraba crîșmei, ceti liturghia din fugă și alergă la jupînul Moisi, uitînd să stingă lumînările în biserică. Era vînt mare în acea zi; vîntul suflînd printr-un geam striçat, găsi de cuviință a fîlfîi perdeaoa și a o apropia de para unei luminări. Îndată perdeaoa luă foc și dete foc bisericei!... Palalaie!! Templul centenar arse într-o clipă din strașină păn-în temelie și să înalță la cer ca fumul unei gigantice cădelnițe. Tot ce se găsia în el, icoane, vestminte, scule sacre, prapure, lampe și cărți, se prefăcură în cenușe; chiar clopotul se topi împreună cu argintul potirului... dar nu se mai găsi nici bucățică de metal printre ruine, căci peste noapte niște pravoslavnici țigani, arheologi de soiul lui B.[2], făcuseră *des fouilles* * pe seama jupînului Moise. În urma acestui sinistru, satul Mircești rămase fără biserică și fără preot, căci cea d-întîi dispăruse de pe pămînt ca să se retragă într-o lume mai pioasă, și cel de al doilea să retrăsesc..., fără mustrare de cuget... în codrii Vasluiului pe lîngă Sionești. De-atunci sărmanii locuitori se găsiră fără adăpostul Domnului și consacrară crășmei toate zilele însemnate cu roș în calendarul ortodox. Beția se dezvoltă în sat cu o răpegiune și cu o proporție

* Săpături (limba franceză).

spăimîntătoare, iar jupînul Moisi se îngrășă ca un vițel de aur. Mortalitatea, prin urmare, urmă aceeași progrese cu mizeria, încît satul Mircești, care înainte era unul din cele mai îmbelșugate din județul Roman, se prefăcea zilnic într-o aglomerare de bordeie ticăloase și de infirmi năuciți, otrăviți prin influența corosivă a vitriolului.

Un singur om ducea dorul bisericei!... Dascălul! Sărmanul, lipsit de sacra mulțemire de-a ținea isonul, se stingea pe picioare, oftînd și jălind pe poporeni. Iar ceilalți locuitori își aduceau aminte de Dumnezeu numai cînd moartea bătea la ușa lor. Atunce se simțea nevoie de preot și pe orice timp trebuia să aducă de pe la alte moșii cîte un popă, căzut de bătrînețe, pentru ca să-i împărtășească și să-i îngroape. Adeseori însă sfintele daruri nu sosiau la vreme și bietul creștin murea fără împărtășanie.

Temerea iadului făcu, în fine, pe săteni să dorească a avea o biserică. Ei se adresară lui Cogălniceanu, pe cînd era ministru, și cerură să le dea de pomană o hardughie părăsită din nu știu care sat, obligîndu-se ei a o transporta la Mircești și a o reclădi pe locul bisericei celei arsă. Autorizarea li se acordă și într-o bună dimineață, locuitorii, cu mic cu mare, se duseră, nuoi Argonauți, să ridice pe sus materialul zisei hardughii. Acolo ei găsiră o serioasă împrotivire din partea proprietarilor ei; o luptă homerică se începu, luptă în care armele lui Achil erau înlocuite prin ciomege, și după cîteva preschimbări de argumente *ad hominem**, mircești, susținuți prin sacrul avînt al credinței, luară în triumf obiectul expediției lor.

Iată dar materialul adus!... Dascălul, uimit, varsă lacrimi de bucurie, lacrimi care negreșit se vor găsi la judecata cea de pe urmă, înșirate ca niște mărgăritare, și fiind el dulgher, se apucă de clădit noul locaș a lui Dumnezeu. Un an întreg de zile el nu lasă barda din mînă și, în sfîrșit, el vede monumentul în picioare! Cine poate spune simțirea lui de mîndrie! Numai architectul Partenonului și dl. Garnier, architectul Operei din Paris, ar putea să-și deie seama de satisfacerea dascălului Constandin!

---

* În justiție, expresia însemnează: argument personal (limba latină).

Însă!... astfel e lumea! Nici o fericire fără acel teribil însă! Aici începe o nouă serie de mâhniri pentru bietul dascăl. Clopotnița e ridicată, dar îl lipsește clopot. Altarul e gata, dar îi lipsesc scule!... Și satul e sărăcit de jupînul Moisi și jupînul Moisi vede fără entuziasm clădirea unei biserici, care e menită a-i smomi o parte din mușterii. Ce să facă? Aleargă la proprietarul moșiei, face un cuvînt elocvent prin care se înalță mai pre sus de Bossuet, și proprietarul, fiind poet, se simte pătruns și dăruiește clopotul împreună cu sculele necesare.

Însă!... iar însă... uzul cere ca să se sfințească biserica și pentru aceasta trebuiesc cărți, adică 12 *Minii*, 1 *Triod*, 1 *Penticostar*, 1 *Cazanie*, 1 *Tipicon* etc. și toate aceste imprimate cu litere cirilice, căci dascălul nu știe să citească pe acele latine. În asemine caz se află și preotul adus în Mircești, ca unul ce nu s-au adăpat de gramatica lui Cipar și de alte parascovenii academice. Unde să se găsească o asemene bibliotecă paleo-ortodoxă?

Dascălul se înarmează cu toiagul călătorului și apucă a cutriera satele de pe-npregiur. El descopere în mai multe locuri cărți părăsite care nu mai servesc, dar care fiind proprietatea statului, de cînd cu secularizarea averei bisericești, nime nu se poate atinge de ele... *cele sfinte!* El mai descopere și alte cărți de vîndut... însă!!! prețul lor e mai presus de puterea sătenilor — 27 napoleoni — și, prin urmare, dascălul se întoarce desperat. Toate, toate gata, și să lipsească tocmai ce-i mai indispensabil! Bietul dascăl sufere de un ohtoic ascuns, care îi roade inima. Sfintele Paști se apropie și el să nu cînte un Hristos a înviat! Această idee îl usucă pe picioare.

Ce este acum de făcut pentru ca să scăpăm pe acest nou apostol de moarte și pe locuitori de cîrciumă?... Un simplu ordin al ministrului de Culte către episcopul din Roman sau chiar către mitropolit ar face fericirea unui popor care simte nevoia de a reveni la obiceiuri mai creștinești. Acel ordin ar autoriza pe capii religiei să puie gratis la dispoziția bisericei din Mircești o colecție întreagă de cărți, alegînd din cele multe care stau în părăsire. Chiar în satul Gherăești, spune dascălul Constandin, sînt două rînduri de cărți, prin urmare, după preceptele lui Hristos, s-ar putea face parte

dreaptă, înzestrînd cu un rînd templul, Partenonul primitiv care atrage admirarea tuturor trecătorilor de la stația Mircești. Iată, iubite domnule Maiorescu, odiseea bisericei de aice. Fiți buni de recompensați ostenelele meritorie a dascălului Constandin și a contribui, prin darul de cărți necesare, la scăparea sufletului al unui popor de oameni din ghearele lui... Moisi... vreau să zic a lui Satan. Numele d-voastre va fi pomenit în toate zilele alături cu ale ctitorilor și negreșit veți simți o adîncă mulțemire, gîndind că ați dat viață nouă isonului ce de mulți ani șede înădușit în pieptul interesantului dascăl Constandin din Mircești.

În încredere că veți lua în considerare această cerere a locutiorilor cu care trăiesc în cea mai bună armonie și că veți pune la cale înzestrarea bisericei lor cu cărțile de rugăciune înainte de Florii, vă rog să scuzați lungimea acestei scrisori și să primiți simțirile mele de sinceră amicie,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

148

Mircești, 28 mart. 1875

Iubite Negruzzi,

Scrisoarea d-tale din 10 martie am primit-o în București, tocmai pe cînd îmi făceam pregătirile de plecare. Ai aflat negreșit din zvon public și Pogor îți va povesti cu de-amănuntul cum am fost noi moldovenii blocați în capitală de asprimea iernii, timp de patru săptămîni. Eu care mă dusesem în acel oraș șugubeț pentru 12 zile, am șezut pe loc 50, din cauza întreruperei comunicațiilor. După ce am fost blocat în București, prin troiean, am fost blocat în otel prin dizgheț, căci stradele deveniseră spăimîntătoare... În sfîrșit, mi-am luat inima în dinți și am plecat..., însă am ajuns

bolnav acasă... răcit, gutunărit... și acum de patru zile sînt robul nasului meu. Sper însă că în curînd voi scăpa de această nouă sclăvie.

Aveam de gînd să vin îndată la Iași, dar nu cred că voi putea să mă pun la drum înainte de sosirea cocostîrcilor... adică a primăverei, și pănă atunci, fiindcă mă gîndesc la *Convorbirile* noastre și la statua lui Ștefan cel Mare, îți trimet pentru foaie o mică legendă, iar în ceea ce privește statua, o scrisoare a lui Got, pe care te rog s-o citești prințului G. Sturdza și comitetului.

Ai făcut bine să menții formatul *Convorbirilor* și te îndemn să nu-l schimbi nici după ce se vor împlini 10 ani de publicare, căci judecînd după celelalte publicații literare, formatul în 8° nu este cu noroc.

Voi trimite în curînd mai multe exemplare din repertoriul meu dramatic. Aștept un mare transport de la Socec și îndată voi îndeplini dorința ce mi-ai manifestat. Te rog să binevoiești a trece pe la librăria lui Levandoski și să-l întrebi, dacă primește ca să scriu lui Socec, să-i adreseze de-a dreptul două sute de exemplare? D-lui mi-a propus să fie debitantul operelor mele și ne-am înțeles oarecum despre asta. Eu cred că ar face bine să tipărească o afișă mare, pe care să o lipească a fereastra magaziei lui, anunțînd publicarea teatrului meu

Articolul ce ai scris apropo de serbarea nemțo-jidovească din Cernăuți a produs efect și în București. Eu am promis lui Pogor să fac o poezie asupra serbării funebre ce este a se celebra în Iași..., însă nu știu dacă *zaiflicul* meu îmi va permite să produc ceva bun. *Speramo.*

Cumnatele d-tale ți-au scris despre conferența [1] mea lucruri foarte măgulitoare pentru mine. Știi pentru ce? Pentru că tustrele sînt foarte amabile și grațioase.

A revedere — complimente respectuoase doamnei Negruzzi și amicii „Junimei".

Amic devotat,

V. Alecsandri

149

Mircești, 29 mart. 1875

Iubite Negruzzi,

Aștept pe fiecare zi sosirea lăzii cu cărți de la București pentru ca să-ți trimit *Repertoriul dramatic* și sper că în zilele aceste îți voi împlini dorința. Poeziile sînt sub tipar; lucrul merge destul de răpede. Cele întăi două volume sînt gata. Rămîne numai volumul cu *Pasteluri* și *Legende* -- adică un lucru de vro șase săptămîni.

Te rog să-mi rezervezi al 8-lea tom din *Convorbiri*, căci doresc a poseda colecția completă.

Ți-am trimis o mică poezie: *Soarele, gerul și vîntul*[1], mai este una... și cele multe înainte.

În curînd voi avea mulțumirea să-ți strîng mîna. Amicii „Junimei".

V. Alecsandri

CĂTRE EPISCOPUL ISAIA VICOL AL ROMANULUI

150

Mircești, 30 mart. 1875

Înalt preasfințite părinte,

Tînărul seminarist Gheorghi Pascal s-au prezintat mie cu dorința de a se așeza în satul Mircești ca preot.

Găsind că însușește condițiile necesare pentru a exercita sacerdoțiul sacru, la care s-a destinat prin studiile sale, cu toată supunerea vin a ruga pe Înalt preasfinția-voastră să-l

hirotonisiți conform regulelor bisericești, confiindu-i misia de a deservi biserica din Mircești.

Toată poporimea creștină din această comună va binecuvînta numele preasfinției-voastre pentru orînduirea unui preot care să-i ajute la îndeplinirea datoriilor lor religioase, iar eu, fericit de a fi interpretul lor, mă însemn cu toată supunerea

Al Înalt prea sfinției-voastre plecat fiu sufletesc,

V. Alecsandri

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

151

Mircești, 8/20 aprilie 1875

Iubite Gheorghiță,

Lăsînd pentru astă-dată formula epistolară prin care părinții noștri începeau scrisorile lor adică: *mai întîi nu lipsesc a cerceta despre întregimea sănătății etc.*, vin a te întreaba de-a dreptul ce are să fie serbarea care se zice că se pregătește în Bucovina, sub îndemnul evreilor? Adevăr este că guvernul Austriei are de gînd a celebra aniversarea seculară a răpirei Bucovinei, sau numai asigurarea unei universități izraelite, cu adaos de o statuie a cesaro-crăiești Puteri, care au ciuntit Moldova în anul nefast 1775?

Te rog să-mi dai informări lămurite despre acest eveniment apropiat, căci aș dori să compun [1] ceva... *de circonstance.* * O asemenea serbare dezmățată și nepotrivită cu demnitatea unui mare imperiu nu poate avea loc fără o demnă protestare din partea noastră.

Aștept răspunsul tău cu mare nerăbdare și îți promit drept recompensă să-ți trimit întregul meu *Repertoriu dramatic*, care a apărut în 4 vol. în tipografia lui Socec, la București. În curînd vor ieși poeziile mele în 3 sau 4 vol.,

* de circumstanță (limba franceză),

pe care asemine ți le-oi expedui..., și mai tîrziu proza, în 2 vol. Toate aceste colecții de bazaconii literare vor găsi locul lor în biblioteca unui vechi amic cu care am făcut alte bazaconii mai plăcute în timpul cam îndepărtat al tinereței noastre.

Adio, poșta rurală din Mircești pleacă și nu-mi rămîne decît timpul să te sărut păn-a nu închide această mică scrisoare. Complimente familiei tale.

Al tău vechi frate,

V. Alecsandri

Adresa mea este: D.A. la Gara Mircești.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

152

Mircești, 10 april 1875

Iubite Negruzzi,

Răspund îndată scrisoarei d-tale de alaltăieri pentru ca să-ți fac trista mărturisire că fabrica mea e acum deșartă de orice product literar care să fie gata de a fi pus sub tipar. Mă ocup mult cu corectura *Poeziilor* mele, din care două volume au și văzut lumina pînă azi, și astă ocupație seacă îmi seacă ideile. Cu toate aceste, am scris o lungă bucată [1] în versuri destinată a părea în ziua serbărei... din Cernovitz; și v-oi comunica-o în curînd, adică după ce m-oi decide să o prescriu pe curat, iarăși un lucru foarte desplăcut pentru mine!

Îmi zici că voiești a publica în numărul din mai *Legenda rîndunicăi*... Prea bine; eu aș fi prea bucuros de această publicare, însă îți mărturisesc (se cunoaște că sîntem în săptămîna spovedaniilor) că legenda au apărut în *Revista contimporană!* ... Iar de mă vei întreba cum de-am comis

o asemine infidelitate *Convorbirilor*, ți-oi trimite să-ți răspunză frumoșii ochi și graciozitatea d-nei Grădișteanu [2]. Eu, un vechi păcătos, nu puteam refuza cererea unei dame atît de onorabile. Ce să fac? *Je mourrai dans l'impénitence finale!* *

Trebuie dar să-ți mai declar că de ți-ar conveni să reproduci *rîndunica* mea în coloanele foaiei [3] d-tale, mi-ai face o mare mulțemire? Rîndunelele au obicei de a zbura de pe o casă pe alta și sînt convins că ea s-ar găsi mai bine la cuibul său natural, adică în *Convorbiri*.

Oricum vei urma, va fi bine făcut; nu-mi mai rămîne dar decît a-ți trimite un „Christos a înviat" anticipat și a te îmbrățișa după vechiul obicei al țării.

V. Alecsandri

Informează-mă în ce zi va avea loc serbarea din Cernowitz și aceea din Iași. Gîndul meu e să fac o conferință pentru statua lui Ștefan cel Mare. Crezi că va produce ceva parale?

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

153

Mircești, 19 april 1875

Iubite Cogălnicene,

Fii liniștit! Nu am ajuns încă la acel grad de tîmpire sau de patimă zisă politică, încît să primesc a-mi sacrifica orbește convingerile mele personale, pentru de a complace unui partid... fie oricare și văpsit oricum! Nefiind, precum mă știi, nicidecum ambițios de a ieși la iveală pe scena parlamentarismului, și totodată aprețiând avantajele independenții absolute, am declarat în zilele trecute, cui se cuvine:

* Voi muri tot păcătos (limba franceză).

1 Că nu permit ca numele meu să serve de armă electorală spre a combate pe oricine, și încă mai puțin pe Ionescu [1], care, prin talentul și ideile sale liberale, și-a dobîndit dreptul de a face parte din orice Cameră.

2 Că din toate colegiurile districtului Roman, singurul care îmi convine este acel al 4-lea.

3 Că aș primi să ies în colegiul al 3-le alături cu Ionescu.

4 Că la caz cînd în acest colegiu ar ieși din urnă numele meu victorios în contra lui Ionescu, sînt decis a trimite mandatul să zboare prin nouri, precum am mai făcut-o și altă dată.

Prin urmare, iubite Cogălnicene, și acum ca și în multe rînduri, ne-am întîlnit în idei și în simțiri. Fii, dar, în pace! Am îmbătrînit în zile bune și nu vreau să mă sfîrșesc în zile rele.

Te aștept după făgăduință și te îmbrățișez,

V. Alecsandri

N.B. După cele spuse mai sus, cred că Ionescu își va menține candidatura în Roman.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

154

Mircești, 20 april 1875

Iubite Negruzzi,

Recunosc păcatul ce am comis în privirea *Convorbirilor* și, pentru ca să mă spăl de dînsul, am compus în grabă o nouă legendă: *Grui-Sînger* [1], destinată de a părea în numărul de iunie. Citește-o cu luare-aminte și te rog să-mi comunici atît impresia, cît și observările d-tale. Lucrarea e făcută în fugă și poate să mai aibă nevoie de a fi trecută sub gialău.

În acest caz, mi-i înapoie manuscrisul, pentru ca să-l las a se mai odihni în saltar după obicei și apoi să-l ieu la depănat.

Am trimis chiar astăzi lui Pogor poezia [2] făcută pentru ziua de 11 mai. Cetiți-o la viitoarea seanță a „Junimei" și îmi comunică impresia generală. Mai avem încă 20 de zile până în ziua serbărei; prin urmare, este tot timpul necesar pentru corecturi sau schimbări.

Negreșit mă voi afla cu d-voastră la 11 mai, și tot cam pe atuncea voi ține conferința în folosul fondului menit pentru statua lui Ștefan. Până atunci însă vreu să asist la înfrunzirea luncii din Mircești și să termin pe *Becri-Mustafa* și poate chiar să scriu și *Legenda ciocîrliei*, care de mult îmi ciripește prin minte. Văzînd și făcînd, sănătate să fie, lucrul va merge strună, căci în publicarea poeziilor mele, aș dori să iasă patru volume:

1 *Doine și lacrimioare;*
2 *Mărgăritărele;*
3 *Pasteluri;*
4 *Legende.*

Astfel operele mele complete vor forma un total de 10 volume, cu proză cu tot, încît, de mi-a ajiuta Dumnezeu să mai găsesc în mine o materie de 2 volume, voi îndeplini o duzină. Atunci voi avea dreptul a mă odihni, culcîndu-mă, de nu pe lauri, dar cel puțin pe un pat de hîrtie moale și inspiratoare de visuri poznașe.

Aștept răspunsul d-tale și te îmbrățișez,

V. Alecsandri

D. Petrino au publicat în Cernăuți un mic poem *Raul*, care coprinde pasagiuri frumoase, de exemplu: strofa de la finele paginei 15 și versuri cari la pag. 20 încep astfel: *„Cînd de pe tronu-i splendid al lumei născător..."* etc.

Cred că foaia *Convorbirilor* [3] ar trebui să-i consacre o critică încuragiatoare, pe care Petrino o merită ca primul și singurul poet al Bucovinei.

Apropo de serbarea de la 11 mai, iată un fragment de cîntec poporal ce am găsit între hîrtiele mele. E *Cînticul Bucovinei* [4]. Cred că l-ai putea pune în numărul *Convorbirilor* ce are să iasă.

„Plină-i plină de străini
Ca cel cîmp de mărăcini,
Plină-i plină de dușmani
Ca Putna de bolovani.
De cînd sora m-a lăsat
Multe lacrămi am vărsat,
S-a făcut fîntînă-n sat
Pe dușmani de adăpat!"
etc., etc.

CĂTRE MARIE BOGDAN

155

Mircesti, 27 avril 1875

Ma chère Marie,

Maman et moi nous sommes très-heureux d'apprendre que tu t'es amusée à Dieppe et que tu y as fait de belles connaissances parmi lesquelles la Marquise de Caux [1] est une véritable couronne. Tu vois que tu as mieux profité d'une partie de l'été en France que si tu étais venue à Mircesti. Tu répondras à cela avec la courtoisie qui te distingue que Mircesti est un petit Paradis, d'accord. Mais ce paradis étant une délicieuse solitude doit finir par ennuyer une toute jeune fille qui entre dans la vie avec les illusions de la première jeunesse. Bien plus, quand l'hiver couvre le dit Paradis sous une couche épaisse de neige on en arrive insensiblement à pencher au Purgatoire puis à l'Enfer. Il faut avoir mon âge et être fatigué de bien des choses pour trouver un certain charme à se blottir dans ce petit coin, été comme hiver; il faut en outre avoir le cerveau conformé d'une façon particulière pour trouver de l'attrait aux vastes nappes blanches qui s'étendent autour de l'horizon. Tu es artiste, bonne musicienne, peintre, je l'admets volontiers, mais tu

n'es pas poète, chére enfant, et qui pis est, trop jeune, aimant le monde, le spectacle, sans éprouver de lassitude. Voilà pourquoi, sacrifiant mon égoïsme paternel je ne veux pas te condamner à passer l'hiver à Mircesti ni même à Jassi et à Bucarest. Malgré ton amour filial, tu finirais par te ressentir de ces séjours peu engageants pendant les six mois d'hiver et par gagner la nostalgie de Paris. Admire donc mon désintéressement et le sacrifice de Maman ! Nous préférons te laisser passer ton premier hiver de liberté à Paris avec ta cousine que tu aimes et qui te le rend. Mon intention est de venir en France vers la fin du mois prochain pour te voir et pour t'entourer de toutes les élégances nécessaires à une jeune fille bien élevée dans le monde parisien. Quant au voyage en Italie il est ainsi tout naturellement remis au printemps prochain. Mes devoirs de député et surtout la grande affaire de la vente de ma forêt [2] me forcent à rester dans le pays jusqu'au mois de mai prochain. Si je parviens à effectuer cette vente dont dépend une partie de ton propre avenir, je te promets tout un été et un automne de promenades en Suisse et en Italie terminées par une saison de bains de mer à Biarritz. La santé de ta mère ainsi que la mienne exigent une cure d'eau salée et je me flatte qu'à Biarritz tu parviendras au plus haut degré de perfection en matière de plongeons et de prouesses maritimes. Ceci convenu il ne me reste plus qu'à t'embrasser tendrement et pour ma part je te charge d'en faire autant pour ta tante et tes cousines.

Ton père affectionné,

V.A.

J'espère qu'à ton retour à Paris tu reprendras tes études de piano et de peinture.

Mircești, 27 aprilie 1875

Dragă Marie,

Mama ta și cu mine sîntem foarte fericiți aflînd că te-ai distrat la Dieppe și că ai făcut frumoase cunoștințe, printre care marchiza de Caux [1] este o adevărată încununare. Vezi că ai folosit mai bine o parte

din vară în Franța decît dacă ai fi venit la Mircești? Vei răspunde la aceasta, cu politețea care te caracterizează, că Mircești este un mic paradis, de acord. Dar acest paradis, fiind o încîntătoare singurătate, va sfîrși prin a plictisi pe o foarte tînăra fată care intră în viață cu iluziile primei tinereți. Mai mult, încă, cînd iarna acoperă zisul paradis cu un strat gros de zăpadă, sfîrșești, pe nesimțite, să înclini spre purgatoriu, apoi spre infern. Trebuie să ai vîrsta mea și să fi obosit de multe lucruri, pentru a găsi un oarecare farmec să te ghemuiești în acest colțișor, vară și iarnă; mai trebuie, încă, să ai creierul conformat într-un fel anumit, pentru a găsi o atracție vastelor întinderi albe care se desfășoară în jurul orizontului. Tu ești artistă, bună muzicantă, pictoriță, sînt de acord, dar nu ești poetă, scumpă copilă, și ce este mai rău, prea tînără, iubind lumea, spectacolele, fără să obosești. Iată de ce, sacrificînd egoismul meu părintesc, nu vreau să te condamn să petreci iarna la Mircești și nici la Iași și București. Cu toată dragostea ta filială, vei termina prin a te resimți de aceste șederi, puțin plăcute, timp de șase luni de iarnă, și prin a căpăta nostalgia Parisului. Admiră, deci, dezinteresarea mea și sacrificiul mamei! Noi preferăm să te lăsăm să petreci prima ta iarnă liberă la Paris, cu verișoara ta, pe care o iubești și care te iubește. Intenția mea este să vin în Franța la sfîrșitul lunii viitoare pentru a te vedea, și pentru a te găti cu toaletele necesare unei tinere bine educate în lumea pariziană. Cît despre călătoria în Italia, este în mod normal amînată la primăvara viitoare. Obligațiile mele de deputat și mai cu seamă marea afacere a vînzării pădurii [2] mele mă forțează să rămîn în țara pînă în viitoarea lună mai. Dacă reușesc să efectuez această vînzare, de care depinde o parte din viitorul tău, îți făgăduiesc o vară și o toamnă de plimbări în Elveția și în Italia, încheiate printr-un sezon de băi de mare la Biarritz. Sănătatea mamei tale, cum și a mea, necesită o cură de apă sărată și mă mîndresc la gîndul că la Biarritz vei ajunge la gradul cel mai înalt de perfecționare, în materie de plonjoane și de vitejii marine. Acestea fiind stabilite, nu-mi mai rămîne decît să te sărut cu dragoste și, în ce mă privește, te însărcinez să o faci de asemenea cu mătușa și verișoarele tale.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

Sper că la întoarcerea ta la Paris îți vei relua studiile de pian și pictură.

156

Mircesti, 30 avril 1875

Ma chère Marie,

Ta dernière lettre nous a fait grand plaisir en dévoilant les intimes aspirations de ton coeur vers le bonheur de la vie de famille. Que tu désires sortir du cercle d'étrangers qui t'entourent et goûter enfin les charmes de *„l'athome"*, c'est un sentiment bien naturel. Mais, chère enfant, une fois rentrée à la maison paternelle ne trouveras-tu pas l'ennui au bout de ce nouveau genre de vie? Cette idée me préoccupe beaucoup, car je sais, par les exemples que je vois autour de moi dans le monde, combien les enfants sont difficiles à contenter et avec quelle mauvaise grâce ils acceptent tous les sacrifices que les parents font pour eux. J'aime à croire que tu n'es pas du nombre de ces jeunes filles dont l'unique pensée est de se sauver de la cage paternelle et qui finissent toujours par regretter, plus tard, d'avoir si peu su apprécier l'intérieur calme et affectueux de la famille. Avec ton double talent de peintre et de musicienne tu pourras te créer partout des heures d'occupation bien remplies et combattre ainsi le *spleen* qui dévore les natures oisives. Ta dernière lettre dénote un côté sérieux dans ton esprit qui est de nature à corriger certaines vivacités de caractère fort peu gracieuses chez une jeune fille bien élevée. Aussi nous avons lu cette lettre avec bonheur. Tu reconnais toi-même tes défauts, c'est un grand progrès et un acheminement vers la perfection. Continue donc à marcher dans cette voie et tu nous deviendras mille fois plus chère. Tu me demandes de venir à Paris pour le 15 juillet. Je ferai tout mon possible pour accéder à ton désir, à moins d'impossibilités inattendues. Dans le courant de cet été je vais être assez en l'air, care je crois que je serai élu député et par conséquent obligé de me rendre à la Chambre de Bucarest.

Puis je vais me mettre à la recherche d'un acquéreur pour ma forêt... opération importante de laquelle dépendent de beaux projets. Enfin notre voyage en Italie, au commencement de novembre, complète le programme. Comment

faire pour m'éviter de faire la navette à plusieurs reprises entre Paris et Mircesti? Je te soumets le problème.

Réfléchis-y et communique-nous tes idée là-dessus. Nous nous faisons une fête d'admirer ton premier tableau à l'huile et en attendant nous t'embrassons bien tendrement.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 30 aprilie 1875

Dragă Marie,

Ultima ta scrisoare ne-a făcut mare plăcere dezvăluindu-ne nevoia profundă a inimii tale de o viață de familie. Că dorești să ieși din cercul de străini care te înconjoară și să guști, în sfîrșit, farmecul „căminului"*, este un lucru foarte natural. Dar, dragă fetițo, odată întoarsă în casa părintească, nu vei descoperi în scurt timp plictiseala acestui nou fel de viață? Această idee mă preocupă foarte mult, pentru că știu, prin exemplele pe care le văd în jurul meu în lume, cît sînt copiii de greu de mulțumit și cu cîtă rea-voință primesc toate sacrificiile pe care părinții le fac pentru ei. Îmi place să cred că tu nu ești din numărul acelor fete tinere al căror singur gînd este să scape din casa părintească și care termină întotdeauna, mai tîrziu, prin a le părea rău că au prețuit așa de puțin interiorul liniștit și iubitor al familiei. Cu dublul tău talent de pictor și de muzician, tu îți vei putea crea peste tot multe ocupații și să lupți astfel împotriva plictiselii** care devorează naturile lenețe. Ultima ta scrisoare dovedește o latură serioasă a minții tale care este în măsură să îndrepte unele izbucniri de caracter foarte puțin grațioase pentru o tînără fată bine crescută. De aceea am citit cu bucurie această scrisoare. Îți recunoști singură defectele, este un mare progres și o îndreptare spre perfecțiune. Continuă deci să mergi pe această cale și ne vei deveni de o mie de ori mai scumpă. Îmi ceri să vin la Paris pentru 15 iulie. Voi face tot ce este cu putință pentru a răspunde dorinței tale, numai dacă nu se ivește o piedică neașteptată. În cursul acestei veri voi fi destul de în aer, căci cred că voi fi ales deputat și, prin urmare, obligat să mă duc la Cameră la București.

Pe urmă vreau să mă apuc să caut un mușteriu pentru pădurea mea..., treabă serioasă de care atîrnă frumoase proiecte. În sfîrșit, călătoria noas-

*,** În original, în limba engleză.

tră în Italia, la începutul lui noiembrie, completează programul. Cum să fac pentru a nu face de mai multe ori drumul între Paris și Mircești? Îți supun această problemă.

Gîndește-te și împărtășește-mi părerea ta despre aceasta. Ne facem o sărbătoare din a admira primul tău tablou în ulei și pînă atunci te îmbrățișăm cu dragoste.

Tatăl tău iubitor,

V.A

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

157

Mircești, 2 mai 1875

Iubite Negruzzi,

Ți-am trimis legenda lui *Grui-Sînger,* asemenea am trimis lui Pogor o poezie intitulată: *11 mai 1875* [1], însă neprimind nici un răspuns, nu știu dacă pacheturile mele au ajuns la adresele lor. Oricum să fie, eu am de gînd să viu la Iași vineri, 9 mai, pentru că să asist la serbarea de duminică. Și fiindcă nu voi putea să șed mai mult de trei zile, adică pînă luni, aș dori să-mi fac conferința sîmbătă 10 mai. Vă rog să binevoiți a organiza cele necesare împreună cu Beizade Grigori [2], pentru ca receta să poată fi cît mai fructuoasă, fiind destinată a contribui la edificarea monumentúlui lui Ștefan cel Mare. Cred că nu e timp de pierdut, așadar faceți anunciuri și împărțiți bilete, ca niște demni strănepoți ai marelui domn.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Am scris *Legenda ciocîrliei* și voi aduce-o cu mine.

158

Mircești, 5 mai 1875

Iubite Negruzzi,

Am trimis lui Pogor o poezie intitulată *11 mai 1875*. Nu știu ce ați decidat în privința ei. Dacă însă aveți de gînd a o publica pentru ziua de 11 mai, te rog să o subsemnezi *Ștefan Molna*! Motivul acestui anonim este un rămășag ce am făcut cu un amic al meu și o cercare ce sînt curioz de a face.

Cu venirea mea la Iași pentru ziua serbării, ți-oi explica acest mister.

Ce ați pus la cale pentru conferința mea [2]? Aștept răspunsul d-tale înainte de a pleca la Iași.

Am terminat *Legenda ciocîrliei* și acum mă apuc de *Becri-Mustafa*. Fiindcă pînă la finele lui iuni, poeziile mele trebuie să iasă de sub tipar, dacă voiești să profitezi de ambele legende, a lui *Grui-Sînger* și a *Ciocîrliei*, vei fi obligat a le publica pe amîndouă în același număr a *Convorbirilor*, adică în numărul de 1 iuni. La caz însă cînd vei găsi că acele poezii ar lua prea mult loc în zisul număr, atunci voi face parte dreaptă trimițînd *Legenda ciocîrliei* [3] la *Revista contimporană*.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE MATEI MILLO

159

Mircești, 14 mai 1875

Mon cher Millo,

Je suis très heureux d'apprendre que votre chute du ballon, qui pouvait être fort grave, ne vous a fait aucun

mal, sauf la petite égratignure à la main. En écrivant cette farce de carnaval intitulée *la Kiritza en ballon*, j'ai eu un pressentiment qui, malheureusement, s'est réalisé. Je viens donc vous conseiller de laisser la pièce de côté et de ne plus vous exposer à faire des ascensions qui peuvent vous mettre en danger de vous briser les os. Je vous promets une nouvelle oeuvre pour vos prochains bénéfices, à la condition que vous rennonciez formellement aux exploits de la Kiritza. Je ne veux pas avoir sur la conscience la fracture d'un de vos membres, aussi je retire ma pièce du répertoire.

Ceci décidé, je vous avertis que vous me verrez dans peu de jours à Bucarest... en qualité de *représentant du peuple!* à moins que des circonstances...

Tout à vous,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Monsieur M. Millo
str. Luterană 7
Bucarest

Mircești, 14 mai 1875

Dragul meu Millo,

Sînt foarte fericit să aflu că, în afară de o mică zgîrietură la mînă, căderea dumitale din balon, care ar fi putut să fie foarte gravă, nu ți-a făcut nici un rău. Scriind această farsă de carnaval intitulată *Chirița în balon*, am avut o presimțire care, din nenorocire, s-a realizat. Vin deci să te sfătuiesc să lași piesa la o parte și să nu te mai expui a face ascensiuni care pot să te pună în primejdie și să-ți frîngă oasele. Îți făgăduiesc o nouă lucrare pentru viitoarele dumitale beneficii, cu condiția să renunți hotărît la isprăvile *Chiriței*. Nu vreau să am pe conștiință fracturarea vreunuia din mădularele dumitale, de aceea îmi retrag piesa din repertoriu.

Aceste fiind hotărîte, te anunț că mă vei vedea peste cîteva zile la București... în calitate de *reprezentant al poporului!* numai dacă împrejurările...

Al dumitale,

V. Alecsandri

160

Mircești, 17 mai 1875

Iubite Negruzzi,

Aș dori să fac eu însumi ultima corectură a *Legendei ciocîrliei*. Dacă se poate, trimite-mi prin poștă coala ieșită de sub presă și mă îndatoresc să ți-o înapoiesc cu viitorul curier.

Nu știu de cunoști o curiozitate literară intitulată: *România după Tractat* [1] scrisă în versuri de D. Rallet. Ea merită să fie publicată într-unul din numerile *Convorbirilor*, sub rubrica *Curiozitate literară*. Dacă admiți propunerea mea, înștiințează-mă ca să-ți trimit broșura.

Îmbrățișări,

V. Alecsandri

161

Mircești, 18 mai 1875

Iubite Negruzzi,

Îți aduci aminte de un manuscris în limba franceză a d-lui Woliki, asupra francmasoneriei... și intitulat, mi se pare, *Cartea Cahalului?* Acel manuscris l-am încredințat d-tale pentru ca să fie tradus de unii din membrii „Junimei", cu scop de a se publica traducerea și de a se împrăștia în țeară. Nu știu dacă lucrul s-au săvîrșit, dar aflu că Bolliac ar fi publicat în foileton și apoi în broșură o mare parte din scrierea d-lui Woliki. Pe de altă parte, dl. Woliki mă întreabă ce rezultat au avut propunerea făcută de mine „Junimei", căci de atunci au trecut mai multe luni, și tot-

odată el îmi cere manuscrisul, fiindcă au găsit un editor în Paris pentru ca să-l tipărească.

Prin urmare, te rog să-mi trimeți zisul manuscris cît mai degrabă, pentru ca și eu să scap de răspundere, expediindu-l la Lemberg cît mai curînd.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

162

Mircești, 21 mai 1875

Iubite Negruzzi,

Becri-Mustafa [1] nu s-a deșteptat încă din beția lui și nici cred că se va deștepta cît va ține timpul frumos. Prin urmare, el nu va face parte din seria poeziilor care se publică acum, ci din viitoarele scrieri a mele... dacă Dumnezeu mi-a lungi viața și-mi va păstra facultățile în starea lor de astăzi.

Știi sau nu știi că pe lîngă florile primăverii este una care pentru mine se deschide *con amore:* floarea lenii! O cultivez toată vara și o parte din toamnă.

Cum sosește drăgălașa luna mai, eu închid dugheana și nu mă mai apropiu de tarabă... vreu să zic de biurou. Răsturnat pe un jilț american, în verandă, gust de dimineață pînă-n seară, acea dulce și fericită îndobitocire care se rudește cu cheful oriental; și mă ghiftui de verdeața cîmpului.

Je me mets au vert, sau pe românește: mă dau la imaș.

Mare minune ar fi să mai compun ceva pînă la iarnă, căci uit cu totul meșteșugul de-a face versuri.

Te rog să-mi trimiți ultimul volum al *Convorbirilor* și coalele care cuprind pe *Grui-Sînger* și *Legenda ciocîrliei,* pentru ca să le examinez și să anotez prin erată greșelile de tipar ce s-ar fi strecurat în ele.

Nu mă trage inima nicidecum să mă duc la București. Iar d-ta n-ai de gînd să tragi o raită la Mircești? Ai putea veni dimineața la 11 ore și să te întorci seara acasă.

Complimente d-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

163

Mircesti, 26 mai 1875

Ma chère Marie,

Je vois avec plaisir dans le programme du concours musical que tu as abordé au piano des morceaux difficiles, mais réussiras-tu à te distinguer cette fois? J'aime à croire que tu obtiendras un succès de premier ordre et que l'on te portera en triomphe. Les approches des vacances te donnent des impatiences que je comprends... mais que tu dois maîtriser dans la certitude de ta prochaine sortie de pension.

L'oiseau aspire à sortir de sa cage. Qu'il se calme, il sortira au jour et à l'heure fixés par les réglements de l'école, mais jusqu'alors soyons une pensionnaire gentille et aimable afin de laisser quelques regrets après nous. Tu me demandes d'être le 15 juillet à Paris, comme si tu demandais un verre d'eau; c'est bien mais il faut être raisonnable, ma chère enfant, et penser que c'est possible que mes devoirs de représentant de la grande nation roumaine m'imposent des obligations qui peuvent retarder mon départ d'ici. Dans ce cas je prierai ma belle-soeur de te donner l'hospitalité chez elle jusqu'à mon arrivée. Tu te trouveras avec ta cousine que tu aimes beaucoup et à vous deux vous saurez parfaitement remplir vos journées par ce don

de jacasserie qui est l'apange des jeunes filles. Toutes tes connaissances d'ici t'envoient des amitiés. L'oncle Négri t'embrasse tendrement. Maman est occupée à son jardin qui devient chaque jour plus joli malgré le manque d'arbres. Gogou fait des courses folles dans le gazon. Bref, la vie de campagne offre en ce moment tous les agréments qu'elle comporte... Mais cela vaut-il un voyage en Italie pendant l'hiver prochain? *That is the question*, réponds catégoriquement. Nous t'embrassons mille fois et te chargeons de présenter nos compliments à Mme de Barral.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 26 mai 1875

Dragă Marie,

Văd cu plăcere în programul concursului muzical că ai pregătit pentru pian bucăți grele, dar vei izbuti tu să te distingi de data aceasta? Îmi place să cred că vei obține un succes de prim ordin și că te vor purta în triumf. Apropierea vacanței îți dă o nerăbdare pe care o înțeleg..., dar pe care trebuie să o stăpînești în fața apropiatei tale ieșiri sigure din pension.

Pasărea aspiră să iasă din colivia sa. Să se liniștească, va ieși în ziua și la ora hotărîtă de regulamentul școlii, dar pînă atunci, să fim o elevă de pension drăguță și amabilă, pentru a lăsa astfel unele păreri de rău în urma noastră. Îmi ceri să fiu la 15 iulie la Paris, așa cum ai cere un pahar cu apă; este bine, dar trebuie să fii rezonabilă, dragă fetiță, și să te gîndești că se poate ca îndatoririle mele ca reprezentant al marii națiuni române să-mi ceară unele obligații care pot întîrzia plecarea mea de aici. În acest caz, voi ruga pe cumnata mea să te găzduiască la ea pînă la sosirea mea. Vei fi împreună cu vara ta, pe care o iubești mult, și amîndouă veți ști foarte bine să vă treceți zilele cu acest dar al pălăvrăgelii pe care îl au fetele tinere. Toate cunoștințele tale de aici îți trimit amiciții. Unchiul Negri te îmbrățișează cu dragoste. Mama este ocupată cu grădina ei, care devine în fiecare zi mai frumoasă cu toată lipsa arborilor. Gogu aleargă nebunește pe iarbă. Pe scurt, viața de la țară oferă în această clipă toate încîntările pe care le deține... Dar aceasta face cît o călătorie în Italia, pe timpul

iernii viitoare? *Aceasta este întrebarea* *, răspunde-mi hotărît. Te îmbrățișăm de o mie de ori și te însărcinăm să prezinți salutările noastre d-nei de Barral.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE MATEI MILLO

164

Mircesti, 1 juin 1875

Mon cher Millo,

Malgré toute ma bonne volonté de vous rendre service, il m'est impossible de mêler la Princesse dans des intrigues de théâtre; d'ailleurs, j'ai fait voeu de ne plus essayer d'intervenir auprès des grands personnages, car l'insuccès touche de trop près à l'humiliation.

J'ai fait toutes les démarches nécessaires auprès de Maioresco, auprès d'Odobesco et autres esco, qui font l'ornement de Bucarest; quel en a été le résultat? Vous le connaissez. Or, recommencer la même rengaine auprès d'autres esco-griffes, ce serait courir de gaieté de coeur à l'encontre de nouveau échecs — (N.B.) *echec* en turc signifie *âne*.

Quoi qu'il en soit, néanmoins, si par hasard je venais à *Bucarest*, je ferais une dernière tentative *verbale* auprès de... je ne sais plus qui; mai foi, car j'ai déjà dévidé toute la bobine des grands hommes du jour.

En attendant, si, de votre côté, vous allez faire une visite *moldave* à mdme Euphrosine Catargi [1], peut-être sa protection vous serait-elle plus profitable, car ce que femme veut... vous savez le proverbe.

---

* În original în limba engleză.

Vous avez affaire à forte partie en luttant contre Pascaly, qui est un intrigant fieffé et sait conduire sa barque, ainsi que sa baraque. N'y aurait-il, donc, aucun moyen de vous mettre d'acord ensemble, en vous réservant uniquement le droit de jouer les pièces qu'il vous plaira de monter et quand il vous conviendra de la faire?

Je sais que c'est presque impossible, mais enfin, un essai d'entente ne vous nuirait pas. Ceci est dit en l'air, pour finir ma lettre.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Monsieur M. Millo
artiste dramatique
Bucarest

Mircești, 1 iunie 1875

Dragul meu Millo,

Cu toată bunăvoința de a te servi, îmi este imposibil să amestec pe Prințesă în intrigi de teatru; dealtfel, am făcut legământ de a nu mai încerca să intervin pe lîngă marile personaje, căci nereușita se apropie prea mult de umilință.

Am făcut toate demersurile necesare pe lîngă Maiorescu, Odobescu și alți escu, care constituie podoaba Bucureștiului; și care a fost rezultatul? Il cunoști. Or, a începe același lucru pe lîngă alți nesățioși * ar fi să alerg de bunăvoie în întîmpinarea unor noi eșecuri. (N.B.) *eșec* în turcește înseamnă *măgar*.

Oricum ar fi, totuși, dacă din întîmplare aș veni la *București*, aș face o ultimă încercare prin *viu grai* pe lîngă... nu mai știu cine, pe legea mea, căci am depănat întregul ghem al oamenilor mari ai zilei.

Pînă atunci, dacă la rîndul dumitale te vei duce să faci o vizită *moldovenească* d-nei Eufrosina Catargi [1], poate protecția ei îți va fi de mai mult folos, căci ce vrea femeia... cunoști proverbul.

Ai de-a face cu un potrivnic puternic luptînd împotriva lui Pascaly, care este un intrigant patentat și care știe să-și conducă și barca, și baraca...

---

* În original, *escogriffes*, din care a făcut un joc de cuvinte cu *escu*.

N-ar exista oare vreun mijloc de a vă înțelege amîndoi, păstrîndu-ți numai dreptul de a juca piesele pe care vei vrea să le montezi, și cînd îți va conveni s-o faci?

Știu că este aproape cu neputință, dar, în sfîrșit, o încercare de înțelegere nu v-ar strica. Aceasta e o vorbă în vînt, pentru a-mi termina scrisoarea.

Al dumitale,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Domnul M. Millo
artist dramatic
București

CĂTRE COSTACHE NEGRI

165

Mircești, Dimanche, [10—18 iunie 1875][1]

Mon cher Costaki,

Tu as raison, toujours raison, aussi vais-je partir pour Bucarest, pas plus tard que demain soir. J'assisterai au vôte de la concession du chemin de fer Okna-Adjud, après quoi je reviendrai dans nos joli parages, abandonnant pour toujours le domaine bourbeux de la politique[2]. Quant à sourire agréablement à ceux qui m'ont berné, non! Cet effort est au dessus de mes moyens, et je me propose de dire de bonnes vérités, assez salées, à ces faiseurs de fausses promesse.

Je ne suis pas le dernier venu pour qu'on agisse à mon égard avec un sans-façon aussi Régence. Je sais donc me donner la satisfaction de prouver à qui de droit que les pointes de ma langue ne sont pas encore tout à fait émoussées, puis sans colère et sans rancune je tournerai le dos

à toute cette boutique où l'on débite, en gros et en détail, l'intrigue et le mensonge.

Le jour de la St Hélène, j'ai vu la Princesse à Rouginoassa. Elle a l'intention de se rendre à Okna dans le courant de la semaine prochaine, c'est à dire dans les premiers jour de juin. Son Altesse descendra chez Madame Zulnie. Je crois que Pauline l'accompagnera, et ira demeurer chez ma tante.

Je me proposais de faire moi-même cette excursion, mais vlan! il faut partir pour la Syrie! ... si j'étais au moins le beau Dunois![3] j'y cuillerais quelque agréments, *tandis que* ... N'est ce pas que ce *tandis que* est profond et dis bien des choses? ...

Tout à toi de coeur,

V. Alecsandri

Mes amitiés à tes soeurs.

Mircești, duminică, [10 — 18 iunie 1875][1]

Dragă Costachi,

Ai dreptate, întotdeauna dreptate, de aceea vreau să plec la București, nu mai tîrziu de mîine seară. Voi fi de față la votul concesionării căii ferate Ocna-Adjud, după care mă voi reîntoarce pe frumoasele noastre meleaguri, părăsind pentru totdeauna domeniul noroios al politicii[2]. Cît despre a surîde plăcut celora care ne-au păcălit, nu! Acest efort este peste puterile mele, și îmi făgăduiesc să spun multe adevăruri, destul de sărate, acestor lăudăroși de făgăduieli neadevărate.

Nu sînt ultimul venit ca să se poarte cu mine cu o nepăsare atît de stil Regență. Îmi voi face mulțumirea de a dovedi celor în drept că ascuțimea limbii mele nu este încă tocită, apoi fără supărare și fără necaz, voi întoarce spatele acestei dughene unde se revarsă, angro și cu amănuntul, intriga și minciuna.

În ziua de Sf. Elena am văzut-o pe Prințesă la Ruginoasa. Are de gînd să se ducă la Ocna în cursul săptămînii viitoare, adică în primele zile ale lui iunie. Alteța-sa va locui la domna Zulnia. Cred că Paulina o va însoți și se va duce să locuiască la mătușa mea.

Îmi făgăduiam să fac eu însumi această excursie, dar na! trebuie să plec în Siria!... cel puțin dacă aș fi frumosul Dunois![3] aș culege acolo

unele plăceri, *în timp ce...* Nu este așa că acest *în timp ce* este adînc și spune multe lucruri?...

Al tău din inimă.

V. Alecsandri

Amiciţiile mele surorilor tale.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

166

București, 18 [iunie] * 1875

Dragă,

Am intrat în danț, trebuie să joc, după cum zice vorba. Sosit la București și intrat în Cameră, m-am înecat în politică și dau din mîni și din picioare ca să scap, pentru ca să mă întorc la traiul liniștit de la Mircești. Însă acum ne găsim în lupta cea mare a drumului-de-fier de la Ocnă la Adjud și trebuie să stau pe loc pînă ce se va săvîrși această treabă. Mai am dar vro opt zile de chin, de vorbă de clacă, și apoi îi voi trimite pe toți să se primble. Noroc că sînt sănătos. Te sărut împreună cu d-nealor.

V. Alecsandri

167

București, gioi, [iunie] 1875

Dragă,

Nu-ți poți închipui ce luptă mare avem aice pentru drumul-de-fier [1]. Unii vreu ca să se deie englezilor, alții vreu

* În original *mai*.

să se deie iar nemților. Și sînt mulți personagi mari și chiar cucoane cari au primit făgăduinți de prezenturi bănești în some colosale, dacă or izbuti a se da liniile Ploiești-Predeal și Adjud-Ocna, șoacăților. Eu care sînt pentru engleji am reușit ca să voteze Camera în favoarea lor; însă acum chestia se găsește la Senat. Intrigele au reînceput și mai tare pentru ca Senatul să respingă legea votată de Cameră și astfel să cadă baltă toată lucrarea noastră de 15 zile. Afacerea s-au complicat astfel încît chiar Ministerul se află în agiunul de a-și da demisia.

Am telegrafiat generalului Duca să vie ca senator să ne deie agiutor cu glasul său. Mîni, vineri, are să se aleagă bobul de mazăre, căci mîni are să se pronunțe Senatul în favoarea sau contra englezilor. [...].

N-am putut încă să mă ocup de procesul-verbal al comunei Mircești, în cazul jidanului adus în sat de dl Buiucli, căci nici un ministru nu are capul lui la loc în momentul acesta; dar cum om mîntui buclucurile politice, oi lua în cercetare acel proces-verbal.

Toată ziua stau la Cameră, pe-o căldură de 50 graduri, după-masă merg, cîteodată, să mai resuflu la Șosea apoi vin acasă și mă culc pe la 9 ceasuri. Iată viața ce duc în capitală. Cu toate aceste, sînt sănătos și foarte doritor să mă întorc lîngă baba și lîngă Gogu.

Te sărut împreună cu d-lui,

V.A.

168

București, 24 iunie 1875

Dragă Paulină,

De cînd am sosit în București și pînă astăzi, adică în timp de 14 zile, am luptat necontenit pentru ca să se deie facerea drumului-de-fier de la Ocnă la Adjud companiei engleze. Numit raportor în chestia aceasta, am fost obligat să vorbesc necontenit și, în sfîrșit, slavă lui D-zeu, am izbu-

tit. [...] . Prin urmare, nu voi putea veni acasă înainte de sfîrșitul săptămînei. De cînd sînt nu am asudat așa de mult ca în aceste 14 zile, dar mulțemesc lui D-zeu că sînt sănătos *. Te sărut împreună cu dumnealui.

V. Alecsandri

169

[București, iunie 1875] [1]

Dragă,

Precum ți-am telegrafiat, Vasile [2] m-au găsit întreg și sănătos. Am citit scrisorile copilei, care este bine și mulțumită de a ieși din pansion pentru ca să se găsească cu Bébé pănă cînd vom merge să o vedem.

Lupta la Cameră și la Senat pentru drumurile-de-fier și chestia jidanilor continuă. Prin urmare, nu cred să pot veni înainte de 5 sau 6 zile, căci nu-mi este permis mie să nu iau parte la lupta pentru aceste două mari chestii.

Te-oi înștiința prin telegraf de ziua sosirii mele. Pînă atunci te îmbrățișez împreună cu d-lui.

V.A.

Sîmbătă

Mîni duminică avem Cameră.

CĂRTE MARIE BOGDAN

170

Mircesti, 8 juillet 1875

Ma chère Marie,

Tu as dû recevoir le petit mot par lequel je t'annonçais mon retour à Mircesti. Depuis que je suis chez moi je me repose

* Urmează cîteva cuvinte șterse.

de grandes fatigues et de grandes chaleurs que j'ai endurées à Bucarest, pendant trois semaines. En ma qualité de député j'ai eu à lutter, sans relâche, pour le triomphe de plusieurs questions importantes dont ... je te fais grâce, sache seulement que nous aurons une ligne de chemin de fer sur ma propriété de Borzesti, avec station, et que tu pourras te promener en chemin de fer d'une terre à l'autre.

Je te parle de cette affaire pour t'expliquer la cause de mon silence. Quand pendant vingt-deux jours on subit une cure forcée de transpiration par 50 degrés de chaleur, on n'a pas la force de tenir une plume à la main, la plume elle-même transpire et glisse entre les doigts.

L'heure de ta liberté est près de sonner; tu vas quitter la pension pour toujours et faire ton entrée dans le monde. Il faudra prendre les allures d'une demoiselle échapée au costume de pensionnaire et faire peau neuve. C'est pourquoi j'ai prié ma belle-soeur de t'équiper convenablement afin que tu ne sois plus exposée à des froissements d'amour-propre.

Ne pouvant me rendre à Paris avant l'automne, car je suis en train de négocier pour la vente de ma forét, j'ai prié Noémi de te donner l'hospitalité. Il me semble que tu dois être contente de te trouver avec Bébé et de continuer tes études de piano et de peinture.

N'étant plus *obligée* de travailler tu travailleras à loisir et autant que cela pourra te faire plaisir. La perspective est assez séduisante, je pense.

En attendant, ma belle-soeur désirant se rendre aux eaux près de Grenoble, je viens de lui envoyer 1500 [francs] pour tes frais de voyage et de toillette d'été; plus tard nous aviserons aux toilettes d'hiver.

Ce voyage te fera beaucoup de bien et t'amusera, je l'espère, d'autant plus que tu ne seras plus préoccupée de rentrer en cage à la fin des vacances ... Après cela qui sait? Tu es capable de regretter la pension et je m'attends à ce que tu me supplies de te remettre chez Madame de Barral.

Maman se porte bien, elle t'embrasse mille fois et t'engage à être gentille, gracieuse et affectueuse avec tout le monde et surtout avec ta tante et tes cousines. Je te fais les mêmes recommandations en ajoutant que tu as près que

18 ans, que tu es maintenant une grande demoiselle et que j'attands de ma fille qu'elle me fasse honneur sous tous les raports. Ecris-moi souvent.

Je t-embrasse tendrement.
Ton père affectionné,

V. Alecsandri

Je regrette beaucoup que Bébé continue a se rendre malade elle même. Si ma belle soeur et ma nièce venaient passer l'été à Mircesti, je suis convaincu que Bébé et toi vous dévaliserez la *Camara*.

Je te charge de presenter mes compliments bien affectueux à Mdm. de Barral.

Mircești, 8 iulie 1875

Dragă Marie,

Trebuie să fi primit scurta scrisoare prin care îți vesteam reîntoarcerea mea la Mircești. De cînd mă găsesc acasă la mine, mă odihnesc de marile oboseli și de marile călduri pe care le-am îndurat la București, timp de trei săptămîni. În calitatea mea de deputat am avut de luptat, fără încetare, pentru triumful mai multor chestiuni importante de care... te scutesc, să știi numai că vom avea o linie de cale-ferată pe proprietatea mea din Borzești, cu stație, și că vei putea să te plimbi pe calea ferată de la o moșie la alta.

Îți vorbesc despre această afacere pentru a-ți explica motivul tăcerii mele. Cînd timp de douăzeci și două de zile suporți o cură forțată de transpirație pe 50 de grade de căldură, nu ai puterea să ții un condei în mînă, chiar și condeiul transpiră și alunecă printre degete.

Ora libertății tale este gata să sune; vei părăsi pensionul pentru totdeauna și-ți vei face intrarea în lume. Va trebui să ai aerul unei domnișoare scăpată de costumul de elevă de pension și să capeți o nouă înfățișare. Pentru aceea am rugat pe cumnata mea să-ți cumpere îmbrăcămintea potrivită, astfel încît amorul tău propriu să nu mai fie jignit.

Neputînd să vin la Paris mai devreme de la toamnă, pentru că sînt pe cale să negociez vînzarea pădurii mele, am rugat-o pe Noémi să te găzduiască. Ni se pare că trebuie să fii mulțumită de a te afla împreună cu Bébé și de a continua studiile tale de pian și pictură.

Nemaifiind *obligată* să lucrezi, vei lucra în liniște și atît cît aceasta îți va face plăcere. Perspectiva este, cred, destul de seducătoare. Pînă atunci, cumnata mea dorind să meargă pentru ape lîngă Grenoble, i-am trimis 1500 [de franci] pentru cheltuielile tale de călătorie și pentru toaletele de vară. Mai tîrziu vom hotărî pentru toaletele de iarnă.

Această călătorie îți va face mult bine și te va distra, sper, cu atît mai mult cu cît nu vei mai fi preocupată de reîntoarcerea în colivie la sfîrșitul vacanței. După aceasta, cine știe? Ești în stare să regreți pensionul și mă aștept să mă rogi să te duc din nou la d-na de Barral.

Mama este sănătoasă, te sărută de o mie de ori și te îndeamnă să fii drăguță, grațioasă și amabilă cu toată lumea și mai cu seamă cu mătușa ta și verișoarele tale. Îți fac aceleași recomandații adăugînd că ai aproape 18 ani, că ești acum o domnișoară mare și că aștept din partea fiicei mele să-mi facă cinste sub toate raporturile. Scrie-mi ades.

Te îmbrățișez.
Tatăl tău iubitor,

V. Alecsandri

Îmi pare foarte rău că Bébé continuă să se îmbolnăvească singură. Dacă cumnata și nepoata mea ar veni să petreacă vara la Mircești, sînt sigur că Bébé și cu tine ați prăda *Cămara* *.

Te însărcinez să prezinți afectuoasele mele complimente d-nei de Barral.

171

[Mircesti], 22 juillet 1875

Ma chére Marie,

Je t'écris à Dieppe à l'adresse que tu m'as indiquée dans ta lettre car je veux te souhaiter la bienvenue au bord de le mer. En ta qualité d'artiste-peintre je ne doute pas que tu saches admirer la beauté de la Manche, le pittoresque des falaises de la plage, les formes variées des nuages, enfin tout ce qui concourt à composer un magnifique tableau de marine,

* În original, în limba română.

et je me berce de la douce illusion que tu y puiseras une inspiration pour un prochain tableau, digne d'emporter le premier prix de l'exposition de peinture de l'année prochaine; à moins pourtant que les gâteaux du Casino ne t'absorbent au point de te faire oublier la palette et le chevalet. Tu m'as dit avoir décidé de te livrer à la natation, avec accompagnement de plongeons qui excitent l'admiration des populations. C'est bien cela, ma fille, j'aime ces beaux mouvements, ces déterminations héroïques ... mais tiendras-tu ce que tu promets? *That is the question.*

Quelqu'un m'a dit qu'une fois à l'eau, tu penseras à plusieurs fois avant d'aborder la pleine mer, voire même avant de détacher les pieds des galets qui font le charme de la plage de Dieppe.

Certes je considérerai comme un beau jour celui où tu feras ton premier plongeon sans avaler un litre d'eau salée. Tâche donc, en fille soumise et affectueuse, de me procurer cette grande satisfaction et je te promets une belle robe en retour.

Maman se porte bien et s'occupe activement de tes poules car tu sais, ou tu ne sais pas, que tu en possèdes depuis ta courte apparition à Mircesti. Plusieurs paysans sont venus alors t'offrir les plus beaux spécimens de leur basse-cour et ces volatiles se sont multipliés de facon à encombrer le jardin.

Maman te demande ce que tu veux qu'elle en fasse car tu as là toute une fortune. Elle t'embrasse tendrement et te prie de ne pas t'exposer à être entraînée par le courant de la marée basse vers les rives de l'Angleterre.

Nous sommes ravis, Maman et moi, que tu passes tes vacances auprès de ta Tante et de ta cousine et nous espérons que par ta gaieté d'ex-pensionnaire tu te feras aimer de tout ton entourage. A cette condition nous réaliseron de magnifiques projets de voyage et autres, aussitôt que j'aurai vendu ma forêt. Ecris-moi tes impressions et embrasse ta tante et Marie pour moi. Mille baisers pour toi.

Ton père aff.

V.A.

[Mircești], 22 iulie 1875

Dragă Marie,

Îți scriu la Dieppe la adresa pe care mi-ai însemnat-o în scrisoarea ta, căci doresc să-ți urez bun venit pe malul mării. În calitatea ta de artist-pictor, nu mă îndoiesc că vei ști să admiri frumusețea Mării Mînecii, pitorescul falezelor și al plajelor, formele diferite ale norilor, în sfîrșit tot ceea ce contribuie pentru a forma o marină, și mă legăn cu dulcea iluzie că vei găsi acolo inspirația pentru un viitor tablou, demn de a cîștiga premiul întîi la expoziția de pictură a anului viitor; numai dacă prăjiturile de la Cazino nu te vor absorbi în așa măsură încît să uiți paleta și șevaletul.

Mi-ai spus că te-ai hotărît să te dedai înotului, însoțit cu scufundări care trezesc admirația locuitorilor. Bine, fata mea, îmi plac aceste gesturi, aceste hotărîri eroice..., dar te vei ține de ceea ce făgăduiești? *Aceasta este întrebarea* *

Cineva mi-a spus că ajunsă în apă, te vei gîndi de mai multe ori înainte de a porni în larg, chiar înainte de a-ți dezlipi picioarele de pietrișul care dă farmec plajei de la Dieppe.

Desigur o voi socoti ca pe o zi mare ziua în care tu te vei scufunda pentru prima dată fără să înghiți un litru de apă sărată. Încearcă deci, ca o fiică ascultătoare și iubitoare, să-mi dai această mare mulțumire și îți făgăduiesc, în schimb, o rochie frumoasă.

Mama este sănătoasă și se ocupă mult de găinile tale, căci știi sau nu știi, că le ai de la scurta ta apariție la Mircești. Mai mulți țărani au venit atunci să-ți dăruiască cele mai frumoase păsări din poiata lor și aceste zburătoare s-au înmulțit de încurcă grădina.

Mama te întreabă ce vrei să facă cu ele, căci ai acolo o întreagă avere. Ea te îmbrățișează cu dragoste și te roagă să nu te lași să fii dusă de curentul refluxului spre țărmurile Angliei.

Sîntem încîntați, mama și cu mine, că îți petreci vacanța lîngă mătușa și vara ta și sperăm că prin veselia ta de fostă elevă de pension te vei face iubită de toți din jurul tău. Cu această condiție, vom face măreț planuri de călătorie și altele, de îndată ce-mi voi fi vîndut pădurea. Scrie-mi impresiile tale și îmbrățișează pe mătușa ta și pe Marie pentru mine. O mie de sărutări pentru tine.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

---

* În original, în limba engleză.

172

Mircesti, 29 août 1875

Mon cher Philadelphe [1],

J'ai écrit à mon frère au sujet des traverses offertes par Mr ... Jean n'a pu me donner une réponse satisfaisante car tous les Anglais se trouvent actuellement à Londres. Il parait néanmoins que ces traverses n'ont pas les mesures exigées par le cahier des charges pour les nouvelles lignes qui seront bientôt en construction. Je te conseille de t'adresser à la Compagnie Offenheim qui change en ce moment une grande partie des traverses de la ligne Itcani-Jassi.

Quant à Mr Bosié, ou plutôt à sa créance, j'attendrai ta lettre pour me rendre à Jassi. Je serai content de terminer cette affaire avant mon départ pour Paris, qui aura lieu vers la fin de septembre, ou bien après mon retour, vers le commencement du novembre. Compliments de Pauline.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 29 august 1875

Dragă Philadelphe,[1]

I-am scris fratelui meu în legătură cu traversele oferite de dl... Iancu nu a putut să-mi dea un răspuns mulțumitor, căci toți englezii se găsesc acum la Londra. Pare totuși că aceste traverse nu au măsurile cerute prin caietul de sarcini pentru noile linii care vor fi în curînd în construcție. Te sfătuiesc să te adresezi Companiei Offenheim care schimbă în acest timp o mare parte din traversele liniei Iţcani-Iași.

Cît despre dl. Bosie, sau mai bine despre creanța sa, voi aștepta scrisoarea ta pentru a mă duce la Iași. Voi fi foarte mulțumit să termin această

afacere înaintea plecării mele la Paris, care va avea loc spre sfîrșitul lui septembrie, sau după întoarcerea mea, pe la începutul lui noiembrie. Salutări de la Paulina.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

173

Mircești, 7 sept. 1875

Iubite Negruzzi,

Îmi pare bine că ai făcut un frumos voiaj în Francia și în Svițera, unde negreșit că ai undit inspirații, ce se vor traduce la iarnă în articoli interesanți pentru foaia *Convorbirilor*. Nu mai puțin mă bucur că în interesul acestei foi te-ai întors în *cara patria*, deși aice te așteaptă deplăcerile baroului și neajunsurile redacției. Este, zău, de îngrijit cum se leapădă de ușor de literatură, ca de satana, oamenii ce au dat probă de iubire pentru litere; și dar meritul unui redactor crește cu cît cercul de izolare se lărgește împrejurul lui, merit plătit, în adevăr, cu multe necazuri și lupte. Oricum să fie, te îndemn să mergi înainte, pășind cu energie peste dificultăți, căci ar fi de jălit de-a videa foaia *Convorbirilor* apucînd pe urmele bietei răposate *Revista contimporană*.

Dar îmi vei zice, cu drept cuvînt: în locul acestor mîngăieri banale, mai de folos mi-ar fi un articol, o legendă, o descriere de călătorii, ceva, în sfîrșit, care să umple golul coloanclor *Convorbirilor*. Așa este, o recunosc, însă ... Nu posed nimic gata, căci, precum știi, nu lucrez nimic vara, nici de frică, ci numai iarna, cînd viscolește pe afară, mă așez la biurou și iau pana în mînă. Acum nu cred să se găsească nici măcar destulă cerneală în călamare pentru ca să pot termina această scrisoare. Tot așa se întîmplă și cu ideile în capul meu ... Secetă grozavă!

Iată ce m-am gîndit spre a te scăpa de numărul din octombrie. Fiindcă la 4 acelei luni are să aibă loc serbarea [...] din Bucovina, ar fi foarte natural ca să publici un vechi articol al lui Kogălniceanu intitulat: *Trei zile din istoria Moldovii*, în care este descrisă chiar moartea lui Ghica-vodă. Acel articol istoric, de mare interes actual, se găsește în *Foaea științifică și literară* [1].

Tot în numărul din oct. ai putea publica și o poezie a mea *Răpirea Bucovinei*, trimisă de mult lui Pogor [2], dar pe care am reamaniat-o și ți-oi trimite-o în curînd.

Pe urmă, în privirea numerelor viitoare, te sfătuiesc să ceri de la Maiorescu două volume ale lui Guillaume Cotzebue, date de mine, care cuprind în limba germană diverse schițe naționale, pe care ai putea pune pe cineva să le traducă. Acele tablouri, scrise acum 30 de ani, au meritul de-a prezenta obiceiurile de la acea epocă și cred că lectorii din ziua de astăzi s-ar interesa de a le citi. Iată dar un izvor bogat de unde *Convorbirile* s-ar putea adăpa la timp de lipsă și astfel sarcina d-tale s-ar mai ușura, însă îți trebuie un traducător bun și cu stil ușor.

Acum, în sperare de a mă pune pe lucru pentru ca să-ți îndeplinesc dorința, te înștiințez că în adevăr poeziile mele au văzut lumina și că în curînd voi avea mulțemirea de-a ți le trimite. Aștept numai un ocazion sigur.

Cît despre dl. Cihac [3], este fiul bătrînului doctor Cihac și totodată autorul: *Elementelor străine a limbei române* *, și acum locuiește la Mayence. Prin scrisoarea ce mi-ai trimis îmi cere să-i trimit operele mele.

Am de gînd să plec la Paris pe la sfîrșitul lunei și mă întorc îndărăt pe la începutul lui noiembre, însă sper a te videa înainte de plecare.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Dacă tot aveți de gînd a organiza ceremonia funebră pentru moartea lui Ghica-vodă, te rog să publici și în foi volante poezia mea *Răpirea Bucovinei*, așa cum am remaniat-o.

---

* *Dictionnaire d'étymologie daco-romaine* [Notă autografă a lui Vasile Alecsandri].

Mircești, 10 sept. 1875

Iubite Negruzzi,

În scrisoarea lui Cihac nu am găsit adresa lui detailată, ci numele orașului *Mayence*. Se vede că acea adresă e cunoscută la poștă. Iată numele lui: A. de Cihac.

Recetind scrisoarea d-tale, m-am mirat de procedeul lui Maiorescu în privirea foaiei *Convorbirilor* și mai cu seamă de ideea fixă ce au avut de-a trimite la Paris pe Panu, Lambrior și Slavici, cînd noi avem nevoie de oameni care să cunoască limba slavă. Atîtea documente stau ascunse și neexaminate în bibliotecile din Polonia și din Rosia! Chiar în Moscova și la Kiev se găsesc o mulțime, foarte importante pentru noi și pe care guvernul Rosiei ar învoi să le consultăm .... și cu toate astea, un singur literat avem în toată țeara, care să cunoască limba slavă ... Hajdeu ... și Hajdeu nu poate să puie piciorul în Rosia de frica de-a nu merge mai departe. Păcat de timpul pierdut și de lucrare zădarnică pentru bieții bursieri. Cînd m-oi întîlni cu Maiorescu, am să-i fac observările mele.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

În ediția poeziilor am rugat pe Socec să tragă 50 exemplare pe hîrtie mai groasă; astfel uvrajul a ieșit în trei volume: 1 *Doine și lăcrimioare*; 2 *Mărgăritarele*; 3 *Pasteluri* și *Legende*, însă din acest de pe urmă lesne se pot face două tomuri, unul intitulat *Pasteluri* și celalalt *Legende*.

Eu am urmat astfel cu legatul lor și am obținut 4 volume de poezii, potrivit ca proporție. Aștept un prilej sigur ca să-ți trimit un gros pachet de acele poezii, un exemplar pentru d-ta, al doilea pentru N. Gane, al treilea pentru Pogor și al 4-le pentru Bibliotecă. Nu știu dacă Petrino posedă uvragiul?

Am fost la Iași și m-am dus la tipografie ca să fac o înserare de anunciuri în *Curier* [1] pentru vînzarea pădurei mele

din Pătrășcani. Am și plătit ce a trebuit, însă am spus d-lui ... ca să nu publice acel anunciu, pînă a nu-i da eu de știre. Acum fiindcă doresc ca să apară, te rog să-i spui din partea mea d-lui ... ca să însere în numerele viitoare a *Curierului* rîndurile ce i-am lăsat scrise de mine.

Dacă este a se tipări poezia alăturată, doresc ca să fac însumi ultima corectură.

NB. Cum socoți că e mai bine de zis:

„Prin fraudă *infamă* și-a turcului vînzare"

sau:

„Prin fraudă *vicleană* și-a turcului vînzare"?

Cum îți pare versul de pe la sfîrșit:

„De clopote, de imnuri, de crîncenă serbare"?

Nu crezi c-ar fi mai nimerit a se zice:

„De clopote, de imnuri, de lungă *detunare*"?

175

Mircești, 12 sept. 1875

Iubite Negruzzi,

Trimit pentru foaia *Convorbirilor* trei curiozități [1] găsite în fundul unui sipet: una literară, alta datinală și a treia financiară, care cuprind oarecare vestigiuri interesante de obiceiurile timpului trecut. Cea dintîi este un fragment de comedie în versuri compusă înainte de 1812, pe cînd încă Basarabia făcea parte din Moldova, cea a doua este o foaie de zestre cu data 1801 și cea de pe urmă este un tablou de starea finanțelor țării acum 30 de ani.

176

Mircesti, 12 sept. 1875[1]

Altesse [2],

Monsieur Callimaki Catargi vient de me communiquer le désir exprimé par Votre Altesse d'avoir quatre vers roumains composés par moi dans le style populaire, pour les faire inscrire sur la façade d'un châlet nouvellement construit à Sinaïa. Desireux d'être agréable à Votre Altesse, j'ai cherché à me rendre compte de ce genre de travail, mais j'avoue à ma honte que je n'y suis point parvenu.

On m'a pourtant bien averti que sur les habitations rustiques de l'Allemagne et de la Suisse on avait l'habitude de placer en vue des hôtes et des passants une maxime, un souhait, voire même une invocation. J'aurai préféré à toutes ces explications, un peu vagues, un simple distique original qui pût me servir de modèle. Toutefois j'ai essayé de deviner, quoique le métier de devin ne soit plus dans les moeurs de notre siècle, et j'ai improvisé à la hâte les petits strophes ci-jointes.

Votre Altesse choisira celle qui lui paraîtra le plus conforme au but qu'Elle se propose si par hasard il s'en trouvait qui fut digne de servir à l'ornementation du châlet.

On appelle ce genre de poésie des vers de mirliton; plus ils sont naïfs, meilleurs ils sont, et plus on a le droit d'en être fier ... alors surtout que l'on se sent incapable d'en faire d'autres. Or c'est ce qui m'arrive depuis que la campagne est verte, sa beauté obscurcie mes facultés et les rend érrantes au delà de tous les horizons; mais quand, par contre, la nature gît sous un linceuil glacé, que tout grelotte et que le soleil, lui méme, semble en quête d'un bon poêle pour se réchauffer, oh! alors la poésie vient fort à-propos jeter son prisme enchanteur sur le tableau désolant qui s'étale devant mes regards. Voilà pourquoi je ne travaille que pendant l'hiver et pourquoi aussi, moi si frileux, j'attends mon ennemi,

cet affreux vieux de la montagne, couvert de glaçons, comme un hôte assez estimable. Grâce à lui je pourrai reprendre ma palette et me réhabiliter aux yeux de Votre Altesse, en composant quelques nouveles légends, qui méritent de Lui agréer.

Mais c'est là une infirmité personnelle. Il m'est permis d'espérer que Votre Altesse ne la partage pas et qu'Elle a profitée, au contraire, de la belle saison et du beau séjour des montagnes pour enrichir son *Album* de tout un trésor de délicieuses inspirations. J'ai toujours dans l'idée que la légende du Peleș y fera son apparition dans une serie de strophes charmantes et je me fais une fête à l'idée de les traduire en roumain.

En attendant jusqu'à ce que la *Zîna* de la *Rîndunica* et de la *Ciocarlia*, veuille bien me rendre visite, je troque ma plume contre un baton de voyageur pour Paris [3], et je viens me mettre aux ordres de Vos Altesses, pour toute mission ou commission, dont Elles voudront me charger, mon absence ne devant pas se prolonger au delà d'un mois.

J'ai l'honneur d'être, avec le plus profond respect de Votre Altesse le très obeissant serviteur,

V. Alecsandri

MAXIMES

„Paseri și izvoare
Codru-nsufletesc
Oaspeți buni și soare
Casa-nveselesc".

SOUHAITS

„Te oprește,
Te-odihnește
Și de-aice
Mergi ferice!"

*

„Aice oricine
Sosit e cu bine
La vorbă, în casă,
La foc și la masă".

*

„Codru-i mare, drumu-i greu!
Călătorule, te-oprește.
Orice oaspe-aici sosește
E trimis de Dumnezeu!"

INVOCATION

Quant à l'invocation, comme on m'a assuré que le châlet était charmant, et que j'en désire un tout pareil chez moi, je m'adresse directement à lui.

„Tu, căsuță frumușică,
De te-ai face păsărică,
Mult aș vrea să te oprești
În lunca de la Mircești".

V.A.

Mircești, 12 sept. 1875 [1]

Alteță,

Domnul Callimachi-Catargi m-a înștiințat chiar acum despre dorința arătată de Alteța-voastră de a avea patru versuri românești compuse de mine în stil popular, pentru a pune să fie scrise pe fațada unei vile construite de curînd la Sinaia. Dornic de a fi pe placul Alteței-voastre, am căutat să-mi dau seama despre acest fel de lucru, dar mărturisesc, spre rușinea mea, că nu am izbutit.

Am fost totuși prevenit că pe locuințele țărănești din Germania și Elveția era obiceiul să se pună, pentru oaspeți sau trecători, o maximă, o dorință, o rugă chiar. Aș fi dorit în locul tuturor acestor lămuriri, puțin neclare, un distih original care să-mi poată folosi de model. Totuși am încercat să ghicesc, cu toate că meseria de ghicitor nu mai este în obiceiurile secolului nostru, și am scris în grabă micile strofe alăturate.

Alteța-voastră va alege pe aceea care îi va părea cea mai potrivită cu scopul pe care ea și l-a propus, dacă din întîmplare s-ar găsi vreuna care să fie demnă de a servi la împodobirea vilei.

Acest fel de versuri se numesc versuri ușoare, cu cît sînt mai naive, cu atît sînt mai bune și cu atît ai dreptul să fii mai mîndru..., mai cu seamă

atunci cînd te simți incapabil să faci altele. Or, tocmai aceasta mi se întîmplă de cînd natura a înverzit, frumusețea sa îmi întunecă facultățile și le face hoinare dincolo de marginile orizontului, dar cînd, dimpotrivă, natura zace sub un linţoliu înghețat, cînd totul tremură și cînd chiar soarele pare în căutarea unei sobe bune pentru a se încălzi, vai! atunci poezia vine tocmai la timp pentru a arunca prisma sa vrăjită peste tabloul întristător care se așterne în fața privirilor mele. Iată pentru ce nu lucrez decît iarna și de asemenea pentru eu ce, atît de friguros, îmi aștept dușmanul, acest groaznic bătrîn de la munte, acoperit de țurțuri, ca pe un oaspete destul de însemnat. Datorită lui voi putea să-mi reiau paleta și să mă ridic în ochii Alteței-voastre, compunînd cîteva noi legende care să merite să-i fie pe plac.

Dar aceasta este o infirmitate personală. Îmi este permis să sper că Alteța-voastră nu o împărtășește și că ea a putut să profite, dimpotrivă, de timpul frumos și de frumoasa ședere la munte pentru a-și îmbogăți *Albumul* cu o comoară de încîntătoare inspirații Am mereu în minte că legenda Peleșului își va face apariția într-o serie de strofe frumoase și îmi fac o sărbătoare la gîndul de a le traduce în românește.

Așteptînd ca *Zîna Rîndunicii* și *a Ciocîrliei* să binevoiască să mă viziteze, schimb condeiul meu pe un toiag de călător spre Paris[3] și vin să mă pun sub ordinele Alteţelor-voastre, pentru orice misiune sau comision, cu care ele ar dori să mă însărcineze, lipsa mea netrebuind să se prelungească mai mult de o lună.

Am onoarea să fiu, cu cel mai profund respect, al Alteței-voastre, cel mai supus servitor,

V. Alecsandri

MAXIME

[.....] *

URĂRI

[.....] **

INVOCAŢIE

Cît despre invocație, cum am fost asigurat că vila era încîntătoare și cum îmi doresc una asemănătoare la mine, mă adresez direct ei.

[.....] ***

V.A.

---

*—*** Urmează strofele de la p. 232—233.

Mircesti, 19 sept. 1875

Altesse,

Il y a une phrase dans votre lettre qui renferme tout un monde d'idées et de sentiments poétiques

Ah! si j'avais les sapins en ville !

Elle m'a donné l'idée d'une romance intitulé *Dorul de brazi*, que je prends la liberté d'envoyer à Votre Altesse. C'est écrit au courant de la plume et sans doute elle aura besoin d'être revue et corrigée plus tard. En attendant, la voici telle qu'elle este venue au monde, de premier jet, et je prie Votre Altesse de vouloir bien daigner l'agréer comme un souvenir de Sinaïa.

Les anciens auteurs dramatiques terminaient leurs poésies par cette phrase: „Escusez les fautes de l'auteur. " Je les imite en priant Votre Altesse d'être indulgente pour ma romance écrite dans les mois de stérilité poétique.

DORUL DE BRAZI

De-aș avea brazi lîngă mine
Cînd stau închisă-ntr-un palat
Și viul Peleș care vine
De sus, din muntele Carpat,

Ah ! eu n-aș ști cum iarna trece
Căci brazii mei cu frunza lor
Ar coperi zăpada rece
Ș-ar îngîna tristul meu dor.

D-aș avea brazii de la munte
Cu care-mi place să grăiesc,
Iubiții mei poeți de frunte
Ce cîntă-n hor dumnezeiesc,
Eu aș cînta voios în vieață
Fie timp bun, fie timp rău,
Și-n dulce, vecinică verdeață
Ar fi ca și sufletul meu !

O ! brazii mei, veniți în vale,
Veniți cu mine-n orice loc
Și-mprăștieți pe a mea cale
Umbriri și visuri de noroc.
Atunci, din inima-mi senină
Vor înflori cîntece dragi,
Cum înfloresc la rădăcină
Pe lîngă voi, rumenii fragi !

J'ai l'honneur d'être avec le plus profond respect de Votre Altesse

le très obéissant serviteur,

V. Alecsandri

Mircești, 19 sept. 1875

Alteță,

Este o frază în scrisoarea voastră care închide în ea o întreagă lume de gînduri și de sentimente poetice:

Ah ! dacă aș avea brazii în oraș !

Ea mi-a dat ideea unei romanțe intitulate *Dorul de brazi* pe care îmi iau libertatea să o trimit Alteței-voastre. Este scrisă din fuga condeiului și fără îndoială va avea nevoie să fie revăzută și îndreptată mai tîrziu. Pînă atunci, iat-o așa cum a venit pe lume, din prima aruncătură, și o rog pe Alteța-voastră să binevoiască a o primi ca pe o amintire de la Sinaia.

Vechii autori dramatici terminau poemele lor cu această frază: „Iertați greșelile autorului". Fac la fel ca ei, rugînd pe Alteța-voastră să fie îngăduitoare pentru romanța mea scrisă în lunile de sterilitate poetică.

[.....]*

Am onoarea să fiu cu cel mai adînc respect

al Alteței-voastre
cel mai supus servitor,

V. Alecsandri

---

* Urmează textul poeziei de la p. 235—236.

178

Mircești, 20 sept. 1875

Iubite Negruzzi,

Îți scriu în grabă căci plec chiar în moment ca să merg la Tupilați. În privirea serbărei din Cernăuți[1], iată programul afișat în *Monitorul* Bucovinei. Neștiind nemțește, nu pot înțelege cuprinsul lui. [...].

Cugetările d-tale asupra caracterului român (foc de paie sînt foarte exacte. Trebuie dar stimulată molătatea ce urmează după entuziasm în apucăturile românului. Gane * s-a legat a organiza o ceremonie funebră în memoria lui Ghica, trebuie să se ție de cuvînt. Cît despre discurs, îl rog să mă scutească, căci nu sînt orator și urăsc de-a vorbi în public.

Nu știam că nemții au aruncat anatemă asupra broșurei intitulată *Răpirea Bucovinei.* Prin urmare, în interesul *Convorbirilor,* ai putea intitula poezia mea: *1 oct. 1775,* sau *Moartea lui Ghica-Vodă.* Doresc însă, pentru rezoane ce ți-oi comunica din viu grai, ca acea poezie să apară sub numele lui *Ștefan Molna. Numele meu rămîne deocamdată înlăturat;* aceasta o pretind, precum și în privirea manuscriptului meu, te rog să-l păstrezi la d-ta.

Găsit-ai articolul lui Cogălniceanu: *Trei zile din Istoria Moldovei?* Eu ți-oi trimite în curînd un nou articol intitulat *Albumul unui bibliofil,* care se poate prelungi în mai multe numere.

În curînd voi veni la Iași și îți voi aduce poeziile mele[2].

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

P.S. Poezia mea se va publica sub simplele inițiale: Ș.M.

---

* Nicu Gane, pe atunci primar al orașului Iași (I.N.) [Notă autografă a lui Iacob Negruzzi].

179

Mircești, 22 sept. 1875

Iubite Negruzzi,

Poezia intitulată *Răpirea Bucovinei* au apărut astăzi în două foi din București cu acest titlu și sub numele Ștefan Molna. Un telegram de la frate-meu m-au înștiințat despre aceasta. Prin urmare, dacă ai de gînd să o publici în *Convorbiri* [1], va trebui să-i păstrezi și titlul, și pseudonimul.

Ți-am trimis ieri un mare pachet cu exemplare a *Poeziilor* [2] mele; unul pentru d-ta și celelalte pentru Pogor, Gane, Petrino și Biblioteca din Iași. Te rog să binevoiești a le împrăștia pe la adresele lor, și a-mi răspunde dacă au ajuns în bună stare.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE PHILADELPHE CUÉNIM

180

Mircesti, 23 sept. 1875

Mon cher Philadelphe,

Avant mon départ pour Paris, je me propose de me rendre à Jassi pour régler diverses affaires et entre autres celle de Bosié [1]. Je t'avertirai par un mot du jour de mon arrivée, afin que tu m'aides à terminer cette afaire, si c'est possible. Compliments de la part de Md Pauline et mille amitiés de ma part,

V. Alecsandri

Mircești, 23 sept. 1875

Dragă Philadelphe,

Înaintea plecării mele spre Paris, îmi propun să mă duc la Iași, pentru a aranja diverse treburi și între altele pe aceea a lui Bosié [1]. Te voi anunța printr-un cuvînt despre ziua sosirii mele, astfel încît tu să mă ajuți să termin această afacere, dacă este cu putință. Salutări din partea d-nei Paulina și mii de amiciții din partea mea,

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

181

Mircesti, [29] sept. [s.n.] 1875 [1]

Ma chère Marie,

Je suis heureux d'apprendre que ton gros chagrin a passé comme passent tous les orages: un peu de nuages, un peu de tourmente, un peu de pluie et après le beau temps. Je comprends d'ailleus que tu aies pleuré à l'idée de renoncer pour cet hiver au voyage d'Italie; à ton âge les moindres contrariétés prennent les proportions d'une calamité. Mais il est bon de se choquer de bonne heure contre de petites déceptions afin de s'habituer à faire triompher la raison.

Moi-même je me sens passablement ennuyé d'être obligé de passer la mauvaise saison dand les neiges, mais, le moyen de lutter contre l'impossible? Je t'ai déja dit que j'étais en train de négocier la vente de ma forêt, malheureusement les affaires de ce genre ne se terminent pas au gré de nos désirs. Souvent quand on croit avoir fini, c'est à recommencer. Or tout dépend de cette vente: voyage, plaisirs, projets de toute sorte.

J'y avais compté pour tenir la promesse que je t'avais faite d'aller avec toi et maman passer l'hiver dans un climat chaud et me griller délicieusement au soleil Hé bien ! j'avais compté sans mon hôte, car cette affaire me prendra tout l'hi-

ver et me forcera par conséquent de rester ici. Dieu veuille encore que mes démarches soient couronnées de succès jusqu'au printemps !

En attendant j'ai voulu t'éviter un hivernage pénible à la campagne et j'ai prié ma belle-soeur de te donner l'hospitalité jusqu'à la fin d'avril '76. Entre Mircesti et Paris le choix n'est pas douteux pour quiconque veut s'amuser et voir autre chose que de vastes champs couverts de neige. Ta tante a été assez bonne et gracieuse pour accepter ma proposition et se charger de toi, [2] elle déja si fatiguée. Je l'en remercie pour ma part avec reconnaissance mais il faut que de ton côte, ma chère enfant, tu fasse tout au monde pour lui rendre la tâche facile. En te laissant guider par ton coeur, qui est bon, tu sauras être *affectueuse, douce, soumise* et de bonne humeur, tu saura dompter certains vivacités de caractère qui peuvent être, parfois, blessantes pour les autres et te conduire enfin, comme une jeune fiile du monde et non plus comme une petite pensionnaire sans conséquence. Tu entre dans la vie, il me semble que tu doives te sentir heureuse d'y produire une bonne impréssion et de gagner la sympathie des personnes au milieu des quelles tu vas te trouver. Telle étant vis à vis de ma belle soeur et vis à vis du monde, tu nous rendras parfaitement heureux, ta maman et moi, et de mon côté, je m'attacherai à mettre mes affaires en ordre pour pouvoir subvenir à la réalisation d'une suite de beaux projet. *Mais dans le cas contraire* (cas impossible, je l'espère) je me verrai forcé de te faire rentrer à la maison et d'éviter ainsi à ma belle soeur des ennuis et des tourments provenant de ton fait.

Ceci dit, ma chère enfant, amuse toi bien; je compte venir à Paris bientôt pour régler les depenses de ton séjour là-bas car je désire que tu ailles un peu dans le monde et que tu ne manques de rien.

Maman et moi nous t'embrassons tendrement et nous comptons que tu te montreras digne de l'éducation que tu a reçue.

Ton père affectioné,

V. Alecsandri

Embrasse de ma part ta tante et tes cousines.

Mircești, [29] sept. [s.n.] 1875 [1]

Dragă Marie,

Sînt fericit aflînd că marea ta supărare a trecut cum trec toate furtunile: puțin nor, puțină agitație, puțină ploaie și apoi timp frumos. Înțeleg, de altfel, că ai plîns la gîndul de a renunța pentru iarna aceasta la călătoria în Italia; la vîrsta ta cele mai mici nemulțumiri iau proporțiile unei catastrofe, Dar este bine să te lovești din vreme de mici nemulțumiri ca astfel să te obișnuiești să faci să triumfe judecata.

Eu însumi mă simt destul de plictisit de a fi obligat să petrec anotimpul cel rău în zăpezi, dar, mijlocul de a lupta împotriva imposibilului? Ți-am spus deja că eram pe punctul de a negocia vînzarea pădurii mele, din păcate afacerile de soiul acesta nu se termină după dorința noastră. Adesea cînd crezi că ai terminat, o iei de la început. Or totul depinde de această vînzare: călătorie, plăceri, proiecte de tot felul.

Socotisem, pentru a-mi ține făgăduiala pe care ți-o făcusem, să merg cu tine și cu mama să petrecem iarna într-un climat cald și să mă prăjesc plăcut la soare. Vai! făcusem socoteala fără oaspetele meu, căci toată această afacere îmi va lua toată iarna și mă va sili, prin urmare, să rămîn aici. Să dea Dumnezeu ca demersurile mele să fie încununate de succes pînă la primăvară

Pînă atunci am vrut să te scutesc de neplăcerile iernii de la țară și am rugat pe cumnata mea să te găzduiască pînă la sfîrșitul lui aprilie '76. Între Mircești și Paris alegerea nu lasă nici o îndoială pentru oricine vrea să se distreze și să vadă altceva decît nesfîrșite cîmpuri acoperite de zăpadă. Mătușa ta a fost atît de drăguță să primească propunerea mea și să se ocupe de tine,[2] ea deja atît de obosită. În ce mă privește, îi mulțumesc cu recunoștință, dar trebuie ca și din partea ta, dragă copilă, să faci totul pe lume pentru a-i face misiunea mai ușoară. Lăsîndu-te călăuzită de inima ta, care este bună, vei ști să fii *afectuoasă, dulce, supusă* și bine dispusă vei ști să stăpînești unele vivacități ale caracterului care pot fi, cîteodată, jignitoare pentru alții și să te porți, în sfîrșit, ca o tînără fată de lume și nu ca o mică elevă de pension fără răspundere. Intri în viață, mi se pare că trebuie să te simți fericită făcînd acolo o bună impresie și cîștigînd simpatia persoanelor în mijlocul cărora te vei găsi. Fiind astfel față de cumnata mea și față de lume, ne vei face foarte fericiți, pe mamă ta și pe mine, și, la rîndul meu mă voi strădui să-mi pun treburile în ordine pentru a putea face față realizării unei serii de frumoase proiecte. *Dar în cazul contrar* (caz imposibil, o nădăjduiesc), mă voi vedea silit să te iau acasă

și să scutesc astfel pe cumnata mea de plictiselile și grijile venind din partea ta.

Acestea spuse, draga mea copilă, distrează-te bine. Socotesc să viu în curînd la Paris pentru a pune în ordine cheltuielile șederii tale de acolo căci doresc să ieși puțin în lume și să nu îți lipsească nimic.

Mama și cu mine te îmbrățișăm cu dragoste și socotim că te vei arăta demnă de educație pe care ai primit-o.

Tatăl tău iubitor,

V. Alecsandri

Îmbrățișează din partea mea pe mătușa și pe verișoarele tale.

182

Mircesti, 28 sept. [s.v.] 1875

Ma chère Marie,

Ta Tante m'ayant écrit que tu étais gentille et affectueuse, ainsi qu'il convient à une demoiselle qui a l'amour-propre de se faire bien voir de tout le monde, je m'empresserais de m'acquitter fidèlement de tes commissions. Je t'apporterai donc la robe de chambre, les carrés et surtout le pot de *serbet* au café. Mes malles sont prêtes, je n'attends que mon frère pour partir, aussi bien le mauvais temps avance et j'en ai peur. Je voudrais faire au moins la course de Mircesti à Paris sans grelotter, sachant d'avance ce qui m'attend au retour. Quand je serai à Paris je tâcherai de prendre des arrangements pour des leçons de musique et de peinture, si tu as réellement le désir de les continuer. Baligot m'a écrit que tu as des dispositions pour devenir un Raphaël; tant mieux si cela est, les musées s'enrichiront de tes oeuvres et ton nom passera à la postérité.

Maman t'embrasse tendrement, moi je t'engage d'en faire autant de ma part à tes cousines ainsi qu'à ta Tante.

Dis à Alice que j'ai reçu sa charmante lettre et que je lui apporterai la réponse de vive-voix. Mille bons baisers.

Ton père affec[tionné],

V.A.

Mircești, 28 sept. [s.v.] 1875

Dragă Marie,

Mătușa ta scriindu-mi că ești drăguță și afectuoasă, așa cum se potrivește unei domnișoare care are amorul propriu de a se face iubită de toată lumea, mă voi grăbi să mă achit cu fidelitate de comisioanele tale. Îți voi aduce deci rochia de casă, și mai cu seamă borcanul de *șerbet* * de cafea. Bagajele mele sînt gata, nu-l aștept decît pe fratele meu pentru a pleca, de altfel vremea rea se apropie și îmi este frică. Aș vrea ca măcar drumul de la Mircești la Paris să-l fac fără să tremur, știind dinainte ce mă așteaptă la întoarcere. Cînd voi fi la Paris, voi încerca să fac aranjamente pentru lecții de muzică și de pictură, dacă ai în adevăr dorința să le continui. Baligot mi-a scris că ai dispoziții pentru a deveni un Rafael; cu atît mai bine dacă este așa, muzeele se vor îmbogăți cu operele tale și numele tău va trece în posteritate.

Mama te îmbrățișează cu dragoste, eu te îndemn să faci la fel din partea mea verișoarelor tale și mătușii tale.

Spune-i lui Alice că am primit încîntătoarea ei scrisoare și că-i voi răspunde prin viu grai. Mii de bune sărutări.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE BOGDAN PETRICEICU HASDEU

183

Mircești, 4 oct. 1875

Domnule Hăjdeu

Dintre toți compatrioții noștri, d-voastră singur cunoașteți negreșit baladele lui Boian[1], părintele poeziei a cazacilor. Între ele se găsește una care pentru noi trebuie să aibă un mare interes istoric, căci este intitulată: *Năvălirea lui Chmelniski* în Moldova, sub Vasile-Vodă.

* În original, în limba română.

Vă rog foarte mult să-mi procurați o traducere a acelei balade, dacă vă este cu putință, și mă veți îndatori. N-am mai primit *Columna lui Traian*; [2] sper însă că n-a încetat publicarea acelei foi importante.

Fiind la Buc. astă-vară, v-am trimis poeziile [3] mele complete. Nu știu dacă vi le-au adus persoana însărcinată cu această comisie.

Al d-voastră devotat servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

184

Mircești, 10 oct. 1875

Iubite Negruzzi,

D-ra Mathilda Cugler mi-a trimis volumul poeziilor sale; aș dori să răspund la această amabilitate prin o politeță uzitată între autori; nu cunosc însă adresa d-sale. Vă rog dar să-mi indicați chipul cel mai sigur de a-i trimite colecția mea de poezii.

Mi-a părut foarte rău că n-am putut asista la ceremonia funebră din 1 oct.; însă am fost cam bolnav, precum sînt și acum. Schimbarea timpului are asupra-mi o influență foarte pernicioasă și fiindcă iarna vine cu pas grabnic, nu cred să am curajul de-a mă pune la drum ca să merg la Paris. Mă simt mult mai dispus a sta lîngă sobă.

Trimit un articol: *Albumul unui bibliofil*[1]. Faceți cu el ce-ți vroi.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

185

Mircești, 14 oct. 1875

Iubite Negruzzi,

Îm pare bine că articolul [1] meu a plăcut „Junimei"; te rog dar să-l publici așa cum este. Cît pentru urmare, va veni la timpul ei, adică nu știu cînd, căci cugetările și notele ce se înscriu într-un album se nasc din întîmplare, în urma unei cetiri sau unui incident. Îți promit să notez de aci înainte diverse cugetări ce-mi trec prin gînd la colțul sobei, și să ți le comunic cînd vor forma o cîtime prezentabilă. Pănatunci mă voi ocupa cu descrierea călătoriei mele la Crîm, în timpul războiului de la 1854—1855 .... pentru coloanele *Convorbirilor*.

Credeam că *Revista contimporană* [2] au reposat de tot, dar știrea că iar a înviat mă bucură; căci e de regretat de-a videa cum lîncezește biata literatură a capitalei. *Columna lui Traian* s-a suspendat asemine, precum și *Revista „Junimei"* [3]. Se vede că a dat un soi de *Cholera-morbus* în litere.

Politica, iată boala care seacă izvoarele imaginației și a bunului-simț în București. Feriți-vă măcar în Iași de așa cumplită epidemie. Eu voi da tot ajutorul putincios pentru susținerea *Convorbirilor*.

Apropo ... sito de *Convorbiri*, cred de cuviință să-l primiți pe dl. Petrino între colaboratori și să-i faceți o primire cît mai amicală, ca unui român care a venit să găsească ospețire între noi și ca unui om ce are talent. Arătați-vă mai puțin aspri și greoi în privirea lucrărilor sale; aș dori mult să afle în „Junime" încurajare și amicie.

Sper să vin de Sf. Dumitru la Iași și atunci voi aduce însumi poeziile mele pentru d-ra M. Cugler.

Amicii sincere,

V. Alecsandri

186

Mircesti, 3 novembre 1875

Ma chère Marie,

Ta maman est toute heureuse d'apprendre que la caisse avec les confitures est arrivée à bon port. Quant à la robe de chambre elle se doutait bien qu'on ne pourrait en tirer parti pour une toilette, et puisque l'étoffe n'est bonne tout au plus que pour un meuble, tu devrais en user de-suite en doublant ton strapontin d'artiste-peintre.

A-propos de peinture, je viens d'écrire à ma belle-soeur pour la prier de te donner les professeurs de ton choix. Quelles que soient les dépenses nécessitées par leurs leçons je ne m'y refuse guère du moment que tu manifestes si ardemment le désir de continuer tes études de musique et de peinture. Va aussi pour le cours dirigé par MM. Allard et Francôme. Seulement je me demande dans mon ignorance quelle relation peut exister entre le violoncelle et le piano? Explique-moi ce problème avec autant de science que de clarté sans toutefois tourmenter ton esprit de façon à faire monter le sang à la tête, inconvénient qui contribuerait à vermillonner le bout de ton nez.

Ainsi te voilà affligée d'un nouveau rhume de cerveau. Pauvre chérie! tu es redevenue esclave de ce tyran qui fait l'ornement saillant de la figure. Il va falloir se moucher, se remoucher, se reremoucher à outrance comme une petite pensionnaire. C'est humiliant, mais comme il s'agit d'empêcher que le rhume ne tombe sut la poitrine, je te conseille de prendre du sirop de sève de pin maritime. C'est un remède très efficace et que j'ai pratiqué avec le plus grand succès.

Je lis dans les journaux que vous avez là-bas un temps abominable. Tâche de t'exposer le moins possible aux intempéries ainsi qu'aux courants d'air. Ces derniers jouent un grand rôle en France, ils font partie intégrante de l'existence des Parisiens. Aussi les habitants de la Capitale des merveilles sont-ils toujours enrhumés et ornés d'engelures.

Ici nous avons eu plusieurs jours d'hiver très rigoureux, mais actuellement le temps s'est un peu radouci, dit-on, car pour ma part je me garde bien de sortir. Me voici enfermé pendant cinq mois entre Gogou et le feu du poêle, aspirant au printemps pour aller te voir et t'embrasser. Tu vas passer, je l'espère, un hiver agréable. J'enverrai bientôt de l'argent à ma belle-soeur, destiné à compléter ta garderobe. Dans cette somme sera compris un certain chiffre qui te sera remis à l'approche du nouvel An.

Il te servira à donner des étrennes, mais il faudra commencer par les gens de la maison. Ainsi tu offriras de ma part ainsi que de la tienne 100 francs à Florentine, 50 fr. à François et 50 à sa femme.

En tout 200 francs. Quant au reste tu en useras à ta guise.

Ecris-moi pour me dire comment tu te plais dans ton existence d'ex-pensionnaire? et encore une fois soigne-toi bien.

Je t'embrasse tendrement.
Ton père affectionné,

V.A.

P.S. Embrasse ta Tante et tes cousines. Les deux volumes trouvés dans la caisse sont destinés à la Princesse régnante. Je les ai envoyés pour les faire relier richement. A toi je te réserve mes oeuvres complètes. On en achève la publicité en ce moment.

Mircești, 3 noiembrie 1875

Dragă Marie,

Mama ta este fericită să afle că lada cu dulcețuri a ajuns la destinație. Cît despre rochia de casă, ea se îndoia că s-ar putea face din ea ceva pentru o toaletă, și pentru că stofa nu este bună decît cel mult pentru o mobilă, ar trebui să o folosești numaidecît îmbrăcînd strapontinul tău de artist-pictor.

În legătură cu pictura, i-am scris cumnatei mele pentru a o ruga să-ți dea profesorii pe care îi vei alege. Oricare ar fi cheltuiala necesară pentru

lecții, nu mă opun, din moment ce îți arăți cu atîta căldură dorința de a continua studiile tale de muzică și de pictură. Fie de asemenea și pentru cursul dirijat de d-nii Allard și Francôme. Numai mă întreb, în neștiința mea, ce legătură poate să fie între violoncel și pian? Lămurește-mi această problemă cu tot atîta știință și claritate fără ca totuși să-ți turburi mintea pînă la a face să ți se suie sîngele la cap, neplăcerea care ar contribui să-ți înroșească vîrful nasului.

Deci iată-te necăjită de un mare guturai. Biata de tine! Ai redevenit sclava acestui tiran care face ornamentul vizibil al figurii. Va trebui să-ți ștergi nasul, iar să-ți ștergi nasul, să-ți ștergi nasul peste măsură ca o mică elevă de pension. Este umilitor, dar cum este nevoie să împiedici ca guturaiul să nu coboare în piept, te sfătuiesc de a lua sirop de sevă de pin maritim. Este un leac foarte sănătos și pe care l-am folosit cu cel mai mare succes.

Citesc în ziare că aveți acolo o vreme îngrozitoare. Încearcă să te expui cît se poate mai puțin timpului rău, cît și curenților de aer. Aceștia din urmă joacă un rol mare în Franța, fac parte din viața parizienilor, De aceea locuitorii capitalei minunilor au mereu guturai și sînt împodobiți cu degerături.

Aici am avut mai multe zile de iarnă foarte aspră, dar acum timpul s-a mai îmbunat, se spune, căci, în ce mă privește, eu mă feresc să ies. Iată-mă închis timp de cinci luni între Gogu și focul din sobă, dorind primăvara pentru a merge să te văd și să te îmbrățișez. Vei petrece, sper, o iarnă plăcută. Voi trimite în curînd bani cumnatei mele, pentru completarea garderobei tale. În această sumă va intra și o anumită cifră care îți va fi dată la apropierea Anului nou.

Ea îți va servi să dai cadouri, dar va trebui să începi cu oamenii din casă. Astfel vei oferi din partea mea, cît și a ta, 100 de franci Florentinei, 50 de franci lui François și 50 soției sale.

În total 200 de franci. Cît despre rest, îi vei folosi după placul tău.

Scrie-mi cum te simți în starea ta de fostă elevă de pension? și încă o dată îngrijește-te bine.

Te îmbrățișez cu dragoste,

Tatăl tău iubitor,

V.A.

P.S. Sărută pe mătușa ta și pe verișoarele tale. Cele două volume, găsite în ladă sînt destinate prințesei domnitoare. Le-am trimis pentru a fi bogat legate. Ție îți păstrez operele mele complete. Publicarea lor se termină acum.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

187

Mircești, 10 nov. 1875

Iubite Negruzzi,

Dacă mai este timp și loc în numărul *Convorbirilor,* publică și alăturatul articol în *Albumul unui bibliofil.* De nu, va rămînea pentru numărul viitor.

Ce au devenit Eminescu [1]? Mai scrie sau nu?

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Fiind fraze multe franceze în acest articol [2], nu crezi că ar fi bine să fac eu însumi corectura? Ai putea să-mi trimiți coala de tipar prin poștă.

CĂTRE MARIE BOGDAN

188

Mircesti, 21 novembre 1875

Ma chère Marie,

Le nouvel An approche et certainement tu désires faire quelques cadeaux. A cet effet nous t'envoyons cinq cents francs, mamam et moi. Ce sont tes étrennes. Emploie les à ta guise.

C'est Marie Bogdan [1] qui va te les apporter prochainement, elle part dans une semaine et je pense que dans une quinzaine de jours elle sera à Paris. Ma charmante nièce nous a promis d'aller te voir le lendemain de son arrivée et

de te faire dîner ainsi que ta cousine au restaurant ! Quel beau rêve !. Elle compte rester une dizaine de jours à Paris et se rendre ensuite à Nice pour passer son hiver sous les rayons du soleil, sa santé exige cette cure agréable. Embrasse-la bien pour nous trois en la revoyant. Nous te le rendrons à notre prochaine rencontre.

Ton père affectionné,

V. Alecsandri

Mircești, 21 noiembrie 1875

Dragă Marie,

Anul nou se apropie și desigur dorești să faci cîteva daruri. În acest scop, îți trimitem cinci sute de franci, mama și cu mine. Sînt darurile tale. Folosește-le cum îți va plăcea.

Ți-i va aduce în curînd Marie Bogdan [1], ea pleacă peste o săptămînă și socotesc că peste cincisprezece zile va fi la Paris. Încîntătoarea mea nepoată ne-a făgăduit că se va duce să te vadă a doua zi după sosirea ei și că te va lua să cinați la restaurant, împreună și cu vara ta! Ce vis frumos! Ea socotește să rămînă zece zile la Paris și să se ducă după aceea la Nisa pentru a-și petrece iarna sub razele soarelui, sănătatea sa cerînd această cură plăcută. Sărut-o pentru noi trei cînd o vei revedea. Ți-o vom înapoia la viitoarea noastră întîlnire.

Tatăl tău iubitor,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

189

Mircești, 26 nov. 1875

Iubite Negruzzi,

Ți-am pregătit o *Legendă*[1] pentru numărul de Anul nou. În curînd voi prescri-o și ți-oi trimite-o, căci sînt obligat să

merg la București să fac parte din Camera care n-au voit să-mi acordeze congediul ce i-am cerut. [Dacă] ai de gînd să vii de sărbători acolo, mă vei găsi la Hotel Brofft. A revedere peste o lună, fiindcă sper să nu pierd mai mult timp acolo, și să revin lîngă biroul meu, pe care las mai multe lucrări începute.

Salutări frățești,

V. Alecsandri

190

Mircești, 30 noiem. 1875

Iubite Negruzzi, iată legenda[1] promisă pentru Anul nou. Numele de *Briar* nu este închipuit. Am cunoscut pe la 1840, la moșia unui moș al meu, în munți, un bivolar numit *Briariul,* un soi de uriaș care apuca bivolii de coarne și-i răsturna la pămînt. Suvenirul acestui om trăit departe de lume mi-a inspirat legenda aici alăturată. Las filologilor să constate rudierea bivolarului meu cu Briarul (sau Egeon) din mitologie, unul din giganții ce au atacat cerul și care avea o sută de brațe și cincizeci de capete. Eu mă mărginesc a face legende, a le trimite foaiei *Convorbirilor* și a îmbrățișa pe redactorul ei,

V. Alecsandri

Care titlul socoți c-ar fi mai potrivit pentru această legendă? *Briar bivolarul* sau *Ghioaga lui Briar*? Alege dintre amîndouă care ți-a plăcea mai bine.

Sper să plec luni 1 decembrie dacă s-a domoli gerul. Dacă-i vroi să-mi răspunzi, trimite scrisoarea la Mircești.

BIBLIOTECA — CENTRALĂ — UNIVERSITARĂ CLUJ-NAPOCA

CĂTRE RUCSANDA

191

Mircești, 2 dec. 1875

Rucsandă [1],

Îți trimitem pe Marghiolița pentru ca să asiste la cununia prințesei Olga[2], dar fiindcă eu plec astăzi la București, unde voi sta pînă la sărbători, cucoana Paulina are să rămîie cu totul singură la țeară. Foarte mult m-ai îndatori dacă ai trimite pe Marghiolița să-i ție companie pînă la întoarcerea mea, și îți promit că de căștegi se va afla la Iași după cum dorești. Te rog dar încă o dată ca să-mi faci mulțemirea de a trimite pe Marghiolița a doua zi, după nunta prințesei, căci este o copilă foarte blîndă și cumsecade și cucoana Paulina o iubește foarte mult.

Al d-tale servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

192

București, gioi, [a. 7 decembrie 1875]

Dragă Paulină,

Veștile ce-mi dai de la Ruginoasa m-au mîhnit, căci totdeauna mi-au fost grijă despre Rolla. El e în stare să facă un act de desperare pentru ca să puie capăt suferințelor sale și dacă s-ar întîmpla o asemine nenorocire, închipuiește-ți ce durere pe biata Smarandița. Bine ai făcut să spui că am de gînd să mă întorc acasă de sărbători și că voi

merge îndată la Ruginoasa. Mi-e grabă să fug de aice unde m-au prins urîtul mai mult decît totdeauna. Nu avem nimic important de lucrat la Cameră și prin urmare este de prisos a prelungi șederea mea în București.

Cît pentru Doamna [1], știam din scrisoarea lui Baligot că sufere de nevre, aceasta trebuie să fie cauza pentru care Măria-sa stă închisă în casă și nu vrea să vadă pe nime. Sper însă că această criză va trece.

M-oi duce chiar astăzi la madame Falcoianu [2] pentru comisionul Smărăndiței, adică pentru tocă; am pus la cale pentru voalul de Rosia, însă, pentru că aice nu se mai găsesc, dl. Brofft va scrie îndată la Petersburg.

Mița [3] petrece în toate zilele cu copilele la Paris și Noémi e foarte mulțumită că astfel au mai scăpat. Frate-meu primește ades scrisori de la cumnata-mea și de la Bébé și nime nu-i pomenește de boala Noémiei despre care scrie Mița. Nici Marghiolița, nici Baligot în scrisorile lor nu spun nimic. De unde dar Mița au găsit că starea sănătății Noémiei să fie așa de spăimîntătoare? Eu cred că este o exagerație. De aceea n-am zis nici un cuvînt lui Iancu, nevrînd a-l spariea.

Te sărut împreună cu Mosiu Gogu,

V. Alecsandri

193

București, 7 dec. 1875

Dragă Paulină,

În ziua sosirii mele aici, ți-am telegrafiat pentru ca să te înștiințez că am făcut voiajul în bune condiții și că sînt sănătos. De atunce tot bine mi-a mers și sper să-mi meargă tot asemine cît voi ședea la București.

Ți-am trimis cu Cocriță Cazimir voalul acel de lînă subțire din Rosia, precum și un corset și calțavete. Scrie-mi dacă corsetul e bun și dacă este pe măsura ce ai dorit? Dacă nu, spune-mi de-ți trebuie altul mai larg sau mai strîmt.

Am fost aseară la Fălcoiano [1] pe care l-am găsit foarte slab. Îmi e teamă că nu are s-o mai ducă mult. Cucoana Marița mi-au spus că s-au ocupat de comisiile matale și că au pregătit o lădiță pentru ca să o trimeată la Mircești.

Am de gînd să mă însărcinez eu însumi cu trimitere a lădiței și poate că voi da-o chiar vărului C. Cozoni ca s-o ducă la Mircești. Asemene și pentru ceai. Cît pentru tutun, neavînd timp a mă ocupa de el, te sfătuiesc să trimiți de-a dreptul la Roman ca să cumpere pacheturi mici de cîte un franc, și să dai pe fiecare zi cîte unul lui Vasili.

De sărbători sînt hotărît a mă întoarce acasă întovărășit de frate-meu.

Bucureștiul este foarte trist; lipsit de soarèle și chiar de teatru. Tot mai bine la țară, a revedere, dar în curînd. Te sărut împreună cu Gogu,

V.A.

194

București, duminică, [p. 7 decembrie 1875]

Dragă Paulina,

Precum ți-am scris [1] ieri prin poștă, iată că-ți trimit cu vărul Costachi Cozoni o cutie în care sînt două *robes de chambre* de pînză, o chitie de matasă și două pacheturi de ceai. Eu sînt sănătos și doritor de a mă întoarce acasă, deși aice clima este destul de dulce.

N-am făcut încă nimic cu pădurea, prin urmare să căutăm a scoate din lemnul din luncă tot profitul putincios pînă cînd se va prezinta un ocazion de vînzare a stejarilor din Patrașcani.

Scrisoarea ce mi-ai trimis nu e de la Marghiolița, dar de la fina mea din Francia. Moș Costaki mă înștiințează că-i sănătos și mă îndeamnă să mîntui tîrgul cu Hriste Ovanes pentru traverse. Vom videa.

Am fost ieri la Vodă, dar n-am văzut pe Doamna căci e bolnavă, sărmana, de picioare. Au suferit de un soi de paralizie, însă acum este puțin mai bine. Vodă însuși m-au sfătuit să nu vînd pădurea pînă a nu se termina drumul-de-fier. Văzînd și făcînd.

Am scris d-lui Baur în privirea vinului. Aice vinul roș au fost găsit foarte bun. Poate că voi vinde o parte lui Bacfft.

Cine au crezut vrodată că voi agiunge crășmar, eu regele Parnasului.

A revedere, te sărut împreună cu giupînu Gogu, deși dumnealui s-au supărat mai mult pe pornirea amorezatei lui decît pe plecarea mea. Complimente de la toți cunoscuții.

V. Alecsandri

195

București, sîmbătă, [13 sau 20 decembrie] [1] 1875

Dragă Paulină,

De patru zile a căzut un ger cumplit, dar cît de cumplit să fie, tot sînt hotărît să mă întorc acasă. Voi pleca deci marți seara și voi sosi miercuri dimineața la Mircești. Poate că voi culege pe moș Costaki la Adjud.

Sion te roagă să-i trimiți un colac de sărbători și Alecsandrina Roznovanu are poftă de turte. Pune să facă vreo trei farfurii mai mult pentru ca să i le trimitem de Crăciun.

N-am mîntuit nimic cu pădurea, căci englezii nu vor să facă contracte de traverse înainte de primăvară. Cît pentru Societatea ce au cumpărat pădurea lui Balș, nu mai are parale.

Să vă găsesc sănătoși. Te sărut împreună cu d-lui,

V. Alecs[andri]

196

Bucurest, [17—20] [1] décembre 1875

Ma chère Marie,

Je suis enchanté que tu aies repris tes leçons de piano et je serai encore plus quand tu commenceras celles de peinture, car je fonde de grandes espérances sur tes futurs chefs-d'oeuvre. Mon frère a reçu des lettres de Bébé qui l'ont mis au courant des plaisirs que vous prenez en compagnie de Marie Bogdan; il paraît qu'à vous quatre vous n'engendrez pas la mélancolie. Aussi j'ai grand regret de ne pas me trouver au sein de votre bande joyeuse. Depuis quinze jour je suis à Bucarest, fort ennuyé de mon mandat de député qui m'oblige à sortir par n'importe quel mauvais temps pour aller à la Chambre. Mais mon supplice ne durera pas longtemps; les fêtes approchent et à cette occasion nous aurons des vacances. J'en profiterai un des premiers pour retourner chez moi, auprès de Maman et de Gogou. En attendant je te charge d'embrasser de ma part ta Tante, tes cousines et Marie Bogdan. Nous vous envoyons à toutes nos félicitations pour le Nouvel An.

Ton père affectionné,

V.A.

București, [17—20] [1] decembrie 1875

Dragă Marie,

Sînt încîntat că ți-ai reluat lecțiile de pian și voi fi și mai mult cînd vei începe pe cele de pictură, pentru că îmi pun mari speranțe în viitoarele tale capodopere. Fratele meu a primit scrisori de la Bébé care l-au pus la curent cu distracțiile voastre în tovărășia Mariei Bogdan; se pare că voi patru împreună nu vă lăsați pradă melancoliei. De aceea îmi pare foarte rău că nu mă găsesc în mijlocul veselului vostru grup. De cincisprezece

zile sînt la București, foarte plictisit de mandatul meu de deputat care mă obligă să ies pe orice timp rău pentru a mă duce la Cameră. Dar chinul meu nu va dura multă vreme; sărbătorile se apropie și cu această ocazie vom avea vacanță. Voi fi printre primii care voi profita să mă întorc acasă, lîngă mama și Gogu. Pînă atunci te însărcinez să îmbrățișezi din partea mea pe mătușa ta, pe verișoarele tale și pe Marie Bogdan. Vă trimitem la toate urările noastre pentru Anul nou.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

197

Mircesti, 31 décembre [s.v.] 1875

Ma chère Marie,

Je suis de retour chez moi depuis deux jours, mais j'ai eu toutes les peines du monde pour y arriver, ayant été pris dans les neiges dans la basse Moldavie et ayant attendu pendant quatre jours, dans une petite ville de province, que la voie fut débloquée. Enfin en me risquant beaucoup, j'ai découvert mon village enfoui dans les neiges, et grâce à Dieu me revoici dans ma maison occupé à me dégeler et à lutter contre un gros rhume de poitrine. Il me semble que je reviens d'un voyage au Pôle Nord, aussi ma satisfaction est-elle bien grande de me retrouver au coin du feu entre Maman et Gogou. On me soigne, on me dorlotte et je me laisse faire, tout en me promettant de ne plus quitter mon domicile avant le retour du beau temps. Il est tombé dans nos parages un véritable déluge de neige et le froid sévit avec une intensité effrayante. C'est à ne pas mettre un ours à la porte. Hier nous avons reçu ta lettre du trois janvier par laquelle tu nous envoies des félicitations pour le Nouvel An. Reçois en retour nos baisers les plus tendres et nos voeux les plus chaleureux pour ton bonheur.

Le récit de la nuit de palpitations qui vous a tant effrayées nous a fort émus, et j'ai eu beaucoup de peine à calmer les inquiétudes de ta mère. Le médecin a raison de ne pas

y attacher une grande importance car c'est tout simplement un accident nerveux qui arrive à tout le monde et qui ne peut avoir de suites graves. C'est désagréable tout au plus à cause de l'anxiété qu'il occasionne. Cependant il ne faut pas dédaigner les prescriptions du médecin et quelles que mauvaises que soient les drogues prescrites il faut les prendre sans faire la petite bouche.

Soigne-toi, redeviens jolie, et va danser mais ne pleure plus comme une petite fille à la moindre contrariété , car les larmes font rougir les yeux et le nez. Maman t'envoie mille bons baisers en attendant de te voir à Mircesti. Gogou te baise les mains. Moi je te charge d'embrasser ta Tante et tes cousines pour moi.

Ton père affectionné,

V.A.

Mircești, 31 decembrie [s.v.] 1875

Dragă Marie,

M-am întors acasă de două zile, dar am întîmpinat toate greutățile din lume pentru a ajunge aici, fiind prins de zăpezi în Moldova de jos și așteptînd timp de patru zile, într-un mic oraș de provincie, ca linia să fie deblocată. În sfîrșit, riscînd mult, am descoperit satul meu înfundat în zăpezi, și slavă Domnului, iată-mă în casa mea ocupat să mă dezgheț și să lupt împotriva unei răceli la piept. Mi se pare că mă întorc dintr-o călătorie de la Polul Nord, de aceea mulțumirea mea de a mă găsi la gura sobei între mama și Gogu este foarte mare. Sînt îngrijit, răsfățat și eu mă las, făgăduindu-mi de a nu-mi părăsi locuința înainte de revenirea timpului frumos. Pe meleagurile noastre a căzut un adevărat potop de zăpadă și frigul bîntuie cu o putere groaznică. Un timp, de nici pe un urs să nu-l dai afară. Ieri am primit scrisoarea ta din trei ianuarie prin care ne trimiți felicitări pentru Anul nou. Primește în schimb sărutările noastre cele mai drăgăstoase și urările noastre cele mai calde pentru fericirea ta.

Povestea despre noaptea cu palpitații care v-au speriat atît ne-a neliniștit mult, și mi-a fost foarte greu să potolesc îngrijorarea mamei tale. Doctorul are dreptate că nu se arată îngrijorat de atîta lucru căci este numai

un simplu accident nervos care se întîmplă la toată lumea și care nu are urmări grave. Cel mult este neplăcut din pricina anxietății pe care o provoacă. Cu toate acestea, nu trebuie disprețuite prescripțiile medicului și oricît de rele ar fi doctoriile prescrise, trebuie să fie luate fără mofturi.

Îngrijește-te, redevino frumoasă și du-te să dansezi, dar nu mai plînge ca o fetiță la cea mai mică nemulțumire, căci lacrimile înroșesc ochii și nasul. Mama îți trimite mii de bune sărutări, așteptînd să te vadă la Mircești. Gogu îți sărută mîinile. Eu te însărcinez să îmbrățișezi pentru mine pe mătușa ta și pe verișoarele tale.

Tatăl tău iubtor,

V.A.

CĂTRE MIHAIL GANIȚKI[1]

198

[f.d.]

„Desigur[2], fiecare știe că poporul românesc a purtat secole de-a rîndul jugul păgîn, care l-a obișnuit cu chinuri, cu o răbdare infinită și, e groaznic de spus! cu robia ... Era firesc să ne așteptăm ca și în operele de creație populară și în monumentele de artă să predomine trăsăturile sumbre, sentimentul neliber al jugului, misticismul și, în genere, pesimismul. Asta așa ar fi fost în mod firesc și mai ales posibil, pe plan logic! În realitate, în acest domeniu găsim cu totul altceva. Ascultați melodiile sonore ale cîntecelor noastre. Veți găsi oare acea tristețe? Ele sînt atît de departe de disperarea sumbră! Priviți la desenele țesăturilor populare, de exemplu la țesăturile renumitelor noastre covoare. În ele veți găsi o cromatică variată, un amestec de tonuri luminoase și moi. Aceste îmbinări de colori sînt capabile să deștepte o dispoziție liniștită a spiritului. Mai mult chiar, în ele se exprimă o anumită psihologie a poporului și se observă spe-

ranța într-un viitor mai bun. Puneți alături și priviți la colorile sumbre și tulburi ale modelelor occidentale în care, în mod inevitabil, are prioritate misticismul și chiar pesimismul. Sînt două tipuri cu totul opuse în artă. Din aceeași natură în care se găsesc tonuri atît de multe, poporul german alege tonurile tulburi, posomorîte și caută să le îmbine în astfel de contraste, care prin combinarea lor întăresc impresia de mohorît. Artistul popular român acționează cu totul altfel. El nu modifică după bunul său plac îmbinările pe care i le dă natura nefalsificată, și dispoziția sa o întruchipează în culorile strălucitoare și clare ale naturii pline de viață și creatoare de viață. De la produsele industriei țărănești voi trece acum la monumentele de arhitectură românească. În ce mă privește, sînt de părere că în acest domeniu nu avem ceva original. De altfel, conform caracterului său, poporul se simțea mai bine sub arcadele bizantine rotunde și joase, în care e mai multă lumină, grandoare solemnă și simplitate maiestoasă, decît sub bolțile gotice unghiulare și întretăiate, în care totul e plin de întuneric misterios, în care misticismul îngrozitor se învecinează direct cu întunericul mormintelor ... De unde, veți întreba , românii au căpătat atîta claritate în alegerea, distribuirea colorilor, în operele lor de artă populară? Cum să ne explicăm, să spunem așa, un atît de mare optimism în desenul romînesc, dacă trecutul poporului a fost atît de amar, atît de tragic? ... Da, toate acestea sînt juste, dar nu trebuie uitat că, cu toate chinurile românilor, spiritul lor popular a fost totdeauna viguros și solid. Totdeauna acest spirit i-a impins înainte și, sub influența lui atotputernică, neamul s-a educat, a devenit tot mai rezistent și influențele dinafară au rămas, într-un fel, departe de psihologia populară. Iată de ce românca preferă tonurile luminoase și nu pe cele întunecate, îmbinările vesele, armonioase și clare. Împestrițarea veselă a covorului românesc îmi spune mai mult despre caracterul poporului meu decît tratatele plicticoase ale istoricilor și politicienilor care se referă la el. Încă o dată repet că nu-i deloc de nimic acel popor care creează țesături atît de frumoase, cu desene atît de minunate și variate."

CĂTRE ION GHICA

199

Mircești, 19/I [s.n.] 1876

Deux vieux amis, Négri et moi, t'envoient félicitations sincères pour ta fête, santé, joie, succes.

Alecsandri

Mircești, 19/I [s.n.] 1876

Doi vechi prieteni, Negri și cu mine, îți trimit sincere felicitări pentru ziua ta, sănătate, bucurie, succes.

Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

200

Mircești, 10 ghenar 1876

Iubite Negruzzi,

Te cred acum întors acasă din capitala gheșefturilor; vei fi găsit dar pe birou o mică colecție de cîntice populare de peste Olt [1] ce ți-am trimis pentru *Convorbiri*. Pe lîngă frumusețile poetice cuprinse în ele, ceea ce este de însemnat e asemănarea limbii din Valahia mică cu limba grăită la noi.

Îți trimit în acest plic de bună-venire poezia intitulată: *Noaptea albă* [2] pănă cănd voi da colb lui *Becri-Mustafa* [3] care trebuie să se fi deșteptat din somnul beției, de cînd șede

culcat în portofoliul meu. În *Ghioaga lui Briar* [4] s-au strecurat două greșeli destul de mari, pentru ca să reclame o erată în numărul ce este acum sub tipar, — în loc de:

„*Se pune* drept în cale-i, se prinse de-a lui coarne", trebuie cetit: „*se puse* drept în cale-i" etc.

Și în loc de:

„*Căci zioa* nu mai vine ..."

trebuie citit

„*Căci Zina* nu mai vine ..."

Tot cu această ocazie te rog să faci o mică notă în privirea împrumuturilor ce face *Curierul Bucureștilor*, din foaia d-tale, fără a-și da măcar osteneala de-a pomeni de ea. Astfel, în unul din numerii săi, *Curierul* a publicat *Ghioaga lui Briar*, făr-a menționa că-i luată din *Convorbiri*, încît ar crede cineva că sînt unul din colaboratorii foaiei bucureștene..., lucru ce nu-mi convine nicidecum.

Dă-i o sfîrlă bună lui dl. Haralamb Grandea, pentru ca să-l aduci pe calea bunei-cuviinți.

Îți doresc toate fericirile,

V. Alecsandri

CĂTRE PREȘEDINTELE SOCIETĂȚII „ROMÂNIA JUNĂ" DIN VIENA

201

Mircești, 11 ianuar 1876

Domnule prezident,

Cauza pentru care răspund atît de tîrziu la scrisoarea d-voastră din 2/14 mai, 1874 este că am așteptat să văd toate operele mele ieșite de sub tipar pentru ca odată cu răspunsul meu să le trimit societății „România Jună" din Viena. Săvîrșirea acelei publicații, întîrziind însă mai mult decît

gîndeam, vin a vă face cunoscut că am scris d-lui editor Socec din București, ca să aibă a expedia prin poștă atît repertoriul meu dramatic, cît și poeziile mele complete, la adresa ce mi-ați însemnat, adică I. Körblergasse 3.

Fericit de a putea contribui la înființarea bibliotecii acelei societăți, fac cele mai vii urări pentru prosperitatea „României Junâ", și vă rog să primiți asigurarea simțirilor mele de înaltă considerare,

V. Alecsandri

CĂTRE TITU MAIORESCU

202

Mircești, 12 ianuar 1876

Iubite domnule Maiorescu,

Îmi ieu libertate să intervin în favoarea unui vechi profesor ... (nu de economie politică) ... care după opt ani de serviciu au fost victima unui primar țîfnos. Numele lui este Costaki Mitici, catedra lui era o modestă catedruliță de școală primară în satul Bucșești, comuna Podurile, plasa Tazlăului de Sus, județul Bacău. Sărmanul! în fine și-au găsit și el Bacăul! și astăzi este pus în disponibilitate *din cauză de negligență.*

Cum se face că în timp de opt ani nime nu l-au găsit negligent și deodată în anul mântuirei 1875, sub domnirea primărească a necunoscutului Matei Crupenski, au căzut în așa mare greșală! Iată cum: În zioa fixată pentru cele din urmă examene, bietul Mitici, încungiurat de elevii lui, au așteptat de dimineață și pănă la doă oare după-amiazi venirea autorităților comunale pentru a proceda în prezența lor la examinarea tinerilor cetățeni din Bucșești. Acele auto-

rități însă fiind ocupate, se vede, cu mari afaceri de stat, au găsit de bună-cuviință a întârzia, fără a se îngriji de golul ce domnia în stomahurile copiilor ... căci junii strănepoți a lui Traian nu mâncaseră nimic din faptul zilei pentru ca să nu-și îngreuie facultățile intelectuale. Însă stomahurile începură de la o vreme a se revolta! oarecare murmure surde începură a se produce în *popor*, și profesorul, om cu prevedere, vrând a preveni complicări grave, trimise pe elevi la casele lor ca să îmbuce câte un drap de mămăligă, ... *il faut si peu de chose pour etouffer un commencement de révolte* ! *

Aice își arată nasul machiavelismul primarului! De-abia copiii flămînzi se departaseră de localul școalei, și iată că vini primarul ... *Deus ex machina* ... cu o falcă în cer și cu una pre pamînt, spre a constata și a face prescript verbal că elevii nu se găsesc la *tact* ... și, prin urmare, spre a acuza pe profesor de negligență.

Revizorul școalelor primare, unul numit *Moisescu* (nume judaic), amic a lui Matei Crupenski, zice amin și bietul Mitică se vede pus în disponibilitate !!!

Iată istoricul acestei lamentabile tragedii cămpenești. Acum se așteaptă deznodamântul final. Cine este chemat a-l decide? Ministrul. Deci mă adresez la ministru cu rugăminte ca să reintegreze pe pacient în funcția sa de profesor, și chiar dacă acesta ar fi oarecum culpabil de ceva negligență, să fie iertat pentru asta una oară, în considerarea slăbiciunei naturei omenești și mai cu seamă *românești*. Eu răspund pentru dînsul că-n viitor el se va feri de asemine păcat ca dracul de tămîie și ca bucureșteanul de slujba fără leafă.

Cu venirea mea în capitală, adică la Cameră, voi aduce mulțămirile mele pentru actul de dreptate sau de indulgență ce reclam în favoarea bietului Mitici ... (acest nume, nu știu pentru ce, mă înduioșează) și în convingere că veți lua în considerare indiscreta mea intervenire, vă rog să primiți asigurarea simțirilor mele de sinceră amicie.

Complimente respectuoase d-nei Maiorescu,

V. Alecsandri

* ... trebuie atîta de puțin pentru a înăbuși un început de revoltă! (limba franceză).

203

Mircesti, 15 janvier 1876

Mon cher Costaki,

J'espère que tu es bien portant, moi je vais passablement.

Voici les nouvelles que je reçois de Bucarest: un certain Paraschivesco [1]* ... (toujours des *esco* !) a commis un attentat contre Lascar Catargi. On dit celui-ci blessé au bras et au visage, mais sans gravité. Je ne connais pas les details de ce nouveau crime. Allons, la nouvelle génération va bien, elle semble promettre de bons communards pour l'avenir, à moins que les événements qui se préparent dans l'ombre ne changent les cours des idées et des tendance. A Bucarest on a l'air de se mettre sur le pied de guerre; à cet effet un crédit extraordinaire de six millions a été demandé à la Chambre et sera certainement obtenu d'urgence par Floresco. Une activité extraordinaire règne dans toute l'administration du Département de la Guerre; les officiers généraux sont tous en ville et ont des réunions fréquentes chez le général. Bref on sent la poudre ... et là il y a evidement un mot d'ordre et on suppose qu'il vient de la Néva. Combien cette mise en scène va-t-elle nous coûter?

Autre nouvelle. Mrs les actionnaires de nos chemins de fer se refusent de nous les vendre ... Tant mieux pour le moment, notre crédit n'étant pas assez solide sur les places de l'Europe pour nous lancer dans une affaire aussi compliquée ... et pourtant notre gouvernement semble être assez désappointé de la résolution prise à Berlin.

Balaceano vient d'être nommé Préfet de police à Bucarest .... hum !

J'ai télégraphié à Lascar Catargi pour lui dire que tous ses amis sont indignés de l'imfâme attentat dont il a été

* Urmează *pré[parer?]*, şters.

victime et qu'il font les voeux les plus chaleureux pour son prompt rétablissement.

De tout ce qui précède il résulte pour moi que je ne retrournerai pas à Bucarest cet hiver.

Le train passe dans un quart d'heure. Je ferme ma lettre en t'embrassant,

V. Alecsandri

Mircești, 15 ianuarie 1876

Iubite Costachi,

Nădăjduiesc că te simți bine, eu sînt potrivit.

Iată veștile pe care le primesc de la București: un oarecare Paraschivescu [1] (mereu *escuri*!) a comis un atentat împotriva lui Lascăr Catargi. Se spune că acesta este rănit la braț și la față, dar fără pericol. Nu cunosc detaliile acestei noi crime. Haide, noua generație merge bine, pare să făgăduiască buni comunarzi pentru viitor, numai dacă evenimentele care se pregătesc în umbră nu schimbă cursul ideilor și tendințelor. La București au aerul de a se pune pe picior de război; pentru aceasta, un credit extraordinar de șase milioane a fost cerut Camerei și va fi cu siguranță obținut de urgență de către Florescu. O activitate puțin obișnuită domnește în toată administrația Departamentului Războiului; ofițerii generali sînt toți în oraș și au reuniuni frecvente la general. Pe scurt, miroase a praf de pușcă... și aici este probabil un cuvînt de ordine și se bănuiește că vine de la Neva. Cît ne va costa această punere în scenă?

Altă veste. D-nii acționari ai căilor noastre ferate refuză să ni le vîndă. Cu atît mai bine pentru moment, creditul nostru nefiind așa de solid pe piețele Europei pentru a ne lansa într-o afacere așa de complicată... și totuși guvernul nostru pare să fie destul de dezamăgit de rezoluția luată la Berlin.

Bălăceanu a fost numit prefect de poliție la București... hîm!

I-am telegrafiat lui Lascăr Catargi pentru a-i spune că toți prietenii săi sînt indignați de infamul atentat al cărei victimă a fost și că-i fac urările cele mai călduroase pentru grabnica sa însănătoșire.

Din toate cele de mai înainte rezultă pentru mine că nu mă voi întoarce la București în iarna aceasta.

Trenul trece într-un sfert de oră. Închei scrisoarea îmbrățișîndu-te,

V. Alecsandri

204

Mircești, 22 ianuar. 1876

Iubite Negruzzi,

Te felicitez, înainte de toate, că ai scăpat din București cu ochii nescoși, căci în acest oraș ... vreau să zic în acest Cafarnaum de patimi, oamenii nu au mai activă ocupație decît de-a-și scoate ochii unii altora și văd că chiar bulgării de omăt s-au molepsit de acea tristă boală * ... În fine, ai ieșit de acolo întreg ..., dă laudă lui Dumnezeu și nu te mai îngriji de accesul de friguri ce te-au așteptat la Iași, cînd te-ai întors acasă. Un dascăl grec ce-am avut în copilărie făcuse și el două versuri pe care le rostea pretutindene, cît a trăit. Iată-le:

„Frigurile vino, frigurile trec
Și eu tot boeri remuno si ... grec!"

Nota bene: el era caftanit de Suțo pe la 1820 și-i zicea lumea: Caminaraki ... Să urmăm filozofia lui. Eu însumi pînă mai dăunăzi am suferit de bronșită căștigată la București și dezvoltată în Tecuci, unde am stat închis patru zile din cauza viscolului și a troianului care a ilustrat sărbătorile Crăciunului. Am tușit, am strănutat de credeam că-mi va sări capul de pe umeri și va servi de minge vestitului Gogu, cățelul meu, dar, în fine, acea stare de lucruri a încetat și acum m-am pus iar pe lucru ... însă am pierdut cîteva săptămîni, ocupîndu-mă exclusiv de nasul meu, care în acest timp au făcut o mare consumație de basmale. Omenire ticăloasă ! ... în zădar te fălești că împărățești asupra lumei, căci adeseori ești umila sclavă a unui mic sfîrc ce poartă titlul pompos de nas!

Sper că în curînd ți-oi mai trimite vreo două legende. Nu știu pentru ce și cum am prins gust la acest soi de poezie și mai cu seamă nu pot să-mi dau însumi seamă dacă nimeresc

* Directorul *Conv. lit.* fusese accidentat, lovit la ochi printr-un bulgăr de omăt, mergînd cu sania (I.N.). [Notă autografă a lui Iacob Negruzzi.]

sau ba, să mă ţin furcă de dînsa. M-ai îndatori mult dacă mi-ai comunica părerea d-tale în acest *predmet.*

În una din zilele nefaste, cînd eram condamnat la strănutarea neîntreruptă de care ţi-am vorbit, mi-a căzut la mînă cea de pe urmă broşură [1] a lui Ion Ghica şi am avut o mare mulţumire citind descrierea Bucureştilor de-acum o sută de ani. Tabloul e viu, bine colorat, original, şi, deci, m-am gîndit că ar putea foarte bine figura în *Convorbiri* .. dacă a-i împărtăşi ideea mea, m-aş însărcina să-ţi trimit un estract din acea broşură, întovărăşit de-o mică introducere.

Mă întrebi dacă am de gînd a mă întoarce la Bucureşti în iarna aceasta? O nu, nu, nu, şi de o mie de ori nu! M-am săturat şi de tuşit şi de strănutat, prin urmare am şi cerut un congediu. Doar să vie în discuţie chestia jidanilor şi să mă decid a-mi părăsi cuibul pentru ca să redevin oaspetele dl. Brofft ... Cameră pentru Cameră, prefer pe a mea şi las pe acea din dealul Mitropoliei lui Agarici *.

Aş fi dorit însă să asist la discuţia proiectului de instrucţie publică prezentat de Maiorescu, dar îţi mărturisesc că nu am curagiul să mă expun la noi viscoli şi la nouă aventure de iarnă. Proiectul va trece căci majoritatea Camerei este guvernamentală [2], însă cred că poziţia lui Maiorescu va deveni din ce în ce mai dificilă, faţă cu animozităţile ce au deşteptat în corpul profesoral. El însă este om de luptă şi nu se va da cu una, cu două, căci îmi pare înzestrat cu destulă energie. Voi ceti în *Monitor* cuvintele lui cu plăcere, fiindcă vorbeşte bine şi întrebuinţează o limbă elegantă.

Aştept numărul din fevruar ca să citesc ultima satiră [3] ce ai scris. Nu mă îndoiesc de calitatea ei, căci precum ţi-am mai spus, acesta este filonul, sau pe româneşte vîna ce eşti chemat a exploata cu un succes necontestabil. Aş dori totodată ca să nu părăseşti de tot şirul *Copiilor de pe natură* [4], care sînt foarte interesante.

Complimente d-nei Negruzzi şi amicii d-tale,

V. Alecsandri

Îmi lipsesc vol. VIII şi IX din *Convorbiri*. Este cu putinţă să mi le procur pentru ca să-mi îndeplinesc colecţia?

---

* D-nul I. Agarici, fost deputat şi vicepreşedinte al Camerei. [Notă autografă a lui Iacob Negruzzi.]

205

Mircesti, 1876, 26 janvier

Ma chère Marie,

Nous sommes bien aises d'apprendre que tu as fait brillamment ton entrée dans le monde et que tu as rapporté à la maison sinon ta robe intacte, du moins tes bras dont tu semblais être fort embarrassée dans ta dernière lettre. Enfin ! tu viens de faire tes premières armes, et tu as gagné ta première bataille en dansant sans discontinuer jusqu'à quatre heures du matin, et ,à l'instar des grands généraux, en tuant une robe sous toi. Certes, voilà de hauts faits qui comptent dans la vie d'une jeune fille, et que pour ma part je suis tout heureux de te voir recommencer. Avoir encore quatre bals en perspective et une nouvelle toillete ! Quel bonheur ! J'en ai des frémissements dans les jambes et j'ai presque envie d'aller te demander la faveur d'une contredanse. Mais sois tranquille, je ne quitterai pas mon cher coin de feu pour me livrer à sept cents lieues d'ici, à une chorégraphi paternelle. Amuse-toi bien, c'est tout ce que nous demandons maman et moi ; tu es à l'âge où l'on a besoin de secouer les années de pensionnat. Seulement, si au milieu de tes plaisirs, tu peux trouver le temps de nous écrire, tiens-nous au courant de tes succès et donne-nous des détails sur les bals auxquels tu vas assister.

Tu fais bien de continuer tes leçons de piano avec M. Nollet, mais tu ne me dis plus rien de la peinture dont tu as raffolé pendant quelque temps. Serait-ce une vocaion manquée? Tant pis car je comptais me composer tot un musée sorti de tes pinceaux et j'espérais te voir travailler à Mircesti des paysages d'après nature. On m'avait assuré que tu avais d'excellentes dispositions pour le coloris, aussi je regretterai fort que tu abandonnes une occupation aussi agréable.

Ta mère est toute fière d'apprendre que tu as l'ambition de te broder un mobilier, aussi se promet-elle de t'envoyer

bientôt un peu d'argent pour tes emplettes de drap, laines, soies etc.... Moi-même quand je viendrai à Paris je complèterai le reste. Ce sera, je l'espère, dans les premiers jours de printemps. En attendant, nous t'embrassons tendrement et te souhaitons des forces pour soutenir les fatigues de tes quatre bals.

Ton père affec[tionné],

V.A.

Mircești, 1876, 26 ianuarie

Draga mea Marie,

Sîntem foarte mulțumiți aflînd că ți-ai făcut în chip strălucit intrarea în lume și că ai adus acasă, dacă nu rochia ta întreagă, cel puțin brațele tale de care păreai, în ultima ta scrisoare, foarte încurcată. În sfîrșit, ai făcut începutul și ai cîștigat prima ta bătălie dansînd fără întrerupere pînă la ora patru dimineața și, ca și marii generali *, omorînd o rochie sub tine. Sigur, iată fapte mari care au importanță în viața unei fete tinere, și, în ce mă privește, sînt foarte fericit să te văd luînd-o de la început. A mai avea încă patru baluri înaintea sa și o nouă toaletă! Ce fericire! Îmi simt mîncărimi în picioare și aproape că îmi vine să viu să-ți cer favoarea unui contradans. Dar fii liniștită, niu-mi voi părăsi gura sobei pentru a mă deda, la șapte leghe de aici, la un dans părintesc. Distrează-te bine, este tot ceea ce cerem, mama și cu mine; ești la vîrsta la care ai nevoie să te scuturi de anii de pension. Numai dacă, în mijlocul plăcerilor tale, poți găsi timpul de a ne scrie, ține-ne la curent cu succesele tale și dă-ne amănunte despre balurile la care ai să asiști.

Faci foarte bine că îți continui lecțiile de pian cu dl. Nollet, dar nu-mi mai spui nimic despre pictura, de care erai așa de îndrăgostită într-un timp. O fi o vocație pierdută? Cu atît mai rău, căci socotisem să-mi fac un întreg muzeu, ieșit din penelele tale și, speram să te văd lucrînd la Mircești peisaje de pe natură. Fusesem asigurat că aveai bune dispoziții pentru culoare, așa încît voi regreta mult dacă părăsești o ocupație așa de plăcută.

Mama este foarte mîndră aflînd că tu ai ambiția să-ți brodezi un mobilier, așa încît ea își propune să-ți trimită în curînd ceva bani pentru cheltu-

---

* Comparație glumeață cu generalii care, în luptă, supunîndu-și caii la mari eforturi, îi omoară sub ei.

ielile tale pentru pînză, lînă, mătase etc. Eu însumi cînd voi veni la Paris voi împlini restul. Aceasta va fi, sper, în primele zile ale primăverii. Pînă atunci, te îmbrățișăm cu dragoste și îți dorim forță pentru a suporta oboselile celor patru baluri ale tale.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

CĂTRE IACOB NERUZZI

206

Mircești, 4 fevr. 1876

Iubite Negruzzi,

Unul din colegii mei de la Cameră mi-a vorbit în privirea unui manuscript de *Istoria românilor* pentru clasele primare, prelucrat de dl. profesor Alexandrescu Puiu, manuscript trimis de Ministerul Instrucțiunei Publice, comisiei de examinare din Iași. El m-au rugat ca să îndemn pe membrii acestei comisii ca să cerceteze acea lucrare și s-o înapoiască Ministerului cît mai în grabă.

Precît îmi aduc aminte, mi se pare că ți-am scris de la București în această chestie, rugîndu-te ca să faci a se realiza cît mai curînd dorința colegului meu. Se vede însă că lucrul nu s-a putut face păn-acum, căci am primit chiar astăzi o scrisoare din București prin care mi se vorbește de zisul manuscript și mi se renoiește cererea trimiterei lui la Minister.

Te rog dar să binevoiești a da zor lucrărei comisiei examinătoare pentru ca Puiu să nu ajungă cocoș în timp de o prea lungă așteptare; și în sperare că vei lua în considerație intervenirea mea în favoarea sa, îți vestesc că am terminat trei legende orientale: *Guardia saraiului* [1], a doua: *Vizirul lui Sultan Selim* [2] și a treia: vestitul *Becri-Mustafa* [3]. Acum îmi rămîne a le lăsa să se odihnească cîteva zile, apoi a le revedea, a le ciopli, a le gielui și în fine a veni la Iași, ca să

vi le citesc la „Junimea". În curînd sper să încep legenda *Deleanului* [4], pentru care aștept cîteva notiți de la cneaz A. Cantacuzino. Sujetul îmi surîde, căci caracterul Deleanului are o mărime cam sălbatică și de o rară energie.

Te-am întrebat în ultima mea scrisoare, nu-mi mai aduc aminte ce; și încă nu mi-ai răspuns; sper că nu frigurile te-au oprit să-mi răspunzi, căci prefer mai bine să fie cauza tăcerei provenită din lipsa de timp.

Nu ți-ar veni la socoteală să faci începutul anului X-lea al *Convorbirilor* cu una din legendele [5] mele? În cazul acesta, alege pe care ți-a cuveni mai bine, giudecînd după titluri; și eu ți-oi prescrie pe curat.

Ieșit-a numărul din fevruar al foaiei? Sînt foarte curios să-ți citesc satira.

Ce zici de catastrofa lui Maiorescu [6]? Nu mă așteptam să cadă atît de ușor. Ce înverșunare din partea profesorilor!

Tant de fiel entre-t-il dans l'âme des savants ! *

Ce are de gînd să facă acum amicul nostru? Are să revie la Iași sau să șadă tot în București?

Te salută frățește,

V. Alecsandri

CĂTRE TITU MAIORESCU

207

Mircești, 6 fevruar 1876

Iubite domnule Maiorescu,

Starea sănătății obligîndu-mă a asista de diparte la luptele [1] ce ai susținut și susții cu atîta demnitate și energie contra neîmpăcaților adversari ce s-au ridicat deodată spre a te combate cu armele personalității, vin să-ți adresez și

* Atîta fiere intră în sufletul savanților? (limba franceză).

felicitări și expresia simpatiilor mele. Ai căzut din minister (dacă retragerea d-tale se poate numi cădere), însă ai căzut pe picioare, cînd mulți din adversarii d-tale, cercînd a te îmbrănci, au căzut în brănci.

Profesorilor-deputați care au scos țipete de larmă în fața proiectului de Instrucție publică ce l-ai prezentat Camerii, li s-ar putea aplica cu drept cuvînt fraza cunoscută din Molière: *vous êtes orfèvre, Mr Josse,** iar avocaților le va rămînea mult timp calificarea ce le-ai aruncat în obraz de *exploatatori ai poporului*!

Încă o dată, iubite domnule Maiorescu, priimește felicitările mele și o călduroasă strîngere de mînă.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Te rog să arăți complimentele mele respectuoase d-nei Maiorescu.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

208

Mircești, 10 fevr. 1876

Iubite Negruzzi,

Am primit de-abie astăzi scrisoarea d-tale și m-am mirat de descuragiarea ce zici că te-a apucat în prezența numerosilor dușmani a foaiei *Convorbirilor*. Aceea dușmănie ridicolă ce provine dintr-un exces de amor propriu atins al unor persoane pe cari critica nu i-au menageat este o probă vederată de importanța ce au luat și ia pe fiecare an foaia ce redigi. Pe cînd alte încercări de publicații literare făcute în așa-

* „Sînteți orfevrier, dl. Josse". Molière, *l'Amour médecin* (limba franceză).

zisul centru intelectual al României (sau mai sadea în București) au trăit două zile și au murit a treia zi, *Convorbirile* au ajuns la al zecilea an a existenței sale. Această vitalitate neobicinuită sub cerul României excită turbarea neputincioșilor și-i îndeamnă a se asocia pentru a împiedeca pe alții de a face ceea ce ei sînt incapabili a lucra. Să-i lăsăm dar să latre ca cîinii la vînt și noi să ne cătăm de treabă, făr-a ne tulbura de acel lătrat.

Eu unul nu mă descurajez pe cît văd că nu ne lipsesc elementele necesare pentru întreținerea foii și îți promit să-ți trimit toate legendele ce am scris în anul acesta, fără ca să mă las a asculta propuneri ce mi s-ar face.

Am citit un mic articol în *Vocea Prahovei* întitulat *Al doilea ramașag*, subscris de Hajdeu, în care dă pe față mistificarea [1] ce a făcut foaiei *Convorbirilor*. Însă găsesc că mistificatorul astă dată e mai ridicol decît mistificatul, căci în loc de-o glumă isteață, el a făcut o insultă mogicească... și insultele de acest soi cad totdauna pe obrazul nespălat al impertinentului. Deci încă o dată îți zic: curagi! la copacul încarcat mulți aruncă pietre.

Te îmbrățișez și-ți doresc sănătate,

V. Alecsandri

Nu înțeleg pentru care motiv Hașdeu mi-au dedicat mie articolul său: *Ramașagul*. Este oare un mijloc indirect de-a mă face părtaș la batgiocurile adresate foaiei *Convorbirilor*? Se poate... și n-am decît a rîde.

209

Mircești, 10 fevr. 1876

Iubite Negruzzi,

Îți scriu în grabă cîteva rînduri ca să-ți vestesc că am compus chiar acum o nouă bucată de poezie, intitulată *Vîntul de la miazăzi*, care este urmarea legendei *Noaptea*

albă [1]. Acest vînt vine de scapă din închisoare primăvara ascunsă în fag și totodată pune capăt supliciului lui bietul *Statu-Palmă-Barbă-Cot*. Aș dori ca această poezie să se publice odată cu *Noaptea albă*, fiindcă una se completează prin cealaltă. Spune-mi dacă este chip de a le cuprinde pe amîndouă în același număr, ca să-ți trimit îndată manuscriptul.

Grație timpului care mă oprește de-a ieși, am sfîrșit legenda lui *Becri-Mustafa* [2]! E lungă; are peste 400 de versuri și multe note extrase din Cantemir. Căci nu ai timp să te rapezi pănă la Mircești! Plecând dimineața de la Iași, ai sosi aice la 11 ore, te-aș hrăni bine, te-aș îndopa cu poezii proaspete, din anul acesta, și apoi te-aș trimite ghiftuit înapoi cu trenul de 5 1/4 după-amiazi. Astfel ai agiunge acasă în aceeași zi, strigând aman, și cu chica topor!

Cum mergi cu frigurile?... sper că dacă ele te-au chinuit, și d-ta nu mai puțin le-ai *chinăit*, prin urmare cred că sînteți cfit unul către altul. Am citit ultima satiră [3] ce ai scris. E bună și cu atît mai bună că a apărut foarte la timp și ca un argument puternic adus în agiutor la cuvintele lui Maiorescu, adresate avocaților.

Salutare și sănătate,

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

210

Mircesti, 10 févr. 1876

Ma chère Marie, [1]

Tu es donc tout à fait lancée dans le monde et tu ne te prives de rien: bals, soirées, visites, en veux-tu, en voilà.

Comme cette existence ressemble peu à celle de la pension! Aussi je me demande si tu ne regrettes pas parfois le calme de la rue de Vaugirard? Il me semble t'entendre soupirer profondément en te rappelant les heures et les journées empreintes d'un charme tout monastique et d'une parfaite béatitude que tu as passées chez Madame de Barral... Après cela, je me fais peut-être des illusions. Quoiqu'il en soit je suis très-reconnaissant à ma belle-soœur de te conduire dans des salons distingués comme celui [2] de M. Drouin de Luys [3].

Là on peut rencontrer de personnes moins sautillantes, peut-être, que chez les Camonds et Cie, mais assurément plus chrétiennes et plus formées aux manières de la bonne compagnie.

Je serai heureux, pour ma part, de t'entendre enfin, juger de la valeur d'un salon, non par le nombre des polkas, que l'on y danse, mais par le ton exquis qui y règne. Cela viendra un jour... quand tu auras un peu lassé tes jambes à force de leurs faire executer des ronds et des entrechats. A ton âge on a un peu l'esprit dans les orteils, aussi je te conseille de les faire sautiller sans pitié pour l'obliger de remonter à sa place.

Tu t'excuses toujours, dans tes lettres, de l'irrégularité de tes réponses; c'est tantôt une raison, tantôt une autre qui t'ont empêché d'écrire. Pour Dieu, ma chère enfant, ne te tourmente plus à ce sujet et écris-moi quand tu pourras et surtout quand tu le voudras... car les lettres écrites *forcément* et par *simple* devoir, sentent la corvée d'une lieue et ce genre d'épîtres ne me font nul plaisir... ni à toi, non plus, n'est ce pas?

Tu as dû recevoir les 140 francs que maman t'a envoyé tu as là de quoi acheter la moitié du magasin du Louvre, mais il ne faut pas faire des prodigalités de ce genre, ce serait d'un mauvais exemple. Maman est toute fière de la concurrence que tu compte lui faire en matière de brodérie, et je crois, entre nous, qu'elle serait même très heureuse d'être

dépassée par toi... Du rest, nous jugérons avec une parfaite impartialité et nous donnerons la médaille au vainqueur.
En attendant ce beau jour, nous t'embrassons tendrement.
Ton père affectioné,

V. Alecsandri

Embrasse la tante et les cousines de ma part.

Mircești, 10 febr. 1876

Draga mea Marie,[1]

Ești pe de-a întregul intrată în lume și nu-ți lipsește nimic: baluri, serate, vizite, mai vrei, iată. Cît de puțin seamănă această viață cu aceea de la pension! De aceea mă întreb dacă nu regreți cîteodată calmul din strada Vaugirard? Mi se pare că te aud suspinînd adînc cînd îți amintești orele și zilele pline de un farmec mînăstiresc și de o perfectă fericire pe care le-ai petrecut la doamna de Barral... Poate, totuși, îmi fac iluzii. Oricum ar fi, sînt foarte recunoscător cumntei mele că te conduce în saloane distinse ca acela[2] al d-lui Drouyn de Lhuys.[3]

Acolo poți întîlni persoane mai puțin țopăitoare, poate, decît la Camond-zi și Comp., dar cu siguranță mai creștine și mai formate în manierele înaltei societăți.

Aș fi fericit, în ce mă privește, de a te auzi, în sfîrșit, judecînd despre valoarea unui salon, nu după numărul polcilor care se dansează, ci după tonul plăcut care domnește acolo. Aceasta va veni într-o zi cînd îți vei fi obosit puțin picioarele făcîndu-le să execute ronduri și sărituri. La vîrsta ta ai puțin mintea în degetele de la picioare, de aceea te sfătuiesc să le faci să țopăie fără milă pentru a o obliga să se urce la locul său.

Te scuzi întotdeauna în scrisori de neregularitatea răspunsurilor tale; este cînd un motiv, cînd altul care te-au împiedicat să scrii. Pentru Dumnezeu, iubita mea copilă, nu te mai chinui cu acest lucru și scrie-mi cînd vei putea și mai ales cînd vei vrea..., căci scrisorile scrise *cu forța* și numai din *simplă* datorie miros a corvoadă de o poștă și acest gen de scrisori nu-mi fac nici o plăcere... nici ție, nu este așa?

Trebuie să fi primit cei 140 de franci pe care mama ți i-a trimis. Ai cu ce să cumperi jumătate din magazinul Louvre, dar nu trebuie să faci risipe de felul acesta, ar fi un rău exemplu. Mama este foarte mîndră

de concurența pe care socotești să i-o faci, în materie de broderie, și cred, între noi, că va fi chiar foarte fericită să fie depășită de tine... De altfel vom judeca cu o perfectă imparțialitate și vom da medalia învingătorului.

Așteptînd acea frumoasă zi, te sărutăm cu dragoste,

Tatăl tău iubitor,

V. Alecsandri

Îmbrățișează pe mătușa și pe verișoarele tale din partea mea.

CĂTRE GEORGE SION

211

Mircești, 26 febr. 1876

Frate Sioane,

Am primit chiar acum vișinatul ce ai trimis Paulinei, l-am gustat, l-am găsit delicios, și am băut în sănătatea d-tale. Cu cine crezi că am purtat acest toast amical?... Ghici!... Cu sora d-tale, cu călugărița care se găsește acum la mine. Paulina îți mulțumește și speră ca și mine că vei mai veni în curînd la Mircești. Eu însă doresc să vii cu primăvara, pe timpul frunzelor, pentru ca să ne putem plimba în luncă și să ascultăm privighetorile și cucul... în dreapta.

Cînd te aflai aci am vorbit despre analissul ce ai întreprins a poemului Țiganilor [1]. Trimite-mi manuscrisul d-tale ca să-l public în *Convorbiri*. Deși ignoranții și oamenii de rea-credință și-au făcut un cal de război din pretinsa Direcție nouă, eu nu încetez de a mă interesa la foaia *Convorbirilor*, ca una ce a intrat în al X-lea an a existenții sale și merită prin urmare de a fi încurajate. Facă Hajdău [2] toate rămășagurile ce va voi, este unul pe care nu-l va cîștiga, acela de a da lovitura de moarte publicției literare din Iași. Cîinii latră, vîntul bate și stejarul tot în loc...

Te-am însărcinat cu niște comisioane la Socec[3] etc; cred că le-ai îndeplinit, și aștept dar rezultatul favorabil.

Drept care și în urmarea celor mai-sus pomenite, te îmbrățișez frățește,

V. Al.

Complimente de la Paulina. Gogu îți întinde o labă amicală. Odobescu îmi spusese că o să monteze comedia mea: *Boieri și ciocoi*[4]. Ce are de gînd?

P.S. Sora d-tale pleacă mîine la Iași de unde ți-a scrie. Acum se mulțumește numai a te săruta.

CĂTRE REGELE CAROL I

212

Mircești, 3 mart. 1876

Prea Înălțate Doamne,

M-am simțit fericit de a primi medalia[1] prețioasă cu care Măria-ta a binevoit a mă onora, dar nu mai puțin am fost pătruns de cuvintele afectuoase cu care Măria-ta a asociat acest semn de înaltă distingere.

A lucra cu devotament pentru patria sa este una din cele mai scumpe satisfaceri pentru un om conștiincios în îndeplinirea datoriilor sale. A prețui și a încuraja lucrările săvîrșite pe tărîmul Științei, Literilor și Artelor este una din cele mai frumoase prerogative ale unui șef de stat. Dezvoltarea și perfecționarea acelor ramuri ale geniului omenesc fac gloria popoarelor și adaog o strălucire totdeauna vie la coroana domnitorului.

Medalia „Bene Merenti", înființată de Măria-ta pentru recompensarea meritelor, va rămîne în țeara noastră o probă nepieritoare de atragerea Măriei-tale către tot ce este nobil, frumos și util, către tot ce poate înălța sufletul omenirei, și posteritatea va ști a ține cont de această simțire măreață.

Cît pentru mine, fericit de a aduce Măriei-tale omagele mele de sinceră recunoștință, am onorul a fi cu cel mai profund respect,

al Măriei-tale,
Prea plecat și supus servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE GEORGE SION

213

Mircești, 7 martie 1876

Iubite Sioane,

Mîine este aniversarea mișcărei de la 1848, și nu știu pentru ce mă gîndesc la bietul Coradini [1] care a dispărut de la acea epocă. Ce a devenit el și scrierile lui? În zadar am cercetat, n-am aflat nimic desigur. Hai dar să mai facem o ultimă demarșă și iată cum: Cunoști bine pe dl. Esarhu [2], agentul nostru în Italia; scrie-i să se adreseze la locurile competente din Florența unde a locuit familia lui Coradini, pentru ca să se descopere misterul dispariției nenorocitului meu amic. Nu poți crede cît mă interesez să cunosc soarta lui, cîtă bucurie aș avea dacă s-ar descoperi manuscriptele lui. Cine știe? poate că se află la vreun frate sau la vreo altă rudă de-a lui.

Mi-ai anunțat o broșură intitulată: *N. Bălcescu* [3] etc. Nu am primit-o încă. Care să fie cauza?

Am citit în jurnale vestea dizolvării Senatului și m-am mîhnit că țara este lipsită acum de luminile unui senator ca Panait Radu... sărmană Românie!

Plîngi ca mine, Sioane.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Complimente de la Paulina. N-ai de gînd să vii să cioc-nești ouă de Pași?

Îmi trimiți studiul ce l-ai făcut asupra *Țiganiadei*?

214

Mircești, 8 mart. 1876

Iubite Negruzzi,

Astăzi este aniversarul mișcării revoluționare de la 1848 și cu toate aceste îți trimit două poezii ce nu cuprind nici umbră de idee politică. Pentru ce acest contrast? pentru că lumea e plină de contrasturi.

Păn-a nu publica pe *Becri-Mustafa,* găsesc nimerit a pune în numărul din mai ceva care să nu aibă nici o asemănare cu legendele orientale... iarăși contrast precum vezi.

Scrie-mi cum găsești *Poiana fărmecătoare* și *Prier* [1]? Ele se resimt de vîntul primăverei, și pentru mine au meritul că m-au odihnit de tablourile sîngeroase ce-mi inspirase istoria Turciei. Fie ca și cetitorii să zică ca mine!

N-am primit încă numărul I al revistei din București [2]. M-ai îndatora împrumutîndu-mi-l pe cîteva zile. Peste o lună voi veni [la] Iași, iar pîn-atunci, *Vale!*

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Îți trimit și povestea lui *Cal galbin de sub soare.* Însărcinează pe dl. Creangă sau pe altul să o prescrie și o publică. În curînd ți-oi comunica urmarea *Albumului unui bibliofil.*

215

Mircești, 11 martie 1876

Iubite Negruzzi,

Fiind timpul de inundații, te inundez și eu cu poezii și cu articole în proză. Iată urma *Albumului unui bibliofil* [1].

Ți-o trimit pentru lunile de vară pe care francezii le numesc la *saison morte* *, pe când condeile scriitorilor se usucă și biata foaia *Convorbirilor* face zîmbre.

Grație unei dureri în șolduri, neprofitînd de timpul primăvăros care mă atrage în grădină, am fost obligat să stau liniștit în casă și să-mi întrebuințez oarele cu scrisul. Dacă șoldurile mele vor continua a mă ține la închisoare, poate voi mai produce ceva și oi mai trimite umplutură coloanelor din *Convorbiri*; însă mărturisesc că mult aș dori să fiu pus în neputință de a așterne negru pe alb, adică să nu mai am nici un pretext de-a ședea în casă.

Ai asistat la conferința lui Petrino [2], care au produs atît vuiet înainte de a avea loc? Poezia ce au citit merită atîta zvon?

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Adresa pe verso: Domnului Iacob Negruzzi
Iași

Mircești, 14 mart. 1876

216

Iubite Negruzzi,

Am avut răbdarea să citesc din scoarță în scoarță faimoasa *Revistă științifică și literară* [1] no. I, ce au apărut în București după atît zgomot, atîte fanfare, atîte anunciuri care promiteau ceva extraordinar! Și am pățit ca la iarmaroace, dinaintea unei barace de șarlatani, care anunță publicului minuni și-i arată cabazlîcuri. La Paris, în una din acele barace, se promitea: *Cel mai mare pitic din lume* și cînd intrai, te găseai față-n față cu însuși șarlatanul, ce era nalt ca toți oamenii. Publicul înșelat rîdea și ieșea fără a spune altora

* Sezonul mort (limba franceză).

mistificația ce pățise, pentru ca s-o pățească și alții și astfel Hajdeu francez făcea trebi bune.

Îți trimit broșura înapoi, rîzînd eu însumi de renghiul bucurestean, dar totodată mirându-mă de bogata sărăcie de idei și de talente a capitalei. Totul se reduce la deviza: *ridiculus mus* *, pe care ar trebui s-o adopteze societatea zisă literară și științifică, ce s-au scremut o lună întreagă pentru ca să producă no. 1 al broșurii. Această opintire seacă trebuie să încurajeze și mai mult pe redactorul *Convorbirilor literare*, singura foaie care este serioasă și producătoare. Ea se afirmă pe tot anul mai mult și astăzi a dobîndit dreptul de împămîntenire în domeniul literilor. Ea a devenit o putere de care se tem mulți din acei care, încălecați pe condei, fac cabriole ridicule: dovadă este violența atacurilor acelor paiați de litre, care neputînd să nimicească foaia *Convorbirilor* printr-un duel leal, se înarmează cu arma lui Don Basilio: *la Calumnia*, cercînd a atribui „Junimei" din Iași tendințe monstruoase sub porecla de *Direcție nouă*. Misterul acestei campanii bucureștene în contra „Junimei" din Iași este clar pentru cine cunoaște spiritul de postomanie ce animă pe frații de peste Milcov. Astăzi se găsesc în minister patru moldoveni, adică patru moldoveni ocupă patru posturi din cele mai importante a țării! *Ergo*, moldovenii au năvălit în București și au luat pînea din gura acelor care singuri se cred în drept de-a se hrăni din budget... un *drept de naștere*. De acolo ură, violență, calomnie și mai presus de toate rea-credință.

În adevăr, presa bucureșteană prezintă astăzi spectacolul cel mai grotesc și totodată mai abject, căci propagă un antagonism neîmpăcat între Iași și București, o tendință vederată către separatism... Cum să le răspundem noi? Prin o indiferență disprețuitoare, prin lucrări serioase și din timp în timp prin un hohot răsunător. Vîntul bate, cînii latră, însă oala firbe-n vatră.

---

* Cuvinte din fraza lui Horațiu: *Parturiunt montes : nescetur ridiculus mus* (Se căznesc munții: se naște un șoarece ridicol) (limba latină). Folosită de La Fontaine în *La montagne qui accouche*.

Te rog să arăți complimentele mele d-nei Negruzzi și să primești afectuoasele mele salutări,

V. Alecsandri

CĂTRE GEORGE SION

217

Mircești, 14 martie 1876

Iubite Sioane,

Paulina au primit semințele de Da sau Poate, și îți mulțumește în sperare de a-ți trimite îndărăt cantalupi de prima calitate. Și eu din parte-mi îți mulțumesc pentru îndeplinirea comisioanelor ce ți-am dat. Rămîne numai să cercetezi la Socec cum merge sau mai bine zicînd: cum stă cu publicarea ultimelor volume din scrierile mele.

M-am mîhnit de procedeul d-lui Carp [1] către d-ta, căci fie cineva din orice partid, din orice coterie, nu este scutit de legea politeții. Cît pentru manuscrisul ce ți-am cerut, în adevăr că nu mă gîndisem la obstacolele ce te opresc de a-l da *Convorbirilor*. Admit motivele care te pun în imposibilitate de a deveni colaborator acestei foi, însă nu voiesc să te introduc în coloanele ei sub masca anonimului. Sion are dreptul de a intra pretutindeni cu obrazul descoperit, așadar nu primesc amicala propunere ce mi-ai făcut de a-mi sacrifica o lucrare importantă numai și numai pentru de a-mi face mie plăcere.

Mă întrebi despre medalie? [2] Adevărul este că am primit într-o zi o scrisoare foarte amabilă și foarte afectuoasă de la Măria-sa, împreună cu o cutiuță în care se găsea o medalie mică cu deviza: *Bene merenti*. Nu mă așteptam nicidecum la această grațiozitate căci nici nu știam nimic despre instituirea acelei medalii. Am răspuns Măriei-sale cum se cuvenea, conform legei politeții, și iată cum se face că subscriu astăzi,

Amic devotat și medaliat,

V. Alecsandri

218

Mircești, 15 mart. 1875

Iubite Negruzzi,

În *Albumul unui bibliofil* ce ți-am trimis mai dăunăzi, este un articol intitulat: *Un orator mut* [1]. Te rog să nu-l publici pînă nu-i primi avizul meu, căci am de gînd a-l mai completa. Celelalte părți din *Album* pot să apară așa cum sînt, și aceasta, precum ți-am scris, în lunile de vară cînd ai lipsă de materie.

Al tău amic,

V. Alecsandri

219

Mircești, 17 mart. 1876

Iubite Negruzzi,

Durerile mele tot continuă ca și frigurile d-tale, însă astă dată fără a da rod. Aștept acum încetarea lor, pentru ca să scriu ceva despre D. Rallet [1], o personalitate, care nu a fost neînsemnată în luptele noastre pentru unire în contra lui Vogoride.

În privirea medaliei *Bene merenti* [2], tot ce știu este că în una din zilele trecute am primit pe neașteptate din partea prințului Carol o scrisoare foarte amabilă și afectuoasă împreună cu medalia. Mai pe urmă am citit în *Monitor* numele persoanelor medaliate odată cu mine, însă nu am văzut trecut în listă pe d-l Cazeneuve [3]. Nu mă dumeresc de unde Balassan au luat această știre de a publicat-o în *Curierul* lui, și nici cred că domnitorul ar fi medaliat pe un prestidigitator, însă nu m-aș mira ca acesta să fi scamotat medalia.

Oricum să fie însă, datoria mea au fost să răspund la o politeță prin politeță și am răspuns Măriei-sale precum se cuvinea.

Broșura I a *Revistei* [4] lui Hajdeu-Brănză et C-ie ți-am trimis-o; cred că acum trebuie să o fi primit. Dacă numerile viitoare vor semăna celui dăntăi, darea de seamă ce va face foaia *Convorbirilor* va fi negreșit de natură a produce, între redactorii *Revistei*, efectul unui bulgăre aruncat într-un cîrd de gîște.

Sînt curios de-a citi articolul lui Liteanu [5], precum și poemul lui Petrino [6]. Despre cel dăntăi sînt încredințat că e bine scris, oricare ar fi critica operelor mele; despre cel de-al doilea, doresc să-l găsesc demn de laudele ce îi s-au făcut în *Apărătorul legii*.

Cît pentru partea smăntănită a societăței Iașului, după cum au poreclit-o Balassan [7], eu, dacă aș face parte din sexul frumos, mănia și indignarea m-ar preface din smîntănă în lapte acru. Auzi poreclă! Se vede că redactorul *Curierului* are drept calimară o oală de scopt politica și chișleagul.

Dacă vei primi numărul II al *Ravistei* din București, te rog să mi-l trimiți ca să-l citesc și eu și ți l-oi înapoia îndată.

Afectuoase salutări,

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

220

Mircesti, 22 mars 1876

Ma chère Marie.

Je viens d'apprendre que Marie Bogdan [1] est arrivée depuis plusieurs jours, mais la méchante est passée dans les environs de Mircesti sans me donner signe de vie. Aussi je me propose de la gratifier d'une semonce de premier

choix quand je la rencontrerai. Cela lui est dû, puis cela rentre dans mes attributions d'oncle. Mon départ est subordonné au paiement du bail de la St. Georges, que j'attends avec autant d'impatience que les Camonds * attendent le Messie. La rentrée de cet argent n'aura lieu que dans un mois, c'est-à-dire le 23 avril, chère et précieuse époque où ma bourse ne souffrira plus du vide désolant qui l'afflige depuis si longtemps. D'ici là je réprime les aspirations de voyages pour me livrer béatement à la contemplation de la nature.

Cela ne coûte rien et cela repose ma vue fatiguée par les six mois d'hiver que nous venous de traverser. La campagne a perdu son implacable blancheur de neige pour revêtir ses beaux habits de printemps. La voilà tout en vert des pieds à la tête et toute souriante au soleil. Je l'aime mieux ainsi, cette toilette lui va à ravir.

C'est donc convenu, la veille de mon départ je t'avertirai par un télégramme et une fois rendu à Paris je me mettrai à la disposition de ma nièce [2] et de ma fille pour faire la cruche à deux anses. A nous trois nous combinerons quelques jolies parties de campagne et nous rirons. La seule chose qui obscurcit cette brillante perspective c'est que sans doute, je ne trouverai plus à Paris Georges [3] et Hélène puisqu'ils n'y doivent séjourner qu'un mois. Mais Alice [4] sera là je l'espère et je me fais une fête de la voir mariée et trônant dans son joli ménage avec toute la grâce qui la distingue.

Maman est toute heureuse à l'idée d'avoir bientôt ton portrait en cheveus gris ** et crépés; elle l'attend avec impatience et, pour fêter dignement son arrivée et surtout celle de l'original, elle s'occupe de fleurir le petit jardin. Gogou, de son côté, va se faire beau afin de jouer avec toi sur le lit, le soir quand tu te coucheras. Enfin, les populations se proposent de te faire une réception comme à la reine de Saba [5].

---

* Marie Bogdan a înlocuit în cartea sa numele familiei de evrei, Camond, cu *juifs*.

** În original este *gris*, Marie Bogdan corectează în *blonds*.

En attendant, embrasse ta tante et tes cousines pour moi. Maman t'envoie mille baisers.

Ton père affec[tioné],

V.A.

Je ne sais si je pourrai assister au mariage de Jocrisse [6]. Je n'ai pas encore vu sa fiancé mais en allant à Jassi je tâcherai de me procurer le portrait de ta future cousine et de te l'envoyer pour satisfaire ta curiosité. On ne la dit pas jolie, mais en revanche Jocrisse est serieux!

Mircești, 22 martie 1876

Draga mea Marie,

Am aflat că Marie Bogdan [1] a sosit de mai multe zile, dar răutăcioasa a trecut prin împrejurimile Mircești fără să-mi dea semn de viață, De aceea îmi propun să-i fac un reproș de prim ordin cînd o voi întîlni. O merită, și apoi aceasta intră în atribuțiile mele de unchi. Plecarea mea este subordonată plății arendei de la Sf. Gheorghe pe care o aștept cu aceeași nerăbdare cu care Camondoșii * îl așteaptă pe Mesia. Sosirea banilor acestora nu va avea loc decît într-o lună, adică la 23 aprilie, iubită și scumpă epocă la care punga mea nu va mai suferi de golul dureros care o complesea de atîta vreme. De aici înainte îmi înfrînez dorințele de a călători pentru a mă deda cu fericire contemplării naturii.

Aceasta nu costă nimic și odihnește vederea mea obosită de cele șase luni de iarnă pe care le-am trecut. La țară pămîntul și-a pierdut neîndurătoarea sa albeață de iarnă pentru a îmbrăca frumoasele sale veșminte de primăvară. Iată-l în întregime verde, din cap pînă în picioare și surîzînd în soare. Îmi place mai mult așa, această podoabă i se potrivește minunat.

Deci ne-am înțeles, în ajunul plecării mele te voi vesti printr-o telegramă și, odată ajuns la Paris, mă voi pune la dispoziția nepoatei [2] și fiicei mele pentru a deveni oala cu două toarte. Cîteșitrei vom aranja cîteva frumoase partide la țară și vom rîde. Singurul lucru care întunecă această strălucită perspectivă este că, fără îndoială, nu voi mai găsi la Paris pe Georges [3] și pe Hélène pentru că nu vor rămîne acolo decît o lună. Dar

* Cf. aici p. 287 subsol.

Alice [4] sper că va fi acolo și îmi fac o sărbătoare din a o vedea măritată și tronînd în frumosul său menaj cu toată grația care o deosebește.

Mama este foarte fericită la gîndul că va avea în curînd portretul tău cu păr gri * și frizat; ea îl așteaptă cu nerăbdare și, pentru a sărbători cum se cuvine sosirea lui și mai cu seamă a aceea a originalului, se ocupă cu aranjarea florilor în mica grădină, Gogu la rîndul său, se va face frumos, pentru ca să se joace cu tine pe pat, seara cînd te vei culca. În sfîrșit, locuitorii își propun să-ți facă o primire ca a reginei din Saba [5].

Pînă atunci, sărută pentru mine pe mătușa ta și pe verișoarele tale. Mama îți trimite mii de sărutări.

Tatăl tău iubitor,

V.A.

Nu știu dacă voi putea să asist la căsătoria lui Jocrisse[6]. Nu am văzut-o încă pe logodnica lui, dar mergînd la Iași, voi încerca să-mi procur portretul viitoarei tale verișoare și să ți-l trimit pentru a-ți satisface curiozitatea. Nu se spune că este frumoasă, dar în schimb Jocrisse este serios!

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

221

Mircești, 28 mart. 1876

Iubite Negruzzi,

Scrisoarea adresată de dl. Petrino ziarului *Românul* [1] m-au cuprins de mirare. Cum se poate ca un om inteligent să răspundă cu aseminea manieră amabilităților cu care au fost întîmpinat la venirea sa în Iași de către societatea „Junimei"? Și el au căzut în capcana grosolană ce caută să întindă oamenii ostili acestei societăți? Și el crede în stahia *Direcției nouă*, înventată pentru spaima copiilor și a idioților? ... Încă un molipsit de boală imaginară, un molipsit agiuns la

* Cf. aici p. 287 subsol.

gradul acel pernicios unde omul își pierde până și regulele cele mai elementare ale bunei-cuviinți. Dumnezeu să-l ierte, că nu știe ce mai zice. Îmi pare rău însă că Carp s-au potrivit lui și s-au grăbit de a-l destitui, făcînd astfel dintr-un rătăcit *o victimă politică.*

Să vezi acum cu ce mod dibaci jurnalele au să exploateze acest incident, mai cu seamă dacă alegerile senatoriale vor da o majoritate guvernului [2]. Iar țipete, protestări etc. și mai cu seamă batgiocuri.

Sînt curios să aflu cine au fost ales în Iași? Și dacă Mîrzescu [3] a izbutit a întruni majoritatea voturilor pentru ca să îndeplinească toate cîte au promis, adică să deie ministerul în giudecată și să treacă chiar peste capetele miniștrilor ... (sic!)

Te rog să-mi trimiți n-rul II al *Revistei științifice și literare* [4] și cum oi citi-o, ți-oi înapoi-o imediat.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

222

Mircești, 2 april 1876

Iubite Negruzzi,

Printre terfeloagele mele am mai găsit și o prescriere a scenelor reprezentate de Irozi în sărbătorile Crăciunului. Manuscrisul e cam greu de descifrat, fiind scris cu slove ..., dar cred că dl. Lambrior, care se ocupă de obiceiurile românilor, ar putea să-l studieze și să-l completeze în interesul *Convorbirilor.*

Ți-l trimit odată cu urările mele sincere de sfintele sărbători care se apropie și care te vor găsi la țeară ca un om cuminte ce fuge de atmosfera ciumașă a politicei.

Complimente d-nei Negruzzi.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE CONSTANTIN ESSARCU

223

Mircești, 3 april 1876

Domnule agent [1],

Amicul nostru Iorgu Sion [2] mi-a comunicat răspunsul d-voastre relativ la cercetările ce ați primit a face despre M.A. Corradini și despre manuscrisele lui.

Vin a vă mulțumi pentru grațiozitatea cu care ați admis această propunere, menită de a descoperi urmele unui compatriot dispărut chiar din anul 1848, unui poet de talent, a cărui scrieri merită de a fi căutate.

Permiteți-mi însă totodată a vă face cunoscut că răposatul N. Bălcescu mi-a spus la Palermo, unde am petrecut împreună iarna din 1847, că găsise în biblioteca de la Genova mai multe lăzi pline cu corespondenții relative țării noastre.

Acele corespondenții proveneau, zicea Bălcescu, de la împiegații contoarelor Băncei Genoveze, așezate pe malurile Mării Negre și ale Dunărei. Ele trebuie să conție notițe foarte interesante despre starea țării noastre în secolii trecuți.

D-voastră, care aveți o predilecție marcantă pentru vechile manuscrise privitoare României și care ați făcut pîn-acum atîtea descoperiri importante, veți avea negreșit o mare dorință de a profita de indicările lui Bălcescu și, în această convingere, am găsit de datorie a vă scrie.

Primiți, domnul meu, asigurarea considerării mele cele mai distinse.

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

224

Viena, 23 april 1876

Dragă,

Întocmai ca cucoana Kirița, am făcut un voiagiu [1] minunat și frumos m-am primblat, păn-ce-am sosit la Viena. Aice,

voi ședea încă astăzi, vineri, pentru ca să mă odihnesc bine și mîni voi pleca de-a dreptul la Paris pe la Strassburg.

De la Mircești pînă la Lemberg am avut călduri mari și am văzut pretutindene secetă, însă de la Lemberg înainte recoltele sînt frumoase căci au plouat. Prin Moravia și pănă la Viena cîmpiile sînt inondate; trebuie să fi căzut un adevărat potop.

Am avut avantagiul să fiu tot singur în vagon și să dau peste conductori amabili care nu refuză guldenul și astfel am fost scutit de tovarăși de drum care împuțesc sufletul cu cigare puturoase. De-aș fi tot atît de favorizat pănă la Paris aș zice: aferim!

Aice am tras la Goldene Lamm fiindcă cunosc pe stăpînul otelului, dl. Hauptmann; aveam de gînd să mă duc la teatru, însă fiind vînt și frig, am găsit de cuviință a sta binișor acasă și a mă culca devreme.

Deșteptîndu-mă azi-dimineață și privind pe fereastră, am văzut cîni înhămați la căruțe și mi-am adus aminte cum rîdeai cînd ai fost la Viena. Îți închipuiești pe tulumbagiul nostru înhămat la pompă?

Nu se află nici un compatriot la otel. Criza îi ține pe-acasă Binecuvîntată să fie această criză salutară!

Sînt sănătos. Fii dar liniștită și nu te osteni peste măsură cu lucrul. Te sărut împreună cu Gogu și doresc să vă știu sănătoși.

V. Alecsandri

225

Strassburg, sîmbătă, [24, 26 aprilie] 1876

Dragă,

Nu am putut să mă opresc în Viena mai mult de 24 de ceasuri, fiind timpul nesuferit; vînt, răceală și sacalîc. Am plecat deci a doua zi după sosirea mea, cu gînd să merg de-a dreptul la Paris, însă pe drum ne-am găsit opt persoane într-un vagon, dintre care două dame grase cît turnul Galiei

și un rus care nu se spălase pe picioare de cînd se născuse! Această companie puțin plăcută m-au ostenit astfel, încît am hotărît să o părăsesc la Strassburg și să o las a urma drumul spre Paris fără mine. Astă noapte o voi petrece-o aice, la otelul de Paris, unde am fost împreună, și mîini voi pleca cu trenul de la 10 1/2 dimineața pentru ca să sosesc în Paris la 91/2 seara.

Am făcut o primblare prin oraș, singur; orașul mi-au părut trist, fără mișcare, deși am întîlnit mulți ofițeri și soldați nemți; am vizitat și Catedrala pentru ca să văd părțile atinse de ghiulele în timpul războiului. Tot ce-au fost stricat s-au dres, însă nu știu pentru ce părțile noi mi-au părut ca niște pete.

E curios lucru; înainte cînd treceam podul de la Kehl [2], mi se părea că văd pe malul Franciei un aer de veselie și istețime, care făcea un contrast vederat cu caracterul apatic al populației de dincolo de Rin, acum însă ambele maluri au acelaș aspect trist și monoton.

Prin oraș toate figurile ce am întîlnit mi-au părut că au un aer nemțesc, iar nu expresia vioaie a francezilor. Poate să fie efectul imaginației ..., dar nu cred să mă înșel. Este ceva în atmosferă care apasă mintea și întunecă sufletul.

Eu sînt sănătos, deși nehrănit la vreme și neodihnit ca acasă; dovadă că mă găsesc în viațu ce convine naturei mele, precum țiganului îi priește șatra batută de toate vînturile. Poimîni voi videa pe Marghiolița [3] și voi termina această scrisoare cu vești despre dînsa. Păn-atunce te sărut și ți doresc noapte bună, căci eu merg să mă culc..., deși nu sînt decît 9 ceasuri.

Paris. Luni. Ieri toată ziua am fost pe drum și am trecut prin munții Vo[s]gii, pe unde mi s-au părut că văd coborîndu-se regimenturi de soldați, cînd am călătorit împreună cu cîteva luni înaintea războiului. Am sosit seara în Paris și m-am coborît la Grand Hôtel, unde cu mare greu am găsit o odaie la al 4-lea rînd, cu fereastra spre bulevard; însă deși cam sus, *asansorul* mă scutește de osteneala de a sui și de a coborî scările. În sfîrșit, azi-dimineață am fost să văd pe Marghiolița. Bucuria mea a fost foarte mare găsind-o sănătoasă, veselă și înfrumusețită. Talia ei s-au dezvoltat și au devenit elegantă, trăsăturile obrazului s-au mai subțiat și

au luat o expresie fină şi plăcută. Într-un cuvînt, copila noastră are tot ce trebuie unei fete pentru ca să inspire simpatie. Are spirit, talenturi şi haracterul ei s-au îmbunătăţit. Cumnată-mea e mulţemită de dînsa şi mi-au declarat că la iarna viitoare vrea numaidecît să i-o duc înapoi la Paris. Cît pentru Bebe, e foarte mâhnită de a se despărţi de vara ei şi ar veni la Mircești cu multă mulţemirí. Copila doreşte să vie acasă să te vadă, prin urmare, îndată ce voi sfîrşi comisioanele mele vom pleca. Am mîncat astăzi cu toţii la Alisa, care e foarte fericită şi se dizmiardă toată ziua cu barbatul său. Am fost şi la bietul doctorul Guillard, pe care l-am găsit într-o stare ce m-au întristat. El m-au întrebat de mata şi m-au însărcinat să-ţi trimit salutările sale.

Sînt sănătos, dar nemulţemit de clima Parisului, unde suflă un vînt tare şi rece. Nu-mi scot din spinare paltonul cel gros şi noaptea mă învelesc ca iarna.

Adio, te sărut şi doresc să te găsesc sănătoasă împreună cu tulumbagiul.

V. Alecsandri

226

Paris, mai 1876, duminică

Dragă,

Sînt trei săptămîni de cînd mă găsesc fără ştire de-acasă. Ţi-am scris de două ori de aice şi încă nu am primit nici un răspuns. Atît copila, cît şi eu sîntem foarte îngrijiţi în privirea sănătăţii matale şi aşteptăm cu nerăbdare ca să ne scrii cum te afli. Cunoscînd hărnicia cu care te apuci de orice treabă, mă tem să nu te fi * prea ostenit cu meremetul şi mobilarea casii. Deşi am însărcinat pe Gogu să te privigheze, totuşi mi-e frică să nu te fi oprit de a te osteni peste măsură, după obicei. Scrie-mi îndată cum te afli şi cînd să plecăm

* În original, scris: „tu ne fi".

de aice. Noi sîntem gata. Tualetele Marghioliței au să fie sfîrșite în săptămîna care vine, toate comisioanele sînt îndeplinite și nu ne rămîne decît a pleca pentru ca să scap de cheltuieli.

Marghioliță și eu sîntem sănătoși și te sărutăm, dorind să te găsim voinică și sănătoasă precum și pe d-lui.

V. Alecsandri

Baligot, Grenier și Doamna îți trimit complimente.

227

Paris, 15 mai 1876

Dragă,

Sînt sănătos, deși timpul e rece, deși umblu ceasuri întregi și mă sui pe la al patrulea rînd. Dovadă că mișcarea este o condiție neapărată pentru sănătatea mea. Copila, ca și mine, e bine și foarte doritoare să te vadă și să te sărute. Peste 15 zile vom pleca și ne vom duce pe la Beuvrage, ca să videm pe Elena, apoi ne vom îndrepta pe malurile Rinului, ca să facem acelaș voiagiu care l-am mai făcut, căci în Șvițera trebuie să fie un timp nesuferit.

Am comandat toate tualetele și sper că nimica nu va întîrzia pornirea noastră.

Ieri, duminică, am fost la Capela română de-am asistat la tedeumul celebrat pentru aniversarul morței lui Cuza-Vodă. Acolo am găsit pe doamna Elena, care mi-au propus să ne întîlnim marți la cumnata mea, pentru ca să vorbim despre copii. Ți-oi spune rezultatul convorbirei noastre, însă după cele arătate de Baligot [1], mă tem să nu fie chestia cam încurcată și nu știu dacă oi putea să o descurc.

Am dus copilele la opera italiană ca să asculte opera cea nouă a lui Verdi, întitulată *Aida*, și pe lîngă alte mulțemiri, am avut satisfacerea de-a observa că fetele noastre atrag ochii prin gentileța lor. Spune lui Gogu să fie mîndru de soricoara lui.

Parisul e ghiftuit de lux ca înaintea războiului, încît ieri fiind alergare de cai, pe la 6 ceasuri era un număr atît de mare

de echipagiuri la Avenue de l'Imperatrice, la Champs-Elysées și pe bulevarduri, cît am auzit doi nemți mirîndu-se în limba lor de atîta bogăție. Ei credeau că parizianii mîncaseră toți caii în timpul asediului.

N-am primit încă nici o scrisoare de la mata; sînt îngrijit ... Scrie-mi cum te afli și ce face tulumbagiul.

Te sărut și doresc să te găsesc sănătoasă.

V. Alecsandri

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

228

Mircesti, dimanche, [vara 1876] [1]

Ma chère Smaranditza,

Je pars demain soir pour Bucarest, la circulation est rétablie. Si tu as à me donner quelques commissions, hâte toi de m'écrire et de m'envoyer ta lettre à l'Hôtel Brofft. J'espère ne rester que quatre ou cinq jours dans la Capitale.

Je vous embrasse tous,

V. Alecsandri

Bébé doit venir passer la journé de mercredi chez moi. Envoie-le par le train du matin. On ira à sa rencontre en grande cérémonie.

Mircești, duminică, [vara 1876] [1]

Dragă Smărăndița,

Plec mîine seară la București, circulația s-a restabilit. Dacă ai să-mi dai unele comisioane, grăbește-te să-mi scrii și să-mi trimiți scrisoarea ta la hotelul Broft. Sper să nu stau decît patru sau cinci zile în capitală.

Vă sărut pe toți,

V. Alecsandri

Bébé trebuie să vină să petreacă ziua de miercuri la mine. Trimite-l cu trenul de dimineață. Se va merge în întîmpinarea lui cu mare ceremonie.

229

Mircesti, dimanche, [vara 1876][1]

Ma chère Smaranditza,

J'ai fait un séjour de sept jours à Bucarest, longs et chargés d'ennui. J'y suis allé pour voir mon frère et tâcher de l'arracher à l'atmosphère pestillentielle dans laquelle il est condamné à vivre; malheureusement, ses affaires doivent l'y retenir encore quelques jours et par conséquant retarder son entière convalescence. Pauvre Jean, il m'a paru très abattu, tant au physique qu'au moral; il a besoin de calme et d'air pur, il les trouvera à Mircesti et se remettra promptement de la maladie qui l'a secoué.

L'avant veille de mon départ, j'ai reçu ta lettre et j'ai immédiatement couru à la Chambre pour trouver Bratiano. Il a parfaitement accueille ta demande et m'a promis de donner des ordres en conséquence. J'espère qu'à l'heure qu'il est ces ordres seront déjà parvenus au préfet de Falticeny.

Pauline t'envoie la machine à boucher les bouteilles. Nous t'embrassons tous,

V. Alecs[andri

J'embrasse Rolla.

Mircești, duminică, [vara 1876] [1]

Dragă Smărăndița,

Am stat șapte zile la București, zile lungi și încărcate cu plict'seală. M-am dus să-l văd pe fratele meu și să încerc să-l smulg din atmosfera nesănătoasă în care este condamnat să trăiască; din nenorocire, afacerile

sale îl vor mai reține cîteva zile, încă și, prin urmare, vor întîrzia totala sa convalescență. Bietul Iancu, mi-a părut foarte abătut, atît ca fizic, cît și ca moral; are nevoie de liniște și aer curat; le va găsi la Mircești și se va întrema cu repeziciune de boala care l-a zdruncinat.

Înainte de ajunul plecării mele, am primit scrisoarea ta și numaidecît am alergat la Cameră pentru a găsi pe Brătianu. A primit cererea ta cu bunăvoință și mi-a făgăduit să dea ordine în acest sens. Nădăjduiesc că la această oră, ordinele sale au ajuns deja la prefectul din Fălticeni.

Paulina îți trimite mașina de astupat sticlele. Te îmbrățișăm toți,

V. Alec[sandri]

Îl îmbrățișez pe Rolla.

CĂTRE COSTACHE NEGRI

230

Mircesti, 15 juillet 1876

Mon cher Costaki,

J'arrive à Bucarest où je suis allé pour voir mon frère qui a été assez sérieusement malade et que j'ai trouvé très abattu. Je voulais l'enlever pour le soumettre chez moi à un régime salutaire de calme et de bonne nourriture. Il n'a pu m'accompagner, mais il me suivra de près et cela aussitôt que Crawley [1] quittera Bucarest. Pauvre Crawley, dans quelle galère il s'est fourré en cherchant à construire un bon chemin de fer! Tu ne peux te faire une idée de l'immense hostilité qu'il s'est attirée de la part des soi-disant patriotes parcequ'il leur a enlevé un gâteau colossal sous la forme d'une concession. Tu liras les journaux et tu verras comment la nouvelle Chambre entend faire honneur aux engagements du pays vis-à-vis des étrangers et comment aujourd'hui on ne recule pas même devant l'eventualité d'une faillite de l'état roumain. Pourvu que les patriotes désappointés satisfassent leur rancune, peu leur importe que le crédit du pays subisse un coup mortel sur le marché de Londres et de Paris! *i-a* * *traseră un chiul englezului*! C'est tout ce qu'ils voulaient.

* Urmează *ju . . .*, șters.

Maintenant c'est à Crawley à leur prouver ce que coûte un *chiul* de cette espèce et c'est, malheureseument, le pays qui va payer les sottises de ses représentants.

En une semaine à Bucarest j'ai amassé assez de bile pour en arroser toute une série de satires si je voulais descendre dans l'arène boueuse de nos luttes politiques, mais je n'y descendrai pas, sois tranquille ... Les adversaires que * je risquerai d'y rencontrer sont trop peu présentables.

Bucarest est devenu actuellement le foyer infect de toutes les sanies pestilentieles qui corrompent le moral d'un peuple. Il y règne une atmosphère de haine et de canaillerie qui produirait facilement des communards si elle n'était temperée par la lâcheté des caractères: on est mèchant, violent en paroles, haineux jusqu'à la rage, mais poltron! C'est là ce qui sauve encore la société.

Ah! mon cher ami, comme les générations se suivent et ne se ressemblent guère! Que de noblesse de sentiments, que de chevalerie autrefois! et que de sale mesquinerie, que de misérable petitesse aujourd'hui! et dire que c'est le même peuple! On regardait jadis la patrie en face, aujourd'hui le regard s'arrête aux poches de ceux qui en ont encore; on chantait victoire, aujourd'hui on ** chante misère ... La limace démagogique bave sur tout; c'est à prendre trois bains de propreté après une séance de la Chambre actuelle.

Mais patience; l'éclipse passera comme tant d'autres et le soleil ne disparaîtra pas à tout jamais du ciel parceque l'ombre d'un Rosettaki se sera projeté dessus. A quand notre revoir? j'en ai bien soif.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 15 iulie 1876

Iubite Costachi,

Sosesc de la București unde am fost să-l văd pe fratele meu care a fost destul de serios bolnav și pe care l-am găsit foarte abătut. Doream

---

* Urmează *j'y*, șters.

** Urmează *loue*, șters.

să-l răpesc pentru a-l supune la mine la un regim salvator de liniște și de hrană bună. Nu a putut să mă însoțească, dar mă va urma de aproape, și aceasta de îndată ce Crawley [1] va părăsi Bucureștiul. Bietul Crawley, în ce galeră s-a băgat căutînd să construiască o bună cale-ferată! Nu-ți poți face o idee de imensa ostilitate pe care și-a atras-o din partea așazișilor patrioți pentru că le-a smuls o prăjitură colosală sub forma unei concesiuni. Vei citi jurnalele și vei vedea cum noua Cameră înțelege să onoreze angajamentele țării în fața străinilor și cum astăzi nu se dă înapoi nici măcar în eventualitatea unui faliment al statului român. Numai ca patrioții dezamăgiți să-și satisfacă ranchiuna lor, puțin le pasă că creditul țării suferă o lovitură mortală pe piața Londrei și a Parisului! *i-a trasera un chiul englezului!* * Este tot ceea ce vroiau. Acum Crawley trebuie să le arate cît costă un *chiul* ** de această speță și, din nenorocire, țara este aceea care va plăti prostiile reprezentanților săi.

Într-o săptămînă la București, am adunat atîta fiere cît pentru a stropi o întreagă serie de satire dacă aș dori să cobor în arena noroioasă a luptelor noastre politice, dar nu voi coborî, fii liniștit. Adversarii pe care aș risca să-i întîlnesc sînt foarte puțin prezentabili.

Bucureștiul a devenit acum centrul infect al tuturor puroaielor puturoase care corup moralul unui popor. Domnește acolo o atmosferă de ură și de ticăloșie care ar produce cu ușurință comunarzi dacă nu ar fi potolită de lașitatea caracterelor: sînt răi, violenți în vorbire, dușmănoși pînă la furie, dar poltroni! Numai aceasta mai salvează încă societatea.

Ah! iubite prietene, cum generațiile se succed și nu se aseamănă deloc! Ce noblețe de sentimente, ce de cavalerism altădată! și ce murdară meschinărie, ce mizerabilă micime astăzi! și să spui că este același popor! Altădată priveai patria în față, astăzi privirea se oprește asupra buzunarelor celor care le mai au încă; se cînta victorie, astăzi se cîntă mizerie... Limaxul demagogic își lasă balele peste tot; trebuie să faci trei băi de curățenie după o ședință a Camerelor actuale.

Dar, răbdare; eclipsa va trece ca atîtea altele și soarele nu va dispărea pentru totdeauna după cer pentru că umbra unui Rosettachi s-a proiectat pe deasupra. Pe cînd revederea noastră? îmi este tare sete.

Al tău,

V. Alecsandri

---

*' ** În original, în limba română.

CĂTRE MITROPOLITUL IOSIF NANIESCU

231

Ocna, 12/10 [s.n.] 1876

P.S. Părintelui Mitropolit [Iosif Naniescu]
Văratic

Am durerea a vă anunța moartea marelui patriot Negri [1]. E un doliu pentru țara întreagă.

Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU ȘENDREA

232

Tîrgu-Ocna, [octombrie 1876]

D-lui Al. Sendrea
Liceul Național Jassi

Sînt însărcinat de familia mult-regretatului Negri, să mulțumesc din parte-i junimei studioase pentru duioasele expresiuni de condoleanțe ce i-au inspirat moartea celui mai nobil cetățean din România. Fie imaginea lui în vecie prezentă junimei române pentru binele patriei și mărirea națională.

Alecsandri

CĂTRE MIHALCEA

233

[Tîrgu-Ocna, octombrie 1876] [1]

D-lui Mihalcea

Clubul studenților Iași

Însărcinat de familia Negri a mulțumi din parte-i studenților Universității pentru omagiul duios ce i-au inspirat moartea celui mai mare dintre români prin virtuțile sale și prin mărimea sufletului său; simțesc împreună cu familia răposatului o vie și legitimă sperare în viitorul junimei române care va ști a lua model pe Negri.

Alecsandri

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

234

Lundi, [octombrie 1876]

Ma chère Smaranditza,

Je suis arrivé hier de Okna, où j'avais été pour assiter aux funerailles de mon pauvre et bien cher ami, Négri. Je suis très malheureux et totalement brisé.

Coutza est venue ici en mon absence, mais je l'ai rencontrée à Roman et j'ai causé avec elle. Je l'attends dans quelques jours.

Je vous embrasse tous,

V. Alecsandri

Luni, [octombrie 1876] [1]

Dragă Smărăndița,

Am sosit ieri de la Ocna, unde am fost să iau parte la funeraliile bietului și mult-iubitului meu prieten, Negri. Sînt foarte nefericit și pe de-a întregul zdrobit.

Cuța a venit aici în lipsa mea, dar am întîlnit-o la Roman și am vorbit cu ea. O aștept peste cîteva zile.

Vă îmbrățișez pe toți,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE GANE

235

Mircești, 26 oct. 1876

Iubite domnule Gane,

Vă mulțumesc pentru bunătatea ce ați avut de a mă informa despre primirea d-lui Panaiteanu [1] de a veni la Mircești, o dată pe săptămînă, pentru a asista la orele de pictură a copilei mele.

Fiind însă că acum se găsesc la mine în gazdă cumnatămea cu fiica sa [2], și că, după legea naturei, cînd două fete sînt împreună lucrul rămîne baltă, îmi rezervez de a face mai tîrziu propunerea mea d-lui Panaiteanu.

Copia tabloului ce ați binevoit a împrumuta Mariei este începută, însă cînd va fi săvîrșită???? [3] Vă rog să aveți încă răbdare și să primiți asigurarea amiciei mele, precum și complimentele familiei mele.

V. Alecsandri

236

Mircesti, 27 oct. 1876

Chère princesse [1],

Vous êtes du nombre des personnes qui devaient être le plus fortement frappées de la mort de Négri [2], car c'est, hélas ! le triste privilège des âmes élevées d'être le plus cruellement éprouvées par la perte des amis au coeur bien placé, des hommes qui exercent une influence salutaire sur toute une génération et qui meurent en laissant un vide immense après eux. Oui, vous exprimez bien l'effet produit par cette mort inattendue, *il manque une note dominante, une corde puissante à l'accord de la Moldavie* ! Negri était le dernier représentant de nos grands ancêtres, le modèle de toutes les belles qualités qui font l'honneur de l'humanité.

Noble au dehors, noble au dedans, toujours grand par ses sentiments, toujours attiré instinctivement vers le beau, le juste, le grand; il a été l'ami de votre noble père, et il a eu pour vous une affection toute paternelle.

Pleurez-le, il le mérite: jamais larmes sincères n'auraient coulé pour une mémoire plus belle. Notre ami, après avoir rendu à son pays de si importants services, s'était retiré modestement au fond des montagnes, et pourtant il rayonnait de là sur toute la Roumanie.

Son nom fascinait les esprits, sa belle figure loyale et sympatique attirait les yeux vers ce coin ignoré, au bord de cette petite rivière du Trotouche où devait s'éteindre prématurement l'homme de bien par excellence. Au milieu de nos tourments, au plus fort de nos misères, quand il semblait que tout espoir était à jamais perdu, bien de coeurs retrouvaient leur énergie à cette pensée consolante que Negri était là, toujours prêt à se sacrifier pour sa patrie. Hélas ! que nous reste-t-il désormais? le vide, le manque de lumière, le découragement absolu. Pour ma part il me semble manquer d'air suffisant pour respirer à mon aise.

Votre idée, chère princesse, d'ériger un monument funèbre sur la tombe de Négri, nous l'avons eue tous, et certes, nous chercherons à la réaliser, un jour, dussions-nous organiser n'importe quoi pour faire les fonds nécessaires. Attendons d'abord pour voir si la Chambre aura la pudeur de se souvenir du grand citoyen. Manolaki Epoureano [3], qui a représenté le gouvernement aux funérailles de Negri, s'est engagé de prendre l'initiative à l'Assemblée Nationale pour demander un vote en faveur du projet dont vous me parlez dans votre lettre; quant à Cogălniceano, je ne sais où il se trouve en ce moment, mais je ne doute pas qu'il fera son devoir en qualité d'ami et de contemporain de Négri.

Si, par contre, ceux qui doivent élever la voix gardaient le silence, alors, chére princesse, nous viendrons réparer cet inqualifiable oubli, et d'avance je m'associe à vous pour mener à bonne fin et aussi vite que possible une oeuvre de conscience, d'affection et d'honneur national [4].

Votre lettre m'a fait du bien, je vous en remercie de tout coeur.

Votre ami tout dévoué,

V. Alecsandri

Toute la colonie de Mircesti vous prie d'agréer pour vous et pour votre famille ses compliments les plus affectueux

Mircești, 27 oct. 1876

Scumpă prințesă [1],

Sînteți din numărul persoanelor care trebuiau să fie cel mai puternic lovite de moartea lui Negri [2], căci vai! sufletele înalte au tristul privilegiu de a fi cel mai crud încercate de pierderea prietenilor cu inimă nobilă, a oamenilor care exercită o influență salutară asupra unei întregi generații și care mor lăsînd după ei un gol nemărginit. Da, dumneavoastră exprimați bine efectul produs de această moarte neașteptată, *lipsește o notă dominantă, o coardă puternică acordului Moldovei*! Negri era ultimul reprezentant al marilor noștri străbuni, model al tuturor frumoaselor însușiri care fac cinste omenirii.

Nobil la înfățișare, nobil la suflet, totdeauna mare prin sentimentele sale, totdeauna atras în chip instinctiv spre ceea ce este frumos, drept și mare; a fost prietenul nobilului dumneavoastră tată și a avut pentru dumneavoastră o afecțiune cu totul părintească.

Plîngeți-l, o merită; niciodată lacrimi mai sincere nu vor fi curs pentru o memorie mai nobilă. Prietenul nostru, după ce a făcut țării sale servicii atît de importante, se retrăsese modest în fundul munților și totuși el strălucea de acolo peste întreaga Românie.

Numele lui fermeca spiritele, frumoasa lui figură cinstită și simpatică atrăgea privirile către acest colț necunoscut, pe malul micului rîu Trotuș, unde avea să se stingă înainte de vreme unul din oamenii cei mai cu suflet. În mijlocul tulburărilor noastre, în toiul nenorocirilor, cînd se părea că orice nădejde era pierdută pentru totdeauna, mai multe inimi își regăseau puterea la ideea mîngîietoare că Negri era acolo, mereu gata să se sacrifice pentru patria sa. Vai! ce ne rămîne de acum înainte? vidul, lipsa de lumină, descurajarea definitivă. În ce mă privește, mi se pare că îmi lipsește aerul necesar ca să pot respira în voie.

Ideea dumneavoastră, scumpă prințesă, de a ridica un monument funerar pe mormîntul lui Negri, am avut-o și noi toți, și, desigur, vom căuta să o realizăm, într-o zi, chiar de ar trebui să organizăm orice ca să strîngem fondurile necesare. Așteptăm mai întîi să vedem dacă Camera va avea delicatețea să-și amintească de marele cetățean. Manolache-Epureanu [3], care a reprezentat guvernul la înmormîntarea lui Negri, s-a angajat să ia inițiativa în Adunarea Națională pentru a cere un vot în favoarea proiectului despre care îmi vorbeați în scrisoarea dumneavoastră; cît despre Kogălniceanu, nu știu unde se află în acest moment, dar nu mă îndoiesc că își va face datoria în calitate de prieten și de contemporan al lui Negri.

Dacă, dimpotrivă, cei care trebuie să ridice vocea ar păstra tăcerea, atunci, scumpă prințesă, vom veni noi să reparăm această uitare de neiertat și mă asociez dinainte cu dumneavoastră ca să ducem la bun sfîrșit și cît mai repede posibil o operă de conștiință, de afecțiune și de onoare națională.[4]

Scrisoarea dumneavoastră mi-a făcut bine, vă mulțumesc din toată inima.

Prietenul dumneavoastră devotat,

V. Alecsandri

Întreaga colonie de la Mircești vă roagă să primiți pentru dumneavoastră și familie complimentele sale cele mai afectuoase.

CĂTRE MARIA SCARLAT FĂLCOIANU

237

Mircești, 2 noiembrie 1876

Scumpă prietenă,

Sînt cu inima pătrunsă de cea mai profundă întristare, cînd vă scriu aceste rînduri, căci prin moartea lui Scarlat [1] pierdem: d-ta un soț iubit, eu un prieten loial și sincer, iar țara pe unul din cei mai nobili fii ai săi. Nu viu, dar, a vă aduce cuvinte de consolație, nu găsesc pentru o durere așa de mare; viu să-mi unesc lăcrimele mele cu ale d-tale, și vă rog a mă considera, ca și în trecut, amicul d-tale cel mai devotat.

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE GANE

238

Mircești, 9 noiemv. 1876

Iubite domnule Gane,

V-am trimis la Iași tabloul [1] ce ați avut bunătatea de a împrumuta copilei mele pentru ca să-l copieze. Copia este acum sfîrșită și destul de nimerită. Venim dar amîndoi a vă mulțemi pentru orele plăcute de lucru ce i-ați procurat prin amabilitatea d-voastre, și sperăm că tabloul au ajuns în bună stare la destinația lui.

Început-ați a mai scrie o nuvelă? Profitați de timpul iernii ca să vă îmbogățiți bagajul literar cu nouă produceri care

în curînd să formeze un total original şi de un merit netăgăduit. Aţi descoperit o vînă frumoasă de exploatat. Daţi cu sapa înainte sigur fiind că veţi găsi în adevăraţii cunoscători de artă nişte preţuitori sinceri. Eu sînt din numărul acelor care găsesc o mare plăcere a vă citi scrierile şi a le recomanda precum merită.

Al d-voastre amic,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

239

Vineri, Iaşi, [ianuarie 1877] [1]

Dragă Paulina,

Sînt sănătos. Copila te sărută de o mie de ori şi este foarte veselă. Atît Smărăndiţa, cît şi Miţa [2] sînt prea mulţumite de dînsa. Au avut mult succes la balul Didiţei [3] şi au plăcut mult la toţi prin înfăţişarea şi purtarea ei.

Eu încă n-am fost la nici o suaré căci, nedormind bine două nopţi, eram cam ostenit, însă sîmbătă voi merge la Roznovanu [4] şi, pentru hatîrul copilei, voi şedea pînă gioi pentru ca să o duc la d-na Mavrocordat [5].

Îţi scriu în grabă ca să-ţi trimit scrisoarea aceasta prin Georges Duca, care se duce la Bucureşti. Mă găsesc foarte comod la Brănişteanu [6]. Închinăciuni din partea tuturor.

Noémi [7] au plecat la Bucureşti? Cît vor şedea acolo? Ţi-oi scrie în curînd prin poştă.

Te sărut împreună cu Gogu,

V. Alecsandri

Iași, luni, ghenar [1877]

Dragă Paulina,

Am primit răspuns de la Paris în privirea împrumutului de 60000 franci. Propunerea mea au fost primită și chiar de astăzi încep a mă ocupa de îndeplinirea formalităților. În sfîrșit am să scap de jidan [1] și mă simt foarte mulțemit. Cucoana Catinca Negri mi-au scris ca să o înlesnesc cu 400 # căci are mare nevoie. Am pus să-mi caute în tîrg această somă pentru ca să i-o trimit numaidecît.

Eu sînt sănătos, mă feresc de receală și nu ies din casă decît acoperit cu șapte mantale. Fii dar fără nici o grijă pentru mine, însă dacă vrei să fiu liniștit, imitează pilda mea și-ți caută de sanătate, pentru ca să te găsesc voinică cînd m-oi întoarce acasă.

Copila-i sănătoasă, veselă și se poartă bine. Smărăndița e mulțumită de dînsa și Mița [2] se-mpacă cu dînsa ca cu o soră iubită. Am făcut împreună mai multe vizite și pretutindene am văzut că place. Ieri am dus-o în suaré la Cazimir [3], unde am lăsat-o cu Mița. Copila nu scapă un singur danț, și gioacă bine; cavalerii nu o lasă să se resufle și ea nu zice ba, însă tualetele sale din iarna trecută sînt cam vestejite. I-am promis o rochie nouă, dar nu prea scumpă și astfel i-am făcut o mare mulțemire.

Smarandița e bine, se ocupă mult de copilă și-i place să petreacă cu dînsa căci o face de rîde.

Costachi Rosetti [4], fratele Doamnei, au făcut propunere Smărandiței ca să însoare pe feciorul său cu Marie, însă băiatul e prea tînăr și mă tem să nu aibă caracterul nebunatic a tătăne-său.

Voi vorbi despre această propunere cînd oi veni acasă. Copila te roagă să trimiți o tocă albă pe care au vroit să ți-o deie matale și ai refuzat-o. Nu știu ce-a fi aceea tocă, dar mi se pare că e un soi de cuafiură de matasă albă cu flori. Totodată să trimiți Casucăi [5] un jambon și o bucățoaie de ghiudem!

Toți îți trimit complimente și sărutări. Copila ți-au scris de vreo patru zile, iată aici scrisoarea.

Te sărut împreună cu Gogu,

V. Alecsandri

Sărută parizianele[6] din parte-mi și din partea Mariei, dacă s-au întors la Mircești.

241

Iași, 1 fevruar 1877

Dragă Paulină,

Aseară am fost în suaré la Cocriță, împreună cu copila. Bucură-te, Mari au fost mai bine decît toate, au plăcut tuturor foarte mult și au giucat pînă la cinci ceasuri și giumătate. Eu, în rolul meu de tată, au trebuit să aștept ca să se mîntuie giocul, în rîndul mamelor, care făceau tapiserie, însă am avut mulțemire a constata succesul copilei în lume, și aceasta m-au făcut să stau toată noaptea, cu răbdare, în frac și în cravată albă.

Gioi, iar suaré, la Natalița Mavrocordat, și duminică, la Roznovanu. Voi merge pretutindene, ca să-mi îndeplinesc rolul, și luni voi pleca la Mircești cu fata, unde vom sosi cu trenul de la 8 ceasuri seara.

Cu toată osteneala, mă simt sănătos, mai cu seamă de cînd am trimis cucoanei Catincăi 400 # [1] la Varatic și de cînd sper să fac împrumutul la Paris pentru ca să mă dizbar de datoria către Michel Daniel [2].

Smarandița e mult mai bine și-i place să asiste la tualetele copilei. Mița au plecat ieri la București, cu Lupu [3], pentru procesul lor cu Radu. Dei Dumnezeu să-l cîștige. Lupu s-au înțeles cu fratele [4] Doamnei pentru ca să desființeze contractul Ruginoasei [5]. Poate că astfel le va mai rămînea ceva copiilor.

Ce fac parizianii [6]? Ce face Gogu? Vă cred pe toți sănătoși și vă sărut. Mari te sărută de o mie de ori.

V. Alecsandri

Iași, sîmbătă, [februarie] 1877

Dragă Paulină,

Speram să plec mîine, duminică, însă împregiurările mă obligă a mai ședea și săptămîna viitoare. Iată pentru ce! Mița pleacă la București și în lipsa ei copila nu are cu cine să meargă în adunări. Trebuie dar ca să mă jertfesc eu, deși nu-mi convine nicidecum să stau pe la suarele pînă la 5 oare de dimineață. Pe de altă parte, aștept întoarcerea lui Cocriță Cazimir de la Bacău, unde l-am însărcinat să desființeze procesul intentat de Lascaraki Bogdan. El nu are de făcut decît să dea o hîrtie la tribunal pentru ca să nu se închidă dela * în care se găsește reclamația lui Bogdan.

Mai am încă de regulat oarecare formalități în privirea împrumutului [1] ce vreau a-l face la Paris, și, în sfîrșit, după [ce] mi-oi termina trebile, mi-oi îndeplini rolul de părinte căscînd prin baluri, voi lua fata și ne vom întoarce acasă de mîni într-o săptămînă, adică duminica viitoare, cea de pe urmă a carnavalului.

Copila place, însă nu prea are tualete pentru toate suarelele cîșlegilor și acele de post. Am învoit dar ca să-și mai facă o rochie și să mai pospăiască pe cele purtate, căci nu se cuvine să se arate în lume cu haine feștelite și uzate.

Am trimis cucoanei Catinca, la Varatic, 400 # [2] prin maica Spatariul care șade cu Evghenia Negri [3]. Astfel am rămas liniștit și despre acea datorie.

Brănișteanu și Casuca îți mulțumesc pentru bunătățile ce le-ai trimis, asemini și Mița. Jambonurile, slanina și ghiudemul au fost găsite de minune. Brănișteanu care, precum știi, are acum mania gradinariei, te roagă să-i trimiți cît mai curînd cîte patru crenguțe pentru hultuit, din fiecare din perii cei mai buni de la vie, însă crenguțele să fie din anul trecut și tăiate în grabă, pe cât e timpul încă rece și seva moartă.

Eu sînt sănătos deși cam ostenit. Copila e voinică, veselă, ascultătoare și sper că, după [ce] a mai țopăi la vreo cîteva suarele, s-a satura oarecum de gioc.

---

* Dosar.

Smarandiței e mai bine mult, și petrece rîzînd cu copila. Complimente și sărutări din partea tuturor.

Te sărut împreună cu Gogu,

V. Alecsandri

S-au întors de la București[4]?

CĂTRE CLEOPATRA CANTACUZINO

243

Mircești, 10 février 1877

Ma chère Madame Cléopâtre [1],

Vous rappelez-vous le jour où Mlle Lucie, ayant fait son entrée dans la vie, était portée triomphalement par son oncle Costakitza et par moi à l'une des mairies de Paris pour vagir au nez de Mr le maire?

Qui nous aurait dit alors que cette même demoiselle se hâterait de grandir exprès pour nous vieillir et qu'elle aurait le bon goût de se faire pardonner ce petit tour malicieux, en resserrant nos liens d'affection par le choix qu'elle ferait dans la personne de mon neveu[2]?

C'est agir en jeune fille d'esprit et de coeur et pour ma part je lui en sais gré, car rien ne peut m'être plus précieux et plus désirable que de voir notre ancienne amitié fortifiée par un nouveau lien.

Ayant félicité mon neveu sur son prochain mariage, et dit à Lucie tout ce que mon coeur m'a dicté pour elle, je viens à vous, ma chère Madame Cléopâtre, pour vous embrasser cordialement en ma double qualité d'ancien ami de Costakitza et de parrain de Lucie.

Georges est comme mon enfant, je l'aime et l'apprécie autant qu'il le mérite, nous pouvons donc tous les deux faire

des voeux paternels pour le bonheur des jeunes fiancés. Nous les regarderons en souriant d'aise, car ils forment ensemble un couple parfaitement assorti et j'ai tout lieu d'espérer que leur bonne étoile laissera tomber quelques doux rayons sur le front des grands parents... car nous en sommes, hélas!

(Ne trouvez-vous pas que ce titre a quelque chose d'agaçant?)

Quoiqu'il en soit, je prends mes airs majestueux et avec une profonde révérence du bon vieux temps, je viens vous prier d'agréer... non, je préfére tout simplement vous réembrasser, ainsi que Lucie.

Tout à vous de coeur

V. Alecsandri

Mircești, 10 februarie 1877

Scumpă doamnă Cleopatra [1],

Vă aduceți aminte de ziua în care d-ra Lucie, făcîndu-și intrarea în viață, era purtată în triumf de unchiul său Costăchiță și de mine, la una din primăriile Parisului, pentru a scînci în nasul d-lui primar?

Cine ar fi spus atunci că aceeași domnișoară se va grăbi să crească *înadins pentru a ne îmbătrîni* și că va avea bunul-gust să facă să-i fie iertată această strengărie răutăcioasă, strîngînd legăturile noastre de afecțiune prin alegerea pe care o va face în persoana nepotului meu [2]?

Asta înseamnă să te porți ca o fată de spirit și de inimă și din partea mea îi sînt recunoscător, căci nimic nu-mi poate fi mai prețios și mai pe plac, decît să văd vechea noastră prietenie întărită printr-o nouă legătură.

Felicitîndu-l pe nepotul meu pentru apropiata sa căsătorie și spunînd lui Lucie tot ceea ce mi-a dictat inima mea pentru ea, vin la dumneavoastră, scumpă doamnă Cleopatra, pentru a vă îmbrățișa prietenește în dubla mea calitate de vechi prieten al lui Costăchiță și de naș al lui Lucie.

Georges e ca și copilul meu, îl iubesc și-l apreciez așa cum merită, putem deci să facem amîndoi urări părintești pentru fericirea tinerilor logodnici. Îi vom privi zîmbind cu mulțumire, căci ei fac împreună o pereche foarte potrivită și am toate motivele să sper că steaua lor cea bună va lăsa să cadă cîteva raze blînde pe fruntea bunicilor... căci vai! din păcate sîntem!

(Nu găsiți că acest titlu are ceva plicticos?)

Oricum ar fi, îmi iau aerele mele majestuoase și, cu o plecată închinăciune ca odinioară, vin să vă rog să primiți..., nu, prefer să vă îmbrățișez încă o dată, ca și pe Lucie.

Al dumneavoastră din inimă,

V. Alecsandri

CĂTRE GEORGES DUCA

244

Mircesti, 10 févr. 1877

Mon cher Georges,

Rien ne pouvait nous réjouir davantage, ta tante, ta cousine et moi, que la nouvelle de ton prochain mariage, avec Lucie Ghica. Elle est mai filleule et comme telle, je l'aimais beaucoup, maintenant qu'elle va devenir ma nièce, ce sera de l'adoration, car Lucie est charmante, bien élevée, gracieuse, jolie, sérieuse même au besoin, et ce sont là des qualités que l'on rencontre rarement chez une jeune fille de nos jours. Aime-la bien, sois toujours d'une humeur égale envers elle, soie homme de coeur autant que tu es homme d'esprit et ton bonheur est assuré.

Ta vie de jeune homme a été ce qu'elle devait être: laborieuse, honorable et digne. Entraîné par le courant de la jeunesse sur une pente que tes parents considéraient avec trop de sévérité peut-être, tu as su t'arrêter à temps, faire un salut de gentilhomme au soi-disant gouffre que terminait la pente et, en te retournant, tu as recontré sous ta main une petite main pure, fine, blanche, qui, tout doucement, t'a attiré dans la plus fleuri des sentiers.

Le sort t'a favorisé, sois bon enfant avec lui et, laisse-toi vivre calmement, bêtement, si ce mot ne t'offusque pas trop et tu te convaincras, plus tard, que la vie à deux, dans

les conditions d'honnêteté et de confiance mutuelle est encore ce que l'on a inventé de mieux en ce monde.

Lucie est une délicieuse compagne, toi, Georges, tu es un brave et bon compagnon. Allez, mes enfants, marchez le front haut dans la vie, et sachez vous appartenir suffisamment pour ne pas vous laisser distraire de votre charmant voyage par les regards de ceux qui vous observeront et vous envieront tout naturellement.

Mais assez de conseils comme ça. Ton coeur te guidera mieux que toute la philosophie des sept sages de la Grèce.

„Doă aripi sorioare
Se înalță păn' la soare.
Doă inimi merg în zbor
Păn' la raiu-ncîntător".

Sur ce, bon voyage au pays du soleil et de la lumière. Moi, pour mieux vous suivre, je rappelle mon passé et je me sens tout heureux de te voir prendre la route adorable par laquelle j'ai passé ... jadis!

Toute ma famille t'embrasse de bon coeur.

A toi,

V. Alecsandri

Mircești, 10 febr. 1877

Iubite Georges,

Nimic nu putea să ne bucure mai mult, pe mătușa ta, pe verișoara ta și pe mine, decît vestea apropiatei tale căsătorii cu Lucie Ghica. Ea este fina mea și, pentru aceasta, o iubesc mult, acum, cînd va deveni nepoata mea, va fi o adevărată adorație, căci Lucie este încîntătoare, bine crescută, grațioasă, frumoasă, chiar serioasă, la nevoie, și acestea sînt calități pe care le întîlnești rareori la o fată tînără din zilele noastre. Iubește-o mult, fii întotdeauna într-o dispoziție egală față de ea, fii om cu inimă tot atît cît ești om de spirit și fericirea ta va fi asigurată.

Viața ta de tînăr a fost ceea ce trebuia să fie: viață de muncă, onorabilă și demnă. Tras de curentul tinereții pe o pantă pe care părinții tăi o socoteau cu prea multă severitate, ai știut să te oprești, la timp, să faci un salut de gentilom așa-zisei prăpăstii care încheia panta și, întorcîndu-te, ai întîlnit sub mîna ta o mică mînă pură, fină, albă, care, cu blîndețe, te-a atras pe cea mai înflorită dintre cărări.

Soarta te-a răsfățat, fii bun cu ea, și, lasă-te să trăiești liniștit, prostește, dacă acest cuvînt nu te ofensează prea mult și te vei convinge, mai tîrziu, că viața în doi, în condițiile de onestitate și de încredere mutuală, este încă tot ce s-a inventat mai bun pe lume.

Lucie este o tovarășă încîntătoare, tu, Georges, ești un curajos și bun tovarăș. Hai! copiii mei, mergeți cu fruntea sus în viață, și să știți să vă aparțineți destul unul celuilalt pentru a nu vă lăsa distrați din frumoasa voastră călătorie de privirile acelora care vă observă și vă invidiază, în mod natural.

Dar, de ajuns cu asemenea sfaturi. Inima ta te va conduce mai bine decît toată filozofia celor șapte înțelepți ai Greciei.

[.....] *

Și cu aceasta, drum bun în țara soarelui și a luminii. Eu, pentru a vă urmări mai bine, îmi rechem trecutul și mă simt fericit de a te vedea luînd drumul încîntător pe care am trecut... altădată!

Întreaga mea familie te îmbrățișează din toată inima.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE MARIE BOGDAN

245

Mircesti, 16/28 mars 1877

Ma chère Marie[1], les regrets que tu éprouves quand tu me fais parfois du chagrin ne sont rien en comparaison des miens alors que je me vois obligé de t'adresser des observations qui te font pleurer parfois. Dieu ne m'ayant accordé qu'un seul enfant, une fille intelligente et bien douée sous tous les rapports, j'ai placé sur elle tout ce que mon coeur

* Urmează versurile în limba română de la p. 315.

possède de tendresse affectueuse et dévouée et mon amour propre est poussé à l'excès en ce qui la concerne. Je la voudrais aussi parfaite que possible, aimable, gracieuse, polie, spirituelle avec mesure, pénetrée du sentiment de sa dignité, apte à tous les nobles élans de coeur, enthousiaste de tout ce qui est grand et élevé, en un mot je voudrais qu'elle fut la plus belle oeuvre de ma vie. Cette ambition paternelle qui chez moi a acquis des proportions exagérés peut-être, tu a connaîtras un jour, ma chère enfant et c'est alors seulement que tu comprendras et que tu sauras apprecier la justesse de mes conseils, alors seulement tu sauras apprecier l'amour de tes parents.

Si à ton entrée dans le monde tu n'avais point passé par le *square*, bien de petites mesintelligences n'auraient pas eu lieu, et pour ma part je n'eusse pas été amené à te faire des observations sur certaines attitudes, sur certaines expressions, sur *certaines tendence à la familiarité* qui peuvent être trouvées charmantes dans le monde bourgeois de Paris mais qui sont de nature à choquer dans une société élégante et bien élevée. Une demoiselle de bonne famille est tenue, surtout, à une réserve de bon goût qui rehausse ses mérites et lui donne un charme exquis aux yeux des personnes comme il faut; plus elle s'observe elle même et plus elle est observée avec sympathie par le monde qui l'entoure.

Ce que je te dis là, ma chère enfant, ne vas pas le prendre pour des allusions, non. La rigidité de mes principes ne m'empêche de reconnaître tes qualités, je te sais bonne et très gracieuse, quand tu le veux, j'aime ta nature franche et généreuse, et je suis convaincu que tu feras une femme charmante, avec une petite pointe d'originalité artistique, ce qui, dans les limites de la modération, ajoute aux charmes d'une personne bien élevée; mais actuellement tu es à l'âge où l'étourderie fait concurrence à la raison, où l'égoisme des plaisirs voile bien d'autre sentiments et c'est à cette époque de la vie de leurs enfants que les parents sont principalement tenus d'avoir les yeux bien ouverts pour surveiller leurs mouvements. Pauvres parents! ils ont si grandement

peur de voir leurs chers papillons se brûler les ailes dans un moment d'imprudence !

Tout ce qui précède, ma chère Marie vient du plus profond de mon coeur, et je souhaite qu'il pusse pénétrer dans le tien ; tu t'en trouveras bien, crois moi, et tu m'en sauras gré un jour.

Tu m'as écrit que ta tante [2] aurait de nouveau lancé une méchanceté sur ton compte, en prétendant que tu lui aurais dit de ne plus retourner à Mircesti. N'en crois rien, ou bien fais semblant de n'en rien croire. Evite par conséquent de parler de ce qui te semble anormal dans la conduite de ta tante et de ta cousine à ton égard, et surtout pas de petites méchancetés quelque spirituelles qu'elles soient à leurs adresse ou à l'adresse de n'importe qui. Conduis-toi de façon à ce que les critiques tombent à trois pas de distance et ne puissent jamais t'atteindre. Tu ne saurais faire de plus grand plaisir à ton père et à ta mère qui t'aiment et t'embrassent de tout coeur.

V. Alecsandri

Embrasse ta tante et Mitza de notre part, et amuse toi bien à la soirée de jeudi. Rappelle à Mr Lazzu le tabac qu'il m'a promis.

Mircești, 16/28 martie 1877

Draga mea Marie [1], regretele pe care le încerci cînd îmi faci cîteodată o supărare nu însemnează nimic în comparație cu ale mele atunci cînd mă văd obligat să-ți adresez observații care te fac cîteodată să plîngi. Dumnezeu nedîndu-mi decît un singur copil, o fată inteligentă și bine dotată în toate privințele, am plasat în ea tot ce inima mea posedă ca tandrețe afectuoasă și devotată și amorul meu propriu este împins pînă la extrem în ceea ce o privește. Aș dori-o atît de perfectă cît este posibil; amabilă, grațioasă, frumoasă, spirituală cu măsură, pătrunsă de sentimentul demnității sale, gata la toate nobilele elanuri ale inimii, entuziastă pentru tot ce este mare și înălțător, într-un cuvînt doream ca ea să fie cea mai frumoasă operă a vieții mele. Această ambiție părintească, care la mine a luat proporții exagerate, poate o vei cunoaște într-o zi, iubita mea copilă,

și numai atunci tu vei înțelege și vei ști să apreciezi justețea sfaturilor mele, numai atunci vei ști să prețuiești dragostea părinților tăi.

Dacă la intrarea ta în lume, nu ai fi trecut prin *sguar*, multe neînțelegeri nu ar fi avut loc, și în ce mă privește nu aș fi ajuns să-ți fac observații asupra unor anumite atitudini, unor oarecari expresii, *unor oarecare tendințe spre familiaritate*, care pot fi găsite încîntătoare în lumea burgheză de la Paris, dar care sînt de natură să șocheze într-o societate elegantă și bine-crescută. O domnișoară de familie bună trebuie, mai cu seamă, să păstreze o rezervă de bun gust care îi crește meritele și îi dă un farmec încîntător în ochii persoanelor cumsecade; cu cît ea se observă mai mult, cu atît ea este observată cu simpatie de către lumea care o înconjoară.

Ceea ce îți spun aici, iubita mea copilă, nu le lua ca pe niște aluzii, nu. Rigiditatea principiilor mele nu mă împiedică să recunosc calitățile tale, te știu bună și grațioasă, cînd o dorești, îmi place natura ta cinstită și generoasă, și sînt convins că vei deveni o femeie încîntătoare, cu o mică notă de originalitate artistică, ceea ce, în limita moderației, adaugă la farmecele unei persoane bine-crescute; dar acum ești la vîrsta la care zăpăceala face concurență rațiunii, la care egoismul plăcerilor voalează multe alte sentimente și la această epocă a vieții copiilor lor părinții sînt mai cu seamă obligați să aibă ochii bine deschiși ca să le urmărească mișcările. Bieții părinți! le este așa de frică de a vedea pe iubiții lor fluturi arzîndu-și aripile într-un moment de imprudență!

Tot ce-am scris pînă aicĭ, dragă Marie, vine din adîncul inimii mele și doresc să poată pătrunde în al tău, te vei simți bine, crede-mă, și îmi vei fi recunoscătoare într-o zi.

Mi-ai scris că mătușa[2] ta ar fi spus din nou o răutate pe seama ta pretinzînd că tu i-ai fi spus să nu se mai reîntoarcă la Mircești. Nu da crezare la nimic, sau fă-te că nu crezi nimic. Ferește-te deci de a vorbi despre aceea ce ți se pare anormal, în purtarea mătușii și verișoarei tale, în ceea ce te privește și mai cu seamă fără mici răutăți, oricît ar fi ele de spirituale, la adresa lor sau la adresa oricui. Poartă-te în așa fel încît criticile să cadă la trei pași distanță și să nu poată să te atingă. Nu vei face o plăcere mai mare tatălui și mamei tale care te iubesc și te îmbrățișează din toată inima,

V. Alecsandri

Sărută pe mătușa ta și pe Mița din partea noastră și distrează-te bine la serata de joi. Amintește-i d-lui Lazzu de tutunul pe care mi l-a făgăduit.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

[martie, 1877] [1]

Nota. Frunză verde baraboi
Să rămîie între noi.

246

Moș Pisoi din Răcăciuni,
Vestea-n lume s-a lățit
Că și tu printre nebuni
Vrei să fii buiurdisit,
Devenind un senator
În Senatul viitor!
Dar ce strechie te-a lovit,
Tu om pacinic, ispitit,
Și cu mintea-n șese ițe,
Să te-amesteci în tărîțe?
Tu, nitam, să-ncaleci vîntul
Și-n Senat să ceri cuvîntul
Ca să fii expus, măi frate,
La răspunsuri veninate.
Să te zbuciumi în sudoare.
Să te-năduși de putoare,
Să stai singur, singurel,
Despărțit d-Alexandrel
Și în loc s-auzi uimit
Glasu-i dulce și iubit,
Să asculți tu la cuvinte
Strechiete, fără minte,
Și s-ajungi a fi năuc
Printre cei din Balamuc!
Alei! frate, moș Pisoi,
Te credeam mai țonțoroi
Și mai teafăr de picior,
Ca să nu scapeți ușor,
Nici să cazi de-a rostogol
În al vitelor ocol,

Care astăzi îngîmfat
Poartă nume de Senat.
Lasă, mări, pe cei juni,
Să se lupte cu nebuni,
Iară noi, oameni cărunți,
Care-n cap avem grăunți,
Să stăm pacinic depărtați
De căței, de advocați,
Și te toate acele lifte
Care merită molifte
Și a cărora bravură
Stă nu-n inimă, ci-n gură.
Drept aceea, moș Pisoi
Freacă-te cu ustoroi,
Ca să scapi și de strigoi,
Și de tot soiu de moroi,
Și de orice tricolici
Ce se cred azi politici,
Fie albi, verzi, galbeni, roși,
Dar puțin politicoși.

Deci revină iar în tine
Și să auzim de bine.

Ghici?

CĂTRE MARIE BOGDAN

247

Mircesti, [a. 6] avril 1877 [1]

Ma chère Marie,

La saison des bals et des plaisirs mondains est terminée; elle fait place à la grande semaine des contritions et des prières. Il est temps que chaque oiseau rentre dans son nid, d'autant plus que l'hiver est parti avec le carnaval et que le

printemps est venu égayer la campagne. Bientôt Jassi sera désert, étant abandonné par tous nos amis; il ne gardera dans son sein que les classes des employés et des juifs, ce bel ornement de nos cités. En conséquence songe à faire tes malles car je compte aller te chercher dans le courant de la semaine prochaine. Si pourtant tu préférais faire tes dévotions à Jassi, c'est-à-dire assister aux messes de minuit, confesser et communier en même temps que Mitza et Pulchérie, je ne t'emménerai à Mircesti que pour les fêtes de Pâques, fêtes que l'on aime à passer en famille.

Il faudrait, dans ce cas, que tout fut terminé jusqu'à vendredi soir, car nous partirons de Jassi samedi prochain, irrévocablement.

Ceci convenu, réponds-moi de suits et pour agrémenter ta lettre, donne-nous quelques détails sur la soirée de jeudi passé. As-tu eu une jolie toilette, as-tu beaucoup dansé, es-tu rentrée avec le jour comme à l'ordinaire? Maman qui attend toujours un mot de toi est impatiente de connaître les succès de sa fille et de constater tes progrès dans la langue roumaine.

Nous avons reçu une lettre de ta cousine qui nous annonce leur retour collectif à Mircesti.

J'ai écrit à Callimaki-Catargi [2] de payer ta note chez la couturière, et de m'expédier le papier à tapisser tes deux chambres. Je lui ai recommandé surtout les plafonds et j'espère que tu seras contente, vu que mon ami a beaucoup de goût.

Maman et moi t'embrassons tendrement et te chargeons d'en faire autant de notre part à M-me Docan, Mitza, Bob et Pulchérie.

Ton père affec[tionné]

V.A.

Mircești, [a. 6] aprilie 1877 [1]

Draga mea Marie,

Sezonul balurilor și al plăcerilor mondene s-a terminat; el face loc marei săptămîni a ispășirilor și a rugăciunilor. Este timpul ca fiecare pasăre

să se reîntoarcă în cuibul său, cu atît mai mult cu cît iarna a plecat împreună cu carnavalul și că primăvara a venit să ne înveselească la țară. În curînd Iașul va fi pustiu, fiind părăsit de toți prietenii noștri; nu va păstra în sînul său decît clasele funcționarilor și pe jidani, acest frumos ornament al orașelor noastre. Deci gîndește-te să-ți faci bagajele, căci socotesc să viu să te iau în cursul săptămînii viitoare. Dacă totuși ai dori mai bine să iei parte la slujbe la Iași, adică să asiști la liturghia de la miezul nopții, să te spovedești și să te împărtășești în același timp cu Mița și cu Pulcheria, nu te voi aduce la Mircești decît pentru sărbătorile de Paște, sărbători pe care este plăcut să le petreci în familie.

În acest caz, ar trebui ca totul să fie terminat pînă vineri seara, căci vom pleca din Iași sîmbăta următoare, neapărat.

Acestea hotărîte, răspunde-mi numaidecît și, pentru a-ți înfrumuseța scrisoarea, dă-ne cîteva amănunte despre serata de joia trecută. Ai avut o rochie frumoasă, ai dansat mult, te-ai întors la ziuă, ca de obicei? Mama, care așteaptă mereu un cuvînt de la tine, este nerăbdătoare să cunoască succesele fiicei sale și să constate progresele tale în limba română.

Am primit o scrisoare de la vara ta care ne vestește întoarcerea lor colectivă la Mircești.

I-am scris lui Callimaki-Catargi[2] să-ți plătească nota la croitoreasă și să-mi trimită hîrtia de tapisat cele două camere ale tale. I-am recomandat mai cu seamă plafoanele și sper că vei fi mulțumită, știind că prietenul tău are mult gust.

Mama și cu mine te îmbrățișăm cu dragoste și te însărcinăm să faci același lucru cu d-na Docan, Mița, Bob și Pulcheria.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

CĂTRE LUCIE DUCA

248

Mircesti, 6 avril 1877

Ma chère Lucie,

S'il est un spectacle qui rajeunisse le coeur, c'est bien celui que vous presentez en ce moment, vous et votre fiancé,

à la veille de votre mariage. Vous planez tous les deux dans les charmantes régions de l'espérance et des illusions, vous faites vos plans d'avenir avec ce bel enthousiasme qui est un des plus precieux apanages de la jeunesse, et avec l'entente parfaite de vos coeurs épris. Puisse le ciel réaliser tous vos projet, c'est le voeu sincère de toute ma famille.

Le grand jour approche, on dit que c'est le plus beau de la vie, et il l'est en effet, car c'est la porte doréé qui s'ouvre sur un monde nouveau d'impressions et de devoirs réciproques. Je ne doute pas que vous diriez hautement et loyalement *oui*, au moment d'en franchir le seuil, car ainsi que vous le dites très noblement, vous comptez marcher haut dans la vie, afin de marcher toujours droit. Allez, mes chers enfants, le sourire aux lévres et l'auréole au front, mon coeur vous suivra de loin avec de doux battements et de douces émotions.

Vous réclammez ma présence et celle de ma fille à la cérémonie de votre mariage. Nous ne demandons pas mieux que de nous rendre à Bucarest pour le 10/22 avril, mais cela dépendra de l'état de santé de votre cousine. Elle s'est tant fatigué à Jassi, durant cet hiver, qu'elle en est revenue souffrante d'une espéce de fièvre assez tenace. Cependant nous avons l'espoir de guérire promptement ce léger bobo pour ne pas manquer à votre affectueux appel. En attendant, nous vous embrasson tendrement et vous chargeons d'en faire autant de notre part à votre chère maman. Quant à Georges [1], se sera pour un peu plus tard.

Votre oncle affectionné,

V. Alecsandri

Mircești, 6 aprilie 1877

Draga mea Lucie,

Dacă există un spectacol care să întinerească inima, este cu siguranță acela pe care îl înfățișați în acest moment, dumneata și logodnicul dumitale, în ajunul căsătoriei voastre. Plutiți amîndoi în încîntătoarele regiuni ale speranței și iluziilor, vă faceți planuri de viitor cu acel frumos entuziasm care este unul dintre cele mai prețioase daruri ale tinereții, și cu înțelegerea

perfectă a inimilor voastre îndrăgostite. Fie ca cerul să vă împlinească toate proiectele voastre, este urarea sinceră a întregii mele familii.

Ziua cea mare se apropie, se spune că este cea mai frumoasă din viață, și este cu adevărat, căci este poarta aurită care se deschide asupra unei lumi noi de impresii și de datorii reciproce. Nu mă îndoiesc că veți spune cu voce tare și cinste *da*, în clipa în care veți păși pragul, căci, așa precum o spui cu noblețe, socotiți să mergeți cu capul sus în viață, astfel încît să mergeți totdeauna drept. Mergeți, iubiții mei copii, cu zîmbetul pe buze și aureola în frunte, inima mea vă va urma din depărtare cu dulci bătăi și dulci emoții.

Voi cereți prezența mea și aceea a fiicei mele la ceremonia căsătoriei voastre. N-am dori nimic mai bun decît să venim la București pentru 10/22 aprilie, dar aceasta va depinde de starea sănătății verișoarei voastre. Atîta s-a obosit la Iași, pe timpul iernii, încît s-a întors bolnavă de un fel de febră destul de rezistentă. Totuși avem speranța că ne vom vindeca repede de această ușoară boală pentru a nu fi lipsiți de afectuoasa voastră chemare. Pînă atunci vă sărutăm cu dragoste și vă însărcinăm să faceți același lucru, din partea noastră, iubitei voastre mame. Cît despre Georgse [1], va fi pentru ceva mai tîrziu.

Unchiul vostru iubitor,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA SPIRO-PAUL

249

Mircesti, 18 avril 1877

Chère Madame [1],

Conformément à votre désir, je vous envoie, quoiqu'à regret, le seul manuscrit de votre frère que je possède. C'est le poème en prose de la *Cântarea Romaniei* !

Cet ouvrage admirable, écrit dans le feu de la première jeunesse par mon défunt ami, A. Russo, a une très grande valeur poétique, aussi nos bons frères d'outre Milcov, se plaisent-ils à l'attribuer bénévolement à N. Balcesco. Il faut donc que le manuscrit soit conservé réligieusement comme un document important qui renferme toute la gloire littéraire de votre frère; il ne saurait être mieux placé qu'entre les mains d'une soeur affectueuse qui saura l'apprécier comme un joyau de famille.

Veuillez, chère Madame, agréer à cette occasion l'assurance de mes sentiments les plus amicaux.

Votre tout dévoué serviteur,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Madame Spiro-Paul
Bacău

Mircești, 18 aprilie 1877

Scumpă doamnă,[1]

Conform dorinței dumneavoastră, vă trimit, cu toată părerea de rău, singurul manuscris al fratelui dumneavoastră pe care îl posed. Este poemul în proză *Cîntarea României*!

Această operă admirabilă, scrisă în focul primei tinereți de răposatul meu prieten A. Russo, are o foarte mare valoare poetică, de aceea bunilor noștri frați de dincolo de Milcov, le place să o atribuie benevol lui N. Bălcescu. Trebuie deci ca manuscrisul să fie păstrat cu pietate ca un document important care conține toată gloria literară a fratelui dumneavoastră; nu poate fi mai bine plasat decît între mîinile unei surori afectuoase care va ști să-l aprecieze ca pe o bijuterie de familie.

Binevoiți, scumpă doamnă, să primiți cu această ocazie asigurarea sentimentelor celor mai prietenești.

Al dumneavoastră foarte devotat servitor,

V. Alecsandri

250

Mircesti, 19 avril 1877

Mon cher diplomate,

Mr. Frunzescu, employé depuis 18 ans au bureau de statistique, vient me supplier d'intervenir auprès de toi pour que tu lui fasses occuper le poste vacant de chef de ce qu'on appelle *Oficiul Statistic*. Je le fais par acquit de conscience parce que Mr. Frunzescu m'a rendu le service de corriger les épreuves de mes ouvrages à l'imprimerie de Socec.

Je sais pourtant d'avance que mon intervention restera sans résultat, pour la double raison, qu'en général, je n'ai pas de chance dans mes démarches, et que de ton côté tu as bien d'autres *chiens* à fouetter dans les circonstances graves où nous nous trouvons. Quand je dis *chiens*, ne vas pas croire que je veuille faire allusion à la meute ministérielle qui tient les destinées du pays entre leurs pattes et que tu dois tenir en laisse.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 19 aprilie 1877

Iubite diplomat,

Dl. Frunzescu, amploaiat de 18 ani la biroul de statistică, vine să mă roage să intervin pe lîngă tine pentru ca să-l ajuți să ocupe postul vacant de șef a ceea ce se numește *Oficiul Statistic*. O fac pentru a avea conștiința împăcată deoarece dl. Frunzescu mi-a făcut serviciul de a-mi face corecturile la tipografia lui Socec.

Știu totuși dinainte că intervenția mea va rămîne fără rezultat, pentru dublul motiv că, în general, nu am noroc în demersurile mele, și că, la rîndul tău, ai alți *câini* * de biciuit în împrejurările grave în care ne găsim. Cînd spun *câini*, să nu crezi că vreau să fac aluzie la haita ministerială care ține destinele țării în labele lor și pe care tu trebuie să o ții în lesă.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE EDOUARD GRENIER

251

Mircești, 16 mai 1877

Mon cher ami,

Quand on est la France, qu'on tient comme elle du gamin et du géant, on peut tout se permettre, même des fautes que l'on paie très cher, on a de quoi les payer; même des chutes formidables:

„On part, on court, on tombe,
On se relève Roi! "

Mais quand on est la Roumanie, c'est-à-dire un nain enclavé entre trois colosses (lisez molosses), que peut-on faire pour sauvegarder son existence et sa nationalité? Les colosses ont la fantaisie de mesurer leurs forces tous les quinze ou vingt ans; s'inquiètent-ils du malheureux nain qui est sur leur passage? Naturellement non, ils passent, ils l'écrasent, et le pugilat terminé, ils s'en retournent chez eux en le laisant geindre les quatre pattes en l'air. Alors viennent les vieilles bonnes femmes de la diplomatie pour lui prodiguer leurs soins et le couvrir de bandages qui se changeant en véritables chaînes. Le malheureux geint plus que jamais, et l'Europe se dit: „Mais que veut-il, ce mioche braillard? il n'est jamais content. Veux-tu te taire, petit crapaud!" etc.

* Expresia franceză este: *avoir d'autres chats à fouetter* cu sensul de: „ai alte griji".

C'est ce qui nous est arrivé à nous autres Roumains, auxquels la diplomatie n'a jamais voulu ou jamais osé créer une position bien définie. Le traité de Paris fait mention de la neutralité de notre pays, mais loin de lui donner le même caractère qu'à celle de la Belgique et de la Suisse, elle la rattache à la neutralité de l'Empire Ottoman. Qu'arrive-t-il? Nous subissons régulièrement le contre-coup de toutes les sottises de la Sublime Porte et de toutes les entreprises de la Russie. Le vizir n'a pas fait son *kef*, il a mal fumé son *tchibouk*, il répond insolemment à quelques propositions du cabinet de Saint-Pétersbourg ... Guerre! ... et le Pruth est franchi. Pourquoi? Parce qu'un Bourke [1] anglais aura déclaré en plein Parlement que la neutralité spéciale de la Roumanie n'est pas inscrite dans le traité de Paris. Donc, la Roumanie peut être impunément foulée aux pieds des chevaux cosaques ou autres et, un beau matin, elle se voit inondée de hordes enrégimentées qui vont, dit-on, affranchir les chrétiens d'Orient. C'est une croisade en faveur des Bulgares, fort bien, mais c'est une écrasade * pour nous. Trois cent mille Russes entrent en chantant des airs asiatiques et prennent position le long du Danube; les Turcs, pour les punir, bombardent nos villes riveraines, les malheureux habitants se sauvent dans l'intérieur, en se demandant naivement si c'est la fin du monde ... Non, ce n'est pas la fin du monde, c'est la conséquence du radotage diplomatique d'il y a vingt ans [2].

Que faire?... Eh bien, au lieu d'être passivement et bêtement écrasés entre l'enclume et le marteau, hisssons-nous sur la pointe de nos pieds pour nous grandir un peu et pour atteindre ainsi à la hauteur d'un bon sabre. Ceci fait, étirons nos bras engourdis depuis des siècles et donnons preuve de vitalité à ceux qui nous traitent en tout petits garçons. Crions fort aux oreilles des Russes et des Turcs: „Vive l'indépendance de la Roumanie!" et entrons bravement dans la fournaise. Nous en sortirons meurtris peut-être, mais du moins aciérés par le feu. Aussi bien, assez d'humiliations, assez de misères! Ou maîtres chez nous, ou plus de chez nous! Les Turcs sont forts comme des ... Turcs, c'est une vieille rengaine, ils étaient bien plus forts il y a

* Cuvînt creat de poet pentru a rima cu *croisade*, corect *écrasage*.

quatre siècles et nous sommes plus près de nos aïeux qu'eux des leurs.

Notre duel avec les suzerains en babouches a déjà commencé, et notre petite armée s'est conduite jusqu'à présent de façon à réchauffer mon vieux sang; elle se battra bien, cette chère poignée de recrues arrachées aux travaux des champs, car la vue des terribles bachibouzouks les a fait éclater de rire ... „C'est ça? c'est ça? ce n'est que ça?" Tel a été leur cri gouailleur en courant dessus.

Ah! cher ami, je suis tout ému en écrivant ces lignes, je fais des efforts pour retenir mes larmes. Ne souriez pas de mon enthousiasme; ce n'est pas le poète qui vous parle, c'est un homme malheureux de ne plus être jeune pour aller se faire tuer à la frontière. J'ai femme et enfant auprés desquels je dois monter la garde, au milieu des graves événements de mon pays. Vous me comprendrez, vous qui restez auprès de votre mère adorée.

Mais assez de politique, elle m'étouffe. Si vous allez voir Mme Raymond [3], présentez-lui mes amitiés et rappelez-lui la promesse qu'elle m'a faite de m'écrire. Ecrivez-moi aussi de votre côté; vos lettres sympathiques me rafraîchissent l'esprit et le coeur. Merci à Got de son bon souvenir et bien des tendresses à vous de la part de Pauline et de Marie.

Votre vieil ami,

V. Alecsandri

J'attends avec impatience ce que vous appelez votre petite plaquette de rimes [4]; je vous en enverrai bien aussi, si vous comprenez le roumain.

Mircești, 16 mai 1877

Dragă prietene,

Cînd ești Franța, cînd semeni ca și ea cu un ștrengar și cu un uriaș, îți poți permite orice, chiar greșeli care se plătesc scump, și să ai cu ce să le plătești; chiar căderi formidabile:

„Pornești, alergi, cazi,
Te ridici rege!"

Dar cînd eşti România, adică un pitic închis între trei coloşi (a se citi dulăi) *, ce poţi să faci pentru a-ţi salva existenţa şi naţionalitatea? Coloşii au fantezia să-şi măsoare forţele la fiecare cincisprezece sau douăzeci de ani; se îngrijorează ei de nefericitul pitic care este în drumul lor? Desigur nu, ei trec, îl strivesc şi, odată lupta terminată, se întorc la ei acasă lăsîndu-l gemînd, la pămînt. Atunci vin bunele bătrîne femei ale diplomaţiei pentru a-i da îngrijirile lor şi a-l acoperi cu bandaje care se transformă în adevărate lanţuri. Nefericitul geme şi mai rău şi Europa îşi spune: „Dar ce vrea copilaşul acesta gălăgios? nu este niciodată mulţumit. Vrei să taci odată, broscoiule?" etc.

Asta ni s-a întîmplat nouă, ăstora, românilor, cărora diplomaţia n-a vrut niciodată, sau nu a îndrăznit niciodată, să ne creeze o poziţie bine definită. Tratatul de la Paris face menţiune despre neutralitatea ţării noastre, dar, departe de a-i da acelaşi caracter ca acela al Belgiei şi Elveţiei, o leagă de neutralitatea Imperiului Otoman. Ce se întîmplă? Suferim cu regularitate toate loviturile care urmează prostiilor Sublimei Porţi şi a tuturor acţiunilor Rusiei. Vizirul nu şi-a făcut *cheful***, nu şi-a fumat *ciubucul****, răspunde insolent vreunei propuneri a cabinetului de la Petersburg... Război.. şi Prutul este trecut. Pentru ce? Pentru că un Bourke[1] englez ar fi declarat în plin Parlament că neutralitatea specială a României nu este înscrisă în tratatul de la Paris. Deci România poate fi, fără urmări grave, călcată în picioarele cailor cazaci sau alţii şi, într-o bună dimineaţă, se vede inundată de hoarde înregimentate care merg, se spune, să elibereze pe creştinii din Orient. Este o cruciadă în favoarea bulgarilor, foarte bine, dar pentru noi este o distrugere. Trei sute de mii de ruşi intră cîntînd arii asiatice şi iau poziţia de-a lungul Dunării; turcii, pentru a-i pedepsi, bombardează oraşele noastre de pe mal, nefericiţii locuitori fug în interiorul ţării, întrebîndu-se cu naivitate dacă este sfîrşitul lumii... Nu, nu este sfîrşitul lumii, este consecinţa certurilor diplomatice de acum douăzeci de ani[2].

Ce e de făcut?... Ei bine, în loc de a fi striviţi, în linişte şi prosteşte, între ciocan şi nicovală, să ne ridicăm pe vîrful picioarelor, pentru a ne înălţa puţin şi pentru a atinge astfel înălţimea unei adevărate săbii. După aceasta, să ne dezmorţim braţele amorţite de secole şi să dăm o dovadă de vitalitate acelora care ne tratau ca pe nişte băieţaşi. Să strigăm tare în urechile ruşilor şi ale turcilor: „Trăiască independenţa României!" şi să intrăm curajos în foc. Vom ieşi foarte distruşi, poate, dar cel puţin oţeliţi prin foc. Deci, destul cu umilinţele, destul cu mizeriile! Sau stăpîni la noi acasă, sau nu mai avem casă! Turcii sînt tari ca nişte... turci,

* În original, joc de cuvinte: *colosses-molosses.*
, * În original, în limba română cu ortografie franceză.

este aceeași veche poveste, erau mult mai puternici acum patru secole, și noi sîntem mult mai aproape de strămoșii noștri, decît ei de ai lor.

Duelul nostru cu suzeranii în papuci a și început, și mica noastră armată s-a purtat pînă în prezent într-un chip care îmi înfierbîntă bătrînul meu sînge; ea se va bate bine, această mînă de recruți smulși de la munca cîmpului, căci vederea teribililor başbuzuci i-a făcut să izbucnească în rîs... „Asta este? asta este? numai asta este?" Acesta a fost strigătul lor glumeț, năpustindu-se peste ei.

Ah! dragă prietene, sînt mișcat scriind aceste rînduri, fac eforturi pentru a-mi reține lacrimile. Nu surîde față de entuziasmul meu; nu poetul îți vorbește, ci un om nefericit de a nu mai fi tînăr, pentru a merge să moară la hotare. Am soție și copil pe lîngă care trebuie să stau de pază, în mijlocul gravelor evenimente din țara mea. Dumneata, care stai alături de mama dumitale adorată, mă vei înțelege.

Dar destul cu politica, mă înăbușă. Dacă te duci să vezi pe d-na Raymond[3], prezintă-i amicițiile mele și amintește-i de făgăduiala pe care mi-a făcut-o de a-mi scrie. Scrie-mi și dumneata; scrisorile dumitale plăcute îmi înviorează spiritul și inima. Mulțumesc lui Got pentru bunele sale cuvinte și multă afecțiune dumitale din partea Paulinei și a Mariei.

Vechiul dumitale prieten,

V. Alecsandri

Aștept cu nerăbdare ceea ce numești mica dumitale plachetă de rime[4]; am să-ți trimit și eu ceva asemănător, dacă înțelegi românește.

CĂTRE LUCIE DUCA

252

Mircesti, 28 mai 1877

Ma chère Lucie,

Vous êtes la plus aimable des nièces et la plus gracieuse des filleules. Marie, de son côté, déclare que vous êtes la plus adorables des cousines. Voilà ce que l'on gagne à écrire

de charmantes petites lettres pleines de coeur et d'aménité. La votre m'a d'autant plus ravi qu'elle contient une invitation qui me tire d'un fier embarras. Cette invitation je l'accepte et vous en remercie cordialement.

Marie veut me suivre à Bucarest pour embrasser sa nouvelle cousine et ses anciennes amies de pension. Comment lui refuser ce plaisir? Mais où la loger, au milieu de l'encombrement militaire [1] de la capitale? Tous les hôtels sont bourés d'étrangers et d'officiers, une jeune fille ne peut décemment y mettre le pied. Vous avez compris mon embarras, chère Lucie, et vous venez tendre la main pour m'en tirer; merci de bon coeur et à charge de revanche.

C'est donc convenu: Marie demeurera chez vous pendant les dix à douze jours que je passerai à Bucarest. Je vous la confie entièrement, étant sur qu'elle s'amusera et qu'elle gagnera beaucoup dans votre affectueuse intimité.

Mon arrivée là-bas aura lieu dans le courent de la semaine prochaine, je vous avertirai du jour par un télégramme. En attendant, toute la colonie de Mircesti vous embrasse tendrement, sans oublier Georges.

Votre oncle affectioné,

V. Alecsandri

Mille bonne amitié à votre chère maman [2].

Mircești, 28 mai 1877

Draga mea Lucie,

Ești cea mai drăguță dintre nepoate și cea mai grațioasă dintre fine. Marie, la rîndul său, declară că ești cea mai încîntătoare verișoară. Iată ce cîștigi cînd scrii atît de plăcute mici scrisori pline de inimă și de căldură. Scrisoarca dumitale m-a încîntat cu atît mai mult, cu cît ea conținea o invitație care mă scoate dintr-o mare încurcătură. Această invitație o primesc și îți mulțumesc călduros.

Marie dorește să mă urmeze la București pentru a-și îmbrățișa noua verișoară și vechile sale prietene de pension. Cum să-i respingi această plăcere? Dar unde să locuiască, în mijlocul îngrămădelii militare [1] din capitală? Toate hotelele sînt înțesate cu străini și cu ofițeri, o fată tînără

nu poate pune piciorul acolo. Ai înțeles încurcătura mea, iubită Lucie, și vii să întinzi mîna pentru a mă scoate din ea, mulțumesc din toată inima și rămîn îndatorat.

Este deci stabilit: Marie va locui la voi timp de zece-douăsprezece zile cît voi rămîne la București. Ți-o încredințez pe de-a întregul, fiind sigur că se va distra și că va cîștiga mult în intimitatea dumitale afectuoasă.

Sosirea mea acolo va avea loc în cursul săptămînii viitoare, vă voi înștiința despre ziua sosirii printr-o telegramă. Pînă atunci, întreaga colonie din Mircești vă îmbrățișează cu dragoste, fără să-l uite pe Georges.

Unchiul vostru iubitor,

V. Alecsandri

Mii de bune amiciții iubitei voastre mame [2].

253

Mircesti, 2 juillet 1877

Ma chère Lucie,

Je me suis tant trimbalé dans les rues de Bucarest pendant trois semaines, [1] j'ai tant été cahote sur les pavés de cette malheureuse ville, j'ai tant étouffé, tant transpiré dans son atmosphère sénégalienne, qu'arrivé chez moi je suis tombé malade. Cependant, l'air pur de la vallée de Sereth et la bonne eau de Mircesti m'ont remis de suite. Quant à Marie, elle semble atteinte de la nostalgie de Bucarest ... y aurait-elle laissé une parcelle de son coeur?

La noce de Bébé [2] a eu lieu enfin, grâce à mon intervention auprès des autorités communales. Le jeune couple a pris sa volée le jour même du mariage, il est allé entamer sa lune de miel hors frontière. Trois jours après Noémi a quitté Mircesti, à son tour, pour se rendre à Paris auprès de son père [3] malade. Voilà donc toute la colonie française disparue! Il ne reste ici, actuellement, que mon frère qui fait de jardinaje et s'occupe de fleurs en souvenir de ses filles.

Le jour du mariage de ma nièce, nous avons eu l'agréable surprise de voir arriver le général Douka [4] ainsi que Jean[5]

et Olga. Vous manquiez seule à la fête (quand je dis *vous*, je sousentends aussi Georges), on vous a beaucoup regretté et l'on a porté un toast aux chers absents.

Donnez-nous parfois des nouvelles de Bucarest, Marie en est très friande et si vous lui écrivez directement ne manquez pas de l'engager sérieusement à se remettre au travail de la musique et de la peinture. Dites-lui au besoin que c'est la Princesse elle même qui l'exige.

Au revoir, chère Lucie (vous m'avez promis de venir à Mircesti et nous y comptons tous). Embrassez Georges de notre part et recevez tous un paquet de gros baisers campagnards.

Votre oncle affectionné,

V. Alecsandri

Mille bonnes amitiés à votre mère.

Mircești, 2 iulie 1877

Dragă Lucie,

Atît m-am trambalat pe străzile Bucureștiului timp de trei săptămîni [1], atît am fost zdruncinat pe pavajele acestui nefericit oraș, atît m-am sufocat, atît am transpirat în atmosfera sa senegaleză, încît ajuns la mine, am căzut bolnav. Totuși, aerul pur din valea Siretului și apa bună din Mircești m-au însănătoșit numaidecît. Cît despre Marie, pare să fie atinsă de nostalgia Bucureștiului... și-o fi lăsat acolo o bucățică de inimă?

Nunta lui Bébé [2] a avut loc în sfîrșit, datorită intervenției mele pe lîngă autoritățile comunale. Tînăra pereche și-a luat zborul chiar în ziua căsătoriei; s-a dus să-și înceapă luna de miere în afara frontierei. Trei zile după aceea Noémi a părăsit Mirceștii, la rîndul său, pentru a se duce la Paris lîngă tatăl [3] său bolnav. Iată deci întreaga colonie franceză dispărută! Nu a mai rămas aici, acum, decît fratele meu care face grădinărie și se ocupă de flori în amintirea fiicelor sale.

În ziua căsătoriei nepoatei mele, am avut plăcuta surpriză să-i vedem venind pe generalul Duca [4], pe Jean [5] și Olga. Numai voi singuri lipseați de la sărbătoare (cînd spun numai *voi*, subînțeleg și pe Georges), ați fost mult regretați și s-a ridicat un toast iubiților absenți.

Dă-ne cîteodată vești din București, Marie este foarte dornică și, dacă îi scrii personal, nu uita să o îndemni serios să se pună pe lucru la muzică și la pictură. Spune-i la nevoie că Prințesa însăși i-o cere.

La revedere, dragă Lucie (mi-ai făgăduit să vii la Mircești, și ne bizuim toți pe aceasta). Îmbrățișează pe Georges din partea noastră și primiți toți un pachet de bune sărutări de la țară.

Unchiul vostru iubitor,

V. Alecsandri

Mii de bune amiciții mamei dumitale.

CĂTRE LUDOVIC SCHONDORF

254

Mircesti, 11 juillet 1877

Mon cher Monsieur Schondorf [1],

Mon frère m'a promis de revenir à Mircesti prochainement pour respirer librement pendant les journées de grande chaleur qui approchent avec la canicule. J'espère que vous l'accompagnerez puisque Mircesti vous a laissé de si agréables souvenirs. Nous ferons de jolies promenades dans la *lunka*, et peut-être ferons nous une bonne affaire, en passant. Ayant fait faire le recensement d'une partie de mon bois, j'y ai trouvé un certain nombre de beaux chênes dont je me séparerai volontiers si j'en trouvais un prix raisonable. Ces arbres sont de première qualité et donneraient d'excellentes traverses, facile à transporter à la gare et par conséquent, facile à livrer au commerce. Voyez à combiner quelque chose en vue de cette marchandise. Je vous serai très obligé si vous trouvez un acquéreur.

Dans l'espoir de vous voir arriver bientôt, je vous serre la main affectueusement.

V. Alecsandri

Ci-contre, le tableau des chênes de la lunka

471 chênes mesurant 1000 centimétre de circonférence

455 — id — 110

522 — — 120

488	—	—	130
353	—	—	140
297	—	—	150
221	—	—	160
194	—	—	170
139	—	—	180
107	—	—	190
105	—	—	200
3352			

N.B. On trouverait un nombre, au moins égal, de chênes dans le reste du bois.

Adresa pe plic: Monsieur Louis Schondorf
17, str. Olympului
București

Mircești, 11 iulie 1877

Iubite domnule Schondorf [1],

Fratele meu mi-a făgăduit să vină în curînd la Mircești pentru a respira liber pe timpul zilelor de mare căldură care se apropie cu canicula. Nădăjduiesc că îl veți însoți pentru că Mircești v-au lăsat așa de plăcute amintiri. Vom face frumoase plimbări în *luncă* * și poate vom face, în treacăt, o bună afacere. Făcînd recensămîntul unei părți a pădurii mele, am găsit acolo un număr oarecare de frumoși stejari de care m-aș despărți bucuros, dacă aș găsi un preț potrivit. Acești arbori sînt de calitatea întîia și ar da niște foarte bune traverse, ușor de transportat la gară și, prin urmare, ușor de livrat în comerț. Încercați să aranjați ceva în legătură cu această marfă. Vă voi fi foarte obligat dacă veți găsi un mușteriu.

În speranța de a vă vedea în curînd, vă strîng mîna cu afecțiune.

V. Alecsandri

Pe verso, tabloul stejarilor din luncă **
471 stejari măsurînd 1000 de centimetri în circonferință

*, ** În original, în limba română.

[.....]*

N.B. S-ar găsi un număr, cel puțin egal, de stejari în restul pădurii.

Adresa pe plic: Domnul Louis Schondorf
17, str. Olympului
București

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

255

Mircești, 24 iul. 1877

Domnul meu [1],

Demn de toată lauda și de încurajare este scopul d-voastre de a deprinde publicul român din Austro-Ungaria cu ortografia și cu graiul din România. Unificarea limbei va deveni o și mai strînsă legătură de rudire între frații din ambele poale ale Carpaților.

Cu mare plăcere dar vin a răspunde la îndemnul d-voastre, trimițîndu-vă deocamdată portretul meu și rezervîndu-mi mulțumirea de a colabora mai tîrziu la *Albina Daciei* [2].

Pănă atunci, vă sînt recunoscător că ați avut duioasa și delicata gîndire de a [nu] mă despărți de mult regretatul meu amic, C. Negri. Această atenție prețioasă pentru mine mi-a inspirat o adevărată simpatie pentru *Albina Daciei* și pentru stimabilul ei redactor.

Primiți, domnul meu, încredințarea simțirilor mele cele mai amicale,

V. Alecsandri

P.S. Dacă-mi este permis a vă exprima o dorință, sub forma unui consiliu, v-aș îndemna să ștergeți din fruntea foaiei ce vroiți a redacta cuvîntul *beletristică*, cuvînt puțin

* Urmează tabelul de la p. 336—337.

armonios, fără un înțeles lămurit și în care se întîlnesc cuvîntul turcesc *belé* și cuvîntul *trist*. În Moldova termenul *beletristic* are un sunet barbar și un caracter comic.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

256

Mircești, 5 sept. 1877

Moș Pisoi,

Bucură-te de bucuria noastră. Ne-am logodit copila cu Mitică Catargi. Copiii se convin foarte mult și se vor cununa în luna lui octombrie. Să vii, să asiști la cununie ca martor, ca prieten și ca neam. Iar la masă, să mi te faci cuc.

Marie și Paulina te sărută. Eu te strîng în brațe voinicește.

V. Alecsandri

CĂTRE REGINA ELISABETA

257

Mircesti, 20 sept. 1877

Madame,

Si'l est une destinée digne d'envie, c'est celle d'une Princesse qui régne sur un peuple brave et intelligent qu'Elle sait apprecier à sa juste valeur, qu'Elle sait aimer en véritable mère, qu'Elle sait consoler, comme un ange bienveillant,

dans les moments de cruelles épreuves. Cette destinée Dieu l'a accordée à Votre Altesse, Madame et vous avez su l'accepter en femme de coeur et de haut intelligence, en Vous élévant Vous, Princesse, au rang de soeur de charité.

Certes, il est beau de combattre pour l'honneur de son pays et d'affronter la mort avec le stoicisme traditionnel des ancêtres, mais aussi quelle inéffable impression doit ressentir le soldat tombé sur le champ de bataille, alors qu'il se sent revenir à la vie sous les regards compatissants à la voix consolatrice de sa Souveraine!

Heureux nos soldats qui après avoir été vaillament conduits au feu par leur chef militaire, après avoir cimenté de leur sang l'édifice de notre gloire, trouvent leur récompense dans les sourires maternels de toute une légion de coeurs dévoués. Quelle douce et touchante confraternité entre le peuple et les hautes classes de la société! C'est là un spectacle qui présage bien d'une Nation et dont la vue rehausse les ames.

Vous qui êtes poète et qui voyez mieux qu'un autre le coté sublime de chaque situation, trouvez-vous quelque chose de plus touchant qu'une Souveraine assise au chevet d'un pauvre blessé et écrivant sous sa dicté une lettre à sa mère? Voilà, certes, un sujet de tableau qu'un peintre sera fier de traiter un jour alors que l'heure aura sonné pour lui de devenir grand artiste. Conservez, Madame, la copie de la lettre que Votre Altesse a écrite à l'hôpital de ..... comme un témoignage d'une de vos plus belle action. Votre Altesse aura la bonté de me la montrer quand j'aurais l'honneur de lui exprimer de vive voix mes sentiments d'admiration et de gratitude. Je dis gratitude parce que je vous retrouve dans les circonstances actuelles telle que je vous ai jugée de prime abord, bonne, grande et généreuse sans ostentation.

Et savez Vous quelle est votre plus chère récompense pour le noble dévouement dont Votre Altesse fait preuve envers les malheureux blessés? C'est qu'à l'admiration générale et aux bénédictions de ceux dont vous allégez les souffrances, vient se joindre le sourire attendri de votre enfant qui Vous regarde de là haut.

Que ne suis-je libre de mes actions pour pouvoir asister aux traits de bravure de notre jeune armée et aux

traits d'humanité de Votre Altesse! Un devoir imperieux me retient loin des champs de bataille et des ambulances. Je marie ma fille à un brave jeune homme conue et estimé de Votre Altesse, Mr. Démètre Catargi.

Le mariage aura lieu le 6/18 octobre, et le jour même de la cérémonie le jeune couple partira pour l'étranger. En allant en France, il passera par Vide afin d'aller présenter leurs respectueux hommages à S.A. la Princesse votre mère, heureux s'ils étaient chargés pour Elle d'une lettre ou d'une commission de Votre Altesse.

Quoiqu'il en soit, je prie votre Altesse de daigner agréer pour Elle ainsi que pour le Prince l'hommage des sentiments de profond respect de mes deux enfants et de croire plus que jamais à l'admirations avec laquelle

j'ai l'honneur d'être de votre Altesse
le très obeissant et dévoué serviteur,

V. Alecsandri

Mircești, 20 sept. 1877

Doamnă,

Dacă este o soartă demnă de invidiat, este aceea a unei Prințese care domnește asupra unui popor curajos și inteligent pe care ea știe să-l aprecieze la adevărata lui valoare, pe care ea știe să-l iubească la fel ca o adevărată mamă, pe care știe să-l mîngîie ca un înger binevoitor, în momente de grea încercare. Această soartă Dumnezeu a hărăzit-o Alteței-voastre, Doamnă, și voi ați știut să o primiți ca o femeie inimoasă și cu o mare inteligență, ridicîndu-vă voi, Prințesă, în rîndul surorilor de caritate.

Desigur, este frumos să te bați pentru onoarea țării tale și să înfrunți moartea cu stoicismul tradițional al strămoșilor, dar, de asemenea, ce impresie de necrezut trebuie să simtă soldatul căzut pe cîmpul de luptă, atunci cînd se simte revenind la viață sub privirile miloase, la vocea mîngîietoare a suveranei sale.

Fericiți soldații noștri care, după ce au fost conduși cutezători în foc de către șeful lor militar, după ce au cimentat cu sîngele lor edificiul gloriei

noastre, își găsesc răsplata în surîsurile maternele ale unei întregi legiuni de inimi devotate. Ce blîndă și mișcătoare fraternitate intre popor și înaltele clase ale societății! Este acesta un spectacol care prevestește binele unei Națiuni și a cărui vedere înalță sufletele.

Voi care sînteți poetă și care vedeți mai bine decît altcineva partea minunată a fiecărei situații, găsiți ceva mai mișcător decît o suverană așezată la căpătîiul unui biet rănit și scriind sub dictarea sa o scrisoare mamei sale? Iată, cu siguranță, un subiect de tablou pe care un pictor ar fi mîndru să-l traseze într-o zi, atunci cînd ceasul ar fi sunat pentru el să devină un mare artist. Păstrați, Doamnă, copia scrisorii pe care Alteța-voastră a scris-o în spitalul... ca pe o mărturie a uneia dintre cele mai frumoase fapte ale voastre. Alteța-voastră va avea bunătatea să mi-o arate cînd voi avea onoarea să-i exprim cu voce tare sentimentele mele de admirație și de recunoștință. Spun recunoștință pentru că vă regăsesc în împrejurările de față aceeași pe care am judecat-o de la prima apropiere, bună, mare și generoasă fără ostentație.

Și știți voi care este cea mai scumpă recompensă pentru nobilul devotament pe care l-a arătat Alteța-voastră față de nenorociții răniți? Este accea că la admirația generală și la binecuvîntările celor cărora le ușurați suferințele, vine să se adauge surîsul înduioșat al copilului vostru care vă privește de acolo de sus.

De ce nu sînt eu liber pe faptele mele pentru a putea să iau parte la trăsăturile de curaj al tinerei noastre armate și la trăsăturile de umanitate ale Alteței-voastre. O datorie de neînlăturat mă reține departe de cîmpurile de luptă și de ambulanțe. Căsătoresc pe fiica mea cu un brav tînăr, cunoscut și stimat de Alteța-voastră, dl. Dimitrie Catargi.

Căsătoria va avea loc la 6/18 octombrie și chiar în ziua căsătoriei tînăra pereche va pleca în străinătate. Mergînd în Franța, va trece prin Wied pentru a merge să-și prezinte respectuoasele lor omagii Prințesei, mamei voastre, fericiți dacă vor fi însărcinați pentru ea cu o scrisoare sau cu un comision din partea Alteței-voastre.

Oricum ar fi, rog pe Alteța-voastră să binevoiască să primească pentru ea, cum și pentru Prinț, omagiul sentimentelor de profund respect al celor doi copii ai mei și să creadă mai mult decît oricînd în admirația cu care am onoarea să fiu al Alteței-voastre cel mai supus și devotat servitor,

V. Alecsandri

258

Mircești, 25 sept. 1877

Moș Pisoi,

Nunta se va face în ziua de 9/21 octomvrie dimineața, la unul după-amiazi. La 2, masă cu beție, la 5 1/2 însurățeii pleacă cu trenul la Paris, iar părinții rămîn pentru a petrece bătrînește pînă a doua zi. Toți musafirii vin cu trenul de dimineață și se întorc cu cel de seară, nefiind destul loc în casă pentru culcuș. Acesta este programul. Nu îndemn cucoanele să se ostenească cu venirea lor la Mircești, în tualetă de nuntă, pentru că în împrejurările triste de astăzi, cînd împregiurul Plevnei zac sute de români neîngropați, nu se cuvine să fie zbînțuială în casa lui Alecsandri. De aceea și expeduiesc pe însurăței în străinătate chiar în ziua cununiei lor.

Nunta fiind o simplă ceremonie în familie, tu ești rugat să vii ca să aduci binecuvîntări și veselie. Marie și Paulina te așteaptă cu brațele deschise. Dacă ar vroi să vină și nevasta ta, ne-ar face mare mulțemire, dar eu nu îndrăznesc, să o îndemn, căci mă tem să o expun la o osteneală zadarnică. Casa mea fiind o cutie, trebuie damele să facă voiagiul în tualetă, să se scoale dis-de-dimineață, și seara, pe frig, să se puie iar la drum, căci nu am unde să le adăpostesc pe noapte. Poate să ne găsim vro 40 de persoane în ziua cununiei. Închipuiește-ți ce harhalae!

Dar, în sfîrșit, las la aprețiorea ta, să faci cum vei găsi mai bine.

Paulina, Marie și eu trimitem complimente afectuoase soției tale și pe tine te îmbrățișăm cu dragoste,

V. Alecsandri

259

Iași, 1 oct. 1877

Moș Pisoi,

Pentru mai multe rezoane, nunta Mariei se va celebra la Iași, în biserica Sf. Spiridon, în ziua de 9 octombrie, la

ora 11 ore dimineață, la 12 oare, mare dejun la Binder, la 3 1/2 tinerii pleacă în străinătate.

Cu chipul acesta scap de o mare și grozavă harhalaie, căci unde aș fi putut adăposti 40 de persoane în căsuța din Mircești? S-ar fi găsit mai rău decît sardelele în putină.

Să nu cumva să lipsești de la nuntă, Pisoiule, căci apoi stricăm brînza împreună. Răspunde-m[i] la Mircești dacă vii și dacă aduci pe nevastă-ta?

Căsătoria civilă se va face la Mircești, gioi sau vineri.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

260

Mircești, duminică, [2 octombrie 1877]

Moș Pisoi,

Căsătoria Mariei se va face, precum ți-am scris, duminică 9 oct., în biserica Sf. Spiridon, la 11 ore dimineața. Dejun la 12 și plecarea copiilor la 3 1/2; să nu lipsești, că-ți găsești Bacăul.

Căsătoria civilă va avea loc în Mircești gioia viitoare, 6 oct. Țin foarte mult ca să fii unul din marturi și să pui turaoa [1] ta în registrul primăriei. Să nu lipsești, că mă fac foc. Fără tine nimic nu se poate face cu bine și cu bucurie. Vină dar gioi dimineața. Te așteptăm cu brațele deschise și te îmbrățișăm,

V. Alecsandri

CĂTRE GEORGES DUCA

261

Mircesti, 2 oct. 1877

Mon cher Georges,

En considération de l'exiguité de ma maison, il a été décidé que la cérémonie religieuse du mariage de Marie se

fera à Jassi, le 9 oct., 11 heures du matin, dans l'église de St. Spiridon; cependant le mariage civil aura lieu à Mircesti, jeudi prochain, 6 oct. Je désire que tu y assistes avec Lucie, pour signer au régistre de l'Etat civil, en qualité de témoins.

Viendrez-vous? Vous nous rendrez très heureux et je profiterai de votre présence ici pour te parler de l'affaire dont tu m'as entretenu dans ta lettre. Nous vous attendrons par le train de jeudi matin et, en attendant, nous vous embrassons tendrement.

Ton oncle affectioné,

V. Alecsandri

N'oublie pas la fourrure de Marie. Son voyage en *dépend*. Marie désire avoir un portefeuille de poche.

Mircești, 2 oct. 1877

Iubite Georges,

Ținînd seama de strîmtoarea casei mele, s-a hotărît ca ceremonia religioasă a căsătoriei Mariei să se facă la Iași, la 9 oct., ora 11 dimineața, în biserica Sf. Spiridon; cu toate acestea căsătoria civilă va avea loc la Mircești, joia viitoare, 6 oct. Doresc ca tu să iei parte cu Lucie pentru a semna în registrul stării civile, în calitate de martor.

Veți veni? Ne veți face foarte fericiți și mă voi folosi de prezența voastră aici pentru a-ți vorbi despre afacerea de care mi-ai pomenit în scrisoarea ta. Vă așteptăm la trenul de joi dimineață și, pînă atunci, vă îmbrățișăm cu dragoste.

Unchiul tău iubitor,

V. Alecsandri

Nu uita blana Mariei. Călătoria sa *depinde* de aceasta. Marie dorește un portofel pentru geantă.

262

Mircesti, 5 oct. 1877

Chère princesse,

J'accepte avec bonheur les voeux sincères que vous m'adressez à l'occasion du mariage de ma fille, car ils partent d'un coeur coutumier des nobles et affectueux sentiments. Marie est toate heurcusc de devenir la cousine [1] d'une personne qui a toujours eu pour son père une véritable amitié. Elle espère que vous reporterez sur elle une partie de cette amitié à laquelle elle attache beaucoup de prix et dans cet espoir, elle vous prie de la traiter non comme une cousine, mais comme votre fille bien aimante et bien respectueuse.

Le jeune homme qui a fixé son choix est autant de mon goût que du sien; il possède de solides qualités et se recommande principalement à mes yeux par son amour de la famille. Il aime son père, il adore sa mère. Je lui confie donc mon enfant les yeux fermés, étant sûr qu'il saura la rendre heureuse.

Le mariage aura lieu à Jassi, le 9 octobre; et ce même jour le jeune couple partira pour Paris, pour se rendre de là en Italie.

Quant à moi, chère princesse, je compte m'enfermer à Mircesti pour tout l'hiver et me remettre enfin au travail, si les circonstances politiques me le permettront.

En me séparant de ma fille, je reviens à mon pays pour être tout à lui. J'ai besoin d'être exempt de toute préoccupation personnelle, afin d'admirer à mon aise *la bravoure obstinée* de notre jeune armée. Quelle surprise ! n'est-ce pas? De simples paysans arrachés à la charrue devenir des héros en un coup de main. Mon coeur a pris des proportions qui m'étouffent depuis l'affaire de Grivitza. Enfin nous sommes *quelqu'un* dans ce monde. C'est beaucoup, c'est plus que l'on ne pouvait espérer.

Pourtant je me dis chaque jour, comme vous, quand cela finira-t-il? Nous avons gagné nos éperons, nous pourrions peut-étre nous retirer de la lutte, en laissant à nos alliés l'honneur de prendre Constantinopole dont nous n'avons que faire.

Nos sacrifices ont été jusqu'à présent trop considérables, nous avons six mille hommes hors de combat et ce qu'il y a de vraiment surprenant c'est que nos soldats ont pris goût à la guerre et ne manifestent qu'un seul désir, celui de continuer la lutte. Jusqu'à nos blessés qui font des voeux de guérir au plus vite pour s'en retourner en Bulgarie. C'est le cas de croire *că românul e puiul dracului*.

Les *curcani* ont mérité des plumes d'aigle à leurs bonnets. Quelle race ! et comme c'est bon de se dire que c'est la nôtre !

Ma femme et ma fille vous prient d'agréer l'expression de leurs sentiments les plus affectueux, auxquels je joines mes meilleures amitiés pour vous et pour Mr Allaux.

V. Alecsandri

Mircești, 5 oct. 1877

Scumpă prințesă,

Primesc cu bucurie urările sincere pe care mi le adresați cu ocazia căsătoriei fiicei mele, căci ele pornesc dintr-o inimă obișnuită cu sentimentele nobile și afectuoase. Marie e foarte fericită să devină verișoara [1] unei persoane care a avut întotdeauna pentru tatăl ei o adevărată prietenie. Ea speră că veți răsfrînge asupra ei o parte din această prietenie, pe care o prețuiește foarte mult, și cu această nădejde vă roagă să o socotiți, nu ca pe o verișoară, ci ca pe fiica dumneavoastră foarte iubitoare și foarte respectuoasă.

Tînărul pe care și l-a ales corespunde atît gustului meu, cît și al ei; posedă calități solide și mai ales crește în ochii mei prin dragostea lui pentru familie. Își iubește tatăl și își adoră mama. Îi încredințez deci pe copila mea cu ochii închiși, fiind sigur că va ști să o facă fericită.

Căsătoria va avea loc la Iași, la 9 octombrie, și în aceeași zi tînăra pereche va pleca la Paris, ca de acolo să se ducă în Italia.

Cît despre mine, scumpă prințesă, am de gînd să mă închid la Mircești pentru toată iarna și să mă așez în sfîrșit din nou pe lucru, dacă împrejurările politice mi-o vor permite.

Despărțindu-mă de fiica mea, mă reîntorc la țara mea ca să fiu cu totul al ei. Am nevoie să fiu scutit de orice preocupare personală pentru ca să admir în voie *vitejia îndîrjită* a tinerei noastre armate. Ce lucru uimitor! nu-i așa? Simpli țărani, smulși de la plug, să devină dintr-o dată eroi. Inima mea a luat proporții care mă înăbușă, de cînd cu cele petrecute la Grivița. În sfîrșit, sîntem *cineva* în lumea aceasta. E mult! E mai mult decît s-ar fi putut nădăjdui.

Totuși, mă întreb în fiecare zi, ca și dumneavoastră, cînd se vor sfîrși toate acestea? Ne-am cîștigat gloria, am putea poate să ne retragem din luptă, lăsînd aliaților noștri onoarea de a lua Constantinopolul, cu care nu avem ce face.

Sacrificiile noastre au fost pînă acum prea importante, avem șase mii de oameni scoși din luptă și ceea ce este în adevăr surprinzător, e că soldații noștri au prins gust să se bată și nu arată decît o dorință, aceea de a continua războiul. Pînă și răniții noștri fac rugăciuni ca să se însănătoșească mai repede pentru a se reîntoarce în Bulgaria. E cazul să credem *că românul e puiul dracului.**

Curcanii ** au meritat pene de vultur la căciulile lor. Ce neam! și ce bine este să-ți spui că e al nostru!

Soția și fiica mea vă roagă să primiți expresia sentimentelor celor mai afectuoase, la care adaug sentimentele mele de prietenie pentru dumneavoastră și dl. Allaux.

V. Alecsandri

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

263

[p. 6 octombrie 1877?] [1]

Ma chère Smaranditza,

Je suis, en effet, très à court d'argent, et tout ce que je puis faire, en ce moment, c'est de t'envoyer juste la moi-

*, ** În original, în limba română.

tié de ce que je possède, c'est à dire 26 lires. Je le fais de bon coeur et pour être franc, je t'avoue que je te serais obligé de me les rendre avant la St Démètre, car je ne sais comment je pourrai faire face aux impôts fonciers et autres misères attachées au rôle des propriétaires. Sur ce je t'embrasse tendrement et je regrette que tes affaires t'aient empéchée de prendre part au *lunch* qui a eu lieu à Mircesti, dans une charmante compagnie.

Tout à toi de coeur,

V. Alecsandri

[p. 9 octombrie 1877?] [1]

Dragă Smărăndița,

Sînt, în adevăr, foarte lipsit de bani, și tot ceea ce pot face, în această clipă, este de a-ți trimite exact jumătate din ceea ce am, adică 26 lire. O fac cu dragă inimă și, pentru a fi cinstit, îți mărturisesc că îți voi fi foarte obligat dacă mi-i vei înapoia înainte de Sf. Dumitru, căci nu știu cum voi putea face față impozitelor fonciare și altor necazuri legate de rolul de proprietar. Cu aceasta, te îmbrățișez cu dragoste și regret să treburile te-au împiedicat să iei parte la dejunul* care a avut loc la Mircești, într-o adunare foarte plăcută.

Al tău din inimă,

V. Alecsandri

CĂTRE GRIGORE ALEXANDRESCU

264

Mircești, 14 octomvrie 1877

Iubite Alexandrescu,

Mă grăbesc a-ți îndeplini dorința trimițîndu-ți alăturatul bilet către Socec, pentru ca să ție la dispoziția d-tale un

* În original, în limba engleză.

exemplar cu proza mea. Cum vei prezenta acest bilet la librărie, vei căpăta volumul spre a completa astfel ediția operelor mele.

Voiești să știi cum petrec aici?

Foarte bine de cînd Curcanii noștri s-au purtat ca niște șoimi pe cîmpul luptei. Eroismul lor au făcut să-mi crească inima în piept și m-au întinerit; totodată am avut o mare mulțemire părintească, măritîndu-mi copila ...

Te îmbrățișez și te rog să arăți, d-nei și d-rei Alexandrescu, complimentele mele.

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

265

Mircești, 22 oct. 1877

Iubite Negruzzi,

După o săptămînă de alergare prin țeară pentru a ținea conferințe în ajutorul ostașilor noștri răniți (avînd mulțemire de a produce o rețetă de 700 franci în orașul Piatra, una de 600 în Bacău și alta de 1 200 fr. în Bîrlad), m-am întors acasă spre odihnă și aice am găsit epistola [1] d-tale.

Frumoasă este această epistolă, pornită din inimă și cu inimă scrisă. Ea m-a uimit prin tabloul ce arată de nălucirile entuziaste care au legănat tinerețea veteranilor din generația mea; m-a uimit adînc vorbindu-mi de acel prieten bun.

„Ce-n grădinuța verde, plăcută, zîmbitoare,
Se stinse cum se stinge un bun apus de soare".

Totodată m-am simțit pătruns de jale cînd, privind împrejurul meu, am zărit un gol atît de mare. Încep a rămînea singur și nu știu pentru ce îmi trece prin inimă un fior de mîhnire.

Mulțumesc însă lui Dumnezeu că m-a învrednicit a vedea în apusul vieții mele, ceea ce din copilăria-mi am dorit să văd: *românul în luptă de moarte*, sau mai bine zicînd, *românul intrat în nouă viață*. Ah, dragul meu Iacob, mult mi-a bătut inima pînă a nu se începe lupta, mult m-am rugat lui Dumnezeu, eu, care nu-s prea dus la biserică, și, în sfîrșit, mi s-a împlinit dorul. Românul, lăsînd plugul în cîmp și apucînd arma ruginită de patru veacuri, a pășit semeț în fruntea morții, a dat la dușman cu bărbăție și a șters rugina de pe armă în pieptul ce-i ațînea calea. Plugarul blînd s-a transfigurat într-o clipă și prin avîntul său de vitejie a știut să schimbe porecla glumeață de curcan, într-un titlu glorios. Știam că de la sublim la ridicol e numai un pas, însă pînă astăzi n-am știut că de la ridicol la sublim este tot aceeași distanță. A trebuit să vie românașul nostru ca să creeze acest nou adevăr, precum a probat că armata teritorială poate să înlocuiască cu mari avantaje armata permanentă. De-acum mă pot duce pe urma amicilor mei dispăruți; mi-am văzut visul cu ochii. Nu mai pot vedea nimic mai frumos.

Îți mulțumesc cu duioșie că te-ai gîndit la mine, cînd, ți-ai vărsat focul inimei în versuri. Printre aceste versuri, ce formează un tot bine cugetat și bine scris, sînt unele cari au o frumoasă valoare literară, de exemplu:

— Am dat de pleavă numai, dar vai! nici de-un grăunte
— Ca să hrănim cu sînge un scop necunoscut
— Căci unde-i vitejie, acolo-i și putere
— A bea pînă la drojdi a relelor otravă
— Din sîmburele fraged ce-odat-ați răsădit
... tu singur vezi pomul înflorit.
— Căci geniul, încă-n viață, după-o nedreaptă lege
— A muzei sale roduri arareori culege.
etc., etc., etc.

Acum nu-mi mai rămîne decît să te îmbrățișez strîns și tare,

V. Alecsandri

Nota. O singură eroare s-a alunecat în epistola d-tale: vitejii (plur.) nu rimează cu vîrtej (sing.)

Ce păcat că nu vrei să scrii *onor* în loc de *onoare*!!

BIBLIOTECA — CENTRALĂ — UNIVERSITARĂ CLUJ-NAPOCA

266

Mircesti, 23 oct. 1877

Ma chère Lucie,

Je viens de faire une tournée conférencière dans les districts de Neamtzo, de Bacău et de Berlad, où j'ai eu la satisfaction de produire une somme de 2 400 francs en faveur de nos chers blessés. Il mérite encore à user et à abuser de mon éloquence à Jassi, à Galatzi et peut-étre à Braila. L'ex-capitale a déjà gouté de ma marchandise ciceronienne et l'a payée 1 300 francs, et il parait qu'elle en redemande, la gourmande ! Soit, je lui en servirai pour son argent.

Ceci est une espèce d'introduction pour arriver adroitement à te parler d'une découverte que j'ai faite à Peatra. Dans la famille de Mr Nicolas Albou, dont la femme est présidente du comité institué pour venir au secours des blessés, j'ai trouvé un jeune héros de Grivitza: c'est leur fils, Elie Albou, élève de l'Ecole militaire de Bucarest. Aux premiers coups de canon échangés entre Turcs et Roumains, il courut s'enroler comme volontaire dans le 2 bataillon des *Vănători*, et le 30 août, à l'attaque de la redoute de Grivitza, il fut blessé au bras.

On lui promit, comme récompense, de l'avancement et la Médaille Militaire, mais étant rentré dans sa famille, et s'étant forcément éloigné du champ de bataille, il fut oublié par ceux qui d'abord s'étaient interressé à lui.

Loin des yeux, loin du coeur. C'est toujours la même chanson partout.

Or, voici ce que je viens te demander pour notre jeune enthousiaste. Tu vois la Princesse [1] tous les jours; raconte lui l'Odyssée d'Elie Albou et fais en sorte de lui obtenir de la part du Prince une lettre qui lui ouvre les portes de l'Ecole militaire de Berlin. Notre jeune homme, ayant mordu à la cartouche a pris goût au métier de héros et voudrait completer ses études en Prusse, où la science de la guerre a fait des progrès plus que partout ailleurs.

Madame Marie Albou, sa mère, doit se rendre à Bucarest pour présenter à son Altesse un rapport sur les travaux du comité qu'elle préside à Peatra. Elle t'apportera cette lettre elle-méme, soit gentille comme toujours et éloquente comme jamais pour contribuer à la réalisation des voeux d'une famille qui s'est dévouée à l'oeuvre de charité à laquelle tu participes avec tant de coeur.

Je vous embrasse tout deux tendrement,

V. Alecsandri

Marie est à Paris. Ta tante t'envoie deux bons baisers à partager avec Georges.

Mircești, 23 oct. 1877

Dragă Lucie,

Am făcut un turneu de conferințe în județele Neamț, Bacău și Bîrlad, unde am avut satisfacția de a produce o sumă de 2 400 franci în favoarea iubiților noștri răniți. Merită să se mai uzeze și abuzeze de elocința mea la Iași, la Galați și poate la Brăila. Fosta capitală a mai gustat din marfa mea ciceroniană și a plătit-o cu 1 300 franci, și se pare că mai cere încă, lacoma! Fie, i-o voi servi pentru banii săi.

Aceasta este un fel de introducere pentru a ajunge cu dibăcie să-ți vorbesc despre o descoperire pe care am făcut-o la Piatra. În familia d-lui Nicolae Albu, a cărui soție este președinta unui comitet instituit pentru a veni în ajutorul răniților, am găsit un tînăr erou de la Grivița, anume fiul lor, Elie Albu, elev al Școlii militare din București. La primele lovituri de tun schimbate între turci și români, a alergat să se înroleze ca voluntar în cel de al doilea batalion de *vînători*, și la 30 august, la atacul redutei Grivița, a fost rănit la braț.

I s-a făgăduit, ca recompensă, avansarea și Medalia Militară, dar întors în familia sa, și îndepărtîndu-se forțamente de cîmpul de luptă, a fost uitat de aceia care la început s-au interesat de el.

Departe de ochi, departe de inimă. Este întotdeauna același cîntec peste tot.

Or, iată ce vin să te rog pentru tînărul nostru entuziast. Tu o vezi pe Prințesă [1] în fiecare zi; povestește-i odiseea lui Elie Albu și fă în așa fel încît să-i obții din partea Prințului o scrisoare care să-i deschidă porțile

Școlii militare din Berlin. Tînărul nostru, pentru că a mușcat din cartușe, a prins gust de meseria de erou și ar vrea să-și întregească studiile în Prusia, unde știința războiului a făcut progrese mai mult decît oriunde aiurea.

Doamna Maria Albu, mama sa, trebuie să se ducă la București pentru ca să prezinte Alteței-sale un raport asupra comitetului pe care îl prezidează la Piatra. Îți va aduce ea însăși această scrisoare, fii drăguță ca întotdeauna și elocventă ca niciodată, pentru a contribui la realizarea dorințelor unei familii care s-a devotat la opera de caritate la care tu iei parte cu atîta inimă.

Vă sărut pe amîndoi cu dragoste,

V. Alecsandri

Marie este la Paris. Mătușa ta îți trimite două bune sărutări să le împarți cu Georges.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

267

Mircesti, 1er novembre 1877

Cher ami,

J'exècre toutes les guerres pour en avoir vu les horreurs, tant en Crimée qu'en Italie et en France, mais j'avoue que j'exècre encore plus les affreuses boucheries qui ensanglantent actuellement les bords du Danube et qui rappellent les plus cruelles époques de la barbarie. Dans nos parages, on ne fait pas la guerre, on se massacre, on se mutile, on se hache en morceaux avec des raffinements de cruauté qui dépassent les inventions de l'imagination la plus désordonnée. Les bachibouzouks coupent les pieds des malheureux blessés pour avoir leurs bottes, c'est assez dire. Il est vrai que ces bottes ont une odeur qui doit monter au cerveau; le pays en est infesté ... il y a du cuir de Russie dans l'air, comme il y a de l'huile rance dans l'atmosphère de l'Espagne. On en est importuné, presque étouffé, car le torrent moscovite, qui a commencé à couler au mois de mai, continue toujours à diriger ses flots vers la Bulgarie. Les trains des-

cendent chargés de soldats et d'engins de guerre, puis quelques jours après ils remontent avec des gens estropiés. C'est un spectacle de nature à faire croire que l'humanité a été prise d'un accès de folie furieuse. C'est affreux, c'est ignoble, c'est amèrement grotesque ... car toutes ces hécatombes humaines, pourquoi? pour civiliser les Turcs? pour contribuer au bien-être des Bulgares? Mais ni les premiers ne veulent de la civilisation européenne, ni les seconds n'ambitionnent d'autre bien-être que celui dont ils jouissent. Alors que diable veut-on? et que diable cherchons-nous, nous Roumains, dans cette bagarre? Qu'avons-nous de commun avec les populations slaves de la Turquie, pour aller sacrifier des milliers d'existences en leur honneur? Encore une fois, c'est bête, archi-bête et amèrement grotesque!

Nos pauvres *dorobantzi*, c'est-à-dire nos pauvres paysans, affublés d'une mauvaise capote militaire et d'une *caciula* ornée de plumes de dindons (ornement qui leur a valu le surnom comique de *curcani*), ont fait des merveilles. Par leur vaillance inattendue, ils ont su faire de ce surnom un titre glorieux et prouver que, si du sublime au ridicule il n'y a qu'un pas, il n'y avait également qu'un seul pas du ridicule au sublime. Ces braves gens qui, de l'aveu même du célèbre correspondant du *Daily News*, M. Forbes, ont une *bravoure obstinée*, et sont aussi valeureux que les plus braves régiments de l'Angletere (aveu bien important de la part d'un Anglais), ces braves *curcani*, dis-je, ont prouvé que l'armée territoriale valait autant, si ce n'est davantage, que l'armée permanente, car ils ont été toujours admirables d'entrain, d'énergie, de calme et de discipline au milieu des combats les plus meurtriers. Ils ont prouvé que le peuple roumain avait le courage à l'état latent et qu'il ne lui fallait qu'une occasion pour se montrer dans toute sa force. C'a été une révélation.

Et puis, quelle patience digne au sein des souffrances! Quel stoïcisme antique en présence de la mort! Ah! cher ami, vos yeux se rempliraient de larmes si je vous racontais tout ce que j'ai vu de grand et de vraiment beau chez ce peuple. Ah! les braves enfants! les nobles coeurs! ils descendent bien en ligne droite de leurs ancêtres, ils sont bien de race latine ... et tenez, c'est là une profond consolation

pour moi, quelles que soient nos pertes irréparables. Tous nos blessés n'ont qu'une pensée, celle de guérir au plus vite pour s'en retourner à Plewna, et ils y retournent encore endoloris: ils ont pris goût à la mort.

Mais parlons d'autres choses ... les *curcani* me feraient écrire des volumes.

Vous me demandez des détails sur mon gendre? C'est un charmant et brave jeune homme, dont la mère est cousine de notre cher et regretté Négri, et dont le père était président de la Cour de Cassation. Il est neveu de Costin Catargi et, par conséquent, cousin germain avec les charmantes demoiselles Catargi que vous avez connues dans toute leur beauté.

Le jeune couple a traversé Paris pour se rendre à Naples, où il passera l'hiver; il a dû faire une visite à Mme Emmeline Raymond.

Vous travaillez, dites-vous? vous êtes bien heureux. Moi, je n'ai rien fait pendant un an. Dieu veuille que je puisse me remettre à ma besogne pendant l'hiver. En attendant, je cours le pays pour faire des conférences au profit de nos blessés; j'ai déjà ramassé plus de 8 000 fr., et je pars pour Galatz et Brăila pour me livrer au même exercice. Aussi je vous quitte, en vous embrassant,

V. Alecsandri

Ma femme se rappelle à votre souvenir et serait bien heureuse de vous donner l'hospitalité à Mircesti, quand les rossignols auront envahi mon joli bois des bords du Sereth.

J'ai reçu ce que vous appelez votre plaquette sur la Suisse. Faites-en autant pour la Bretagne, que je voudrais bien visiter avec vous. Quelles bonnes journées nous passerions chez ces braves Bretons bretonnant. Patience, cela viendra un de ces quatre matins.

Mircești, 1 noiembrie 1877

Dragă prietene,

Urăsc toate războaiele, pentru că le-am cunoscut grozăviile, atît la Crimeea, cît și în Italia și Franța, dar mărturisesc că urăsc și mai mult

îngrozitoarele măceluri care însîngerează astăzi malurile Dunării și care amintesc cele mai crude epoci ale barbariei. Pe meleagurile noastre nu se face război, se masacrează, se mutilează, se spintecă în bucățele cu rafinamente de cruzime care depășesc invențiile imaginației celei mai dezordonate. Başbuzucii taie picioarele nenorociților de răniți pentru a le lua cizmele, asta spune de ajuns. Este adevărat că aceste cizme au un miros care ți se suie la cap, țara este infestată... pielea rusească este prin aer, așa cum este uleiul rînced în atmosfera Spaniei. Ești deranjat, aproape sufocat, căci torentul moscovit, care a început să curgă în luna mai, continuă mereu să-și îndrepte valurile spre Bulgaria. Trenurile coboară încărcate de soldați și de mașini de război și, apoi, peste cîteva zile, vin în sus cu oameni schilodiți. Este un spectacol de natură a te face să crezi că umanitatea a fost prinsă de un acces de nebunie furioasă. Este îngrozitor, ignobil, este amarnic de grotesc... căci toate aceste hecatombe omenești, pentru ce? pentru a civiliza pe turci? pentru a contribui la bunăstarea bulgarilor? Dar nici primii nu doresc civilizația europeană, nici ceilalți nu au ambiția altei bunăstări, decît aceea de care se bucură. Atunci ce dracu vor? și ce naiba căutăm noi, românii, în această încăierare? Ce avem noi comun cu populațiile slave din Turcia, pentru a merge să sacrificăm mii de existențe în onoarea lor? Încă o dată, este o prostie, arhiprostie și amarnic de grotesc!

Bieții noștri *dorobanți* *, adică bieții noștri țărani, caraghios îmbrăcați cu cîte o mizerabilă tunică militară și cu cîte o *căciulă* ** împodobită cu pene de curcan, (ornament care le-a adus comica poreclă de *curcani* ***), au făcut minuni. Prin curajul lor neașteptat, au știut să facă din această poreclă un titlu glorios și să demonstreze că, dacă de la sublim la ridicol nu este decît un pas, tot un singur pas este și de la ridicol la sublim. Acești oameni curajoși care, chiar după mărturia celebrului corespondent al lui *Daily News*, dl. Forbes, au un *curaj încăpățînat* și sînt tot atît de valoroși ca și cele mai curajoase regimente din Anglia (mărturisire foarte importantă din partea unui englez), acești bravi *curcani* ****, zic, au dovedit că armata teritorială valora tot atît, dacă nu mai mult, cît și armata permanentă, căci au fost totdeauna minunați ca însuflețire, energie, calm și disciplină, în mijlocul luptelor celor mai distrugătoare. Au dovedit că poporul român avea curajul în stare latentă și că nu-i trebuia decît o ocazie pentru a se arăta în toată puterea sa. Aceasta a fost o revelație!

---

*—**** În original, în limba română.

Şi apoi, ce demnă răbdare în sînul suferinţei! Ce stoicism antic în prezenţa morţii! Ah! dragă prietene, ochii ţi s-ar umple de lacrimi dacă ţi-aş povesti tot ce am văzut măreţ şi cu adevărat frumos la acest popor. Ah! bravii copii! nobilele inimi! descind în linie directă din strămoşii lor, sînt în adevăr de rasă latină... şi uite, aceasta este o mare consolare pentru mine, oricare ar fi pierderile noastre ireparabile. Toţi răniţii noştri nu au decît un gînd, acela de a se vindeca mai curînd, pentru a se reîntoarce la Plevna, şi se reîntorc încă suferinzi; au prins gustul morţii!

Dar să vorbim despre altceva... *curcanii* * m-ar face să scriu volume întregi.

Îmi ceri relaţii despre ginerele meu? Este un încîntător şi brav tînăr, a cărui mamă este vară cu iubitul şi regretatul nostru Negri, şi al cărui tată era preşedinte al Curţii de Casaţie. Este nepotul lui Costin Catargi şi, în consecinţă, văr primar cu încîntătoarele domnişoare Catargi, pe care le-ai cunoscut în toată splendoarea lor.

Tînăra pereche a traversat Parisul pentru a se duce la Napoli, unde va petrece iarna; trebuie să fi făcut o vizită doamnei Emmeline Raymond.

Spui că lucrezi? eşti cu adevărat fericit. Eu nu am făcut nimic de un an. Să dea Dumnezeu să mă pot pune din nou pe treabă în timpul iernei. Pînă atunci, alerg prin ţară pentru a face conferinţe în folosul răniţilor noştri; am strîns deja mai mult de 8 000 franci şi plec la Galaţi şi la Brăila pentru a mă deda la acelaşi exerciţiu. De aceea te părăsesc, sărutîndu-te,

V. Alecsandri

Soţia mea te roagă să-ţi aminteşti de ea şi va fi foarte fericită să-ţi ofere ospitalitatea la Mircesti, cînd privighetorile vor năvăli în frumoasa mea luncă de pe malurile Siretului.

Am primit ceea ce dumneata numeşti o plachetă despre Elveţia. Fă ceva asemănător şi pentru Bretania, pe care aş dori să o vizitez cu dumneata. Ce zile frumoase am petrece la aceşti bravi bretoni **, Răbdare, va veni şi asta în curînd.

---

* În original, în limba română.

** Al doilea cuvînt din original *bretonnant*, care însemnează cei care vorbesc dialectul breton, nu poate fi tradus în limba română; poetul face un joc de cuvinte.

268

Galați, 6 nov. 1877 [1]

Madame,

Je suis très touché de votre aimable attention et je conserverai vos compositions comme un souvenir d'autant plus précieux qu'au lien de parenté qui existe déjà entre nous, est venu s'ajouter celui de la poésie et de la musique [2].

Demain, j'aurai le plaisir de venir vous remercier de vive voix. En attendant, je vous prie, Madame, d'agrée l'assurance des sentiments respectueux

de votre affectioné parent,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Madame Esmeralda Gardeev
En ville

Galați, 6 nov. 1877 [1]

Doamnă,

Sînt foarte mișcat de amabila dumneavoastră atenție și voi păstra compozițiile ca pe o amintire cu atît mai prețioasă cu cît la legătura de rudenie care există deja între noi, a venit să se adauge și aceea a poeziei și a muzicii.[2]

Mîine, voi avea plăcerea de a veni să vă mulțumesc personal. Pînă atunci, vă rog, doamnă, să acceptați asigurarea sentimentelor respectuoase

ale afectuoasei dumneavoastre rude,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Madame Esmeralda Gardeev
În oraș

269

Mircesti, 10 nov. 1877

Ma chère Lucie,

Je reviens d'une tournée que j'ai faite dans le pays en dépit du mauvais temps et de ma répulsion contre le froid, le vent et l'humidité.

Ayant reçu des invitations de la part des villes de Jassi, Peatra, Bacău, Berlad et Galatz [1] pour y aller tenir des conférences au profit de nos blessés, j'ai endossé bravement mes trois paletots légendaires [2] et je suis allé partout répandre les flots de mon éloquence sur la tête des populations abasourdies.

Tout ce que j'ai prodigué d'éloges à notre jeune armée, tout ce que j'ai improvisé de dithyrambique à l'adresse de nos valeureux *courcani* remplirait des volumes; aussi ai-je eu la satisfaction de verser dans les caisses des comités de province plus de *sept* mille francs. Il est vrai que pour ma part j'ai rapporté de ma tournée beaucoup d'applaudissements ainsi qu'un fort refroidissement, mais je ne m'en plains pas. C'est maintenant le tour de Pauline de payer de sa personne pour me guérir et me remettre sur pieds. Ce sera l'affaire de 48 heures, car elle est une excellente soeur de charité.

Votre tante vous embrasse et vous prie de penser à sa robe de chambre dont elle a grandement besoin à l'approche des neiges.

Adieu, ma chère Lucie, ou plutôt au revoir pour la Noël, nous serons heureux de vous faire manger des *tourtes*.

En attendant, je vous prie de présenter mes plus respectueux hommages à la Princesse et mes amitiés à Madame votre mère [3]. Embrassez à plusieurs reprises Georges de notre part, nous vous rendrons tous ces baisers avec usure.

Marie et Démètre doivent être à Naples; ils nous ont écrit de Paris, où ils semblent s'être beaucoup amusés.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 10 nov. 1877

Draga mea Lucie,

Mă reîntorc dintr-un turneu făcut în țară, cu toată vremea rea și cu toată repulsia mea față de frig, de vînt și de umezeală.

Primind invitații din partea orașelor: Iași, Piatra, Bacău, Birlad și Galați [1] pentru a merge acolo să țin conferințe în folosul răniților, am îmbrăcat cu curaj cele trei paltoane legendare [2] și m-am dus peste tot să răspîndesc valurile elocinței mele peste capetele populației uluite.

Tot ce-am risipit ca elogii pentru tînăra noastră armată, tot ceea ce am improvizat mai răsunător la adresa valoroșilor noștri *curcani* * ar umple volume; în acest fel am avut mulțumirea să vărs în casele de bani ale comitetelor de provincie mai mult de *șapte* mii de franci. Este adevărat că în ceea ce mă privește am adus din turneu multe aplauze precum și o răceală strașnică, dar nu mă plîng. Acum este rîndul Paulinei să plătească cu persoana sa pentru a mă vindeca și a mă pune din nou pe picioare. Va fi o chestiune de 48 de ore, căci ea este o perfectă soră de caritate.

Mătușa dumitale te sărută și te roagă să te gîndești la capotul ei, de care are mare nevoie la apropierea zăpezilor.

Adio, draga mea Lucie, sau mai curînd la revedere la Crăciun, cînd vom avea plăcerea să vă oferim *turte.***

În așteptare, te rog să prezinți respectuoasele mele omagii Prințesei și salutările mele amicale doamnei mamei [3] dumitale. Sărută de mai multe ori pe Georges din partea noastră și noi îți vom înapoia toate aceste sărutări cu dobîndă.

Marie și Dimitrie trebuie să fie la Neapole; ne-au scris de la Paris, unde se pare că s-au distrat bine.

Al dumitale,

V. Alecsandri

*, ** În original, în limba română, cu ortografie franceză.

CĂTRE MINISTRUL CULTELOR ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE

270

Mircești, 24 noiemb. 1877

Domnule ministru [1],

Cu părere de rău vin a vă face cunoscut că-mi este cu neputință de a răspunde la invitarea ce mi-ați adresat de a face parte din Comitetul ce este a se institui la Iași pentru executarea legii și regulamentului privitor la teatruri și cafenele, concerte. Ocupările mele nepermițîndu-mi de a ieși din Mircești spre a mă duce la Iași de cîte ori prezența mea ar fi necesară acolo pentru a lua parte la lucrările Comitetului, rolul meu de membru ar fi nul și chiar împiedicător acelor lucrări.

Vă rog, dar, domnule ministru, să binevoiți a alege în locul meu o altă persoană domiciliată în Iași, care să poată da întregul său concurs pentru obținerea rezultatului prevăzut de legea organizării și administrării teatrelor.

Din parte-mi, voi continua a mă ocupa, ca în trecut, de partea literară a institutelor menite pentru dezvoltarea artei dramatice.

Primiți, vă rog, domnule ministru, asigurarea prea distinsei mele considerări,

V. Alecsandri

D-sale
Domnului ministru al Cultelor și Instrucțiunei Publice.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

271

Mircești, 1 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Iar m-am apucat de făcut *stihuri* ...., dovadă că a căzut ometul. Îți trimit legenda lui *Peneș Curcanul* [1], pentru numă-

rul de la 1 ghenar. După *Peneș* vor mai urma, cred, și alții ... precum și o mică comedie în versuri, intitulată: *La Turnu-Măgurele*. Răspunde-mi dacă *Peneș* au fost bine primit de „Junime".

Unde ai găsit că eu aș fi comis vreodată vreun sistem limbistic cu infinitive? Sistemul meu au fost totdauna de a mă feri de sisteme gramaticale și de a mă conduce după armonia limbei. Am admis finalul *ție*, dar am văzut că și finalii *ere*, *ire* și *are* au drept la împământenire ca unele ce sînt mai armonioase. Nu mă împac cu *ciume*, cu *țiune*, cu *țione* și alte bazaconii *ejusdem farinae**; dar cînd urechia mea nu țiuie cînd aude vreun cuvînt nou, îl admit fără greutăți; chiar pe *țiune* nu-l resping în cuvintele *noțiune*, *moțiune*, *rațiune*, fiindcă *noție*, *moție*, *rație* îmi par ridicole.

Așadar, te rog să nu mă pui în rîndul fabricanților de sisteme codașe, căci frica mea cea mai mare au fost totdeauna de-a mă găsi pe aceeași linie cu Pumnul, Laurian, Eliad și alți cioplitori cu barda în formele frumoase a limbei noastre.

N-am scris niciodată după regule statornicite de *sapienți*, de *gramatici*, de *academiști*, am scris după cum m-au călăuzit inspirația și urechia ... (nu Vasile Urechiă). Aceste zise,

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

N.B. Cum găsești, în legenda lui *Peneș*, că ar fi mai bine zis:

„Iar căpitanul admirînd
Stindardu-n fîlfîire".

sau

„Iar căpitanul admirînd
Stindardu-n strălucire".

272

[Mircești], 4 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Mai iată o fălie de poezie [1] ... Dă, Doamne, și cele mai multe înainte.

V. Alecsandri

---

[1] Din același aluat (limba latină).

273

Mircesti, 4 déc. 1877

Ma chère Lucie,

Votre bobo vous rend fort intéressante puisque vous l'avez gagné presque sur le champ de bataille, car un hôpital n'en est que la suite, mais espérons que vous guérirez bientôt et que vous pourrez reprendre votre oeuvre de charité si digne d'admiration et de respect. Quels que soient les braiements des mauvais plaisants, votre abnégation et votre dévouement à vous autres, dames de la société, appartiennent à un ordre de sentiments qui font honneur à une nation.

Vous êtes dans l'erreur, ma chère enfant, si vous me croyez trop préoccupé de mes affaires, je n'ai pas même le temps d'y penser en présence des hauts faits de notre armée ! Etant non seulement chauve mais encore chauvain au plus haut degré, je vis par la pensée de la vie militaire de nos braves soldats et je me sens rajeunir au spectacle de leur vigueur.

C'est vous dire en d'autres termes que j'ai repris mes armes délaissées depuis un an et que je viens de commencer une nouvelle campagne poétique.La neige étant tombée en abondance et m'ayant emprisonné dans ma chambre je voyage dans le blanc et je m'en trouve fort satisfait.

J'ai déjà écrit une comédie en vers pour la représentation que l'on organise à Bucarest au profite des veuves et des orphelins des soldats morts sur le champ de bataille et j'ai en outre composé les légendes de *Peneș Courcanul* et du *Sergent des Dorobantzi* qui a été rencontré et salué par la garde impériale sur la route de Vasloui.

La pièce intitulée: *La Turnu Măgurele* est un simple scénario à deux personnages; elle se trouve entre les mains de Madame Savesco [1], qui me l'a demandée pour la circonstance et que j'ai écrite au courant de la plume. Quant aux

deux légendes, elles paraîtront dans le prochain numéro des *Convorbiri*.

Vous voyez donc que j'ai retrouvé mon bureau depuis que je me trouve replongé dans la solitude. Ce qu'on appelle la Muse est ma dame de compagnie.

Adieu et mille baisers pour vous deux de la part de votre tante et de votre oncle affectionné,

V. Alecsandri

Que devient Mlle Bengesco? Nous n'avons plus de nouvelles. Mes félicitations cordiales à Grégoire Ghica[2]. Nos bonnes amitiés à Madame Cléopâtre[3].

Mircești, 4 dec. 1877

Draga mea Lucie,

Mica dumitale rană te face foarte interesantă pentru că ai cîștigat-o aproape pe cîmpul de luptă, căci un spital nu este decît urmarea acestuia, dar să sperăm că te vei vindeca în curînd și că vei putea relua opera dumitale de caritate atît de demnă de admirație și respect. Oricare ar fi zbieretele răutăcioșilor, abnegația și devotamentul vostru, al doamnelor din societate, aparțin unui gen de sentimente care fac onoare unei națiuni.

Te înșeli, draga mea copilă, dacă mă crezi prea preocupat de treburile mele, nici nu am vreme să mă gîndesc la ele în fața marilor fapte ale armatei noastre! Fiind nu numai chel, dar și șovin * în cel mai înalt grad, trăiesc cu gîndul viața militară a bravilor noștri soldați și mă simt întinerit la vederea forței lor.

Adică, cu alte cuvinte, mi-am reluat armele părăsite acum un an și am început o nouă campanie poetică. Zăpada căzînd cu abundență și ferecîndu-mă în cameră, călătoresc într-o lume albă și mă simt foarte mulțumit.

Am scris deja o comedie în versuri pentru reprezentația care se organizează la București în folosul văduvelor și al orfanilor soldaților morți pe cîmpul de luptă și pe deasupra am mai compus legendele lui *Peneș Curcanul* și a *Sergentului de dorobanți*, care a fost întîlnit și salutat de garda imperială pe drumul Vasluiului.

Piesa intitulată: *La Turnu Măgurele* este un simplu scenariu cu două personaje; ea se află în mîinile doamnei Săvescu[1], care mi-a cerut-o

* În limba franceză, joc de cuvinte pe elementele *chauve*=chel și *chauvain*=șovin.

pentru această ocazie și pe care am scris-o în fuga condeiului. Cît despre cele două legende, ele vor apărea în numărul viitor din *Convorbiri*.

După cum vezi, mi-am regăsit masa de lucru de cînd m-am cufundat în singurătate. Ceea ce se numește Muză este doamna mea de companie.

Adio și mii de sărutări pentru voi amîndoi din partea mătușii voastre și a unchiului vostru iubitor,

V. Alecsandri

Ce mai face d-ra Bengescu? Nu mai avem știri. Felicitările mele cordiale lui Grigore Ghica.[2] Bune salutări prietenești doamnei Cleopatra[3].

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

274

Mircești, 9 decembrie 1877

Iubite Negruzzi,

Cumnata d-tale, d-na Săvescu, mi-au scris pentru ca să mă înștiințeze că se organizează în București o reprezentație în folosul văduvelor și a orfanilor de soldați morți pe cîmpul războiului. Totodată m-au rugat să improvizez ceva pentru această ocazie. Am improvizat deci alăturata mică comedie[1] în versuri, pe care ți-o trimit să o citești împreună cu d-na Negruzzi, și apoi să-mi comunici impresia d-voastre. Francezii numesc *bluettes* asemenea compuneri, și în adevăr nici că am avut timp a produce altceva decît o *bluetă*, fiindcă mi s-a acordat un timp foarte scurt. În patru zile a trebuit să învent sujetul, să-l aștern pe hîrtie, să compun versurile, să copiez manuscriptul și să-l expediez la București, pentru ca d-na Săvescu să aibă vreme de a învăța rolul etc. Te rog să-mi înapoiezi manuscriptul după ce îl vei citi, căci nu am altul.

Te îmbrățișez și trimet afectuoase complimente d-nei Negruzzi.

V. Alecsandri

[Mircești, 9—12 decembrie 1877] [1]

275

Iubite Negruzzi,

Sînt foarte mulțumit că te-a înduioșat *Peneș Curcanul* și mai în seamă că d-na Negruzzi voiește să declame această poezie în seara reprezentației ce se organizează. Nu mai puțin sînt încîntat că *Sergentul* v-a plăcut. Fiindcă aceste două încercări poetice a mele după un timp lung de tăcere ți-au părut bune, mă grăbesc a-ți trimite alte două care sînt în rudire cu cele dîntîi și cer a fi publicate împreună. Mi-ar părea [bine] să le văd pe toate la un loc în numărul de la 1 ghenar, căci ele ar fi avangarda ce anunță grosul armatei.

Mi-ai promis să-mi trimiți corecturile. Primesc și îți promit să ți le înapoiez fără cea mai mică întîrziere.

Scrisorile [2] ce publici în *Convorbiri* vor avea un rezultat folositor, căci ele sînt bine rezonate și limpede scrise. Urmează înainte, însă cînd îi trata cuvîntul *onor*, fă-mi *hatîrul, dacă mă iubești*, să combați pe *onoare* și să admiți pe bărbatul ei *onorul*. Cu toată deferența cuvenită sexului frumos, sînt împrejurări unde trebuie să-i facem infidelități.

Sănătate și voie bună,

V. Alecsand ri

276

Mircești, 12 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Primit-ai comedia în versuri *La Turnu-Măgurele* [1] și un pachet conținînd două poezii intitulate una *Păstori și plugari*, și cealaltă *Odă la ostașii români* [2]? Eu am așteptat pănacum să îmi comunici zețuirea coalei întîi a numărului din 1 ghenar 1878, pentru ca să fac corecturile necesare, dar nu

văd nimică sosind, şi timpul trece. Ţi-am expeduit dar astăzi un telegram, cerînd numaidecît ca să nu publici nici una din bucăţile mele înainte de a fi corectate de mine, căci am făcut în ele unele schimbări indispensabile. Aşa, de pildă:

În *Peneş Curcanul*, aş dori să înlocuiesc — la strofa 19 — *doi fraţi Calini* pîn *doi fraţi iaşani*, fiindcă în regimentul 13 de dorobanţi erau şi iaşani. Asemine, cuvîntul *stindard* vreau să-l înlocuiesc prin *drapel*, fiindcă mai natural e ca Peneş să cunoască termenul uzitat *drapel* decît pretenţiosul *stindard*.

În *Odă către ostaşii români*, schimbările sînt mai importante şi făr'de ele nici nu vreau să se publice. Iată aceste schimbări:

Strofa 2

Nu-mi aduc bine aminte cum este scrisă în manuscrisul ce ţi-am trimis, dar trebuie să fie publicată astfel:

„Vin acum la rîndul vostru să v-aduc o închinare,
Vin cu inima crescută şi cu sufletul mai tare,
Ca pe eroi de legendă vin să vă privesc în faţă".

Strofa 3

„De la domni păn la opincă, demni de-o soartă norocoasă".

Notă: după strofa 5, vine o nouă strofă, compusă în urmă. Iat-o:

Strofa 6

„O, români, în faţa voastră, colo-n tainica cea zare,
Vedeţi voi cu ochi de vulturi o lumină ce apare,
Străbătînd prin umbra deasă de trei secoli adunată?
E măreţul fapt al zilei multdorită, multvisată!
E al cerului zîmbîre, e luceafărul sperărei,
E triumful luptei voastre, este ziua neatîrnărei!"

Strofa 7

„Tot poporul: rudă, frate, soră, mamă şi părinte ..."

Strofa 8

„Pas dar ! pas tot înainte ! Timpul vechi din nou ziorește,
Viitorul românimei scoate mugur ce-ncolțește !
O ! copii ! de voi sînt mîndru ! Simt aceea mîndrie mare
Care crește cu mărirea unui neam în deșteptare !
Mi-am văzut visul cu ochii etc., etc."

Astfel trebuie să apară oda ... *sine qua non*. Am scăpat din condei două versuri estravagante, care m-au făcut să rîd mai pe urmă și care trebuie aruncate la paner ...

„Și-a mea inimă plăpîndă
Pentru voi se face punte ca să treceți la izbîndă ..."

Mai bine mi-oi păstra inima cum este și oi zvîrli acele două versuri în foc ... tot e iarna grea ...

Sper să-ți mai trimit și alte bazaconii pentru numerile următoare, dar tot cu condiția ca să fac eu corectarea lor, căci eu urmez preceptul lui Boileau:

„Polissez votre vers et le repolissez .... "*

Te îmbrățișează,

V. Alecsandri

Într-una din scrisori ce publici luminează-mă cum trebuie să scrim: *lumini* sau *lumine, lacrimi* sau *lacrime*?

Nu crezi că s-ar putea ierta poeților aceste două forme ca un drept de licență poetică? Trăind într-un timp unde toate licențele sînt permise, pentru ce să nu se bucure și bieții poeți de cîteva ... *spre înfrumusețarea literaturei* și *spre înaintarea neamului românesc*?

Pe timpul lui Eliad aceste două fraze erau în toate gurile *„... elles ont hanté de bien mauvais lieux, et elles en sont mortes"* **.

---

* „Șlefuiește-ți versul și-l reșlefuiește" (limba franceză). Cf. Boileau *Art poétique*.

** „Au colindat prin multe locuri rele și de asta au murit" (limba franceză).

277

Mircești, 12 déc. 1877

Ma chère Lucie,

Je vous ai promis une pièce de vers avec la dédicace d'usage. La voici sous le titre de *Penes Courcanul,* un des héros de 14 ème régiment des Dorobantzi. Je ne sais si elle sera de votre goût, mais l'opinion des gens de lettres semble lui être favorable. Ce qui m'a engagé pourtant à vous la dédier, c'est l'idée que mon pauvre Peneș a dû recevoir vos soins charitables dans l'hôpital de Cotroceni. C'est une dette de reconnaisance qu'il vous paie par l'intermédiaire de votre oncle,

V. Alecsandri

Je vous embrasse tendrement tous les deux et la chère maman aussi.

Mircești, 12 dec. 1877

Dragă Lucie,

Ți-am făgăduit niște versuri cu dedicația obișnuită. Iată-le sub titlul *Peneș Curcanul*, unul dintre eroii celui de al 14-lea regiment de dorobanți. Nu știu dacă îți vor fi pe plac, dar părerea oamenilor de litere pare să le fie favorabilă. Ceea ce m-a făcut totuși să ți le dedic, a fost ideea că bietul meu Peneș trebuie să fi primit milostivele tale îngrijiri în spitalul de la Cotroceni. Este o datorie de recunoștință pe care ți-o plătește prin intermediul unchiului tău,

V. Alecsandri

Vă îmbrățișez cu dragoste pe amîndoi, de asemenea pe iubita mamă.

CĂTRE ELENA BELDIMAN

278

Mircești, 12 decembrie 1877

Doamna mea,

Am onorul a vă înștiința că am expeduit prin poștă sub adresa domniei-voastre un pachet cu 60 exemplare din poemul meu *Dumbrava Roșie*, spre a fi vîndute în folosul spitalului instituit în Bîrlad de către onorabilul comitet al damelor din acest oraș, pentru căutarea ostașilor români răniți.

Aș fi foarte fericit dacă mica mea ofrandă ar fi bine primită de onorabilul comitet prezidat de domnia-voastră și dacă ea ar produce un adaos cît de modest la veniturile spitalului.

Primiți, vă rog, doamna mea, asigurarea simțirilor mele de profund respect,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

279

Mircești, 14 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Cred că te-i fi spariet de numărul scrisorilor mele, dar nu ai fi fost expus la un asemine potop epistolar, dacă mi-ai fi trimis corecturile. Am mai descoperit un *lapsus calami* în legenda *Sergentului* și doresc să-l îndrept numaidecît. Citind pe *Peneș Curcanul* și pe *Sergentul*, ai observat, negreșit, că amîndoi se laudă că au înfipt steagul pe reduta Griviței. Faptul se complică astfel într-un mod care ar da loc oarecărei îndoieli asupra veracității lui. Amîndoi ... fălindu-se

de acelaș act eroic ... ar da să creadă cititorului că ei sînt niște gasconi sau, pe românește, niște munteni.

Pentru a face dar parte dreaptă fiecărui, am gîndit să las lui Peneș gloria de a fi pus steagul pe reduta Griviței, iar sergentului să-i dau un alt rol, acela de-a fi luat steagul turcesc din redută. *Așadar și prin urmare celor mai sus pomenite,* sergentul în loc de-a zice:

„Știu eu? Cică drept plată
Că am înfipt eu steagul pe Grivița luată".

va zice:

„... Știu eu? Cică drept plată
Că am luat eu steagul redutei, și pe dată
Cu el, rănit de moarte, m-am prăbușit în șanț!"

Te rog foarte mult, iubite Negruzzi, să nu lași a se publica poeziile mele fără îndreptările ce ți-am însemnat în numeroasele mele scrisori ... și astfel muza mea, care în rîndul acesta au comis mai multe necuviinți, îți va da o dulce sărutare.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

280

Mircești, 15 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Încă o scrisoare! Am primit manuscrisul meu și am făcut îndreptările ce mi-ai indicat. Iată ce vra să zică de a scrie în fugă și de a nu avea vreme să-ți geluiești lucrul. Iată cauza pentru care mulțime de scrieri ies în public strîmbe, oloage, ciunte și pline de pete. Obiceiul meu este de a lasa în saltar să zacă timp de o săptămînă tot ce-mi iese din condei, și apoi să revăd embrionul și să-l îndrept, dacă merită să fie îndreptat, sau să-l arunc în foc.

Piesa [1] mea este o simplă scenetă de *circonstance,* fără nici o pretenție de artă dramatică sau de literatură; cu toate

acestea, dacă îți convine, ți-oi trimite-o pentru unul din numerii *Convorbirilor*.

Am mai scris cîteva poezii pe care promit să ți le trimit precum dorești, însă cu condiția ca acele destinate a părea în numărul de la 1 ghenar să fie îndreptate după indicările ce ți-am însemnat, *astfel nu ar mai fi trebuință de a-mi trimite coala întîi pentru ca să fac însumi corecturile necesare*. Țin foarte mult la ele și prefer mai bine să public mai tîrziu *Oda* și *Sergentul*, decît să apară acum cu defectele lor. Ce vrei? nu pot mistui *inima plăpîndă* într-o odă marțială și mai puțin transformarea acelei inimi în pod . Unde, dracu, mă gîndiam cînd mi-au scăpat o bazaconie ca asta din peană?

La tipografie se poate lesne preface o coală începută și chiar pusă sub presă. În vreme ce se urmează cu tipărirea celorlalte coale, se reîncepe la nevoie zețuirea părței defectuoase și condemnată de autor. E o simplă chestie de timp, de silință și de plată ... Trei lucruri care sînt la dispoziția omului.

Așadar, încă o dată, te rog să faci d-ta însuți îndreptările ce ți-am indicat într-una din numeroasele mele scrisori și crede, mi-i îndatora foarte mult,

Te îmbrățisez,

V. Alecsandri

Nu mă îndoiesc că nuvela [2] lui Gane trebuie să fie frumoasă, pentru că Gane are gust și tact în compunerile lui. Sînt foarte nerăbdător a o citi.

281

[decembrie 1877]

Iubite Negruzzi,

Recetind pe *Peneș Curcanul*, am observat că versul „*Spre crîncena redută*" e repetat de două ori. Te rog dar, dacă

este încă timp, să se tipărească începutul strofei următoare în modul acesta:

„Făcînd trei cruci, noi am răspuns
Amin! și Doamne-ajută!
Apoi la fugă am împuns
Spre a turcilor redută".

Sănătate și veselie,

V. Alecsandri
(întoarce) *

Nu-mi aduc bine aminte dacă în *Sergentul* am scris: *„Se-ntoarce, strigă-un ordin, pe loc tot regimentul"* etc.
Dacă găsești că *strigă un ordin* nu e tocmai corect, înlocuiește cuvîntul *strigă* cu *dă*.

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

282

Mircești, 16 decembrie 1877

Domnul meu,

Ați avut grațiozitatea de a-mi trimite toate numerile din foaia ce redactați: *Albina Carpaților*.

Nu pot răspunde mai bine la acest [act] de politeță decît comunicîndu-vă pentru foaia d-voastră alăturata scenă [1] în versuri, ce am improvizat în [a]giutorul ostașilor români răniți pe cîmpul luptei în Bulgaria.

Această mică operă dramatică e destinată a fi în curînd giucată în București de către persoane din societate.

Primiți, domnul meu, încredințarea distinsei mele considerații,

V. Alecsandri

* Scris de mîna lui I. Negruzzi.

283

Mircești, 20 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Fie-n voia ta, fie în împărăția ta!

Îmi pare foarte rău că prin cererile mele te-am făcut să capeți o migrenă de cele tătărești ..., dar nu te mira de acea stăruință din parte-mi, căci, la oarecare vrîstă, omul are *filotimia* de-a face copii nedefectuoși. Fiind dar că timpul e scurt pînă la 1 ianuarie [1], fiindcă tipografiile noastre sînt păcătoase, fiindcă este lipsă de hîrtie în Iași ... etc. și mai cu seamă dorind a te scăpa de supărare și migrenă, admit fără dificultate modul lipirei hîrtiuțelor ca niște bandaje salutare pe *inima plăpîndă* ... Dar dacă ai vroi să-mi faci o mare mulțemire, tot asemine ai lipi un bandagiu pe rănile *Sergentului*, un bandaj ce ar purta versurile următoare:

„Că am luat eu steagul redutei ... și pe dată
Cu el, străpunși de glonțuri, ne-am prăbușit în șanț".

Cît pentru republicarea *Odei* în numărul de 1 februarie, nu o pretind nicidecum, fiindcă am trimis oda lui Vodă, îndreptată și completată, și nu mă îndoiesc că va apărea în jurnalele din București, cu toate ale ei.

Mi s-a cerut din mai multe părți voie de-a publica pe *Sergentul*, *Peneș* și *Oda*, însă am refuzat înainte de ieșirea la lumină a numărului din *Convorbiri*, care cuprinde acele bucăți; cît pentru odă, am dorit să fac o grațiozitate lui Vodă înainte de sărbători, în urma unui telegram foarte amabil ce Măria-sa mi-a trimis la Mircești, și cred, prin urmare, că domnitorul va da-o publicității. În zilele aceste are a se întoarce regimentul 5 de dorobanți și aș dori ca să fie întîmpinați de oda ce le este și lor adresată ca la toți ceilalți ostași.

Îți trimit singurul portret ce-mi mai rămîne și pe lîngă el îți comunic o horă ce am compus în stil de *curcan*: *Hora de la Plevna* ... Citește-o de curiozitate și dacă cunoști pe cineva care să fie în stare de a-i face arie, încredințați-o.

Se înțelege că această bucată nu poate să intre în coloanele *Convorbirilor*. În curînd ți-oi comunica pentru numărul din fevruar următoarele piese: 1 *Legenda celor doi frați vînători*; 2 *Căpitanul Romano*; 3 *Soare de iarnă*; 4 *Hora de la Grivița*.

Sărbătorile se apropie ... Eu nu cred să pot veni la Iași înainte de 16 ghenar ... Primește dar de pe acum felicitările mele cele mai sincere.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

284

Mircești, 22 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Ca să mă țin de făgăduință, iată că-ți trimit pentru numărul de fevruar, trei bucăți de poezie, *ejusdem farinae* * cu cele precedente.

Precum vezi am vrut să ies cu plin Anului nou.

Acum nu-mi rămîne decît să-ți trimit urări de fericire pentru sfintele sărbători ale Crăciunului și o fac din toată inima.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE GRIGORE VENTURA

285

Mircești, 28 déc. 1877

Mon cher Ventura[1],

A l'occasion des fêtes du nouvel An, je vous envoie deux petites bluettes à mettre en musique: l'une intitulée *Soare*

* Din, același aluat (limba latină).

de iarnă, et l'autre, d'un caractère tout national, portant le nom de *Hora de la Griviţa*.[2] Allons, mon cher collaborateur, attaquez bravement votre piano, et improvisez-moi deux jolies mélodies, comme vous savez les faire ... et que l'année qui vient soit pour vous une année de jubilations.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 28 dec. 1877

Iubite Ventura,[1]

Cu ocazia sărbătorilor noului an, vă trimit două mici piese de pus pe muzică; una intitulată *Soare de iarnă**, și cealaltă, de un caracter cu totul național, purtînd numele de *Hora de la Griviţa*.[2] Haide, iubitul meu colaborator, atacați vitejește pianul dumneavoastră și improvizați-mi două frumoase melodii, așa cum știți să le faceți... și anul care vine să fie pentru dumneavoastră un an de satisfacții.

Al dumneavoastră,

V. Alecsandri

SOARE DE IARNĂ

O! soare, vecinic călător!
De mult n-ai fost tu în a mea țară,
Cu-al tău sărut fărmecător
S-o faci a crede-n primăvară.

Tu știi cît țara te iubește
Și cît și zodia lui mai,
L-a ta zîmbire-ntinerește
Și se preface-n dulce rai.

Tu știi cu ce cîmpii mănoase
Cu ce cununi de mii de flori
Cu ce cîntări melodioase
Ea-ți iese-n cale chiar din ziori.

* Trimisă ca anexă la scrisoare.

Și ca pe-un sol de fericire
Trimes de însuși Dumnezeu,
Tu priimește-o ! dulce mire
Cu dismierdări la sînul tău !

De ce tu-n alte lumi străine
Mergi, luni întregi rătăcitor
Uitînd că țara fără tine
Tînjește-amar în tristul dor?

Ah ! amîndoi cînd aveți parte
De întâlniri atît de dulci,
Cum de tu fugi în altă parte
Cînd vine noaptea să te culci?

Cum de mai dai semn de vieață
Ș-o lași cu ceriul ei pustiu,
Ș-o lași cu inima de gheață
Ca pe o moartă-ntr-un sicriu !

Cînd ea-i atîta de frumoasă
Și tu atîta de frumos,
Cînd ea îți este credincioasă,
De ce să-i fii necredincios !

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

286

Mircești, 29 dec. 1877

Iubite Negruzzi,

Una din calamitățile vieții este tagma importunilor, a acelor oameni cărora, fiindu-le urît de dînșii, cad napasta în traiul altora cu toată nulitatea lor, cu toate defectele supărăcioase de care sînt înzestrați. Acei trîntori îți fură

timpul cel mai prețios, cătînd petrecere, fără a aduce nici o compensare, și nu pot să înțeleagă că prezența lor e păgubitoare pentru omul ocupat și iubitor de liniște.

De o lună, frate, sînt victima unor asemenea importuni, cari mă împiedică de a lucra și care, amețindu-mă prin prostiile lor, mă fac a comite mulțime de greșeli în scrierile ce compun pe furiș și în ascuns.

Dar, mi se va zice: pentru ce nu le închid ușa?

Am gîndit să o fac, însă nu e cu putință la țară, mai cu seamă cu trenurile ce îmi leapădă în treacăt *musafiri* și fug cu repeziciune.

Le flot qui l'emporte s' enfuit épouvanté *.

De nu m-aș fi găsit expus la o asemene calamitate, nu ți-aș fi cauzat atîta necaz cu modificările mele în poeziile ce ți-am trimis pentru numărul de 1 ghenar. Nu te mira deci, că și în legenda *Fraților Jderi* [1] am făcut cîteva schimbări, precum te vei convinge din copia alăturată.

Dacă voiești să publici *Hora de la Plevna*, publică totodată și *Hora de la Grivița*, sub numele de *Mircea Moldovanul* [2], pentru ca numerile *Convorbirilor* să conție tot soiul de bucăți de pe timpul războiului. În curînd poate ți-oi trimite și balada Griviței. Pănă atunci însă, te îmbrățișez și îți doresc toate fericirile în cursul anului ce vine.

V. Alecsandri

CĂTRE ȘTEFAN ALBU

Mircești, 30 dec. 1877

287

Domnul meu,

Vin a vă mulțumi pentru grațiozitatea ce ați avut de a-mi trimite marșul ce ați compus. Sînt încredințat că tre-

* Valul care îl răpește fuge îngrozit (limba franceză).

buie să fie frumos și caracteristic, fiind inspirat de niște evenimente glorioase pentru țara noastră. Urmați înainte, domnul meu, cu studiu muzicii dăci va veni negreșit un timp în care scena teatrului românesc va poseda un repertoriu de opere naționale, și un compozitor care s-ar pătrunde de geniul armoniei noastre ar produce frumoase pagine.

Al d-voastre devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

288

Mircești, 3 ghenar 1878

Iubite Negruzzi,

Îți trimet legenda *Frații Jderi* [1], puțin modificată, însă fii liniștit, alte modificări nu va mai primi. Poți dar să o dai la tipar, așa cum este acum. Cît pentru *Hora de la Plevna* și aceea *de la Grivița*, de vreme ce le găsești bune de a-și arăta nasul în coloanele *Convorbirilor*, publică-le sub numele meu.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

N.B. A grăi pe un om, fie mort sau viu, însemnează a pomeni de calitățile sau de defectele lui. Le-au grăit *lumea*, îl *grăiește lumea*, expresii poporale.

CĂTRE NICOLAE GANE

289

Mircești, 5 ianuarie 1878

Iubite domnule Gane,

Am citit chiar acum nuvela d-voastră *Andrei Florea* [1] și am rămas încântat de ea, că mă grăbesc a vă adresa com-

plimentele mele cele mai sincere. Bine cugetată, bine simțită, bine scrisă, această istorioară este un adevărat mic giuvaer în literatura noastră. Vă urez din toată inima inspirații multe, așa de nimerite ca *Andrei Florea*, pentru ca să îmbogățească modesta noastră avere literară.

Te îmbrățișez frățește,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

290

Mircești, 18/1 [s.n.] 1878

Te félicite pour ton jour de fête et pour ta crucification amitiés à M-me Ghyka.

V. Alecsandri

Mircești, 18/1 [s,n,] 1878 [1]

Te felicit pentru ziua ta și pentru răstignirea ta, amiciții d-nei Ghica.

Alecsandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

291

Gara Mircești, 19/1 [s.n.] 1878

D. Kogălniceanu

București

Am răspuns îndată că starea sanatații mă oprește de a primi [1]. Regret, dar *non possumus*.

Alecsandri

292

Mircesti, 9 janvier 1878

Mon cher Ventura,

Je vous félicite sincèrement pour le succés de votre pièce, et vous souhaite un véritable triomphe à Bucarest [1]. En y allant, adressez-vous à mon frère pour avoir mon *Ode à l'armée roumaine,* dont les vers seront de la même mesure que ceux du *Réveil de la Roumanie.*

Peut-être trouverez [vous] dans cette ode quelques strophes qui vous conviennent pour les intercaler dans votre pièce. Je suis très curieux d'entendre la *Hora de Grivitza* [2] ...

Tout à vous,

V. Alecsandri

Mirceşti, 9 ianuarie 1878

Iubite Ventura,

Vă felicit sincer pentru succesul piesei dumneavoastră şi vă doresc un adevărat triumf la Bucureşti.[1] Mergînd acolo, adresaţi-vă fratelui meu pentru a avea poezia mea, *Oda armatei române,* ale cărei versuri vor fi de aceeaşi măsură cu cele ale *Deşteptării României.*

Poate veţi găsi în această odă cîteva strofe care să vă convină pentru a le intercala în piesa dumneavoastră. Sînt foarte curios să ascult *Hora de la Griviţa* [2]...

Al dumneavostră,

V. Alecsandri

293

Mircești, 21 ianuarie 1878

Iubite Negruzzi,

Îmi pare foarte rău că nu am putut asista la reprezentația piesei[1] d-tale. Întîrziesem înadins plecarea mea din Iași pînă vineri, cu gînd de a merge joi seara la teatru, însă peste zi soția mea s-a îmbolnăvit și am fost obligat să stau acasă.

Spune-mi cum ai fost mulțumit de actori și de public?

Întorcîndu-mă, la Mircești, am dat peste o veste dureroasă: Rolla[2], cumantul meu, au murit după mai mulți ani de suferințe, la moșia lui Lupu Bogdan, la Gădinți.

Încă unul din luptătorii de la 1840—1859 ce se duce să găsească pe cei pribegiți din lume! Rolla a avut o mare influență asupra societății Iașului, pe cînd s-a întors el de la Münich, dînd mâna cu toți tinerii din acea epocă pentru introducerea marelor reforme sociale și mai cu seamă pentru redeșteptarea simțului de demnitate personală. El a fost unul din acei porecliți *duelgii*, care au contribuit prin spaima ce insufla, de a deprinde pe juni și chiar pe bătrîni, a se respecta pe sine și a respecta pe alții. Am improvizat dar strofele aici alăturate și te rog să binevoiești a le da publicității în *Curierul din Iași*[3], pentru ca strofele să apară odată cu anunciul morței lui Rolla.

Fiind o poezie de ocazie, nu o pot rezerva pentru *Convorbiri*, dar îți promit de a-ți trimete în curînd altceva pentru foaia *Convorbirilor*.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

294

[Mircești, începutul lunii februarie 1878] [1]

Cogălniceanu — Ministre
Bucarest

Je suis tombé malade après avoir assisté à l'enterrement de Rolla, mais si le pays était réellement en danger, je ne reculerais devant aucun sacrifice. Cependant, connaissant les hommes de mon pays et ne me payant pas de grandes phrases, je ne veux pas prendre un engagement à la légère avant de savoir au juste ce qu'on attend de moi, et si ce qu'on attend est assez sérieux pour mériter que je risque ma santé. Explique-moi donc bien en detail la nature et le but de la mission que l'on désire me confier afin que je puisse prendre une décision fondée [2].

Envoie-moi une lettre explicite ou bien charge mon frère de venir m'apporter tes explications, car en tout cas, il me sera impossible d'aller moi-même à Bucarest.

Alecsandri

[Mircești, începutul lunii februarie 1878] [1]

Kogălniceanu-ministru
București

M-am îmbolnăvit după ce am luat parte la înmormîntarea lui Rolla, dar dacă țara este cu adevărat în pericol, nu voi da înapoi din fața oricărui sacrificiu. Totuși, cunoscînd oamenii din țara mea și nemulțumindu-mă cu vorbe mari, nu vreau să iau un angajament cu ușurință, înainte de a ști exact ce se așteaptă de la mine și dacă ceea ce se așteaptă este destul de serios pentru a merita să-mi risc sănătatea. Explică-mi, deci, amănunțit natura și scopul misiunii ce doriți să-mi încredințați, așa încît să pot lua o hotărîre bazată pe ceva.[2]

Trimite-mi o scrisoare explicită sau mai bine însărcinează pe fratele meu să vină să-mi aducă explicațiile tale, căci, în orice caz, îmi va fi cu neputință să merg eu însumi la București.

Alecsandri

295

Gara Mircești, 9/2 [s.n.] 1878

Cogalniceanu-Ministre

Buc.

Ai besoin de quelques jours pour me remettre. Quand faudrai-t-il partir? Quelques ressources pour le voyage? Il me serait impossible subvenir aux frais comme autre fois [1]. J'écris par poste.

Alecsandri

Gara Mircești, 9/2 [s.n.] 1878

Kogălniceanu-ministru

Buc.

Am nevoie de cîteva zile pentru a mă reface. Cînd ar trebui să plec? Cîteva resurse pentru călătorie? Mi-ar fi imposibil să suport cheltuielile ca altădată [1]. Scriu prin poștă.

Alecsandri

296

Gara Mircești, 11/2 [s.n. 1878]

Cogalniceanu-Ministre

București

Medecin est venu me voir de nouveau. Il déclare que ma névralgie me force garder la chambre pendant une douzaine

de jours. Souffre de maux [de] têtes violents, t'avertis à regret de cet empêchement involontaire pour que tu agisses en conséquence [1].

Alecsandri

Gara Mircești, 11/2 [s.n. 1878]

Kogălniceanu-ministru

București

Doctorul a venit din nou să mă vadă. El declară că nevralgia mea mă forțează să stau în cameră timp de o duzină de zile. Sufăr de dureri de cap violente, te vestesc cu părere de rău despre această piedică involuntară pentru ca să acționezi în consecință.[1]

Alecsandri

297

Mircești, 16/2 [s.n.] 1878

Kogălniceanu-Ministre

București

Médecin consulté m'ordonne garder la chambre pendant quatre à cinq jours encore. Ecris-moi donc, en attendant, une lettre détaillée qui me mette au courant de tout, car les dépêches n'ont pu me donner qu'une idée fort vague de ma mission à Rome.

Alecsandri

Mircești, 16/2 [s.n.] 1878

Kogălniceanu-ministru

București

Doctorul consultat îmi ordonă să rămîn în cameră încă patru sau cinci zile. Scrie-mi deci, pînă atunci, o scrisoare amănunțită care să mă pună

la curent cu totul, pentru că depeșele n-au putut să-mi dea decît o foarte vagă idee despre misiunea mea de la Roma.

Alecsandri

298

Mircești, 19/2 [s.n.] 1878

Kogălniceanu-Ministre
București

Reçu déclaration, merci, mon refroidissement a pris caractère fièvreux, me bourre de quinine, suis tout étourdi. Liteanu m'a vu malade. Ai écrit au Prince.

Alecsandri

Mircești 19/2 [s.n.] 1878

Kogălniceanu-ministru
București

Primit declarația, mulțumesc, răceala mea a căpătat caracter febril, mă îndop cu chinină, sînt foarte năucit. Liteanu m-a văzut bolnav. Am scris Prințului.

Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

299

Mircești, 8 fevr. 1878

Iubite Negruzzi,

Primind scrisoarea d-tale, m-am pus a răscoli saltarele biuroului meu și am găsit un început de voiaj la Constan-

tinopole, pe care ți-l trimit. Această scrisoare I va fi urmată de altele care, de vroiești, vor fi publicate în numerii succesivi ai *Convorbirilor*.

Totodată îți trimit un *Răspuns generalului Florescu* [1] care va apărea negreșit în curînd în unele jurnale din București. Acest răspuns îmi amintește frumoasa epistolă ce mi-ai adresat și la care începusem a răspunde cînd ... deodată m-am îmbolnăvit ... Căci sînt bolnav de vro două săptămîni de răceala ce mă amenință a se schimba în friguri rele, dacă nu le-aș fi trîntit sub un nămol de chinină.

Acum merg spre bine, dar mă simt încă slab în balamale și capul nu mi-e dispus la lucru.

Mai multe bucăți începute stau baltă din cauza indispoziției mele, și între altele *Eroii de la Plevna* [2].

Cît pentru partea din istoria misiilor mele politice [3], privitoare la Victor Emanoil, Cavur etc., oi căuta azi sau mîne să o copiez, de voi putea, și ți-oi trimete-o numaidecît, pentru ca să apară în numărul de la 1 martie, fiind *apropositо*, cum zic pedanții.

Deci te îmbrățișez și mă opresc aici, fiind amețit de doza de sulfat ce am înghițit mai dinioarea.

V. Alecsandri

300

[între 9 și 16 februarie 1878]

Iubite Negruzzi,

Cu chiu, cu vai, am reușit a copia extractul din suvenirele misiilor mele politice [1], privitor la Victor Emanoil, Cavur și Lamarmora. Bolnav cum sînt, această lucrare este *un vrai tour de force* *.

Te rog să mi-l plătești, trimițîndu-mi poezia mea *Balcanul și Carpatul* [2], care au apărut, mi se pare, în mai multe ziare. Eu nu o mai posed și am trebuință de ea.

---

* Un adevărat tur de forță (limba franceză).

Cum găsești epistola către Florescu [3]? Cum găsești totodată invalidarea alegerei lui Maiorescu? Ce adunătură de slugi și de creaturi servile e Camera de astăzi! *Elle est toute à l'image de Rosetaki.* *

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

301

Mircești, 17 februarie 1878

Iubite Negruzzi,

Cînd ți-am trimes extractul din istoria misiilor mele politice [1], privitor la audiența ce am avut de la fostul rege Victor Emanoil, te-am rugat să-mi trimeți o copie de pe poezia mea *Balcanul și Carpatul* [2], care îmi lipsește și de care am mare trebuință. Nu am primit nici un răspuns pănă acum; vin dar să-mi reînnoiesc cererea.

Ce zici de Basarabia? Dibăcia oamenilor noștri de *stat... pitic* au adus trebile la un frumos sfîrșit!

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

302

Mircești, 20 fevr. 1878

Iubite Negruzzi,

Răspund îndată la ravașul d-tale de ieri, pentru ca să-ți expediuiesc acest răspuns cu trenul de dimineața.

* Seamănă întru totul cu Rosetaki (limba franceză).

Înainte de toate, găsesc de prisos a să mai publica *Epistola* [1] mea către Florescu în *Convorbirile literare*, însă aș fi mulțămit de a videa publicate strofele [2] ce am improvizat la moartea lui Rolla. Cumnatul meu au ținut un loc însemnat între oamenii de la 1848 și au luat parte la lucrările reformatoare ale generației care au precedat pe a d-voastră. E cu dreptul ca să nu fie dat uitărei.

Îmi ceri urmarea istoriei misiilor mele politice[3]? Voi căta a extrage din ea ce va fi posibil de publicat, însă durerile de cap ce mă muncesc nu-mi permit acuma nici o lucrare ostenitoare. Răbdare încă cîteva zile, pănă voi putea să mă așez iar la biroul meu.

Este adevărat că Cogălniceanu mi-au făcut rugăminte de a primi ca să merg la Roma în misie estraordinară [4]. Am răspuns cu politeță că aș primi bucuros dacă *starea sănătății mele* ... etc.

De atunci i-am mai făcut declarare prin telegraf că doctorul nu-mi permite a ieși din casă pănă nu s-a îndulci clima. În sfîrșit, scriind domnitorului pentru ca să-i mulțemesc de grațiozitatea ce au avut a mă decora cu Steaua României [5], i-am zis că m-aș fi grăbit a merge la București, spre a-i aduce expresia gratitudinei mele, de viu grai, dacă starea sănătății mele nu m-ar opri de a întreprinde orice drum înainte de primăvară.

Cu toate aceste, aud că Cogălniceanu ține numaidecît a mă numi agentul guvernului actual pe lîngă curtea Italiei. *Lesne-i de a zice plăcinte*! spune o zicală poporală.

Am citit răspunsul onorabilului bucovinean Petrino, la epistola [6] mea adresată lui Florescu și nu m-am mirat nici m-am indignat, fiindcă am fost totdeauna foarte bun pentru acest domnișor și l-am încuragiat mult în debuturile sale literare. Mă așteptam să fiu lovit de copita lui într-una din zile și, în adevăr, așteptarea mea nu a fost înșelată. Ceea ce constat însă cu oarecare satisfacție este că nenorocitul, vrînd să mă lovească, au pierdut echilibrul și au căzut *les quatres pattes en l'air* *.

El ș-au închipuit negreșit că cornetul său acustic poate să-i serve de trompetă la cazuri de interes ... particular și ...

* Cu cele patru picioare în aer (limba franceză).

„Ce Zoïle transfuge à l'esprit triste et lourd,
Embauchant son cornet, a chanté comme un sourd ...? *

Deci tăcerea absolută este cel mai nimerit răspuns la răspunsul său.

Sfîrșind, te rog să înseri un mic erata în numărul care să tipărește acum:

Strofa a doua din poezia intitulată *Soare de iarnă*, care a apărut în numărul II al *Convorbirilor*, se îndreptează în modul următor:

„Tu știi cît țara te iubește
Și cît în zodia lui mai
L-a ta zîmbire-ntinerește
Și se preface-n dulce rai".

Așadar și prin urmare, te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Îmi trimiți *Balcanul și Carpatul*?

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

303

Mircești, 20 fevr. 1878

Domnul meu,

Vin să vă mulțămesc pentru notița biografică [1] ce ați publicat despre mine și pentru tot ce ea cuprinde de măgulitor pentru numele meu; se vede însă că este scrisă de un amic cam partinitor ... Deci trimit o afectuoasă strîngere de mînă amicului împreună cu mulțămirile mele adresate autorului.

---

* „Acest Zoil transfug, cu spiritul trist și greoi / Punînd la gură cornul său, a cîntat ca un surd" (limba franceză).

Acum permiteți-mi a vă observa că s-au strecurat mai multe greșeli în publicarea poeziilor mele, și vă rog să înserați următoarele erate [2] în numărul viitor al *Albinei Carpaților*.

La Turnu-Măgurele

Scena I

în loc de: să nu fii nebună *și* să-ți închipuiești romanuri.
citește: Să nu fii nebună *ca* să-ți închipuiești romanuri.

Scena II

în loc de: *sau* ... inima tînjește cînd n-are sorioară.
citește: *știi* ... inima ... etc.
în loc de: mehenchiu în *limbută*
citește: mehenchiu în *limbuție*
în loc de: *știți* că-mpreună ați fost răniți odată
citește: *știu* că-mpreună ... etc.
în loc de: *zedanul*
citește: *redanul*
în loc de: Luptînd cum luptă *ursul* ...
citește: Luptînd cum luptă *zmeul*.

Scena III
în loc de: O! nu, nu, Romănia nu poate-n *rău* să piară
citește: O! nu, nu, Romania nu poate-n *veci* să piară

Scena IV
în loc de: ... Duducuță ... lumină ... floare
citește: ... Duducuță ... lumină ... floare *vie*.

Scena V
în loc de: ca *norul* pe soare ...
citește: ca *nourul* pe soare ...

Scena VII
în loc de: A! ce s-aude? ... Aș da chiar a mea viață
citește: A! ce s-aude? ... *geme*? ... aș da chiar a mea viață

Oda către ostașii români

Strofa II: *în loc de*: Ca pe *iroi* de legende
citește: Ca *eroi de mari* legende

Strofa III: *în loc de*: ș-arătînd precum prin nori mîndrul soare se arată
citește: ș-arătînd precum prin *nouri* .... etc.

Strofa VI întreagă e schimbată în modul următor:

„O ! Români, în fația voastră, colo-n tainica cea zare
Videți voi o rază vie care-ncet, încet răsare,
Străbătînd prin umbra deasă de lungi secoli adunată ?
E mărețul fapt de zioă mult dorită, mult visată,
E lumina reînvierei, e luceafărul sperărei,
E triumful luptei voastre, soarele neatîrnărei".

În strofa VI — *în loc de*: La căminul unde-o *mamă* așteptînd ... etc.
citește: La cămin unde *romănca* așteptînd ... etc.

Peneș Curcanul

În strofa IX *în loc de*: Ear noi *jucam* hora din sat
citește: Ear noi *trageam* hora din sat
în loc de: și ea ne *curmă* jocul
citește: și ne *smintește* jocul.

Sergentul

în loc de: în frunte-i colonelul *frumos*, ...
citește: în frunte-i colonelul *semeț* ...

Păstori și plugari

în loc de: Jos fruntea, o ! nemernici căzuți în *pocăință*
citește: Jos fruntea, o ! nemernici căzuți în *umilință*.

Precît am înțeles, d-voastră ați cules aceste poezii din coloanele *Convorbirilor literare* și le-ați reprodus exact, însă, fiind în grabă compuse și publicate, ele cuprind greșeli pe care le-am îndreptat mai în urmă, ș-acele erate țin foarte mult ca să se imprime în foaia d-voastră. Îmi place a mă prezenta în lume cu haine fără pete.

Albina Carpaților devine din zi în zi mai interesantă și nu mă îndoiesc că în curînd autorii noștri cei mai cunoscuți vor avea de mulțămire a cere ospitalitate pentru scrierele lor în coloanele acestei foi, căci ea este o protestară meri-

torie în contra gustului și jargonului pedant care au domnit pînă acum în scrierile din Transilvania. Reacția începută de d-voastră va produce în curînd un rezultat satisfăcător care va fi un titlu de glorie pentru d-voastră.

Al d-voastră devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

304

Mircești, 22 fevr. 1878

Iubite Negruzzi,

Îți mulțumesc pentru osteneala ce ți-ai dat de a-mi găsi *Balcanul și Carpatul* [1], acești copii rătăciți care dispăruseră din casa părintească. I-am revăzut cu bucurie, însă le-am găsit un defect pe care m-am grăbit a-l îndrepta pe loc. *Balcan* la plural devine *Balcani* și nu *Balcanuri.*

Am fost deșteptat la aceasta de către profesorul satului care într-o zi a venit înadins să mă întrebe dacă trebuie să învețe pe copii a zice: Carpaturi, Alpuri, precum am zis eu Balcanuri? ... Și i-am răspuns că am comis o greșală mare și voluminoasă cît acei munți, cînd m-am alunecat a le da o terminație nepotrivită lor.

Acum să vorbim puțină politică [2], deși nu este obiceiul nostru. Te temi că ni se va lua Basarabia? Și eu mă cam tem. Te temi, că în urmă, Carol va abdica? Nu cred, căci țara s-ar opune printr-un plebiscit *ad hoc.* Te temi că în urma urmei Bratiano sau Rosetaki va deveni Domn? Fii în pace ... Cînd e o alegere de Domn, candidații puși la iveală nu ies niciodată din urnă și apoi Br. et Ros. *ne sont pas du bois dont on fait des premiers* *.

* Nu sînt din lemnul din care se fac cei mai buni (limba franceză).

Înlăturînd dar aceste două temeri, adică: abdicarea lui Carol și suirea pe tron al unui *fruit sec* * ca Bratiano sau al unui *vieux macaque* ** ca Rosetaki, să vedem dacă temerea privitoare la pierderea Basarabiei este întemeiată.

Rusia are un țap politic care îi reușează totdeauna; țapul de a cere o sută, cînd nu cată a căpăta decît zece. Astfel a urmat în chestia tratatului de la Balta Liman, astfel îmi pare că urmează și astăzi. Cînd cu acel tractat, generalul Grabe, cumnatul lui Rolla, trecînd prin Iași, s-au dus la Constantinopoli [în] o misie extraordinară. Misia lui consista numai de a face pe Divan ca să admită și să iscălească condițiile tractatului de la Balta Liman, în contra cărui turcii făceau mari obiecții, consiliați fiind de ambasadorii marilor Puteri. Grabe, spre a-și veni la scop, începe a cere în numele împăratului Nicolae ... 1 Dreptul pentru Rusia de a întinde protecția sa ortodoxă asupra tuturor creștinilor din Orient; 2 Dreptul de a cumpăra flota viceregală din Egipt; 3 Dreptul pentru corăbiile de război rusești de a trece liber și oricînd prin Bosfor și Dardanele etc.

Turcii se sparie, se adresează la ambasadorii din Constantinopol și, povățuiți de aceștia, răspund lui Grabe prin un refuz absolut. Grabe amenință Divanul cu trecerea imediat a Prutului, de către armatele puternicului țar Nicolae, însă, spre a proba un mare spirit de conciliare, reduce cererile lor la simpla chestie a tratatului de la Balta Liman, pentru ca *să nu se prezinte cu mîna goală la Petersburg*. Divanul, sub îndemnul ambasadorului, primește și ratifică tratatul, *séance tenante* ***, crezînd că gioacă astfel renghiul rușilor. A doua zi curierii ambasadelor se dirigiau în grabă spre cabinetele europene, ducînd vestea de marea victorie repurtată de către politica Stambulului asupra politicei Petersburgului, iar generalul Grabe, *riant dans sa barbe* ****, se întorcea liniștit în Rusia cu tratatul subsuoară.

Astfel cred că se joacă momițele și în Basarabia. Pănîn sfîrșit Rusia *va face sacrificiul de a se desista de această pretenție legitimă*, spre a proba Europei spiritul ei conciliant

---

* Fruct sec (limba franceză).
** Bătrîn maimuțoi (limba franceză).
*** Pe loc (limba franceză).
**** Rîzîndu-și în barbă (limba franceză).

și mai cu seamă spre a rămînea în relații de bună vecinătate cu Austria, care se interesează mai cu deosebire de gurile Dunării ... Și cu chipul acesta, Europa va încuviința mai cu lesnire celelalte condiții ale păcei încheiate la San-Stefano.

E cu putință și chiar probabil să mă înșel ... dar așa îmi miroase, ca [să] nu zic un alt cuvînt mai potrivit.

Prin urmare îngrijirea afectată de miniștrii noștri îmi pare o comedie: *ils veulent nous faire accroire qu'ils font de grands efforts pour sauver la Bessarabie, afin de mériter plus tard le titre de sauveurs de la Patrie.* *

Precît știu, Vodă și Doamna sînt foarte liniștiți.
Pentru ce dar atîta agitație în sufletul miniștrilor?
Pure comédie et voilà tout! **
Să dea Dumnezeu să trăim și vom vedea.
Pănă atunci, noi să ne căutăm de treabă.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Mulțumesc „Junimei" că nu a permis să se citească în sînul ei diatriba surdului [3].

305

Mircești, 24 mart. 1878

Iubite Negruzzi,

Pentru numărul viitor al *Convorbirilor* îți trimit continuarea istoriei misiilor mele politice.[1] Te vei convinge din cuprinsul cuvintelor rostite de Napoleon că, dacă noi românii am fi urmat povățuirile sale, nu ne-am găsi azi în tăul din care nu știu cum vom ieși. Te rog să-mi înapoiezi din manuscrisul

* Vor să ne facă să credem că fac mari eforturi pentru a salva Basarabia, pentru ca mai tîrziu să merite titlul de salvatori ai Patriei (limba franceză).

** Adevărată comedie, asta este! (limba franceză).

meu coalele ce cuprind paginile 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, care fac parte dintr-un total ce vroiesc a păstra. Totodată, fiindcă se strecoară necontenit greşeli de tipar în articolele mele, doresc a face însumi ultima corectură. Iată de exemplu cîteva *errata*, de publicat în numărul viitor ...

— Pagina 430 — *în loc de*: St *Jean de Norienne*
citeşte: St *Jean de Morienne.*
— Pag. 431 — *în loc de*: *drepturilor* Principatelor
citeşte: *drepturile*
— Pag. 432 — *în loc de*: fără *a asculta* defectele noastre,
citeşte: fără *a ascunde* defectele
— id. — *în loc de*: *misii* — *misie*
— id. — *în loc de*: *adînce* satisfacţie — *adîncă*
— Pag. 433 — *în loc de*: o superioritate *măreaţă*
citeşte: o superioritate *mareaţă.*

Ce mai faceţi pe la Iaşi? Petreceţi bine, după cum am auzit. Aveţi serate cu şarade, teatru, tifos şi alte plăceri. Aice de-abia am scăpat de zăpadă şi ne-am bucurat de sosirea cocostîrcilor.

Eu am gojit în timp de mai bine de două luni, dar sper că soarele primăverei a fi pentru mine un doctor mai folositor decît acei ieşiţi din facultăţile Franţei şi ai Germaniei.

Nu ai de gînd să tragi o raită pe aici? Plecînd dimineaţa din Iaşi, ai sosi aici la 11, ai şedea cu mine pînă la 5 1/2 şi seara te-ai întoarce la nevastă. Iar mie mi-ai face o mare mulţemire.

Te îmbrăţişez,

V. Alecsandri

306

Mircești, 12 aprilie 1878

Iubite Negruzzi,

Mă bucur că te ştiu la ţară, la moşia părintească, Trifeşti, unde am fost odată cu mult regretatul părintele d-tale, şi unde mi se pare că am împuşcat pe jumătate un iepure şchiop.

Grădina pe atunci era plină de flori și în mijlocul ei se înălța un copac sub al cărui frunziș am băut multe cafele turcești, precum se obicinuia pe acel timp, ce era mult mai oriental în obiceiuri decît timpul de astăzi. Negruzzi întrunea calitățile de bun vînător, de mare amator de flori și de foarte plăcut povestitor, încît cu vie mulțemire și vie înduioșare îmi aduc aminte de zilele ce am petrecut cu el pe malul Prutului, la anul mîntuirii 1840. Sînt 38 de ani de-atunci !!!!

Nu făcusem încă nici un vers românesc și de-abia intrasem în domeniul literaturii cu o nuvelă intitulată: *Buchetiera de la Florența.* Cum trec anii! și cîte întîmplări în acest lanț de ani! Adeseori, cînd închid ochii, văd strecurîndu-se pe aripele suvenirilor o lume întreagă de fapte istorice, de episoade curioase care ar interesa mult dacă ar fi scrise ... dar ochii se deschid iarăși și ei văd cu spaimă haosul prezent, dominat de figura *hidoasei pocituri,* care țipă ca o cucuvea pe ruinele patriei.

Oricum să fie însă, iubite Negruzzi, întoarce spatele evenimentelor actuale și te aruncă în lumea fanteziei, ca un om ce se azvîrle în valuri limpezi ca să se răcorească. Scrie ce ți-o trece prin minte, fără plan, fără ordine și pregătește-ți astfel elementele unui întreg pe care le-i scoate la lumină în timpi mai liniștiți. Fă ca pictorii, ce-și pregătesc pînzele pentru tablouri, însemnînd din fugă pe ele schițe ușoare.

Am aflat de mult că d-l Th. Alexi a tradus idila d-tale *Miron și Florica,* însă nu știam că au reușit așa de bine în traducerea sa: îmi pare bine că acest autor are talentul de *traduttore* *, iar nu acel de *tradittore* **, căci el poate să fie de mare folos țerii noastre, vulgarizînd în Germania poezia română. Ideea lui de a publica un volum întreg de traduceri este minunată; încît privește însă acele făcute de doamna Elisaveta, nu știu dacă Măria-sa ar primi ca să se publice, chiar sub un pseudonim. Voi însărcina pe cneazul A. Cantacuzin ca să-i comunice această propunere, fiindcă eu nu sînt în corespondență cu palatul.

Cît pentru cererea d-lui Cihac, sînt gata să o îndeplinesc. însă nu-i cunosc adresa casei la Maiența. Te rog să mi-o trimiți, pentru ca să scriu imediat lui Socec.

---

* Traducător (limba italiană).
** Trădător (*id.*).

Terminînd, îți doresc sărbători fericite și inspirații poetice.

Arată amiciile mele lui Leon și doamnelor Negruzzi.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE HURMUZACHI

307

Mircești, 14 april 1878

Iubite Nicule [1],

Vin prin anticipare să-ți doresc serbători fericite și ilustrate cu ouă roșii, pască, cozonaci etc., tot ce e din domeniul Paștelor. Totodată te rog să-mi procuri o colecție completă a *Foaiei Bucovinei*. Trimițîndu-mi volumurile cu drumul-de-fier, voi plăti costul lor la stația de la Mircești, prin modul numit: *remboursement*.

Și eu din parte-mi îți voi trimite foarte curînd o broșură cochetă ce apare acum la București și în care sînt cuprinse toate bucățile de poezie ce mi-au inspirat războiul nostru cu turcii, și mai cu seamă vitejii noștri curcani.

Te îmbrățișez și te rog să arăți complimentele mele doamnelor Hurmuzaki și Petrino,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

308

Mircești, 28 aprilie 1878

Iubite Negruzzi,

Ți-am trimis un exemplar a broșurei publicate în București, sub titlul de: *Ostașii noștri*. Ediția e frumușică.

Îți expediuiesc acum: relația misiei [1] mele la Londra, pentru numărul ce vine al *Convorbirilor*. Dacă crezi că împrejurările actuale nu se împotrivesc la publicarea acelui articol, dă-l la tipografie. În caz contrar, trimete-mi manuscriptul îndărăt.

N.B. Îmi rezervez dreptul de a face ultima corectură.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

309

Mircești, 2 mai 1878

Iubite Negruzzi,

Moartea lui bietul Petrino — într-un spital! — m-au surprins și întristat foarte mult. El avea un caracter nenorocit, în adevăr, dar nu lipsea de talent și sînt încredințat că talentul său s-ar fi dezvoltat păn la o culme destul de înaltă, dacă împrejurările vieței sale ar fi fost mai blînde. Dispărerea lui din pleiada junilor literatori lasă o lacună destul de simțitoare. Este dar cu dreptul ca o foaie serioasă ca *Convorbirile*, și mai cu seamă *Convorbirile*, să nu rămîie indiferente în privirea acestei morți atît de grabnice.

Scrie dar numaidecît cîteva rînduri pentru numărul ce are să iasă și lăsînd omul de o parte, vorbește de poet. [1] Vei face bine, căci trebuie să o faci. Am scris lui Socec să expeduiască prin poștă un exemplar din *proza mea* și unul din broșura noilor mele poezii, la adresa d-lui Cihac. Cît pentru adresa d-lui Liteano la Berlin, cred că e destul ca să pui pe scrisoare: Monsieur Georges Liteano, Agence roumaine, Berlin.

Funcționarii postali din capitala Prusiei vor fi destul de inteligenți ca să găsească adresa agentului nostru. Ideea de a împărți broșura *Ostașii noștri* la diferite corpuri am avut-o și eu și fiindcă dispun de vreo 500 exemplare, am de gînd să le împrăștii în armată. Cu toate acestea, societatea de bine-

facere nu ar face rău dacă ar cumpăra un număr oarecare de broșuri pentru bolnavii și răniții de prin spitaluri.

Îmi pare rău că frigurile au venit iar să te necăjească, și că ele te-au oprit în cursul lucrărilor ce începuseși la țeară. Aceste friguri întețite ar trebui să le combați energic, ca să nu ia deprinderea de a se împământeni în sîngele d-tale.

Schimbarea aerului e cel mai bun mijloc de lecuire. Vino dar la Mircești ca să găsești vindecare și să lucrăm împreună.

Poezia mea *Eroii de la Plevna* e gata, dar nu i-a sunat ora de publicare. Mai tîrziu ... Pănă atunci, te îmbrățișez și-ți doresc sănătate.

V. Alecsandri

CĂTRE ALPHONSE ROQUE-FERRIER

310

[p. 3 mai 1878] [1]

Monsieur Roque — Ferrier,

„Société des langues romanes"

Montpellier

Vivement touché de l'honneur qui m'est fait, je vous prie de vouloir être auprès de la „Société des langues romanes" l'interprète de ma gratitude ainsi que de mon profond regret de ne pouvoir répondre à sa gracieuse invitation.

A. 48 [2]

[p. 3 mai 1878] [1]

Domnul Roque-Ferrier,

„Societatea limbilor romanice"

Montpellier

Puternic mișcat de onoarea ce mi se face, vă rog să binevoiți a fi interpretul recunoștinței mele pe lîngă „Societatea limbilor romanice", cum și al adîncului meu regret de a nu putea răspunde la această plăcută invitație.

A. 48 [2]

311

Mircești, 16 mai 1878

Iubite Negruzzi,

Viu să-ți comunic o veste care știu că te va bucura.

Ai aflat din ziare că la Montpellier [1] s-a constituit o societate a limbilor romane, care a pus la concurs compunerea unei poezii intitulate *Cîntecul gintei latine,* cu scop de a-l traduce în toate idiomele romane, de a-l pune pe muzică și de a-l populariza în întreaga lume latină.

Într-o bună dimineață din iarna trecută, m-am trezit cu ideea de-a concura și eu la acea operă, și fără întîrziere am și trimis la Montpellier patru strofe, sub titlul de: *Cîntecul gintei latine* și, după obiceiul meu, le dasem uitării, cînd deodată primesc următoarele depeși: „19/5 1878, Alecsandri, Mircești.

Jury composé de Mistral, Tourtoulon, [2], *Quintana, Obedenaru et Ascoli vous décerne unaniment le prix du Chant latin. Vous attendons.*

22/5

Roqueferrier [3]

Recevez, avec mes félicitations cordiales, les voeux que nous formons pour la Roumanie. Vous, qui êtes un grand poète, veuillez être l'écho des sympathies des poètes latins réunis à Montpellier. *

Albert de Quintana"

---

* Juriul compus din Mistral, Tourtoulon, Quintana, Obedenaru și Ascoli v-a decernat în unanimitate premiul pentru *Cîntecul latin.* Vă așteptăm.

Primiți, cu felicitările mele cordiale, urările pe care le facem pentru România. Dumneavoastră, care sînteți un mare poet, binevoiți să fiți ecoul simpatiilor poeților latini reuniți la Montpellier.

N.B. D-l Albert de Quintana este fondatorul „Societății limbilor romane" și au hărăzit o cupă simbolică de argint ca premiu pentru autorul celei mai bune poezii.

Îți mărturisesc că nu puțin m-am bucurat de acest triumf, mai cu seamă că el a contribuit a redeștepta simpatiile confraților noștri latini pentru țeara noastră.

Iată poezia:

CÎNTICUL GINTEI LATINE

„Latina gintă e regină
Între-ale lumei ginte mari.
Ea poartă-n frunte o stea divină
Lucind prin timpii seculari.
Menirea ei tot înainte
Măreț îndreaptă pașii săi,
Ea merge-n capul altor ginte
Vărsînd lumina-n urma ei.

Latina gintă-i o vergină
Cu farmec dulce, răpitor,
Străinu-n cale-i se înclină
Și pe genunchi cade cu dor.
Frumoasă, vie, zîmbitoare,
Sub cer senin, în aer cald,
Ea se oglindă-n splendid soare,
Se scaldă-n mare de smarald.

Latina gintă are parte
De-ale pămîntului comori
Și mult voios ea le împarte
Cu celelalte-a ei surori,
Dar e teribilă-n mînie
Cînd brațul ei liberator
Lovește-n cruda tiranie
Și luptă pentru-al său onor!

În ziua cea de judecată
Cînd față-n cer cu Domnul Sînt
Latina gintă-a fi-întrebată:
„Ce au făcut pe-acest pămînt?"
Ea va răspunde sus și tare:

„O ! Doamne, -n lume cît am stat
În ochii săi plini de-admirare
Pe tine te-am reprezentat".

Sfîrșind, te îmbrățișez și-ți doresc sănătate. În curînd ți-oi trimite urmarea relației misiilor mele politice, sau vizitele mele la Prințul Napoleon, la Baronul Hübner, la Contele Kisselef [5] etc., deși cu greu îmi vine să mă așez la biurou, cînd soarele se hîrjonește cu florile pe afară.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

312

Mircești, 18 mai 1878

Iubite Negruzzi,

Știi de mult că foaia mea favorită este foaia *Convorbirilor* și că tot ce scriu îi este destinat. Astă dată însă, poezia intitulată *Cîntecul gintei latine*, ieșind de sub stăpînirea mea, mi-a fost cu neputință a dispune de dînsa cum aș fi dorit. Dl. Obedenaru, unul din membrii juriului de la Montpellier, au scris negreșit la București ca să încunoștiințeze rezultatul concursului și au comunicat ziarelor din țeară versurile mele. *Presa și Războiul* [1] le-au și publicat în numerile de ieri.

Notițele ce-mi cereți despre „Societatea limbilor romane" sînt cuprinse în programul alăturat. El e scris în limba catalană (mi se pare), dar acest idiom e lesne de înțeles și lesne vei putea obține informările de care ai trebuință. Nu știu nimica mai mult decît ce este cuprins în program.

Cît pentru persoanele care au compus juriul de la Montpellier, nu le cunosc. Știu însă că Mistral este autorul poemului *Mireïo*, care au ilustrat pe poetul provențal, fiind foarte frumos și plin de adevărată poezie.

Dl. Albert de Quintana este fundatorul și prezidentul „Societății limbilor romane" [2] ce datează de doi ani. El este

și prezidentul comisiei însărcinate cu secția spaniolă la Expoziția de la Paris.

Cînd am primit programul Societății de la Montpellier, m-am hotărît a scrie și eu ceva, nu însă cu sperare de a cîștiga premiul, dar cu simpla idee de a trimite un specimen de limba română, spre a se constata încă o dată rudirea noastră cu toate ramurile gintei latine. Norocul au vrut ca toate poeziile prezentate la concursul de la Montpellier să fie mai slabe decît a mea și astfel am ieșit eu triumfător [3]. Cu atîta mai bine pentru țeară. România e astăzi mai cunoscută în lumea învățaților din lumea occidentală și ce mă bucură mai mult este că poezia mea au motivat *urările poeților latini pentru România.*

Aicea este adevăratul triumf. Am cîștigat un nou drept la simpatiile marelor popoare de viță latină, și poate că acele simpatii răsărite pe cîmpul literaturei vor rodi pe cîmpul politic.

Amin ! Să ne ajute Dumnezeu !

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Te rog să-mi înapoiești programul cînd nu-i mai avea trebuință de el.

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

313

[mai 1878]

D-lui de Quintana [1],

Președintele societății pentru studiul limbelor romane
Montpellier

Raportînd prețioasele sale simpatii asupra țărei mele, „Societatea limbelor romane" mi-a făcut îndoit de scumpă

pronunțarea sa în favorul meu. Binevoiți, vă rog, a fi interpretul aceluiaș sentiment pe lîngă confrații mei latini, și a primi personal prea sincera mea gratitudine [2].

Alecsandri

CĂTRE REDACȚIA ZIARULUI „TELEGRAFUL ROMÂN"

314

Gara Mircești, [mai 1878] [1]

Fericit de prețioasa manifestare primită de la ziarul *Telegraful român*, trimit redacției expresia sincerei mele gratitudini.

Alecsandri

CĂTRE PETRESCU, REPREZENTANTUL JUNIMII HUȘENE

315

[Mircești, mai 1878]

D-lui Petrescu
Huși

Fericit de felicitările junimei hușene și de patrioticul său avînt, o rog să primească afectoase mulțemiri.

Alecsandri

CĂTRE BĂRBIERUL N. CLATINOS

316

[mai 1878]

Domnului Neculai Clatinos, bărbier

Iași

Condeiul a primit felicitările briciului, și mulțumesc voios, căci amîndouă știu a trage perdaf!

Alecsandri

CĂTRE DR. POP, REPREZENTANT AL ORAȘULUI BRAȘOV

317

București, [mai 1878]

Vă rog să fiți interpretul simțirilor mele de gratitudine către toți domnii care mi-au trimis felicitări.

V. Alecsandri

CĂTRE STUDENȚII UNIVERSITĂȚII DIN IAȘI

318

Iași, [mai 1878]

Studenților Universității,

Entuziasmul patriotic a junimei este puternica garanție a viitorului, sînt fericit de avîntul vostru, vă mulțumesc.

Alecsandri

CĂTRE ROMÂNII DIN SIBIU

319

Gara Mircești, [mai 1878]

Trimit prin *... românilor din Sibiu, ce m-au felicitat, salutări frățești și sincere mulțumiri.

Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

320

București, miercuri, [24 mai 1878][1]

Dragă,

Am sosit cu bine aice. La Roman mi-au ieșit tot orașul înainte cu flori și cu muzică. Aice, mai nimica, afară de două, trei persoane. Dar asta mi-au convenit mult mai bine, căci eram cam ostenit de horăitul Iașului.

Cneazul[2] te sărută.

Vă sărut pe toți,

V. Alecsandri

CĂTRE ELEVII ȘCOLII NR. 1 DIN PĂCURARI (IAȘI)

321

București, 24 mai 1878

Domnul meu,[1]

Nimic nu putea să-mi aducă mai mare plăcere decît expresia entuziasmului copiilor din școala no. 1 din Păcurari, ce directați, și sincerele felicitări izvorîte din inimile lor.

* Urma un cuvînt probabil neînțeles de telegrafist.

Vă rog dar să spuneți tuturor că le mulțumesc, că-i binecuvîntez și le doresc să devie români neaoși spre folosul și onorul Patriei lor. Totodată, vă complimentez pe d-voastră, călăuzul lor intelectual, pentru simțul nobil ce ați dizvoltat și dizvoltați în elevii d-voastre. De la înțelepciunea institutorilor atîrnă caracterul generațiilor, și văd cu nespusă bucurie că d-voastră înțelegeți sacra și mult importanta misiune la care v-ați consacrat viața.

Primiți dar, domnul meu, complimentele mele cele mai sincere.

V. Alecsandri

P.S. Tinerilor elevi[2] Proca, Strigl și Gheorghiu le trimit cîte o îmbrățișare părintească.

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

322

București, 26 mai 1878

Iubite Lascarache,[1]

Scrisoarea ta m-au găsit în București și mi-au adus o mare mulțumire inimei mele. A reușI și a căștiga un premiu la un concurs științific sau literar este satisfacerea de amor propriu, dar cînd acest incident ia proporțiile neașteptate a unui eveniment, cînd el pătrunde în toate unghiurile țerii și merge de bucură sufletele, atunci faptul devine un motiv de nemărginită fericire pentru favoritul soartei.

Cuvintele călduroase[2] ce mi-ai trimis, iubite Lascarachi, pornite din inima ta, au găsit calea inimei mele și m-au uimit foarte adînc.

Dacă Dumnezeu mi-au dat darul poeziei, bunătatea sa mi-au rezervat și rarul avantagiu de a primi, încă în viață, recompensa lucrărilor mele.

Toți românii au fost buni pentru mine și amicii mei m-au susținut, m-au încurajat, astfel încît opera mea este și a lor. Copacul dă roadă frumoasă cînd este îngrijit de grădinar. Tu și cu toți ai noștri ați fost grădinarii mei în tot cursul carierei mele literare. Acest adevăr îl recunosc astăzi mai mult decît totdeauna și îmi place să-l rostesc cu toată sinceritatea!

Nu pot să-ți descriu mulțumirea mea cînd mă gîndesc că am procurat iubitului meu pustnic de la Răducăneni un moment de mîndrie națională și de entuziasm! Îmi vine a crede că există în aer un curent electric căruia îi trebuie o simplă zguduire pentru ca să producă scînteia aprinzătoare. În împrejurările actuale ale țerii, *Cîntecul gintei latine* au avut norocul să nască acea zguduire. Iată tot meritul lui, însă în ochii mei el mai are și meritul neprețuit de a-mi atrage nouă probe de simpatii, care mă reîntineresc. Scrisoarea ta e din numărul acelor manifestări la care nu pot răspunde decît prin o amicală, fierbinte și recunoscătoare strîngere de mînă.

Te îmbrățișez frățește,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

323

București, miercuri [31 mai 1878] [1]

Dragă,

Banchetul [2] ce mi se pregătește aice se va da vineri, în sala Teatrului. Au să fie peste două sute de persoane la masă și masa are să ție pănă pe la 11 ceasuri de noapte. Am să fiu obligat să răspund la multe discursuri..., dar a doua zi, sîmbătă seara, sper să plec acasă. Trimite trăsura

la gară duminică dimineață. De nu voi veni duminică, luni însă negreșit.

Vă sărut pe toți,

V. Alecsandri

Gata casa? [3]
Cneazul [4] și frate-meu pleacă totodată cu mine.

CĂTRE NICOLAE HURMUZAKI

324

București, 31 mai 1878

Iubite Nicule,

Nu pot răspunde mai bine la grațioasa scrisoare ce mi-ai trimis, decît îmbrățișîndu-te cu toată dragostea ce am păstrat totdeauna familiei Hurmuzaki, adăpostitoarea emigranților români din 1821 și 1848.

Primește dar expresia simțirilor mele cele mai amicale, și prezintă, te rog, omagiile mele respectuoase doamnei Hurmuzaki.

Amic devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE LUCHIAN, REPREZENTANTUL ARTIȘTILOR TEATRULUI NAȚIONAL DIN IAȘI

325

[Mircești, iunie 1878]

Luchian

Jassi

Sosit acum din București foarte ostenit, regret nu pot veni. Mulțumesc artiștilor pentru prețioasele lor manifestări [1].

Alecsandri

CĂTRE DR. ALEXEI, REPREZENTANTUL ÎNVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN NĂSĂUD

326

[iunie 1878

Dr. Alexei

în Năsăud

Salutare frățească tuturor românilor subscriși în depeșă, mîndru de gratulările lor. Mulțumirile mele sincere.

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXIU OLARIU, REPREZENTANTUL ROMÂNILOR DIN ILIA-MUREȘEANĂ

327

[iunie 1878]

Domnului Alexiu Olariu

Ilia-Mureșană

Felicitările din Mureș m-au bucurat mult. Retrimit tuturor frățești mulțumiri — Trăiască Românismul!

Alecsandri

CĂTRE IACOB BOLOGA, VICEPREȘEDINTE AL „ASTREI"

328

[iunie 1878]

Domnule vicepreședinte!

Mă simt mult onorat de adresa de felicitare ce am primit din partea comitetului „Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român", și vă rog să

binevoiți a fi pe lîngă d-nii membrii acelui comitet interpretul simțirilor mele de gratitudine. A fi poet este un avantaj personal, a fi însă apreciat între conaționalii săi este o favoare a soartei, pe care știu a o aprecia cu legitimă mîndrie.

Primiți, d-le vicepreședinte, asigurarea considerațiunei mele cele mai distinse,

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU LAZARU, REPREZENTANTUL ROMÂNILOR DIN ABRUD

329

Gara Mircești (România), [iunie, 1878]

Alexandru Lazaru,

Abrud (Transilvania)

Frățeștile mele mulțumiri și salutări muntenilor apuseni. Sînt foarte simțitor la felicitările d-voastră.

Alecsandri

CĂTRE FRÉDÉRIC MISTRAL

330

Mircesti, 1 juin 1878

Cher Monsieur et confrère [1],

Une double circonstance me convie à soliciter l'honneur de faire votre connaissance: vous avez été mon juge, et vous avez reçu en mon nom le prix que la „Société des langues romanes" a bienvoulu m'accorder.[2]

Permettez-moi donc de réparer le temps perdu et de demander à l'auteur de *Mireille* de devenir son ami en même temps et autant que je suis son admirateur.

Je m'absteins, cher Monsieur et confrère, de vous remercier de la part bienveillante que vous avez prise au jugement dont j'ai été favorisé ; [3] vous serez, j'en suis sûr, plus sensible en apprenant que la Roumanie a tressailli de joie en voyant ses sœurs latines lui envoyer, sous la forme d'un succès littéraire, la manifestation inappréciable de leurs sympathies dans les circonstances [4] où elle se trouve.

La grande et vaillante famille nous a reconnus !... Mon cœur me dit que nous demeurerons dignes d'Elle, quelles que soient les épreuves qui nous sont encore réservées.

C'est de vive voix que j'aimerais à vous parler de notre allégrasse et de nos espérances. A mon grand regret, je me vois forcé de différer ce précieux moment jusqu'à mon prochain voyage en France. En attendant, permettez-moi cher Monsieur et confrère, de vous offrir par l'entremise de Mr Roqueferrier un examplaire de mes œuvres poétiques [5], ainsi que quelques pièces de vers publiées à l'occasion de notre campagne au delà du Danube. Je vous prie d'y voir un hommage de confraternité ainsi que d'admiration pour l'illustre et bienaimé poète de la belle Provence.

Croyez-moi bien, je vous prie, chère Monsieur et ami, votre très sincèrement dévoué,

V. Alecsandri

Mircești, 1 iunie 1878

Scumpe domn și confrate,[1]

O dublă împrejurare mă îndeamnă să solicit onoarea de a vă cunoaște: dv. ați fost cel care m-ați apreciat și ați primit în numele meu premiul pe care „Societatea limbilor romanice" a binevoit a mi-l acorda.[2]

Permiteți-mi deci să repar timpul pierdut și să cer autorului lui *Mireille* să devin prietenul său în același timp și în măsura în care eu sînt admiratorul său.

Mă abțin, scumpe domn și confrate, de a vă mulțumi pentru atitudinea binevoitoare pe care ați luat-o la aprecierea de care eu am fost favorizat [3]; veți fi, sînt sigur, mai mișcat aflînd că România a tresărit de bucurie văzînd surorile sale latine trimițîndu-i, sub forma unui succes literar, dovada neprețuită a simpatiilor lor în împrejurările [4] în care ea se află.

Marea şi glorioasa familie ne-a recunoscut!... Inima mea îmi spune că noi vom rămîne demni de Ea, oricare ar fi încercările care ne mai aşteaptă încă.

Aş dori să vă vorbesc prin viu grai despre bucuria noastră şi despre speranţele noastre. Spre marea mea părere de rău, mă văd silit să amîn această preţioasă clipă pînă la prima mea călătorie în Franţa. Pînă atunci, permiteţi-mi, scumpe domn şi confrate, să vă ofer prin mijlocirea d-lui Roqueferrier un exemplar din operele mele poetice [5], precum şi cîteva poezii publicate cu ocazia campaniei noastre dincolo de Dunăre. Vă rog să vedeţi în ele un omagiu frăţesc şi de admiraţie pentru ilustrul şi preaiubitul poet al frumoasei Provenţe.

Vă rog să mă credeţi, scumpe domn şi prietene, al dv. prea sincer devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

331

Mircesti, 1 juin 1878, Roumanie

Cher Monsieur et confrère,

„En un jour de bonheur — pour nous Roumains — une idée grande et généreuse a jilli de votre âme" [1] et la Roumanie a retrouvé sa place au grand foyer de la famille latine.

Comme vous le voyez, cher Monsieur et confrère, c'est dans vos propres paroles que j'aime a puiser l'expression des sentiments que m'inspire la lecture de votre lettre si aimable pour moi, si touchante pour mon pays, et de votre discours dont les accents vibreront assurément dans tous les cœurs latins.

Mon succès au milieu de vous m'était déjà bien cher, et les transports de joie qu'il a fait éclater dans le pays entier, m'apprennent, chaque jour, la valeur qu'on entend lui donner ici, au point de vue de nos liens avec notre grande, noble et antique famille. Votre discours rehaussera bien autrement la part qu'il a été donné à la Roumanie de prendre à la fête

organisée par vos soins, et surtout l'importance si justement attribuée par vous d'avance à ce tournoi. Grâce à lui et sous l'invocation de notre chère Rome, nous aurons, à votre appel, cimenté nos liens d'avenir.

Soyez personnellement heureux et fier, cher Monsieur et Confrère: „Le Mistral a porté loin, bien loin, vos poétiques accents" [2]. A cette heure, la Roumanie, d'un bout à l'autre en ressent les effets magiques, et ses manifestations témoignent hautement du prix qu'elle attache aux sympathies de ses sœurs latines, sympathies inappréciables dont elle aimera à voir l'origine dans votre lettre à mon adresse. Cette lettre sera publiée en même temps que votre brillant discours, et la presse roumaine vous dira l'enthousiasme qui aura accueilli ces deux pièces, ainsi que les espérances qu'elles auront fait naître chez vos frères du Danube.

Pour ma part, vous devinez, cher Monsieur et confrère, combien je m'associe d'avance à ce mouvement bienfaisant pour notre avenir latin et si opportun pour nous, Roumains, dont le sort est menacé d'être livré peut-être aux convenances de certaines Puissances [3]. Quoi-qu'il arrive, „nous nous souviendrond" [4] et nous serrerons nos rangs.

J'ai à vous remercier de votre empressement à vouloir m'envoyer la coupe que la „Société des langues romanes" a bien voulu me décerner. Pour vous épargner toute peine, je vous prie de la faire remettre chez ma nièce, Mme Alice Bal [5], 21 place Vendôme, qui se chargera de me l'expédier. Ma nièce sera fort heureuse de vous connaître, si vous vouliez être aimable de lui en fournir l'occasion; de son côté elle aura bientôt à vous présenter de ma part un exemplaire de mes œuvres poétiques, ainsi qu'un petit recueil de vers que j'ai écrits sur les faits d'armes de nos jeunes guerriers au-delà du Danube.

En vous priant d'accepter ce souvenir, je ne saurais espérer de vous faire connaître mes travaux, dont une partie est écrite dans la langue essentiellement populaire; il me suffira que vous veuilliez bien recevoir mon envoi comme un premier témoignage de mes sentiments de sincère amitié et de confraternité pour vous.

J'ai grand espoir de me rendre cette automne à Paris. Ma première visite sera pour vous, car il me tarde de vous

Iacob Negruzzi
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, FI 18500)

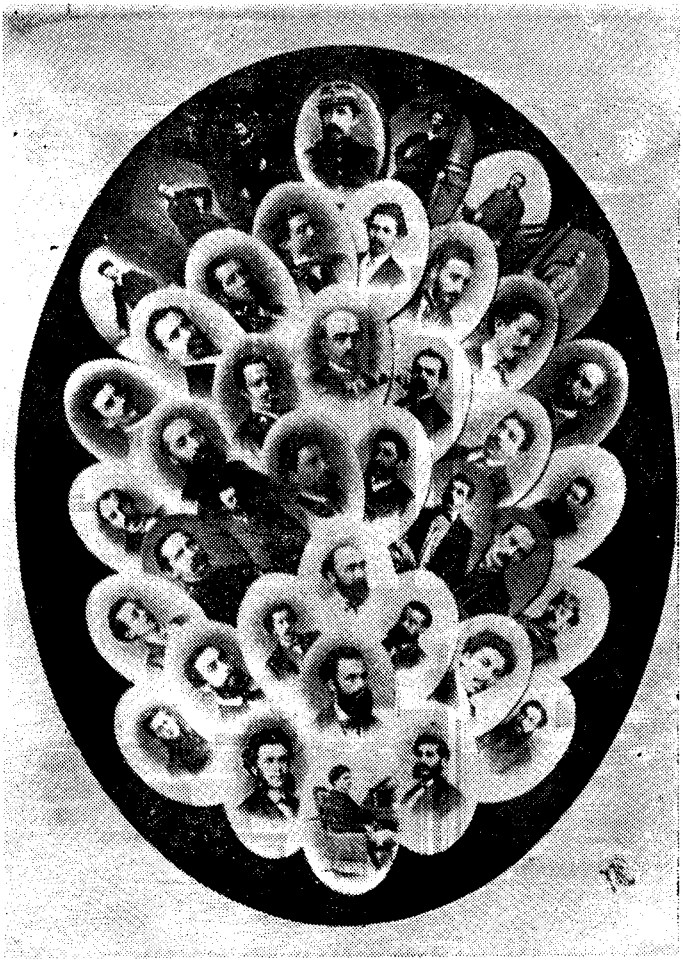

Membrii societății „Junimea", în anul 1873.

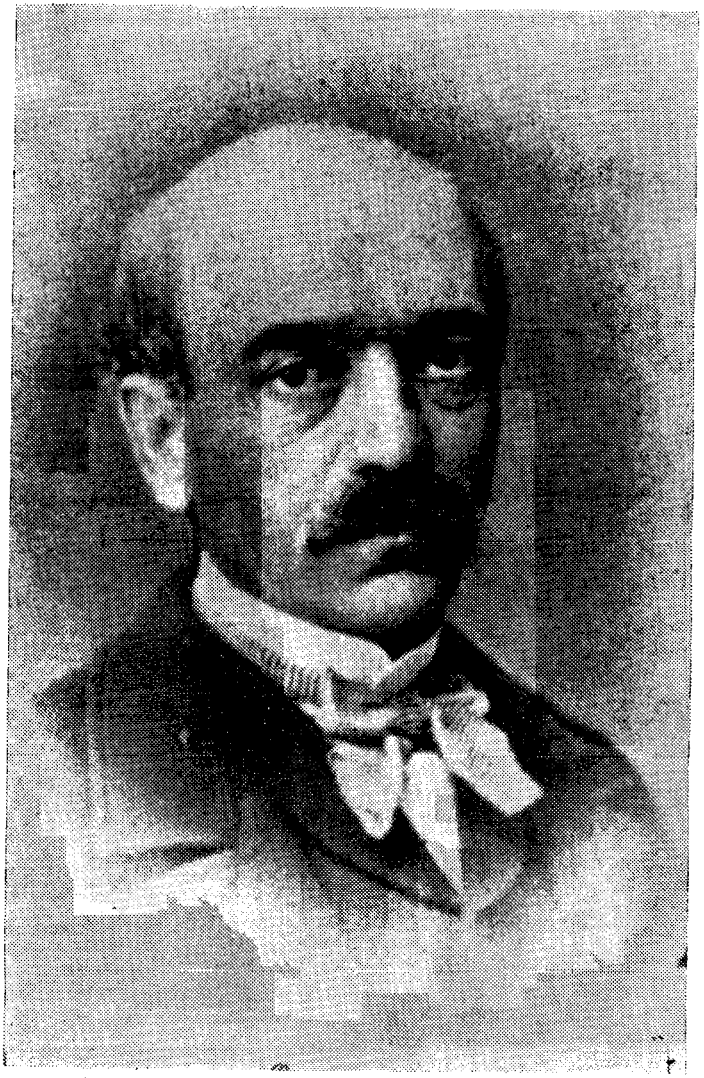

Vasile Alecsandri (detaliu)
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F. III 10117)

Matei Millo în rolul din *Paraponisitul*, de V. Alecsandri
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F I 110259)

...și în travesti, în rolul mamei Ilinca din *Drumul de fier*, de V. Alecsandri.
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F I 11255)

Titu Maiorescu
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F I 110130)

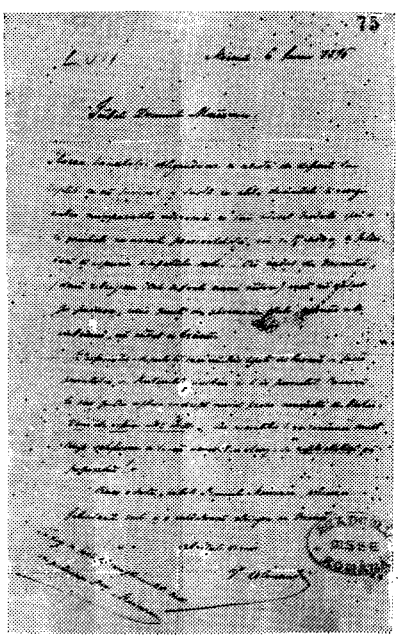

Scrisoarea lui V. Alecsandri către Titu Maiorescu, din 1876, februarie 6, cu ocazia retragerii acestuia din Ministerul Instrucțiunii.
(B.A.R., S 59 (6)/LVII)

Mädchen aus der Moldau
Portretul prințesei Aglae Allaux, fiica lui Grigore Ghica V.V.; după o gravură de Rietschel.
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, Dacoromania D.S. III)

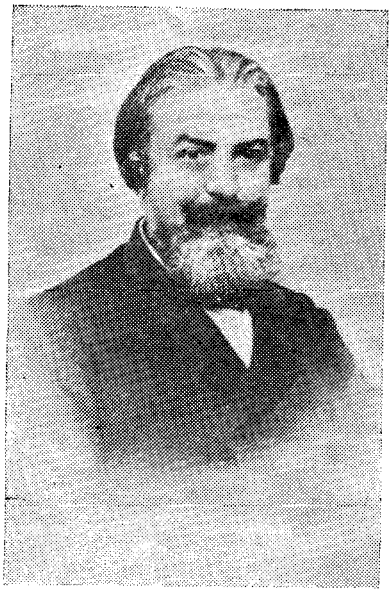

Costache Negri
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F I 18495)

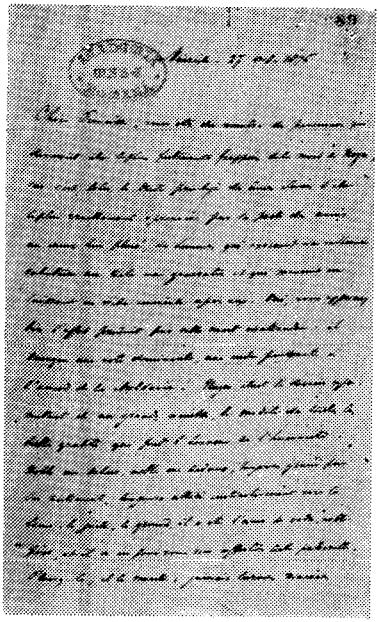

Prima pagină din scrisoarea lui V. Alecsandri către prințesa Aglae Allaux, din 1876, octombrie 27, în care evocă figura lui Costache Negri, la moartea acestuia. (B.A.R., ms. rom. 3351, f. 89)

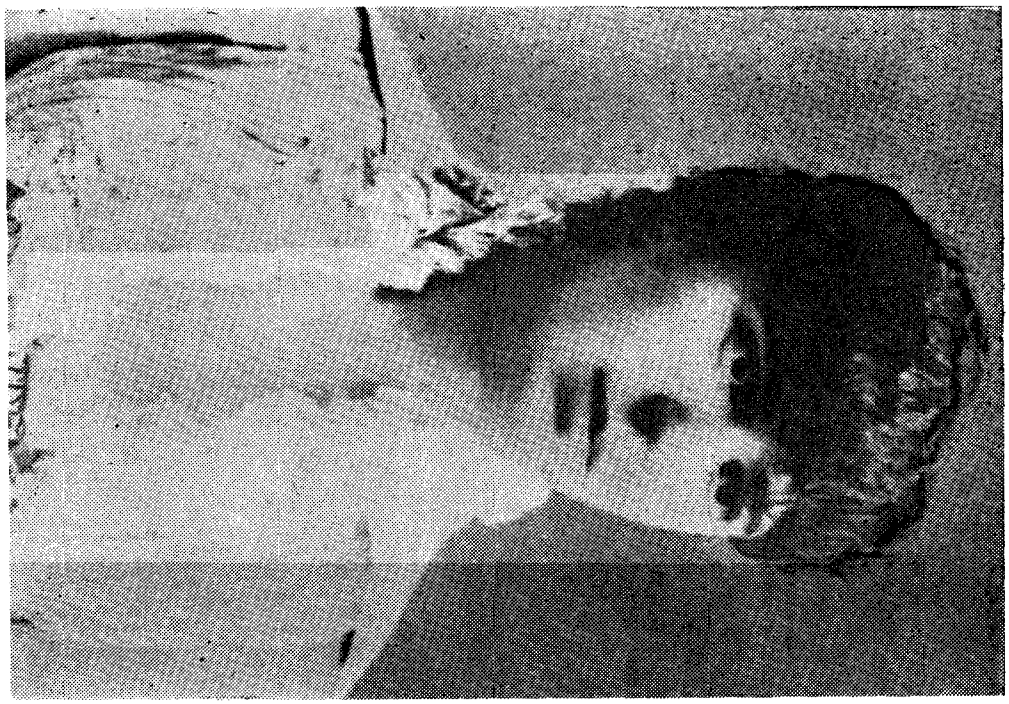

Marie Bogdan
(Din volumul Vasile Alecsandri, *Poezii*, I, ediția Elena Rădulescu-Pogoneanu, Craiova, 1940)

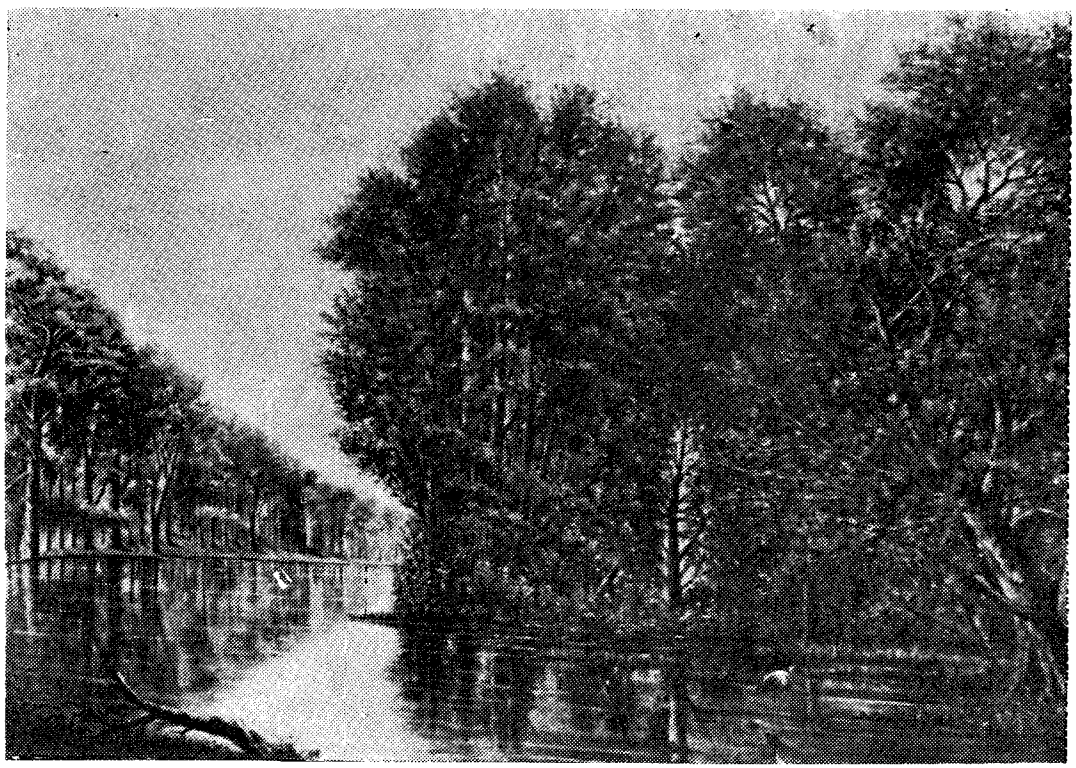

Lunca din Mircești
Tablou în ulei, executat de Marie Bogdan, fiica lui Vasile Alecsandri, după o pictură a lui Theodor Buiucliu. (B.A.R., Cabinetul de Stampe, F I 10510)

Cupa—dăruită de Albert de Quintana — oferită lui Vasile Alecsandri la concursul de la Montpellier din 1878.
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F I 6909)

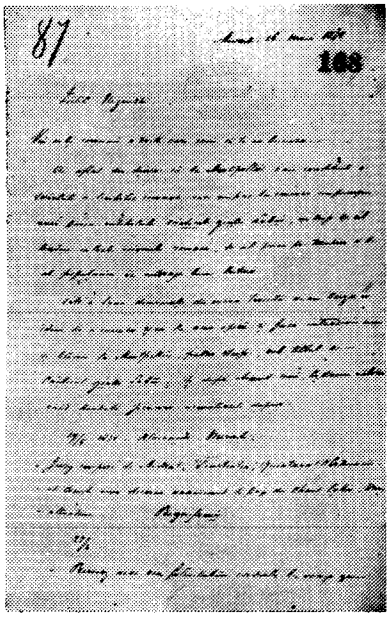

Pagină din scrisoarea lui Vasile Alecsandri prin care comunică lui Iacob Negruzzi, la 16 mai 1878, vestea premierii sale, la concursul de la Montpellier, pentru *Cîntecul gintei latine*.
(B.A.R., ms. rom. 808, f. 168)

CONCOURS DU CHANT DU LATIN

Diploma acordată lui Vasile Alecsandri de către „Société pour l'Etude des Langues Romanes" pentru *Cîntecul gintei latine.*
(B.A.R., Arh. V. Alecsandri, Acte I (2) 28)

Diploma de cetățean de onoare al orașului Iași, acordată lui Vasile Alecsandri de Consiliul comunal al orașului, la 5 iulie 1878.
(B.A.R., Arh. V. Alecsandri, Acte I (2) 29)

Vasile Alecsandri în anul 1878. Fotografii succesive cu și ... fără jobe:l (B.A.R., Cabinetul de Stampe, F II 38334, F II 20 Cabinet)

Diploma de membru de onoare al „Asociației Transilvania", acordată lui Vasile Alecsandri la 4 august 1879.
(B.A.R., Arh. V. Alecsandri, Acte I (2) 34)

Diploma de „Sòci" [membru] acordată lui Vasile Alecsandri de societatea „Felibrige" din Marsilia.
(B.A.R., Arh. V. Alecsandri, Acte I (2) 38)

Albert de Quintana y Combis
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F III 54553)

Frédéric Mistral
(După *Grand Larousse encyclopédique*)

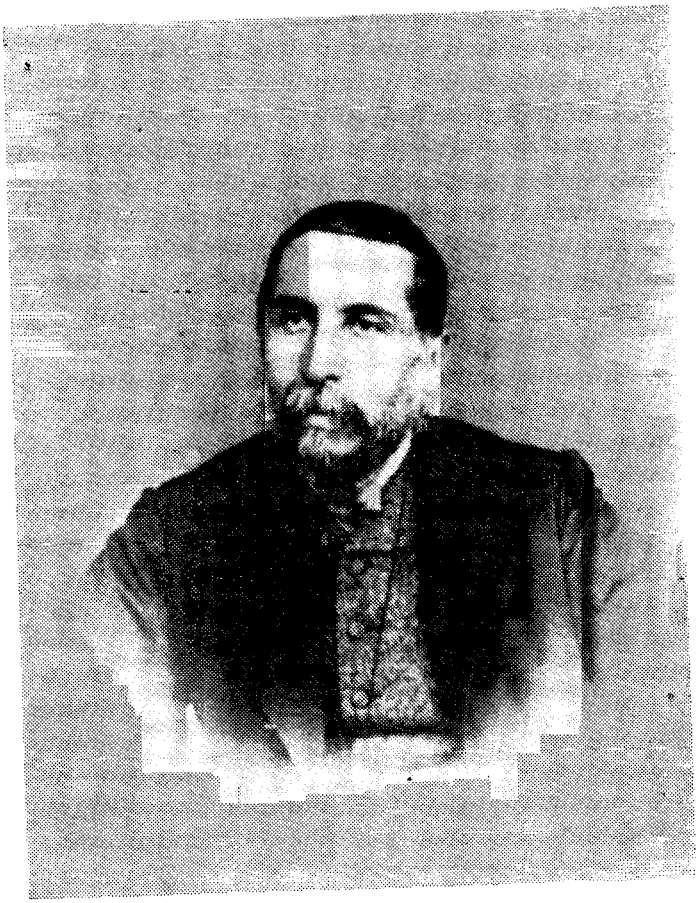

Ion Ghica
(B.A.R., Cabinetul de Stampe, F I 109709)

exprimer à mon tour, et de vive voix, mon tres vif désir de vous connaître et de serrer votre main de frère. En attendant, je vous prie d'agréer, cher Monsieur et ami, l'assurance de mes sentiments les plus distingués et les plus affectueux,

V. Alecsandri

Mircești, 1 iunie 1878, România

Iubite domn și confrate,

„Într-o zi fericită — pentru noi românii — o idee mare și generoasă a izbucnit din sufletul dumneavoastră "[1] și România și-a regăsit locul în marele cămin al familiei latine.

Cum vedeți, iubite domn și confrate, chiar în propriile dumneavoastră cuvinte îmi place să caut expresia sentimentelor ce îmi inspiră lectura scrisorilor dumneavoastră, atît de plăcută pentru mine, atît de mișcătoare pentru țara mea, și a discursului ale cărui accente vibrează cu siguranță în toate inimile latine.

Succesul meu în mijlocul dumneavoastră îmi era deja foarte scump, și manifestările de bucurie pe care le-a făcut să izbucnească în întreaga țară îmi aduc la cunoștință, în fiecare zi, valoarea care se înțelege a-i fi dată aici, din punct de vedere al legăturilor noastre cu marea, nobila și vechea noastră familie. Discursul dumneavoastră va pune în valoare cu totul altfel partea care a fost dată României să o ia la sărbătorirea organizată prin grija dumneavoastră și mai cu seamă importanța atît de îndreptățit atribuită mai dinainte de dumneavoastră acestui turnir. Grație lui și sub invocarea iubitei noastre Roma, vom cimenta, la apelul dumneavoastră, legăturile noastre de viitor.

Fiți personal fericit și mîndru, iubite domn și confrate: „Mistralul a dus departe, foarte departe, poeticele dumneavoastră accente." [2] La această oră, România de la un cap la celălalt, resimte efectele magice, și manifestările ei mărturisesc cu prisosință prețul pe care ea îl leagă de simpatiile surorilor sale latine, simpatii neprețuite, a căror origine i-ar plăcea să o vadă în scrisoarea dumneavoastră adresată mie. Această scrisoare va fi publicată în același timp cu strălucitorul dumneavoastră discurs, și presa română vă va spune entuziasmul cu care au fost primite aceste două piese, cum și speranțele pe care le-au făcut să se nască în frații voștri de la Dunăre.

În ce mă privește, bănuiți, iubite domn și confrate, cum mă asociez dinainte la această mișcare binefăcătoare pentru viitorul nostru latin și atît de potrivită pentru noi, românii, a căror soartă este amenințată să fie sacrificată convenienţelor unor anumite Puteri.[3] Orice s-ar întîmpla, „ne vom aduce aminte"[4] și vom strînge rîndurile.

Trebuie să vă mulțumesc pentru graba dumneavoastră de a voi să-mi trimiteți cupa pe care „Societatea de limbi romanice "a binevoit să mi-o decearnă. Pentru a vă scuti de orice griji, vă rog să o trimiteți la nepoata mea, d-na Alice Bal[5], 21 place Vendôme, care se va însărcina să mi-o expedieze. Nepoata mea va fi foarte fericită să vă cunoască, dacă ați vrea să fiți amabil să-i procurați ocazia, la rîndul ei, ea vă va prezenta în curînd, din partea mea, un exemplar din operele mele poetice, cum și o mică culegere de versuri pe care le-am scris asupra faptelor de arme ale tinerilor noștri războinici, dincolo de Dunăre.

Rugîndu-vă să primiți aceste amintiri, nu pot spera să vă fac cunoscute lucrările mele, dintre care o parte este scrisă în limba specific populară; îmi va fi de ajuns să binevoiți a primi trimiterea mea ca pe o primă mărturie a sentimentelor mele de sinceră prietenie și de confraternitate pentru dumneavoastră.

Am mare speranță că mă voi duce în această toamnă la Paris. Prima mea vizită va fi la dumneavoastră, căci sînt nerăbdător să vă exprim, la rîndul meu, și cu voce tare, via mea dorință de a vă cunoaște și de a vă strînge mîna de frate. Pînă atunci, vă rog să primiți, iubite domn și prieten, asigurarea sentimentelor mele cele mai distinse și cele mai afectuoase,

V. Alecsandri

CĂTRE IOSIF VULCAN

332

București, 1 iunie 1878

Domnul meu[1],

Cu cea mai vie plăcere am primit și am citit frumoasele strofe[2] ce mi-ați trimis. Acele versuri undite în undele limpezi și călduroase ale inspirării poetice au găsit calea inimii mele și m-au încântat precăt m-au și uimit.

Primiți dar, scumpul meu confrate, împreună cu mulțemirile mele, cele mai sincere complimente pentru admirabila

poezie ce ați compus cu ocaziunea succesului obținut de *Cîntecul gintei latine.*

Ea are în ochii mei îndoitul merit de a fi și un giuvaier literar și o vie podoabă de amicie la care sînt foarte simțitor.

Al d-voastre amic și confrate,

V. Alecsandri

CĂTRE ROMÂNII DIN DEVA

333

Gara Mircești, 3 iunie 1878

Salutare frățească românilor din Deva.

Sincera mea gratitudine pentru călduroasele lor felicitări!

Alecsandri

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

334

Mircesti, 5 juin 1878

Monsieur[1],

Je suis fort sensible à votre attention et je m'empresse de vous exprimer mes sentiments de gratitude pour l'envoi de votre belle composition [2].

Ma fille a exécuté sur le piano la musique adaptée sur les paroles de mon chant de la race latine et, en tant que j'ai pu en juger par cette exécution incomplète, votre composition m'a paru avoir un caracter de grandeur conforme à la nature du sujet. Elle est écrite dans un style ample, doit produire un grand effet en étant accentuée par des voix puissantes avec accompagnement d'orchestre.

Recevez-en, Monsieur, mes sincères compliments et veuillez agréer avec mes remerciements l'assurance de ma plus haute considérations.

V. Alecsandri

Mircești, 5 iunie 1878

Domnule [1],

Sînt foarte mișcat de atenția dumneavoastră și mă grăbesc să vă exprim sentimentele mele de mulțumire pentru trimiterea frumoasei dumneavoastre compoziții.[2]

Fiica mea a executat la pian muzica adaptată pe cuvintele *Cîntecului gintei latine* și, atît, cît am putut judeca prin această execuție incompletă, compoziția dumneavoastră mi s-a părut că are un caracter de măreție potrivit cu natura subiectului. Este scrisă într-un stil amplu, trebuie să producă un mare efect fiind accentuată prin voci puternice cu acompaniament de orchestră.

Primiți, domnule, sincerele mele complimente și binevoiți să primiți, odată cu mulțumirile mele, asigurarea celei mai înalte considerații.

V. Alecsandri

CĂTRE D-NA E.P. REPREZENTANTA DOAMNELOR DIN „SOCIETATEA NAȚIONALĂ DIN BUCOVINA"

335

Mircești, 6 iunie 1878

Doamnei E.P.

Suceava

Telegrama doamnelor bucovinene mă bucură și mîndrește. Rog primiți pentru d-voastră respectuoasele mele mulțumiri!

Alecsandri

CĂTRE DR. MIHAIL OBEDENARU

336

Mircești, 6 iunie 1878

Iubite domnule Obedenariu,[1]

Întorcîndu-mă de la București, am găsit aice scrisoarea[2] d-voastră împreună cu două exemplare de traducerea *Cântului gintei latine* și cu muzica compusă de celebrul maestro Marchetti[3]. Mă grăbesc dar a vă răspunde spre a vă mulțumi din toată inima pentru tot ce ați făcut în favoarea mea, înlesnind succesul poeziei mele în sînul juriului de la Montpellier și ocupîndu-vă în grabă de compunerea muzicei ce avea a fi adaptată pe strofele Cîntului latin.

Concursul inteligent și patriotic adus de d-voastră au avut un rezultat fericit. Broșura ce ați publicat cu traducerea poeziei și cu note explicative au servit a lumina pe d-nii membrii ai juriului asupra prozodiei limbei noastre și astfel versurile mele au ieșit în undă. Totodată, adresîndu-vă la dl. Marchetti, ați avut o fericită inspirație, căci celebrul maestro au compus o minunată melodie, un imn de o factură largă, frumoasă și uimitoare. Într-un mare banchet ce mi s-au dat la București în sala teatrului, am auzit imnul cântat de un cor de 200 băieți și executat de orchestră.

Deși studiul acestei muzici mărețe a fost făcut în grabă, efectul produs de ea a fost profund. Eu unul vă mărturisesc că m-am simțit foarte mișcat, căci am înțeles, de nu cu mintea, dar cu inima, înalta inspirație a meastrului.

Vă rog dar să binevoiți a exprima d-lui Marchetti simțirile mele de mulțemire și de sinceră admirare.

Cîntul gintei latine au fost tradus pînă acum în limbile franceză, germană, greacă, polonă și chiar italiană, însă nu mi s-au părut acele traduceri prea nimerite. Vă alăturez aice pe cea italiană[4], făcută la Viena, ca să judecați însuși despre valoarea ei, căci eu nu cunosc din limba lui Dante decît strictul necesar pentru a cere macaroane cînd călătoresc în patria lui.

Am părăsit Bucureștiul a doua zi după banchet, încărcat de lauri și jumătate prăjit de căldura senegaliană ce domnește în biata capitală. Chiar laurii s-au cam uscat, însă mă mîngîi cu muzica maestrului Marchetti executată aice de fiica mea și cîntată de ginerele meu.

Vă rog, iubite domnule Obedenariu, să primiți odată cu mulțemirile mele, asigurarea simțiminților mele afectuoase,

V. Alecsandri

CĂTRE ARON HAMSEA [1]

337

Mircești, 8 iunie 1878

Am primit frumoasa carte ce conține felicitările și semnăturile cetățenilor români din Arad.[2]

Îmi este peste putință de a le exprima simțirile de legitimă mîndrie și de profundă bucurie ce m-au cuprins în prezența entuziasmului puternic al fraților mei de peste munți. Ardealul au fost totdeauna cuibul sacru al românismului, pe care nici o furtună nu l-au putut distruge căci au fost cimentat cu anticul și nepieritorul sînge roman. Din acel cuib binecuvîntat de Dumnezeu, mulți vulturi se vor înălța pe ceriul României, fără ca de azi înainte nime să îndrăznească a se încerca de a le smulge penele aripilor.

Prezentul și viitorul nostru începe a se afirma sub razele soarelui latinității precum înalții munți ai Carpaților care, prin negurile întunericului, apar ca un lanț de nouri și, cum răsare faptul zilei, ieu formele lor și aspectul de giganți.

Eu sînt fericit că mi-am văzut visul cu ochii, fericit că mi-au ajutat Dumnezeu a contribui la ridicarea statuiei maiestoase a latinismului oriental în fața latinismului occidental, fericit mai cu seamă de simpatiile ce am cîștigat în inimile tuturor românilor ce țintesc privirile spre viitor.

Acestora le trimit sincerele mele mulțemiri pentru călduroasele lor felicitări și le urez realizarea dorințelor celor mai scumpe.

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

338

Mircești, 10 iun. 1878

Moș Pisoi,

Paulina trecînd la Borzești, duminică, ți-am telegrafiat ca să-i ieși înainte la gară cu pîne și cu sare.

Îți mai scriu și acest răvaș ca să te rog să expediezi la moșia lui Nicu Negri, alăturata scrisoare, împreună cu alăturata ladă. Negri găsîndu-se în vecinătatea ta, însărcinarea nu e grea de împlinit.

Cînd ne mai videm? Poate să viu în curînd la castelul [1] tău. Te îmbrățișez precum și pe prietenul tău. Complimente amicale d-nei Pisoski.

V. Alecsandri

339

Mircești, 11 iunie 1878

Frate Pisozki,

A tale versuri prietinoase
În al meu suflet au deșteptat
Simțiri plăcute, simțiri duioase
Ș-un dor de viață îndelungat.

Eu sînt ferice că Poezia
Mi-au dus la gură al ei pahar;
Şi-n danţ cînd intră azi România
Mi-e drag a zice că-s lăutar.

Dar ce îmi place şi mult, şi bine
E că în iarnă mă simt cu foc
Şi că pot încă, frate, cu tine
Să întru-n horă, să salt în joc.

Sus dar, unchieşe, cu voie bună
Sprinten şi mîndru dă din picior!
Ginta latină să readună
Ca să-şi croiască nou viitor!

Zvîrle în aer sus pălăria
Împodobită cu scumpe flori
Şi strigă: *Vivat*! căci România
E-ncoronată de-a ei surori!

Drept aceea să ne vedem sănătoşi, moş Pisoi, cu paharu-n mînă, ca să închinăm la binele viitor al ţerii, de care se vor bucura copiii noştri.

Sărută pe Alecsandrel din parte-mi şi arată complimentele mele d-nei Pisozki.

Al tău frate,

V. Alecsandri

CĂTRE DIM. A. STURDZA

340

Mircești, 12 juin 1878

Mon cher Mititza,

Etant parti subitement de Bucarest le lendemain du banquet [1], je n'ai pas eu le temps d'aller chez vous pour

vous faire mes sincères compliments sur votre beau discours. J'y ai principalement remarqué les passages qui se rapportent aux travaux de la génération qui a précédé la vôtre et j'ai été touché de l'hommage que vous lui avez si noblement rendu.

Merci donc, cher ami, pour cet acte de justice; vous êtes plus que tout autre en droit de parler, comme vous l'avez fait, des mérites d'une génération à laquelle vous avez apporté spontanément votre part d'activité, d'intelligence et de patriotisme. Merci encore une fois et tout à vous,

V. Alecsandri

Je vous prie de présenter mes hommages respectueux à Madame Stourza.

Mircești, 12 iunie 1878

Iubite Mitiță,

Plecînd pe neașteptate din București, a doua zi după banchet [1], nu am avut timp să viu la dumneata pentru a-ți face sincerele mele complimente pentru frumosul dumitale discurs. Am observat mai cu seamă părțile referitoare la lucrările generației care a precedat pe a dumitale și am fost mișcat de omagiul pe care i l-ai adus cu atîta noblețe.

Mulțumesc deci, dragul meu, pentru acest act de dreptate; ești mai mult decît oricare altul îndreptățit să vorbești, așa cum ai făcut-o, despre meritele unei generații căreia i-ai adus nesilit partea dumitale de muncă, de inteligență și de patriotism. Mulțumesc încă o dată și rămîn al dumitale,

V. Alecsandri

Te rog să prezinți omagiile mele respectuoase doamnei Sturdza.

341

Mircesti, 12 juin 1878

Mon cher Ventura,

J'ai dévoré votre dernière œuvre dramatique [1] et je me suis senti fortement ému à certains passages. C'est une œuvre d'inspiration à laquelle le cœur a collaboré autant que l'esprit. Donc, succès complet; je vous en fais mes sincères compliments, et vous engage de beaucoup écrire pour le Théâtre pour enrichir notre répertoire. Vous possedez la fibre dramatique, la facilité du dialogue et le sentiment de l'art. Avec ces qualité vous êtes appelé à parcourir une belle carrière. En avant, marche!... et tâchez d'obliquer à gauche afin de passez par Mircesti où je vous attends avec toute l'amitié que je vous porte.

Merci pour la *Hora de la Grivitza* [2]... Elle a du cachet, mais je voudrai l'entendre exécuté par vous.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 12 iunie 1878

Iubite Ventura,

Am devorat ultima dumitale operă dramatică [1] și m-am simțit foarte mișcat la unele pasaje. Este o operă de inspirație, la care inima a colaborat cu spiritul. Deci, succes complet; vă fac sincere complimente și vă îndemn să scrieți mult pentru Teatru pentru a îmbogăți repertoriul nostru. Posedați fibra dramatică, ușurința dialogului și sentimentul artei. Cu aceste calități sînteți chemat să parcurgeți o frumoasă carieră. Înainte, marș!... și încercați s-o luați la stînga asfel incît să treceți prin Mircești, unde vă aștept cu toată prietenia pe care v-o port.

Mulţumesc pentru *Hora de la Griviţa* [2]... Ea are farmec, dar aş vrea să o aud executată de dumneavoastră.

Al dumneavoastră,

V. Alecsandri

CĂTRE RABINUL A. TAUBES

DOMNULUI A. TAUBES
RABINUL IZRAELIŢILOR A JUDEŢULUI TUTOVA, BÂRLAD

342

Mircești, 14 iunie 1878

Domnule rabin [1],

Primind traducerea *Cîntului gintei latine*, făcută de d-voastră în limba hebraică, am regretat mult de a nu cunoaşte această veche şi bogată limbă, şi de a nu fi în stare să apreciez meritul operei d-voastre. Nu mă îndoiesc însă de ale sale calităţi literare căci am auzit despre întinsele cunoştinţi şi despre agerimea spiritului ce posedaţi.

Foarte simţitor de a vă videa că împărtăşiţi veselia românilor izvorită de fericita mea izbîndă la concursul de la Montpellier, vin a vă adresa sincerele mele complimente pentru interesanta lucrare ce mi-aţi comunicat, precum şi mulţumirile mele pentru amabila d-voastră scrisoare.

Dacă izraeliţii din ţeară ar păşi pe urmele d-voastre, luminîndu-şi astfel spiritul şi înălţîndu-şi sufletul, credeţi, domnul meu, că lesne ei ar înceta de a fi (după denumirea ce le daţi) *copii vitregi* a României, România fiind ţeara cea mai ospitalieră şi mai tolerantă din întreaga lume!

Primiţi, domnule rabin, asigurarea consideraţiei mele cele mai distinsă,

V. Alecsandri

343

Mircești, 14 iunie 1878

Domnule president[1],

Cea mai scumpă satisfacere pentru mine este de a videa avîntul vulturesc și mîndria de gintă a românilor de astăzi și de a putea zice că am contribuit și eu la dezvoltarea acestor măreție, acestor reînvietoare simțiri care înalță fruntea neamurilor binecuvîntate de Dumnezeu.

Frumosul album ce mi-au trimes din Viena iubiții mei compatrioți, aflători în acest oraș ,are pentru mine nu numai meritul prețios al unui omagiu, dar mai cu seamă acela de a-mi arăta comorile de vieață, de sperare, de consciință și de romantism ce se găsesc în șirul generații nuoe.

Am fost dar foarte pătruns de poeticele accente și de măgulitoarele felicitări ce mi-au adresat toți acei neaoși fii ai latinității române subsemnați în albumul lor și voi a vă ruga, domnule president, să binevoiți a le spune din parte-mi cît mă simt fericit de a simți în inimele lor palpitările inimei mele, și cît le sînt recunoscător pentru urările lor amicale.

Este o nemărginită mîngăiere pentru sufletul meu de a mă convinge că pe întinsul Românimei cresc acum o energică seminție de vlăstare menite a deveni stejari puternici, puternici înfruntători ai furtuni!

Primiți, domnule president, asigurarea distinsei mele considerări,

V. Alecsandri

344

Mircești, 15 juin 1878

Monsieur,

Mille remerciements pour les notes[1] que vous m'avez envoyées. Je tâcherai de les faire exécuter par l'orchestre de Bucarest, lorsque j'aurai l'occasion de m'y rendre.

Je partage vos regrets de n'avoir pas eu un chœur suffisant, ainsi que les instruments nécessairs pour l'execution de votre hymne, le soir de la représentation théâtrale[2] organisée en mon honeur, mais il faut espérer qu'il viendra un jour où vous aurez la satisfaction de voir votre œuvre rendue par un ensemble de voix et d'instruments digne d'elle.

En attendant, veuillez agréer, Monsieur, l'assurance de ma considération très distinguée.

V. Alecsandri

Mircești, 15 iunie 1878

Domnule,

Mii de mulțumiri pentru notele[1] pe care mi le-ați trimis. Voi încerca să fac să fie executate de orchestra din București, cînd voi avea ocazia să mă duc acolo!

Împărtășesc părerile dumneavoatră de rău că nu am avut un cor destul de mare, cum și instrumentele necesare pentru executarea imnului dumneavoastră, în seara reprezentației teatrale[2] organizate în cinstea mea, dar trebuie să nădăjduim că va veni o zi în care veți avea mulțumirea de a vedea opera dumneavoastră redată de un ansamblu de voci și de instrumente demn de ea.

Pînă atunci, binevoiți să primiți, domnule, asigurarea distinsei mele considerații,

V. Alecsandri

345

Mircești, 25 iunie 1878

Iubite Negruzzi,

Cunoști vorba românului; una caldă, una rece. Ea ni se aplică de minune. După Grivița și Montpellier, a urmat Berlinul; după victorii, loviri amare. Un Gorciakoff [1] și un Bismark [2] au apărut în cumpăna soartei noastre, cercînd a nimici greutatea noastră politică în lume; și astfel iluziile răsărite în Bulgaria și în Proventa s-au întunecat într-o clipeală. Dar să nu ne descuragiăm! Ferească Dumnezeu de a pierde încrederea în noi și în viitorul neamului noastru! Omida mănîncă frunzele stejarului, dar nu poate ucide stejarul.

Să ne-narmăm cu răbdare, cu demnitate, cu întețire în fața prigonirii; să dăm piept cu norocul. O mică luptă voinicească începe pentru români. Fie; să primim lupta cu suflet îndrăzneț, căci avem de apărat țara, acest depozit sacru încredințat nouă de părinții noștri, și pe care sîntem obligați să-l transmitem întreg la copii.

Măciuca politică din Berlin [3] ne-a dat o lovire care ne-a amețit; dar amețeala trece și trecînd ea, trebuie să ne lase în picioare. Doar nu piere românul cu una, cu două, ba nici cu nouă, căci are șapte vieți și-i puiul dracului, după cum se exprimă țăranii.

Ne-am luptat vitejește la Grivița, am triumfat la Montpellier. Tot astfel vom triumfa cu vremea și pe cîmpul politic. Voința să ne fie tare și vom ieși iar în undă. Cine știe dacă Dumnezeu nu ne-au pregătit, prin nedreptatea areopagului din Berlin, la lupte mari care să ne oprească de a ne adormi pe laurii noștri?

Franța a cîștigat mult din pagubele ce a suferit la 1870, căci a primit o crudă lecție de care știe a profita; să urmăm pilda ei, să ne punem pe lucru, să luminăm poporul în care există vitalitatea națională, să renunțăm la dezbinări care

ne slăbesc, să ne unim într-un singur gînd și să nu ne mai căutăm sprijin decît în noi înșine, lepădîndu-ne de Satana, adică de protecții străine, și vom ajunge astfel mai departe decît am ajuns păn-acum. Azi avem dușmani pe față [...]. Va veni o zi în care vom asista la o colosală dărîmare de imperii și în acea zi, de vom fi pregătiți, vom revendica tot ce a fost și este încă al nostru.

Deviza mea este: *Nimic nu se pierde.* Nu-mi pierd dar sperarea în viitor, și chiar de sînt ajuns la bătrînețe, nu mă retrag din luptă, de vreme ce Dumnezeu vroiește ca să ne cerce și să ne oțelească prin noi lupte. Curaj dar, voi cei tineri, și pe lucru cu toții. Roada plătește munca. [...]

Voi căuta a-ți trimite în curînd urmarea misiilor mele politice; acum îți expediez un pachet cu broșuri [4], de distribuit drept premii la elevi. Binevoiește a le împărți pe la colegiuri etc.

A revedere în curînd.

Te îmbrățișez din toată inima,

V. Alecsandri

CĂTRE ALIMPIU BARBOLOVICI, PREȘEDINTELE „ASTREI" DIN BĂSEȘTI

346

Mircești, 1 iulie 1878

Domnule președinte,

Cu mare mulțumire am primit epistola d-voastră de invitare la adunarea generală a „Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român". Cu o mulțumire încă mai vie a-și răspunde acelei amicale invitații, dacă împrejurările casnice mi-ar permite să mă depărtez în vara aceasta de la Mircești.

Ar fi o adevărată sărbătoare pentru mine, de a mă găsi în mijlocul iubitorilor mei fraţi români din Şimleul-Silvaniei; însă neputînd a mă afla în persoană acolo la 4 august, gîndul şi inima mea vor fi la d-voastră, aducîndu-vă urările mele cele mai fierbinţi pentru prosperitatea măririi şi gloriii românismului!

Primiţi, vă rog, domnule preşedinte, asigurarea simţirilor mele de cea mai înaltă consideraţie,

V. Alecsandri

CĂTRE C.M.S. RABENER

347

Mircești, 2 iulie 1878

Domnule predicator [1],

Cu marc mulţumire am primit scrisoarea d-voastră, împreună cu traducerea ce aţi făcut în limba antică ebraică a *Cîntului gintei latine*. Nu mă îndoiesc că această traducere trebuie să fie exactă, fiind lucrată de un om învăţat în bogata limbă a Talmudului, însă regret foarte mult de a nu o putea înţelege şi de a nu pătrunde frumuseţile ei. Vă mulţumesc, domnul meu, pentru oferta ce mi-aţi făcut a unui exemplar imprimat al traducerii d-voastră precum şi pentru complimentele cuprinse în scrisoarea ce mi-aţi adresat, şi vă rog să primiţi încredinţarea distinsei mele consideraţii.

V. Alecsandri

348

Mircești, 6/18 juillet 1878

Cher Monsieur et ami,

Je tien enfin votre jolie coupe qui a versé tant de flots de joie enthousiaste dans les cœurs de mes compatriotes. Elle est là, devant moi, avec sa forme élègante, ses reliefs symboliques et ses inscriptions éloquentes; elle me parle du pays du soleil, de la grande pensée du Latinisme à laquelle vous avez reouvert les ailes dans une heure de sublime inspiration, de votre précieuse amitié et de l'avenir de mon malheureux pays.

Qui sait, me dit le rêve auquel je m'abandonne avec prédilection, qui sait si un jour, cette coupe ne s'élèvera pas vers le ciel pour porter un toast à la suprématie et à l'omnipotence rétablies de la race latine?

Et ce jour-là, nos deux noms se trouveront plus étroitement unis, par la consécration glorieuse de la victoire.

Espérons et buvons à la même coupe, nous tous les enfants de la grande société; aussi bien mon malhereux pays, si indignement sacrifié par les partageux du Congrès de Berlin, regarde avec anxiété du côté de l'occident au sein du naufrage qui le menace.

Pour ma part, cher Monsieur et ami, en attendant des temps meilleurs, je vous serre cordialement la main et reste pour toujours votre ami tout dévoué,

V. Alecsandri

Mircești, 6/18 iulie 1878

Iubite domn și prieten,

Dețin, în sfîrșit, frumoasa dumneavoastră cupă care a vărsat atîtea valuri de bucurie entuziastă în inimile compatrioților mei. Ea se află aici, în fața mea, cu forma sa elegantă, reliefurile sale simbolice și inscripțiile sale elocvente; ea îmi vorbește despre țara soarelui, despre marea gîndire a latinismului căreia i-ați redeschis aripile într-o oră de sublimă inspirație,

despre prețioasa dumneavoastră prietenie și despre viitorul nefericitei mele țări.

Cine știe, îmi spune visul căruia mă abandonez cu predilecție, cine știe dacă într-o zi, această cupă nu se va ridica spre cer pentru a duce un toast supremației și atotputerniciei restabilite ale rasei latine?

Și, în acea zi, cele două nume ale noastre se vor găsi mai strîns unite, prin consacrarea glorioasă a victoriei.

Să nădăjduim și să bem din aceeași cupă, noi toți copiii marei societăți, astfel nefericita mea țară, atît de sacrificată de pretendenții * de la Congresul din Berlin, privește cu grijă înspre Occident, din sînul naufragiului care o amenință.

În ce mă privește, iubite domn și prieten, așteptînd timpuri mai bune, vă strîng mîna cu prietenie și rămîn pentru totdeauna prietenul dumneavoastră devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE DOMENICO MUTI

349

Mircesti, 12/24 iulie 1878 [1]

Monsieur et cher confrère,

J'ai reçu votre aimable lettre et j'ai lu avec le plus vif intêret votre traduction du *Chant de la race latine.*

Autant que je puis comprendre la magnificence de votre langue si mélodieuse, vos strophes m'ont paru rendre exactement le sens des miennes, et c'est là un trait de confraternité littéraire qui me touche et me réjouit.

Une bonne traduction est une oeuvre de la plus grande difficulté et il faut être né poète, comme vous, cher Monsieur et confrère, pour avoir si fidèlement assimiler son travail

* În original, este folosit cuvîntul *partageux*, intraductibil în limba română și care definește pe cei ce doresc să-și împartă și să posede totul.

au celui d'un confrère étranger que l'on veux faire connaître à ses compatriotes.

Je n'ai donc que des compliments sincères à vous adresser, et il ne me reste qu'a vous prier d'agréer mes remerciements pour la gracieuseté que vous avez eue de me communiquer vos vers harmonieux.

Un regret pourtant me domine, c'est que vos strophes ne soient pas écrites dans le même rythme que le mien afin qu'elles puissent être adaptées à la musique du célèbre maestro de Rome Marchetti [2].

Quoiqu'il en soit, veuillez, cher Monsieur et confrère me croire votre obligé et votre tout dévoué,

V. Alecsandri

Mircești 12/24 iulie 1878[1]

Domnule și confrate,

Am primit plăcuta dumneavoastră scrisoare și am citit cu cel mai mare interes traducerea *Cîntecului gintei latine.*

Atît cît pot înțelege măreția limbii dumneavoastră așa de melodioasă, strofele dumneavoastră mi s-a părut că redau cu exactitate sensul alor mele, și aceasta este o trăsătură a confraternității literare care mă mișcă și mă încîntă.

O bună traducere este o operă dificilă și trebuie să fii născut poet, ca dumneavoastră, iubite domn și confrate, pentru a ști să asimilezi, cu atîta fidelitate, lucrul tău cu acela al unui confrate străin pe care dorești să-l faci cunoscut compatrioților tăi.

Nu am deci decît sincere complimente să vă adresez, și nu-mi rămîne decît să vă rog să primiți mulțumirile mele pentru bunătatea pe care ați avut-o de a-mi comunica versurile d-voastre armonioase.

Mă stăpînește, totuși, un regret, acela că strofele dumneavoastră nu sînt scrise în același ritm ca al meu, astfel încît ele să poată fi adaptate la muzica celebrului maestru din Roma, Marchetti [2].

Oricum ar fi, binevoiți, iubite domn și confrate a mă crede obligatul dumneavoastră și devotat,

V. Alecsandri

350

Mircești, 15 iuli 1878

Iubite Gheorghiță [1],

Vremea vremuiește și pădurea se rărește, zice românul. Cu cît anii trecători confirmă acest mare și trist adevăr, cu atît mă simt înduioșat, cînd fraţii și tovarășii mei din tinerețe îmi dau semne de viață. Scrisoarea ta amicală au trezit în sufletul meu o mie de glasuri ale trecutului, precum deștepți mii de țipete într-un vechi stejar plin de paseri, cînd arunci o pietricică în desimea frunzelor lui.

Astfel într-o clipeală am revăzut anii 1839 și 1848, cel întîi ilustrat cu *colțuni* și *gălbinare*, iar cel al doilea atît de bogat în avînturi patriotice și în sperări ademenitoare.

De-atunce multă apă au curs pe Siret, multe evenimente s-au strecurat în lume și mulți de-ai noștri ne-au părăsit. Ce panoramă variată și măreață pe urma noastră se desfășură în lumina apusului zilelor noastre.

Adevărul să fie, sau vreo producere fantastică a închipuirei?

Am fost juni, am fost berbanți și ne-am cuminţit de voie, de nevoie!! Ne-am însurat, am făcut copii, i-am căsătorit și deșertîndu-se cuibul, am rămas iar singuri ca pe timpul strengăriei, însă cu părul cărunt și cu inima stîmpărată. Adio zburdările tinereții! Acum au sosit perioada seriozităţii, a maturităţii, a politicei.

Cine ar crede, văzîndu-te în Camera deputaţilor, petrecînd 10 luni de-a rîndul, grav, maiestuos, că tu ești acelaș Gheorghiță din 1839? Cine și-ar închipui că eu, azi pleșuv, cărunt, sînt acelaș amic al tău de pe timpul colțunilor?

Sic transit etc.

Dar oricum să fie, să ne mîngîiem că nu ne-am pierdut timpul în zadar. Am fost în tinerețe ceea ce trebuia să fim și acum știm a fi bătrîni, precum am știut să fim tineri. Am zburdat, am lucrat, am produs și cînd ne întoarcem ochii

spre trecut, avem tainica satisfacere de a nu vedea numai gol și pustiu.

Eu unul văd mai cu deosebire amici ca tine care m-au iubit, care mă iubesc și pe care îi țin ascunși în inima mea. Iată pentru ce vin acum să te îmbrățișez frățește și să-ți adresez la rîndul meu urări de viață lungă și fericită.

Al tău vechi amic,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Monsieur Georges Hurmuzaki
Czernowitz

351

Mircești, 19 iuli 1878

Iubite Gheorghică,

Pentru ca să te liniștesc îndată, îți fac cunoscut că răspunsul meu către „Societatea pentru cultura poporului român din Bucovina" nu este dat la tipar, fiindcă nu am obiceiu să comunic jurnalelor corespondențile mele... Nu posed măcar o copie de pe acel răspuns.

Bine ai făcut că ai eliminat din el cuvintele ce ai crezut că ar fi de natură a vă produce vreun neajuns. Mai mult încă: dacă socoți de cuviință, trimite-mi scrisoarea mea îndărăt, pentru ca să o prefac într-un mod conform dorinței tale. Astfel ea va putea fi pusă la arhiva „Societății" fără nici un inconvenient și publicată chiar în Cernăuți, dacă v-ar veni la socoteală. Oricum sînt gata să urmez cum vei vroi și, drept încredințare, te îmbrățișez cu toată vechea amicie ce am avut totdeauna pentru tine,[1]

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Domnului Gh. Hurmuzaki
Czernowitz

CĂTRE ISRAEL TELLER

D-LUI ISRAEL TELLER, PROFESOR DE LIMBA EBRAICĂ ÎN ȘCOALA ISRAELITĂ BACĂU

352

Mircești, 30 iulie 1878

Domnule Profesor,

Primind manuscrisul d-voastră care conține traducerea în limba ebraică a poeziilor mele: *Cîntul gintei latine* și *Peneș Curcanul*, m-am bucurat de a constata acest început de mișcare literară între coreligionarii d-voastră ce se găsesc în România. Totodată însă, am simțit o mare regretare de a nu cunoaște limba profesată ca să admir calitățile literare ale traducerii ce mi-ați trimis și astfel să pot a răspunde prin complimente sigure la măgulitoarea d-voastră scrisoare, oricum fie, vă rog să primiți mulțumirile mele împreună cu asigurarea considerației mele celei mai distinsă,

V. Alecsandri

CĂTRE IOSIF VULCAN

353

Mircești, 30 iulie 1878

Domnul meu,

În urma scrisoarei d-voastre, am primit și numărul foaiei ilustrate ungurești [1] în care ați publicat traducerea *Cîntecului gintei latine* în limba maghiară.

E de prisos, cred, de a vă spune d-voastre, cît de nimerite sînt toate încercările de strînsă apropiere între români și unguri în privirea viitorului. Ținîndu-mă numai pe tărîmul literar astă-dată, vă felicit pentru ideea ce ați avut de a

traduce poezia mea, și vă mulțumesc că ați făcut-o astfel cunoscută numeroșilor cetitori ai foaiei ilustrate din Pesta.

Vă rog dar să binevoiți a exprima complimentele mele d-lui director al acelei însemnate publicații, și să primiți asigurarea simțirilor mele de afectuoasă considerație,

V. Alecsandri

CĂTRE V.A. URECHIA

354

Mircești, 30 august 1878

Iubite domnule Alexandrescu-Ureche,

Vin să-ți mulțumesc pentru prețiosul prezent ce mi-ai făcut sub forma a trei tomuri, ediție de lux, din operele d-tale. Îmi propun să le citesc cu luare-aminte și să-mi procur astfel mai multe zile de studiu interesant și de o adevărată petrecere în singurătatea mea de la Mircești.

Afară de *Oda la Eliza* [1] nu cunosc nici una din piesele d-tale care au fost reprezentate pe scena teatrului din București și așteptam cu nerăbdare publicarea lor. Despre *Neagoe-Vodă* mi-a vorbit mult dl. Odobescu și dl. Georges Steriadi, lăudînd frumusețea stilului și românismul limbei, care se adaugă pe lîngă celelalte merite ale dramei.

Le voi citi dar pe toate cu toată părtinirea de un literat, cum mă numești, și chiar de pe acum mă folosesc de acest titlu pentru ca să te îndemn de › nu prea băga în seamă asprimea unor critici violenți, ci de a le răspunde foarte simplu.

La noi critica literară se resimte de nuanțele politice colorate ale zilei. Ești roș? vei fi ridicat în naltul cerului de către roși, și totodată rostogolit în fundul iadului de către

albi și viceversa. Prin urmare, nici laudele unei părți, nici injuriile opuse nu au o valoare sinceră și un caracter literar.

Posteritatea... de se va lepăda de politica oarbă ca de Satana, va cîntări producerile noastre cu o cumpănă dreaptă, iar noi, autorii, să ne cătăm de treabă, lucrînd înainte și cîntînd cîntecul cel vechi și înțelept:

„Lasă lumea să vorbească,
Numai puica să-mi trăiască."

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE N. DROC BARCIAN, REPREZENTANTUL CETĂȚENILOR ORAȘULUI BUCUREȘTI

355

Mircești, 20 sept. 1878

Stimabilul meu domn,

Am primit mult prețiosul album [1] ce mi-ați trimis odată cu amabila d-voastră scrisoare.

Ce să vă răspund? Cum să vă mulțemesc? Acest omagiu din partea atîtor persoane distinse din București, această probă de iubire din partea contemporanilor mei este coroana vieții mele și va rămînea cu titlu de glorie în familia mea.

Dacă mi-au ajutat providența a contribui pentru scumpa noastră Românie la deschiderea porților palatului împărătesc locuit de surorile sale, recompensa ce am primit din toate unghiurile țerii au fost mai presus de așteptarea mea, și ea îmi este cu atît mai prețioasă că au fost dictată de sublimul simț al patriotismului ce animă pe frații mei latini din Orient.

Victoria de la Montpellier au produs o mare satisfacere națională într-un timp de mare nedreptate făcută nației române și sub acest punct de videre mă simt fericit că acea

victorie au reversat câteva raze luminoase și înveselitoare peste norii ce s-au întins pe cerul patriei noastre.

Mîndru dar și adînc mișcat de sufragiul concetățenilor mei din București, le trimit la toți expresia cea mai sinceră a recunoștinței mele, și domniei-voastre, stimabil domn, mulțemirile mele cele mai vii împreună cu asigurarea stimei și afecției ce vă datoresc.

V. Alecsandri

CĂTRE IOSIF VULCAN

356

Mircești, 20 sept. 1878

Stimate confrate,

Cu mult interes și cu o legitimă înduioșare citesc în *Familia* [1] numele ostașilor români ce și-au pierdut viața și și-au vărsat sîngele pe cîmpul de război a Bosniei.

Această luptă în contra unor oameni fanatici care își apără țara reclamă întrebuințare de oșteni tari, viteji, disciplinați, nepăsători de trudă și de moarte. Românii au fost dar trimiși cei întîi ca să între în foc și să dea pildă de bărbăție celorlaltor tovarăși de arme ai lor.

După numărul răniților și al morților ce au căzut pînă acum în diferitele ciocniri cu insurgenții din Bosnia, se constată că românii nu s-au cruțat, ci și-au îndeplinit datoria militară cu acea sublimă abnegare, cu acel avînt eroic, de care au dat probe și la Solferino, și la Sadova, și la Grivița, și într-un cuvînt pretutindene unde ș-au desfășurat drapelul lor.

Îmi place a crede că guvernul austro-maghiar va recunoaște oficial serviciile și meritele elementului român din oastea sa. Păn-atunci însă, cred, domnule Vulcan, că noi sîntem datori a organiza ajutoare pentru ușurarea suferințelor

acelor răniți și pentru neamurile acelor morți. Sub acest îndemn, v-am expediat astăzi, prin poștă, un pachet conținînd mai bine de una sută mii broșuri întitulate *Ostașii noștri*.

Binevoiți, va rog, a dispune de ele, cum veți găsi mai bine cu cale, pentru ca produsul vînzării lor să se adaoge pe lîngă celelalte colecte de bani ce se vor face în ajutorul fraților noștri căzuți pe cîmpul gloriei.

Profit de această nouă ocazie pentru a vă exprima simțirile mele de stimă și de afecție,

V. Alecsandri

CĂTRE ZAHARIA ANTINESCU

357

1878, sept. 24, Mircești

Stimabilul meu domn[1],

Am primit două exemplare din *Geografia*[2] română ce ați avut bunătatea a-mi trimite și mă grăbesc a vă mulțumi pentru această grațiozitate din parte-vă.

Cartea didactică ce ați compus și publicat corespunde foarte nimerit la țelul ce v-ați propus de a înlesni studiul geografiei române. Ea e formată după un metod rațional care dă acestui studiu o atragere plăcută pentru elevi și este scrisă într-o limbă ferită de acel nomol de neologisme care din unele cărți didactice fac niște opere încurente, neînțelese și spăimântătoare pentru cititori.

Primiți dar, domnul meu, sincerile mele complimente, împreună cu broșura ultimilor mele poezii, *Ostașii noștri*, și vă rog a o considera ca un semn de legitimă considerație din parte-mi.

Al dv. devotat servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE HAUSKNECHT

358

Mircești, 30 sept. 1878

Domnule Hausknecht,

Pe baza contractului[1] și a angajamentelor d-voastri, prin care sînteți obligat a-mi numera 10 000 fr. la 1 octomvri, am luat eu însumi angajamente de plată la această epocă. Totodată, precum ați aflat, dl. Cociu lăsîndu-mi moșia, am intrat în cheltuieli neașteptate cu aratura, semănătura etc.

Cum fac eu acum, dacă d-voastră nu vă îndepliniți angajamentul? Cum plătesc ce am de plătit și cu ce întîmpin cheltuielile agricole din toamna aceasta?

Vă las să judecați însuși!

Prin urmare, cu toată bunăvoința ce aș avea de a vă mai îngădui cu plata banilor, îmi este cu neputință de a o faci, mai ales că am a pleca la București peste 4 zile și îmi trebuiesc bani.

Vă rog dar să faceți toate chipurile de a-mi numara mîni, 1 oct., suma ce-mi datoriți, căci la din contra mi-ați cauza o foarte mare stingherealã.

Comptînd dar pe regularitatea și exactitatea d-voastră de comerțiant serios, aștept banii și vă trimit salutarili mele,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

359

Mircești, 3 oct. 1878

Iubite Negruzzi,

Îmi pare bine că te-ai întors sănătos din peregrinagiele ce ai făcut la munți și peste munți. Dacă nu ai scris nimic în

timp de mai multe luni, este că mintea-ți avea nevoie de odihnă. Astfel copacii roditori sînt sterpi într-un an, pentru ca la anul viitor să deie o roadă îmbelșugată. Nu mă îndoiesc dar, că în cursul iernei vei produce mult și bine.

Cît pentru mine, află că de la începutul primăverei și pînă acum n-am scris nici un vers, nici o linie de proză, astfel am fost năvălit de vizitatori, care mi-au furat tot timpul. Prin urmare, portofoliul meu este tot atît de gol ca și saltarul d-tale. Afară de musafiri, am mai avut și un șir necurmat de necazuri, care m-au depărtat de orice lucrare literară, între altele chiar acum mi-au căzut o mare belea pe spinare. Arendașul meu mi-a declarat că nu mai ține moșia, și iată-mă obligat a mă apuca de coarnele plugului pe la sfîrșitul toamnei!

Mă lupt cum pot, însă cu mult dezgust, căci îmi lipsește liniștea de care am o neapărată trebuință pentru ca să lucrez. Această neașteptată contrarietate mai are și dezavantagiul a mă sili ca să petrec iarna în țară, de unde eram decis a merge la Corfu, pentru ca să găsesc un soare mai cald.

Voi căta dar, a profita de închisoarea mea silită în căsuța de la Mircești, pentru ca să urmez cu descrierea misiilor mele politice [1] sau cu alte scrieri... nu știu care; și îndată ce voi așterne ceva pe hîrtie, îți voi trimete manuscriptele pentru *Convorbiri*.

Pănă atunci însă, răbdare și [te] îmbrățișez amical,

V. Alecsandri

Sper că voi veni la Iași să vă mai văd, în ultima săptămînă a lui octombre.

Complimente respectuoase d-nei Negruzzi.

CĂTRE STRĂJESCU[1]

360

Mircești, octombrie 1878.

Gloria este o frumoasă fermecătoare, care vrăjește mintea omului și îl îndeamnă la fapte mari, la izbînzi sublime;

însă atunci numai gloria este o adevărată favoare a soartei pentru acel ce o cîștigă, cînd ea îi atrage stima și iubirea compatrioților lui.

Proba de mare distingere ce mi-a dat onorabilul consiliu comunal din Roman, prin votul său din 25 august, este pentru mine o neprețuită recompensă și un motiv de falnică mîndrie.

Mă voi simți fericit de a vedea numele meu înscris în fruntea unei strade din urbea care mă numără între cetățenii săi, și nu voi uita niciodată că Romanul a fost cel dîntîi oraș al României care mi-a manifestat simpatia sa entuziastă, cu prilejul victoriei repurtată la Montpellier de cîntecul *Gintei latine*.

Binevoiți dar, vă rog, d-le președinte, a exprima onorabililor membrii ai consiliului comunal, simțirile mele de profundă recunoștință, și a primi pentru domnia-voastră, împreună cu mulțumirele mele, asigurarea înaltei considerații ce vă păstrez.

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

361

București, sîmbătă, [14 octombrie 1878][1]

Dragă, sînt sănătos și foarte mulțemit de veștile ce mi-ai dat despre lucrarea moșiei. Am dreptate cînd zic că nu-mi dau băbușca pe șapte fete.

Eu aveam de gînd a mă întoarce acasă luni sau marți, însă dentistul mai are treabă cu dinții mei. El mi-au scos o măsea și voiește să-mi mai scoată încă una, de aceea nu cred să pot pleca de aice înainte de vineri.

Timpul este foarte frumos, căldura e ca în luna lui mai. Profit de acest timp pentru ca să umblu pe jos, căci nu mai țin droșcă cu ziua. M-am informat la dantist pentru dintele

matale. El mi-au spus că în patru zile poate să-ţi aşeze un dinte nou.

Hausknecht [2] mi-au numărat una mie franci, iar restul de opt mii l-am însărcinat să-i numere matale. El mi-au spus că au vândut lemn la compania drumului-de-fier pentru o somă de 8 000 franci din care au pus la cale ca Compania să-mi plătească somele ce mi se cuvin pe anii 1879 şi 1880. Iată-ne dar asiguraţi pentru aceşti doi ani.

M-am întîlnit cu Cogălniceanu şi i-am vorbit pentru casa lui moş Costachi [3], sper că voi izbuti a face ca să o cumpere guvernul.

Intrarea trupelor în Bucureşti, în duminica trecută, au fost frumoasă. Ţi-oi face descrierea din viu grai cînd m-oi întoarce acasă.

Cred că timpul trebuie să fie frumos şi în părţile noastre. Nu ai putea * ca să te răpezi la Iaşi pentru trebile ce ai acolo?

Cantacuzin [4] au primit perele şi le-au aşezat în paie. El te sărută şi te roagă să-l aştepţi de Crăciun cu mîncări lesne de mestecat.

Te sărut împreună cu Gogu şi doresc să vă găsesc sănătoşi,

V. Alecsandri

CĂTRE BARONUL A. DE HERZ

362

Mircesti, 22 oct. 1878

Monsieur le Baron[1],

Permetez-moi de vous entretenir un instant du sort des chefs qui se sont succédés, à la station de Mircesti. Ces malheu-

* Scris mai întîi *face*, probabil vrînd să scrie: *nu ai face bine să te răpezi...*, dar trecînd pe verso-ul filei, l-a uitat pe *face*, continuînd cu formularea de mai sus.

reux on été permutés toujours au commencement de l'hiver, après qu'on les a laissé faire leurs provisions de légumes et autres objets indispensables pour toute la saison du mauvais temps.

Ce sort malencontreux menace également le chef de station actuel, Mr. Stanislaw Weiss. Menacé tout à coup d'être transferé à Roman, il se voit obligé de se defaire de tout ce qu'il possède à moitié prix ce qui constituierait pour lui une quassi ruine.

L'Administration des chemins de fer ne pourrait-elle pas faire une exception en sa faveur et le laisser à Mircesti jusqu'au printemps?

Un mot de vous, monsieur le Baron, serait d'un grand poids dans les décisions de l'Administration et à la prière de Mr Weiss, je prends la liberté de le placer sous votre protection.

Si vous tenez à des bénédictions, vous avez une excellente occasion de vous attirer celles de mon recommandé.

En tout cas, veuillez je vous prie Mr le Baron excuser mon importunité et agréer l'assurance de ma considération la plus distinguée,

V. Alecsandri

Mille compliments respecteux à madame la Baronne de Herz.

Mircești, 22 oct. 1878

Domnule baron [1],

Îngăduiți-mi să vă vorbesc o clipă despre soarta șefilor ce s-au perindat la stația din Mircești. Acești nenorociți au fost mutați totdeauna la începutul iernii, după ce-au fost lăsați să-și facă provizii de legume și alte lucruri trebuincioase pentru tot sezonul vremii urîte.

Această soartă nenorocită amenință tot așa și pe actualul șef de stație dl. Stanislaw Weiss. Amenințat deodată să fie mutat la Roman, se vede silit să vîndă tot ce are pe jumătate preț, ceea ce ar însemna pentru el un fel de ruină.

N-ar putea Administrația căilor-ferate să facă ceva în folosul lui, o excepție, și să-l lase la Mircești pînă în primăvară?

Un cuvînt al d-voastră, domnule baron, ar fi de mare înrîurire în hotărîrea ce-ar lua-o Administrația și în urma rugăminții d-lui Weiss îmi iau libertatea să-l pun sub ocrotirea d-voastră.

Dacă prețuiți binecuvîntările, aveți un minunat prilej de a le avea pe acelea ale recomandatului meu. În orice caz, vă rog să mă iertați de supărarea ce v-o fac și să primiți încredințarea celei mai distinse considerații,

V. Alecsandri

Mii de complimente respectuoase d-nei baroane de Herz.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

363

Mircesti, 3 nov. 1878

Signor maestro,

Conformément à votre désir, je vous renvoie la musique de *Canticul gintei latine* et je profite de cette occasion pour vous remercier d'avoir pensé à me dédier votre belle composition.

Cette gracieuse attention de votre part m'est d'autant plus précieuse que j'ai entendu plusieurs personnes faire les plus grandes louanges au sujet de votre œuvre et me consoler ainsi du regret que j'ai de ne pouvoir en juger par moi-même.

J'ai lu avec beaucoup d'intérêt la traduction en strophes italiennes du chant de la race latine faite par monsieur Amadeo Weitzzecher.

Elle rend très harmonieusement les pensées et les images de ma pièce de vers.

Veuillez, je vous prie, présenter mes compliments sincères à mr le professeur du Lycée National pour son travail poétique et agréez pour vous, monsieur, l'assurance de ma considération la plus distinguée.

V. Alecsandri

Mircești, 3 nov. 1878

Maestre,

Potrivit dorinței dumneavoastră, vă înapoiez muzica de la *Cîntecul gintei latine* și profit de acest prilej pentru a vă mulțumi că v-ați gîndit să-mi dedicați frumoasa compoziție.

Această plăcută atenție din partea dumneavoastră îmi este cu atît mai prețioasă cu cît am auzit mai multe persoane aducînd cele mai mari laude operei dumneavoastră și consolîndu-mă astfel de părerea de rău pe care o am de a nu putea să judec aceasta prin mine însumi.

Am citit cu mult interes traducerea în strofe italienești a cîntecului gintei latine, făcută de domnul Amadeo Weitzzecher.

Ea redă în mod foarte armonios ideile și imaginile bucății mele în versuri.

Binevoiți, vă rog, să prezentați sincerele mele complimente d-lui profesor de la Liceul Național pentru lucrarea sa poetică și primiți pentru dumneavoastră, domnule, asigurarea considerației mele celei mai distinse.

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

364

Mircesti, 12 nov. 1878

Merci, cher ami, pour la lettre de ma fille, elle m'eût fait plus de plaisir si elle m'avait été apportée par toi. Je t'aurais entretenu de vive voix d'une grande machine de drame historique [1] (pas hystérique) en vers, que je rumine depuis quelques jours et que j'ai commencée à ton intention. Ayant accouché dans ma jeunesse de tout un répertoire cocasse, je désire me ranger sur mes vieux jours et me maintenir, si faire se peut, dans les régions de la haute littérature. De l'ambition, quoi!

Le sujet de mon drame m'intéresse, aussi j'espère faire bon ménage avec lui, jusqu'à ce que je divorcerai de mon manuscrit.

Après quoi, je tâcherai de procéder à de nouvelles épousailles dramatiques.

Je t'attends... tu sais?

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 12 nov. 1878

Mulțumesc, dragă prietene, pentru scrisoarea de la fiica mea, mi-ar fi făcut mai multă plăcere dacă mi-ai fi adus-o chiar tu. Ți-aș fi putut vorbi direct despre o mare dramă istorică [1] (nu isterică) în versuri, pe care o meditez de cîteva zile și pe care am început-o în cinstea ta. Aducînd pe lume în tinerețea mea un întreg repertoriu de piese ușoare, doresc să devin serios la bătrînețe și, dacă se poate, să mă mențin în regiunile literaturii grave. Ambiție, ce mai încoace-încolo!

Subiectul dramei mele mă interesează și de aceea nădăjduiesc să mă înțeleg bine cu el, pînă ce voi divorța de manuscris.

După care, voi încerca să purced la alte noi căsătorii dramatice.

Te aștept... știi?

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

365

Mircești, 12 noiembrie 1878

Iubite Negruzzi,

Am primit invitarea la banchetul „Junimei", însă cu mare părere de rău mă văd obligat a nu face parte din el, fiind împiedecat de împrejurări casnice. Vă doresc dar la toți mesenii, veselie și măsele sănătoase. Te însărcinez să porți din parte-mi un toast „Junimei" și fecondității sale!

Ai trecut mai dăunăzi pe la Mircești și nu te-ai abătut pe la mine... Avem să ne sfădim... Aș fi fost prea fericit să te văd, căci nu te-am văzut de mult, și să-ți vorbesc de noul șir de lucrări ce am început.

După *Doine*, după *Lăcrimioare*, după *Pasteluri* și după *Legende*, de care parte a literaturei îmi rămînea să mă leg? M-am gîndit la teatru... și pe loc am răsfoit paginile istoriei noastre, unde am găsit subiecte minunate de drame în versuri.

Deocamdată atenția mea au fost atrasă prin epoca lui Alexandru Lăpușneanu, atît de dramatică și de caracteristică. În ea am descoperit mai cu deosebire trei personagii care merită de a fi reînviate pe scenă: *Jolde* [1], *Lăpușneanu* și *Despot*. Tustrei ar forma o trilogie istorică, care, bine împărțită, bine țesută, bine scrisă, ar îmbogăți literatura noastră.

Nu știu dacă voi reuși a duce pînă la sfîrșit această lucrare serioasă și foarte grea, dar totuși am început cu *Despot*. De acum într-un noroc. Am citit în foaia *Convorbirilor*, actul I a dramei lui Bodnărescu intitulată *Alexandru Lăpușneanu* [2]. Aștept urmarea pentru ca să judec scrierea aceasta sub punctul de vedere al artei dramatice. Limba este frumoasă, însă eu unul nu mă împac cu versuri albe.

Voi veni în curînd la Iași și voi căuta să sosesc tocmai în ziua de adunare a „Junimei"... Pînă atunci însă te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

366

Mircești, 24 nov. 1878

Mon cher Cogalniceano,

Dans le beau district de Roman, on a donné à l'une des nouvelles communes le nom de Cogalniceano, et c'est de toute

BIBLIOTECA — CENTRALĂ — UNIVERSITARĂ CLUJ-NAPOCA

justice. Reçois donc mes félicitations sincères. Ta commune est voisine de celle qui porte le nom de Couza, et j'aime à voir ces deux noms réunis par l'acte le plus important de notre époque, celui qui a rendu nos paysans propriétaires et en a fait des citoyens.

Le soupréfet Ioan Sîrbu a travaillé avec enthousiasme au baptême de ta commune. Fais son bonheur en lui octroyant une petite décoration.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 24 nov. 1878

Iubite Kogălniceanu,

În frumosul județ Roman, s-a dat uneia dintre noile comune numele de Kogălniceanu, și aceasta pe bună dreptate. Primește deci sincerele mele felicitări. Comuna ta este vecină cu aceea care poartă numele de Cuza și îmi place să văd aceste două nume reunite prin actul cel mai important din epoca noastră, acela care i-a făcut proprietari pe țărani și a făcut din ei cetățeni.

Subprefectul Ioan Sîrbu a lucrat cu entuziasm la botezul comunei tale. Fă-l fericit acordîndu-i o decorație.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

367

Mircesti, 26 nov. 1878

Mon cher Jean,

Voici une petite affaire à laquelle tu pourrais donner un coup d'épaule. Un jeune Roumain, du nom de Ioan

Stefănescu, élève télégraphiste aspire à entrer au service de la ligne de nos chemins de fer. Dans ce but il a envoyé ses attestats à Bucarest où ils doivent être jetés dans quelque coin... selon l'usage du pays.

En attendant, le jeune homme reste les bras croisés et ne voit rien venir.

Te serait-il désagréable d'écrire un mot au Baron de Herz pour lui recommander le patient et le prier de prendre une décision quelconque à son égard? Toute l'ambition de Stefănescu consiste pour le moment a être reconnu par l'administration comme *élève aspirant*. Ce n'est pas grand chose, mais encore faut-il que les gros bonnets le veuillent bien.

J'attends avec impatience le volume sur l'émigration des oiseaux. Pour peu que cet ouvrage soit écrit dans le genre de l'*Esprit des bêtes* de Thousseret, ce sera une vraie pature pour moi.

La neige a enfin pris la décision de tomber... C'est l'hiver... bien l'hiver, hélas!

Adieu, je vais mettre du bois dans le poêle.

Je t'embrasse,

V. Alecsandri

Mircești, 26 nov. 1878

Iubite Iancule,

Iată o mică afacere pe care ai putea-o urni. Un tînăr român, anume Ion Ștefănescu, elev-telegrafist, dorește să intre în serviciul Căilor-Ferate. În acest scop, și-a trimis actele la București, unde trebuie să fie aruncate în cine știe ce colț... după obiceiul țării.

În așteptare, tînărul stă cu brațele încrucișate și n-are nici o nădăjde de nicăieri.

Ți-ar fi greu să scrii baronului de Herz, pentru a-i recomanda pe acest pacient și a-l ruga să ia o hotărîre oarecare, cu privire la dînsul? Deocamdată toată ambiția lui Ștefănescu este să fie recunoscut de administrație ca *elev aspirant*. Nu-i vreun lucru mare, dar trebuie, în orice caz, să vrea și cei mari.

Aștept cu nerăbdare volumul despre emigrația păsărilor. Dacă opera aceasta va fi scrisă în genul l'*Esprit des bêtes* de Thousseret, ea va fi o adevărată mană pentru mine.

În sfîrșit, zăpada s-a hotărît să cadă... vine iarna... chiar iarna, vai! Rămîi cu bine, mă duc să pun lemne în sobă.

Te îmbrățișez,

V. Alexsandri

CĂTRE DIM. A. STURDZA

368

Jassi, 29 nov. 1878

Mon cher Mititza,

J'ai quitté *Despot-Vodă* pour quelques jours et je suis venu à Jassi pour compléter mes préparatifs d'hivernage dans mon petit coin de Mircesti. Ici j'ai appris que vous avez accepté le portefeuille du Ministère des Finances dans la nouvelle combinaison ministérielle. Cette nouvelle m'a réjoui, par la raison que nous aurons au sein du Gouvernement, un homme qui aime bien son pays et qui saura le défendre [...]. La Roumanie vous devra son existence si vous réussissez à convaincre vos collègues du danger que nous courrons par suite du complot organisé par les Wadington, Beaconsfield [1] et autres Crémieux, *ejusdem farinae.*

Au moment de monter dans le train, on m'a remis une lettre d'un cousin germain à moi que vous connaissez, C. Cozoni [2], le directeur de la douane d'Iţcani. Quel a été mon étonnement de voir que votre prédécesseur au Ministère de Finances avait demandé sa démission par l'intermédiaire de Mr. Protopopesco... en le menaçant d'une destitution en cas de refus de sa part. Or, tout le monde vous dira que Cozoni est un des meilleurs employés de l'Etat, fort honnête, fort serviable, fort expert dans les douanes, puisqu'il les manipule depuis des année, un homme qui, loin de s'occuper de politique, a toujours été à son affaire. Est-ce là la récompense due à ses années de service et à ses mérites?

Convaincu de vos sentiments d'équité et de vos principes, j'espère, mon cher ami, que, loin d'approuver la mesure rigoureuse prise à l'égard de Cozoni, vous vous empresserez de redresser un acte d'injustice inqualifiable, en transférant la victime à Jassi, et en lui confiant le poste de directeur de la douane.

Tous ceux qui connaissent mon cousin, et qui n'ont vu qu'avec chagrin sa destitution déguisée, vous approuveront de lui donner cette satisfaction, meritée d'ailleurs à tous égards.

Quant à moi personnellement, s'est superflu de vous assurer de ma reconnaissance. Vous conserverez un excellent employé à l'Etat et vous inaugurez l'application du meilleur principe gouvernemental, celui de mettre à l'abri des persecutions les hommes qui peuvent rendre des services réels à leur pays.

Votre ami dévoué,

V. Alecsandri

Iași, 29 nov. 1878

Iubite Mitiță,

L-am părăsit pe *Despot-Vodă* pentru cîteva zile și am venit la Iași pentru a completa pregătirile mele de iarnă în micul meu colț de la Mircești. Aici am aflat că ai primit portofoliul Ministerului de Finanțe, în noua combinație ministerială. Această veste m-a bucurat, pentru motivul că vom avea în sînul guvernului un om care își iubește țara și care va ști să o apere [...]. România îți va datora existența dacă vei izbuti să convingi pe colegii dumitale despre pericolul care ne pîndește în urma complotului organizat de Wadington, Beaconsfield [1] și alți Crémieux, din *același aluat.**

În clipa în care mă urcam în tren mi s-a dat o scrisoare a unui văr. primar al meu pe care îl cunoști, C. Cozoni [2], directorul vămii de la Ițcani, Care nu mi-a fost mirarea văzînd că predecesorul dumitale la Ministerul de Finanțe îi ceruse demisia prin mijlocirea d-lui Protopopescu... amenințîndu-l cu o destituire, în caz de refuz din partea sa. Or, toată lumea îți va spune că Cozoni este unul dintre cei mai buni amploaiați ai statului,

* În original, în limba latină.

foarte onest, foarte serviabil, foarte priceput în vămi pentru că le mînuiește vrează de ani de zile, un om care, departe de a se ocupa de politică, s-a aflat întotdeauna la munca sa. Aceasta este recompensa datorată anilor săi de serviciu și a meritelor sale?

Sigur de sentimentele dumitale de dreptate și de principiile dumitale, nădăjduiesc, iubite prietene, că, departe de a aproba măsura riguroasă luată în privința lui Cozoni, te vei grăbi să îndrepți un act de nedreptate incalificabil, transferînd victima la Iași, și încredințîndu-i postul de director al vămii.

Toți aceia care cunosc pe vărul meu, și care n-au văzut decît cu părere de rău destituirea sa deghizată, te vor aproba dîndu-i această satisfacție, meritată de altfel din toate punctele de vedere.

În ce mă privește pe mine, este de prisos să te mai asigur despre recunoștința mea. Vei păstra un foarte bun amploaiat statului și vei inaugura folosirea celui mai bun principiu guvernamental, acela de a pune la adăpost de persecuții pe oamenii care pot să aducă adevărate servicii țării lor.

Prietenul dumitale devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

369

Duminică, [29—30 noiembrie 1878] [1]

Iubite Negruzzi,

Plec mîne la Mircești și nu cred să mai viu la Iași pînă-n primăvară. Oi căuta să-ți trimit continuarea misiilor mele politice.[2]

Păn-atunci, îți trimit acum fotografia vasului[3] de la Montpellier, în două exemplare oferite de mine societății „Junimea".

Complimente din partea noastră d-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE V.A. URECHIA

370

Mircești, 7 dec. 1878

Iubite domnule Urechia,

Vă mulțumesc pentru scrisoarea și portretul amicului meu Quintana [1]. Dacă au fost vreo greșală la expediția lor din Paris, ați avut amabilitate de a o îndrepta; asemine voi urma și eu, de voi primi vreun plic destinat d-voastră.

Mă întrebați dacă am citit piesele [2] ce ați publicat? Dar, le-am cetit și ele m-au interesat foarte mult. Opinia mea sinceră este că nu trebuie să vă descurajați din cauza unor critici în care patimile politice au mai multă parte decît simțul literar.

Nu puneți dar nici o stavilă de îngrădiri condeiului, ci lăsați-l să alerge după fantazia lui, sigur fiind că va ști el să cutriere cîmpiile artei dramatice. În privirea criticii, adeseori pre cât aspră, pre atît și nedreaptă în societățile începătoare, autorii or face bine să adopte deviza conținută în vechiul cântic poporal:

„Lasă lumea să grăiască,
Numai puica să-mi trăiască!"

Mă întrebați iarași ce lucrez?...

M-am apucat de scris o dramă istorică [3] în versuri rimate... izbuti-voi a produce o operă bună și trainică?... Tot ce știu este că lucrarea mă interesează și mă face a uita mișeliile epocii noastre, precum și vijeliile.

La noi iarna și-au scuturat cojocul, și acum tot cîmpul e alb, pe cînd toate nasurile sînt vinete. E curios de observat că gerul dă oamenilor aspectul de beți... să fie vreo rudire tainică între ger și rachiu?...

Oricum ar fi, mie nu-mi plac nici unul, nici altul, și mă feresc de contactul lor, închizîndu-mă în casă ca culbecu ce-și zidește ușa pe iarnă.

Am văzut că ați organizat o serbare de ziua Sfîntului Sava. Copiii au trebuit să fie prea fericiți. Căci nu putem și noi să ne întoarcem la timpul fragedelor simțiri!...

Amic sincer,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

371

Oficiul Mircești, 18 [/12 s.n. 1878] [1]

Colonel Pisoski,
Îți dorim în mare dar
Slava lui Gazi Osman,
Vînjoșie de stejar
Și bravură de curcan!

Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

372

Mircesti, 10 déc. 1878

Mon cher vieux,

Le porteur de cette lettre est mon cousin germain, C. Cozoni, que tu connais, sans doute, pour l'avoir vu chez moi et, surtout, à Izkani où il a occupé jusqu'à présent l'emploi

de chef de la douane. Dans le court intervalle qui s'est écoulé entre la dislocation du ministère Rosetti-Bratiano-Cogalniciano, et la formation du nouveau Cabinet, Mr. Protopopesco [1], le Directeur actuel des Douanes, a profitté pour demender la démission de Cozoni, en le menaçant, au besoin, d'une destitution. Celui-ci aurait pu se refuser d'acquiesser à l'invitation brutale du dit Protopopesco et demander une enquette sur sa conduite. Mais il a préféré garder le silence et plier la tête sous le coup qui l'a frappé sans aucun motif.

Telle n'est point ma manière de voir en cette circonstance. Cozoni est un des meilleurs employés de l'Etat. Actif, entendu, honnête et craignant Dieu, c'est à dire la politique, il n'a jamais manqué à son devoire et a su rendre service à tout le monde. Pourquoi donc le renvoyer? Est-ce pour le remplacer par un certain Isăcescu de Piatra, lequel est apte au service de Douanes autant que moi au service de la cuisine! Quoiqu'il en soit la chose est baclée, Mr. Protopopesco doit jubiler, tandisque Cozoni entre, de par son caprice, dans la triste catégorie des gens renvoyés... pour cause inconnue, et ces causes inconnues ne demendent qu'a être interprétées à mal, dans ce bon pays où l'on jette si facilement la boue à la face des personnes qui ne l'aiment pas.

Je viens donc te prier de t'informer auprès de Mititza Stourza pour quel motif, son prédécesseur a signée la quasi destitution de mon cousin? S'il y [a] dans se fait une injustice flagrante, n'incomberait-il pas à notre ami de la redresser en donnant une satisfaction quelquonque à la victime? Quelle satisfaction, diras-tu? Tout simplement: celle de lui confier la Douane de Jassi, ce qui enragerait mon Protopopesco et me ferait à moi un sensible plaisir.

Je laisse cette affaire à ton appréciation,... il va sans dire que j'en attends un excellent résultat.

Cozoni te dira que je travaille ferme à ton intention. J'ai sur le chantier un grand drame historique [2], en vers, dont Mititza Stourza t'a, sans doute, parlé à son retour de Miclauchany. C'est l'histoire de l'aventurier Despot qui a regné trois ans en Moldavie et qui est mort sous la massue de Tomșa.

L'œuvre est difficile, car elle est de longue haleine, elle est d'autant plus ardue pour moi qu'elle m'oblige à fouiller

dans les chroniques et à revivre par la pensée, au milieu des personnages du 16-ème siècle... Mais enfin je ne bronche pas et je vais en avant à travers tous les obstacles.

Inutile d'ajouter combien je serais heureux de reussir et, à la prochaine lecture de ma pièce à t'entendre toi, ainsi que les autres personnes à l'opinion des quelles je tiens, me dire: Bravo, vieux, *tu n'as pas vieilli.*

Ne pas vieillir ! C'est la toute mon ambition.

Est tu comme moi?

Je t'embrasse,

V. Alecsandri

Mille bonnes amitiés à md. Ghica

Je t'envoie mon portrait [3] rajeuni grâce au chapeau qui dissimule la pleine lune. Les éclipses servent donc à quelque chose?

Mircești, 10 dec. 1878

Iubite, prietene

Aducătorul acestei scrisori este vărul meu primar, C. Cozoni. pe care, fără îndoială, îl cunoști pentru că l-ai văzut la mine și, mai ales, la Ițcani unde a ocupat pînă acum serviciul de șef de vamă. În scurtul timp care s-a scurs între dislocarea ministerului Rosetti-Brătianu-Kogălniceanu, și formarea noului Cabinet, dl. Protopopescu [1], directorul actual al Vămilor, a profitat pentru a cere demisia lui Cozoni, amenințîndu-l, la nevoie, de o destituire. Acesta ar fi putut să refuze să consimtă la invitația brutală a numitului Protopopescu, și să ceară o anchetă asupra purtării sale. Dar el a preferat să păstreze tăcerea și să plece capul sub lovitura care l-a atins fără nici un motiv.

Nu acesta este și felul meu de a vedea în această împrejurare. Cozoni este unul dintre cei mai buni amploiați ai statului. Activ, priceput, cinstit și temîndu-se de Dumnezeu, adică de politică, nu a lipsit niciodată de la datoria sa și a știut să facă servicii la toată lumea. De ce deci să fie îndepărtat? Oare pentru a fi înlocuit printr-un oarecare Isăcescu de la

Piatra, care este priceput în serviciul vămilor tot atît cît și mine în serviciul bucătăriei! Oricum ar fi lucrul este făcut, dl. Protopopescu trebuie să fie încîntat, în timp ce Cozoni intră, după cheful său, în trista categorie a oamenilor concediați... pentru o cauză necunoscută, și aceste cauze necunoscute nu cer decît să fie înterpretate în rău, în această bună țară în care se aruncă atît de ușor cu noroi în fața persoanelor care nu-l iubesc.

Vin deci să te rog să te informezi pe lîngă Mitiță Sturdza pentru care motiv predecesorul său a semnat așa-zisa destituire a vărului meu? Dacă este în acest fapt o vădită nedreptate, nu i-ar reveni sarcina prietenului nostru de a o îndrepta dînd o satisfacție oarecare victimei? Ce satisfacție, vei spune? Foarte simplu: aceea de a-i încredința vama de la Iași, ceea ce îl va face pe Protopopescu al meu să turbeze și mie îmi va face o deosebită plăcere.

Las această afacere la aprecierea ta,... dar nici vorbă că aștept un rezultat foarte bun.

Cozoni îți va spune că lucrez zdravăn pentru tine. Am pe șantier o mare dramă istorică [2], în versuri, despre care Mitiță Sturdza, fără îndoială, ți-a vorbit la întoarcerea sa de la Miclăușani. Este istoria aventurierului Despot care a domnit trei ani în Moldova și care a murit sub măciuca lui Tomșa.

Opera este grea, pentru că este de mare întindere și cu atît mai anevoioasă pentru mine cu cît ea mă obligă să scotocesc în cronici și să retrăiesc, cu gîndul, în mijlocul personajelor din secolul 16... Dar în sfîrșit, nu mă poticnesc și merg înainte printre toate piedicele.

Nu mai este nevoie să adaug cît aș fi de fericit să izbutesc și, la apropiata lectură a piesei mele să te aud pe tine cum și pe alte persoane, la a căror opinie țin, zicîndu-mi: Bravo, prietene, *nu ai îmbătrînit.*

Să nu îmbătrînești! Asta îmi este ambiția.

Ești și tu ca mine?

Te sărut,

V. Alecsandri

Multe amiciții d-nei Ghica.

Îți trimit portretul[3] meu întinerit datorită pălăriei care ascunde luna plină. Eclipsele servesc deci la ceva?

373

Mircesti, 10 déc. 1878

Mon cher Mititza,

C'est par mon cousin, C. Cozoni, que je vous envoie cette lettre. Je vous ai déjà écrit[1] à son sujet, pour vous mettre au courant de l'injustice dont il a été frappé dans l'intervalle qui c'est écoulé entre l'ex-ministère et le cabinet actuel. Je suppose que Mr Protopopesco, le Directeur actuel des Douanes, en a profitté pour exécuter son coup de jarnac, contre le chef douanier de Izkani, en lui demandant sa démission à brûle-pourpoint. Mais il y a des juges à Berlin, dit le proverbe, et j'aime à croire que vous redresserez comme il convient les fredaines arbitraires du dit Protopopesco.

Si vous voulez avoir des renseignements exacts sur Cozoni, demandez en à tout le monde, y compris, Mr. A. Balche, votre beaufrère.

Ceci convenu, permettez-moi de vous entretenir un instant d'une affaire à la solution de laquelle vous vous associerez de bon cœur. Il s'agit de la maison de Négri [2] que nous *devons empêcher* de devenir la propriété de quelque ignoble juif. Mrs Bratiano, Rosetti et Cogalniceano m'ont solenellement promis d'en faire l'acquisition au nom du gouvernement pour y établir un orphelinat. Sur la foi de leur engagement, j'ai écrit à Madame Cathynka Négri pour lui communiquer cette bonne nouvelle... mais hélas! ces Mrs., au milieu de leurs préocupations, semblent avoir complétement oublié leur promesse.

C'est à vous, cher ami, à vous, l'admirateur de Négri, qu'il appartient de mener à bonne fin une œuvre qui vous fera le plus grand honneur. Rendre hommage à la mémoire d'un homme supérieur, c'est prouver la supériorité à son propre cœur.

Mr Bratiano m'avait promis d'envoyer à Okna une personne chargée de voir la maison du défunt et d'en faire l'évaluation. Il l'a oublié sans doute car Madame Cathynka

ne voit rien venir. Elle m'écrit pour me demander l'explication de ce mystère, à mon tour je vous écris pour vous prier de le faire cesser, en réalisant les espérances et les voeux de tous les amis de Négri.

Je ne suis pas ambitieux, mais je voudrais être ministre rien que pour avoir l'honneur de contribuer à sauvegarder la maison de Négri d'une catastrophe quelconque.

Avez-vous reçu ma lettre de Jassi? *Despot* avance et il m'intéresse de plus en plus.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Je vous envoie mon portrait[3] en chapeau... Il fait si froid! et puis j'échappe ainsi au titre agaçant de *vénérable*!!

Mircești, 10 dec. 1878

Iubite Mitiță,

Această scrisoare ți-o trimit prin vărul meu Cozoni. Ți-am mai scris[1] deja despre el, pentru a te pune la curent cu nedreptatea de care a fost lovit în intervalul care s-a scurs între ex-ministerul și cabinetul actual. Bănuiesc că dl. Protopopescu, directorul actual al Vămilor a profitat pentru a-și executa lovitura sa decisivă și neașteptată împotriva șefului Vămii de la Ițcani, cerîndu-i demisia la repezeală. Dar sînt judecători la Berlin, spune proverbul, și doresc să cred că vei îndrepta cum se cuvine isprăvile arbitrare ale zisului Protopopescu.

Dacă dorești să ai informațiile exacte asupra lui Cozoni, întreabă pe toată lumea, și pe dl. A. Balș, cumnatul dumitale.

Acestea stabilite, îngăduie-mi să te întreț̦in o clipă despre o afacere la soluționarea căreia te vei asocia din toată inima. Este vorba de casa lui Negri[2] pe care *trebuie să împiedecăm* să devină proprietatea vreunui mîrșav de evreu. Domnii Brătianu, Rosetti și Kogălniceanu mi-au făgăduit solemn că o vor achiziționa, în numele guvernului pentru a face acolo un orfelinat. În baza angajamentului lor, am scris doamnei Catinca Negri pentru a-i comunica această bună veste... dar vai! acești domni, în mijlocul preocupărilor lor, par să fi uitat cu totul despre făgăduiala lor.

Dumitale, iubite prietene, dumitale, admiratorul lui Negri, îi revine sarcina de a duce la bun sfîrșit o operă care îți va face cea mai mare cinste. A aduce omagiu memoriei unui om superior însemnează să dovedești superioritatea propriei tale inimi.

Dl. Brătianu mi-a făgăduit să trimită la Ocna o persoană însărcinată să vadă casa răposatului și să-i facă evaluarea. Cu siguranță că a uitat pentru că doamna Catinca nu vede venind nimic. Ea îmi scrie pentru a-mi cere explicația acestui mister, la rîndul meu îți scriu pentru a te ruga de a-l face să înceteze, realizînd speranțele și dorințele tuturor prietenilor lui Negri.

Nu sînt ambițios, dar aș dori să fiu ministru numai pentru a avea onoarea de a lua parte la salvarea casei lui Negri de la vreo catastrofă.

Ai primit scrisoarea mea de la Iași? *Despot* înaintează și mă interesează din ce în ce mai mult.

Al dumitale,

V. Alecsandri

Îți trimit portretul[3] meu cu pălărie... Este așa de frig! și apoi scap astfel de titlul sîcîitor de *venerabil*!!

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

374

Mircești, 16 dec. 1878

Iubite Negruzzi,

Îți răspund în articoli, pe rînd și lămurit:

1 Bine ai făcut de ai păstrat pentru d-ta fotografiile amforei de la Montpellier [1], căci ești cel mai sîrguitor membru al „Junimei".

2 Sînt de opinia d-tale în privirea statuii lui Ștefan-Vodă [2]: adică să ne ferim de a arunca banii adunați, în gura lupului, vreau să zic, a guvernului, să nu expunem ideea noastră patriotică de a fi vărsată în bronz, sub forma unei caricaturi chibzuită și clocită în creierii unui funcționar de peste Milcov, să avem fermitatea de a duce întreprinderea noastră pînă la capăt, înțelegîndu-ne cu un artist mare din Franța, precum este acela care ne-au făcut condițiile cele mai avantagioase... și se numește, mi se pare — Cordier; să însărcinăm pe frate-meu ce se află în Paris, de a reîncepe negociarea cu dînsul, sau cu altul, pentru ca lucrarea să înceapă cît mai curînd, să ne chibzuim asupra mărimei, pozei și caracterul statuiei, toate acestea afară de amestecul guvernului și chiar al lui vodă, temîndu-mă ca M-sa să nu propuie de a se face comanda vreunui artist din Berlin.

Însă, unii vor zice că, pentru aceste chibzuiri, trebuie mai întîi ca comisia din care fac și eu parte să se adune? — Aici e greul!... căci eu cu greu ies din casă în timp de iarnă. Cu toate acestea, îndatorirea pusă asupră-mi fiind mare, m-am hotărît într-o zi a-mi lua inima-n dinți și a înfrunta gerurile pentru ca să viu la Iași. Cînd?... Nu știu, poate după sărbători.

Acum mă aflu în dricul lucrului... Mă lupt cu *Despot* și n-aș vroi să părăsesc cîmpul luptei, temîndu-mă să nu mi se potolească focul. Sînt ajuns la sfîrșitul actului II și sper să abordez peste vro patru zile actul III. Trebuie bătut fierul cît e roș și de aceea nu mă pot ocupa de alte scrieri: de aceea nu-ți pot trimite acum urmarea misiilor mele politice. Răbdare însă; de mi-a da Dumnezeu sănătate, voi întrebuința cu folos lunile de vară. [...]

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Dacă în zilele sărbătorilor Crăciunului, ați putea veni aici, d-ta, Gane, Stamatopulo, am pune la cale toate măsurile necesare pentru ridicarea statuii lui Ștefan. Atunci sărbătorile ar fi depline pentru mine.

CĂTRE I. POP FLORANTIN

375

Mircești, 19 dec. 1878

Stimabilul meu domn [1],

Am citit schița dramelor *Ștefan cel Mare* și am găsit în ea bune elemente dramatice. Ele cer însă a fi coordonate astfel ca scenele să se succedeze într-un mod logic, și acturile, legîndu-se strîns unul cu altul, să aducă un deznodămînt natural.

Îmi place a crede că compunerile d-lui *anonim provizoriu* însușesc aceste cualități cerute de regulele teatrului modern, dar nu pot să spun o părere definitivă asupra lor, înainte de a lua cunoștință de modul cum sînt executate.

Acum fiind ocupat însumi cu o dramă istorică [2] în versuri, nu am timp nici să vin la Iași, nici să dau audiență literară unui confrate în literatură, temîndu-mă ca preocuparea minții mele să nu-mi permită de a judeca valoarea și natura dramelor despre care mi-ați scris, cu luciditatea necesară, însă cum voi săvîrși lucrarea mea, îmi voi face o plăcere de a vă scrie pentru ca să vă fac cunoscute ziua și locul în care aș putea să mă întîlnesc cu anonimul autor recomandat de d-voastră.

Pînă atunci, binevoiți a primi încredințarea considerației mele cea mai distinsă,

V. Alecsandri

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

376

Roumanie
Mircesti, 25 déc. 1878

Cher ami,

Je comprends votre grande douleur et je la partage de toute âme, car j'ai moi-même été soumis à de cruelles épreuves

dans ma vie. Pour vous, la destinée a été doublement implacable puisqu'elle vous a enlevé à la fois et votre frère bien-aimé et votre beau-frère.

Ai-je besoin de vous dire: Courage? Non, les cœurs bien trempés savent être à la hauter des grandes douleurs comme au niveau des grandes joies. Je me tais donc, et je vous serre la main en silence, mais croyez-moi, cher ami, je regrette de ne pas me trouver auprès de vous.

Votre portrait a mis plusieurs semaines à me parvenir; enfin, Mr. Basile Alexandresco-Urekia [1] me l'a envoyé de Bucarest, et je vous ai immédiatement répondu, en vous expédiant avec ma réponse la traduction en langue roumaine de votre admirable *Canço Matina*, ainsi que mon portrait.[2]

J'espère que vous avez déjà reçu le tout sans encombre. Dans ce cas, je vous prie de m'en avertir par un petit mot, sans oublier de me donner votre adresse en Espagne.

Tout à vous de cœur,

V. Alecsandri

România
Mircești, 25 dec. 1878

Iubite prietene,

Înțeleg marea dumneavoastră durere și o împărtășesc din suflet, căci am fost eu însumi supus la crude încercări în viața mea. Pentru dumneavoastră, soarta a fost de două ori nemiloasă pentru că v-a răpit în acelaș timp și pe fratele dumneavoastră iubit și pe cumnat.

Este nevoie să vă mai spun: Curaj? Nu, inimile puternice știu să fie la înălțimea marilor dureri ca și la nivelul marilor bucurii. Deci tac și vă strîng mîna în tăcere, dar credeți-mă, iubite prietene, îmi pare rău că nu mă găsesc lîngă dumneavoastră.

Portretul dumneavoastră a făcut mai multe săptămîni pînă să îmi ajungă; în sfîrșit, dl. Vasile Alexandrescu-Urechia [1] mi l-a trimis de la București, și v-am răspuns de îndată, expediindu-vă cu răspunsul meu traducerea în limba română a frumoasei dumneavoastră *Canço Matina*, cum și portretul [2] meu.

Nădăjduiesc că ați primit totul fără greutate. În acest caz, vă rog să mă anunțați prin cîteva cuvinte, fără să uitați să-mi dați adresa dumneavoastră din Spania.

Al dumneavoastră din inimă,

V. Alecsandri

CĂTRE CAROL MICULI

377

Mircesti, 1 janv. 1879

Cher ami et collaborateur [1],

Votre lettre nous a fait un éminent plaisir à Md-e Alecsandri, et à moi, car notre première pensée s'est portée vers cette charmante soirée musicale que nous avons passée chez vous en 1869. Puis les souvenirs s'ajoutant aux souvenirs, je me suis rappelé nos délicieuses heures de collaboration, à Jassi, dans mon salon. Nous étions jeunes alors et pleins d'enthousiasme. Avons-nous beaucoup changé depuis sous le rapport des aspirations poétiques?... J'aime à croire que non; aussi je me sens tout disposé d'écrire pour vous tout ce que vous voudrez: romances, scénario etc.

Comment faire cependant pour acquiescer à la demande contenue dans votre lettre? Je ne connais pas la musique, malheureusement pour moi, et ma fille étant à Bucarest, je n'ai personne ici en état de déchiffrer vos notes. Il me faudra attendre une occasion favorable pour me rendre compte de la mesure et du genre de votre nouvelle mélodie, et une fois que je m'en pénêtre, je composerai à votre intention la *Hora de l'indépendance.*

En attendant, si vous voulez occuper vos loisirs à composer une mélodie de circonstance, voici la traduction en polonais [2], du *Chant de la race latine,* dont je suis l'auteur et qui a remporté le prix d'honneur au concours poétique de Montpellier.

Je suis heureux de vous savoir marié à un ange et que vous possédez un petit Frédéric destiné, sans doute, à devenir un grand musicien, comme son père. Dieu vous accorde de nombreuses années de calme et d'inspirations entre votre femme et votre enfant bienaimé.

Ce sont mes voeux de nouvel an.

Tout à vous de cœur,

V. Alecsandri

Mircești, 1 ian. 1878

Iubite prietene și colaborator [1],

Scrisoarea dumitale ne-a făcut o deosebită plăcere d-nei Alecsandri și mie, căci primul nostru gînd s-a îndreptat spre acea încîntătoare serată muzicală pe care am petrecut-o la dumneata în 1869. Apoi amintirile adăupîndu-se amintirilor, mi-am amintit încîntătoarele noastre ore de colaborare la Iași, în salonul meu. Eram atunci tineri și plini de entuziasm. Ne-am schimbat noi mult de atunci din punctul de vedere al aspirațiilor poetice?... Doresc să cred că nu; de aceea sînt dornic să scriu, pentru dumneata, tot ceea ce dorești: romanțe, scenarii etc.

Cum să fac totuși ca să răspund la cererea conținută în scrisoarea dumitale? Eu nu cunosc muzică, din păcate pentru mine, și fiica mea fiind la București, nu am pe nimeni aici în stare să descifreze notele dumitale. Va trebui să aștept o împrejurare nimerită pentru ca să-mi dau seama de măsura și de genul noii dumitale melodii, și de îndată ce mă voi pătrunde de ea voi compune pentru dumneata *Hora independenței.*

Pînă atunci, dacă vrei să-ți ocupi timpul liber ca să compui o melodie de circumstanță, iată traducerea în polonă [2] a *Cîntecului gintei latine,* al cărei autor sînt și care a cucerit premiul de onoare la concursul poetic de la Montpellier.

Sînt încîntat că te știu însurat cu un înger și că aveți un mic Frederic sortit, fără îndoială, să devină e un mare muzician, ca tatăl său. Dumnezeu să-ți dea ani mulți de liniște și de inspirație între soția dumitale și preaiubitul vostru copil.

Sînt urările mele pentru noul an.

Al dumitale din inimă,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

378

Mircești, 13 [s.n. ianuarie, 1879] [1]

Tot voinic și tare
Să ajungi socru mare,
Fiul tău fie de soi
Și ca tine țonțoroi.
Iarna, iarnă! Vara, vară!
Cu bujor de primăvară.

Alecsandri

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

379

Mircești, 4 ghenar 1879

Iubite domnule Obedenar,

V-am trimis mai dăunăzi portretul meu cu pălăria pe pleș. Păstrați-l dacă vroiți, sau îl rupeți, dar nu-l comunicați d-lui Gubernatis [1] de la Florența, căci am altul a vă trimite în curînd de care d-voastră însuși veți fi mult mai mulțemit. Chiar astăzi am expediat unul la Paris, d-lui Quintana [2].

Tirania fotografilor întrece pe aceea a lui Bulubașa de Dahomei, care poartă titlul de rege în relațiile călătorilor din Africa... Iată cum mă găsesc păgubit cu vreo 30 de ani cu portretul ce v-am trimis.

Al d-voastră amic și servitor devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

380

Mircesti, 4 janvier 1879

Cher ami,

Voici mon véritable portrait.[1] L'autre, que vous n'avez pas encore reçu, a un grand défaut, celui de me rajeunir sous un malencontreux chapeau. Déchirez-le, si le paquet vous parvient.

Vous allez donc retourner en Espagne, entrer au pouvoir et par conséquent dans la lutte. J'en félicite votre pays. Quant à vous, cher ami, je regrette sincèrement de vous voir arraché au domaine de la poésie par cette capricieuse acariâtre qu'on nomme la politique. J'en connais les exigences, pour avoir moi-même occupé le poste de ministre des Affaires étrangères sous le prince Couza, et je sais combien la poésie et la politique sont antipathiques l'une à l'autre, mais quand le pays l'exige, toute objection est mal venue.

Ne m'oubliez pas entièrement quand vous serez de retour chez vous et profitez parfois d'un moment de loisir pour me donner de vos nouvelles. Mon adresse est simplement: *Mircesti, Roumanie*. La vôtre est, si je ne me trompe: *Espagne, Gerone, Tornella de Montgri,...* Est-ce cela?

J'irai un jour vous y trouver; en attendant, recevez l'expresion de mes sentiments les plus affectueux.

Votre tout dévoué ami,

V. Alecsandri

Mircești, 4 ianuarie 1879

Iubite prietene,

Iată adevăratul meu portret [1]. Celălalt, pe care încă nu l-ați primit, are un mare defect, acela de a mă întineri sub o nefericită pălărie. Rupeți-l, dacă vă ajunge pachetul.

Vă veți întoarce deci în Spania, intrat în putere și prin urmare în luptă. Felicit țara dumneavoastră. Cît despre dumneavoastră, iubite prieten, îmi pare sincer rău de a vă vedea smuls din domeniul poeziei de această capricioasă ursuză care se numește politică. Îi cunosc pretențiile, fiindcă am ocupat eu însumi postul de ministru al Afacerilor Străine sub prințul Cuza, și știu în ce măsură poezia și politica își sînt antipatice una celeilalte, dar cînd țara o cere, orice obiecție este rău venită.

Nu mă uitați cu totul cînd veți fi întors la dumneavoastră și profitați cîteodată de un moment de libertate pentru a-mi da vești despre dumneavoastră. Adresa mea este simplu: *Mircești, România.* A dumneavoastră este, dacă nu mă înșel: *Spania, Gerone, Tornella de Montgri,...* Așa este.

Voi veni într-o zi să vă găsesc acolo; pînă atunci, primiți expresia sentimentelor mele cele mai afectuoase.

Al dumneavoastră devotat,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

381

Roman, 21/I 187[9]

Félicitations pour le saint Jean. Le temps est affreux, mais espère venire tout de même.

Alecsandri

Roman, 21/I 187[9]

Felicitări pentru Sfîntul Ion. Timpul este groaznic, dar sper totuși să viu.

Alecsandri

CĂTRE EDOUARD GRENIER

382

Janvier, 1879

Courage, ami! Votre mère bien-aimée est auprès de Dieu.

V. Alecsandri

Ianuarie 1879

Curaj, prietene! Mama dumitale mult iubită este alături de Dumnezeu.

V. Alecsandri

CĂTRE LUCIE DUCA

383

Mircesti, 5 févr. 1879

Ma chère Lucie,

Votre bonne et aimable lettre m'a trouvé en plein travail, un travail de longue haleine, que j'ai commencé il y a deux mois et qui me tiendra, sans doute, encore pendant six semaines rivé à mon bureau. Ayant renoncé, malgré moi, au voyage de Corfou, j'ai volu me sauver des ennuis de l'hiver et, pour y parvenir, j'ai abordé un grand drame historique en vers.[1] C'est long, fatigant même et cependant fort intéressant pour moi, car, ayant à faire agir et parler une foule de personnages de caractères divers je me crois tout simplement un général à la tête de toute une armée. Grâce au calme dont j'ai été favorisé pendant cet hiver,

j'ai fourni bravement et prestement mes trois premières ètapes; en d'autres mots, j'ai terminé les trois premiers actes et je viens de commencer le quatrième.

Arrivée là, l'œvre présente plus de difficultés, parce qu'elle m'oblige à concentrer l'action pour préparer le dénouement. Y réussirai-je? Espérons-le, sans quoi mon manuscrit de plus de trois mille vers ira faire concurrence aux bûches qui flambent dans le poêle.

Après ce que je vous ai dit de mon travail, vous comprenez, chère Lucie, qu'il ne m'est ni facile, ni même possible de vous envoyer une copie de mon volumineux fatras; mais je vous promets en revanche de vous en donner lecture... un de ces quatorze matins, c'est-à-dire quand j'aurai baissé la toile sur la fin du 5-e acte et quand nous aurons l'occasion de nous voir.

La description de votre chalet et d'une soirée intime a réveillé en moi d'adorables souvenirs de jeunesse. Quel bonheur pour vous et Georges d'être jeunes, bien dispos et surtout de vous aimer! Un chalet confortable et un cœur... tout est là. Il en est qui préfèrent une chaumière, mais ceux-là, je les plains...

La Princesse sera certainement ravie de visiter le nid de son alouette, et peut-être ce tableau de bonheur lui inspirera-t-il quelque charmant poème comme, Son Altesse sait les faire... Quel domage qu'elle n'écrive pas en roumain et quelle perte pour moi d'avoir négligé les belles dispositions que je montrais, dans ma première jeunnese, pour l'étude de la langue allemande. Dire que j'ai improvisé des vers qui ont obtenus jadis un certain succès et que je ne sais plus de la langue de Schiller si ce n'est pas: *Kelner, ein halbe*! C'est umiliant pour ... Schiller.

Vous parlez du beau temps de Sinaïa. Que vous dirai-je de celui de Mircesti? Un véritable printemps égaré dans les neiges et faisant la nique au vieux grognard, l'hiver.

Je me suis promené aujourd'hui en simple paletot dans le jardin, malgré les cris de votre tante (laquelle vous embrasse tendrement et vous, et Georges)! Mon coquin de neveu avancera timidement: „Peut-être que ce paletot était une fourrure..." [2]. Laissez-le dire et donnez-lui raison en votre qualité d'épouse soumise et bien élevée.

Mr Cohen[3] fait de la musique comme tout français qui ne doute de rien. Lui parler de rythme roumain ce serait lui parler grec à cet hébreu. Aussi j'y renonce.

Vous aurez les autres romances annoncées au fur et à mesure qu'elles me parviendront. En attendant, je vous embrasse de tout cœur, ainsi que l'infatigable Georges.

V. Alecsandri

Je n'ose vous envoyer des paroles de condoléances, mais croyez que je partage votre douleur, car je m'intéresse sincèrement à tout ce qui vous touche.

Mircești, 5 febr. 1879

Draga mea Lucie,

Buna și amabila dumitale scrisoare m-a găsit în plină activitate, o activitate de lungă durată, pe care am început-o acum două luni și care mă va ține, fără îndoială, încă timp de șase săptămîni țintuit la biroul meu. Renunțînd, fără voia mea, la călătoria în Corfu, am vrut să scap de plictiselile iernii și, pentru a izbuti, m-am apucat de o mare dramă istorică în versuri[1]. Este ceva lung, obositor chiar și, cu toate acestea, foarte interesant pentru mine, căci, punînd să acționeze și să vorbească o mulțime de personaje cu caractere deosebite, mă cred de-a dreptul un general în fruntea unei armate întregi. Datorită liniștei de care m-am bucurat în timpul iernii, am parcurs repede și cu încredere primele trei etape; cu alte cuvinte, am terminat primele trei acte și am început acum al patrulea.

Ajunsă aici, opera prezintă mai multe dificultăți, pentru că mă obligă să concentrez acțiunea spre a pregăti deznodămîntul. Voi izbuti? Să sperăm că da, altfel, manuscrisul meu, mai bine de trei mii de versuri, va merge să concureze buștenii care ard în sobă.

După cele ce ți-am spus despre lucrul meu, înțelegi, dragă Lucie, că nu îmi este nici ușor, nici posibil să-ți trimit o copie după voluminosul meu manuscris; dar îți făgăduiesc în schimb să ți-l citesc... într-o bună dimineață, adică după ce voi fi tras cortina peste sfîrșitul actului al cincilea și cînd vom avea prilejul să ne vedem.

Descrierea vilei voastre și a unei seri intime a trezit în mine minunate amintiri din tinerețe. Ce fericire pentru tine și Georges că sînteți tineri, veseli și mai cu seamă că vă iubiți! Un cămin confortabil și o inimă... asta este tot. Sînt unii care doresc mai bine o cocioabă, dar pe aceștia îi plîng...

Prințesa va fi cu siguranță încîntată să viziteze cuibul ciocîrliei sale și poate acest tablou al fericirii îi va inspira una din acele poezii încîntătoare, așa cum știe Alteța-sa să le facă... Ce păcat că nu scrie în românește și ce pierdere pentru mine de a fi neglijat frumoasele dispoziții pe care le dovedeam, în tinerețea mea, pentru studiul limbii germane. Să mai spui că am improvizat versuri care au obținut altădată un oarecare succes și că nu mai știu nimic din limba lui Schiller decît: *Chelner, o halbă*! Este umilitor pentru... Schiller.

Vorbești despre timpul frumos de la Sinaia. Ce să-ți spun despre cel de la Mircești? O adevărată primăvară rătăcită în zăpezi și dînd cu tifla morocănoasei bătrîne, iarna.

Astăzi m-am plimbat în grădină numai în palton, cu toate protestele mătușii tale (care vă sărută drăgăstos, pe tine și pe Georges)! Strengarul de nepotu-meu va spune timid: „Poate acest palton era o blană..." [2] Lasă-l să spună și dă-i dreptate în calitatea ta de soție supusă și binecrescută.

Dl. Cohen [3] face muzică întocmai ca orice francez care nu se îndoiește de nimic. A-i vorbi despre ritmul românesc înseamnă a vorbi limba greacă acestui evreu. De aceea renunț.

Vei avea celelalte romanțe anunțate pe măsură ce îmi vor parveni. În așteptare, te sărut din toată inima, ca și pe neobositul Georges.

V. Alecsandri

Nu îndrăznesc să vă trimit cuvinte de condoleanțe, dar crede-mă că împărtășesc durerea voastră, căci mă interesez sincer de tot ceea ce vă privește.

CĂTRE CAROL MICULI

384

Paris, 12 mars 1879

Mon cher collaborateur,

Toutes les fois que je suis à Paris, j'ai été accablé de demandes au sujet de votre charmant album [1] des 48 airs

roumains, et [à] chaque fois j'ai du répondre par des fins de non recevoir, car je ne savais comment faire pour avoir les quatres cahiers.

Je viens donc en ce moment vous prier de vouloir bien jeter à la poste un gros paquet de musique, portant mon adrese, rue de Rivoli 172, afin de me mettre à même de faire des heureux à Paris. Votre éditeur se trouve justement à Lemberg et il vous sera facile, je pense, de vous procurer et de me procurer ce que je vous demande. Envoyez quatre exemplaires complets de votre collection publiée et que le Dieu de l'harmonie, votre bon ami, vous embrasse de la part de toutes les jolies dames qui joueront lc: *Ah, suflete*!

Adieu et tout à vous,

V. Alecsandri

Mon frère vous serre la main affectueusement.

Paris, 12 martie 1879

Iubite colaborator,

Ori de cîte ori mă găseam la Paris, am fost copleșit de cereri în legătură cu încîntătorul dumitale album [1] de 48 arii românești și de fiecare dată a trebuit să răspund prin refuzuri, pentru că nu știam cum să fac pentru a avea cele patru caiete.

Vin deci acum să te rog să binevoiești să dai la poștă un mare pachet de muzică, purtînd adresa mea, rue de Rivoli 172, astfel încît să fiu în măsură să fac fericiți la Paris. Editorul dumitale tocmai se găsește la Lemberg și îți va fi ușor, cred, să îți procuri și să îmi procuri ceea ce îți cer. Trimite patru exemplare complete din colecția dumitale publicată, și Dumnezeul armoniei, bunul dumitale prieten, să vă îmbrățișeze din partea tuturor frumoaselor doamne care vor cînta: *Ah, suflete*! *

Adio și al dumitale,

V. Alecsandri

Fratele meu îți strînge mîna cu căldură.

---

* În original, în limba română.

385

Mircești, 16 mart. 1879

Iubie domnule Ollănescu [1]

Oricare au fost împrejurările sub ale căror impresie ați compus comedia *Pe malul Gârlei*, sînt fericit de a vă declara că ați reușit a produce o operă spirituală, bine gîndită și scrisă într-un stil foarte plăcut.

Să se înțeleagă sau nu aluzia cuprinsă în ea, menirea ei este de a încînta publicul cetitor sau ascultător și această încîntare o va răspîndi-o în toate spiritele capabile de a înțelege și a aprecia meritele unei scrieri dramatice. Eu am rămas foarte mulțemit de nimerita d-voastre debutare pe scena română și mă bucur de a surprinde în talentul ce posedați acea vînă foarte rară care produce lucrări dramatice de bună calitate.

Exploatați vîna cu deplină încredințare că succesul vă așteaptă și înzestrați repertoriul nostru cu frumoase și istețe comedii de salon care să formeze gustul publicului și să creeze în limba noastră ceea ce francezii numesc *la causerie de bon goût* *.

Îmi ziceți cu amabilitate că sînteți ucenicul meu? fie... primesc cu plăcere acest compliment, căci mă simt fericit de a avea ucenici ca traducătorul odelor lui Horațiu și ca autorul comediei ce mi-ați trimis... Deci, pas înainte...! V-ați găsit adevărata carieră literară: *Castigat ridendo mores* **.

Dorințele ce mi-ați exprimat în scrisoarea d-voastre sînt de natură a-mi face mare mulțemire, fiind gata și cu nerăbdare să citesc și să examinez lucrările ce îmi veți comunica, cu atît mai mult că sînt de înainte convins de meritul lor. Asemine simt o mare dorință de a vă primi la Mircești pentru ca

* Conversația de bun gust (limba franceză).
** Rizînd, îndreptați moravurile (limba latină).

să scriu numele meu pe operile mele care le posedați și să vă citesc drama în versuri a lui *Despot-Vodă* scrisă în iarna aceasta.

Cneazul A. Cantacuzino are să vie la Mircești de sărbătorile Paștilor. Pentru ce nu l-ați întovărăși pentru cîteva zile? Am petrece împreună momente cît se poate de plăcute în convorbiri literare și altele... afară de politică.

Vă aștept dar, în cursul vacanțelor de Paști, ca să ciocnim ouă roșii, după obiceiul strămoșesc.

Al d-voastre servitor și amic,

V. Alecsandri

Vă trimit un exemplar din broșura *Ostașii noștri.*

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

386

Mircești, vineri [martie, 1879]

Moș Pisoi,

Mai șed pînă duminică acasă, apoi mă duc la luptă în București, însă mă găsesc foarte necăjit fiindcă îmi las baba fără para, chiar acum cînd începe arătura și alte lucrări de ale moșiei.

Hausknecht, neplătindu-mi la vreme, m-au pus în această poziție supărătoare.

Vin dar să te întreb frățește: poți să mă mai împrumuți cu 1 500 franci pînă la 25 iuli? La acea epohă ți-oi întoarce și această somă și acei 500 fr. ce mi-ai împrumutat la București, *peste tot două mii franci.*

Răspunde-mi îndată prin poștă și sărută pe Alecsandrel din parte-mi. Complimentele noastre d-nei Pisozki.

Al tău frate,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

387

Mart. 18, București, 1879

Dragă,

După o noapte albă, frumoasă și poetică, însă în care nu am închis ochii, după obicei, am sosit bine la București. Am găsit pe amicul nostru sănătos. El te sărută și te așteaptă cu toată dragostea ce-ți poartă.

Adă cu mata panerul ce pregătiseși, sau mai bine trimite-l cu conductorul de la Slepin-kar. Cad de somn, merg să mă culc și te sărut de-o mie de ori.

V. Alecsandri

Păzește-te să nu răcești. Nu te osteni peste măsură.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

388

Mircesti, 25 mars 1879

Monsieur,

Veuillez agréer mes remerciements pour les beaux cahiers de musique que vous m'avez envoyés. Je les conserverai précieusement comme un témoignaje des liens de parenté qui existent entre les Italiens et la Roumanie, et comme des documents qui marquent une époque de triomphe pour la Roumanie.

Hier soir j'ai reçu les cahiers destinés à la Princesse régnante. Mon ami, le Prince Alexandre Cantacuzène, qui se

trouve en ce moment chez moi, a bien voulu se charger de les porter lui-même à Son Altesse, lors de son retour à Bucarest.

En attendant, je vous prie, Monsieur, de croir à mes sentiments de très haute considération.

V. Alecsandri

Mircești, 25 martie 1879

Domnule,

Binevoiți să primiți mulțumirile mele pentru frumoasele caiete de muzică pe care mi le-ați trimis. Le voi păstra cu prețuire ca pe o mărturie a legăturilor de rudenie care există între italieni și România, și ca documente care pecetluiesc o epocă de triumf pentru România.

Ieri seara am primit caietele destinate Prințesei domnitoare. Prietenul meu, cneazul Alexandru Cantacuzino, care se află acum la mine, a binevoit să se însărcineze să le ducă el însuși Alteței-sale, la întoarcerea sa la București.

Pînă atunci, vă rog, domnule, să credeți în sentimentele mele de înaltă considerație,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

389

Mircești, 11 aprilie 1879

Iubite Negruzzi,

Peste două săptămîni plec la București unde voi zăbovi vreo lună cel puțin și fiindcă nu știu dacă voi putea veni la Iași înaintea plecărei mele, îți scriu aceste rînduri pentru ca să te rog a mă informa ce hotărîre ați luat în privirea statuei

lui Ştefan cel Mare? Callimach [1] răspuns-a la scrisoarea care îi recomanda de a vizita atelierul d-lui Cordier? Într-un cuvînt, alesu-s-a artistul cărui să se încredinţeze fondarea statuii? etc... Aş dori să am cele mai lămurite informări, pentru ca să ştiu ce să răspund lui vodă, cînd aş fi întrebat de Măria-sa.

Ion Ghica a fost aici în zilele trecute şi ascultînd drama lui *Despot*, au decis a se ocupa îndată de punerea ei pe scenă, vroind să fie reprezentată numaidect la 15 septembrie [2].

Rolurile au să se împartă chiar de pe acum, pentru ca să fie ştiute ca *Tatăl nostru*. Decorurile şi costumele au să se lucreze în lunile de vară, pentru ca tot să fie gata pînă la începutul sezonului teatral.

Piesa este sfîrşită de mult. Acum e copiată, corectată şi gata de a ieşi în lume. Îmi pare rău că nu am prilejul de a vă ceti ultimele trei acturi, pentru ca să cunosc opinia d-tale şi a altor membri a „Junimei" [3]. Ion Ghica şi Alexandru Cantacuzin au părut destul de satisfăcuţi.

Vă găsiţi acum în fierberea luptelor electorale, nu cred dar să vă fie mintea dispusă la literatură. Fiţi dar cu prevedere şi vă alegeţi deputaţi şi senatori[4] cărora să le fie milă de ţară.

Te îmbrăţişez,

V. Alecsandri

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

390

Mircesti, 20 avril 1879

Mon cher Jean,

J'ai reçu ta brochure et l'ai lue trois fois, avec un intérêt de plus en plus croissant. Mes compliments bien sincères et bien affectueux ! C'est réussi à tous les points de vue et depuis que la question israélite a été glissée perfidement sur le tapis vert du Congrès de Berlin [1], aucun écrit n'a paru, au jours

de la publicité, aussi bien armé de toutes pièces. Comme style, c'est un article de la *Revue de Deux Mondes*, comme œuvre politique, c'est succint, compact et chargé d'arguments irréfutables. J'y ai souligné plusieurs passages qui sont frappés au bon coin. Ainsi:

— On ne saurait transformer un titre purement vénal et toujours usuraire en un titre civique... etc. (page 11).

— L'on n'attend pas que par une exaltation irréfléchie de vertus trop souvant voisines de la cupidité, nous jetons notre avenir dans les bras de ceux-là même qui, repoussant toute assimilation avec nous, *n'ont jamais voulu être que nos créanceirs.*[2]

Grandissime vérité! [...]

— Nous ne saurions laisser à la surprise le privélège de resoudre cette question, comme elle eu celui de la glisser dans le traité du 13 juillet...

(page 28) — Nous croirions outre passer l'intention du Congrès en introduisant par ces éxcés de zèle quelquefois complaisant ...etc.

— 70 Mai ce qui est le resultat d'une situation légitime... etc.

(Cet argument combat ceux qui se croyant homme d'état soutenaient que le Congrès aurait eu en vue les Turcs, en nous imposant d'effacer l'art. 7).

etc. etc. etc. etc.

Si je devais copier ici tous les passages qui m'ont frappé par leur justesse, il me faudrait transcrire toute la brochure.

C'est te dire que je la trouve plus que de mon goût. J'ai donc tout lieu de croire qu'elle est destinée à faire sensations et peut-être à ouvrir les yeux de nos futurs députés.

La solution que tu indique est la seule bonne, pratique et équitable. Je crois que c'est à celle-là que l'on aboutira.

Une lettre que je reçois aujourd'hui même du Kneaz m'apprenand que *Maioresco*, lui même, est pour le rejet pur et simple de l'art. 7, à la fin de retourner à la législation roumaine du code civil — art: 9 et 16.

C'est plus que je n'espérais de Maioresco. Les autres ne pourront pas aller plus loin dans la voie des concessicns.

Quant à moi, cher Jean, j'agirais dans le sens de la brochure si je n'entendais le rôle de la Constituante autrement

que tout le monde dans les circonstances actuelles. Je me fais ce petit raisonement [3] que je développerais si je vais à la Chambre.

„Considérant que l'Europe a été induite en erreur sur nos véritables sentiments, par une série de calomnies systématiquement et adroitement répandues dans le monde officiel.

Considérant que l'Europe civilisée, nous croyants intolairants, fanatiques, barbares et persécuteurs, a voulu faire cesser un ordre de choses révoltant au 19-e siècle, et nous a infligés les art. 43, 44 et 45 du traité de Berlin comme une punition... *infamante.*

Considérant que le peuple roumain, loins de mériter ces qualificatives injustes, est, au contraire, le peuple le plus libéral et le plus émancipateur du monde moderne, puisque dans l'espace de quelques années il a émancipé — sans troubles, sans luttes, sans effusions de sang — 1 les Tzigains — 2 les Arméniens — 3 les Roumains et, enfin, a contribué à l'affranchissement des Bulgares.

Considérant que: accepter servilement l'immixtion des étrangers dans une question de droit autonomique et toucher à notre constitution sur les ordres venus de Berlin, se serait affirmer nous mêmes les titres de barbares intolérants etc., que l'on nous donne et qu'ont motivé la rigueur des Puissances à notre égard; ce serait accepter l'insulte jetée à la face de notre nation, ce serait debuter dans l'exercise de notre indépendance, par un acte de servilisme etc.

Considérant que la dignité d'un peuple ne se mesure pas à sa taille et que le plus infime est tout aussi maître chez lui que le plus puissant.

Considérant qu'en accédant aux injonctions du traité, ce serait devoir la reconnaissance de notre indépendance [...]

etc. etc. etc.

La Constituante, fidéle gardienne de notre pacte fondamental, se refuse d'y toucher et le pays roumain, tolérant, libéral et émancipateur par excéllance, se réserve de résoudre la question israélite *quand* et comment il l'entendra. (*Nota*) Il va sans dire qu'ils accorderont les droits civils aux Juifs comme aux autres étrangers, il prendra des mesures pour les empêcher d'escamotter la propriété territoriale."

Cette déclaration faite, la Constituante, si elle n'avait pas d'autres travaux devant elle, devra se retirer avec calme et dignité...

Qu'arriverait-il? Cremieux [4], Cohen, Beaumfield, Wadington [5] et Cie scraient furieux? C'est probable, mais l'opinion publique serait pour nous.

Nos hommes d'état, timorés, entreveront des périls monstrueux à la suite d'une pareille attitude, quels sont ces périls? La non reconnaissance de notre indépendance par quelques une des puissances? Mais le plus interressé dans la question, le Sultan, notre exsuzerain, l'a reconnue de bonne grâce, la Russie aussi, et même l'Autriche, leurs ministres plenipotentiaires font l'ornement de Bucarest. Croit-on que la France, l'Engletere et l'Italie, ainsi que la Prusse resteront longtemps représentées par des simples consuls sur le seuil de la grande question d'Orient? Pour moi, j'en doute. Après une ou deux années de bouderie, on finirai par un compromis à l'amiable... et notre dignité sera sauvée!

Des uns, verront surgir à l'horizon une occupation?... Soit! Nous y sommes habitués. Qu'elle vienne! Combien de temps durerat-elle? deux, trois, quatre ans? Après, elle devra bien se retirer comme ses ainées et notre dignité sera sauvée (car c'est à notre dignité qu'il faut penser avant tout; elle, une fois compromise, nous perdrons tout ce que nous avons gagné à Plevna).

Enfin les plus pusillamines parlent du partaje de notre pays. C'est absurde, mais, admettons, pour un instant l'absurdité comme une chose possible. Dans ce cas la Roumanie n'aurait qu'un mot à dire pour arrêter les armées étrangères et ce mot le voici:

„N'avancez pas! [...]".

Après avoir ainsi sauvgardé ses droit et sa dignité, la Roumanie procéderait de son *propre chef* à l'œuvre de l'émancipation graduelle des Juifs méritants, et devrait, pour aboutir à un résultat exempt des périls pour sa nationalité et son avenir, rayer de sa Constitution l'art 7.

Voilà, mon cher Jean, ma manière de voir dans la question qui est à l'ordre du jour et qui a produit en Moldavie une fermentation inesperée dans les esprits. Que se passe-t-il dans le cerveau des Vallaques? Je le saurais bientôt, car je

compte partir dans six jours pour Bucarest. Les couches de Marie nous appellant, Pauline et moi[6]. Mon adresse y sera, jusqu'à nouvel ordre: Strada Verde 18.

Nous vous embrassons tendrement.

Ton frère,

V. Alecsandri

Mircești, 20 aprilie 1879

Iubite Iancule,

Am primit broșura ta și am citit-o de trei ori cu un interes din ce în ce mai crescînd. Felicitările mele sincere și foarte afectuoase! Este reușit din toate punctele de vedere și de cînd chestiunea israelită a fost strecurată prin înșelăciune pe masa verde a Congresului de la Berlin [1], nici o scriere nu a apărut, în lumina publicității, atît de bine înarmată în totul. Ca stil, este un articol din *Revue des Deux Mondes*, ca operă politică, este scurt, compact și încărcat de argumente de nerespins. Am subliniat aici mai multe pasaje care sînt bine țintite. Astfel:

— Nu s-ar putea transforma un titlu cu totul venal și mai întotdeauna cămătăresc într-un titlu civil... etc. (pagina 11).

— Nu este de așteptat ca, printr-o exaltare negîndită a virtuților prea adesea vecine cu lăcomia, noi să ne azvîrlim viitorul în brațele chiar ale acelora care, respingînd orice asimilare cu noi, *nu au vrut niciodată să fie decît creditorii noștri.* [2]

Foarte mare adevăr! [...]

— Nu vom putea lăsa surprizei privilegiul de a rezolva această chestiune, cum l-a avut pe acela de a-l strecura în tratatul de la 13 iulie...

(pagina 28) — Am crede că depășim intenția Congresului introducînd prin aceste excese de zel cîteodată binevoitoare... etc.

— 70 Dar ceea ce este rezultatul unei situații legitime... etc,

(Acest argument combate pe aceia care, crezîndu-se oameni de stat, susțineau că Congresul ar fi avut în vedere pe turci, impunîndu-ne ștergerea art. 7).

etc., etc., etc., etc.

Dacă ar fi să copiez aici toate pasajele care m-au izbit prin dreptatea lor, ar trebui să transcriu întreaga broșură.

Aceasta pentru a-ți spune că o găsesc mai mult decît pe gustul meu. Am deci tot dreptul să cred că ea este destinată să uimească și poate să deschidă ochii viitorilor noștri deputați.

Soluția pe care o arăți este singura bună, practică și echitabilă. Cred că la aceasta se va ajunge.

O scrisoare pe care am primit-o chiar astăzi din partea cneazului mă înștiințează că *Maiorescu*, el însuși, este pentru respingerea pur și simplu a art. 7, cu scopul de a se reîntoarce la legislația românească a codului civil art. 9 și 16.

Este mai mult decît ceea ce speram de la Maiorescu. Ceilalți nu vor putea merge mai departe pe calea concesiunilor.

În ce mă privește, iubite Iancule, aș acționa în sensul broșurei dacă nu aș înțelege rolul Constituantei altfel decît toată lumea, în împrejurările de față. Îmi fac această mică socoteală[3] pe care o voi dezvolta dacă merg în Cameră:

„Ținînd seamă că Europa a fost înșelată asupra adevăratelor noastre sentimente printr-o serie de calomnii sistematic și cu pricepere răspîndite în lumea oficială,

Ținînd seamă că Europa civilizată, crezîndu-ne intoleranți, fanatici, barbari și persecutori, a vrut să facă să înceteze o ordine de lucruri revoltătoare în secolul al 19-lea și ne-a impus art. 43, 44 și 45 ale tratatului de la Berlin ca o pedeapsă... *infamantă*,

Ținînd seamă că poporul român, departe de a merita aceste calificative nedrepte, este, dimpotrivă, poporul cel mai liberal și cel mai emancipator al lumii moderne, pentru că în decurs de cîțiva ani el a emancipat — fără turburări, fără lupte, fără vărsări de sînge — 1 pe țigani, 2 pe armeni, 3 pe români, în sfîrșit, a ajutat la eliberarea bulgarilor,

Ținînd seamă că: a primi cu supunere amestecul străinilor într-o chestiune de drept autonom și a se atinge de constituția noastră, la ordinele venite de la Berlin, ar însemna să afirmăm noi înșine titlurile de barbari intoleranți etc., care ni se dau și care au îndreptățit severitatea Puterilor față de noi, ar însemna să se primească insulta ce se aruncă în față națiunii noastre, ar însemna să începem exercitarea independenței noastre printr-un act de servilism etc.,

Ținînd seamă că demnitatea unui popor nu se măsoară după mărimea sa și că cel mai neînsemnat este tot atît de stăpîn la el acasă cît și cel mai puternic,

Ținînd seamă că înclinîndu-ne în fața ordinelor tratatului, ar însemna să datorăm recunoașterea independenței noastre [...].

etc., etc., etc.

Constituanta, credincioasă paznică a pactului nostru fundamental, refuză să se atingă de acesta, şi ţara românească toleranţă, liberală şi emancipatoare, prin excelenţă, se rezervă să rezolve chestiunea israelită *cînd* şi cum o va crede de cuviinţă *(Nota)*. Este sigur că vor acorda drepturi civile evreilor ca şi celorlalţi străini, ea va lua măsuri pentru a-i împiedica să îşi însuşească proprietatea teritorială."

Această declaraţie făcută, Constituanta, dacă nu ar avea alte lucrări înaintea sa, ar trebui să se retragă cu calm şi demnitate.

Ce se va întîmpla? Cremieux[4], Cohen, Beaumfield, Wadington[5] şi comp. vor fi furioşi? Este probabil, dar opinia publică va fi pentru noi.

Oamenii noştri de stat, timoraţi, vor întrevedea pericole îngrozitoare în urma unei asemenea atitudini, care sînt aceste pericole? Nerecunoaşterea independenţei noastre de către unele dintre Puteri? Dar cel mai interesat în această chestiune, sultanul, fostul nostru suzeran, a recunoscut-o de bunăvoie, Rusia de asemenea, şi chiar Austria, miniştrii lor plenipotenţiari împodopesc Bucureştiul cu prezenţa lor. Se poate crede că Franţa, Anglia şi Italia, cum şi Prusia vor rămîne multă vreme reprezentate prin simpli consuli în pragul marii chestiuni a Orientului? În ce mă priveşte, mă îndoiesc. După un an sau doi de nemulţumire, se va termina printr-un compromis de bună înţelegere... şi demnitatea noastră va fi salvată!

Unii vor vedea apărînd la orizont o ocupaţie?... Fie! Sîntem obişnuiţi. Să vină! Cît timp va dura ea? doi, trei, patru ani? După aceea, va trebui să se retragă ca şi înaintaşele sale şi demnitatea noastră va fi salvată (căci, mai înainte de orice, trebuie să ne gîndim la demnitatea noastră; ea, odată compromisă, noi pierdem tot ce am cîştigat la Plevna),

În sfîrşit, cei mai temători vorbesc despre împărţirea ţării noastre. Este absurd, dar să admitem pentru o clipă absurditatea ca pe un lucru posibil. În acest caz, România nu ar avea de spus decît un cuvînt pentru a opri armatele străine şi acest cuvînt iată-l:

„Nu înaintaţi! [...]."

După ce îşi va fi salvat astfel drepturile şi demnitatea, România va proceda din *propria sa voinţă* la opera de emancipare treptată a evreilor merituoşi, şi va trebui, pentru a ajunge la un rezultat scutit de pericole pentru naţionalitatea sa şi viitorul său, să şteargă din Constituţia sa art. 7.

Iată, iubite Iancule, modul meu de a vedea în chestiunea care este la ordinea zilei şi care a produs în Moldova o agitaţie nesperată în spirite. Ce se întîmplă în capul valahilor? Am să o ştiu în curînd pentru că socotesc să plec peste şase zile la Bucureşti. Marie trebuind să nască sîntem

chemați acolo, Paulina și cu mine[6]. Adresa mea va fi, pînă la noi ordine: Strada Verde, 18.

Vă îmbrățișăm cu dragoste.

Fratele tău,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

391

Roman, 22 aprilie 1879

Moș Pisoi,

Dacă ești țonțoroi, precum îmi place a crede, fă-te punte și luntre pentru ca să se aleagă deputat la colegiul I, tinărul Dimitrie Tețcanu [1]. N-am nevoie să ți-l recomand [...]. Tezcanu este cu învățătură, cu talent, cu condei, și, prin urmare, ar face cinste Bacăului în toate privirile.

În cazul de față, cînd viitorul țării este în pericol, ne trebuie oameni tari de vînă, carii să poată da piept în Cameră contra lui Berlicoco și Cie.

Am auzit că Iorgu Aslan face concurență lui Tezcanu. Din această luptă se poate lesne întîmpla ca să profite Leca [2]. Ce zici? îți place? Leca, tradatorul lui Cuza.

Încă o dată dar, cată de înduplecă pe Cracty și pe Strat ca să dea mîna cu tine pentru ca să izbutească Tezcanu.

Vei face astfel un bun serviciu țării și mie o frățească mulțumire. Așadar și în urmarea celor mai sus pomenite, te îmbrățișez.

Nu mai puțin îmbrățișez pe Alecsandrel, care pre cît știu e de partida lui Tezcanu.

Complimente d-nei Pisozki.

Al tău frate,

V. Alecsandri

392

Mircesti, 27 avril 1879

Mon cher Ionesco [1],

Des affaires urgentes[2] de famille m'appellent à Bucarest; je pars ce soir même en emportant le regret de n'avoir pas pu me rendre à Jassi pour causer encore avec vous de la question du jour.

Vous connaissez cependant ma manière d'envisager cette question, et je tiens à vous dire que de quelque part que me vienne le mandat de député, si je suis élu, j'entends ne point changer de manière de voir et garder mon entière indépendance [3] de toute circonstance. Veuillez, je vous prie, communiquer cette courte déclaration aux personnes qui voudraient m'honorer de leur vote, afin de les prémunir contre une déception quelconque.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 27 aprilie 1879

Scumpul meu Ionescu [1],

Urgente afaceri[2] de familie mă cheamă la București; plec chiar în seara aceasta, ducînd cu mine părerea de rău de a nu mai fi putut veni la Iași, să mai stăm de vorbă în chestiunea la ordinea zilei.

Dumneavoastră cunoașteți totuși modul meu de a privi această chestiune, și țin să vă spun că, din orice parte mi-ar veni mandatul de deputat, dacă sînt ales, înțeleg să nu-mi schimb defel modul de a vedea și să-mi păstrez întreaga independență[3], în orice împrejurare. Binevoiți, vă rog, a împărtăși această scurtă declarație persoanelor care ar dori să mă onoreze cu votul lor, astfel încît să-i preveniți de orice decepție.

Al dumneavoastră,

V. Alecsandri

393

Mircesti, mercredi, [aprilie 1879, 1880] [1]

Mon cher vieux,

Je t'ai attendu à déjeuner et même après pour te remettre la dépêche ci-incluse, venue pour toi à Mircesti. Ta réponse devant être imédiate, je t'anvois la dépêche à Miclaouchany.

Une affaire importante m'oblige à partire demain pour Bakeou, par le train de onze heures, je serai de retour après demain. En attendant, fais-moi connaître le jour de ton départ pour Bucarest, afin que l'on porte à la gare la caisse dont tu veux bien te charger pour ma fille.

Te verrai-je avant ton départ? Si non au revoir à Bucarest dans le commencement de mai... et tout à toi,

V. Alecsandri

Mes amitiés à Mr et Md. Stourza.

Mircești, miercuri, [aprilie 1879, 1880] [1]

Iubite prietene,

Te-am așteptat la prînz și chiar după, pentru a-ți da depeșa alăturată, venită pentru tine la Mircești. Răspunsul trebuind să fie făcut numaidecît, îți trimit depeșa la Miclăușani.

O afacere importantă mă obligă să plec mîine la Bacău, cu trenul de ora unsprezece, mă voi reîntoarce poimîine. Pînă atunci, fă-mi cunoscută ziua plecării tale la București, pentru ca să fie dusă la gară lada cu care vrei să te însărcinezi pentru fiica mea.

Te voi vedea înaintea plecării tale? Dacă nu, la revedere la București, la începutul lui mai... și al tău,

V. Alecsandri

Amiciţiile mele d-lui și d-nei Sturdza.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

394

Mircesti, 9 [mai, s.n.] 1879, ora 5,30 [1]

Cogălniceano, Jassi,

Suis appelé à Bucarest [2], partons ce soir, regrette ne pouvoir suivre ton conseil, au revoir là-bas.

Alecsandri

Mircești, 9 [mai, s.n.] 1879, ora 5,30[1]

Kogălniceanu, Iași

Sînt chemat la București[2], plecăm în seara aceasta, imi pare rău că nu-ți pot urma sfatul, la revedere acolo.

Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

395

București, 29 iun. [1879][1]

Dragă,

Astăzi e Sfîntul Petru și Pavel. E sărbătoarea matale. Îți trimit o mie de sărutări de împărțit cu copiii și cu Gogu. Eu sînt sănătos și foarte bine la amicul nostru, la cneazul[2], cu toate acestea mult doresc să vin acasă.

Cînd oi scapa de-aice? Nu știu!

Cred că eşti foarte mulţemită de a te găsi cu Margarita şi cu tot neamul.

Acum eşti adevărata bunică..., deşi nu încă babă. Scrie-mi cum vă aflaţi. Multe amicii din partea lui Alecsandru.

V.A.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

396

Mircesti, 4 août 1879

Mon cher vieux,

Tu es de nouveau tout puissant[1], tu fais des circulaires magnifiques qui se laissent lire comme de beaux morceaux de litterature. Puissent tes prefets s'en pénétrer pour l'accomplissement de leurs devoirs !

En attendant, je viens te demander un service, mais, tu sais, je ne veux pas être refusé.

Tu connais de longue date Costaki Kozoni [2], il est un de nos plus anciens et de nos meilleurs employés de la Douane. Ton collègue D. Stourza, en entrant au ministère, a cru devoir oublier ses services, pour le remplacer par un certain Isăcesco... combinaison, soi-disant, politique, qui peut-être inscrite sur la grande liste des sottises du jour.

Cozoni se trouve aujourd'hui sans emploi. Ai-je besoin de te le recommander? Non, car tu le connais suffisamment, et j'ai tout lieu de croire que tu lui accorderas ta protection.

Tu fais partie du Conseil d'administration des Chemins de fer Lemberg-Cernovitz-Jassi; et puisque le Gouvernement a décidé de bâtir une nouvelle gare à Bourdejeni, je viens te demander de faire obtenir à Cozoni le brévet d'expéditeur du chemin de fer, poste occupé jusqu'aujourd'hui, à Iţcani, par un juif.

Cozoni t'en parlera si tu veux lui accorder quelques minutes d'audience dans ton musée [3] qu'il désire beaucoup visiter..

Un petit coup d'épaule de ta part, et mon cousin te devra une position due à ses anciens services et à son expérience en matière de douane.

Allons, cher vieux, fais cela pour lui, car c'est un de tes plus fervents partisans et admirateurs.

A bientôt, au Sénat, et tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 4 august 1879

Iubite prietene,

Ești din nou atotputernic![1] faci circulare minunate care se lasă citite ca niște frumoase bucăți de literatură. De-ar putea prefecții tăi să fie pătrunși pentru îndeplinirea datoriei lor!

Pînă atunci, vin să-ți cer un serviciu, dar știi, nu vreau să fiu refuzat.

Îl cunoști de mult pe Costache Cozoni [2], el este unul dintre cei mai vechi și mai buni amploaiați ai Vămii. Colegul tău D. Sturdza, intrînd în minister, a socotit că trebuie să uite serviciile lui, pentru a-l înlocui cu un oarecare Isăcescu... combinație, așa-zis, politică, care poate fi înscrisă pe marea listă a prostiilor zilei.

Cozoni se găsește astăzi fără serviciu. Mai este nevoie să ți-l recomand? Nu, pentru că îl cunoști destul de bine și am tot dreptul să cred că îi vei acorda protecția ta.

Faci parte din Consiliul de administrație a căilor-ferate Lemberg-Cernăuți-Iași; și pentru că guvernul a hotărît să clădească o nouă gară la Burdujeni, vin să te rog să faci ca să obțină Cozoni brevetul de expeditor al căii-ferate, post ocupat pînă astăzi, la Ițcani, de un evreu.

Cozoni îți va vorbi despre aceasta dacă vrei să-i acorzi cîteva minute de audiență în muzeul [3] tău pe care dorește mult să-l viziteze...

Un mic sprijin din partea ta, și vărul meu îți va datora o situație corespunzătoare vechilor sale servicii și experienței sale în materie de vamă.

Atunci, iubite prietene, fă aceasta pentru el, căci este unul dintre partizanii și admiratorii tăi cei mai zeloși.

Pe curînd la Senat, și al tău,

V. Alecsandri

397

Mircesti, 10 august 1879

Mon cher Alcaze [1],

Je te prie de me faire savoir si tu possédes le billet de six mille francs que j'ai donné en cadeau de noce à ma niéce Madame Charles Bal?

Quelle argent as tu avancé sur cette somme à son mari, et finalement combien tu as a recevoir en comptant les intérêts jusqu'à ce jour?

Vas-tu bien? Ta fabrique prospère-t-elle? Es-tu toujours en voyage? Moi je compte partir très prochainement à Bucarest pour aller prendre part aux luttes du Sénat.

Tout à toi de cœur,

V. Alecsandri

Mircești, 10 august 1879

Iubite Alcaz,[1]

Te rog să mă înștiințezi dacă posezi biletul de șase mii de franci pe care l-am dat drept cadou de nuntă nepoatei mele doamna Charles Bal?

Ce bani ai avansat, pe această sumă, soțului ei, și pînă la urmă cît ai de primit socotind și dobînda pînă astăzi?

Ești bine? Fabrica ta prosperă? Mai ești încă în voiaj? Eu socotesc să plec foarte curînd la București pentru a lua parte la luptele de la Senat.

Al tău din inimă,

V. Alecsandri

398

București, 5 sept. 1879

Dragă,

Am sosit cu bine aice, deși nu am închis ochii toată noaptea, după obiceiul meu. Am găsit pe amicul nostru Alecsandru [1] sănătos și am pus la cale împreună ca să dejunăm și să pranzăm acasă pentru a nu ne mai expune de a mînca bucate de pe la hanuri.

Cred și sper că ai umblat bine prin coclaurile Patrașcanilor și că ai terminat cu cucoana Catinca. Te rog foarte mult să nu faci mai mult decît iartă puterile omenești, să nu te ostenești peste măsură, să te ferești de a cădea bolnavă căci moșneagul are nevoie de baba lui. Eu îți promit că mă voi păzi precum mi-ai recomandat.

Te sărut împreună cu Gogu. Alecsandru îți trimite sărutări și-ți mulțumește pentru pere.

V. Alecsandri

399

București, gioi, [septembrie 1879] [1]

Dragă, sper că te-ai întors cu bine la Mircești. Aș vrea să știu pentru ce te-ai întors iar la Patrașcani? Ca să examinezi pădurea numai, sau ca să dai moșia pe seama lui Hausknecht? El mers-au acolo împreună cu mata? Fiindcă 15 septembrie se apropie, să îngrijește oare Hausknecht [2] ca să-mi aducă cei 17500 franci ce are a-mi plăti? Vasili [3] reușit-au a face ceva cu Borzeștii?

Te rog să mă înștiințezi despre toate aceste. Totodată fă-mi cunoscut dacă cucoana Catinca primește ca să depun banii lui moș Costachi la tribunalul de Bacău?

Aice am mare necaz cu păcatoşii cei de actori la repetiţii. Cu toate acestea, sînt sănătos şi aştept ca să înceapă Senatul a lucra. Te sărut şi doresc să te ştiu sănătoasă, precum şi Gogu. *V. Alecsandri*

400

Bucureşti, luni, [septembrie 1879]

Dragă, sînt foarte mulţemit că te ştiu întoarsă acasă [1] şi că, în sfîrşit, m-am achitat de datoria către c.c. Catinca [2] Una mai puţin ! Nu mi-ai scris însă dacă se învoieşte dumneaiî ca să depun la tribunal banii lui Costachi, nici dacă Vasili au revenit la Mircesti şi dacă au reuşit a găsi un posesor sau a vinde locuri la ţărani.

Sper că eşti sănătoasă şi că ai regăsit pe Gogu în buna stare sub privegherea d-nei Leonard. Eu sînt sănătos şi foarte bine instalat la Alecsandru [3]. Primesc în fiecare zi cîte o scrisoare de la Baligot [4] şi constat că amicul nostru se află într-un grad de exaltare bolnăvicioasă. El cere acum ca numaidecît Doamna să se coboare la casa-i, iar nu la otel, cînd s-a întoarce la Paris, şi alte multe care sînt cu neputinţă. Nu mai ştiu ce să-i răspund.

La Cameră au început discuţii violente, amestecate cu scandaluri şi injurii. Kogălniceanu tratează pe Vernescu de cap sec. Vernescu îi răspunde că-i un nebun bătrîn, care mănîncă cantaride şi merită să fie închis la Balamuc ! . . . şi toate aceste graţiozităţi spuse în gura mare dinaintea publicului şi a consurilor [*sic*] străini.

E foarte trist de a videa asemine scene de crăşmă petrecîndu-se în Camera deputaţilor.

La Senat nu au început încă lupta, dar sperăm că va presida mai multă demnitate în discuţii.

Mă ocup cu *Despot* asistînd la repetiţii şi făcînd pe profesorul de declamaţie, însă am mare greutăţi de a-i face pe actori să înţeleagă rolurile lor. Oricum, cea întăi reprezentaţie va avea loc la 30 septembrie. Am reţinut o logie pentru

mine, sperînd că vei veni să asiști la triumful sau la căderea piesii.

Am fost ieri, duminică, de am petrecut ziua la Ghergani și am mulțumit d-nei Ghica pentru godacii ce ți-au trimis. I-am promis să-i dau hultoane de pere și de persici, d-nei ni-au făgăduit crenguți de lieră și alte pentru borduri de straturi.

Pe aice-i săcetă mare. Nici o arătură de toamnă nu se poate face și e mare lipsă de popușoi. Cred că după ploile care au fost la Mircești păn-a nu pleca eu, arăturile s-au efectuat la noi, sub îndemnul harnicei mele gospodine.

Am primit un ravaș de la Madame Leonard, spune-i din parte-mi că păn-a nu se termina chestia jidanilor, nu e nimic de făcut cu minestrii.

Alecsandru te sărută o dată. Eu de o sută de ori, precum și pe Gogu.

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

401

Mircești, 16 sept. 1879

Iubite moș Pisoi,

Am venit să petrec vro trei zile la Mircești și aice am aflat că pe moșia Drăgușani, a d-nei Alecsandrina Lipan, iar s-a făcut un șanț ce întrerupe comunicația pădurei mele din Pătrășcani cu gara Răcăciuni.

În urma reclamărilor mele, dl. ministru a Lucrărilor Publice au trimis un ordin Prefecturei sub no. 8 362 și, pe temeiul acestui comunicat, prefectul au adresat alt ordin subprefectului plasei Răcăciuni, no 6 026, punîndu-i îndatorire ca să se astupe șanțul.

Subprefectul, la rîndul lui, au pus însărcinare primarului comunei Drăgășani ca să se ia imediat dispoziție pentru deschiderea drumului..., însă toate aceste diferite ordine au rămas în șanț!!

Te rog dar, frate Pisoi, să intervii tu, cu autoritatea ta, și să obligi pe subprefectul plasei Răcaciuni a respecta ordinele venit chiar de la ministru.

E timp să înceteze această anarhie și să se restabilească odată pentru totdeauna circulația unui drum vechi și necesar satelor din acele locuri. Din cauza relei voinți a d-nei Alexandrina Lipan, sau a vechilului ei, Hausknecht întîmpină mari greutăți pentru transportul lemnului din Patrașcani, și pagubele ce suferă îl pune în poziția de a întîrzia plata banilor ce are a-mi da pentru pădure.

Sper că tu vei regula acest bucluc precum te va consilia vechia noastră amicie și dar te îmbrățișem cu dragoste,

V. Alecsandri

Complimentele noastre d-nei Pisozki și sănătate lui Alexandrel.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

402

Vineri, [21 septembrie 1879][1]

Dragă,

Ți-am comandat o rochie foarte simplă, dar care sper că ți-a placea. A fi gata vineri și ai să o găsești acasă cînd îi sosi aice.

Am scris lui Hausknecht ca să-mi aducă banii. Nu mi-au răspuns încă sub cuvînt că sînt în cușcă, însă acum trebuie să fi ieșit. Ce mi-a răspunde, nu știu. Dacă ai putea mata să te răpezi la Roman duminică, ca să te întîlnești cu el, bine

ai face. Mata ai pricepe gîndurile lui și mi le-ai comunica grabnic printr-o scrisoare.

Sînt sănătos. Te aștept în ziua de 29 sept.

Mii sărutări,

V.A.

CĂTRE GEORGES DUCA

403

Bucarest, 22 sept. 1879

Mon cher Georges,

Je t'avertis que la première représentation de mon drame *Despot-Vodă* aura lieu de demain, dimanche, en huit, c'est-à-dire le 30 de ce mois. Si le cœur t'en dit, fais-le moi savoir pour te faire retenir une loge.

En même temps rends-moi le service de me renseigner sur le contrat passé entre Mr Guillot et Hausknecht pour la livraison des traverses. Combien de traverses celui-ci s'est-il engagé de livrer et à quel prix? Combien il a déjà livrées et quelles somme il a encore à toucher?

J'ai vu ta belle mère [1], plus belle et plus amicale que jamais Je vous embrasse tous les deux en attendant... le *troisième.*

Tout à toi,

V. Alecsandri

București, 22 sept. 1879

Iubite Georges,

Te înștiințez că prima reprezentație a dramei mele *Despot-Vodă* va avea loc de mîine, duminică, în opt, adică la 30 ale lunii. Dacă îți face plăcere, anunță-mă pentru că pun să ți se rețină o loje.

Totodată, fă-mi serviciul de a mă informa asupra contractului stabilit între dl. Guillot și Hausknecht pentru livrarea traverselor. Cîte traverse s-a angajat acesta să-i livreze și cu ce preț? Cîte a livrat deja și ce sumă are încă de primit.

Am văzut-o pe soacra ta[1], mai frumoasă și mai prietenoasă ca niciodată. Vă îmbrățișez pe amîndoi așteptînd.?. pe al *treilea*.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

404

București, miercuri, [26 septembrie 1879][1]

Dragă, am văzut chiar acum pe Alterescu, care au sosit de la Roman. El au vorbit cu Hausknecht și l-au întrebat dacă aduce banii?

Tărtanul au început iară a pomeni de nouăzeci de mii de cercuri ce s-a fi tăiat din pădurea Patrașcanilor, de locu l lui Ion Irimia, într-un cuvînt de toate fleacurile ce are obicei a pune înainte de cîte ori vine timpul ca să plătească banii. Au mai adăogat și altele tot așa de încurcate.

Cînd îi veni mata aice, ne-am concerta și cu Alecsandru, și cu Alterescu ce măsuri sînt de luat. Pănă atunce, te rog să mai îndemni pe Hausknecht a veni aice, odată cu mata, pentru ca să punem la cale ce a fi mai bine de cuviință.

Voi merge la gară sîmbăta dimineața ca să te aștept. Reprezentația va fi negreșit duminică și doresc ca să asiști la ea. Eu sînt sănătos. Astăzi încep discuțiile la Cameră în chestia jidanilor. Mă duc acolo să ascult oratorii care au să vorbească în contra proiectului guvernului.

Te sărut împreună cu Gogu.

V.A.

Adă contractele lui Hausknecht ,precum și hartia prin care se angajiază a plăti în anul acesta prețul lemnului de Mircești.

405

București, miercuri, [octombrie 1879]

Dragă, a doua zi după plecarea matale au început a ploua cu cofa și astăzi chiar au cazut ploaie înghețată. Eu, cuminte, șed în casă și nu ies decît ca să merg la masă.

Am primit astăzi o scrisoare de la dl. Sachelari, care m-au bucurat. Veștile ce mi le-au dat cred că le cunoști și mata, fiindcă dl. Sachelari trebuie să fi venit la Mircești.

Mi se pare că jidanul e strîns bine cu ușa și poate că ne vom putea despăgubi mai mult decît am crezut.

Am aflat de la doctori că epidemia ce cosește copiii e foarte întinsă.

Prudența cere dar ca Margareta să nu vie la București. Spune lui Mitică și Mariei să steie la Mircești.

Vă sărut pe toți,

V. Alecsandri

406

Gioi, București, [12 ocombrie 1879] [1]

Dragă,

Ieri am vorbit două ore la Senat în chestia jidanilor și astăzi am luat măsuri spre a pune poprire pe banii ce are a lua Hausknecht de la Compania drumurilor-de-fier. În curînd voi trimite o împuternicire lui Alterescu pentru ca să puie secfestru pe toată averea talharului, lemnul ce s-ar găsi prin diferite gare, precum și acel din pădurea Patrașcani.

Vasili este bolnav, el nu poate să alerge necontenit cînd la Răcăciuni, cînd la Bacău, cînd la Roman. Darea lui Hausknecht pe mîna procurorului nu se poate efectua, după cum spun oamenii competenți în materie de procedură. Prin urmare, trebuiește lucrat fără precipitare, dar conform procedurei indicate de legi.

Ne-am găsit în față cu un hoț, trebuie să căutăm a scăpa din foc, cît vom putea, fără a ne mîhni, fără a ne face sînge rău. Fii dar liniștită ca o damă hailaifă și asigurează popușoiul din coșere, căci el reprezintă o avere întreagă pentru noi. Bun e Dumnezeu! Cu chibzuire și cu hărnicia matale vom scăpa de nevoi. Răbdare numai și veselie cît sîntem sănătoși.

Vă îmbrățișez pe toți, Alecu asemine,

V. Alecsandri

Scrie-mi ce-i pune la cale cu Alterescu. Trimite pe Vasilî la Roman ca să afle prin Mihăiță Jora sau altul dacă somația au fost dată de portărel lui Hausknecht?

407

București, 14 oct. 1879

Dragă,

Precum te-am înștiințat, am pus poprire la Direcția drumului-de-fier asupra sumei de 19 000 lei noi ce are a lua Hausknecht; fiind însă că portărelul de Roman au întărziat cu dara somației în primirea lui Hausknecht, sau cu lipirea ei de ușa casii lui, tărtanul au profitat de au făcut sesiune unui bancher, anume Marmoroș Blanc. Somația au plecat de aice la 1 oct., au ajuns la Roman la 2 oct. Cum dar portărelul au lipit-o numai la 6 oct. și astfel au dat timp lui Hausknecht să facă sesiune lui Marmoroș la 5 oct.? Aice este o tălhărie pe care o va plăti scump dl. portărel. Cu toate aceste însă poprirea este făcută și acum rămîne ca Tribunalul de aice să hotărască dacă este valabilă; în curînd vom ști cum rămîne.

Pănă atunce, îți trimit în plicul acesta următoarele hîrtii:

1 O procură generală ce-ți dau matale pentru ca să pui secfestru pe averea lui Hausknecht și să urmezi după toate formele în numele meu.

2 O nouă somație adresată tîrtanului pentru ca să-mi plătească suma de 10 000 fr. Trimite pe cineva la Roman ca să starnească a se da somația sau a se lipi pe ușa casei lui Hausknecht. Vei găsi aice două exemplare din acea somație: una e destinată pentru jidan, iar cealaltă, vizată de corpul de portărei, și certificatu în ce anume zi Hausknecht au primit somația lui să se înafișeze aice: strada Calvină 5.

Mîni ți-oi trimite suplica către Tribunalul de Bacău pentru secfestruarea întreagă avere a jidanului.

Termenul plății de 10 000 fr. fiind la 15 oct., trebuie ca somația să i se prezente 24 ore în urmă.

Am primit scrisorile Mariei, dar fiindcă eu nu am timp de răspuns, sărută pe toți din parte-mi, mai cu seamă pe Margărita și pe Gogu, îți trimit o mie de sărutări de împărțit.

V. Al.

Cere *Monitorul* [1] de gioi ca să citești discursul meu la Senat. El au produs o mare impresie.

408

București, luni, [octombrie 1879

Dragă, Mitică mi-au scris din partea matale îndemnîndu-mă a veni la Mircești pe vreo cîteva zile, sau la din contra, vei veni d-ta aice. Nici un vojag [*sic*] nici altul nu sînt necesare. Eu am pus poprire pe banii ce are a lua Hausknecht de la Companie și aștept ca tribunalul să hotărască dacă se cuvine să primesc eu acei bani, sau Marmoroș Blanc, către care Hausknecht au făcut sesiune, sper însă că voi pune mâna macar pe o parte din ei. Ți-am trimis matale o împuternicire deplină pentru ca să iei toate măsurile necesare în chestia ce ne preocupă. Nu face încă întrebuințare de dînsa și așteaptă mai întăi instrucțiunile mele, potrivite cu opinia oamenilor competenți.

Ți-am trimis în același plic două exemplare de somație adresate lui Hausknecht pentru plata a 10 000 franci în

ziua de 15 oct. Poartă de grijă ca, fără întârziere, una din acele exemplare să se deie tartanului sau să se lipească pe ușa casei lui de către portărel, iar cealaltă portarelul să o înapoieze aice după formalitățile obicinuite.

Mai trimit o procură d-lui Sachelari, avocat, la Bacău, pentru ca să ceară de la Tribunal secfestrul pe tot lemnul ce-l are Hausknecht la garele Răcăciuni și Adjud și pe acel din pădure, oricum ar fi.

Am scris astăzi lui Rașcanu, la Galați, ca să cerceteze dacă Hausknecht are vreun depozit de lemne acolo și în acest caz să mă înștiințeze pentru ca să cer de la Tribunalul de Galați punerea secfestrului pe acel depozit.

Cînd dar diversele secfestre vor fi puse în Bacău, Roman, Răcăciuni, Adjud, Galați, voi cere și rezilierea contractului. Atunci voi proceda la numirea de arbitri pe calea legală. Aceasta este procedarea cea mai nimerită.

Fiindcă Juda continuă a taia și a scoate lemne din pădure, trebuie mai întîi să pun capăt acestei tălhării și apoi să numesc arbitri care să hotărască litigiul dintre noi, căci jidanul umblînd fugar, numirea arbitrilor s-ar putea t[ă]răgăna încă o lună poate, iar în vremea aceasta el ar urma înainte cu furatul lemnului.

Nu te tulbura și fii ca mine liniștită, căci, trebuie să fii cu sînge rece pentru ca să poți scapa ceva din casă cînd te cuprinde focul.

M-am înțeles aice cu mulți deputați și senatori pentru ca să reclamăm drumul-de-fier Adjud-Okna [1]. Poate vom reuși.

Pe aice plouă toată ziua. Nevrînd a mă expune la răceli, am șezut binișor în casă. De aceea fii cuminte ca mine și nu te mai expune la drumuri costisitoare în care ai putea răci.

Vă sărut pe toți,

V. Alecsandri

Alterescu mi-au telegrafiat ca să-i trimit procura, dar m-am făcut că nu pricep, urmînd astfel sfaturilor ce mi-ați dat și mata și Marie.

Am mai dat 12 fr. ficiorului lui Mitică pentru dresul sobelor.

409

București, 16 oct. 1879

Dragă,

Ieri ți-am trimis somația adresată lui Hausknecht pentru plata a 10 000 fr. Acum îți trimit suplica către prezidentul Tribunalului de Roman pentru punerea de secfestru pe tot avutul tartanului din Roman, lemnul de la gară, mobila etc.

Asemine suplică am trimis și prezidentului de Bacău, împreună cu o procură avocatului Leon Sachelari pe care mi l-au recomandat amicul nostru Alecsandru.

Voi trimite încă una prezidentului Trib. de Galați îndată ce Rașcanu mi-a răspunde pentru ca să mă informeze ce lemn poseda Hausknecht la schela Galațului.

Mata trimite îndată la Roman suplica aice alăturată, pentru ca să nu se întîrzie punerea secfestrului.

Vezi că *Despot* și Senatul nu mă opresc de a mă ocupa de interesele noastre..., fii dar liniștită și încredințată că Alecu și eu vom mânca cu multă plăcere berbecul ce mi-ai trimis.

Eu sînt silit a mai ședea până la sfîrșitul lunii, fiind Senatul prelungit până atunce, dar n-ai grijă despre sănătatea mea.

Vă sărut pe toți,

V. Alecsandri

Avînd nevoie de contract aici, nu pot să ți-l trimit.

410

București, miercuri [octombrie 1879] [1]

Dragă,

Moș Pisoi au fost aice pe două zile, împreună cu un nepot a lui pentru un proces. Îi încredințez jacheta matale ca să o lase la gară mâni dimineață. Spune lui Mitică că revolverul

lui se găsește la polițmaistru din Adjud care nu vrea să-l dea decît în mîna lui. Cînd a fi să plece spre București, ar face bine să telegrafieze polițmaistrului să-i iasă înainte la gara de la Adjud, cu pistolul în mănă.

Pe aici plouă mereu. Sîntem sănătoși.

Dacă este cu putință, bine ar fi să se numere în pădurea din Patrașcani numărul copacilor tăiați de Hausknecht. Tot asemine cred nimerit a face constatare prin subprefectul sau prin Zmeu cît[e] lemne, butuci, crengi, strujini etc. mai posedă jidanul în luncă.

Vă sărut,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

411

Mircesti, 5 nov. 1879

Cher vieux,

Tu as raison, perturbation universelle: *în cer ca pre pămînt.* Et comment veut-on que les esprits soient sains dans un pays où le climat este soumis à des perturbations folles? Hier il a fait 25 degrés de froid at aujourd'hui quatre degrés de chaleur?...

Quel beyzadé [1] peut être assez fortement constitué au phisique ainsi qu'au moral pour resister à des hauts et des bas de cette nature? Fut-on président du Sénat, [2] on glisse insensiblement sur une pente fatale pour arriver à plusieurs degrés au dessous du niveau intellectuel.

„Le masque tombe, Ciuber reste et le Président s'évanouit".

Je viens de lire dans le *Moniteur* le discours dont l'autre Beysadé [3] s'est soulajé, après une rumination de plusieurs années. C'est le produit d'une haute gymnastique oratoire;

c'est un morceau d'éloquence à bisseps, qui avait, sans doute, l'intention d'enlever le Sénat à bras tendus et de la promener ainsi sur la corde raide du patriotisme... sans balancier. Mais les sénateurs sont d'un lourd ! et le tour est manqué. Le recommencera-t-il? j'en doute, car le fiasco provenant d'un premier début compromet diablement les exercices de trapèze parlamentaire.

C'est égal, les deux Beyzadés font bien dans le paysage, l'un vis-à-vis de l'autre, se mesurant de l'oeil comme deux chiens de faïence, enfermés dans une cage de lion. De loin cela produit un mirage, on croit qu'ils vont s'entredévorer, mais, *as pas peur*, pas si Beysadés que ça.

De la comédie, oui, du drame, non.

A propos de comédie, je rumine la mienne, dans les intervalles de répit que ma rage de dent veut bien me laisser et je cherche à grouper mes *Envieux* [4] de façon à les mettre au relief. Le sujet me parait bon à étudier, et le défaut de l'envieux excellant à fustiger..., mais Soimescu [5], va se facher tout rouge et Damet [6] aussi, et Cogalniceano item. Tant mieux, se sera là le grand succès de la pièce.

Voilà ma rage de dent qui vient se mêler à notre conversation, je m'arrête pour fumer une cigarette.

C'est fait, la fumé m'enveloppe d'un nuage à travers lequel j'entrevois la figure de notre ministre des Finances, effet du tabac, sans doute. Quelle générosité de sa part d'avoir donné *un tutun* à Orachano [7] pour le consoler de son déménagement du *Moniteur* ! La place dont il l'a gratifié — à 1000 francs par mois — est, j'aime à le croire, justement celle qu'il a promis à mon gendre, il y a de cela quelques douze mois. Grand merci à notre savant financier — j'allais dire finnassier — il a une façon toute particulière de tenir les angajements envers les personnes qui lui portaient de l'amitié, et ses procédés à mon égard sont d'une gentilhommerie parfaite. C'est bien, je lui revaudrais cela en temps et lieu.

C'était pourtant un si brave et charmant garçon ! *Quantum mutatis ab illo* ! Puisse le rachat des chemins de fer lui être léger et Varziu [?] lui être propice.

Nous ne faisons une fête de te voir dans nos parages et nous désirons que la neige fonde sous tes pas. Le ministre

qui fait tant de merveilles ne pourrait-il pas soumettre à la Chambre un projet de loi pour la fonte? Les députés voteront comme un seul homme, ils sont si fondants!

Mille amitiés de la part de la colonie de Mircesti pour celle de Ghergani,

V. Alecsandri

A-t-on enfin joué le drame du militaire[8]...X? Quel a été son sort? Qu-a-t-il produit? Et le drame de Hajdeu[9]? Est-ce une pièce de valeur? Quand joue-t-on la nouvelle comédie en vers d'Ollanesco [10]? Je crains que le publique ne soit incapable de l'apprecier. Et Sion?

Mircești, 5 nov. 1879

Iubite prietene,

Ai dreptate, perturbare universală: *în cer ca pre pămînt* *. Și cum să fie spiritele sănătoase într-o țară în care climatul este supus la perturbări nebunești? Ieri au fost 25 de grade de frig și astăzi patru grade de căldură!

Ce beizadea [1] poate să fie așa de zdravăn clădit, atît ca fizic, cît și ca moral, pentru a rezista la urcări și la coborîri de asemenea natură. Oricît ai fi de președinte al Senatului[2]. aluneci, fără să bagi de seamă, pe o pantă fatală pentru a ajunge la mai multe grade sub nivelul intelectual.

„Cade masca, Ciubăr rămîne și președintele leșină."

Am citit acum în *Monitor* discursul de care s-a ușurat cealaltă beizadea [3], după ce l-a rumegat mai mulți ani. Este produsul unei înalte gimnastici oratorice; este o bucată de elocință cu bicepși, care avea, fără îndoială, intenția de a urni Senatul cu brațele întinse și de a-l plimba astfel pe coarda întinsă a patriotismului... fără balansoar. Dar senatorii sînt greoi și încercarea a dat greș. O va relua el? mă îndoiesc, căci nereușita, provenind de la un prim debut, stînjenește al dracului exercițiile de la trapezul parlamentar.

Este egal, cei doi beizadea arată bine în mijlocul peisajului, unul în fața celuilalt, măsurîndu-se din ochi ca doi cîini de faianță ** închiși

---

* În original, în limba română.

** În limba franceză expresia: *jouer aux chiens de faïance* înseamnă „a se privi unul pe celălalt cu ochi ficși și iritați, furioși".

într-o cușcă de leu. Din depărtare aceasta produce un miraj, se crede că ei au să se sfîșie, între ei, dar, *nu-ți fie frică*, nici chiar atît de beizadea!

Comedie, da, dramă, nu.

Apropo de comedie, eu o rumeg pe a mea în răstimpurile de liniște pe care binevoiește să mi le lase nevralgia mea dentară și caut să grupez pe *Invidioșii* [4] mei în așa fel încît să-i pun în relief. Subiectul mi se pare bun de studiat și defectul invidiei foarte bun pentru a fi biciuit..., dar Șoimescu [5] are să se supere rău și Damet [6] de asemenea, ba încă și Kogălniceanu. Cu atît mai bine, aceasta va însemna succesul piesei.

Iată durerile mele de dinți, care vin să se bage în convorbirea noastră, mă opresc pentru a fuma o țigară.

S-a făcut, fumul mă învăluiește într-un nor prin care întrevăd figura ministrului nostru de Finanțe, efect al tutunului, fără îndoială. Ce generozitate din partea sa de a fi dat *un tutun* * lui Orășanu [7] pentru a-l consola de scoaterea lui de la *Monitor*! Locul pe care i l-a dăruit — cu 1 000 franci pe lună — este, îmi place să cred, tocmai acela pe care l-a făgăduit ginerelui meu, sînt de atunci douăsprezece luni. Multe mulțumiri marelui nostru savant financiar — era să spun șmecher **, are un fel cu totul particular de a-și ține făgăduielile față de persoanele care îi purtau prietenie și procedeele sale față de mine sînt de o perfectă noblețe. Foarte bine, am să-i întorc aceasta la timpul potrivit.

Era cu toate acestea un băiat așa de cumsecade și încîntător! *Cu totul altul decît era* *** Fie ca răscumpărarea căilor-ferate să-i fie ușoară și Varziu [?] să-i fie propice.

Ne facem o sărbătoare din a te vedea pe meleagurile noastre și dorim ca zăpada să se topească sub pașii tăi. Ministrul care face atîtea minuni n-ar putea să supună Camerei un proiect de lege pentru topire? Deputații vor vota ca un singur om, se topesc așa de ușor!

Mii de amiciții din partea coloniei de la Mircești pentru cea din Ghergani,

V. Alecsandri

S-a jucat în sfîrșit drama militarului [8]... X? Ce soartă a avut? Ce a produs? Și drama lui Hasdeu [9]? Este o piesă de valoare. Cînd se joacă noua comedie în versuri a lui Ollănescu [10]? Mă tem ca publicul să nu fie în măsură să o aprecieze. Și Sion?

---

* În original, în limba română.

** În limba franceză, joc de cuvinte: *financier* = financiar, *finnassier* = șmecher.

*** În original, în limba latină.

Mircesti, 6 nov. 1879

Mon cher vieux, dis-moi vite comment tu vas? Ta bronchite commence-t-elle à devenir moins... téchnique? Te sens tu plus soulajé? En tout cas ne sors pas encore et vas pas t'exposer à une rechute, sous le prétexte fallacieux que nous sommes de bronze. Avec le climat destructeur de notre pays le bronze, lui même, est sujet à subir des avaries.

Le soir de mon départ de Bucarest, il faisait un ciel agréablement étoilé, le jour de mon arrivée à Mircesti, le ciel portait une belle robe d'azur, et tout-à-coup, dans la nuit, l'hiver, l'horrible bonhomme est venu faire les cent coups. Un cahsse-neige épouventable a tourmanté la Moldavie pendant 24 heures et lui a mis sur les épaules le fameux manteau blanc qui est si mauvais conducteur de la chaleur! Et maintenant nous voici en plein saison de frisson, de nez violets, d'éternuements, et en un mot de tout ce qui constitue les plaisirs de l'hiver! Horror! horror! Pour ma part, je me considère comme un navire pris dans les glaces des mers du Nord. Pourrai-je bouger d'ici avant la fonte? C'est une question à débattre auprès du poêle. Mais, le Sénat? dira-t-on, hé bien, je m'en *écsoflise* * pour cause de santé et d'occupations littéraires. Tu appuiras ma demande de congé illimité, et j'ose espérer que les autres *maturi*, mes collégues, ne feront pas de difficultés pour me laisser tranquillement calfeutré dans ma petite bicoque. Dans le cas contraire, j'écris une comédie intitulée *Senatorii* et, ma fois, tant pis pour quelques uns de mes compagnons d'ennui parlamentaire.

Comment va Charles [1]? Comment se porte notre chère garde-malade, Madame Ghica? Je la prie de croire que si je n'étais à moitié gelé, rien qu'en voyant la neige sous mes fenêtres, je me rendrai à Bucarest pour aller cahque jour

* Formă verbală construită de poet după verbul grecesc ἐξοφλω = a achita, verb care, intrat în limba română sub forma: *a exoflisi*, cu sensul de „a încheia, a termina, a achita", a fost frecvent folosit în trecut.

te tenir compagnie et causer avec toi, comme à l'ordinaire, de choses qu'engendrent la mélancolie.

Pourtant j'aime mieux te savoir hors du lit. Cette pensé m'encouragera, peut-être, à sortir de ma chambre pour risquer le voyage de Bucarest à travers la bise... brrr !

Tout à toi et mes amitiés aux tiens,

V. Alecsandri

Mircești, 6 nov. 1879

Iubite prietene, spune-mi iute cum te simți? Bronșita ta a început să devină mai puțin... tehnică? Te simți mai ușurat? În orice caz, nu ieși încă și nu te expune să te întoarcă boala, sub pretextul înșelător că sîntem de bronz. Cu climatul distrugător al țării noastre, chiar și bronzul este supus avariilor.

În seara plecării mele din București, era un cer plăcut înstelat, în ziua sosirii mele la Mircești, cerul purta o frumoasă rochie de azur, și, deodată, peste noapte, iarna, groaznica babă Dochie, a venit să se arate. Un viscol îngrozitor a bîntuit Moldova timp de 25 de ore și i-a pus pe umeri faimoasa haină albă care este așa de rea conducătoare de căldură! Și acum iată-ne în plină vreme a tremuratului, a nasului vînăt, a strănuturilor și, într-un cuvînt, a tot ce formează plăcerile iernii! groaznic! groaznic! În ce mă privește, mă socotesc ca o navă prinsă între ghețurile mărilor din Nord. Voi putea să mă mișc de aici înaintea topirii? Este o chestiune de dezbătut la gura sobii. Dar Senatul? se va spune, ei bine, termin cu* el din motive de sănătate, și de ocupații literare. Tu vei sprijini cererea mea de concediu nelimitat și îndrăznesc să sper că ceilalți *maturi*, colegii mei, nu vor pune piedici pentru a mă lăsa în pace, cuibărit în mica mea colibă. În caz contrar, scriu o comedie intitulată *Senatorii* **, și, pe legea mea, cu atît mai rău pentru unii dintre tovarășii mei de plictiseală parlamentară.

Cum se simte Scarlat [1]? Cum se simte iubita noastră infirmieră, doamna Ghica? O rog să creadă că dacă nu aș fi pe jumătate înghețat numai văzînd zăpada sub ferestrele mele, m-aș duce la București pentru a veni în

* Cf. aici p. 511 subsol.
** În original, în limba română.

fiecare zi să-ți țin tovărășie și să vorbesc cu tine, ca de obicei, despre lucruri care fac să se nască melancolia

Cu toate acestea, îmi place mai mult să te știu afară din pat. Acest gînd m-ar încuraja, poate, să ies din camera mea pentru a risca drumul la București prin crivăț... brrr!

Al tău și amiciţiile mele alor tăi,

V. Alecsandri

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

413

Mircesti, 9 nov. 1879

Monsieur,

Conformément à votre demande je viens d'écrire à Bucarest au sujet du post de professeur de musique que vous occupez à L'Ecole Centrale de jeunes filles et j'aime à croire que Mr le ministre s'empressera de reconnaître vos droits.

En attendant, je vous conseille, d'envoyer à Madame N. Cretzulesco, la femme du ministre del'Instruction Publique, un exemplaire du *Chant de la race latine,* que vous avez publié dernièrement, avec une dédicace écrite de votre main. Elle est bonne musicienne et saura appreciér votre œuvre.

Votre dévoué serviteur,

V. Alecsandri

Mircești, 9 nov. 1879

Domnule,

În conformitate cu dorința dumneavoastră, am scris la București în legătură cu postul de profesor de muzică pe care îl ocupați la Școala Centrală de fete și îmi place să cred că dl. ministru se va grăbi să recunoască drepturile dumneavoastră.

Pînă atunci, vă sfătuiesc să trimiteți doamnei N. Kretzulescu, soția ministrului de Instrucție Publică, un exemplar din *Cîntecul gintei latine*, pe care l-ați publicat de curînd, cu o dedicație scrisă de mîna dumneavoastră. Ea este o bună muziciană și va ști să vă aprecieze opera.

Devotatul dumneavoastră servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

414

Mircești, 9 noiemv. 1879

Moș Pisoi,

„Astfel gerul e de tare
Cît îngheață-n orice loc
Și a gurei resuflare,
Și cenușa de sub foc.
El lipește ochi cu gene,
Pe drumet îl face orb
Și în cuiburi, pe sub pene,
Crapă ouăle de corb."

Ce-o să devenim? Nu știu. Cred că iarna și-a pierdut cojoacele și aleargă nebună pe la noi ca să le găsească. Ea dă buzna în toate casele, fie mari, fie mici, și trecînd, lasă fiori de gheață în urma ei. Noroc încalte de mine că mă găsesc acasă, căci de m-ar fi prins gerul în București, m-aș fi îmbolnăvit de ciudă, de banat și de Senat.

Ai pomenit de iarna lui Kutuzof [1] și a lui Prozorowski; cum să numim iarna actuală? Iarna lui Cremieux sau a lui Strousberg [2], în considerația art. 7 din Constituție și a răscumpărării drumurilor-de-fier; iarna jidovească, aspră, calicoasă, hoțească și năvălitoare! Iarna lui Bismark și a lui Wadington; iarna lui Rosetaki și Brătianu, iarna mișelilor și trădătorilor!

De ne-a ajuta D-zeu să ieşim teferi din braţele ei îngheţate, să aruncăm bolovani în urma noastră, cînd vom intra în primăvară. Păn-atunci însă să stăm ghemuiţi lîngă sobă, amintindu-ne plăcerile şi păcatele tinereţelor; să ne sugem labele ca urşii în bîrlog, crezînd că sîntem exilaţi la Sibir pînă la mart.

Iată la ce ne condamnă clima noastră *eminamente propice*[3], după cum zic dascălii de az-buche în Bucureşti.

Tu stai învălit şi strîns în pat, avînd pe Alecsandrel lîngă tine şi încălzindu-te în privirea lui; eu stau cu familia mea împrejuru-mi, trăind în cea mai bună armonie şi admirînd cu toţii bîiguirile Margaritei. Trecutul stă în extaz dinaintea viitorului, căci trecutul ajunge a fi o petică, după cum îi ziceai tu lui vodă Cuza, cînd îl încălecau copiii.

Francezii zic: *Chacun pour soi.** Eu zic: *Chacun chez soi* **, cînd privesc pe ferestre viscolul care au luat cîmpii, încît printre geamuri aerul pare că tremură de frig. Deci n-am de gînd nicidecum a mă reîntoarce la Bucureşti pînă ce termometrul nu se va sui la un grad potrivit cu natura mea *eminamente susceptibilă*.

Îmi formez acum planul unei comedii şi sper să-mi treacă iarna mai răpide cît m-oi apuca de lucru.

Paulina caută de casă, de moşie şi de noi toţi, după obicei, Mitica merge la vînat din timp în timp. Marie se ocupă cu Margărita şi cu clavirul. Căţeii se bat cu mîţele, iar eu, aşezat la biurou, îţi scriu din partea tuturor:

„Să ne vedem sănătoşi
Ca doi vechi şi buni cucoşi,
Umflîndu-ne pănticul,
Cîntîndu-ne cînticul
Şi prăjindu-ne la soare
Fără grijă de ninsoare!"

Complimente[le] noastre amicale nevestei tale, din partea întregei colonii din Mircesti, şi ţie sărutări.

Amic şi prietin,

V. Alecsandri

---

* Fiecare pentru sine (limba franceză).
** Fiecare la el acasă (limba franceză).

415

Mircesti, 10 nov. 1879

Cher vieux,

Je suis heureux de te savoir en voie de restauration, grâce à l'affectueuse sollicitude de ta garde-malade dont la prudence fait contrepoids à ta présomption d'homme vigoureux. Encore quelques jours de prison, et tu pourras sans inconvénient reprendre ton train de vie agitée, ton mouvement perpétuel. A notre âge... mais assez de conseils... je te souhaite de n'avoir pas besoin de les suivre, mais d'apparaître un de ces quatre matins à Mircesti, n'ayant plus rien de technique dans tes bronches...

Nous causerons politique, forêts, théâtre et nous rirons comme toujorus de ceux qui prétendent avoir fait le ciel et la terre [1] en sous-œuvre. Ces figures grotesques passent et repassent devant mes yeux depuis quelques jours, et semblent solliciter une comédie, dont elles feraient le plus bel ornement. Nous verrons à les satisfaire !

En attendant, je crois avoir découvert le motif réel de l'acharnement de Damé contre *Despot*. Ce monsieur, que l'on suppose être une intéresante épave de la Commune [2], a dû se sentir atteint par ces vers que Tomșa lance à la face de l'aventurier grec:

„Văzut-am pe la noi
Mulți pribegiți fățarnici, viermi palizi de gunoi
Ce vin și-n sînul nostru fac cuiburi veninate." [3]

Il y a vu, sans doute, une allusion personnelle, car le propre de la sottise c'est de se croire le point de mire du monde entier et d'être affligée d'une susceptibilité excessive et aussi d'une outrecuidance sans bornes.

Je suis curieux de voir les n-os de *Românul* [4] et de la *Renașterea* qui s'attaquent de nouveau à toi et à moi, en nos qualités de directeur et d'auteur. Envoie-les moi si tu ne t'en es pas encore servi; je te les conserverai précieuse-

ment, comme on conserve à la préfecture de police de vieilles hardes ayant appartenu à de filous notables.

Je ne crois pas que j'assisterai aux débat du Sénat dans la question du rachat des chemins de fer [5] etc. Je regretterai néanmoins de ne pas entendre les modulations hurlantes de la harpe éolienne qui vibre depuis si longtemps, au souffle de tous les vents. Encore un type à mettre sur la scène, un nom caractéristique: Cogălceveanu! Patience... je ne le manquerai pas.

Quant au beyzadé [6], je me demande s'il donnera cette fois ou bien s'il continuera à garder un silence aussi profond que majesteux, comme il l'a fait à propos de la question israélite [7]. Depuis longtemps la montagne est en couche mais je ne vois pas la souris. Qui sait?... tous ces efforts n'engendreront peut-être qu'un sourire.

Je m'occupe de mettre en ordre mon manuscrit de *Despot*, afin de le livrer à la publicité. Quelle bonne aubaine pour les diverses *hidoase pocituri* du *Românul*! Quel épluchement de marmitons littéraires!... Je m'en réjouis d'avance.

A bientôt notre correspondance de souvenirs. Je te dois deux réponses, et j'ai hâte de payer mes dettes. Que ne puis-je m'acquitter des autres avec la même monnaie!

Mille affectueux compliments de la part de ma femme pour madame Ghica et pour toi. Moi je baise les mains qui te soignent et je serre les tiennes à l'anglaise.

V. Alecsandri

Si tu te risques d'aller au Sénat, explique mon absence à Mr Bosiano [8]. Comment va Charles?

Mircești, 10 nov. 1879

Iubite prietene,

Sînt fericit să te știu pe cale de a te însănătoși, datorită grijii iubitoare a surorii tale de caritate, a cărei prudență compensează pretențiile tale de bărbat viguros. Cîteva zile de închisoare numai, și vei putea să-ți reiei fără nici o greutate viața agitată, mișcarea ta neîncetată. La vîrsta noastră... dar destul cu sfaturile... îți doresc să nu ai nevoie să le urmezi, ci să

apari într-una din dimineţile acestea la Mircești, nemaiavînd nimic tehnic în bronhiile tale...

Vom vorbi despre politică, păduri, teatru şi vom rîde ca întotdeauna de aceia care pretind că au făcut cerul şi pămîntul [1] în urma altora. Aceste figuri groteşti trec şi iar trec prin faţa ochilor mei de cîteva zile, şi parcă ar cere o comedie, în care ele ar face cel mai frumoas ornament. Vom încerca să le dăm satisfacţie!

Pînă atunci, cred că am descoperit adevărata cauză a îndîrjirii lui Damé împotriva lui *Despot*. Acest domn, despre care se bănuieşte că este o interesantă epavă a Comunei [2], trebuie să se fi simţit atins de versurile pe care Tomşa le aruncă în faţă aventurierului grec:

[.....] * [3]

Desigur a văzut aici o aluzie personală, căci este propriu prostiei de a se crede ţinta preocupării lumii întregi şi de a fi înzestrată cu o susceptibilitate excesivă şi o obrăznicie fără margini.

Sînt curios să văd numerele din *Românul* [4] şi *Renaşterea* care ne atacă din nou pe tine şi pe mine, în calitatea noastră de director şi autor. Trimite-mi-le dacă nu te-ai folosit încă de ele; ţi le voi păstra cu grijă, aşa cum se păstrează la prefectura poliţiei ţoalele vechi ale unor pungaşi vestiţi.

Nu cred că voi asista la dezbaterile Senatului în chestiunea răscumpărării căilor-ferate [5] etc. Voi regreta, totuşi, că nu aud modulaţiile urlate ale harpei eoliene care vibrează de atîta vreme la suflarea oricărui vînt. Încă o figură de pus pe scenă, un nume caracteristic: Cogălceveanu! Răbdare ... nu-mi va scăpa!

Cît despre beizadea [6], mă întreb dacă de data aceasta va acţiona sau dacă va continua să păstreze o tăcere pe cît de profundă, pe atît de majestuoasă, aşa cum a făcut în cazul chestiunii izraelite [7]. De multă vreme muntele aşteaptă să nască, dar nu văd şoarecele. Cine ştie?... poate că toate aceste eforturi nu vor aduce decît un surîs.**

Mă ocup să pun în ordine manuscrisul lui *Despot*, pentru a-l da publicităţii. Ce bună pleaşcă pentru diversele *hidoase pocituri* de la *Românul!* Ce curăţătură de slugi literare!... Mă bucur dinainte.

Pe curînd corespondenţa noastră de amintiri. Îţi datorez două răspunsuri, şi sînt grăbit să-mi plătesc datoriile. De ce nu pot să mă achit şi de celelalte cu aceeaşi monedă!

---

* Urmează versurile în limba română de la p. 516

** Joc de cuvinte în limba franceză: *souris* — şoarece şi *sourir* — surîs.

Mii de complimente afectuoase din partea soției mele pentru doamna Ghica și pentru tine. Eu sărut mîinile care te îngrijesc și le strîng pe ale tale englezește.

V. Alecsandri

Dacă îți iei riscul de a te duce la Senat, explică absența mea d-lui Bosianu [8]. Cum merge Scarlat?

CĂTRE ALEXANDRU CANTACUZINO

416

25 degrés de froid!!!!
Mircesti, nov. 1879

Mon cher Alexandre,

La fluction * dont je jouis ne fait que croitre et embelir! Mes nuits sont particulièrement laborieuses, car c'est dans le calme de la nuit que je lutte avec la rage de mes molaires. Tu comprends que mes lendemains doivent se ressentir de ces mystères nocturnes, et que mon cerveau, si on le pesait, vaudrait moins que celui d'un racheteur de chemin de fer. Si cela continue, ce sera pour moi et pour mes travaux un hiver perdu. Perspective désolante!

As-tu reçu ma lettre dédicace[1]? J'ai évité dans cette épître tout ce qui aurait pu avoir l'air d'une justification, car il me répugne d'expliquer moi-même à mes lecteurs ce que ceux-ci sont tenus de comprendre. Il est des auteurs qui commettent la faute de dire en tête de leurs ouvrages le pourquoi et le comment de chaque paragraphe. C'est à mon avis, se placer dans la position d'un coupable qui se défend. On a l'air de redouter la critique et de vouloire la désarmer par des arguments servis ad hoc. C'est à d'autres de soutenir l'œvre d'un poète, si elle le mérite, contre les attaques injustes des Zoïles. Et à-propos des Zoïles, as-tu lu l'éreintement de *Despot* dans les numéros de la *Pressa* du 15 au 20 novembre,

* Corect *fluxion*.

par un certain Soïmesco? C'est parfait de sottise et d'ignorance. Ce critique dont le nom a la prétention de le placer au rang des *volatiles* à large envergure, tombe à bras raccourcis sur mon malheureux *Despot* et déclare mon œuvre une *médiocrité*. Soit, mais c'est donc aussi l'opinion de Boeresco, puisque la *Pressa* est son journal? Comment expliquer cette opinion avec l'enthousiasm de sa femme? Je suis fort curieux de lire ta réponse [2] à ma lettre; elle sera parfaite, j'en suis sûr d'avance, d'autant plus parfaite qu'elle se gardera bien de relever les platitudes de Soimesco et C-ie. Laisser ces Zoïles sans répliquer, c'est leur infliger une punition difficile à digérer, celle du dédain.

Je suis fort content du plaisir que ma lettre a fait à M-elle Elise. C'est un véritable succès que d'apporter un moment de distraction agréable dans la vie d'une personne si richement douée. A-t-elle reçu aussi ma petite comédie [3] en vers français? C'est une bluette; puisse-t-elle l'amuser un instant.

Amitiés de la part de tous les miens. Nous venons d'acheter une bonne paire de chevaux qui sont destinés à porter César et son déjeuner * quand il ira chasser [4]. Vale,

V. Alecsandri

25 grade de frig!!!!
Mircești, nov. 1879

Iubite Alexandre,

Inflamația de care mă bucur nu face decît să crească și să se urițească! Nopțile mele sînt mai cu seamă laborioase, căci în liniștea nopții mă lupt cu durerea mea de măsele. Îți închipui că zilele următoare trebuie să se resimtă de aceste mistere nocturne, și că, creierul meu, dacă s-ar cîntări, ar însemna mai puțin decît acela al unui răscumpărător de cale-ferată. Dacă aceasta va mai dura, va însemna pentru mine și pentru lucrările mele o iarnă pierdută. Perspectivă dureroasă!

Ai primit scrisoarea mea-dedicație? [1] M-am ferit în această epistolă de tot ceea ce ar fi putut să aibă aerul unei justificări, căci nu-mi place să explic eu însumi cititorilor mei ceea ce aceștia trebuie să înțeleagă. Sînt

* Cuvînt scris deasupra altui cuvînt șters.

autori care fac greșeala de a spune în fruntea lucrărilor lor de ce și cum pentru fiecare paragraf. Aceasta, după părerea mea, însemnează să te pui în situația unui vinovat care se apără. Ai aerul că îți este teamă de critică și că vrei să o dezarmezi prin argumente aduse pentru aceasta. Altora le revine sarcina să susțină opera unui poet, dacă o merită, împotriva atacurilor nedrepte ale Zoililor. Și apropo de Zoili, ai citit desființarea lui *Despot* în numerele din *Presa* din 15 la 20 noiembrie, de către un oarecare Șoimescu? Este foarte bine ca prostie și ignoranță. Acest critic, al cărui nume are pretenția să-l așeze în rangul *zburătoarelor* de mare amploare, cade cu brațele frînte asupra nefericitului meu *Despot* și declară opera mea o *mediocritate*. Fie, dar este deci și părerea lui Boerescu, pentru că *Presa* este jurnalul său? Cum se explică această părere față de entuziasmul soției sale? Sînt foarte curios să citesc răspunsul[2] tău la scrisoarea mea; el va fi foarte bun, sînt sigur dinainte, cu atît mai bun cu cît el se va feri să releve platitudinile lui Șoimescu și Comp. A lăsa pe acești Zoili fără răspuns înseamnă să le dai o pedeapsă greu de digerat, aceea a disprețului.

Sînt foarte mulțumit de plăcerea pe care scrisoarea mea a făcut-o d-rei Elise. Este un adevărat succes acela de a aduce un moment de plăcută distracție în viața unei persoane atît de bogat dotată. A primit ea și mica mea comedie [3] în versuri franceze? Este o mică glumă; fie ca ea să o distreze o clipă.

Amiciții din partea alor mei. Ne-am cumpărat o bună pereche de cai, care sînt destinați să ducă pe Cezar și dejunul său cînd va merge să vîneze [4].

Vale,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

417

Mircesti, 7 heures du matin,
21 degrés au-dessous de zero!!
[noiembrie 1879]

Cher vieux,

L'entête de cette lettre doit t'expliquer bien des choset et surtout ma claustration forcée, 21 degrés de froid! c'ess

comme qui dirait une Sibérie, quoi ! Les vitres sont illustrées de dessins à la galce, représentant des forêts de sapins, et l'air semble grelotter sous le vent du Nord. Qui diable pourrait-on mettre à la porte par une température pareille ? Un Soïmesco tout au plus, et encore ! Un Damé [1] ? Choisis, mais laisse-moi rester chaudement blotti dans ma chambre et n'exige pas que j'aille affronter les rigueurs de notre climat *eminamente propice*[2], pour aller faire l'ornement du Sénat avec un nez violet et peut-être une pleurésie des plus soignées.

Je suis très bon patriote, c'est prouvé, mais j'avoue avec une sincérité presque cynique que mon patriotisme cesse au delà de 20 degrés au-dessous de zéro.

Donc, en me réservant pour des temps meilleurs, je me case commodément dans mon fauteil et je dis comme Mac Mahon [3] dans Malakoff: „J'y suis, j'y reste". Et pour me récompenser moi-même de cette forte résolution, je relis avec 21 degrés d'intérêt ta lettre de souvenirs [4]. L'ayant reçue hier soir, je l'ai lue à haute voix à tous les miens réunis autour de mon bureau et j'ai constaté avec plaisir que cette lecture nous a fait passer à tous une bonne soirée. C'est que ta lettre contient deux tableaux savamment colorés et qui se font valoir par leur contraste, celui de la peste du temps de Caradja et celui des noces telles qu'elles se pratiquaient au lendemain de la disparition de ce fléau.

Quelle époque horrible ! et combien la nôtre est heureuse malgré toutes les misère, les luttes et les passions qui la caractérisent ! J'aime mieux *cîmpul lui Filaret* que *cîmpul Dudeștilor* [5] et je préfère les rouges de Bratiano aux *ciocli* de Caradja.

Je possède déjà trois lettres [6] de souvenirs écrites sur du papier de même format et je te demande de m'écrire les autres sur du même papier, afin que je fasse relier le tout — plus tard — en un beau volume qui restera à ma fille. C'est elle-même qui m'en a fait la proposition hier soir. De mon côté, je suivrai ton exemple, car dès demain je vais commencer à te répondre. En attendant, veux-tu que je publie tes trois épîtres dans les *Convorbiri*, ou bien aimes-tu mieux leur assigner une place dans les *Annales de l'Académie* ?

Depuis mon retour, je me suis occupé de la copie de *Despot*, destinée à l'imprimerie de Socec. C'est fini, je l'ai

expédiée ces jours-ci à Bucarest, et maintenant j'attends les feuilles pour en faire la correction. Encore un travail de peu d'agrément, mais c'est là un des revers de la médaille dans le métier d'auteur. Le public ne se doute pas de tout ce que nous endurons pour nous exposer à sa critique, plus souvent sotte que juste.

A propos de critique .fais-moi donc plaisir de m'envoyer les élucubrations des Soïmesco et Cie ainsi que les éreintements dont on a gratifié *Despot* en mon absence. Cette lecture m'aidera dans la recherche des caractères pour une comédie que j'ai en vue et qui portera le titre suivant: *Les Envieux* [7]. J'y intercalerai aussi un ou deux personnages pris dans le groupe de ceux qui ont fait le ciel et la terre et ce sera comme un bouquet de fleurs.

Enchanté que *Despot* ait donné un grad coup de fouet à l'ambition des auteurs dramatiques, mais je tiens avant tout que ton fils Démètre termine sa traduction de *Roméo et Juliette* [8]. Il fera un très précieux présent à son pays en romanisant tout Shakespeare. Quant à Charles, puisqu'il va bien, il faudra aviser à le marier. Nous en parlerons à la Nöel, quand tu viendras dans nos parages.

Sur ce, mille bonnes amitiés de la part de ma famille pour la tienne... et porte-toi bien, en évitant les 21° de froid.

V. Alecsnadri

Mircești, ora 7 dimineața,
21 grade sub zero!!
[noiembrie 1879]

Dragul meu,

Antetul acestei scrisori trebuie să-ți explice multe lucruri și mai ales sihăstria mea forțată. 21 grade de frig! E, cum s-ar zice, o Siberie! Geamurile sînt împodobite cu desene de gheață, reprezentînd păduri de brazi și

aerul pare că tremură de frig sub vîntul de nord. Pe cine naiba ai putea să dai afară pe o astfel de temperatură? Cel mult pe un Șoimescu și încă nici pe el! Pe un Damé [1]? Alege, dar lasă-mă să stau cuibărit la căldură în camera mea și nu-mi cere să mă duc să înfrunt asprimea climei noastre *eminamente propice* *[2], pentru a merge să împodobesc Senatul cu un nas roșu și poate cu o pleurezie din cele mai reușite.

Sînt foarte bun patriot, am dovedit-o, dar mărturisesc cu o sinceritate cinică aproape că patriotismul meu încetează peste 20 grade sub zero.

Deci, rezervîndu-mă pentru timpuri mai bune, mă așez comod în fotoliul meu și spun ca Mac-Mahon [3] la Malakov: „Aici mă aflu, aici rămîn". Și ca să mă recompensez eu însumi de această fermă hotărîre, recitesc cu 21 grade de interes scrisoarea ta cu amintiri [4]. Primind-o ieri seară, am citit-o cu voce tare la toți ai mei strînși în jurul biroului meu și am constatat cu plăcere că această lectură ne-a făcut pe toți să petrecem o seară plăcută. Asta pentru că scrisoarea ta conține două tablouri colorate cu multă iscusință și care se remarcă prin contrastul lor, acela al ciumei din timpul lui Caragea și acela al nunților, așa cum se făceau ele îndată după dispariția acestui flagel.

Ce epocă îngrozitoare! Și cît de fericită este a noastră, cu toate mizeriile, luptele și pasiunile care o caracterizează! Îmi place mai mult *cîmpul lui Filaret* decît *cîmpul Dudeștilor* ** [5], și prefer roșii lui Brătianu *cioclilor* *** lui Caragea.

Am deja trei scrisori [6] cu amintiri scrise pe hîrtie de același format și te rog să-mi scrii pe celelalte pe același fel de hîrtie ca să dau să le lege pe toate — mai tîrziu — într-un volum frumos care va rămîne fiicei mele. Ea însăși mi-a făcut această propunere ieri seară. La rîndul meu, îți voi urma exemplul, căci, chiar de mîine, voi începe să-ți răspund. Pînă atunci, vrei să public aceste trei scrisori ale tale în *Convorbiri*, sau preferi să le rezervi un loc în *Analele Academiei?*

De la întoarcerea mea, m-am ocupat cu copia lui *Despot* destinată tipografiei lui Socec. Am terminat-o, am expediat-o zilele acestea la București, și acum aștept paginile ca să fac corecturile. Încă o muncă puțin plăcută, dar acesta este reversul medaliei în meseria de autor. Publicul nici nu bănuiește tot ceea ce suferim noi ca să ne expunem criticii lui, mai adesea proastă decît dreaptă.

În legătură cu critica, fă-mi plăcerea să-mi trimiți bazaconiile lui Șoimescu și compania cum și criticile răuvoitoare cu care a fost gratificat

---

*-*** În original, în limba română.

Despot în lipsa mea. Această lectură îmi va ajuta la căutarea caracterelor pentru o comedie pe care o am în vedere și care va avea titlul următor: *Invidioșii* [7]. Voi intercala acolo unul sau două personaje luate din grupul acelora care au făcut cerul și pămîntul și va fi ca un buchet de flori.

Sînt încîntat că *Despot* a stîrnit ambițiile autorilor dramatici, dar țin înainte de toate ca fiul tău Dimitrie să termine traducerea lui *Romeo și Julieta* [8]. Va face un dar prețios țării sale traducînd în întregime pe Shakespeare. Cît despre Scarlat, pentru că e sănătos, ar trebui să te gîndești să-l însori. Vom vorbi despre aceasta la Crăciun, cînd vei veni pe meleagurile noastre.

Și acum, mii de bune amiciții din partea familiei mele pentru familia ta ... și fii sănătos, ferindu-te de cele 21° de frig.

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

418

Mircești, 14 noiembrie 1879

Iubite coleg,[1]

Mi-ai promis o schiță din viața lui Despot; [2] această promitere e foarte prețioasă pentru mine. Fiind dar că începe chiar acum tipărirea dramei lui *Despot*, te rog să-mi faci mulțemirea de a-mi comunica manuscriptul d-tale, pentru ca să-l trimit lui Socec, Astfel opera mea va fi completă. Timpul rău m-a prins la Mircești. Nu știu de voi mai merge la București și iarna aceasta, căci am a mă lupta cu Hausknecht și a mă ocupa cu o nouă scriere dramatică.[3] Cînd ne vedem?

Amicii sincere,

V. Alecsandri

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

419

Mirceti, 18 nov. 1879

Monsieur,

La musique que vous avez eu l'amabilité de m'envoyer à Bucarest, je l'ai reçue ici, après quelques jours de retard. Je vous en remercie sincérement et vous prie d'agréer l'assurance de ma considération la plus distinguée.

Votre tout dévoué serviteur,

V. Alecsandri

Mircești, 18 nov. 1879

Domnule,

Muzica pe care ați avut amabilitatea să mi-o trimiteți la București am primit-o aici, după cîteva zile de întîrziere. Vă mulțumesc sincer și vă rog să primiți asigurarea considerației mele celei mai distinse.

Al d-voastră devotat servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE RADU ROSETTI

420

Mircesti, 24 nov. 1879

Mon cher Monsieur Rosetti [1],

Pour répondre catégoriquement à votre lettre, je vous dirai que toute concession de la part des propriétaires de la

vallée du Trotuș serait profittable à leurs intérêts s'ils étaient surs de voir enfin leur contrée traverssée par un chemin de fer. Mais peut-on avoir une pareille certitude en présence des hommes qui sont au pouvoir et des complications toutes politiques, toutes financières que ces messieurs ont le talent de faire surgir continuellement?

Ne désespérons de rien pourtant et réclamons à haute voix la construction de la ligne Adjud—Okna [2], qui a deja été votée, lors de la concession Crawley [3].

Les électeurs du district de Bakaou ont déjà envoyé aux Chambres une pétition relative à cette construction. Que les propriétaires ainsi que les communes de la vallée du Trotuș en fassent autant de leur côté, et qu'ils s'engagent même de donner le terrain gratis. Ce sera là une demande d'une grande importance et qui finira par être prise en considération... le jour où les esprits redescendront des nuages de la grande politique sur le terrain pratique et utile de l'administration locale.

Espérons que ce jour tant désiré viendra! En attendant, je serais heureux de vous voir à l'œuvre pour activer et grouper toutes les volontés en une seule, car il faut absolument que la vallée du Trotuș entière parte et agisse comme un seul homme. Ce sera une chance de succés.

Agréez l'expression de mes sentiments affecteuux,

V. Alecsandri

Mircești, 24 nov. 1879

Iubite domnule Rosetti [1],

Pentru a răspunde răspicat scrisorii dumneavoastră, vă voi spune că orice concesie din partea proprietarilor din valea Trotușului va fi în ajutorul intereselor lor dacă ei ar fi siguri de a vedea, în sfîrșit, meleagurile lor traversate de un drum-de-fier. Dar poți să ai o asemenea siguranță în prezența unor oameni care sînt la putere și a complicațiilor foarte politice și foarte financiare pe care acești domni au talentul să le facă să apară mereu?

Totuși, să nu disperăm încă, și să reclamăm sus și tare construirea liniei ferate Adjud-Ocna [2], care a fost deja votată, cu ocazia concesiunii Crawley [3].

Alegătorii din județul Bacău au trimis deja Camerilor o petiție cu privire la această construire. Proprietarii și comunele de pe valea Trotușului să o facă și ei și chiar să se angajeze să dea terenul gratis. Aceasta ar fi o cerere de mare importanță și care va termina prin a fi luată în seamă... în ziua în care spiritele vor coborî din norii marii politici pe terenul practic și de folos al administrației locale.

Să sperăm că această zi atît de dorită va veni!

Pînă atunci, aș fi fericit să vă văd la lucru pentru a activa și a aduna laolaltă toate voințele într-una singură, căci trebuie neapărat ca valea Trotușului întreagă să pornească și să acționeze ca un singur om. Ar fi un mijloc de a izbuti.

Primiți expresia sentimentelor mele afectuoase,

V. Alecsandri

CĂTRE VASILE POGOR

421

Mircești, 29 noiemvr. 1879

Domnul meu,

Mă simt viu mișcat de măgulitoarea și amicala idee care au îndemnat pe domnii artiști ai teatrului din Iași ca să deie în onorul meu prima reprezentație din iarna aceasta.

Vă rog să binevoiți a fi pe lîngă domniile lor interpretul simțirelor mele de recunoștință.

Totdeauna am lucrat cu mulțumire pentru scena română și sînt dator a declara că am datorit succesele mele talentului artiștilor noștri dramatici. Afecția lor pentru mine îmi este scumpă și corespunde cu aceea ce însumi le păstrez.

Neputînd a veni la Iași ca să asist în astă-seară la reprezentația de inaugurare a stagiunii teatrale, voi asista cu inimă plină de mîndrie la oratiunea ce se va face portretului

meu și voi adresa amicilor mei artiști urările cele mai călduroase pentru prosperarea teatrului național.

Binevoiți, domnul meu, a primi încredințarea preaosebitei mele considerațiuni,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

422

[noiembrie 1879] [1]

Iacob Negruzzi

Jassi

Îmbrățișare frățească amicilor de la „Junimea". Viitor fericit pentru toți, soartă bună țării.

Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

423

Mircesti, 10 déc. 1879

Cher vieux,

La Direction m'a fait la gracieusité de mettre à ma disposition la baignoire No. 17, ce dont je la remercie cordialement; mais je me demande ce que l'on en fait en mon absence de Bucarest et en l'absence de ma fille? La laisse-t-on rester improductive? Ce serait une perte pour les recettes, que rien ne justifierait. Je viens donc te proposer d'en disposer en faveur des societaires, pendant tout le temps de

notre absence. Une beignoire est toujours demandée et ce sera autant d'ajouté aux recettes qui dépassent les dépenses de chaque représentation.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 10 dec. 1879

Iubite prietene,

Direcția mi-a făcut amabilitatea de a pune la dispoziția mea benoarul nr. 17, pentru care îi mulțumesc cordial; dar mă întreb ce se face cu el în absența mea din București și în absența fiicei mele? Este lăsat să stea neproductiv? Ar fi o pierdere pentru încasări, cu nimic justificată. Vin deci să-ți propun ca să dispui de el în favoarea societarilor, pe tot timpul lipsei noastre. Un benoar este cerut întotdeauna, cu aceasta se va mai adăuga încasărilor care depășesc cheltuielile fiecărei reprezentații.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

424

Mircesti, 17 déc. 1879

Mon cher ami,

Je vous ai attendu et vous attends encore avec impatience à la suite de la dépêche que vous m'avez envoyée. Je voulais * vous consulter sur mon ennuyeuse affaire avec Hausknecht[1] et vous prier d'accepter d'être un des mes arbitres pour trancher ce litige. C'est aujourd'hui que je dois declarer au Tribunal le nom de mes arbitres et, comptant sur les senti-

* Urmează un *et* nejustificat.

ments de bonne amitié qui nous lient, j'ai pris la liberté, en votre absence, de coucher votre nom dans la déclaration écrite que j'ai adressée au Tribunal. Ai-je mal fait? En se cas, excusez-moi, mais ne me démentez pas. Vous me rendrez un véritable service d'ami dont je vous serai grandement reconnaissant.

J'attends votre réponse avec pas mal d'anxiété.

Tous à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 17 dec. 1879

Iubite prietene,

Te-am așteptat și te aștept încă cu nerăbdare în urma depeșei pe care mi-ai trimis-o. Vroiam să te consult asupra plicticoasei mele afaceri cu Hausknecht [1] și să te rog să primești să-mi fii unul dintre arbitri pentru a încheia acest litigiu.

Chiar astăzi trebuie să declar la tribunal numele arbitrilor mei și, ținînd seama de sentimentele de prietenie care ne leagă, mi-am luat libertatea, în lipsa dumitale, de a-ți trece numele în declarația scrisă pe care am adresat-o tribunalului. Am făcut rău? În acest caz, iartă-mă, dar nu mă dezminți. Îmi vei face un adevărat serviciu prietenesc pentru care îți voi fi foarte recunoscător.

Aștept răspunsul dumitale cu destulă grijă.

Al dumitale,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

425

Mircești, 20 déc. 1879
18° au dessous de zero

Cher vieux, je ne suis nullement surpris de l'état de surexitation aphrodisiaque de notre ami et collegue Sion [1], le

lendemain de son succès dramatique, c'est un gaillard d'une nature volcanique auquel le harem du théâtre suffirait à peine, si ses chevaux blanc ne lui conseillaient une retenu mêlée de dignité majestueuse.

Quoiqu'il en soit je lui envoi mes sincères compliments pour son œuvre et pour le légitime succés d'icelle. Je lui conseille, par la même occasion, de profiter de la verve due à son triomphe pour se remettre au travail et pour accoucher d'une nouvelle pièce qui lui procure un nouveau rut moral. Tu me donneras des nouvelles de l'impression produite par la comédie d'Ollanesco, sur le public fantasque de Bucarest. Elle m'a paru fort agréable à la lecture... le sera-t-elle également à la scène?

Dans mon bagage littéraire, il existe une comédie localisée: *Ginerile lui Hadji Petcu* [2] *(Le Gendre de Mr Poirier)* qui bien distribuée et bien apprise, aurait, je crois, du succès. Le rôle de Petcu, destiné jadis à Millo, serait donné à Panu qui en ferait une création très amusante. Vois un peu si on ne pourrait monter cette pièce, l'une des meilleures d'Emil Augier.

Madame Popescu m'avait demandé à jouer la *Concina*, avec Vellescu. Y a-t-elle renoncé? Ce serait dommage car elle jouerait admirablement le rôle de la vieille Princesse.

Grâce à mes maux de tête, provenant d'une nevralgie dentaire, je n'ai pu jusqu'à présent rien mettre sur l'étables, et je me demande tristement si mon hiver est condamné à une stérilité complette? Pour m'en consoler, je lis le *Moniteur* et j'admire de plus en plus l'aménité, le bon goût, le comme il faut qui président aux échanges de pensées entre les députés et entre les sénateurs. On s'y enguele comme jadis à la descente de la Courtille.[3] Que de Balochards poétiques! et cela va toujours crescendo... où s'arrêtera-t-on?

Nous nous rejouissons beaucoup de te voir arriver dans nos parages, vers le 20 [4] de ce mois, cependent nous ne saurions trop te conseiller de te calfeutrer comme un brick avant de te mêttre en voyage. Plus d'imprudence juvenile... laissons cela à Sion. Moi même je devrai me trouver le 10 janvier à Bucarest, pour aller comparoir à la barre du tribunal d'Ilfov, secția II, afin de me défendre contre mon fameux Hausknecht [5], si tu prolonjeais ton séjour par-

mi nous, nous ferions le voyage ensemble... mais c'est trop espérer.

Mille bonnes amitiés de la part des miens.

Marie est impatiante d'entendre la nouvelle cantatrice, mais la crainte de la scarlatine, de la petite vérole et de l'angine l'empêchent d'aller prendre ses quartiers d'hiver à Bucarest, elle ne veut pas exposer sa fille à toutes ces affreuses épidemies, cependant elle se propose de faire une excursion là-bas, après les fêtes sans l'enfant, bien entendu.

Tout à toi,

V. A'ecsandri

Mircești, 20 dec. 1879
18° sub zero

Iubite prietene, nu sînt deloc mirat de starea de surescitare afrodiziacă a prietenului și colegului nostru Sion [1], a doua zi după succesul său dramatic, este un strengar cu o natură vulcanică și căruia haremul teatrului abia i-ar ajunge, dacă părul său alb nu l-ar sfătui pentru o reținere amestecată cu demnitate majestuoasă.

Oricum ar fi, îi trimit sincerele mele complimente pentru opera sa și pentru legitimul succes al acestcia. Îl sfătuiesc, cu aceeași ocazie, să profite de verva datorată triumfului său pentru a se reașeza la lucru și pentru a da naștere unei noi piese care să-i procure un nou rut moral. Îmi vei da noutăți despre impresia produsă de comedia lui Ollănescu asupra publicului ciudat de la București. Ea mi s-a părut foarte plăcută la citit ... va fi ea tot atît și pe scenă?

În bagajul meu literar există o comedie localizată: *Ginerile lui Hagi Petcu* [2] *(Le gendre de Mr Poirier)* care, bine distribuită și învățată, va avea, cred, succes. Rolul lui Petcu, destinat altădată lui Millo, va fi dat lui Panu, care va face o creație foarte hazlie. Vezi puțin dacă nu s-ar putea monta această piesă, una dintre cele mai bune a lui Emile Augier.

Doamna Popescu îmi ceruse să joace *Concina*, cu Vellescu. A renunțat la aceasta? Ar fi păcat căci ar juca foarte bine rolul bătrînei prințese.

Datorită durerilor mele de cap, provenite de la o nevralgie dentară, nu am putut pînă acum să pun nimic pe tarabă și mă întreb cu tristețe dacă iarna mea este condamnată la o sterilitate totală. Pentru a mă mîngîia, citesc *Monitorul* și admir, din ce în ce mai mult, amabilitatea, bunul gust, ținuta care prezidează la schimbul de idei dintre deputați și dintre sena-

tori. Se ocărăsc acolo ca altădată la *Courtille*[3]. Ce de scandalagii poetici și aceasta merge crescînd mereu... unde se vor opri?

Ne bucurăm mult să te vedem venind prin părțile noastre pe la 20[4] al acestei luni, cu toate acestea nu știm cum să te sfătuim mai mult să te căptușești bine ca un bric înainte de a porni în călătorie. Nici o imprudență tinerească... să lăsăm aceasta pe seama lui Sion. Eu însumi ar trebui să mă aflu la 10 ianuarie la București pentru a mă înfățișa la bara tribunalului de Ilfov, secția II, pentru a mă apăra împotriva faimosului meu Hausknecht[5], dacă îți prelungești șederea printre noi, vom face călătoria împreună... dar însemnează să sper prea mult.

Mii de bune amiciții din partea alor mei.

Marie este nerăbdătoare să asculte pe noua cîntăreață, dar teama de scarlatină, de pojar și de anghină o împiedică să meargă să-și ia reședința de iarnă la București, nu vrea să-și expună fiica la toate aceste groaznice epidemii, cu toate acestea își propune să facă o excursie acolo după sărbători, fără copil, bineînțeles.

Al tău,

V. Alecsandri

426

Mircesti, 20 déc. 1879

Cher vieux,

Tu m'avais fait espérer que pour le 20 de ce mois nous te verrions dans ces parages. Nous y sommes au 20 et, ni le chemin ne poudroie, ni la campagne ne verdoie.[1]

Tiens-tu toujours à ton projet ou bien les travaux du Sénat te retiendront-ils malgré toi jusqu'au delà de la Noël?

Informe-moi exactement de ce qu'on l'en fait au Sénat et *du jour* où la question du rachat des chemins de fer entrera en discution dans l'enceinte des pères conscrits.

Mille bonnes amitiés de la part des miens.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 20 dec. 1879

Iubite prietene,

M-ai făcut să sper că la 20 al acestei luni o să te vedem pe meleagurile noastre. Sîntem la 20 și nici drumul nu prăfuiește nici cîmpia nu înverzește [1].

Mai ții la proiectul tău sau lucrările Senatului te reții împotriva dorinței tale pînă dincolo de Crăciun?

Înștiințează-mă exact de ceea ce se face la Senat și *de ziua* în care chestiunea răscumpărării căilor-ferate va intra în discuție în incinta senatorilor.

Mii de bune amiciții din partea alor mei.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

427

Mircesti, [1879] [1]

Mon cher Cogalniceano,

Voici un petit billet qui a l'air d'un poulet. Detrompe-toi; ces quelques lignes sont destinées à te bien disposer en faveur de Sîrbu, le maître de police de Roman. Il parait qu'on cherche à lui faire des misères, et on lui a même intenté un procès pour de prétendus coups qu'il aura administrés à un certain Cojokaru, voleur de profession, dit-on.

Tu a dû recevoir une dépêche de Jora. Prends-là en considération, en ne suspendant pas Sîrbu de ses fonctions avant l'issue du procès.

A bientôt à Bucarest.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, [1879] [1]

Iubite Kogălniceanu,

Iată un bilețel care are aerul unui bilet galant. Nu te lăsa înșelat; aceste cîteva linii sînt destinate să te binedispună în favoarea lui Sîrbu, șeful poliției de la Roman. Se pare că se caută să i se facă mizerii, și chiar i s-a intentat un proces pentru niște pretinse lovituri pe care le-ar fi administrat unui oarecare Cojocaru, hoț de profesie se zice.

Trebuie să fi primit o depeșă de la Jora. Ia-o în considerație, nesuspendînd pe Sîrbu din funcțiile sale, înainte de terminarea procesului.

Pe curînd la București,

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE ARTHUR BALIGOT DE BEYNE

428

[1879 sfîrșit — 1880 început]

Mon cher B... [1] J'ai longtemps causé avec la Pr... [2] de votre rupture. Elle en est fort affectée car, tout en se plaignant de vos défauts comme gouverneur des enfants, elle reconnait et proclame, à haute voix, vos qualités d'ami loyal, dévoué et désinteressé. Sans les influences qu'Elle subit je crois que vous ne seriez pas tous les deux victimes d'un dénouement que vous regrettez également mais, enfin, puisque ce dénouement a eu lieu, le plus sage, à mon avis, est de s'y tenir ! Laissons venir les événements. Il ne se passera pas longtemps que la Pr... n'ait besoin de vos soins d'ami. je vous pris donc de rester pour la veuve du Prince ce que vous avez toujours été; d'aller la voir souvent et de lui venir en aide dans les moments d'embraras. N'ayant plus de responsabilités à l'égard des enfants et de leur éducation, évitez de désaprouver les mesures que la Pr... croira devoir

prendre à ce sujet, et vous * renfermant dans le simple rôle d'ami de S. Altesse, mettez-vous à sa disposition comme par le passé.

Elle vous enverra prochainement ** ses instructions pour la nouvelle installation, car, à son avis, personne autre que vous ne saurait s'acquitter de cette charge avec plus d'entente. Elle compte sur votre obligence habituelle dans cette affaire difficile sous tous les rapports, et c'est encore en vous qu'elle place tout son espoir de trouver un professeur pour ses enfants. Vous voyez donc que la Pr... voit toujour en vous un ami dont elle usera en toute occasion. Votre rôle est donc tout tracé, il vous est dicté par l'affection qui vous lie à la famiile Couza et par celle que la Princesse vous porte en dépit de toutes les influences malveillantes. Ceci dit mon cher ami, je vous embrasse cordialement et suis tout à vous...

[1879 sfîrșit — 1880 început]

Iubite B[1]... Am vorbit mult cu Pr[2]... despre ruptura voastră. Ea este foarte afectată căci, cu toate că se plînge de defectele dumitale ca guvernor al copiilor, recunoaște și proclamă, cu voce tare, calitățile dumitale de prieten loial, devotat și dezinteresat. Fără influențele pe care ea le suferă, îmi este teamă să nu fiți amîndoi victimele unui deznodămînt pe care să îl regretați în aceeași măsură, dar, în sfîrșit, pentru că acest deznodămînt a avut loc, cel mai cuminte, după părerea mea, este să rămînă așa! Să lăsăm evenimentele să vină. Nu va trece mult pînă ce Pr... să aibă nevoie de îngrijirile dumitale de prieten, te rog deci să rămîi pentru văduva Prințului ceea ce ai fost întotdeauna; să te duci să o vezi adesea și să-i vii în ajutor în momente grele. Nemaiavînd răspunderi față de copii și de educația lor, ferește-te de a dezaproba măsurile pe care Pr... va crede că trebuie să le ia în această privință și reducîndu-te la simplul rol de prieten al Alteței-sale, pune-te la dispoziția sa ca în trecut.

Îți va trimite în curînd instrucțiunile sale pentru noua instalare, căci, după părerea sa, nimeni altul decît dumneata nu va ști să se achite de

---

* Repetat cuvîntul.

** Cele două cuvinte sînt scrise deasupra unor alte cuvinte complet șterse.

această însărcinare cu mai multă pricepere. Ea se bizuie pe bunăvoința dumitale obișnuită în această afacere dificilă sub toate raporturile, și tot în dumneata își pune toată speranța ca să-i găsești un profesor pentru copiii săi. Vezi deci că Pr... vede și mai departe în dumneata un prieten de care se va folosi în orice împrejurare. Rolul dumitale este pe de-a întregul stabilit, el îți este dictat de afecțiunea care te leagă de familia Cuza și de aceea pe care Prințesa ți-o poartă cu toate influențele răuvoitoare. Acestea spuse, iubite prietene, te îmbrățișez călduros și sînt al dumitale...

CĂTRE VASILE BOERESCU

429

Ce jeudi, [1879]

Mon cher Mr Boerescu,

J'ai promis à une personne une baignoir pour la fête de demain. Je m'adresse à votre obligence pour me faire tenir ma promesse.

Faites-moi l'amitié de m'envoyer le billet par le porteur.

Tous á vous,

V. Alecsandri

Joi, [1879]

Iubite dl. Boerescu,

Am făgăduit unei persoane un benoar pentru sărbătoarea de mîine Mă adresez bunătății dumneavoastră pentru a mă face să-mi țin făgăduiala.

Fă-mi gestul prietenesc de a-mi trimite biletul prin aducător.

Al dumitale,

V. *Alecsandri*

430

[1879] [1]

Mon cher Ghica,

Parmi les personnes destinées à aller à Berlin pour signer les obligations, ne pourrait-on pas nommer aussi mon cousin Costaki Cozoni? Il est modeste, probe et actif.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Iubite Ghica,

[1879] [1]

Printre persoanele destinate să meargă la Berlin pentru a semna obligațiile, nu s-ar putea numi și vărul meu Costachi Cozoni? Este modest, cinstit și activ.

Al tău,

V. Alecsandri

431

1 janv. 1880

Mon cher Ventura,

Ma lettre devant arriver à Bucarest en même temps et peut-être même plus-tôt qu'une dépêche, je vous écris ces

quelques lignes, à la hâte, pour vous remercier de vos félicitations amicales, et vous envoyer mes meilleurs souhaits pour votre bonheur et vos succès en *tout genre*.

Quand vous voudrez venir, vous serez le très bien reçu à Mircesti et vous y trouverez un *piano* !

Tout à vous,

V. Alecsandri

1 ian. 1880

Iubite Ventura,

Scrisoarea mea trebuind să ajungă la București în același timp, sau poate chiar mai curînd decît o depeșă, vă scriu aceste cîteva rînduri la repezeală, spre a vă mulțumi pentru felicitările prietenești și pentru a vă trimite cele mai bune urări pentru fericirea dumneavoastră și succese *de tot felul*.

Cînd veți dori să veniți, veți fi foarte bine primit la Mircești și veți găsi aici un *pian!*

Al dumneavoastră,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

432

[ianuarie] 1880, Mircesti

Felicitations de nouvel an, pour toi et les chatelains de Michlauchany [1], de la part de la colonie de Mircesti.

V. Alecsandri

Ci-joint deux dépêches, dont l'une ouverte par erreur à cause de l'adresse.

[Ianuarie] 1880, Mircești

Felicitări pentru Anul nou, pentru tine și castelanii din Miclăușani [1], din partea coloniei din Mircești.

V. Alecsandri

Aici alăturat două telegrame, dintre care una deschisă din greșeală din cauza adresei.

433

Mircesti, 5 janv. 1880

Cher vieux,

C'est demain le Iordan et après, la St. Jean. Sur la place, devant ma maison, on vient d'ériger une grande croix, en glace, un vrai chef-d'œuvre. Cette vue me donne froid, tout en m'inspirant des sentiments réligieux.

C'est pourquoi (sic) je pense à ton jour de fête et je t'envois ces lignes pour te le souhaiter bonne, heureuse, bonne au point de la politique, heureuse au point de vue des affaires.

Puissent les nombreuses boucher de la forêt d'Adjud se transformer en or, afin de vexer les autres qui font de la Chambre et du Sénat deux véritables forêts de Bondy [1]. Amitiés et félicitations de la part de tous les miens.

V. Alecsandri

Mircesti, 5 ian. 1880

Iubite prietene,

Mîine este Iordanul și după aceea Sf. Ion. În piață, în fața casei mele, s-a ridicat o mare cruce, de gheață, o adevărată capodoperă. Această priveliște mă îngheață, inspirîndu-mi în același timp sentimente religioase.

Iată pentru ce (sic) mă gîndesc la ziua ta și îți trimit aceste rînduri pentru a ți-o dori bună, fericită, bună din punct de vedere politic, fericită din punct de vedere al afacerilor.

Fie ca numeroasele trunchiuri din pădurea de la Adjud să se transforme în aur, pentru ca să fie vexați alții care fac din Cameră și din Senat două adevărate păduri din Bondy [1]. Amiciții și felicitări din partea alor mei.

V. Alecsandri

CĂTRE V. A. URECHIA

434

Mircești, 5 ianuarie 1880

Iubite domnule Urechia,

Bucuros de a răspunde la apelul ce mi-ați făcut pentru *Albumul macedo-român,* vă trimit aice cîntecul lui *Alexandru Makedon,*[1] reîntocmit, precît s-a putut, din cîteva fragmente de poezii poporale culese la anul 1840 de răposatul meu amic A. Russo, în călătoriile sale pe malurile Dunării.

Al d-voastre coleg și amic,

*V. Alecsandri**

* Semnătură autografă, reproducere.

435

Mircesti, 8 janv. 1880

Cher vieux,

L'impression de *Despot* avance et j'espère qu'elle sera terminée dans le courant de ce mois.

Je désire y mettre comme préface une lettre que j'adresse au Knéaz [1], auquel cette pièce a été dédiée *ab-ovo;* mais je veux également t'exprimer publiquement mes remerciements pour tous les soins qu'en ta qualité de directeur tu as donnés à la mise en scène de mon drame.

Tu trouveras ci-contre le brouillon d'une lettre [2] que je t'adresse. Si elle te convient, *va bene,* sinon, fais-y les changements que tu voudras.

Une petite réponse de toi ferait bien dans le corps de l'ouvrage, mais sais-tu ce qui serait fort spirituel, c'est l'histoire de ce boyard qui, après avoir dicté sa lettre, en a effacé tout le contenu, mot par mot, pour satisfaire son orgueil.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 8 ian. 1880

Dragul meu,

Tipărirea lui *Despot* înaintează și sper să fie terminată în cursul acestei luni.

Doresc să pun ca prefață o scrisoare pe care o adresez cneazului [1], căruia i-a fost dedicată această piesă *ab-ovo* *; dar vreau în același timp să-ți exprim în mod public mulțumirile mele pentru toată grija pe care, în calitatea ta de director, ai arătat-o punerii în scenă a dramei mele.

* „De la ou" — expresie folosită de Horațiu, cu sensul de: „de la începutul începutului" (limba latină).

Vei găsi alăturat ciorna unei scrisori [2] pe care ți-o adresez. Dacă-ți convine, *va bene*, dacă nu, fă-i modificările pe care le vei dori.

Un mic răspuns din parte-ți ar fi binevenit în corpul lucrării, dar știi tu ce-ar fi foarte spiritual? Este povestea acelui boier care, după ce și-a dictat scrisoarea, a șters tot conținutul, vorbă cu vorbă, ca să-și satisfacă mîndria.

Al tău,

V. Alecsandri

436

Mircești, 12 janv. 1880

Cher vieux, je suis enchanté de la promesse que tu m'as faite de répondre à ma lettre [1], mais je dois t'avertir que la publication de *Despot* tire à sa fin et que l'on va procéder de suite à l'impression de ce qui va servir de préface. Donc à l'œuvre; j'atteds ton manuscrit avec impatience pour l'envoyer à Mr Socec.

Depuis la représentation de *Despot*, nos auteurs, plus ou moins dramatiques, on été empoignés aux entrailles par le démon de la production, voire même de la reproduction. Tant mieux pour le théâtre et pour la fameuse *înaintări a neamului românesc*.

Moi je continue à me prélasser dans les délices infructueuses de la paresse... mais gare... une fois que j'aurai divorcé d'avec cette grande dame... je ne te dis que cela.

Ventura [2] a enfin accouché, le père et l'enfant se portent bien. Qu-il use donc de mes vers tant qu'il voudra; il est coutumier du fait et cela me fait plaisir.

Ôlanesco avait promis de venire me voir; je ne compte pourtant pas beaucoup sur sa visite du moment que *Pribeagu* [3] l'attend sur la scène du grand théâtre.

Je lui souhaite un bon succès, bien mérité pour la beauté de ses vers.

J'ai écrit au prince Demetrius [4] en lui envoyant un certificat médical. Ces pièces n'ont pas eu le don de le convaincre de mon impossibilité à me rendre au Sénat, car il m'a envoyé une dépêche dans laquelle il cherche à me toucher en parlant du *prestigiul acestui institut*, et m'invite, en conséquence, à partir du pied de gauche. Je lui ai répondu zut, avec toute la politesse due à un personnage de ce calibre. Soutiens-moi.

Mille bonnes amitiés de la part de ma petite colonie.

Tout à toi,

V. Alecsandri

P.S. A l'impremerie Socec on aura besoin d'une affiche de *Despot* pour imprimer les noms des acteurs qui y ont des rôles. Donne l'ordre qu'on en mette une à la disposition de Mr Ispiresco, dans le cas où celui ci enverrait la chercher.

Mircești, 12 ian. 1880

Iubite prietene, sînt bucuros de făgăduiala pe care mi-ai făcut-o de a răspunde scrisorii [1] mele, dar trebuie să te anunț că publicarea lui *Despot* se apropie de sfîrșit și că se va proceda numaidecît la tipărirea a ceea ce va servi ca prefață. Deci, la lucru; aștept manuscrisul tău cu nerăbdare pentru a-l trimite d-lui Socec.

De la reprezentarea lui *Despot*, autorii noștri, mai mult sau mai puțin dramatici, au fost cuprinși în măruntaie de demonul producției, ba chiar de al reproducției. Atît mai bine pentru teatru și pentru faimoasa *înaintări a neamului românesc* *.

Eu continuu să mă desfăt în încîntările nerodnice ale lenii... dar ferește... de îndată ce voi divorța de această mare doamnă... nu-ți spun decît aceasta.

Ventura [2] a născut în sfîrșit, tatăl și copilul sînt bine. Să se folosească deci de versurile mele atît cît va vroi; este obișnuit să o facă și aceasta îmi face plăcere.

Ollănescu făgăduise să vină să mă vadă; nu mă bizui totuși prea mult pe vizita sa, de vreme ce *Pribeagu* [3] îl așteaptă pe scena marelui teatru.

---

* În original, în limba română.

Îi doresc un bun succes, bine meritat pentru frumusețea versurilor sale.

Am scris prințului Dimitrie [4] trimițîndu-i un certificat medical. Aceste piese nu au avut darul să-l convingă de imposibilitatea mea de a veni la Senat, căci mi-a trimis o telegramă în care caută să mă miște vorbindu-mi despre *prestigiul acestui institut* * și mă poftește, prin urmare, să plec numaidecît. I-am răspuns zut, cu toată politețea datorată unui personaj de asemenea calibru. Susține-mă.

Mii de bune amiciții din partea micei mele colonii.

Al tău,

V. Alecsandri

P.S. La tipografia Socec va fi nevoie de un afiș al lui *Despot* pentru a tipări numele actorilor care au aici roluri. Dă ordin să se pună unul la dispoziția d-lui Ispirescu, în cazul în care acesta va trimite să-l caute.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

437

Mircesti, 14 jan. 1880

Cher ami,

Je suis sans doute indiscret, mais en votre qualité d'avocat, vous savez que les êtres plus ennuyés et les plus ennuyeux de la terre sont ceux qui sont affligés de procès, vous m'excuserez donc facilement de venir de nouveau vous prier de venir à Mircesti. Les arbitres [1] sont nommés, vous et un certain Katz, lequel, dit-on, ne m'est pas foncièrement hostile. J'espère donc qu'en cette première réunion, l'affaire sera

* În original, în limba română.

terminée. On n'attend que vous. Le colonel Roznovano a promis de mettre sa maison à ma disposition pour servir de tribunal. Arrivez, je vous embrasse et tout à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 14 ian. 1880

Iubite prietene,

Sînt fără îndoială indiscret, dar, în calitatea dumitale de avocat, știi că cele mai plictisite ființe și cele mai plicticoase de pe pămînt sînt cele care sînt copleșite de procese, mă vei ierta deci cu ușurință dacă vin din nou să te rog să vii la Mircești. Arbitrii [1] sînt numiți, dumneata și un oarecare Katz, care, se spune, nu-mi este chiar potrivnic. Nădăjduiesc deci că în această primă reuniune afacerea va fi încheiată. Numai pe dumneata te așteaptă. Colonelul Roznovanu a făgăduit să-mi pună la dispoziție casa sa pentru a servi de tribunal. Vino, te îmbrățișez și al dumitale,

V. Alecsandri

CĂTRE GRIGORE VENTURA

438

Mircești, 15 ian. 1880

Cher confrère ès-arts,

Recevez mes sincères compliments sur votre heureux accouchement, ainsi que mes remerciements, non moins sincères, pour l'idée que vous avez eue de me nommer le parrain de votre enfant [1]. J'accèpte avec plaisir cet emploi honorifique et je fais des voeux pour les succés prochains de mon filleul dans le monde.

Votre lettre en quatre points a été la bienvenue; et pour vous le prouver, voici quatre strophes [2] improvisées à l'intention de votre petite Egyptienne.

„Eu sînt sprintena Almee,
Unduioasă * ca un pai.
Cînd gazelă, cînd femee,
Port în sîn un dulce rai.

Nilu-n mantie de apă
Mă atrage ca un zeu.
Lei şi tigri el adapă,
Dar nu stinge focul meu.

Sus pe ceruri mîndrul soare
Arde-n flacări şi scăntei,
Dar mai viu e arzătoare
Flacăra din ochii mei.

Leul, Africa spăimîntă
Cu-al său glas răsunător,
Însă glasul meu încîntă
Chiar pe leu-ngrozitor.

Căci sînt sprintena Almee
Unduioasă ca un pai.
Cînd gazelă, cînd femee,
Şi pe sînu-mi port un rai."

Voici, cher confrère, les premiers vers... médiocres, que j'ai commis depuis le mois de septembre. Ils vous prouveront que je cultive la paresse sur une grande échelle... Mais à vrai dire c'est n'est [pas] cette grande dame qui me tient sous sa pantoufle et qui me rend improductif, c'est plutôt une névralgie dentaire agravée d'un juif avec lequel je suis en procès.

Fasse le ciel que je sois quitte jusqu'au printemps!

Quand comptez-vous monter votre pièce? Je suis très envieux d'assister à une de ses représentations, si ce n'est à la première. Au mois de février je me propose de venir à Bucarest... *Cum să fac ca să nu trec peste Dunărea?*

---

* Scris mai întîi *Fiica*, apoi şters.

Mille choses aimables de la part des miens, et tout à vous,

V. Alecsandri

Je demande la fin de l'histoire du renard. Envoyez-moi le No du 14 janvier, ainsi que tous ceux qui suivront.

Vous avez assisté, dit-on, à une lecture d'une pièce de Damet et Cie. Qu'esţ-ce que c'est?... On ajoute que vous y avez ronflé Est-ce vrai?

Mircești, 15 ian. 1880

Iubite confrate întru arte,

Primiți sincerele mele complimente pentru fericita naștere, cum și mulțumirile mele, nu mai puțin sincere, pentru ideea pe care ați avut-o de a mă numi naşul copilului [1] dumneavoastră. Primesc cu plăcere această sarcină onorifică şi fac urări pentru apropiatele succese ale finului meu în lume.

Scrisoarea dumneavoastră în patru puncte a fost binevenită, şi pentru a v-o dovedi, iată patru strofe [2] improvizate pentru mica dumneavoastră egipteană.

[.....] *

Iată, iubite confrate, primele versuri... mediocre pe care le-am comis din luna septembrie. Îți vor dovedi că eu cultiv lenea pe o mare scară. Dar, la drept vorbind, nu această mare doamnă mă ține sub papucul ei și mă face neproductiv, ci mai ales o nevralgie dentară agravată de un evreu cu care sînt în proces.

Facă cerul ca să le termin pînă în primăvară!

Cînd socotiți să vă montați piesa? Sînt foarte curios să asist la una dintre reprezentațiile sale, dacă nu la premieră. În luna februarie îmi propun să vin la București. *Cum să fac ca să nu trec peste Dunărea?***

---

* Urmează poezia în limba română de la p. 548.
** În original, în limba română.

Mii de lucruri plăcute din partea alor mei, și al dumneavoastră,

V. Alecsandri

Cer sfîrșitul istoriei vulpii. Trimiteți-mi nr. din 14 ianuarie, cum și toate cele care vor urma.

Ați asistat, se spune, la lectura unei piese de Damet și Comp. Ce este aceasta? Se adaugă că ați sforăit. Este adevărat?

CĂTRE ION GHICA

439

Mircesti, 16 janv. 1880

Cher vieux, ta réponse [1] est parfaite, je viens de l'envoyer à Socec en même temps que la lettre que je t'ai adressée. A elles deux elles feront une préface originale à *Despot.*

A-propos de *Despot,* fais-moi connaître de suite la date de la première représentation, n'est ce pas le 30 septembre? Comment a reussi la pièces [2] d'Olanesco? Le public a-t-il apprécié la beauté des vers?

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 16 ian. 1880

Iubite prietene, răspunsul [1] tău este perfect, l-am trimis lui Socec împreună cu scrisoarea pe care ți-am adresat-o. Ele amîndouă vor face o prefață originală lui *Despot.*

În ceea ce privește pe *Despot*, fă-mi cunoscută numaidecît data primei reprezentații, nu este 30 septembrie? Cum a reușit piesa [2] lui Ollănescu? Publicul a apreciat el frumusețea versurilor?

Al tău,

V. Alecsandri

440

Mircesti, 1 févr. 1880

Cher vieux, puisque les Cozadini [1] se trouvent à Bucarest, il serait bon de causer de l'affaire en question. Il a le plus grand désir qu'elle aboutisse. Madame Balche, au besoin, pourrait y apporter ses bons offices. Pour ma part, j'attends Cozadini, à son retour, pour convenir ensemble de la rencontre des deux jeuns gens, qui devra avoir lieu après Paques.

Bonne chance à Olanesco [2], quant à Damet, je te conseille de prendre beaucoup de café, bien fort, pendant la lecture de sa pièce.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 1 febr. 1880

Iubite prietene, pentru că Cozadinii [1] se găsesc la București, ar fi bine să vorbești despre afacerea în chestiune. Are cea mai mare dorință să izbutească. Doamna Balș, la nevoie, ar putea să aducă aici un ajutor prețios. În ce mă privește, îl aștept pe Cozadini, la întoarcerea sa, pentru a ne înțelege împreună asupra întîlnirii celor doi tineri, care ar trebui să aibă loc după Paște.

Noroc lui Ollănescu [2], cît despre Damet, te sfătuiesc să iei multă cafea, foarte tare, în timpul lecturii piesei sale.

Al tău,

V. Alecsandri

BIBLIOTECA — CENTRALĂ — UNIVERSITARĂ CLUJ-NAPOCA

441

Mircești, 5 fevr. 1880

Iubite Negruzzi,

Înainte de toate îți fac cunoscut că am primit dicționarul lui Cihac [1], că am răspuns învățatului nostru etimologist pentru a-i mulțumi, și că i-am și trimis un exemplar din gramatica macedo-română a lui Boiagi [2].

Acum să venim la întrebarea ce-mi faci, dacă iarna aceasta a fost roditoare pentru mine? Cu durere răspund că nu! O nevralgie complicată cu un proces [3] mi-au secat creierii și m-au împiedicat de a produce măcar o singură strofă.

Planuri am multe în cap, dar cînd vreau să mă pun pe lucru, se prezintă dinaintea ochilor mei imaginea hidoasă a unui tîrtan nespălat, cu care mă judec pentru o tîlhărie a lui, foarte păgubitoare mie. Cum dar să te inspiri, cînd muza drăgălașe se metamorfozează într-o dihanie cu perciuni și îmbrăcată în pielea dracului?

Despot se tipărește la Socec; peste vro opt zile ți-oi trimete unul din cele întîi exemplare. Nu rămîne decît ultima jumătate de coală sub teasc.

Cu ce, dar, să-ți îndeplinesc dorința în privirea foaiei *Convorbirilor*?

Portofoliul meu e gol de tot. Iată însă ce-ți propun: ne-am decis cu Ion Ghica să preschimbăm un șir de scrisori amintitoare de timpurile trecute. Posed păn-acuma trei epistole [4] foarte interesante ce mi-a trimes Ghica.

Dacă-ți convine, sînt gata a le pune la dispoziția foaiei *Convorbirilor*. Acele scrisori nu se ating nicidecum de politica zilei; ele sînt niște prețioase schițe de moravuri vechi și de datini istorice. Aștept răspunsul d-tale, păn-a nu-ți comunica copie după dînsele.

Te-ai mirat de a nu videa numele meu în tabla de materii a anului trecut? Aceeași mirare mă coprinde și pe mine, căci de cînd te-ai aruncat în brațele politicei, ai cam legat

de gard literatura. Să sperăm însă că vom veni în curînd la postul nostru.

Eu n-am fost la Bucureşti de pe la octomvrie, fiind spăimîntat de gerul iernei. Socot însă să mă duc la Senat pe la sfîrşitul lui fevruar, dacă... etc.

Zici că ai să pleci peste vro 15 zile?... De ce nu te-ai opri cîteva ceasuri la mine? Pornind dimineaţa din Iaşi, ajungi pe la 11 orc la gara Mircești, şi seara, cu trenul expres, te îndrumezi spre Bucureşti.

Programul e lesne de urmat şi totodată de natură a-mi produce o mare satisfacere.

Amic sincer,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

442

Mircești, 7 fevr. 1880

Dragă Moş Pisoi,

„În pulberea dusă de vînturi
Sub paşii noştri călători,
Cîtă-i luată de pe flori
Şi cîtă, vai, de pe mormînturi!
Voi ce purtaţi cupa la gură,
Ah! deşertaţi cupa deplin...
A morţilor cenuşă sură
Presară ades dulcele vin"!

Prin urmare, te aştept cu clondirul şi cu colac cald. Să ne vii sănătos şi voios.

Vineri la 5 1/2 seara, vei găsi trăsura la gară. Complimentele noastre d-nei Pisozki, sărutări lui Alecsăndrel şi ţie belşug în toate.

V. Alecsandri

CĂTRE V. A. URECHIA

443

Mircești, 8 fevr. 1880

Iubite domnule Urechia,

Cînd ne-am întîlnit în vagon, mi-ați cerut pentru *Albumul macedo-român* un articol de literatură care să prindă loc mai mult decît cîntecul lui *Alecsandru Macedon* [1]. Bucuros de a vă împlini dorința, vă trimit o istorioară de început de amor [2], după cum se începeau amorurile pe la anul 1840. De vă convine, bine, de nu, trimiteți-mi manuscrisul [3] îndărăt, fiindcă nu am altul, și primiți în loc expresia simțirilor mele de stimă și de amicie.

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

444

Mircești, 11 februarie 1880

Iubite Negruzzi,

Îți scriu în grabă, căci plec la Roman pentru procesul [1] meu. Necazurile ce am nu-mi lasă capul liber pentru ocupări literare. Sper însă că voi scăpa în curînd de buclucuri și atunci mă voi gîndi cu dragoste la copila noastră: foaia *Convorbirilor*. Cît pentru simțirile lui Ion Ghica către d-ta, eu cred că ești înșelat. Oricum, cînd voi merge la București, voi avea o explicare cu el. Pănă atunci te îmbrățișez. Ai să mai stai mult în Iași?

Amic devotat,

V. Alecsandri

445

Mircesti, 28 févr. 1880

Cher vieux,

Oui, je suis très hereux d'avoir trouvé la *rara avis* [1] qui s'est épris de ma petite terre de Patrașcani et qui me l'a soufflée moyennant une somme de quelques milliers de ducats, auxquels je devrai ma tranquillité, ainsi que ma liberté. J'avais des dettes, beaucoup de dettes, par conséquant autant de soucis. *Evallah!* je vais enfin connaître le jour de la délivrance. Ne plus penser au capital dû, ne plus m'inquietter des paiements des intérêts, envoyer promener au paradis St. Georges et St. Démètre [2]. Quel bonheur !... c'est désormais que je vais travailler à tête reposée, si Dieux me prête vie.

J'ai certains affaires à mettre en ordre, avant mon départ [3], et j'espère pouvoir partir vers le 2 mars... Donc à bientôt, mon vieux.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Je reviens aujourd'hui de Jassi où j'ai assisté à l'enterrement du beau-père de Marie. Encore un vieux de parti.

Mîrcești, 28 febr. 1880

Iubite prietene,

Da, sînt foarte fericit că am găsit *pasărea rară* *[1] care s-a îndrăgostit de mica mea moșie din Pătrășcani și care mi-a suflat-o pentru o sumă de cîteva mii de ducați, de care depindea liniștea mea, cum și libertatea mea.

* În original, în limba latină.

Aveam datorii, multe datorii, prin urmare tot atîtea griji. Slavă Domnului! * voi cunoaște, în sfîrșit, ziua eliberării. Să nu mă mai gîndesc la capitalul datorat, să nu mă mai îngrijorez de plata dobînzilor, să-i trimit să se plimbe în paradis pe St. Gheorghe și St. Dumitru [2]. Ce fericire! ... de acu înainte oi lucra cu capul liniștit dacă Dumnezeu mă lasă să trăiesc.

Am unele afaceri de pus în ordine, înaintea plecării [3] mele și sper să pot pleca pe la 2 martie ... Deci pe curînd, prietene.

Al tău,

V. Alecsandri

M-am întors astăzi de la Iași unde am fost de față la înmormîntarea socrului lui Marie. Încă un bătrîn plecat.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

446

București, 9 martie 1880

Dragă,

Ajungînd la Galați am tras în gazdă la Rășcanu [1] cu care am vorbit despre d-l Roia. Deși, în adevăr, păn-acum nu i-au încredințat postul de director penitențiarului, mi-au promis că în curînd îi va găsi un loc satisfăcător. A doua zi am plecat spre București, unde am sosit cu bine, deși seara au fost cam rece, nu am simțit frigul.

Aice sînt foarte bine instalat în odaia mea, pregătită de amicul [2] nostru cu toată îngrijirea. E caldă și curată. Pe dînsul l-am găsit sănătos și foarte doritor de a veni la Mircești.

Timpul nu pare a intra în fazele călduroase a primăverii, de aceea nu am curajul să mă pun la drum. Mi-ar fi greu să

* În original, în limba turcă.

fac un voiaj lung încotoşmanat cu flanele, cu paletouri şi în blani care mă obosesc peste măsură. Am dar de gînd să scriu lui Michel Daniel [3] ca să trimeată banii la Emmelina Raymond şi să scriu totodată ei ca să facă formalităţile necesare, pe care le voi indica, spre destabularea ipotecii de pe Borzeşti [4]. Voi aştepta încă vro trei zile şi voi lua hotărîrea definitivă întru aceasta. Am primit o scrisoare de la Marie [5], în care îmi spune că mai are a şedea vro 15 zile în pat. Mă tem foarte mult să nu i se fi întîmplat ca la Monaco. Se vede că s-au decis a se muta din Bucureşti, însă unde? Nu ştiu.

Sfîrşind, te rog, dragă, să nu mi te osteneşti mai mult decît trebuie căci sănătatea e averea cea mai preţioasă pentru amîndoi. Te sărut împreună cu Margareta şi cu Grosana [6].

Complimente d-nei Leonard,

V. Alecsandri

Am primit oghialul.

447

Bucureşti, 15 mart. 1880

Dragă,

Am primit o scrisoare de la dl. Străjescu prin care îmi propune ca să meargă în locul meu la Paris pentru ca să termine afacerea mea cu d-na Emmeline Raymond [1]. D-lui îmi cere numai plată drumului pentru mergere şi întoarcere, precum şi cîte 40 franci pe zi, pentru cheltuieli de şedere în Paris.

Toate aceste somè se pot sui la 2 000 franci, prin urmare înţelegi că nu pot primi propunerea d-sale, căci mi-ar conveni mai bine să-i cheltuiesc eu decît altul pe sama mea.

Afară de aceasta, eu am pus la cale lucrurile astfel ca să nu fie nevoie de prezenţa mea la Paris.

Foarte mă bucur că s-au întors cocostîrcii în sat. Semn de primăvară! Vei putea mai cu lesnire completa numerarea

celor 6 000 de stejari. Oricum însă, nu face prea mult zel, căci graba strică treaba.

Aici e vreme destul de frumoasă, însă aerul este încă rece la umbră. Eu nu mă las de blană.

Am petrecut aseară la Florescu. Princesa Alina și Eliza [2] m-au întrebat de mata și le-am răspuns că te ocupi cu curcile.

Te sărut,

V. Alecsandri

Complimente d-nei Leonard. Sărutări Margaretii și Grosanii.

448

București, 16 mart. 1880

Dragă,

Am citit scrisoarea lui Mitică adresată lui Vasili [1] și am rămas foarte mulțemit de hotărîria ce au luat de a trata direct cu Berla pentru moșie. El ar fi trebuit de mult ca să ieie deprindere de a se ocupa de trebile lui și de a nu se lasa pe tînjală, contînd pe alții.

Cît pentru conduita lui cătră mata, nu te mâhni, nici nu baga de seamă. Va veni o zi unde el singur va recunoaște magaria lui. Pănă atunci, să ne cătăm de trebile noastre și să dăm dracului toate supărările, de orice natură, căci ele nu merită să le dăm vreo importanță. Destule necazuri am avut, destul amar am înghițit. E timp să devenim mai nepăsători pentru ca să ne păstrăm sănătatea.

Aice vremea s-au îndreptat. Ziua e soare frumos, însă noaptea este încă rece. Toți zic că am intrat în primăvară... încep a crede și eu, căci pe aici au venit cocostîrcii.

M-am întîlnit cu Madamme Gracia și cu Eva [2] la un pictor [3] unde mă dusesem cu Ghica [4] pentru ca să văd portretul unui jidan... foarte bine lucrat. D-lor au cercat să-mi facă reproșuri că nu m-aș fi dus să le văd la Iași, însă le-am curmat vorba zicîndu-le că alții merită reproșuri, iar nu eu...

Peste zi au venit și Calimah-Catargiu la noi. L-am primit destul de rece.

Astăzi am audiență la Doamna... Ce s-a întîmpla, nu știu...

Vă sărut pe toate,

V. Alecsandri

Alecu [5] s-au dus la vînat fiind duminecă.

449

București, 17 mart. 1880

Dragă,

Obraznicia lui Buium au trecut peste toate marginele. Trebuie înfrănat. Îți trimit înapoi telegramele lui pentru ca să le arați d-lui Străjescu. El va face prin procuror constatarea falsului și astfel îl vom ține pe jidan la mînă. Sînt de părere însă ca procurorul să nu-l deie încă în judecată, ci să ție pe capul lui amenințarea de a-l da pe mîna justiției oricînd voi cere-o.

Am răspuns lui Kozoni. Ieri am fost la Doamna care m-au primit cu amabilitatea obicinuită.

Vă sărut,

V. A.

450

Gioi, [București, martie 1880] [1]

Dragă,

Manca au scris surorii sale ca să ridice din casa Mariei lucrurile sale. Femeia care păzește casa nu îndrăznește să

lase a se lua nimică din casă și au trimis să mă întrebe ce să facă? Eu sînt de idee ca să aștepte păn, ce-a veni aice Mitică, pentru ca sub ochii lui să se ieie lucrurile, altminteri ar putea să fie istorii.

Precît am auzit, Mitică și Marie au de gînd să se mute la Iași. Nu știu dacă manca a vroi să-i urmeze acolo. Te îndemn însă ca să o sfătuiești a nu se împotrivi, ci din contra, să meargă cu copila unde or crede părinții. Nu ar fi din partea mancii, care-i femeie cuminte, să se despartă de Margărita.

Eu sînt sănătos. Am fost ieri la Senat și am găsit pustiu. De ar fi să urmeze tot astă nelucrare, nu văd ce caut aici la București?...

Marți viitoare încep lucrările Academiei [2]. Poate că acolo voi avé ceva de lucru. Fii cuminte și nu te osteni.

Te sărut,

V. A.

451

București, 20 mart. 1880

Dragă,

Admir harnicia matale, însă încă o dată te îndemn a nu face mai mult decît puterile te iartă. Aice au plouat ieri toată ziua și au umplut ulițele cu glod. Muntenii sînt foarte bucuroși în privirea agriculturei, dar bucureștenii sînt nemulțemiți în privirea primblării lor la șosea.

Nu știu dacă au plouat și pe la noi, cred însă că ploaia au trebuit să ude tot pămîntul României independente.

Astăzi avem mare seanță la Academie în prezența lui Vodă, care este prezidentul nostru.

Muntenii vroiau să vie cu toate decorațiile lor, dar le-am tăiat pofta.

Sofia Catargi are un proces la Roman, pe la sfîrșitul lunei. Ea se roagă de mata să o primești a ședea vro două zile la Mircești. Șederea ei nu te va opri nicidecum a-ți căuta de treabă, căci îi va ținea companie Margareta.

Lui Alecu nu-i prea bine; l-am silit să nu meargă astăzi la Curtea de Casație.

Eu sînt sănătos și te sărut împreună cu Margo și cu Grosana.

Dacă ai avea prilej să ne trimiți vro doi colaci și vro două piepturi de pastramă de gîscă, bine ai face.

452

26 mart. 1880

Dragă, sînt foarte mulțemit că ai sosit cu bine acasă și că ai găsit pe toți sanatoși. Eu sînt bine. Am primit rețeta, precum și procesul verbal.

Cuminte ai făcut că ai terminat chestia pămîntului preotului.

Alecului e tot așa, însă au mers ieri la vînat.

Te sărut,

V. A.

453

București, 31 mart. 1880

Dragă,

Sînt foarte mulțemit că nu mai ai mulți copaci [1] de numărat, că trebile merg strună la Mircești și mai cu seamă că ești sănătoasă. Eu merg bine și amicul [2] nostru s-au sculat din pat și chiar voiește să se ducă mîini la Curtea de Casație, dar l-oi opri de a se expune la osteneală.

Ieri am fost la masă mare, la Curte, însă n-am mîncat mai nimică, ferindu-mă de bucate necăjite. Pe urmă m-am dus la reprezentația lui *Despot*, care au avut mare succes, și, între acte, am mers în vecinătate, la Madamme Otetelișanu [3],

unde am găsit o societate numeroasă de dame care vroiau să mă sărute..., dar nu m-am dat.

Isteţul nostru ginere [4] nu au mai pus piciorul pe aice, însă ieri au scris cneazului în chestia banilor ce mai are a lua de la noi. Soma este de 1 272 franci. Cneazul i-au făcut un respuns foarte aspru, dîndu-i peste nas pentru purtarea lui, şi eu i-am trimis prin Teodor Rosetti 50 de napoleoni, banii mei cei de pe urmă.

Cît pentru restul de 272 franci, te rog, dragă, să-i trimiţi *îndată* Mariei, odată cu cei 800 fr. a cadoului meu, pentru ca să ne achităm cît mai degrabă.

Despre mine n-ai grijă. Cînd oi avé nevoie de bani, ţi-oi scrie să-mi trimeţi vro 500 de franci.

M-am înţeles cu Sulzer care mi-au spus că au recomandat ginerului lui Hausknecht să se ferească de a-ţi ocaziona cea mai mică supărare cu copacii şi că au primit vestea că toate merg bine. El m-au asigurat că de voi avea trebuinţă de vro 2 000 galbini, va putea să mi-i avanseze în luna lui mai.

Cînd ai de gînd să te duci la Iaşi?

Te sărut de o mie de ori,

V. Alecsandri

Cneazul te sărută şi te sfătuieşte să nu te obosești.

454

Bucureşti, 6 april 1880

Dragă,

Sper că ai scăpat de număratul copacilor şi că nu te-ai ostenit peste măsură. Eu sînt sănătos şi am de gînd să plec la Mircești de azi, sîmbătă, într-o săptămînă spre a fi de duminica Floriilor acasă. Amicului [1] nostru tot nu-i este bine, însă de vro trei zile iese şi merge la Curtea de Casaţie, deşi se simte încă slab.

Marie mi-au scris că doreşte foarte mult să vadă pe Margarita. Dacă ai putea găsi o zi disponibilă ca să te repezi

la Iași, i-ai face mare bucurie ducîndu-i copila, împreună cu banii, 272 franci.

Cred că n-oi avé trebuință de bani până la plecarea mea de aice căci am căștigat pîn-acum cu Academia și cu teatru 600 franci și până cînd m-oi porni, voi mai cîștiga încă vro 400. Am să-ți cumpăr o rochie de vară frumoasă și o *robe de chambre*. Ți-aș cumpăra și o capelă dacă aș găsi după gustul meu. Nu ai nevoie de o mantilă de matasă neagră? Răspunde-mi.

Am mare dorință să mă întorc acasă căci acum trebuie să fi înverzit gradina.

Te sărut împreună cu Margarita și Grosana,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

455

Mircești, 17 april 1880

Iubite moș Pisoi,

Întorcîndu-mă acasă din orașul București (sic!), am găsit răvașul tău adresat Paulinei pentru hultoane. Gospodina, ocupată cu grijitul caselor și cu confecționarea bunătăților stricatoare de stomah, precum cozonaci, pasca, ouă etc., n-au avut timp să-ți răspundă și m-au însărcinat pe mine să-ți dau vestea supărătoare că mai toți hultonii au pierit astă-iarnă. Trebuie început lucrul din nou, prin urmare trebuie răbdare!

Am lăsat pe amicul nostru Cantacuzène [1] bolnav și foarte slab. Din cauza aceasta el n-au putut să vie la Mircești ca să petreacă sărbătorile cu noi.

Mă îngrijesc mult despre starea lui și am teamă să nu o ducă mult.

Cogălniceanu merge la Paris ca ambasador în locul lui Calimah-Catargi care trece la Londra. Îți închipui pe Cogălniceanu căzut în mînele cocotelor? Halal de dînsul!

Vă urăm sărbători fericite și vă trimitem o mie de vorbe afectuoase.

V. Alecsandri

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

456

Mircești, 18 aprilie 1880

Vă mulțumesc pentru dedicarea piesei d-voastre, inspirată de simțul patriotismului; nu cred însă, în împrejurările de astăzi, direcția teatrului din Iași să o poată reprezenta, precum nici *Convorbirile literare* să o poată publica în coloanele sale.

Oricum să fie, vă îndemn a continua încercările d-voastre dramatice și vă trimit cu această ocazie asigurarea stimei mele.

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

457

Mircesti, 1 mai 1880

Cher vieux,

Nous voici au premier mai pour des diners sur l'herbe, avec l'agneau roti traditionnel et le *pelin,* sans oublier les *laoutars* qui, en l'honneur de Rosetaki [1], chantent:

„Tu-mi ziceai o dată,
Eu ziceam de două,

Tu-mi ziceai de trei
Eu ziceam de patru etc."

C'est le premier jour de chaleur agréable, depuis un temps immémorial, aussi me suis-je payé une bonne promenade à la *lounka*. Que de rossignols, que de coucous, que de merles ... on se croirait à la Chambre. Tu sais qu'en cherchant bien on en trouvera pas mal de rossignols dans les poches de quelques *serruriers* *[2] et autre Patarlăgeni. Quant aux coucous et aux merles, ils foisonnent.

Sais-tu qu'elle [est] très bonne l'histoire du voisin de notre ami le kneaz[3]? Je l'ai recontré souvent ayant à se côtés sa jolie petite femme et son grand sabre de bataille, mais je ne me doutais pas qu'il fut un consummateur de confitures rastifollante. ** *Tanto jiovine* et ja *canta* ...?

Encore un qui finira à Balamouc, conduit par l'amour et les confitures!

Nous organiserons une scie à notre ami, aussitôt que nous le reverrons gaillard et parfaitement remis de sa goutte et de ses autres infirmités.

J'ai lu l'accusation de la *Romania liberă*, contre Lecca.[4] Elle est rude et pour peu qu'elle soit à moitié fondée, l'ex ministre de la guerre mériterait d'être rayé des cadres et encadré dans un lieu de détention ... Mais est-ce vrai? ... Pour ma part, je le crois ... l'inculpé a une figure à cela.

J'ai commencé, enfin, la féerie[5] que je t'ai promise; à bientôt le premier acte, pour que tu en commande le décor .... Cette pièce sera mon discours de réception dans le comité théâtral[6]. Plus tard je tâcherai de profiter de l'histoire cocasse du voisin d'Alexandre pour la fourrer dans quelque drôlerie. J'y placerai aussi quelques phrases choisies dans deux lettres que l'on m'a apportées de Focșani et qui sont de vrais modèles de style épistolaire amoureux ... Lis ceci:

„Regretabilă domnișoară Christino!
Amor — Fidelitate — Speranță — Iluzie — inocentă

---

* V. Alecsandri ortografiază, în glumă, numele lui Grigore Serurie cu omonimul său francez *serrurier* = lăcătuș.

** Probabil cuvînt inventat de poet.

— Asigurarea intimului meu amor care vă conserv și mă nutresc cu speranța că veți fi de acord și *equivalentă* la cele scrise de mine.

— imagina de angel în costum de inocență care mi-a reamintit de Zeița Wenus în muntele Olymp care chemîndu-l pe Tannhauser favoritul ei să vie la dînsa ...

— Între noi nu era decît un stînjen, cu toate aceste mi se părea că era un kilometru.

— Strîngîndu-ne mînele și inimile cele palpitînde, aș fi dorit să pot cere consolență de la ceea ce posedă misterul, spre a mă degajia de *Vice-versa.*

— Ilaritate, da, ilaritate! .... Nu te iubesc, hmm! Nu te iubesc? mai bine tac, nu mai zic nimic.

— Rivalului meu M .... ah, sînt în stare cîtcodată să-i dau *morfină* (un fel de plantă adormitoare) ca să mă pot urca în balcon la d-ta și să-ți vorbesc *verbal.*

— Cu inima zdrobită te părăsesc. Cu greu, ah! m-am decis a comite aceasta, dar a mea virtute e cu totul obosită!

etc., etc., etc., etc.

Tu vois ce qu'a produit le *u scurt*! Fais-en part à Laurianu. Ce sera sa punition.

Nos amitiés à tous pour toi et les tiens,

V. Alecsandri

Encore deux à trois phrases:

— Adio, scumpa mea, adio! regret că n-ai profitat să vezi ce posed în mine, să guști dulceața sînului meu și altele.

— Cu brațele întinse la ceruri, cu ochii plini de lacrimi pătrunzătoare, cu părul ridicat *în sus* și cu inima palpitîndă, mă subsemn al d-tale care te-a iubit adevărat sincer.

— * Ți-oi purta scrisorile în casa mea de fier, spre eternă memorie, spre aducere-aminte și suvenire și dacă Dumnezeu îmi va da putere să trăiesc mai mult decît d-ta, te voi conduce și la mormînt, și acolo să te împodobesc de flori, precum pînă azi mi le-ai dat d-ta, ș-apoi să plîng amar.

Ah! ah! ah! Adio, rămîi ferice.

* Începe cu cuvintele: „Dacă Dumnezeu", ulterior șterse.

P.S. Nu sînt așa de nebun precum a spus-o M., căruî bucuros aș mai da morfină (o plantă adormitoare), că îmi lipsește ceva. Eu de felul meu sînt un băiat foarte liniștit... etc.

Mircești, 1 mai 1880

Iubite prietene,

Iată-ne la întîi mai pentru prînzuri pe iarbă verde, cu mielul fript tradițional și cu *pelinul* *, fără a uita pe *lăutari* ** care, în cinstea lui Rosetaki [1], cîntă:

[.....] ***

Este prima zi de căldură plăcută după un timp îndelungat, de aceea mi-am îngăduit o bună plimbare în *luncă* ****. Ce de privighetori, ce de cuci, ce de mierle ... te-ai crede la Cameră. Știi că după o bună căutare s-ar găsi destule privighetori în buzunarele unor Serurie [2] și altor Patarlăgeni. Cît despre cuci și mierle, aceștia mișună.

Știi că este foarte bună istoria vecinului prietenului nostru cneazul [3]? L-am întîlnit adesea avînd alături de el pe frumoasa și mica sa soție și marea lui sabie de luptă, dar nu puteam bănui că este un consumator de dulcețuri rastifolante *****. *Așa de tînără* și ea *cîntă* ...? ******

Încă unul care va sfîrși la Balamuc, condus de dragoste și de dulcețuri!

Vom organiza o farsă ******* prietenului nostru, de îndată ce îl vom revedea zdravăn și foarte bine vindecat de guta sa și de celelalte infirmități.

Am citit acuzația *României libere* împotriva lui Lecca [4]. Este dură și dacă este numai pe jumătate întemeiată, fostul ministru al armatei ar merita să fie șters din cadre și încadrat într-o închisoare ... Dar este adevărat? ... În ce mă privește, o cred ... inculpatul are o figură pentru așa ceva.

---

* În original, în limba română.
** În original, în limba română, cu ortografie franceză.
*** Urmează versurile în limba română de la p. 564—565.
**** În original, în limba română, cu ortografie franceză.
***** Cf. aici p. 565 subsol.
****** În original, în limba italiană, prost ortografiat.
*******De fapt *monter une scie à quelqu'un* însemnează, „a plictisi pe cineva repetîndu-i la infinit aceeași mistificare".

Am început, în sfîrșit, feeria [5] pe care ți-am făgăduit-o, pe curînd primul act, pentru ca să comanzi decorul. Această piesă va fi discursul meu de recepție în Comitetul teatral [5]. Mai tîrziu voi încerca să mă folosesc de istoria hazlie a vecinului lui Alexandru pentru a o băga în ceva caraghios. Voi folosi acolo și cîteva fraze alese din două scrisori care mi-au fost aduse de la Focșani și care sînt adevărate modele de stil epistolar de dragoste ... Citește aceasta:

[.....] *

Vezi la ce a dat naștere *u-ul scurt*! ** Informează-l pe Laurian. Aceasta îi va fi pedeapsa.

Amiciţiile noastre ale tuturor, pentru tine și pentru ai tăi,

V. Alecsandri

Încă două sau trei fraze:

[.....]***

458

Mircesti, 7 mai 1880

Cher vieux,

Ta seconde lettre [1] a paru dans les *Convorbiri*, la 3-ème paraîtra dans le prochain numéro; je viens d'en envoyer une copie à Jacques Negruzzi. Ces lettres intéressent beaucoup et ont un grand succès, il faut les continuer. Tu m'as raconté quelques traits de la vie de Pelimon [2], l'auteur des *Ciocoii vechi*. C'est un excellent sujet de lettre et qui te fournirait l'occasion de parler du mérite littéraire de son roman, tout en jetan un coup d'oeil rétrospectif sur l'époque où ce malheureux Pelimon a vécu. On verra ce qu'était à cette époque un auteur et jusqu'à quel point la littérature a été de tout temps une marâtre peu nourricière.

---

* Urmează exemplele în limba română de la p. 565—566.
** În original, în limba română.
*** Urmează exemplele în limba română de la p. 566—567.

Quel temps fait-il à Bucarest? Chez nous, pluie, vent, orages et à l'heure qu'il est, 7 heures du soir, le thermomètre est descendu à 6 degrés de chaleur. On s'attend à de la neige pour cette nuit. Ce serait du propre ... dans le mois de mai, le mois des roses! .... Merci.

En juin, on me mettra à la porte pour cause de *grijitul casii*. J'en profiterai pour aller à Sinaïa en passant par Bucarest et Gherghani.

En attendant, ne feras-tu pas d'excursions dans nos parages [3]?

Ma femme et mai fille t'envoient, ainsi qu'à Madame Ghica leurs compliments affectueux. J'y ajoute les miens.

V. Alecsandri

Ca y est! il neige en ce moment. 6 heures du matin 8/20 mai! J'ai ouvert exprès ma lettre pour t'annoncer cette nouvelle météorologique.

Et l'on appelle cela un gouvernement!

Mircești, 7 mai 1880

Iubite prietene,

A doua ta scrisoare [1] a apărut în *Convorbiri*, a treia va apărea în numărul viitor; i-am trimis o copie după ea lui Iacob Negruzzi. Scrisorile acestea interesează mult și au un mare succes, trebuie să le continui. Mi-ai povestit cîteva aspecte din viața lui Pelimon [2], autorul *Ciocoilor vechi*. Este un excelent subiect de scrisoare și care ți-ar da prilejul să vorbești despre meritul literar al romanului său, aruncînd în același timp o privire retrospectivă asupra epocii în care a trăit acest nenorocit Pelimon. Se va vedea ce era un autor în acea epocă și pînă la ce punct literatura a fost în toate timpurile o mamă vitregă care nu-și hrănește copiii.

Cum e timpul la București? La noi, ploaie, vînt, furtuni și la ora actuală, ora 7 seara, termometrul s-a scoborît la 6 grade peste zero. Ne așteptăm să ningă în noaptea asta. Ar fi culmea, în luna lui mai, luna trandafirilor! ... Mulțumesc.

În iunie o să fiu dat afară, din cauza *grijitului casii* *. Voi profita de asta ca să mă duc la Sinaia, trecînd prin București și Ghergani.

* În original, în limba română.

În așteptare, n-ai face o excursie pe meleagurile noastre[3]?

Soția și fiica mea îți trimit atît ție, cît și doamnei Ghica complimentele lor afectuoase. Adaug pe ale mele.

V. Alecsandri

S-a făcut! Ninge în clipa asta. La șase dimineața, 8/20 mai.

Am deschis înadins scrisoarea ca să-ți anunț această noutate meteorologică.

Dacă și asta se mai cheamă guvernare!

459

Mircești, 14 mai 1880

Domnule director general al teatrelor,

Primind din partea d-voastră încunoștiințarea numirei [1] mele ca membru onorific în Comitetu teatrelor, mă grăbesc a vă răspunde că primesc cu mare plăcere această însărcinare. Voi fi fericit de a aduce concursul meu la dezvoltarea Teatrului Național, împreună cu d-voastră și cu ceilalți membrii ai Comitetului, cărora Institutul nostru dramatic vă datorește o mare parte din progresul ce au făcut în ultimii ani.

Vă rog dar, domnule director general, să primiți asigurarea deosebitelor mele considerații,

V. Alecsandri

460

Mircesti, 14 mai 1880

Cher vieux,

L'aimable Darmet[1] m'ayant envoyé une nouvelle intitulée *Mixandra*, écrite et publiée par lui en langue roumaine,

j'ai cru devoir répondre à cette politesse par une autre et je lui ai expédié par la poste une brochure de *Despot-Vodă*.

En faisant cet acte de courtoisie, j'avais un vague pressentiment que l'aimable Darmet saisirait cette nouvellle occasion pour nous dire à tous les deux des gentillesses de son cru, afin de soulager sa bile et de faire sa cour à la *hidoasa pocitură* ... Cela n'a pas manqué ! Mon homme s'est servi de ce crachoir semiofficiel qui s'est intitulé *Românul*, tandis qu'il devait s'appeler *Ţiganul*, pour donner libre cours à ses expectorations. Cette fois pourtant, je remarque que ses glaires ont une couleur plus bilieuse, preuve que le mal aigu a fait de sensibles progrès chez le feuilletoniste du *Românul*. Or, sais-tu à qui il faut attribuer cette aggravation ? A l'histoire de Draganesco ! [2]

Cette petite anecdote a été un véritable coup de massue pour les soi-disants critiques du théâtre. Ils en sont encore tout étourdis. On le voit à leur style et à leurs idées incohérentes.

Les trois feuilletons du *Crachoir* seront suivis de plusieurs autres, car le patient n'en a pas fini avec son essai d'éreintement. Tu m'obligeras en m'envoyant la suite.

Ah ! tu t'es risqué de goinfrer pendant deux heures *la un banchet în onoarea armatei* et tu t'en ressens péniblement. C'est bien fait. Poison pour poison, je préfère Guichard [3].

Enfin le beau temps est revenu ! Quel bonneur de se griller au soleil en regardant la verdure ... L'herbe est si fraîche qu'on en mangerait. Comme je comprends les boeufs, ils en mangent eux et ne sont pas pour cela des auteurs en herbe !

Je viendrai à Bucarest vers le commencement de juin. Je travaille ferme, en attendant, à notre féerie [4] ; je t'avertis qu'elle exigera des dépenses assez grandes en décors et costumes.

Tous les miens me chargent pour Mme Ghica et toi de leurs compliments affectueux.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 14 mai 1880

Iubite prietene,

Amabilul Darmet[1] trimițîndu-mi o nuvelă intitulată *Mixandra*, scrisă și publicată de el în limba română, am crezut că trebuie să răspund acestei politeți printr-o alta și i-am expediat prin poștă o broșură din *Despot-Vodă*.

Făcînd acest act de curtoazie, aveam un vag presentiment că amabilul Darmet se va folosi de această nouă ocazie ca să ne spună amîndurora gentileți în felul lui, pentru a-și ușura necazul și a face curte *hidoasei pocituri* * ... Aceasta n-a dat greș! Omul meu s-a folosit de această scuipătoare semi-oficială care se intitulează *Românul*, cînd ar fi trebuit să se cheme *Țiganul*, ca să dea curs liber expectorațiilor lui. Totuși, de data aceasta bag de seamă că flegma sa este mai veninoasă, dovadă că boala gravă a făcut progrese simțitoare la foiletonistul *Românului*. Or, știi tu cui trebuie atribuită această înrăutățire? Istoriei lui Drăgănescu![2]

Această mică anecdotă a fost o adevărată lovitură de măciucă pentru așa-zișii critici dramatici. Sînt încă zăpăciți. Se vede după stilul și după ideile lor fără nici o legătură.

Cele trei foiletoane ale *Scuipătoarei* vor fi urmate de mai multe altele, căci pacientul n-a terminat cu încercarea lui de critică violentă. Îmi vei face un serviciu trimițîndu-mi urmarea.

Ah! te-ai încumetat să te ghiftuiești timp de două ore *la un banchet în onoarea armatei* ** și te simți prost. Așa îți trebuie. Otravă pentru otravă, prefer pe Guichard[3]:

În sfîrșit timpul frumos a revenit! Ce fericire să te prăjești la soare, privind verdeața ... Iarba e așa de proaspătă că-ți vine s-o mănînci. Cît îi înțeleg pe boi, ei o mănîncă, și cu toate acestea nu sînt autori în devenire!

Voi veni la București pe la începutul lui iunie. În așteptare, lucrez strașnic la feeria[4] noastră; te previn că va cere cheltuieli destul de mari pentru decoruri și costume.

Toți ai mei mă însărcinează cu complimentele lor afectuoase pentru d-na Ghica și pentru tine.

Al tău,

V. Alecsandri

*, ** În original, în limba română.

461

Mircesti, 15 mai 1880

Cher vieux,

Voici le premier acte de la féerie de *Pepelea*. Je t'enverrai successivement les autres afin que tu puisses commander les décors et les costumes à temps. Il faudra également charger Flechtenmacher ou quelqu'un d'autre de composer la musique.

A mon passage par Bucarest, nous nous entendrons pour la distribution des rôles.

J'avoue pourtant que la mise en scène de cette pièce exigera des dépensez assez fortes. La direction pourra-t-elle, devra-t-elle les risquer? Quoiqu'elle décide, je terminerai la piéce puisque je l'ai commencée, sauf à la jeter au panier si elle présentait trop de difficulté à être montée.

Consulte Gatineau à se sujet.

Quel beau temps, hein? Comme il fait bon!

Je travaille sous ma petite véranda, entouré de mes petits chiens et je me sens réellement vivre à l'aise en plein air.

Respire-t-on un peu à Bucarest?

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 15 mai 1880

Iubite prietene,

Iată primul act al feeriei *Pepelea*. Ți le voi trimite pe rînd pe celelalte, pentru ca să poți comanda la timp decorurile și costumele. Va trebui de asemenea să însărcinezi pe Flechtenmacher sau pe altcineva să compună muzica.

La trecerea mea prin București ne vom înțelege în ceea ce privește distribuirea rolurilor.

Mărturisesc însă că punerea în scenă a acestei piese va cere cheltuieli destul de mari. Direcția va putea, va trebui ea să le riște? Oricum ar hotărî,

eu voi termina piesa, pentru că am început-o, chiar de-ar trebui s-o arunc la coș, dacă va prezenta prea multe dificultăți ca să fie montată.

Consultă pe Gatino în privința aceasta.

Ce vreme frumoasă, nu? Ce bine e!

Lucrez pe mica mea verandă înconjurat de cățeii mei și mă simt în adevăr trăind în voie în aer liber.

La București se mai poate respira?

Al tău,

V. Alecsandri

462

Mircesti, 25 mai 1880

Cher vieux, mon travail a été interrompu par plusieurs circonstances facheuses. Je t'enverrai pourtant bientôt le second acte.

Ta combinaison de représentation mixte a du bon. J'y réfléchirai, et nous en causerons largement quand je viendrai à Bucarest, c'est dans une douzaine de jours. Ne penses-tu pas que les pièces françaises, représentées le même soir que les pièces roumaines, feront du tort à celles-ci par le jeu des acteurs? Il faudra partager les recettes entre les deux troupes. Cela produira un déficit sensible dans la caisse du Théâtre National. Enfin, nous verrons à examiner la chose.

Manolescu et la Romanesco sont en bonne voie, tant mieux! L'essai sera réussi ...

Mille bonnes amitiés de la part de la colonie de Mircești.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Ne pourrais tu pas m'indiquer exactément le jour du voyage de Bratiano à Jassi? Il est une personne qui désirerait beaucoup le voir et lui causer ... justice (sic). *Réponds.*

Mircești, 25 mai 1880

Iubite prietene, lucrul meu a fost întrerupt de mai multe împrejurări neplăcute. Îți voi trimite totuși în curînd actul al doilea.

Combinația ta de reprezentație mixtă merge. Mă voi gîndi la aceasta și vom discuta pe larg cînd voi veni la București, aceasta peste douăsprezece zile. Nu crezi tu că piesele franțuzești, reprezentate în aceeași seară cu piesele românești, vor dăuna acestora prin jocul actorilor? Va trebui să fie împărțite rețetele între cele două trupe. Acesta va produce un simțitor deficit în casa Teatrului Național. În sfîrșit, vom vedea examinînd lucrul.

Manolescu și Romaneasca sînt pe cale bună, atît mai bine! Încercarea va fi izbutită ...

Mii de bune amiciții din partea coloniei de la Mircești,

Al tău,

V. Alecsandri

Nu poți să-mi indici cu precizie ziua călătoriei lui Brătianu la Iași? Este o persoană care ar dori mult să-l vadă și să-i vorbească ... despre dreptate (sic). *Răspunde.*

463

[Mircești, p. 25 mai 1880][1]

Mon cher vieux, voici le second acte de *Pepelea.* Il faut t'entendre avec le machiniste pour le miroir. Je crois qu'il ne lui sera pas dificile de trouver un truc qui fasse mouvoir rapidement les toiles représentant une sauterelle deux loups un dindon et une grenouille.

Dis-moi si ma féerie te semble, jusqu'à présent, de nature à être montée avec quelque succès. J'aborde maintenant le troisième acte.

Depuis hier, il tombe dans nos parages un véritable déluge.

Tout à toi,

V. Alecsandri

[Mircești, p. 25 mai 1880][1]

Iubite prietene, iată actul al doilea din *Pepelea*. Trebuie să te înțelegi cu mașinistul pentru oglindă. Cred că nu-i va fi prea greu să găsească un truc care să facă să se miște repede pînzele care reprezintă o lăcustă, doi lupi, un curcan și o broască.

Spune-mi dacă feeria mea ți s-a părut, pînă în prezent, în stare să fie montată cu oarecare succes. Mă apuc acum de actul al treilea.

De ieri, cade pe meleagurile noastre un adevărat potop.

Al tău,

V. Alecsandri

464

Mircesti, [p. 25 mai 1880][1]

Cher vieux,

Les chaleurs tropicales qui regnent en ce moment à Bucarest doivent produire sur certains cervaux un certain ramollissement; cela m'explique la confusion de la Zaherea avec le Zahar dans le crâne de Grandea. Lacustă Vodă en profitera.

La féerie serait achevée déjà sans les mille interruptions auxquelles je sui exposé pendant le printemps à la campagne. Ce sont des visites continuelles et des visiteurs assomants auxquels je suis oblijé de faire des politesses. Ils ne veulent pas comprendre que mon temps est précieux et ils me volent mes heures de travail comme si c'étaient des récompenses nationales.

Malgré eux, pourtant, j'ai terminé le second acte et je te l'ai envoyé hier. En ce moment j'aborde le troisième que je terminerai dans deux jours ... à moins que le train de onze heures ou celui de 5 heures ne m'amènent encore des géneurs.

J'ai l'intention de quitter Mircesti dans une huitaine ou une dizaine de jours. Je me rendrai pour 24 heures à Bucarest et, si tu es pret nous irons ensemble faire une course à Cus-

tendje ou Sinaïa. Nous verrons la mer ou les montagnes, ou tous les deux, et nous respirerons à pleins poumons.

„L'Asociațiunea Transilvană pentru literatura și cultura poporului românesc" vient de m'envoyer un diplome [2] de membre honoraire ... Il y est dit que D.V.A. *est dechiarat* * *partecipe* la toate drepturile ce i se cuvine dupe statute.

Bon ! Me voilà passér à l'état de *participe*, maintenant ! Oh ! les grammairiens.

Où allons nous? J'ai envie de dire comme ce gamin qui répondait: je vas ** chez vous.

Tout à toi,

V. Alec[sandri]

Marie te prie d'agréer de sa part *** autant de remerciements que contenait de timbres ton dernier envoi. Elle y ajoute encore une petite cargaison pour ... l'avenir.

Mille bonnes amitiés de la part de Mircesti à Ghergani.

Mircești, [p. 25 mai 1880][1]

Iubite prietene,

Căldurile tropicale care domnesc în acest moment la București trebuie să producă asupra unor anumite creiere un anumit ramolisment; aceasta îmi lămurește confuzia dintre Zaherea și Zahar, din capul lui Grandea. Lăcustă-Vodă va avea de profitat.

Feeria ar fi fost deja terminată fără numeroasele întreruperi la care sînt supus pe timpul primăverii la țară. Neîncetat sînt vizite și vizitatori supărători, față de care sînt obligat să fiu politicos. Ei nu vor să înțeleagă că timpul meu este prețios și îmi fură orele de lucru ca și cum ar fi recompense naționale.

În ciuda lor, totuși, am terminat al doilea act și ți l-am trimis ieri. În acest moment mă apuc de al treilea pe care îl voi termina în două zile ... numai dacă trenul de la ora unsprezece sau cel de la ora cinci nu-mi aduce iarăși stînjenitori.

---

* Cuvînt indescifrabil, poate *de*.

** Scris inițial *vais* și corectat în *vas*.

*** În original, repetat *de sa part*.

Am de gînd să părăsesc Mircești peste opt sau zece zile. Mă voi duce pentru 24 de ore la București și, dacă ești gata, vom merge împreună să facem un drum la Custendje sau la Sinaia. Vom vedea marea sau munții, sau pe amîndouă, și vom respira din adîncul plămînilor.

„Asociațiunea Transilvană pentru literatura și cultura poporului românesc" mi-a trimis o diplomă [2] de membru de onoare ... Se spune acolo că D.V.A. *este dechiarat* * *partecipe* la toate drepturile ce i se cuvine dupe statute **.

Bine! Iată-mă trecut acum în stare de *partecipiu*! Vai! gramaticienii.

Unde mergem? Îmi vine să spun ca acel băiat care răspundea: merg la dumneavoastră.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB BOLOGA, PREȘEDINTELE „ASTREI"

465

Mircești, 28 mai [s.v.] 1880

Domnule president,

Primind deploma de membru onorariu al „Asociațiunei Transilvane pentru literatura și cultura poporului român", viu a vă ruga să arătați onorabililor mei colegi sincerele mele mulțumiri pentru marea distincțiune ce mi-au făcut.

Știind a prețui actul de alegere unanimă cu care am fost onorat la 4 august 1879 în Sighișoara [1], mă simt fericit de a aduce partea mea de concurs la realizarea scopului patriotic al onorabilei Asociațiuni Transilvane.

Primiți, vă rog, domnule president, încredințarea înaltei considerații a devotatului d-voastră servitor și coleg,

V. Alecsandri

---

* Cf. aici p. 577 subsol.

** În original, în limba română.

466

Mircesti, 3 juin 1880

Cher vieux, je termine au courant de la plume le 3e acte de *Pepelea*, et je te l'envoie, afin que [tu] prennes une idée du décor et des accessoires. On peut commander à Paris ou à Vienne des tête en carton de grenouilles etc. Quant au *din-don*, il faut un truc particulier. Je me rappelle avoir vu à Paris, cette transformation subite d'un homme en dindon.

As tu reçu le second acte?

Avant de quitter Mircesti, je chercherai à terminer le 4e acte.

Tout à toi,

V.A.

Mircești, 3 iunie 1880

Iubite prietene, termin în fuga condeiului actul al treilea din *Pepelea* și ți-l trimit pentru ca să-ți faci o idee de decor și de accesorii. Se pot comanda la Paris sau la Viena capete de carton de broaște etc. Cît despre *curcan*, trebuie un truc special. Îmi amintesc că am văzut la Paris această transformare subită a unui om în curcan.

Ai primit actul al doilea?

Înainte de a părăsi Mircești, voi căuta să termin actul al patrulea.

Al tău,

V. A.

467

Mircesti, 6 juin 1880

Cher vieux,

Ayant joui de deux jours de pluie, j'ai bâclé le 4éme acte Le voici. Mais as-tu reçu le 2ème et 3ème? Je suis assez inquiet sur leur sort en considération de l'ordre qui règne dans l'expédition des lettres. Il me reste à accoucher du 5ème acte. Cela sera fait bientôt.

Quant tu auras pris connaissance de l'ensemble pour les décors et les accessoires, tu me diras si tu penses que la pièce pourra être montée. Dans ce cas, je reverrai le texte qui a été écrit au courant de la plume et qui sans doute a besoin de corrections.

Les aventures de Pépélea peuvent se continuer chaque année dans une nouvelle série de tableaux. Mais ce qui contribue uniquement au succès de parailles féeries c'est la mise en scène. Plus les costumes sont riches ou drôles, plus les machineries sont parfaites, et plus la pièce a des chances de faire de l'argent.

Je suppose que les Soïmescos et autres Damets [1] de ce calibre ne chercheront pas à trouver de la haute littérature dans une simple pièce à trucs.

A bientôt,

V. Alecsandri

Mircești, 6 iunie 1880

Iubite prietene,

Profitînd de două zile de ploaie, am isprăvit în grabă actul al 4-lea. Iată-l. Dar le-ai primit pe al 2-lea și al 3-lea? Sînt îngrijorat de soarta lor, ținînd seamă de ordinea care domnește în expedierea scrisorilor. Îmi rămîne să dau naștere actului 5. Asta se va face în curînd.

Cînd vei lua cunoștință despre tot ce-i necesar pentru decoruri și accesorii, îmi vei spune dacă socoți că piesa va putea fi montată. În acest caz,

voi revedea textul care a fost scris în fuga condeiului și care fără îndoială are nevoie de corecturi.

Aventurile lui Pepelea pot fi continuate în fiecare an într-o nouă serie de tablouri. Dar ceea ce contribuie în mod special la succesul acestor feerii este montarea. Cu cît costumele sînt mai bogate sau mai caraghioase, cu cît mașinăriile sînt mai perfecte, cu atît piesa are mai multe șanse să aducă bani.

Bănuiesc că Șoimescu și alți Dameți [1] de același calibru nu vor căuta să găsească literatură înaltă într-o simplă piesă cu trucuri.

Pe curînd,

V. Alecsandri

468

Mircesti, Duminica Mare, [8 iunie 1880][1]

Cher vieux,

J'apprends que la circulation est de nouveau interrompue entre Barboche et Tecoutchi ou ailleurs. Diable ! et moi qui me proposais de partir vers la fin de la semaine prochaine. Comment vais-je faire si d'ici là l'administration ne prendra pas les mesures nécessaires au rétablissement de la circulation?

O, Strousberg [2] ! ô Bratianu ! ... puissiez-vous dérailler ! Moi seul en être cause etc. [3]

Je n'ai pas lu le *Românul*, ne le recevant pas, mais j'ai lu quelques extraits de l'en-cinq-clique de Rosetaki dans le *Timpul*. Vieux charlatan ! Il faut qu'il soit arrivé à un certain degré de ramollissement pour croire à l'efficacité de ses dithyrambes creuses [4].

L'impudence peut-elle produire les mêmes résultats que la sottise? Il paraît que si.

Cette manie de s'attribuer cyniquement tout ce qui s'est fait de bon et de grand dans le pays est l'effet, ou d'une maladie mentale ou d'une impudence éhontée. Elle constitue en tout cas un type [5] excellent pour la scène. Faut-il l'y exhiber? Qu'en dis-tu? Il me sourit et me donne des démangeaisons aux bout des doigts.

Je terminerai ces jours-ci le 5ème acte de *Pepelea*. Tu as dû recevoir aussi le 4ème acte hier ou aujourd'hui.

Quand je viendrai à Bucarest, je reverrai mon manuscrit et j'y ferai les changements et les corrections que nous croirons convenables afin de faciliter la mise en scène de cette machine à trucs.

Penses-tu néanmoins que ce genre de pièces, bien et soigneusement montées, attirent le public de Bucarest? S'il en était ainsi, on pourrait chaque année faire des allonges à la pièce primitive et y ajouter de nouveaux tableaux, en retranchant les anciens. Ce serait peut-être une mine assez riche à exploiter dans l'intérêt de la caisse du théâtre.

Cela n'empêchera pas la mise en scène d'oeuvres littéraires qui fassent honneur à notre répertoire dramatique, oeuvres à belles tirades qui se jouent d'ordinaire devant une salle quasi-vide.

Je t'enverrai à Bucarest ou à Ghergany, si tu l'aimes mieux, une dépêche qui t'indique le jour exact de mon arrivée dans la capitale.

Comment se présente ta récolte? La mienne jusqu'à présent a un aspect fort satisfaisant.

Nos amitiés à Ghergany.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, Duminica Mare, [8 iunie 1880][1]

Iubite prietene,

Aflu că circulația este din nou întreruptă între Barboși și Tecuci sau aiurea! La naiba! Și eu care îmi propuneam să plec la sfîrșitul săptăminii

viitoare. Cum o să fac dacă pînă atunci administrația nu va lua măsurile necesare pentru restabilirea circulației?

O, Strousberg![2] O, Brătianu! ... de-ați putea deraia și voi! Eu singur să fiu cauza etc.[3]

N-am citit *Românul*, fiindcă nu-l primesc, dar am citit cîteva extrase din „enciclica"* lui Rosetaki în *Timpul*. Șmecher bătrîn! Trebuie să fi ajuns la un anumit grad de ramolisment pentru a crede în eficacitatea găunoaselor sale lăudăroșenii[4].

Obrăznicia poate să producă oare aceleași rezultate ca prostia? Se pare că da.

Această manie de a-și atribui cu cinism tot ce s-a făcut bine și mare în țară este sau efectul unei boli mintale, sau al unei obrăznicii nerușinate. Constituie, în orice caz, un tip[5] excelent pentru scenă. Oare n-ar trebui dat în vileag? Tu ce spui? Îmi surîde și îmi dă mîncărimi în vîrful degetelor.

O să termin zilele acestea actul al 5-lea din *Pepelea*. Tu trebuie să fi primit de asemenea actul al 4-lea, ieri sau astăzi.

Cînd voi veni la București, îmi voi revedea manuscrisul și voi face schimbările și corecturile pe care le vom socoti potrivite, pentru a ușura punerea în scenă a acestei mașini cu trucuri.

Crezi totuși că acest gen de piese, montate bine și cu grijă, vor atrage publicul din București? Dacă ar fi așa, s-ar putea face în fiecare an continuări la piesa primitivă, adăugîndu-se noi tablouri, scoțîndu-se cele vechi. Ar fi poate o mină destul de bogată de exploatat în interesul casei teatrului.

Aceasta nu va împiedica punerea în scenă a unor opere literare care să facă cinste repertoriului nostru dramatic, opere cu tirade frumoase, care sînt jucate de obicei în fața unei săli aproape goale.

Îți voi trimite la București sau la Ghergani, dacă preferi, o telegramă care să-ți indice ziua exactă a sosirii mele în capitală.

Cum se prezintă recolta ta? A mea pînă acum are o înfățișare destul de mulțumitoare.

Sentimentele noastre prietenești la Ghergani.

Al tău,

V. Alecsandri

---

* În textul original, joc de cuvinte *enciclique* = enciclică și *en-cinq-clique* = clică în cinci [?].

469

Mircesti, 8 juin 1880

Mon cher Georges,

Pauline cherche à me mettre à la porte depuis plusieurs jours, mais je lui ai demandé dix jours de répit pour commencer et terminer une grande machine de féerie national, destinée au théâtre. Je viens d'en bâcler les quatre premiers actes; si messieurs les *moussafirs* avait le bon espri *să mă ierte* pendant deux jours seulement, je bâclerai le cinquième, haut la main, après quoi je partirai pour Sinaïa. Nous sommes aujourd'hui dimanche, c'est donc vers la fin de la semaine prochaine que je ferai mon apparition parmis vous autres et que je pourrai répondre à l'invitation indirecte de la Princesse.

J'ai déjà eu l'occasion de faire la connaissance de son frère [1] au chateau même de Viede et de parcourir sa magnifique forêt, entrainés, tous les deux, dans un tilbury par un trotteur à haute pression. C'est un fort aimable Prince qui aime beaucoup la France, en dépit de Mr de Bismark.

Je serai heureux de le revoir et de causer avec la Princesse de son projet d'opera [2], mais ce que surtout me séduit en prespective c'est d'assister aux scéances de Mr Jean. Je veux voir par mes propres yeux si vous êtes aussi délicieusement bêtes à Sinaïa qu'on l'est à Mircesti.

Mons. Jean [3] dit Hin, hin! ... C'est prodigieux! Mlle Margot [4] dit *Tertei* (lisez cerises). C'est ranversant! Lui joue du piano? Elle danse la casaceasca ... quelle génération, mon Dieu! Avons nous jamais été de cette force à l'âge de ses moutards phénomènes? J'en doute. Et voilà pourtant, cher ami, ce qui nous rend franchement heureux. Le reste fait plaisir, tout au plus!

Je me promets d'augmanter les perplexités de Lucie et les colères d'Eucharie [5] au whist, étant très fort à ce jeu, demends plutôt à ta mère. Ainci à bientôt, cher coquin de

neveu, j'accepte avec plaisir l'hospitalité de ton chalet et je compte en user longuement.

Ta tante vous embrasse tous, me réserve ce plaisir pour le moment de mon arrivée là-bas.

Une dépêche vous avertira du jour de mon débarquement.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 8 iunie 1880

Iubite Georges,

Paulina caută, de mai multe zile, să mă dea afară din casă, dar i-am cerut răgaz zece zile pentru a începe și a termina o mare mașinărie de feerie națională, destinată teatrului. Am dat gata primele patru acte; dacă domnii *musafiri* * ar avea bunul-simț *să mă ierte* ** numai pentru două zile, aș da gata pe al cincilea numaidecît, după aceea aș pleca la Sinaia. Sîntem astăzi duminică, deci pe la sfîrșitul săptămînii viitoare îmi voi face apariția printre voi și voi putea răspunde la invitația indirectă a Prințesei.

Am avut deja ocazia să fac cunoștință cu fratele[1] său chiar la castelul de Wied și să parcurg frumoasa sa pădure, purtați, amîndoi, într-un tilbury, de un trăpaș sub înaltă presiune. Este un prinț foarte plăcut care iubește mult Franța, în ciuda d-lui de Bismark.

Aș fi fericit să-l revăd și să vorbesc cu Prințesa despre proiectul operei [2] sale, dar ceea ce mă cucerește ca perspectivă este să asist la ședințele d-lui Jean. Vreau să văd cu proprii mei ochi dacă sînteți tot atît de încîntăror de proști la Sinaia cum sîntem la Mircești.

Dl. Jean[3] zice hîm, hîm ...! Este uimitor! D-ra Margot [4] zice *Tertei* (citește cireși). Este încîntător! El cîntă la pian? Ea dansează căzăceasca... ce generație, Dumnezeule! Am fost noi vreodată de această forță la vîrsta acestor mucoși-fenomen? Mă îndoiesc. Și iată totuși, iubite prietene, ce ne face cu adevărat fericiți. Restul ne face cel mult plăcere!

Îmi făgăduiesc să fac să crească uimirea Luciei și furiile Euhariei [5] la whist, fiind foarte tare la acest joc, întreabă mai bine pe mama ta. Deci

---

* În original, în limba română cu ortografie franceză.
** În original, în limba română.

pe curînd, iubite ştrengar nepot, primesc cu plăcere ospitalitatea vilei tale şi socotesc să o folosesc mult timp.

Mătuşa ta vă sărută pe toţi, îmi păstrez această plăcere pentru clipa sosirii mele acolo.

O telegramă vă va înştiinţa despre ziua debarcării mele.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE V. A. URECHIA

470

Mircești, 8 iunie 1880

Iubite colegule,

Dacă cunoaşteţi adresa d-lui Quintana în Spania, vă rog să aveţi bunătatea a mi-o face cunoscută, căci doresc a-i trimite un exemplar din *Despot*. Sper că în cursul lunii viitoare, cînd mă voi găsi acasă — plec în curînd la Sinaia — nu veţi ocoli Mircești şi că-mi veţi face mulţumirea de a petrece o zi în bordeiul meu.

Cînd iese *Albumul macedo-român*? Sînt cu nerăbdare de a-l vedea ieşit la lumină.

Al d-voastră coleg devotat şi amic,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

471

[Mircești, p.8 iunie 1880][1]

Cher vieux,

Gloire au Seigneur ! Voici le 5e acte. J'ai cru trouver le moyens d'employer le beau décor encore vierge du pont de

Trajan. J'ai aussi voulu fournir à Mr Stephanesco [2] (?) l'occasion de faire un peu de musique plus ample. C'est par ce que ce 5e acte est plus court que les autres.

Maintenant, je n'ai plus qu'a te dire au revoir, à bientôt. Sapristi ! que je suis content d'avoir fini.

Tout à toi,

V.A.

[Mircești, p. 8 iunie 1880][1]

Iubite prietene,

Slavă Domnului! Iată actul al cincilea. Cred că am găsit mijlocul de a folosi frumosul decor încă neîntrebuințat al podului lui Traian. Am vrut de asemenea să dau d-lui Stephănescu [2] (?) ocazia de a face puțină muzică mai bogată. Pentru că acest act, al cincilea, este mai scurt decît celelalte.

Acum, nu am decît să-ți spun la revedere, pe curînd. La naiba! ce mulțumit sînt că am terminat.

Al tău,

V.A.

CĂTRE V. A. URECHIA

472

Mircești, 13 iunie 1880

Iubite coleg,

Îți mulțămesc pentru amabilitatea ce ai avut de a-mi trimite adresa d-lui Quintana, am expediat chiar azi-dimineață un exemplar din *Despot*.

Am de gînd a veni pe marți sau mercuri la București, unde voi ședea două zile, după care mă voi duce la Sinaia.

Voi căuta să înduplec pe Doamna a da *Albumului* lucrarea sa ... și astfel a rîde de temerile lui Boerescu.

Feeria [1] mea este gata, am și trimis-o lui Ghica, însă fiind scrisă în fuga condeiului, ea are trebuința de o revizuire și de o corectare totală. Voi căta a face această revizuire în zilele ce-oi petrece la Sinaia.

Absența mea de la Mircești va ține vro trei săptămîni, căci gospodina mea, d-na Alecsandri, mă dă afară pentru meremetul caselor, a sobelor etc. Sper doar că la întoarcerea mea în bordei, îi trage o raită la Mircești.

Pănă atunci, sper să ne întîlnim la București în cabinetul Direcției teatrale [2].

Al d-tale coleg și amic,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

473

Mircești, 14 iunie 1880

Iubite Negruzzi,

Îți trimit, după făgăduință, începutul corespondenței mele cu Ion Ghica, scrisoarea nr. 1, și sper să-ți comunic altele pentru numerile următoare ale foaiei [1].

Plec peste două zile la Sinaia, unde sînt invitat de Doamna, ca să mă consulte asupra unei opere [2] ce compune în colaborație cu un maestru venit din Suedia. Mă voi întoarce la Mircești în cele dîntîi zile ale lui iulie.

Deci, sănătate și la revedere.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

474

Mircesti, lundi, [16 juin 1880] [1]

Mon cher vieux,

Je viens de terminer et d'envoyer à Negruzzi une lettre que je t'adresse au sujet de la mort de mon premier ami d'enfance: *Vasile Porojan* [2], que tu as peut-être connu quand tu habitais avec moi dans la maison paternelle. C'était le boulanger de la maison, un vrai tzigan, avec lequel j'ai rossé beaucoup de juifs et commis beaucoup de vols de fruits.

Je partirais ce soir-même pour Bucarest si je n'attendais la visite de M-me Balche, qui s'en revient de Varatic. Mon départ est donc retardé jusqu'à mercredi. L'aurore de jeudi me verra descendre du wagon dans la gare de Tîrgoviște [3].

Sur ce, à bientôt,

V. Alecsandri

Mircești, luni, [16 iunie 1880] [1]

Iubite prietene,

Am terminat și am trimis lui Negruzzi o scrisoare pe care ți-o adresez, despre moartea primului meu prieten din copilărie: *Vasile Porojan* [2], pe care poate l-ai cunoscut cînd locuiai cu mine în casa părintească. Era brutarul casei, un țigan adevărat, cu care am snopit în bătăi mulți jidani și am comis multe furturi de fructe.

Aș pleca chiar în seara aceasta la București dacă nu aș aștepta vizita d-nei Balș, care se întoarce de la Văratic. Plecarea mea este deci amînată pînă miercuri. Răsăritul soarelui de joi mă va vedea coborînd din vagon în gara Tîrgoviște [3].

Și cu aceasta, pe curînd,

V. Alecsandri

475

Mircesti, mardi, [17 iunie 1880] [1]

Mon cher vieux,

Je m'étais proposé de partir demain soir, mais je crois que je serai obligé de retarder mon départ de 24 ou 48 heures pour diverses causes indépendantes de ma volonté!

J'ai commencé une pièce en 4 actes intitulée *Dezrobirea ţiganilor,* [2] qui, bien montée et bien apprise, produira son effet, je crois. Ce sera terminé dans le courant du mois prochain. Quant aux *Envieux,* [3] ils exigent plus d'étude et un travail plus sériuex, mais j'espère toujours les faire jouer cet hiver.

En attendant, on pourrait charger le monsier qui a localisé *Le voyage de Mr Perrichon* de localiser *Le vieux garçon* de Sardou, d'après les indications que je lui donnerai en arrivant à Bucarest. C'est une excellente pièce, qui pourra figurer au répertoire.

La Princesse m'a fait inviter par Georges Duca d'aller à Sinaïa; elle veut me consulter sur le libretto d'une opéra, [4] qu'elle est en train d'écrire, ayant un compositeur suédois sous la main.

Mon neveu m'offre l'hospitalité de son chalet, que j'ai acceptée avec grand plaisir, ne voulant trainer dans les hôtels de *la ville du prince Démètre* [5].

Donc à bientôt et tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, marți, [17 iunie 1880][1]

Dragul meu,

Îmi propusesem să plec mîine seară, dar cred că voi fi obligat să-mi întîrzii plecarea cu douăzeci și patru sau patruzeci și opt de ore pentru diferite motive independente de voința mea.

Am început o piesă în patru acte intitulată *Dezrobirea ţiganilor* [2], care, bine montată și bine pregătită, cred că va produce efect. Va fi terminată

în cursul lunii viitoare. Cît despre *Invidioşii* [3], cer mai mult studiu şi o muncă mai serioasă, dar sper totuşi să se joace iarna aceasta.

În aşteptare, am putea să însărcinăm pe domnul care a localizat *Le voyage de Mr Perrichon* să localizeze *Le vieux garçon* a lui Sardou, după indicaţiile ce-i voi da cînd voi veni la Bucureşti. Este o piesă excelentă, care va putea figura în repertoriu.

Prinţesa m-a invitat prin Georges Duca să mă duc la Sinaia; vrea să mă consulte asupra libretului unei opere [5] pe care o scrie în prezent, avînd un compozitor suedez la îndemînă.

Nepotul meu îmi oferă ospitalitate în vila lui, ceea ce am primit cu multă plăcere, nevoind să rătăcesc prin hotelurile din *oraşul prinţului Dimitrie* [5].

Deci pe curînd, al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

476

Mircești, 20 iunie 1880

Iubite Negruzzi,

Primesc chiar acum alăturata scrisoare [1] de la Papadopulo-Callimach. O găsesc destul de interesantă pentru ca să fie publicată în *Convorbirile literare*. Dacă împărtăşeşti opinia mea, pune să tragă o copie destinată pentru tipografie şi trimete-mi originalul curat, îndărăt. Ţiu a pune acest autograf în colecţia mea de autografe [2].

Cred că ai primit epistola [3] mea către Ion Ghica, în care fac biografia lui Vasile Porojan?

Ce ai de gînd să faci în vara aceasta?

Profită de vacanţă, ca să te mai dai în dragoste cu muza pe care ai părăsit-o pentru flioarţa de politică.

Te îmbrăţişez,

V. Alecsandri

477

Mircești, 21 iuni 1880

Iubite și neobosite archeolog,

Am cetit cu mult interes scrisoarea [1] ce mi-ai trimis din București și dorind ca nu numai eu să mă bucur de cuprinsul ei, am comunicat îndată lui Iacob Negruzzi pentru foaia *Convorbirilor*.

De am greșit necerîndu-ți prealabila autorizare, fac un *mea culpa* din cele mai latinești și sper că mi-i ierta în considerația bunei intențiuni și mai cu seamă în considerația unui lumbago ce m-a prins și surprins în ajunul plecărei mele la București și Sinaia. Acest soi de înțepenire de șele este foarte supărător, însă ar fi de dorit, în interesul demnității, ca să o dobîndească toți miniștrii a căroa mijloc are o elasticitate proverbială, față cu capetele mai mult sau mai puțin coronate. Deci să le urăm din toată inima un lumbago național-liberal pe cîtă vreme demnitatea lor stă îngropată în portofoliul ministerial, această raclă a mîndriei personale și chiar a virtuței omenești.

Îmi promiți o vizită la Mircești? Pe cînd? Eu sper să pot pleca de aici peste vreo trei zile, căci gospodina mea s-a apucat de grijit casele și mă dă afară din ele. Sînt obligat a merge la București pentru ca să luăm cu Ghica oarecare măsuri în privirea teatrului și să pun la cale înscenarea unei feerii naționale ce i-am trimis în zilele trecute și care poartă titlul de *Povestea lui Pepelea*. Apoi m-oi duce pe cîteva zile la Sinaia, nu însă ca să admir pe beizadea Mitică, ci ca să petrec în familie, la nepotul meu, Georges Duca, și după o absență de două sau trei săptămîni, cel mult, m-oi întoarce la bordeiul meu, unde te voi aștepta cu brațele deschise și cu colaci calzi.

Am dat la tipar un nou volum de poezii, între care se găsește *Legenda lui Becri-Mustafa* [2], dedicată amicului meu și coleg Papadopulo-Calimah. Și pentru vară îmi rezervez o

piesă în 4 acturi, intitulată *Dezrobirea țiganilor*[3], pe care am și început-o.

Iarna mi-oi petrece-o în străinătate, unde? nu știu încă, dar negreșit într-o țară cu soare fierbinte[4]. De mi-a ajuta norocul să-mi găsesc o căsuță pe malul mării, adăpostită de vînturi și încunjurată cu o grădină înflorită, aș lucra toată iarna cu entuziasm și m-aș întoarce în țară cu vreo două drame istorice în versuri ... Îmi trebuie căldură și lumină, lumină aurie care să-mi intre în ochi și cînd ei sînt închiși și să-mi pătrundă chiar în inimă. Asta e tot ce mai doresc pentru restul vieții.

Unii mă îndeamnă să merg la Zanta, alții la Napoli, alții la Alger ... încotro să apuc de preferință? Dă-mi un sfat și fii încredințat că nu l-oi urma, după obicei, dar cearcă. Poate că astă una dată să nu fac ca toată lumea.

Aveai de gînd a întreprinde o primblare pe la monastiri; cu sperare de a găsi cărți vechi ... Cred că îi trece pe la Mircești ... Aș dori să te consult asupra formulei legale a testamentelor. O consultație foarte *veselă*, precum vezi, însă vom ști să-i dăm un caracter de comedie conform cu comedia lumii. Vină să rîdem.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

Complimentele mele respectuoase d-nei Calimah și mamei sale.

CĂTRE EUHARIA DUCA

478

Mircesti, 22 juin 1880

Ma chère Euharia, ta lettre a augmanté mes regrets de ne pouvoir me rendre immédiatement à Sinaïa pour me rendre digne des couronnes et des bouquets de ces demoisel-

les. Ce nouveau genre de supplice, qui dépasse celui de Tentale, s'ajoute à mes douleurs de reins pour me mettre d'une humeur de ministre dégommé. J'aurais tant désiré revoir le prince de Vide que j'ai eu l'honneur de connaître dans son château de Monrepos et qui m'a fait faire une promenade fantastique dans sa belle forêt de sapins.

Si mon mal se prolonjait au point de m'empêcher d'arriver à Sinaïa, avant le départ du frère de la Princesse, je prie Lucie d'aller présenter mon hommage respectueux à Leurs Altesses et de Leurs exprimer éloquemment tous mes regrets de ne pouvoir le faire moi-même, en personne naturelle.

Si tu me voyais appuyé sur ma canne et marchant un peu courbé, tu me prendrais pour un vieux général trop chargé de lauriers et de rheumatisme. Ce matin le Dr. Valliano [1] de Roman est venu me mettre sous verre, c'est à dire que *mi-au pus pahare pe spinare*, ei il parait que cela a laissé des taches rouges sur la peau qui font le désespoir de Pauline, elle craint que ces ronds cramoisis n'influent sur ma nature aimable, en me transformant en un Peau-rouge. Pour la rassurer, j'ai risqué un pas de Zéphyr, mais mon gracieux sourire s'est subitement changé en grimace, à cause de peu de souplesse de mes reins. *S-au ruginit balamalele* !

Tu me dit que le temps s'est mis au beau dans vos montagnes, sous ce rapport je n'ai rien à vous envier car le ciel est splendide dans ces parages. Les matinées, surtout, vers les cinqu heures, sont de toute beauté, car tout contribue à les rendre charmantes, la pureté de l'atmosphère, la fraicheur, la rosée qui couvre la campagne, l'herbe qui scientille aux rayons du soleil et les fleurs qui brillent de la splendide couler du réveil. On devient poétique, comme tu vois, rien que d'y penser ...., jusqu'à mon lumbago qui s'adoucit en présence de ce beau spectacle de la nature, mais cela ne dure pas longtemps ... Une heure après, il semble se rappeler qu'il a pour mission de m'asticoter et il m'asticotte dur. Alors je reprends ma canne et je redeviens le vieux général chargé de lauriers et de rheumatismes.

Pauline est très occupée avec les confitures et le remue ménage de la maison que l'on restaure et avec les innombrables troupeaux de *pui de curcă, pui de rațe, pui de găină, pui de pichiri*, sans compter ses deux chiens.

Bientôt la *secerea* du blé va lui apporter un surcroit de travail, car elle a l'habitude de surveiller tout par elle-même, pendant que moi j'écris des chef d'oeuvres, je fais de la gloire qui ne rapporte riens ... pas même de quoi payer mes dettes !

Marie est à Jassi, ocuppée de son instalation qui prend un très joli aspect. Mlle Margo devient de plus en plus jolie et drôle. Elle offre des prises à tout le monde et tout le monde est tenu d'éternuer. C'est bête, mais ça amuse ... tel est le monde.

Je parie que Mr Jean [2] fait de toi et du général, et de papa, et de maman, et de grand'maman tout-ce qu'il veut, Quelle faiblesse, grands Dieux ! Je le verrai aussi ce monsieur pour l'entendre réciter des fables et pour lui apprendre à vous jouer des niches, mais avant faisons des voeux pour mon divorce d'avec le lumbago.

Nous vous embrassons tous tendrement,

V. Alecsandri

Mircești, 22 iunie 1880

Dragă Euharia, scrisoarea ta a făcut să crească părerea mea de rău de a nu putea veni numaidecît la Sinaia pentru a mă arăta demn de cununile și buchetele acestor domnișoare. Acest nou fel de suferință, care întrece pe cea a lui Tantal, se adaugă la durerile mele de șale pentru a mă aduce în starea de ministru scos din post. Aș fi vrut atîta să revăd pe prințul de Wied pe care am avut cinstea să-l cunosc în castelul său de la Monrepos și care m-a făcut să fac o plimbare minunată prin frumoasa sa pădure de brazi.

Dacă răul meu s-ar prelungi pînă a mă împiedica să ajung la Sinaia înainte de plecarea fratelui Prințesei, o rog pe Lucie să meargă să prezinte omagiile mele respectuoase Alteților-lor și să le exprime cu elocință toată părerea mea de rău de a nu o putea face eu însumi, în persoană naturală.

Dacă m-ai vedea sprijinit pe bastonul meu și mergînd puțin curbat, m-ai lua drept un bătrîn general prea încărcat de lauri și de reumatisme. Dimineața asta, dr. Văleanu [1] de la Roman a venit să mă pună sub sticlă *,

* În limba franceză cuvîntul *verre* însemnînd și sticlă și pahar, i-a permis poetului să facă o glumă pe seama ventuzelor îndurate.

adică *mi-au pus pahare pe spinare* *, și se pare că aceasta a lăsat pe piele pete roșii care o fac să dispere pe Paulina, ea se teme ca aceste pete roșii rotunde să nu aibă influență asupra naturei mele blînde, transformîndu-mă într-o Piele-roșie. Pentru a o liniști, am riscat un pas de Zefir **, dar grațiosul meu zîmbet s-a schimbat deodată într-o strîmbătură, din pricina puținei flexibilități a șalelor mele. *S-au ruginit balamalele!* ***

Îmi spui că timpul s-a făcut frumos în munții voștri, într-aceasta nu am de ce să vă invidiez pentru că cerul este minunat pe meleagurile acestea. Diminețile, mai cu seamă, pe la orele cinci, sînt de toată frumusețea, pentru că totul contribuie spre a le face încîntătoare, puritatea atmosferei, răcoarea, roua care acoperă cîmpurile, iarba care sclipește în razele soarelui și florile care strălucesc sub minunata culoare a trezirii. Ajungi poetic, după cum vezi, numai gîndindu-te ...., chiar și lumbagoul meu se moaie în fața acestui frumos spectacol al naturii, dar aceasta nu durează prea mult ... O oră mai tîrziu, pare că își aduce aminte că are drept sarcină să mă sîciie și mă sîciie zdravăn. Atunci îmi reiau bastonul și redevin bătrînul general încărcat de lauri și de reumatisme.

Paulina este foarte ocupată cu dulcețurile și cu treburile casei care se repară și cu nenumăratele cîrduri de *pui de curcă, pui de rațe, pui de găină, pui de pichiri* ****, fără a mai pune la socoteală cei doi ciini ai săi.

În curînd *secera* ***** grîului îi va mai aduce o muncă pe deasupra, căci are obiceiul să supravegheze totul ea însăși, în timp ce eu scriu capodopere, fac glorie care nu aduce nimic ... nici măcar cu ce să-mi plătesc datoriile!

Marie este la Iași, ocupată cu instalarea sa care ia un aspect frumos. Domnișoara Margo devine din ce în ce mai frumoasă și nostimă. Oferă prize la toată lumea, și toată lumea trebuie să strănute. Este o prostie, dar aceasta distrează ... așa este lumea.

Pun prinsoare că dl. Jean [2] face din tine și din general, și din tată, și din mamă, și din bunică tot ce vrea. Ce slăbiciune, Dumnezeule! Am să-l văd și eu pe acest domn pentru a-l auzi recitînd fabule și pentru a-l învăța să vă facă pozne, dar pînă atunci să facem urări pentru despărțirea mea de lumbago.

Vă îmbrățișăm pe toți cu dragoste,

V. Alecsandri

---

* În original, în limba română.
** Pas de dans executat într-un picior și balansînd pe celălalt.
-** În original, în limba română.

479

Mircesti, 26 juin 1880

Cher vieux, je donnerais bien volontiers mon lumbago au diable, si celui-ci voudrait l'accepter en considération de la haute estime que je professe à son égard, mais je doute fort qu'il agrée mon cadeau. Il serait obligé de changer sa fourche en béquilles et de marcher courbé comme un général autrichien surchargé de lauriers cueilles sur tous les champs de bataille où il a été rossé de compétence. Un lumbago ! Sais-tu ce que c'est ? un grand coup de hache dans les reins, qui dijoint la partie supérieure du corp de sa partie inférieure, plus d'équilibre ! On chavire à chaque pas et on se livre à une serie de grimaces comme celles de Quasimodo dans *Notre-Dame de Paris* ... Aie ! Aie !

Malgré cela, pourtant, j'espére affronter les cahotements du chemin de fer d'ici à trois ou quatre jours, c'est — à dire que je me berce du doux espoire d'arriver à Bucarest lundi ou mardi matin. Avant ce terme, impossible ! On vient de me mettre sous verres, en m'appliquant des ventouses ; cette opération a eu pour effet de me couvrire les deux côtés de l'épine dorsale de gros zeros rouges. J'ai le ministère dans le dos ! Est-ce assez humiliant et possible ! Pourvu que cela ne dure pas !

J'ai voulu travailler à une grande machine, en 4 actes, intitulée : *Dezrobirea ţiganilor* [1], impossible ! ... car si je reste assis sur une chaise pendant une demi heure, il me faut des efforts énormes pour me lever, et ces efforts sont douloureux en diable !

A quoi tient, hélas ! la destinée des hommes ? aux reins et celle des empires ? au Rhin ! C'est la même chose, sauf une légère difference d'osthegraphi.

Sion a passé 24 heures chez moi, avec ses deux demoiselles, très gentilles. Il travaille a une comédi en vers : *Ministrul desfrănat*. C'est Cogalnicean qui ne sera pas content.

Tu me dis de ne pas m'arrêter à Adjud. Pourquoi? C'est si peu dans mes habitudes! Une dépêche t'avertira du jour de mon départ. En attendent, je te presse sur mes reins.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 26 iunie 1880

Iubite prietene, aș da de bună voie lumbagoul meu dracului, dacă acesta ar vrea să-l primească, ținînd seamă de înalta stimă pe care o am față de el, dar mă îndoiesc că darul meu i-ar face plăcere. Ar fi silit să-și schimbe furca cu cîrjile și să meargă aplecat ca un general austriac supraîncărcat de laurii culeși pe toate cîmpurile de luptă unde a fost bătut metodic. Un lumbago! Știi tu ce este acesta? o puternică lovitură de topor pe mijloc care îți desparte partea superioară a corpului de partea sa inferioară, nici un echilibru! Te clatini la fiecare pas și te dedai la o serie de strîmbături ca acele ale lui Quasimodo în *Notre-Dame de Paris* ... Vai! Vai!

Cu toate acestea, totuși, sper să înfrunt scuturăturile trenului, de acum în trei sau patru zile, asta însemnează că mă legăn cu dulcea speranță de a sosi la București luni sau marți dimineață. Înainte de acest termen este cu neputință! Am fost pus sub sticlă, aplicîndu-mi-se ventuze; această operație a avut ca efect de a mă acoperi de o parte și de alta a șirii spinării cu mari zerouri roșii. Am ministerul în spate! Este destul de umilitor și posibil! Numai dacă aceasta nu ar dura!

Am vrut să lucrez la o mare mașinărie, în 4 acte, intitulată: *Dezrobirea țiganilor* [1], cu neputință! ... căci dacă stau așezat pe un scaun timp de o jumătate de oră, îmi trebuie eforturi foarte mari pentru a mă scula, și aceste eforturi sînt ale dracului de dureroase!

De ce ține, vai! destinul oamenilor? de șale! și acela al imperiilor? de Rin *. Este același lucru, numai cu o mică diferență de ostegrafie.

Sion a petrecut 24 de ore la mine, cu cele două domnișoare ale sale, foarte drăguțe. Lucrează la o comedie în versuri: *Ministrul desfrînat*. Kogălniceanu nu va fi mulțumit.

---

* În limba franceză, joc de cuvinte pe omonimele *reins* = regiunea lombară, șalele, și *Rhin* = Rinul. Aluzie glumeață la puternicul imperiu german.

Îmi spui să nu mă opresc la Adjud. De ce? Ar fi așa de neobișnuit pentru mine! O depeșă te va preveni despre ziua plecării mele. Pînă atunci, te strîng pe șalele mele,

Al tău,

V. Alecsandri

480

[Mircesti, 26—28 iunie 1880] [1]

Si mon lumbago voudra bien me le permettre, j'arriverai mardi à Bucarest.

On m'envoie cette feuille de Paris. Lis-la, c'est assez curieux comme étude de l'état des esprits en France.

[Mircești, 26—28 iunie 1880][1]

Dacă lumbagoul meu îmi va îngădui, voi sosi marți la București.

Mi se trimite această foaie de la Paris. Citește-o, este destul de curios ca studiu al stării de spirit în Franța.

481

Mircesti, 29 iun. 1880

Mon cher vieux, j'ai cru pouvoir partir demain lundi, mais ce n'était qu'une illusion. Mon lumbago a reclammé une nouvelle application de ventouses. Je viens à l'instant même de les subir avec le stoïcisme d'un Romain d'avant la décadence. Mon départ est donc remis forcément à mercredi, à moins que de nouvelles complications dans la région des reins ne m'oblige à prolonger mon séjour ici.

Desolé de toutes ces contraintes, mais que faire?
Patienter et signer tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 29 iun. 1880

Iubite prietene, am crezut că voi putea pleca mîine luni, dar nu a fost decît o iluzie. Lumbagoul meu a cerut o nouă aplicare de ventuze. Chiar acum le-am îndurat cu stoicismul unui roman dinaintea decadanței. Plecarea mea este deci amînată forțat pe miercuri, numai dacă noi complicații în regiunea lombară nu mă vor obliga să-mi prelungesc șederea aici.

Sînt nemulțumit de toate aceste piedici, dar ce să fac?

Să am răbdare și să semnez al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE EUHARIA DUCA

482

Mircesti, 30 juin 1880

Ma chère Euharia, je réponds immediatement à ta bonne lettre pour t'assurer que j'ai le plus vif désir de venir a Sinaïa. Sans mon diable de lumbago il y a longtemps que je serais au milieu de vous. Je me soigne plus que jamais afin de regagner la flexibilité de mon allure et de pouvoire me mettre en route; je me fais frictioner dru et hier encore je me suis laissé applique des ventouses. Il parait que j'étais très beau à voir avec mes six verres dans le dos qui me donnaient un faux air de plate-bande, grâces à cette operation je me sens mieux et j'espère être en état d'affronter les cahotements du splencarr, d'ici à deux jours.

Si je puis partir, je quitterais Mircesti jeudi soir pour passer la journée de vendredi à Bucarest, où j'ai des affaires qui m'y appellent et, samedi je déjeunerai avec vous.

Voilà mon plan. Il s'executera si Dieu le voudra et mon lumbago aussi.

Dans le cas contraire, mon regret sera très grand de n'avoir pas pu voir le Prince de Wied et lui présenter mes hommages; il a été d'une si parfaite amabilité pour moi lorsque j'ai été à son chateau de Monrepos!

Assure S.A. la Princesse, que je ferai l'impossible pour aller au devant des suprises charmentes qui m'attendent à Sinaïa. Elle sait ce que sont les maux de reins et elle me tiendra compte de mes efforts.

Pauline est toujours très occupée avec la fabrique. J'appelle fabrique tout ménage de campagne à l'époque de la confection des confitures etc ... etc. Mais ses occupations, loin de lui nuire, la font prospérer. Elle a grand désire de te voir et de recommencer les fameuses parties de piquet avec toi. En attendant, elle vous embrasse tous et vous attend ici au retour de Sinaïa.

Marie, Démètre et Margot sont à Jassi, complétement et très joliment installés ils arriveront ici dans une quinzaine, lorsque la maison sera restaurée. Margot a télégraphie à sa bougnitza à l'occasion de la St. Paul pour lui envoyer des baisers et un *tabaci*. Cela a beaucoup de succès.

La grand' maman en est ravie.

Dis-à Olga que la communication entre les deux rives du Sereth n'est pas interrompue quoique le pont de fer ne s'est pas encore livré à la circulation, on passe sur un pont volant sans courir aucun risque.

Dieu! que j'ai donc envie de faire une partie de wist avec toi *pe bani*, et de te gagner au moins 75 centimes! Attends-toi à des défaites colossales. J'ai appris d'un ex ministre quelques nouvelles manières de tricher, qui sont supérieures aux tiennes.

Donc, à bientôt, je vous embrasse de tout coeur,

V. Alecsandri

Mircești, 30 iunie 1880

Draga mea Euharia, răspund de îndată la buna ta scrisoare pentru a te asigura că am cea mai vie dorință să vin la Sinaia. Fără afurisitul meu

de lumbago, de mult aș fi fost în mijlocul vostru. Mă îngrijesc mai mult ca oricînd ca să-mi recîștig ușurința mișcărilor și să pot porni la drum; sînt fricționat zdravăn și chiar și ieri am lăsat să mi se pună ventuze. Se pare că eram foarte frumos la vedere cu cele șase pahare în spate care îmi dădeau un fals aer de răzor de flori, datorită acestei operații mă simt mai bine și nădăjduiesc să fiu în stare să înfrunt zgîlțîielile din vagonul de dormit, de azi în două zile.

Dacă pot pleca, voi părăsi Mircești joi seara pentru a petrece ziua de vineri la București, unde am afaceri care mă cheamă și, sîmbătă voi prînzi cu voi. Iată planul meu. Se va îndeplini dacă Dumnezeu o va vrea și lumbagoul meu de asemenea.

În caz contrar, părerea mea de rău va fi foarte mare de a nu fi putut să-l văd pe prințul de Wied și să-i prezint omagiile mele; a fost atît de amabil cu mine cînd am fost în castelul său de la Monrepos!

Asigură pe A.s. Prințesa, că voi face ce-mi va sta în putință pentru a mă înfățișa surprizelor încîntătoare care mă așteaptă la Sinaia. Ea știe ce înseamnează durerile de șale și va ține seamă de strădaniile mele.

Paulina este în continuu foarte ocupată cu fabrica. Numesc fabrică orice gospodărie de la țară în epoca confecționării dulcețelor etc. ... etc. Dar ocupațiile sale, departe de a-i face rău, o fac să prospere. Dorește mult să te vadă și să reînceapă cu tine grozavele partide de pichet. Pînă atunci vă sărută pe toți și vă așteaptă aici, la reîntoarcerea de la Sinaia.

Marie, Dimitrie și Margot sînt la Iași, definitiv și foarte frumos instalați, vor veni aici peste cincisprezece zile, cînd casa va fi reparată. Margot a telefonat bunicuței sale cu ocazia Sf. Paul pentru a-i trimite sărutări și un *tabaci*. Aceasta are mult succes.

Bunica este încîntată.

Spune-i Olgăi că legătura între cele două maluri ale Siretului nu este întreruptă, cu toate că podul de fier nu a fost încă dat circulației, se trece peste un pod volant fără nici un pericol.

Doamne! ce chef am să fac o partidă de wist cu tine *pe bani* * și să-ți cîștig cel puțin 75 de centime! Așteaptă-te la înfrîngeri foarte mari. Am învățat de la un ex-ministru cîteva noi moduri de a trișa, care sînt superioare alor tale.

Deci, pe curînd. Vă sărut din toată inima,

V. Alecsandri

* În original, în limba română.

483

Sinaia, luni 7 iuli 1880

Dragă,

Astă-noapte, la 4 ceasuri, Olga au făcut doi copii din care unul au murit, celalalt e bine. Trimite îndată scrisoarea alăturată la Skeé. Olga se simte liniştită. Jănică e mîndru. Eu sînt sănătos. Am făcut ieri o primblare prin munţi care m-au vindecat de durerile mele de şele.

Cred că timpul s-au îndreptat şi că recolta nu se mai găseşte în pericol. Deci te sărut împreună cu Totolancile.

Toată colonia din Sinaia îţi trimite sărutări.

V. Alecsandri

Să nu se afle la Skeé că Olga au făcut doi copii şi mai cu seamă că unul au murit.

484

Sinaia, 14 iuli 1880

Dragă,

Am primit colacii şi pastrama de gîscă.

Mare mulţemire ! Toţi i-au admirat, i-au gustat ca nafura şi m-au însărcinat să te sărut din partea lor. Unul din colaci l-am trimis Doamnei, care au declarat că niciodată n-au văzut, nici mâncat mai bună şi mai frumoasă pîne. Reputaţia matale de gospodină au ajuns pănă în sferele cele mai nalte.

Sînt sănătos şi foarte mulţemit de Sinaia. Lume multă, aer viu şi curat, apă de minune ! Umblu pe jos aice mai mult într-o zi decît aiure într-o săptămînă şi mă simt bine de regimul acesta.

Am o odaie comodă unde dorm pănă la 6 ceasuri, culcîndu-mă la 10. Efharia doreşte mult să te vadă şi să se întoarcă

la Mircești căci s-au cam săturat de Sinaia. Ducă, din contra, ar vrea să mai şadă până la septemvrie, căci îi priește aerul de aice. Georges şi Lucia mă îngrijesc cu dragoste. Olga merge tot spre bine.

Aice se găsesc Madame Muruzi [1] cu fiica sa, care petrec toată ziua cu noi.

Ce mai faci mata? Eşti sănătoasă?

Batutul grîului trage pe sfîrşit. Venit-au vreun muşteriu?

Aveam de gînd a mă duce la Kiustenje, însă nu ştiu dacă voi realiza acest proiect. Toți mă îndeamnă să rămîn aice. Vom vedea.

Răspunde-mi, Marie venit-au la Mircești? N-am putut încă face nimică pentru băietul lui Valianu [2].

Te sărut. Ce face totoleanul?

V.A.

CĂTRE ION GHICA

485

Sinaïa, juilet 1880

Cher vieux,

J'ai lu la pièce de *Frigurile*. C'est une ineptie des mieux réussies. Elle est destinée à entrer dans la catégorie des *ours* ! [1]

Le séjour de Sinaïa m'est si favorable que je pense renoncer à Kustendjé. Je te ferai connaître dans quelques jours ma décision *ultime*.

Viens donc respirer un jour ici, tu y trouveras Madame Moruzzi, qui est une charmante personne et qui m'a demander de tes nouvelles.

Tout à toi,

V. Alecsandri

J'ai reçu la copie de ta 4e lettre [2] et l'ai immédiatement expedier à Negruzzi.

Sinaia, iulie 1880

Iubite prietene,

Am citit piesa *Frigurile*, este o prostie din cele mai reușite. Este sortită să intre în categoria *urșilor*! [1]

Șederea la Sinaia îmi prieste așa de bine, încît mă gîndesc să renunț la Custendje. O să-ți fac cunoscută în cîteva zile ultima mea hotărîre.

Vino deci să respiri o zi aici, ai să o găsești pe doamna Moruzi, care este o persoană încîntătoare și care mi-a cerut vești despre tine.

Al tău,

V. Alecsandri

Am primit copia celei de a patra scrisori [2] ale tale și am trimis-o de îndată lui Negruzzi.

486

Sinaïa, 17 juillet 1880

Cher vieux, je suis enchanté d'apprendre que tu as repris ton équilibre, après avoir quitté la position horizontale. Mais de mon côté, en partie par le démon de l'amour propre et par l'attrait des hautes positions sociales, j'ai fait l'escalade d'une montagne très raide ... D'un pied léger, le pied de la 20 *e* année, j'ai dépassé les trois cascades de Peleș et suis arrivé sur le plateau de la *Stîna*. Spectacle magnifique ! Des hauteurs majestueuses, autor de moi, et pas un ministre pour déparer le payasage ! C'était une chance pour un homme aussi peu essoufflé, mais transpiré, par exemple, au delà des vêtements. Tout à coup un orage pointe de derrière le Caraïman, il éclate sans crier gare et me déverse sur le dos une avalanche de grêle et des torrents de pluie ! Je sens mon enthousiasme se refroidir subitement et mon individu également. Les montagnes prennent à mes yeux des formes ministérielles. Je fuis ou, plutôt, je degringole sur une pente abrupte et j'arrive en bas mouillé jusqu'aux os et curbaturé complettement. La partie était complette ! Et me voilà revenu à

mes jambes de la 59e année, raides et diablement récalcitrantes pour descendre les escaliers. On dit que cela dure d'ordinaire sept à huit jours, merci ... Adieu donc les pérégrinations, et autres projets folichons.

Je vais tâcher de me décourbaturer, avant de retourner à Mircesti, où m'appellent des affaires importantes. C'est te dire que je t'attends ici pour jouer avec toi la scène de grands débris qui se consolent entre eux.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Sinaia, 17 iulie 1880

Iubite prietene, sînt încîntat aflînd că ţi-ai reluat echilibrul, după ce ai părăsit poziţia orizontală. La rîndul meu, în parte, împins de demonul amorului propriu şi de atracţia înaltelor poziţii sociale, am urcat un munte foarte greu. Cu un picior uşor, piciorul de la 20 de ani, am depăşit cele trei cascade ale Peleşului şi am sosit pe platoul de la Stîna. Priveliştе minunată. Înălţimi majestuoase, în jurul meu, şi nici un ministru pentru a strica peisajul! Aceasta era un noroc pentru un om care nu gîfîia, dar era transpirat, de exemplu, chiar prin îmbrăcăminte. Deodată o furtună apare din spatele Caraimanului, izbucneşte fără să strige păzea şi îmi toarnă în spate o avalanşă de grindină şi de torente de ploaie! Îmi simt entuziasmul răcindu-se pe dată şi persoana mea de asemenea. Munţii iau în ochii mei forme ministeriale. Fug sau mai mult mă rostogolesc pe o pantă abruptă şi sosesc jos muiat pînă la oase şi frînt tot de şale. Partida era completă! Şi iată-mă reîntors la picioarele mele de la 59 de ani, înţepenite şi al dracului de rău-voitoare pentru a coborî scările. Se spune că aceasta durează şapte-opt zile, mulţumesc. Adio deci călătoriile şi alte proiecte ştrengăreşti.

Voi încerca să mă îndrept, înainte de a mă întoarce la Mircești, unde mă cheamă afaceri importante. Vreau să-ţi spun că te aştept aici pentru a juca împreună cu tine scena marilor rămăşiţe care se consolează între ele.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

487

Sinaia, 25 iuli 1880

Dragă,

Am primit o scrisoare de la Baligot în care îmi face cunoscut că au plecat de la Paris cu Doamna şi cu copiii pentru ca să vie la Ruginoasa, trecînd pe la Mircești. De la Pesta au să * coboare Dunărea pînă la Brăila, de unde vor pleca la Ruginoasa. Pre cît am înțeles, se vor opri la Mircești. Baligot îmi va telegrafia de la Brăila. Mata îi deschide depeşa şi vei face cele de cuviință.

Doamna şi Vodă pleacă marți din Sinaia în străinătate. Nu vor să mă lase a mă porni înainte. Voi pleca dar mercuri viitoare pentru ca să mă duc la Galați, de unde voi veni la Mircești. Vă sărut pe toți.

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

488

Sinaïa, jeudi, [iulie 1880] [1]

Mon cher vieux,

Je compte rester encore quatre à cinq jours ici, puis une affaire importante me fera aller directement à Galatzi [2] et Mircesti. Si tu veux repirer l'air pur des montagnes et blaguer un peu avec moi, viens passer 24 heures à Sinaïa. Tu

* Repetat „să".

y trouvera entre autre amis et connaissances la princesse Adela Morouzi et sa fille [3] qui sont charmantes.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Sinaia, joi, [iulie 1880] [1]

Iubite prietene,

Socotesc să mai rămîn aici patru pînă la cinci zile, apoi o afacere însemnată mă va face să mă duc direct la Galaţi [2] şi Mircești. Dacă vrei să respiri aerul pur al munţilor şi să glumeşti puţin cu mine, vino să petreci 24 de ore la Sinaia. Vei găsi aici printre alţi prieteni şi cunoştinţe pe prinţesa Adela Moruzi şi fiica [3] sa, care sînt încîntătoare.

Al tău,

V. Alecsandri

489

Sinaïa, 28 juillet 1880

Mon cher vieux, je t'ai attendu jusqu'au moment où des affaires personnelles très importantes m'appellent à Galatzi [1] directement. Je pars mercredi soir malgré tout le désire que j'ai de te voir ... *Treaba de azi să nu o laşi pe mîini,* dirait mon père.

Ainsi au revoir plus tard. De Galatzi je me rendrai à Jassi, et enfin de Mircești je t'enverrai le manuscrit de la féerie [2], revu et corrigé. Voyons d'abord si la Romaneasca et *Despot* ont fait des progrĕs et nous penserons ensuite à remercier Got et Délaunnay. [3] En attendant, tache de venir dans les parages de Roman un de ces quatre matins.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Sinaia, 28 iulie 1880

Iubite prietene, te-am așteptat pînă în clipa cînd afaceri personale foarte importante mă cheamă direct la Galați [1]. Plec miercuri seara cu toată dorința pe care o am de a te vedea ... *Treaba de azi să nu o lași pe mîini* *, ar zice tatăl meu.

Deci, la revedere pe mai tîrziu. De la Galați mă voi duce la Iași și, în sfîrșit, de la Mircești îți voi trimite manuscrisul feeriei [2], revăzut și îndreptat. Să vedem mai întîi dacă Romaneasca și *Despot* au făcut progrese și ne vom gîndi după aceea să mulțumim lui Got și lui Délaunay [3]. Pînă atunci, încearcă să vii cît mai curînd pe meleagurile Romanului.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

490

Sinaia, gioi, [iulie], 1880[1]

Dragă,

Sînt sănătos. Aice avem un timp foarte plăcut. Ducem o viață liniștită și bună pentru sănătate, sculîndu-ne dimineața și culcîndu-ne devreme. Eu fac primblări lungi pe jos și mă resimt bine de această mișcare și aerul viu al munților. Cu toate acestea, mă gătesc de plecare. Sînt hotărît a nu mai trece prin București, ci a mă duce de-a-dreptul la Galatzi[2], pe la sfîrșitul lunei, pentru ca să ieu banii și să viu apoi la Mircești.

Spune Mariei că-i voi aduce papucii lui Tertei [3].

Vă sărut pe toți și doresc să vă găsesc sănătoși. Eufharia și toți locuitorii șaletului îți trimit sărutări.

V. Alecsandri

* În original, în limba română.

491

Mircesti, 7 aug. 1880

Cher vieux, deux mots pour donner signe de vie et t'assurer que je ne suis pas amoureux, mais fort occupé du réglement de mes affaires. J'ai du partire précipitamment de Sinaïa pour courir à Jassi afin d'effectuer un paiement de 47 000 francs. C'est fait et maintenant me voici à Mircești. Un peu de repos et je me mettrai à l'ouvrage pour satisfaire Mrs les régisseurs, décorateurs, peintres et le théâtre.

N'ayant passé qu'un couple d'heures à Jassi, je n'ai pu voir Délmarry [1]. Fais lui écrire par Gatinau.

Mille bonnes amitiés de la part de mon monde que j'ai trouvé bien portant. As tu été faire une promenade à Sinaïa?

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 7 aug. 1880

Iubite prietene, două vorbe pentru a da un semn de viață și a te asigura că nu sînt îndrăgostit, dar foarte ocupat de aranjarea afacerilor mele. A trebuit să plec în grabă de la Sinaia pentru a alerga la Iași cu scopul de a face o plată de 47 000 de franci. S-a făcut și acum iată-mă la Mircești. Puțină odihnă și mă voi așeza pe lucru pentru a mulțumi pe d-nii regizori, decoratori, pictori și teatrul.

Nepetrecînd decît două ore la Iași, nu am putut să-l văd pe Delmarry [1]. Pune să i se scrie prin Gatinau.

Mii de bune amiciții din partea lumii mele, pe care am găsit-o sănătoasă. Ai fost să faci o plimbare la Sinaia?

Al tău,

V. Alecsandri

Mircesti, 9 août 1880

Cher vieux,

Je t'envoie les quatre premiers actes de *Pepelea*. Quant au cinquième, je dois le retoucher avant de te l'envoyer, ce sera fait bientôt. J'ai eu un tas d'affaires et de *moussafirs* depuis mon retour. J'espère en être quitte prochainement, et alors je me mettrai au travail pour terminer mon drame *Dezrobirea ţiganilor*. [1]

Mille bonnes amitiés de la part de Mircestiens.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Merci pour le manuscrit de ta dernière lettre [2].

Mircești, 9 august 1880

Dragul meu,

Îți trimit primele patru acte din *Pepelea*. Cît despre al cincilea, trebuie să-l corectez înainte de a ți-l trimite, și asta în curînd. Am avut o grămadă de afaceri și de *musafiri* * de la întoarcerea mea. Sper să le termin în curînd, și atunci mă pun pe lucru ca să sfîrșesc drama *Dezrobirea ţiganilor* [1].

Mii de sentimente prietenești din partea mirceștienilor

Al tău,

V. Alecsandri

Mulţumesc pentru manuscrisul ultimei tale scrisori[2].

---

* În original, în limba română cu ortografie franceză.

493

Mircești, 16/28 august 1880

Iubitul meu coleg,

Aș fi prea fericit dacă celebrul maestro Marchetti ar compune o operă alegînd de subiect pe *Despot*. Geniul său muzical ar populariza astfel în Italia un episod interesant din istoria noastră, și frații noștri de la Roma, Napoli, Milano, Florența etc. ar învăța a ne cunoaște într-un mod mai armonios. Fiind dar că ați început a face un extract din legenda mea dramatică, vă rog să continuați a desăvîrși lucrarea ce ați întreprins, fiind convins că va fi foarte nimerită. Aveți marele avantaj de a cunoaște limba italiană, precum și regulele artei dramatice, prin urmare dl. Marchetti va găsi în d-voastră un prețios colaborator.

Eu îmi propun de a merge să petrec iarna la Napoli. Se înțelege că voi veni și la Roma pentru a asista la sărbătorile Paștilor, și atunci voi avea mulțemirea de a face cunoștință cu dl. Marchetti și tustrei, împreună, vom așterne planul operii. Acum am atîte trebi agricole și altele că nu găsesc timp de a păși în domeniul artelor.

Ideea ce ați avut, de a îndemna pe guvernul nostru ca să decoreze cu Steaua României pe unii dintre membrii ai „Societății limbilor romane", este din cele mai nimerite. Nu cred însă că miniștrii actuali vor înțelege importanța acestei idei. Oamenii noștri de stat se ocupă, precum știți, cu înalta politică de taraf și de tarabă. Ei rezervă decorațiile pentru adepții și creaturile lor, fără a se gîndi mai departe decît la listele electorale. Nu am dar nici o sperare că scrisorile d-voastră către dl. Boerescu, Kogălniceanu și C-ie vor obține un rezultat satisfăcător.

Cunoașteți proverbul: Decît sfinții, mai bine Dumnezeu. Prin urmare, am de gînd să propun de-a dreptul lui Vodă decorarea persoanelor de care mi-ați vorbit. Astfel vom introduce și pe Quintana și pe Marchetti în numărul lor. Dacă primiam scrisoarea d-voastră acum 15 zile, pe cînd mă aflam

la Sinaia, aș fi avut prilej să înduplec pe Vodă întru realizarea ideii d-voastre. Aștept dar să mă înlesnesc cu Măriasa, pe cînd va veni să viziteze tabăra de la Skeé (ce este a se organiza în curînd) și nu voi lipsi de a-i propune lista amicilor noștri, francezi și italieni.

Am primit o scrisoare de la dl. colonel Fulerand, în care zice că A. Catargi ar fi promis societății Langue-dociane de geografie urmarea unei lucrări a d-voastre asupra relațiilor maritime și comerciale ale României cu orașul Cette. Dacă ați desăvîrșit acea importantă lucrare, grăbiți-vă a o comunica la Montpellier unde este așteptată cu mult interes și multă nerăbdare.

Am de gînd a pleca pe la începutul lui noiembrie, și îmi fac o sărbătoare de a vă întîlni la Roma.

Al d-voastre amic și coleg,

V. Alecsandri

CĂTRE PETRU VASILE GRIGORIU

494

Mircești, 16 august 1880

Domnul meu, [1]

Scrisoarea d-voastră mi-au produs o îndoită mulțămire aducîndu-mi două vești interesante și plăcute: una despre marea lucrare artistică a domnului pictor Petru Verussi, și cealaltă despre ocupațiile d-voastre literare. Cunoscînd talentul d-lui Verussi, sînt convins că penelul său au reușit a încorona fruntea gintei latine cu noi raze luminoase, și că tabloul său va atrage lauda cunoscătorilor. Sînt mult doritor de a-l admira și sper că în curînd, venind la Iași, voi avea această mulțămire. Păn-atunci însă vă rog să arătați d-lui Verussi complimentele mele sincere pentru alegerea subiectului său.

Cît pentru d-voastră, domnul meu, vă mărturisesc că mi-ați atras de mult atențiunea prin încercările poetice apă-

rute în *Convorbirile literare*. Interprizînd lucrarea dificilă de a traduce în limba română cele mai frumoase poezii din comoara Parnasului francez, ați probat prin mlădirea versurilor că sînteți poet și că veți putea oricînd să vă luați zborul cu propriile voastre aripi în regiunile idealului. Curaj, dar, domnul meu, căci dacă e penibilă lupta pentru existența zilnică, cultul frumosului și poezia sînt pentru luptător cei mai dulci mîngăietori și cei mai nobili sprijinitori în viață.

Numele ce purtați îmi este cunoscut nu numai prin scrierile d-voastră, dar și prin multe și scumpe amintiri din copilărie și din junie. Bunul d-voastră au fost amic cu părintele meu și au șezut ani mulți în casa noastră. Îmi place dar de a vedea pe unul din nepoții săi aspirînd la dobîndirea renumelui ce-l va căpăta negreșit prin perseverență și iubire de glorie națională.

Al d-voastră devotatul servitor,

V. Alecsandri

P.S. Vă trimit un exemplar din *Despot-Vodă*. Primiți-l ca un semn de confraternitate.

Adresa pe plic: Domnului Petru Vasile Grigoriu
Strada Armeană
Iași

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

495

Mircești, 17 august 1880

Iubite Negruzzi,

Ești dus în străinătate? Ești în Iași? Arunc la poștă aceste două întrebări, într-un noroc și aștept un răspuns pentru ca să-ți trimet o scrisoare lungă și foarte interesantă a lui Papadopulo-Callimach.

Ai mai scris ceva, sau ai continuat a te închina la altarul Lenii? De este așa, o să avem vorbă împreună, sper însă din contra, să te îmbrățișez,

V. Alecsandri

496

Mircești, 30 august 1880

Iubite Negruzzi,

Ți-am trimis scrisoarea lui Papadopulo-Callimach și sper că ai primit-o. Mai posed o culegere de cîntece populare [1] culese de părintele Episcop Melhisedek, precum: *Imn catichetic popular, Colăcărie* sau discurs la nuntă, *Cuvînt de iertăciune, Urare de Anul nou.*

Toate aceste anotate de colegul meu de Academie.

Dacă îți convin, sînt gata a ți le trimite pentru *Convorbiri.* Ele sînt foarte interesante; aștept răspuns.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE DIMITRIE C. OLLĂNESCU-ASCANIO

497

Mircești, 1 sept. 1880

Iubite domnule Olănescu [1],

Amicul meu, dl. Baligot de Beyne, care au fost secretarul intim al principelui Cuza, merge la Constantinopoli. Profit de această ocazie ca să vă întreb dacă ați lucrat ceva de cînd vă aflați pe malul Bosforului?

Aştept un răspuns afirmativ, şi vă recomand pe dl. Baligot care au fost în timpuri grele unul din cei mai sinceri apărători ai drepturilor noastre.

Al d-voastră amic,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

498

Mircești, 2 septembrie 1880

Iubite Negruzzi,

Profit de plecarea ginerelui meu la Iași, pentru ca să-ți trimit colecția de cîntece populare făcute de părintele Melhisedek. Nu mă îndoiesc că va găsi în curînd loc în coloanele *Convorbirilor*. [1] Cred că ai primit a 4-a epistolă [2] a lui Ion Ghica. Cînd va apare? El pregătește o a 5-a scrisoare foarte interesantă, la care voi răspunde imediat.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

499

Mircești, 8 sept. 1880

Iubite Negruzzi,

Dacă proiectul meu de a petrece iarna în străinătate te-au mîhnit, dă mîhnirea după spate, căci mi-am schimbat planurile. Nu plec din țeară decît la primăvară!

Perspectiva unui voiaj în luna lui noiembrie nu-mi surîde nicidecum; apoi Academia și Senatul îmi ațin calea. Trebuie deci să las deocamdată toieagul de călător în colțul odăii și

să rămîn la postul meu de cetățean academician în cursul iernii ce vine.

Voi profita negreșit de zilele viforoase pentru ca să mă pun pe lucru și voi trimete din cînd în cînd cîte ceva *Convorbirilor*. Cît pentru comedia [1] în versuri de care mă întrebi, n-am început-o încă, fiindcă toată vara am fost năvălit de musafiri. Tot ce am putut face pe furiș este o feerie națională pentru teatrul din București, intitulată *Povestea lui Pepelea*.

Cea întîi lucrare ce voi întreprinde în curînd este o dramă în proză: *Dezrobirea țiganilor* [2], apoi în cursul iernei voi începe comedia mea în versuri, *dacă mi-o fi bine*.

Pe săptămîna viitoare, adică la 14 sept., mă voi găsi în Iași și voi avea mare mulțemire să te întîlnesc, pentru ca să mai vorbim de voiajuri, de literatură și chiar de politică.

Pănă atunci te îmbrățișez și te rog să prezentezi complimentele mele respectuoase d-nei Negruzzi.

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

500

Jassi, 26 sept. 1880

Mon cher vieux,

J'ai eu quelques accès de fièvre que j'ai vaillament combattus avec de la quinine. En ce moment je me sens mieux, grâce au beau temps qui est revenu.

Marie a accouché d'une petite fillette au cheveux et aux yeux noirs, on la trouve superbe et on prétend qu'elle me ressemble. Je me laisse dire ces belles choses auxquelles je ne crois guère, car il est si bon de faire la dupe de temps à autre.

Mille bonnes amitiès de la part de la mère, du père, de la grand'maman et de Margot.

La petite Hélène ne peut t'envoyer qu'une risette, la plus jolie fille du monde ne pouvant donner que ce qu'elle a.

Je compte retourner à Mircesti vers le commencement d'octobre et je t'enverrai immédiatement le 5 acte de *Pepelea*. Quant à ta lettre sur Ipsilante et Vladimiresco [1], elle est attendue avec impatience par la rédaction des *Convorbiri* et par les abonnés. As pas peur, elle intéressera les lecteurs comme ses ainées.

Je répondrai à Mr Stefanesco [2] aussitôt que j'aurai reçu sa lettre.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Le caravanserail est vide ...., ouff!

Iași, 26 sept. 1880

Iubite prietene,

Am avut cîteva accese de febră pe care am combătut-o curajos cu chinină. În această clipă mă simt mai bine, datorită timpului bun care a revenit.

Marie a dat naștere unei fetițe cu părul și ochii negri, este găsită minunată și se pretinde că îmi seamănă. Primesc să mi se spună aceste lucruri frumoase pe care nu le cred deloc, căci este așa de bine să faci pe prostul din cînd în cînd.

Mii de bune amiciții din partea mamei, tatălui, bunicii și a lui Margot.

Mica Elena nu poate să-ți trimită decît un zîmbet, cea mai frumoasă fată din lume neputînd să dea decît ceea ce are.

Socotesc să mă întorc la Mircești pe la începutul lui octombrie și îți voi trimite de îndată actul 5 din *Pepelea*. Cît despre scrisoarea ta despre Ipsilanti și Vladimirescu [1], este așteptată cu nerăbdare de redacția *Convorbirilor* și de abonați. Să nu te temi, ea va interesa pe cititori ca și înaintașele lor.

Voi răspunde d-lui Stephănescu de îndată ce voi fi primit scrisoarea sa.

Al tău,

V. Alecsandri

Caravanseraiul este gol ..., uf!

501

Mircești, 1 octombrie 1880

Iubite Ollănescu,

Multe suvenire încîntătoare au deșteptat în mine scrisoarea și mai ales poezia [1] ce mi-ai trimis de pe malurile Bosforului. *Et ego in Arcadia fui* * ! Însă șirul anilor s-a lungit de atuncea și aceasta mă întristează.

Am ajuns ca o veche corabie părăsită în port, nemaiputînd brăzdui valurile mărilor depărtate și văzînd vasele tinere luîndu-și zborul pe umeda cîmpie. Privesc cu înduioșare la juna generație care mă urmează și mă mîngîie oarecum de părăsirea frumoasei tinereți cînd ochiul meu se prinde de un tînăr cu inimă, cu talent și cu entuziasm. Știu emoțiunile plăcute ce el e menit să simtă și îl fericesc din fundul inimei.

Poezia ce ai urzit în valurile Bosforului îmi probează că te-ai molipsit de farmecarea poetică a Orientului și că ai să ne revii în țară cu un *écrin*** de juvaeruri. Ziua de dimineață se cunoaște .... Iată pentru ce am și dat manuscrisul d-tale lui Negruzzi pentru *Convorbiri*. Îți rămîne acum a trimite d-nei Zoe Sturza [2] o copie ornată de aparatul cuvenit și a primi din parte-i cele mai călduroase expresii de mulțămire.

M-am bucurat de vestea ce mi-ai dat că te-ai apucat de croirea planului unei comedii, și în calitate de membru al Comitetului teatral, te îndemn să o compui cît mai curînd, căci avem mare lipsă de opere dramatice pentru stagiunea actuală. Așteptăm comedia cu nerăbdare.

Eu am făcut o feerie națională pentru mitocanii din București, aceștia fiind mai buni apreciatori de decoruri decît de versuri; și teatrul avînd nevoie de rețete mai grase decît

* Și eu am fost în Arcadia! (limba latină).
** *Ecrin* = scrin, cutie în care se păstrează bijuteriile (limba franceză).

acele ce produc scrierile literare. Nu mă las însă de comedia în versuri ce voi începe în curînd, căci voiesc a-mi îngîna zilele iernii cu lucrări intelectuale.

Deie Domnul să ajung în primăvară sănătos și pe la începutul lui mai voi avea plăcerea de a mă primbla cu d-ta de-a lungul Bosforului. Am o neastîmpărată dorință de a mai revedea părțile Orientului în care mi-am împrăștiat tiuleile tinereții.

Pănă atunce nu am alta de zis decît:

Scrie, scrie, scrie!

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

502

Mircesti, 2 oct. 1880

Mon cher vieux,

J'ai passé une douzaine de jours à Jassi auprès de ma fille en qualité de père et de grand-père. Je suis rentré hier soir chez moi pour prendre un repos de huit jours, après lesquels je me rendrai de nouveau à Jassi, afin d'assiter au baptême de la petite Hélène. Je ne serai donc définitivement installé dans ma coquille que vers le 12 oct. et ce n'est qu'alors que je pourrai me remettre à un travail quelconque. Quant à venir à Bucarest, c'est une autre paire de manches. Il me faut d'abord obtenir un livret de libre parcours sur la ligne Mircesti-Bucarest et c'est à toi que je destine la corvée de me faire délivrer par qui de droit cet important livret. Celui que je possède et qui m'a été délivré sous l'anciene Direction des chemins de fer n'est plus valable.

Gatineau m'a écrit pour me prier de changer la fin du 5ème acte de ma féerie, en m'assurant que le décor du pont

de Trajan sur le Danube n'offrait pas un intérêt assez grand comme dénouement. Il me demande aussi de la part de Stefanesco [1] plusieurs motifs à musique dans le corps de la pièce; cela me serait facile si j'avais le manuscrit, mais il se trouve à Bucarest.

Je vais donc m'ingénier à trouver un nouveau 5ème acte, mais pour y parvenir j'ai besoin de calme et de solitude ... et c'est ce qui me manque en ce moment.

Nous verrons dans dix jours quand je serai installé et que j'aurai pris mon quartier d'hiver.

Je viens de lire ta lettre [2], elle est aussi intéressante que la précédente et fera le bonheur de Negruzzi, aussi vais-je me hâter de la lui confier en allant à Jassi. J'attends la suite.

Enchanté d'apprendre le succès de la Romaneasca et de Manolesco et je leur envoie mes compliments bien sincères. Puisque la Romaneasca a si bien profité de son séjour à Paris, je désirerais fort qu'elle se chargeât du rôle de Carmina dans *Despot* si jamais on reprenait cette pièce. La Vasileasca [3] n'aurait rien à objecter puisqu'elle a avoué, à différentes reprises, que ce rôle lui pesait autant qu'elle-même !

Je ne manquerai de voir plus tard *Daniel Rochat* [4]. En attendant je fais des voeux pour la prolongation de l'automne.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 2 oct. 1880

Iubite prietene,

Am petrecut douăsprezece zile la Iași lîngă fiica mea, în calitate de tată și de bunic. M-am întors ieri seară acasă pentru a mă odihni opt zile, după care mă voi duce din nou la Iași ca să asist la botezul micuței Elena. Nu voi fi deci instalat definitiv în găoacea mea decît pe la 12 oct. Și abia atunci voi putea să mă apuc din nou de vreo muncă oarecare. Cît despre venirea la București, asta este o altă poveste. Trebuie, mai întîi, să obțin un livret de liberă trecere pe linia Mircești-București și îți voi hărăzi ție corvoada de a face să mi se elibereze de către cei în drept acest important livret. Acela pe care îl am și care mi-a fost eliberat sub vechea Direcție a căilor-ferate nu mai este valabil.

Gatino mi-a scris pentru a mă ruga să schimb sfîrșitul actului al 5-lea al feeriei mele, asigurîndu-mă că decorul cu podul lui Traian peste Dunăre nu oferea un interes suficient de mare ca deznodămînt. Îmi cere de asemenea, din partea lui Stephănescu [1], mai multe motive cu muzică în corpul piesei; aceasta mi-ar fi ușor dacă aș avea manuscrisul, dar el se găsește la București.

Mă voi strădui deci să găsesc un nou act 5, pentru a izbuti însă am nevoie de calm și de singurătate ... și este tocmai ceea ce îmi lipsește în acest moment.

Vom vedea peste zece zile cînd voi fi instalat și îmi voi fi luat reședința de iarnă.

Am citit scrisoarea [2] ta, este tot atît de interesantă ca și precedenta și va face încîntarea lui Negruzzi, de aceea mă voi grăbi să i-o încredințez, ducîndu-mă la Iași. Aștept urmarea.

Sînt încîntat să aflu despre succesul Romaneștii și a lui Manolescu și le trimit sincerele mele complimente. Pentru că Romaneasca a profitat atît de bine de șederea sa la Paris, aș dori ca ea să-și ia asupră-i rolul Carminei în *Despot*, dacă se va relua vreodată această piesă. Vasileasca [3] nu va avea nimic de obiectat pentru că a mărturisit în diferite rînduri că rolul acesta îi atîrnă tot atît de greu cît propria ei persoană!

Voi face tot posibilul spre a vedea mai tîrziu *Daniel Rochat* [4]. În așteptare, fac rugăciuni pentru prelungirea toamnei.

Al tău,

V. Alecsandri

503

Jassi, 9 oct. 1880

Mon cher vieux,

Hier, au moment où je montais dans le train pour venir à Jassi, on m'a remis ton billet. Ainsi tu marches sur mes traces! tu te donnes le luxe de prendre froid et de rager ensuite ... C'est bien, c'est d'un bon caractère, aussi vais-je m'empresser de ne pas écrire à Madame Ghica pour la prier de te lâcher. Elle te tiens, tant mieux, tiens-toi coi et

laisse-toi guérir d'abord par les soins affectueux de ta femme et puis nous partirons bravement tous les deux, toi de Ghergany et moi de Mircesti, pour nous rencontrer dans ce que tu appelles, la capitale de Bratiano. J'y ferai un court séjour, le temps nécessaire pour prendre nos dispositions au sujet de *Pepelea*, après quoi, je reviendrai chez moi pour m'installer au coin du feu et attendre l'inspiration.

Je suis venu à Jassi en qualité de grand-papa, appelé à assister au baptême de ma seconde petite fille, qui portera le nom d'Hélène.,

Marie est tout à fait bien, elle et son mari t'envoient leurs meilleures amitiès et leurs compliments respectueux pour Madame Ghica. J'y ajoute les miens, ceux de ma femme et une bonne poignée de main.

V. Alecsandri

J'attends la fin de ta lettre [1] pour remettre le tout à Negruzzi. J'irai le voir aujourd'hui même, afin de tomber d'accord avec lui au sujet de la publication integrale de ton manuscrit dans le prochain numero des *Convorbiri*.

Iași, 9 oct. 1880

Iubite prietene,

Ieri, în clipa în care mă urcam în tren pentru a veni la Iași, mi s-a dat biletul tău. Deci îmi calci pe urme! îți permiți luxul de a răci și de a fi furios după aceea ... Bravo! o dovadă de bun caracter, de aceea mă voi grăbi să nu-i scriu d-nei Ghica pentru a o ruga să-ți dea drumul! Te ține, atît mai bine, stai liniștit și așteaptă mai întîi să te vindeci îngrijit cu afecțiune de către soția ta și după aceea vom porni amîndoi curajoși, tu de la Ghergani și eu de la Mircești, pentru a ne întîlni în ceea ce tu numești capitala lui Brătianu. Nu voi rămîne acolo decît puțin, timpul trebuincios pentru a ne lua dispozițiile privitoare la *Pepelea*, după care, voi reveni la mine pentru a mă așeza la gura sobei și a aștepta inspirația.

Am venit la Iași în calitate de bunic, chemat să iau parte la botezul celei de a doua nepoate ale mele, care va purta numele de Elena.

Marie este bine, ea şi soţul său îţi trimit amiciţiile lor cele mai bune şi complimentele lor respectuoase pentru d-na Ghica. Adaug aici pe ale mele, pe acele ale soţiei mele şi o bună strîngere de mînă.

V. Alecsandri

Aştept sfîrşitul scrisorii [1] tale pentru a trimite totul lui Negruzzi. Mă voi duce să-l văd chiar astăzi, pentru a cădea de acord cu el asupra publicării integrale a manuscrisului tău în numărul viitor al *Convorbirilor*.

CĂTRE MIHAIL JORA

504

Ce mardi, [14 octombrie 1880] [1]

Mon cher Mihaiţa,

Je me propose de venir jeudi à Roman pour assister à l'arrivée de sa Majesté.

Pourrais-tu mettre ta voiture à ma disposition pour cette circonstance? Tu m'obligeras infiniment.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Je viendrai jeudi par le train de midi; j'aurai donc toute la journée à passer avec toi.

Marţi, [14 octombrie 1880] [1]

Iubite Mihăiţă,

Îmi propun să vin joi la Roman pentru a fi de faţă la sosirea Majestăţii-sale.

Ai putea să-ți pui trăsura la dispoziția mea pentru această împrejurare? M-ai obliga foarte mult.

Al tău,

V. Alecsandri

Voi veni joi cu trenul de la prînz; voi avea deci o zi întreagă de petrecut cu tine.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

505

Iași [a. 20 octombrie 1880]

Dragă

Luni [1] ne vom prezenta la Doamna.

Ți-am cumpărat manuși și papuci.

Cît pentru pălărie, bini ai face să-ți aduci de la țeară pe aceea care ți-am adus-o de la București.

Am scăpat de epitropie.

Marie, Tertei și eu te sărutăm,

V. Alecsandri

CĂTRE GRIGORIU SILAȘI

506

Mircești, 26 oct. [s.n.] 1880

Domnul meu, [1]

Mulțemindu-vă pentru amabila scrisoare ce mi-ați trimis, găsesc o adevărată satisfacere de a vă declara că sînt

de părerea d-voastră în privirea talentului poetic al junelui Petre Dulfu [2].

Ziua se cunoaște de dimineață, zice românul. Astfel, din primele poezii ale recomandatului d-voastră, m-am convins că el posedă în suflet scînteia sacră și sub condei o limbă armonioasă, pe care știe să o mlădie după cerințele ritmului.

Talentul există; el e un dar al naturii și e menit a se dezvolta cu timpul pentru a crea opere frumoase ce vor înavuți literatura noastră. Trebuie dar a fi încurajat și susținut pe calea în care au intrat, cale bună și roditoare, căci fiecare plantă în pămîntul ei prosperă.

În curînd voi merge la București, spre a lua parte la lucrările Senatului și ale Academiei. Voi profita de șederea mea în capitală pentru a întreține pe dl. ministru de Instrucție Publică despre viitorul junelui nostru poet, și sper, deși nu sînt sigur, că d-lui va binevoi să facă cele de cuviință pentru completarea studiilor lui Petre Dulfu.

În această sperare, vă rog să primiți simțirile mele de înaltă considerare,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

507

București, 26 oct. 1880

Dragă,

La Mircești ați avut 18 graduri; aici am avut 10, însă te rog să crezi că n-am ieșit în ziua aceea. Astăzi avem soare și timp foarte frumos. Am fost pînă la Senat și la teatru pe jos, îmbrăcat cu blana și încălțat cu galoși de pîslă. Vezi dar că mă păzesc bine de frig.

Peste puține zile începe Opera. Ți-oi da de știre cînd a fi să joace o operă de cele care ne plac nouă.

Alecu și eu vă sărutăm pe toți și mai cu seamă pe Tertei, care a învățat a sudui — frumos!

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

508

Mircesti, 31 oct. 1880

Cher vieux,

Le 6 novembre je dois me trouver à Jassi pour un procès. Le 8 je rentrerai à Mircesti et le 10, au plus tard, je serai à Bucarest. Telle est l'ordre et la marche que je puis me prescrire autant que les circonstances le permettront..

Puisse la temperature se maintenir aimable jusqu'au jour de mon départ! Puisse-t-elle ne pas devenir rigoureuse à mon égard, pendant mon séjour dans la capitale de Bratiano!

Ajoute tes voeux au miens.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 31 oct. 1880

Iubite prietene,

La 6 noiembrie trebuie să mă găsesc la Iași pentru un proces. La 8 mă voi întoarce la Mircești și la 10, cel mai tîrziu, voi fi la București. Aceasta este ordinea și mersul pe care mi-l pot prescrie atît timp cît împrejurările o vor îngădui.

Fie ca temperatura să se păstreze plăcută pînă în ziua plecării mele! Fie ca ea să nu devină aspră față de mine pe timpul șederii mele în capitala lui Brătianu!

Adaugă urările tale la ale mele.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

509

Mircești, 9 noiemv. 1880

Iubite Negruzzi,

Plec mîine la București, de unde ași vroi să trimet d-lui Creangă colecția operelor mele, cerută de d-lui. Nu-i cunosc însă adresa. Te rog să ai bunătate a mi-o însemna pe o bucată de hîrtie și a mi-o expedui, 5 strada Calvină.

Ion Ghica au fost astăzi aice și mi-au anunțat o nouă scrisoare [1].

Sper că ceea ce ți-am dat va apare întreagă în numărul ce are să iasă.

Vii la București?

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

510

16 noiem. 1880

Dragă,

Sînt sănătos și doresc să aflu cum vă găsiți cu toții. Dacă nu ai vreme să-mi scrii, pune pe Mitică să facă pe secretar.

Ce face Marie? Tot plînge după biata Ninisa? Ce face Tertei? Tot joacă căzăceşte? Aice mulţime de persoane mă întreabă despre mata, despre Marie şi despre Tertei care au căştigat o mare reputaţie de frumuseţe.

Paserile ce am adus, precum şi celelalte bunătăţi, au mare succes, fiindcă adeseori mâncăm acasă şi avem şi musafiri; însă proviziile scad şi cer a fi reînnoite.

Te rog dar să ne mai trimeţi altele.

Vă sărut pe toţi, precum şi pe Totoloancele,

V. Alecsandri

511

Bucureşti, 18 no. 1880

Dragă,

Mă întorc chiar acum de la Curte unde am dejunat. Am vorbit mult cu Doamna de mata căci i-ai plăcut şi iarăşi au declarat că eşti fericită de a avea un barbat ca mine ..., dar totodată că şi eu am avut noroc să-mi aleg o soţie care mă îngrijeşte ca pe un copil şi se interesează de lucrările mele literare. Doamna au tradus *Legenda ciocârliei* foarte bine şi are de gînd să o publice în ţeara nemţească, împreună cu alte multe poezii de ale mele!

Întorcîndu-mă acasă, am găsit scrisoarea matale. Răbdare, dragă, şi iarăşi răbdare. Marie s-a linişti şi de-acum va înţelege cît e de crud de a pierde o fiinţă iubită, fie cîine sau om. Te rog să nu te ostenesti peste măsură, nici să te superi în grad de a avea capul ostenit. Fii cu linişte şi lasă să treacă durerea Mariei fără ca să [te] tulburi. Eu am nevoie de baba sănătoasă şi vreu să te găsesc voinică la întoarcerea mea!

Teatrul italian, Opera va începe la începutul lunii viitoare. Atunci vei veni aice pe o săptămînă şi ne-om întoarce împreună la ţeară.

Păn-atunci, trimite-ne ceva provizii, fiindcă mâncăm acasă cînd nu sîntem poftiți aiure.

[.....] *

Te sărutăm de o mie de ori, precum și pe copii și pe Tontolane.

V. Alecsandri

512

București, 24 no. 1880

Dragă,

Am primit panerul cu hrană care cuprindea mulțime de bunătăți. Acum avem pe două săptămîni cu ce să ne îndopăm. Alecu e în extaz dinaintea purcelului și cată o combinație nouă pentru dînsul. Eu am salutat colacul cu respect și cu dragoste. Cred că sughiți ades, căci vorbim necontenit de mata.

Lucie Duca au venit să mă vadă și mi-au spus că Doamna te-a găsit întocmai precum își închipuise că trebuie să fii, adică o femeie plăcută, devotată poetului și de multă energie. Au adăugit că ești încă frumoasă, dar că în tinerețe ai fost negreșit foarte atrăgătoare.

Ce zici, babușcă, de toate aceste?

Alaltăieri am scos măseaua de care pătimeam și am șezut în casă vreo două zile pentru ca să nu se îriteze gingina la frig. Astăzi e ger; pare-mi-se că oi ședea pe tandur cu cartea în mînă, lăsînd pe alții ca să cutriere stradele Bucureștilor.

Teatrul italian are să înceapă în curînd. Am să-ți dau de știre cînd s-a deschide, pentru ca să vii aice, în odăița noastră, care îmi pare cam goală, cînd e ca să mă culc singur.

Mitică mi-au scris că Marie e mai bine și că au să meargă împreună la Gadinți pe vreo cîteva zile, apoi se vor întoarce

* Urmează trei rînduri șterse.

la Iași. Atunci îi fi liberă să faci ce-i voi și să vii a te mai răcori lîngă moșneag.

Te sărut de o mie de ori, precum și pe cei mari și pe cei mici.

V. Alecsandri

Alecu îți mulțemește pentru provizii și vă sărută pe toți. Ai știri de Vasili?

CĂTRE REGINA ELISABETA

513

2 décembre 1880

Madame,

J'ai l'honneur d'envoyer à Votre Altesse Royale le projet de discours qu'Elle doit prononcer dans quelques jours. Son grand mérite c'est de n'être pas long et de se laisser apprendre facilement par coeur. Quant à ses défauts, je prie humblement Votre Altesse Royale de les attribuer aux souffrances que j'endure depuis 48 heures avec un stoïcisme digne d'une meilleure cause et d'un sort meilleur !

Parmi ces souffrances celle que me tourmente le plus, c'est l'impossibilité d'aller porter moi-même à Votre Altesse Royale le brouillon ci-joint et de profitter de cette visite pour entendre la fin de Votre admirable traductions de la *Legenda Ciocarliei.*

J'ai l'honneur d'être, Madame,
avec le plus profond respect
de Votre Altesse Royale
le très obeissant serviteur,

V. Alecsandri

2 decembrie 1880

Doamnă,

Am onoarea să trimit Alteței-voastre regale proiectul de discurs pe care ea va trebui să-l pronunțe peste cîteva zile. Marele său merit este de a nu fi lung și de a se lăsa repede învățat pe dinafară. Cît despre defectele sale, rog cu umilință pe Majestatea-voastră regală să le dea pe seama suferințelor pe care le îndur de 48 de ore cu un stoicism demn de o cauză mai bună și de o soartă mai bună!

Printre aceste suferințe, cea care mă chinuiește mai mult este neputința de a aduce eu însumi Alteței-voastre regale ciorna alăturată și de a mă folosi de această vizită pentru a asculta sfîrșitul minunatei voastre traduceri a *Legendei Ciocîrliei.*

Am onoarea să fiu, Doamnă,

cu cel mai adînc respect,
al Alteței-voastre regale
cel mai supus servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

514

5 dec. 1880

Domnule prezident,

Piesa întitulată *Chiriţa la Plevna* fiind în mare parte o imitație din piesa *Curcanii,* nu cred că se poate admite în repertoriul teatrului.

Primiți, domnule prezident, asigurarea înaltei mele considerații,

V. Alecsandri

515

București, 6 dec. 1880

Iubite coleg,

Aveam de gînd a petrece iarna în Italia și a merge la Roma, însă toamna prea frumoasă de care ne bucurăm în anul acesta și deosebite alte motive particulare m-au îndemnat a-mi amîna călătoria pe altă dată. Bine ați făcut dar de a trage un extract din *Despot* [1] pentru maestrul Marchetti. În această dramă sînt situații dramatice de acele care convin unei opere serioase, și sper că ilustrul maestro se va inspira din ele spre a compune un cap d'operă.

Cu mare mulțemire primesc a scrie cuvintele apropiate la *Hora Dobrogei*, însă cît voi ședea la București, nu voi putea lua condeiul în mînă, căci Senatul, Academia și Teatrul îmi ieu tot timpul. În curînd mă voi întoarce acasă și acolo mă voi ocupa îndată de acea horă. Cît pentru aria Paparudelor [2], nu am avut încă prilej de a o auzi, căci *Albumul macedoromân*, precăt aflu, a fost primit cu indiferență de compatrioții noștri. Mulți spun că *c'est une chose manquée* *. Voi face toate chipurile ca să aud acea arie care mă interesează, ca tot ce are un caracter poporal, și pentru aceasta voi merge la Iași cu gîndul de a îndemna pe fiica mea să o execute pe piano.

Nu mă mir de întîrzierea ce s-a pus pînă acum pentru decorarea amicilor noștri de la Montpellier, fiindcă la noi oamenii de stat se ocupă exlusiv cu ceea ce se numește la noi politică; va trebui dar să aduc aminte lui Boerescu promiterea ce v-au dat, pentru ca să se hotărască a face ceva de Anul nou. Vom vedea, și să sperăm pre cît se poate spera la noi.

Aice spiritele sînt foarte frămîntate prin criminala tentativă contra vieții lui Brătianu; se spun multe ... între altele se pomenește de o societate ocultă în soiul acelei a

* Este un lucru nereușit (limba franceză).

nihiliștilor. Eu nu cred că există asemine asociație la noi, fiindcă nu are nici un motiv de a se forma într-o țară ca a noastră, unde toate libertățile posibile și toate licențele sînt de domeniu public. Oricum să fie însă, noi să ne ocupăm de ale noastre, adică de muzică, de poezie și de tot ce înalță mintea pe deasupra mizeriilor timpului de față.

Primiți, iubite coleg, expresia simțirilor mele afectuoase,

V. Alecsandri.

CĂTRE ION GHICA

516

Mircesti, 17 déc., 1880

Cher vieux,

J'ai fait un excellent voyage et j'ai retrouvé ici un vrai commencement de printemps. Mes enfants étaient à la gare pour me souhaiter la bienvenue; bréf, tout va pour le mieux.

En arrivant près de mon bureau, j'ai trouvé une lettre de Mr Cihak, qui m'annonce l'envoi à l'Académie de douze exemplaires de son *Dictionnaire* [1], mais, il se plaint en même temps, de n'avoir pas reçu un accusé de réception signé de ton nom. Mr Cihak veut concourir avec son ouvrage au grand prix „Năsturel" de l'année 1881.

Pendant que j'étais à Bucarest, je n'ai pas entendu parler de l'envoi susmentionné. C'est que sans doute il n'était point parvenu à destination. En sais-tu quelque chose?

Hier soir, a dû avoir lieu la représentation de *Dragan* [2] ... A-t-on obtenu un succès flatteur pour les auteurs et profitable aux acteurs? Dis-moi ton sentiment à ce sujet.

Moi je m'occupe de retoucher et de recopier *Pepelea*. Ce sera prêt dans une semaine. Je t'enverrai le manuscrit pour que tu en fasses tirer une copie destinée au souffleur. Quant à mon autographe, tu en feras ce que tu voudras.

Presse Mr Stefanesco [3] de terminer la musique. C'est la chose la plus difficile à faire apprendre à nos artistes, car pour la pièce, ils la sauront dans l'espace de trois à quatre jours.

Quand j'aurai terminé le remaniement de *Pepelea*, j'entreprendrai la pochade [4] carnavalesque destinée à Iulian [5] et à Mme Sarandi [6]. Ce sera drôle et contribuera à desopiler la rate des *mitocans*.

Pauline et Marie t'envoient leurs meilleures amitiés. Moi je t'embrasse.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 17 dec. 1880

Iubite prietene,

Am călătorit foarte bine și am regăsit aici un adevărat început de primăvară. Copiii mei erau la gară pentru a-mi ura bun-venit; pe scurt, totul merge bine.

Apropiindu-mă de biroul meu, am găsit o scrisoare de la d-l Cihac, care îmi anunță că a trimis la Academie douăsprezece exemplare din *Dicționarul* [1] său, dar, se plînge în același timp, că nu a primit un răspuns de confirmare semnat cu numele tău. D-l Cihac vrea să concureze cu lucrarea sa la marele premiu „Năsturel" din anul 1881.

În timp ce eram la București, n-am auzit vorbindu-se despre trimiterea menționată mai sus. Probabil pentru că nu ajunsese încă la destinație. Știi ceva despre asta?

Aseară trebuie să fi avut loc reprezentația lui *Drăgan* [2] ... S-a obținut un succes măgulitor pentru autori și profitabil actorilor? Spune-mi părerea ta despre acest lucru.

Eu mă ocup cu îndreptarea și recopierea lui *Pepelea*. Va fi gata peste o săptămînă. Îți voi trimite manuscrisul ca să dai să se scoată o copie destinată suflerului. Cît privește autograful meu, vei face cu el ce vei dori.

Grăbește pe d-l Stephănescu [3] să termine muzica. Acesta este lucrul cel mai greu de învățat pentru artiștii noștri, căci piesa o vor ști în trei-patru zile.

Cînd voi fi terminat refacerea lui *Pepelea*, mă voi apuca de sceneta [4] de carnaval destinată lui Iulian [5] şi d-nei Sarandi [6]. Va fi caraghioasă şi va contribui să-i facă să se strîmbe de rîs pe *mitocani* *.

Paulina şi Marie îţi trimit multă prietenie. Eu te sărut.

Al tău,

V. Alecsandri

517

Mircesti, 20 déc. 1880

Cher vieux,

Je travaille raide à la copie de *Pepelea*, qui sera terminée dans quatre à cinq jours. Sapristi ! que c'est pénible de se recopier ! Je préférerais lire du Damé et du Şoimesco. Aussitôt ce labeur achevé, j'entreprendrai la pochade en question portant le titre de *Sfredelul dracului*, dans laquelle je mettrai en présence Julian (rôle du grec) avec Md. Sarandi (rôle de juive). Ce sera drôle.

Si le succès de *Dragan* [1] se maintient, en dehors de la claque, tant mieux pour le Théâtre et pour ses recettes. Je suis pourtant curieux de connaître l'effet de ce drame à la seconde et à la 3 ème représentation, quand les ouvriers du *Românul* auront renoncé au rôle de Chevaliers du lustre. Quant à la pièce de Mr Marian [2], puisque les deux premiers actes ont si bien réussi, l'auteur devrait retoucher le troisième pour éviter le fiasco de l'autre soir.

Miss Haycock [3] m'a écrit pour me demander si je voulais continuer mon abonnement au *Journal des arts* qui se publie à Londres. Certainement que je le veux. Fais-moi donc le plaisir de remettre à Miss Haycock le prix de cet abonnement pour une année, ne sachant comment le lui faire parvenir sûrement à Ghergany.

* În original, în limba română cu ortografie franceză.

Tu sais que notre ami le Kneaz [4] a été malade après mon départ. As-tu été le voir?

Tous les miens t'envoient leurs amitiés.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mititza Stourza est rentré hier à Miclauchany.

Mircești, 20 dec. 1880

Iubite prietene,

Lucrez cu repeziciune la copia lui *Pepelea*, pe care o voi sfîrși în patrucinci zile. Drace! greu este să te recopiezi! Aș prefera să citesc din Damé sau din Șoimescu. De îndată ce voi termina munca asta, voi începe sceneta în chestiune purtînd titlul de *Sfredelul dracului*, în care voi pune față în față pe Iulian (rolul grecului) cu d-na Sarandi (rolul evreicii). Va fi caraghios.

Dacă succesul lui *Drăgan* [1] se menține, în afara aplaudatorilor plătiți, cu atît mai bine pentru Teatru și pentru rețetele sale. Sînt totuși curios să cunosc efectul acestei drame la a doua și a treia reprezentație, cînd lucrătorii de la *Românul* vor fi renunțat la rolul de aplaudatori plătiți. Cît despre piesa d-lui Marian [2], deoarece primele două acte au reușit atît de bine, autorul ar trebui să refacă pe al treilea pentru a înlătura nereușita din seara trecută.

D-ra Haycock [3] mi-a scris pentru a mă întreba dacă vreau să continui abonamentul la *Journal des arts* care se publică la Londra. Desigur că vreau. Fă-mi deci plăcerea de a remite d-rei Haycock prețul acestui abonament pentru un an, neștiind cum să fac să-i parvină sigur banii la Ghergani.

Știi că prietenul nostru cneazul [4] a fost bolnav după plecarea mea. Ai fost să-l vezi?

Toți ai mei îți trimit salutările lor prietenești.

Al tău,

V. Alecsandri

Mitiță Sturdza s-a întors ieri la Miclăușani.

Mircesti, 23 déc. 1880

Cher vieux,

Je viens de terminer la copie de *Pepelea*, revue et corrigée. Je t'enverrai demain le manuscrit que je te recommande comme oeuvre caligraphique. Fais-en tirer une nouvelle copie pour le souffleur car la première est très défectueuse.

Quand je suis parti de Bucarest, on travaillait ferme aux décors et aux costumes. Si Mr Stephanesco [1] mettait la même activité à composer la musique, à l'orchestrer et à la faire étudier aux acteurs, la pièce pourrait être jouée vers le 15 février ou vers la fin, au plus tard.

Il s'agit de faire prospérer la caisse du Théâtre, il faut donc presser l'affaire, sans quoi la pièce serait perdue pour cette saison théâtrale.

J'écrirai demain à Gatineau pour lui donner mes dernières instructions. Il a bien compris ce que je voulais et j'ai pleine confiance en lui au point de vue de la mise en scène.

Depuis trois à quatre jours nous avons par ici un brouillard assez britanique, il a même neigé un peu avant-hier, ce qui m'a obligé à rester collé à mon bureau et à travailler ferm.

Après la Noël, je commencerai la pochade [2] promise. Cela marchera rondement, je l'espère, car ce sont de ces drôleries qu'on écrit au courant de la plume. Elle fera rire le gros public, de même que *Pepelea* ... qui amusera, particulièrement, les enfants grands et petits.

Tu avais dit, en l'air, que tu viendrais peut-être pour les fêtes de Noël à Miclaouschany[3]? Faut-il y compter?

Marie reste encore à Mircesti jusqu'après le Nouvel an; elle est bien désireuse de te voir, car elle a un faible pour toi. Pauline, de son côté, t'attend avec force *piftii* et moi les bras ouverts.

Mes amitiés chez toi,

V. Alecsandri

As-tu réglé quelque chose pour *Despot*?

Mircești, 23 dec. 1880

Iubite prietene,

Am terminat acum copia lui *Pepelea*, revăzută și îndreptată. Îți voi trimite mîine manuscrisul pe care ți-l recomand ca pe o operă de caligrafie. Fă să se scoată o nouă copie pentru sufleor, căci prima este foarte proastă.

Cînd am plecat de la București se lucra zdravăn la decoruri și la costume. Dacă dl. Stephănescu [1] ar depune aceeași activitate pentru a compune muzica, a o orchestra și a-i face pe actori să o studieze, piesa ar putea să fie jucată pe la 15 februarie, sau, cel mai tîrziu, spre sfîrșitul lunii.

Este nevoie să se facă să cîștige casa Teatrului, trebuie deci să fie grăbită treaba, sau de nu, piesa va fi pierdută pentru acest sezon teatral.

Am să-i scriu mîine lui Gatinau pentru a-i da ultimele mele instrucțiuni. El a înțeles foarte bine ceea ce vroiam și am întreagă încredere în el din punctul de vedere al punerii în scenă.

De trei sau patru zile avem pe aici o ceață foarte britanică, chiar a nins puțin alaltăieri, ceea ce m-a obligat să rămîn lipit de biroul meu și să lucrez zdravăn.

După Crăciun, voi începe sceneta [2] făgăduită. Aceasta va merge repede, sper, căci este una dintre acele caraghiozlîcuri care se scriu din fuga condeiului. Ea îl va face să rîdă pe marele publie, tot ca și *Pepelea* care va distra, mai cu seamă, pe copiii mari și mici.

Ai spus, ca întîmplare, că vei veni poate să petreci sărbătorile de Crăciun la Miclăușani [3]? Ne putem bizui pe aceasta?

Marie va mai rămîne la Mircești pînă după Anul nou, este foarte dornică să te vadă, căci are o slăbiciune pentru tine. Paulina, la rîndul ei, te așteaptă cu multe *piftii* * și eu cu brațele deschise.

Amiciţiile mele la tine,

V. Alecsandri

Ai aranjat ceva pentru *Despot*?

---

* În original, în limba română.

519

Mircesti, 23 déc. 1880

Mon cher ami,

J'ai reçu les cent francs que vous m'avez envoyez par la poste et que, je vous avoue, avoir complettement oubliés. Je vous attends avec impatience, vous, ainsi que le *Dieu des bonnes gens*. Vous me ferez ainsi un double plaisir. J'attends également votre travail sur l'horologérie que je m'empresserai de fair publier dans les *Convorbiri*.

Răşcano [1] cultive le *corps profesoral*? N'en ferions nous pas autant s'il était ornamenté de belles formes? Je vous vois sourire ... Suffit!

Pauline vous envoie ses compliments et vous désirait ici pour les fêtes. Présentez les miens à madame P. Callimah.

Tout à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 23 dec. 1880

Iubite prietene,

Am primit cei o sută de franci pe care mi i-ai trimis prin poștă, și pe care, îți mărturisesc, îi uitasem cu desăvîrșire. Te aștept cu nerăbdare, pe dumneata, și *le Dieu des bonnes gens*. Îmi vei face astfel o dublă plăcere. Aștept de asemenea și lucrarea dumitale despre orologerie pe care mă voi grăbi să cer să se publice în *Convorbiri*.

Răşcanu [1] cultivă *corpul profesoral*? Nu am face și noi la fel dacă ar fi împodobit cu forme frumoase? Te văd surîzînd ... De ajuns!

Paulina îți trimite complimente și te dorea aici pentru sărbători. Prezintă pe ale mele d-nei P. Callimah.

Al dumitale,

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU MACEDONSKI

520

Mircești, 25 dec. 1880

Domnul meu,

Cu vie plăcere v-aș trimite un articol în proză sau vreo poezie pentru *Literatorul,* dacă aș avea ceva gata, însă mărturisesc că portofoliul meu este gol de tot.

Francezii zic: *La plus jolie fille du monde ne donne que ce qu'elle a**. Din nenorocire poeții nu sînt în condiția fetelor frumoase.

Răbdare dar pănă va cînta paserea în cuibul ei, iar păn-atunci, primiți expresiunea afectuoasei mele considerări,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Domnului A. Macedonski
Strada Franclin, 5
București

CĂTRE ION GHICA

521

Mircesti, 27 déc. 1880

Mon cher vieux,

L'odysée Damé [1] forme un véritable sujet de farce de carnaval ...

* Cea mai frumoasă fată din lume nu dă decît ceea ce are.

Ses prétentions d'auteur, ses efforts pour se ménager un succès, ses déceptions, sa disparition dans le water-closet, son émotion en présence du spectre Haralamb, la perspective de l'avalanche de soufflets Pantazi, ses rétractations etc., autant de péripéties à faire rire le public à gorge déployée ... Deviendrat-il plus modeste après sa déconvenue? J'en doute. Tu verras qu'il se retranchera derrière la feuille du *Românul*, pour aboyer à l'aise. C'est l'habitude de tous les fournisseurs d'ours, de tous ceux qui enragent d'avoir subi des échecs sur les planches.

Quelles critiques acerbes il va dégobiller désormais contre le théâtre, contre l'administration et contre les nouveaux ouvrages que l'on montera ! Comme il va se délecter à baver sur tout ce qui est du ressort du théâtre ! Ce sera curieux à lire si on lui fait cet honneur. Pauvre diable ! Il est à plaindre, car il s'est *Damé le pion* tout seul.

Marian [2] est un homme d'esprit, il a compris de suite le côté défectueux de sa pièce et il n'a pas reculé devant l'ennui des retouchements. C'est un grand mérite dans une société comme la nôtre, ou chaque écrivassier croit pondre des chefs-d'oeuvre sans effort et sans douleur. Aussi, pour ma part, je désire encourager Marian dans la voie des travaux dramatiques. Il est homme d'ailleurs à savoir tourner en bourriques les Damé, les Soimescu et autres folliculaires *ejusdem farinae*.

Je désire savoir si mon manuscrit [3] est parvenu sain et sauf entre tes mains.

Le temps est magnifique ! ... belle neige, beau soleil, belle chaleur dans la journée ... , puis 15° de froid pendant la nuit ! Trémolo à l'orchestre ...

Marie m'a traduit la phrase anglaise de ta lettre. J'y réponds par toutes sortes de souhaits affectueux pour toi et ta famille de la part de Mircestiens.

Grande joie dans la colonie à la nouvelle que tu passeras une partie de la St. Jean dans nos parages.

Tout à toi,

V. Alecsandri.

Mircești, 27 dec. 1880

Iubite prietene,

Odiseea lui Damé[1] formează un adevărat subiect de farsă de carnaval ...

Pretențiile sale de autor, eforturile depuse pentru a-și pregăti succesul, decepțiile, dispariția sa la W.C., emoția sa în prezența spectrului lui Haralamb, perspectiva unei avalanșe de palme din partea lui Pantazi, retractările sale etc., atîtea peripeții menite să facă publicul să rîdă din toată inima ... Va deveni el mai modest după această nereușită? Mă îndoiesc. Ai să vezi că se va retrage în dosul foii *Românul*, pentru a lătra în voie. Acesta este obiceiul tuturor furnizorilor de piese proaste, al tuturor celor care turbează că au îndurat nereușite pe scenă.

Ce critici mușcătoare va revărsa de acum înainte asupra teatrului, administrației și lucrărilor care se vor monta! Cum se va distra scuipînd peste tot ceea ce ține de teatru! Va fi curios de citit dacă i se va face această onoare. Săracul! Este de plîns, căci s-a întrecut pe sine însuși *.

Marian[2] este un om de spirit, a înțeles pe dată latura slabă a piesei lui și nu s-a dat înapoi în fața neplăcerii de a face modificări. Este un mare merit într-o societate ca a noastră, unde fiecare scriitoraș crede că a zămislit capodopere fără efort și fără durere. De aceea, în ce mă privește, doresc să încurajez pe Marian pe calea lucrărilor dramatice. De altfel, el este omul capabil să ridiculizeze pe niște Damé, Șoimești și alți gazetărași din *aceiași aluat* **.

Vreau să știu dacă manuscrisul[3] meu a ajuns nevătămat în mîinile tale.

Timpul este minunat! ... zăpadă frumoasă, soare frumos, căldură frumoasă în timpul zilei ..., apoi 15° de frig în timpul nopții! Tremolo la orchestră ...

Marie mi-a tradus fraza englezească din scrisoarea ta. Răspund la aceasta prin tot felul de urări afectuoase pentru tine și familia ta din partea mirceștienilor.

Mare bucurie în colonie la vestea că vei petrece o parte din Sf. Ion pe meleagurile noastre.

Al tău,

V. Alecsandri

---

* Expresia folosită în originalul francez este nepotrivită, dar poetu a vrut să facă un amuzant joc de cuvinte din numele respectivului *Damé* și din expresia *damé le pion* care înseamnă, „a învinge," „a întrece pe cineva".

** În original, în limba latină.

522

Mircești, 28 dec. 1880

Iubite Negruzzi,

Înainte de toate îți mulțumesc pentru felicitările ce mi-ai trimes de sărbători și pentru urările amicale ce faci în privirea sănătății și a hărniciii mele; sper că ele mi-or profita pentru ca să fiu mai cu voie-bună și mai productiv în cursul anului care vine. Primește la rîndul d-tale din parte-mi asemenea urări, pe lîngă care mai adaog în special unele în folosul *Convorbirilor*.

Articolul [1] lui Ion Ghica este în adevăr mai personal decît scrisorile precedente, însă el nu este decît ca o prefață la o serie de studii foarte interesante, pe care le-aș videa cu mare mulțemire în coloanele *Convorbirilor*. De aceea sînt prea bucuros de vestea ce-mi dai despre publicarea în numărul din 1 febr.

Eu mă recunosc dator cu multe răspunsuri lui Ion Ghica și sper că le voi scrie în curînd. Pănă atunci te rog să arăți complimentele mele respectoase d-nei Negruzzi, și să primești amicalele mele îmbrățișări.

V. Alecsandri

Prin ginerele meu ți-oi comunica un articol al lui Papadopulo-Callimach, în care se tratează despre ceasornicul lui Ștefan cel Mare dat rușilor de către Mitropolitul Veniamin Costaki.

CĂTRE IOSIF VULCAN

523

Mircești, 30 dec. 1880

D-lui Iosif Vulcan, la Oradea-Mare

Chiar în momentul acesta plec la Iași și vă răspund din fugă. Cu mare mulțemire voi îndeplini cererea d-voastre, îndată ce voi avea ceva pentru foaia *Familiei*. Gerul e atît de mare că au înghețat cerneala în călămări; sper însă că se va topi în curînd. Păn-atunci primiți, vă rog, felicitările mele de Anul nou.

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE LUCHIAN

524

1880

Iubite Luchiene,

Mergînd la București, voi îndemna deputații ce cunosc ca să sprijine cererea de pensie ce ai făcut și cînd legea votată de Cameră se va prezenta la Senat, voi lua chiar cuvăntul ca să-ți susțin dreptul. Iată ce pot promite, cît despre succes ... Dumnezeu e mare ...

Sperare bună și sănătate,

V. Alecsandri

CĂTRE PETRU VASILE GRIGORIU

525

Mircești 1881[1]

V. Alecsandri

Mulțumește d-lui Petru Vasili Grigoriu[2] pentru călduroasele felicitări și le urează an fericit cu îndeplinirea dorințelor.

Adresa pe plic: D-lui Petru Vasili Grigoriu
Iași

CĂTRE LUCIE DUCA

526

1881*

Frunză verde lăcrimioare,
Clopoțel merge-n picioare
Și ochește fetișoare.

Fetelor! fugiți de el
Și v-ascundeți în castel
Trece Cezar — Clopoțel!

Souhaits traditionels de la part des Mircestiens pour l'année 1881 et pour les autres aussi, ma foi,

L'oncle **

---

* Anul este trecut la sfîrșitul poeziei.

** Urări tradiționale din partea mircestienilor pentru anul 1881 și chiar și pentru ceilalți,

Unchiul

Frunză verde stejărel
Este-n lume un clopoțel
Drăgălaș și frumușel,
Dau nevestele la el.

Clopoțel primăvărel,
Alb, rotund și voinicel,
Pare tras printr-un inel .
Fetele s-anin de el!

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

527

Mircești, 2 ianuarie 1881

Iubite coleg,

Îți urez de Anul nou toate fericirile lumești și o fecunditate nesfîrșită în scrieri interesante ca acele ce știi face. Soția mea se unește la aceste urări. Complimente respectuoase d-nei Papadopulo și d-nei Plether. *

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

528

Mircesti, 3 janv. 1881

Mon cher vieux,

Merci de tout coeur pour tes félicitations du Nouvel an et de la St. Basile, je t'en envoie autant pour la St. Jean

* Lectură nesigură.

qui approche. Ce jour là je porterai un toast à ta santé, en avalant un verre de Rhein puisque *on veut* que tu passes ton jour de fête en famille. Puisses-tu, ce jour là, échapper au bombardement de dépêches et de cartes de visite, auquel j'eus été exposé pendant 45 heures, bombardement auquel j'ai du répondre par des projectiles de politesse et de remerciement. J'en suis pour une trentaine de francs de timbres-poste etc.

Parmi les lettres que j'ai reçues avant-hier, 1e janvier, il en est une que je garde comme une pièce curieuse, car elle porte le cachet de l'incohérence qui existe dans les idés de nos citoyens et par conséquent, dans leur style. C'est l'oeuvre d'un notaire. En voici quelques passages:

„Anul nou cu cea mai mare şi înfocată *verdeaţă*, videm că a sosit, iar cel trecător s-a dus ca cum n-au mai fost! Dar acest an este *sperător* de a fi foarte îmbelşugat pentru marele şi celebrul barbat de stat care nu mai puţin poartă şi faimoasa cunună de rege al tuturor poeţilor din tot globul Europei. Dumnezeu să vă întărească *inmilionit* sînta sănătate" ...etc.

Avoue que Damé n'a pas reussi à s'élever, à cette hauteur de style, malgré ses grandes prétentions d'auteur dramatique ,.. ou pour mieux dire *dragautique*.

Mais à-propos de théâtre, quelle tarentule a mordu le vieux Arutney* [1]? Il semble avoir entrepris une campagne acharnée contre l'administration théâtrale et particulièrement contre toi .... D'après lui, tu ne serais qu'un pacha te prélassant au milieu d'un harem etc.

Tant de fiel entre-t-il dans l'âme des auteurs? Ma fille, indignée à la lecture des feuilletons du sieur (?) Aruntev, s'est écriée: „L'auteur a beau se couvrir de la peau du journaliste, on en voit les oreilles"

Et dire que si tu ne l'avais pas envoyé promener *peste Dunăre* [3] avec son ours, Ventura n'aurait que des sourires pour toi et te comblerait d'aménités ... Satané Danube! que son onde est perfide!

J'ai échappé à mes nombreux *moussafirs*. Marie et sa ribambelle sont parties pour Jassi, c'est le moment de me remettre au travail. Aubientôt, donc, la pochade [4] promise

---

* Greşit scris cu *y* în loc de *v*.

et qui sera jouée sous le nom de *Pajurescu*. Je veux donner ainsi un rival à Soimescu.

Quel temps fait-il dans vos parages? Par ici l'hiver a repris ses mauvaises habitudes, 15° cette nuit! Cela jette un froid!

Mes compliments affectueux à M-dm. Ghica. Pauline regrette ton absence pour la St. Jean et moi aussi.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Encore une phrase due à la plume de mon notaire, elle figure dans une pétition, adressée au Préfet, contre un employé de la mairie: „Acest *postulant* (care ocupă un post de funcțiune) se ocupă etern cu *nectarul Bachus* și stălcește norodul în modul cel *mai calm* ca un tigru și leu salbatec".

Mircești, 3 ian. 1881

Iubite prietene,

Mulțumesc din toată inima pentru urările tale de Anul nou și de Sf. Vasile, îți trimit tot atîtea pentru Sf. Ion care se apropie. În ziua aceea voi ține un discurs în sănătatea ta, înghițînd un pahar de vin de Rin, pentru că *se dorește* ca să-ți petreci ziua ta în familie. Să poți, în ziua aceea, să scapi de bombardamentul depeșelor și al cărților de vizită, la care am fost expus timp de 45 de ore, bombardament la care a trebuit să răspund prin proiectile de politețe și de mulțumire. Am pus timbre etc. de treizeci de franci etc.

Printre scrisorile pe care le-am primit alaltăieri, 1 ianuarie, este una pe care o păstrez ca pe o piesă curioasă, pentru că poartă semnul lipsei de ordine care există în ideile cetățenilor noștri și, ca urmare, în stilul lor. Este opera unui notar. Iată cîteva pasaje:

[.....] *

Mărturisește că Damé nu a izbutit să se ridice pînă la această înălțime de stil, cu toate pretențiile sale de autor dramatic ... sau mai bine zis **

* Urmează textul în limba română de la pagina 648.

** Cuvînt necunoscut, cf. și textul original pentru jocul de cuvinte.

Dar apropo de teatru, ce tarantulă l-a muşcat pe bătrînul Aruntev [1]? Se pare că a început o luptă îndîrjită împotriva administraţiei teatrului şi în special împotriva ta ... După el, nu ai fi decît un paşă care te lăfăieşti în mijlocul unui harem etc.

Atîta venin intră în sufletul autorilor? Fiica mea, indignată la citirea foiletonului lui musiu Aruntev, a strigat: „Oricît s-ar ascunde autorii sub pielea jurnalistului, tot i se văd urechile" [2].

Şi dacă nu l-ai fi trimis să se plimbe *peste Dunăre* [3] cu ursul său, Ventura n-ar fi avut pentru tine decît surîsuri şi te-ar fi copleşit cu amabilităţi ... A dracului Dunăre! ce înşelătoare este unda ei!

Am scăpat de numeroşii mei *mosafiri*. * Marie şi cîrdul ** ei au plecat la Iaşi, este timpul de a mă apuca de lucru. Pe curînd, deci, sceneta [4] făgăduită şi care va fi jucată sub numele de *Pajurescu*. Vreau să dau astfel un rival lui Şoimescu.

Cum este timpul pe meleagurile voastre. Pe aici iarna şi-a reluat vechile obiceiuri, 15° în noaptea aceasta. Asta îţi dă un frig!

Salutările mele călduroase d-nei Ghica. Paulina regretă lipsa ta de la Sf. Ion şi eu de asemenea.

Al tău,

V. Alecsandri

Încă o frază datorată condeiului notarului meu, ea figurează într-o petiţie, adresată prefectului, împotriva unui amploiat al primăriei: [....]***

529

Mircesti, 7 janv. 1881

Je t'annonce que j'ai terminé ce matin la pochade intitulée *Sfredelul dracului* et que je l'expédie par le train de ce soir. Le manuscrit est assez mal écrit ... au courant de la plume. Fais-le copier sous la surveillance de Iulian, qui a

---

* În original, în limba română cu ortografie franceză.

** *Ribambelle*, fără corespondent exact în limba română, are sensul de „serie lungă", ca şi *Kyriele*. Alecsandri le foloseşte pe ambele în corespondenţa sa în sensul de „cîrd de copii".

*** Urmează textul în limba română de la pagina 649.

un rôle principal, et mets à l'étude immédiatement. Cela fera rire, j'en suis sûr. On me renverra mon brouillon, quand on l'aura copié, je veux le brûler.

La pièce sera affichée sous le pseudonyme de d-ra X; je ne veux pas passer pour le père de cette farce imitée d'un vaudeville français: *l'Oiseau de passage.*

Et maintenant, vogue la galère! Recommande aux acteurs de bien apprendre leurs rôles et de brûler les planches à la représentation, sans quoi l'effet en serait manqué. Je donne carte blanche à Julian de baragouiner son rôle comme il l'entendra, mais je lui recommande d'éviter l'emploi de trop de mots grecs, car le public ne comprendrait pas le sens de ses phrases et il rirait beacoup moins.

J'ai reçu ta lettre hier soir. N'ayant pas eu le temps de la lire encore, je me promet ce plaisir pour ce soir.

Tout à toi,

V. Alecsandri

J'ai écrit à Gatineau deux lettres. Les a-t-il reçues? Si pour la mise en scène de *Sfredelul dracului* il avait besoin de la brochure *l'Oiseau de passage,* il n'a qu'a me le faire savoir, je la lui enverrai de suite.

Mircești, 7 ian. 1881

Te anunț că am terminat astăzi de dimineață sceneta intitulată *Sfredelul dracului* și că o trimit cu trenul din seara aceasta. Manuscrisul este destul de prost scris ... din fuga condeiului. Pune să fie copiat sub supravegherea lui Iulian, care are un rol principal, și pune-l numaidecît în studiu. Aceasta va stîrni rîsul, sînt sigur. Mi se va înapoia ciorna mea, căci după ce va fi copiată, vreau să o ard.

Piesa va fi afișată sub pseudonimul de d-ra X; nu vreau să trec drept tată al acestei farse imitate după un vodevil francez: *L'Oiseau de passage.*

Și acum, dă-i drumul! Recomandă actorilor să-și învețe bine rolurile și să zbîrnîie la reprezentație, făr' de care efectul va fi pierdut. Îi dau liber-

BIBLIOTECA — CENTRALĂ — UNIVERSITARĂ CLUJ-NAPOCA

tatea lui Iulian să-şi stîlcească * rolul cum îi va conveni, dar îi recomand să se ferească de a folosi prea multe cuvinte greceşti, căci publicul nu va înţelege sensul frazelor sale şi va rîde mult mai puţin.

Am primit scrisoarea ta ieri seara. Neavînd încă timp să o citesc, îmi făgăduiesc această plăcere pentru diseară.

Al tău,

V. Alecsandri

I-am scris lui Gatineau două scrisori. Le-a primit? Dacă pentru punerea în scenă a *Sfredelului dracului* ar avea nevoie de broşura: *l'Oiseau de passage*, n-are decît să mă înştiinţeze, i-o voi trimite numaidecît.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

530

Mircești, 11 ianuarie 1881 24° sub zero

Iubite Negruzzi,

Scrisoarea d-lui Nicanor Frateşiu, protosincel şi secr. consist., nu m-a surprins fiindcă sînt obişnuit cu asemenea propuneri. Se vede că mă bucur de reputaţia de *père nourricier* ...

Sînt vro trei ani, am primit din Basarabia o epistolă din partea unui tînăr care mă ruga să-l adoptez, sub cuvînt că admira mult poeziile mele.

---

* Cuvîntul *baragouiner* însemnează a vorbi prost o limbă, a o stîlci. Cuvîntul este format din cuvintele bretone *bara* = pîine şi *gurin* = vin, necunoscute francezilor care au hotărît că bretonii vorbesc o limbă de neînţeles — *ils baraguinent*.

Anul trecut, un alt june amator de versuri mi-au scris din Giurgiu, rugîndu-mă să-l primesc ca elev în *atelierul meu poetic*.

Cu ocaziunea sărbătorilor Anului nou am primit o propunere cam de aceeaşi natură, precedată de felicitări entuziaste în modul următor:

„Anul nou cu cea mai mare şi înfocată verdeaţă vedem că a sosit; iar cel trecător s-a dus ca cum n-a mai fost! Dar acest an este *sperător* de a fi foarte îmbelşugat pentru marele şi celebrul nostru bărbat de stat, care nu mai puţin poartă şi faimoasa cunună de rege la tuturor poeţilor din tot *globul Europei*. Deci Dumnezeu să vă întărească *înmilionit* sfînta sănătate ca să puteţi lupta de a face bine tuturor ... şi mie, trimiţîndu-mă în Paris ca să mă perfecţionez ... etc.". [1]

D-l Grigori Szilàsy [2] mi-au recomandat în adevăr scrierile tînărului Dulfu, cerîndu-mi opinia asupra meritelor lor, dar n-a mers pînă la propunerea de adoptare sau de creştere a junelui poet de peste Carpaţi ...

Astăzi mi se prezintă un Costin!

Stau şi mă-ntreb cine mi-a organizat o asemenea *Scie** ? De unde pînă unde am ajuns a fi considerat ca un adoptator, sau cel puţin ca un crescător de copii *talentaţi*?

Dacă aş fi milionar sau *înmilionit*, aş crea un institut de poetotrofie, însă cu averea ce-mi rămîne, nu-mi este permis a mă gîndi decît la familia mea.

Am primit o nouă scrisoare [3] de la Ion Ghica, care conţine detaliuri interesante asupra celor întîi tineri români din Paris, la anii 1834—1835, şi asupra gradului de ignoranţă a francezilor despre ţările noastre. Îmi propui să-i răspund spre a completa suvenirile lui, şi amîndouă scrierile ţi le-oi comunica, dacă doreşti.

Ţi-am trimis prin ginerile meu un articol al lui Papadopulo-Callimah asupra ceasornicăriei, destul de interesant. Sper în curînd să te scap şi de dorul de versuri. Pân-atunci însă, o amicală strîngere de mînă.

V. Alecsandri

* Cf. aici p. 567, subsol.

531

Mircesti, 11 janvier 1881 24° au-dessous de Damé

Cher vieux,

On se demande dans le grand monde ce que tu as payé à Ventura pour qu'il te fasse une si belle réputation de paillard? Lui aurais-tu promis la représentation perpétuelle de son *Outre-Danube*? Te voilà donc passé à l'état d'un pacha à un nombre infini de queues, entouré d'un harem de jolies houris et te livrant à leur endroit à des prouesses herculéennes! .... Heureux coquin! Avoir non une troupe, mais un troupeau de jolies actrices et un fournisseur de la force de Ventura! Es-tu veinard!

Cantacuzène m'a écrit pour me dire que l'article [1] de l'*Indépendance* était stupide, moi je le trouve comique, car il a fait rire le monde aux dépens de l'auteur.

Negruzzi m'annonce que la préface de tes études *Liberté, Egalité* etc [2] ... était sous presse et paraîtra le 1-er février, il faudra donc m'envoyer la suite. Quant à la lettre [3] que tu m'as envoyée, je la trouve fort intéressante et elle sera reçue avec grand plaisir aux *Convorbiri*, mais j'attends que tu la complètes avant de la livrer à l'impression. Je me prépare même d'y répondre.

Garde mon manuscrit de *Pepelea* si cela peut te faire plaisir, quant à celui de *Sfredelul dracului* [4], tu me le conserveras pour que j'en fasse un autodafé, ne voulant plus attacher mon nom à des farces de carnaval. En localisant le vaudeville de Bayard, j'ai voulu simplement fournir à Mme Sarandi et à Julian l'occasion de créer des rôles drôles, qui amusent le gros public.

Je ne pense pas pouvoir venir à Bucarest avant la fin de février et en même temps je désirerais diriger les dernières répétitions générales de *Pepelea*. Comment arranger cela?

Tout à toi,

V. Alecsandri

Dis à Gatineau de m'écrire pour me tenir au courant de la marche de *Pepelea*.

Mircești, 11 ianuarie 1881 24⁰ sub Damé

Iubite prietene,

Lumea se întreabă ce ai plătit lui Ventura ca să-ți facă o așa de frumoasă reputație de stricat? I-ai făgăduit cumva reprezentarea perpetuă a piesei sale *Peste Dunăre*? Iată-te deci trecut în situația unui pașă cu un număr infinit de cozi, înconjurat de un harem de frumoase hurii și dedîndu-te față de ele la isprăvi herculeene! ... Fericit strengar! Să ai nu o trupă, ci o turmă * de actrițe frumoase și un furnizor de forța lui Ventura! Ce norocos!

Cantacuzino mi-a scris pentru a-mi spune că articolul [1] din *L'Indépendance* era stupid, eu îl găsesc hazliu, căci a făcut pe toată lumea să rîdă pe seama autorului.

Negruzzi mă anunță că prefața studiilor tale: *Libertate, Egalitate* [2] etc. este la tipar și va apărea la 1 februarie, va trebui deci să-mi trimiți urmarea. Cît despre scrisoarea [3] pe care mi-ai trimis-o, o găsesc foarte interesantă și va fi acceptată cu multă plăcere la *Convorbiri*, dar aștept s-o completezi înainte de a o da la tipar. Mă pregătesc chiar să răspund la ea.

Păstrează manuscrisul lui *Pepelea*, dacă aceasta îți poate face plăcere, cît despre acela al *Sfredelului dracului* [4], să mi-l păstrezi ca să fac din el un autodafeu, căci nu mai vreau să-mi leg numele de farse de carnaval. Localizînd vodevilul lui Bayard, am vrut doar să procur d-nei Sarandi și lui Iulian ocazia de a crea roluri caraghioase, care distrează marele public.

Nu cred să pot veni la București înainte de sfîrșitul lui februarie și în același timp aș dori să supraveghez ultimele repetiții generale cu *Pepelea*. Cum să aranjăm aceasta?

Al tău,

V. Alecsandri

Spune-i lui Gatino să-mi scrie pentru a mă ține la curent cu mersul lui *Pepelea*.

---

* În limba franceză, joc de cuvinte *troupe* = trupă — *troupeau* = turmă.

CĂTRE IOSIF VULCAN

532

Mircești, 12 ianuar 1881

Domnule Vulcan,

Conform promiterii ce v-am dat, vă trimit alăturatul articol [1] pentru foaia *Familia*, împreună cu complimentele mele afectuoase,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

533

Mircesti, 13 janv. 1881

Mon cher vieux,

On se plaint de ce que les principaux artistes de la troupe, les vieux de la vieille, ne sont pas suffisamment mis en évidence. Peut-être s'en plaignent-ils eux même en cachette. Hé bien, mettons-les à l'épreuve de suite.

J'ai écrit, il y a longtemps, un proverbe en un acte: la *Concina*, pour M-dme Popesco et Millo. C'est une bluette dans le genre de haute comédie; le style en est soigné, poétique, même, à certains endroits. Elle plairait au public choisi.

Donne l'ordre de la monter et engage M-dm Popesco, ainsi que Millo d'étudier leurs rôles. Mdm Popesco en sera enchantée, quant à Millo, s'il fait des objections, tu le remplaceras par Hagiesco [1], qui se tirera très bien d'affaire dans le rôle du vieux docteur.

Je désirerais, également, que Mdm Romanesco et Christesco [2], jouassent ensemble la petite scénette en vers, intitulée: *La Turnul Măgurele*. Tous les deux seraient très bien, elle dans le rôle de la jeune dame et lui dans celui de Horcea, le scrgent de Dorobanți. Elle, surtout, aurait l'occasion de montrer son talent de diction et la finesse de son jeu dans des situations pathétiques parfois. Cela serait appris, monté et représenté rapidement.

Il est encore une petite pièce à deux personnages qui aurait un grand succès de rire, étant jouée par Millo et Iulian, ou bien par Hagiesco et Julian, dans le cas où Millo s'y refuserait, c'est *Pepelea şi Arvinte*.

Ce sont là trois levers de rideau assez reussis qui apporteraient une certaine diversion à ces longues machines en cinq actes, traduite du français en roumain de cuisine. Nous ne sommes pas de force à adopter uniquement le genre du Théâtre-Français de Paris, avec des pièces comme les *Danichefs*, [3] les *Rochats*, les *Ducs Job* [4] les *Romes vaincues* [5] etc .... Nous serions plus à l'aise avec le genre du Gymnase, du vaudeville et des variétes. Nos acteurs et le public y trouveraient mieux leur compte.

Les grands drames patriotiques ou autres ont du bon, mais pas trop n'en faut, car ils prennent trop de temps à être monter et ils finissent par lasser et les acteurs et le public, les uns à force de gueuler et l'autre à force d'entendre gueuler.

Je soumets ces réflexions à ton appréciation. Si tu les crois juste, commençons la réforme, sans tarder. Passcaly joue de gros drames et toutes sortes de mauvais traductions affublées de titres qui altèrent l'oeil. Evitons ces pascalies. Ce serait abaisser le grand théâtre au niveau de son tréteau.

Je suis curieux de savoir si la farce de *Sfredelul draculuí* a plu aux acteurs et si ils sont contents de leurs rôles? Julian y sera d'une cocasserie à desopiller la rate, ainsi que Hagiesco et Md Sarandi. Mais, encore une fois, il faut que tous sachent leurs rôles par coeur et qu'il brûlent les planches, sans quoi... fiasco!

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 13 ian. 1881

Iubite prietene,

Unii se plîng că principalii artiști ai trupei, bătrînii celei vechi *, nu sînt destul de puși în evidență. Poate, în ascuns, se plîng ei înșiși de aceasta. Ei bine, hai să-i punem numaidecît la încercare.

Am scris, este mult de atunci, un proverb într-un act: *Concina*, pentru d-na Popescu și Millo. Este o mică piesă în genul înaltei comedii, stilul este îngrijit, poetic, chiar, în unele locuri. Ea va place publicului ales.

Dă ordin să fie montată și îndeamnă pe d-na Popescu, cum și pe Millo, să-și studieze rolurile. D-na Popescu va fi încîntată, cît despre Millo, dacă nu îi convine, îl vei înlocui cu Hagiescu[1], care se va descurca foarte bine în rolul bătrînului doctor.

Aș dori, de asemenea, ca d-na Romanescu și Christescu[2] să joace împreună mica scenetă în versuri, intitulată: *La Turnul Măgurele*. Amîndoi vor ti foarte bine, ea în rolul tinerei doamne și el în acela a lui Horcea, sergentul de dorobanți. Ea, mai cu seamă, va avea ocazia să-și arate talentul de dicțiune și finețea jocului său în situații patetice uneori. Aceasta va fi repede învățată, montată și reprezentată.

Mai este încă o mică piesă cu două personaje care va avea un mare succes de rîs, fiind jucată de Millo și Iulian, sau de Hagiescu și Iulian, în cazul în care Millo nu ar vrea să joace, este *Pepelea și Arvinte*.

Iată trei deschideri de spectacol ** destul de reușite care vor aduce o oarecare destindere în aceste mașinării în cinci acte, traduse din franceză în românească de bucătărie. Nu sîntem în stare să adaptăm numai genul Teatrului-Francez *** de la Paris cu piese ca les *Danichefs*,[3] les *Rochats*, les *Ducs Job*[4], les *Romes vaincues*[5] etc ... Ne-am simți mai bine cu genul de la Gymnase, cu vodevilul și varietățile. Actorii noștri și publicul s-ar simți mai la îndemînă.

Marile drame patriotice sau altele sînt bune, dar nici prea multe pentru că iau timp spre a fi montate și termină prin a obosi și actorii și publicul, pe unii pentru că răcnesc și pe celălalt pentru că ascultă răcnindu-se.

---

* În original, joc de cuvinte *vieux* = bătrîni și *vieille* care are aici sensul nu de bătrînă, ci de veche, trupa veche.

** Expresia „le lever de rideau" este adoptată ca atare în teatru. Am încercat să traducem prin ceea ce însemnează ea, adică: scurtă piesă jucată ca deschidere a spectacolului principal.

*** Théâtre-Français era la Comédie-Française.

Supun aceste gînduri părerii tale. Dacă le crezi îndreptățite, să începem reforma, fără întîrziere. Pascaly joacă mari drame și tot felul de traduceri proaste, împodobite cu titluri care supără ochiul. Să ne ferim de asemenea pascaliade. Ar însemna să coborîm marele teatru la nivelul barăcii sale.

Sînt curios să știu dacă farsa *Sfredelul dracului* le-a plăcut actorilor și dacă sînt mulțumiți de rolul lor? Iulian va fi de un comic ce va stirni rîsul, de asemenea și Hagiescu, și d-na Sarandi. Dar, încă o dată, trebuie ca toți să își știe rolurile pe dinafară și să sfîrîie, făr de care .... fiasco.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE V. I. SOCEC

534

Mircești, 15 ianuar 1881

Domnule Socec,

Am primit pachetul cu vol. ce mi-ați trimis prin poștă, și vă rog să-mi trimiteți următoarele opere ale lui Bolintineanu:

Traianida, poemă epică
Viața lui Mihai Viteazul
„ „ *Ștefan cel Mare*
„ „ *Țepeș*

Primiți, vă rog, împreună cu mulțumirile mele asigurarea distinsei mele considerații,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

535

Mircești, 16 ianuarie 1881

Iubite Negruzzi,

M-am întîlnit cu părintele Episcop de Roman, Melhisedek, care a manifestat dorința de a se abona la *Convorbiri*. Totodată ar dori să aibă volumul anului 1880. Fă bine, dar, de regulează atît abonarea, cît și trimiterea acelui volum la adresa colegului meu de Academie.

Cînd pleci la București ..., dacă nu cumva îi fi și plecat? Eu mai rămîi acasă pănă la finele lui fevruar.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

536

Mircesti, 17 janv. 1881

Cher vieux,

Tu es un veinard! Arutnev [1] à l'esprit de travers comme son nom, chante tes douze travaux d'Hercule et voilà que déjà les belles dames alléchées par les recommandations de cet expert (qui s'intitule reporter et qui n'est qu'un reportier) se jettent à ton cou! ... Que ne donnérai-je pour que ton ennemi obligeant me rendit le même service!

Il a été appelé a Jassi pour rendre compte dans son *Indépendance* ... belge du bal qui a eu lieu au Jocquey-Club, et son principal soin a été de faire la réclame d'une cer-

taine comtesse, dont il recommande les appâts aux amateurs ... C'est donc une vocation !

Quelles armoiries pourrait-on lui décerner ? ... Celles que Fuad conseillait à je ne sais quel pacha : un glaive et une balance avec l'exergue : * et vaine.

A-props d'armoiries, je regrette les deux filets de *pastrama* historique de Radou [2]. Mais, en considération des convenances, nous les remplacerons par deux carottes, par allusion à celles qu'il tirait à son père.

Tu m'appelles à Bucarest, au beau milieu d'un hiver sybérien ... Merci, il faudrait être un gaillard à poils pour affronter les 20 degrès de froid, qui font l'ornement de notre beau climat, or en fait de poils, sauf le respect de l'ortographe, il ne me reste qu'un seul, auquel je tienne, c'est celui de ma chambre.

Que *Pepelea* aille donc tout seul, s'il ne peut pas m'attendre jusqu'au 20 février, mais je pense qu'il ferait sagement de ne pas trop se hâter, afin de me donner le temps d'aller surveiller ses deux dernières répétitions générale. La pièce aura, sans doute, besoin de quelques coupures, de quelques corrections dans le dialogue ... que sais-je ?

La présence de l'auteur est donc indispensable, tâche d'aranger les choses de façon à ce que *Pepelea* ne fasse pas concurrence aux nombreux bals, soirées, concerts etc. de la dernière semaine du Carnaval. Il sera bien plus apprécié après la première semaine du Carême, quand le torrent des plaisirs carnavalesques aura passé.

Une féerie a, d'ailleurs, besoin de beaucoup de répétitions, car les décors, les trucs, la mise en scène y jouent un grand rôle et il faut que tout marche comme sur des roulettes, le machiniste et son aide ont beaucoup à faire et ils devront s'habituer à manoeuvrer avec rapidité et précision. Tout cela demande du temps et, crois-moi, ne précipitons rien, cela n'ira que mieux.

Bien des amitiés de la part de Pauline.

Tout à toi,

V. Alecsandri

* Cuvînt indescifrabil.

Mes compliments à Mr Marian, j'ai hâte de voir sa pièce, ou de la lire, car je pense qu'il la fera publier. Ah! Pascaly voudrait rentrer au bercail? ... Tout s'explique .... *l'Indépendance* fait de la réclame en sa faveur.

Merci pour l'hospitalité que tu m'offres et que j'accepterais de bon coeur, si je ne craignais d'affliger notre vieux ami, Cantacuzène. Quand il aura obtenu sa pension et quitté Bucarest, je m'abonnerai à une chambre chez toi ... et nous rirons.

Enchanté d'apprendre le succès du *Paraclisierul*. Espérons que les *Lipitorile satului*, avec Millo et Iulian, auront le même sort. Quant au *Sfredelul dracului*, pourvu qu'il soit bien su et enlevé rondement, il réussira sans avoir besoin que j'assiste à ses dernières répétitions générales.

Mircești, 17 ian. 1881

Iubite prietene,

Ești un norocos! Arutnev [1], cu spiritul de-a-ndoaselea ca și numele său, cîntă cele douăsprezece munci herculeene, ale tale, și iată că deja frumoasele doamne atrase de recomandațiile acestui expert (care se intitulează reporter și care nu este decît un pîrîtor *) se aruncă de gîtul tău!... Ce nu aș da pentru ca îndatoritorul tău dușman să-mi facă același serviciu!

A fost chemat la Iași pentru a face o dare de seamă în ziarul său *Indépendence* ... belgiană, despre balul care a avut loc la Jockey-Club, și principala sa grijă a fost de a face reclama unei contese, recomandînd amatorilor farmecele acesteia ... Este deci o vocație!

Ce blazon ar putea să i se oiere? Acela pe care Fuad îl propunea nu știu cărui pașă: un paloș și o balanță cu exerga: ** și zadarnic ***.

---

* În original, cuvîntul *reportier*, creat de poet pentru a face un joc de cuvinte cu *reporter*, ca sens ar însemna: pîrîtor, cel care raportează.

** Cf. aici p. 661 subsol.

*** Primul cuvînt fiind indescifrabil, nu se poate stabili exact nici cel de-al doilea, pentru că *vaine* poate însemna și zadarnic și îngîmfat, și iluzoriu.

În privința blazoanelor, îmi pare rău pentru cele două fileuri de *pastramă* * istorică ale lui Radu [2]. Dar, în cinstea convenienței le vom înlocui cu doi morcovi **, ca aluzie la cei cu care îl păcălea pe tatăl său.

Mă chemi la București, drept în mijlocul unei ierni siberiene .... Mulțumesc, ar trebui să fiu un voinic păros *** pentru a înfrunta cele 20 de grade de frig, care împodobesc frumosul nostru climat, în ce privește părul, ținînd seamă de ortografie, nu îmi rămîne decît unul singur, la care țin, anume cel din camera mea.

Pepelea să se ducă singur, dacă nu mă poate aștepta pînă la 20 februarie, dar cred că ar face bine să nu se grăbească prea mult, astfel încît să-mi lase timpul pentru a veni să supraveghez aceste ultime două repetiții generale. Piesa va avea nevoie, fără îndoială, de cîteva tăieturi, de cîteva corectări în dialog ... ce știu eu?

Prezența autorului este deci de neînlăturat, încearcă să aranjezi lucrurile în așa fel încît *Pepelea* să nu facă concurență numeroaselor baluri, serate, concerte etc. din ultima săptămînă a carnavalului. Va fi mult mai apreciat după prima săptămînă a postului, cînd valul plăcerilor carnavalești va fi trecut.

O feerie are, de altfel, nevoie de multe repetiții, căci decorurile, trucurile, punerea în scenă joacă aici un rol mare și totul trebuie să meargă ca pe roate, mașinistul și ajutorul său au multe de făcut și vor trebui să se obișnuiască să manevreze cu repeziciune și precizie. Toată aceasta cere timp și, crede-mă, să nu grăbim nimic, totul nu va merge decît mai bine.

Multe amiciții din partea Paulinei.

Al tău,

V. Alecsandri

Salutările mele d-lui Marian, sînt nerăbdător să-i văd piesa, sau să o citesc, căci gîndesc că o va publica. Ah! Pascaly ar dori să se întoarcă la căminul său? ... Totul se explică ... l'*Indépendance* face reclamă în favoarea sa.

Mulțumesc pentru ospitalitatea pe care mi-o oferi și pe care aș primi-o cu dragă inimă, dacă nu mi-ar fi teamă să-l întristez pe bătrînul nostru

---

* În original, în limba română.

** În limba franceză, *tirer une carotte à quelqu'un* înseamnă: a-l trage pe sfoară, a-i lua ceva prin înșelătorie.

*** Joc de cuvinte pe omonimele *poil* = păr și *poêle* = sobă. Gluma ni se pare puțin forțată pentru că de fapt *être à poil* înseamnă să fii în pielea goală!

prieten, Cantacuzino. Cînd își va obține pensia și cînd va părăsi Bucureștiul, mă voi abona la o cameră la tine ... și vom rîde.

Foarte bucuros să aflu succesul *Paraclisierului*. Să nădăjduim că *Lipitorile satului*, cu Millo și Iulian, vor avea aceeași soartă. Cît despre *Sfredelul dracului*, dacă este bine știut și jucat cu vioiciune, va reuși fără să aibă nevoie să fiu de față la ultimele sale reprezentanții generale.

CĂTRE V. A. URECHIA

537

Mircești, 18 ianuar 1881

Iubitul meu coleg,

D-l Bonaparte Wyse [1] dorește să studieze limba română și mi-a cerut informări despre gramatica cea mai lesnicioasă, precum și despre dicționarul cel mai bun care i-ar putea servi pentru studiul său. Am răspuns că mă voi adresa la d-ta cu rugăminte ca să trimiți la adresa d-lui Bonaparte Wyse *(Maner of St. Johns Waterford-Irlanda)* toate cărțile pedagogice de care ar avea trebuință. Bine am făcut!? ... În cazul acesta binevoiește a cumpăra acele cărți și a le expedui pe socoteala mea peste nouă mări și țări.

Alaltăieri am primit o scrisoare de la d-l L. de Berluc Pérussis [2] (Aix-en-Provence), din care estrag următorul pasagiu ce negreșit te va interesa:

„Les journaux nous apprennent l'apparition de *l'Album Macédo-roumain* [3] qui sera un testament de l'Alliance des sept littératures latines. Un libraire d'Aix qui voudrait faire de son mieux un peu de propagande en faveur de ce livre et de l'idée qu'il représente, me demande le nom de l'éditeur de cet album et le coût du volume franco par la

poste. Fort embarrassé pour lui répondre, j'ose vous demander ce double renseignement etc". *

Nime nu poate mai bine decît d-ta să deie informările cerute de d-l de Berluc Pérussis. Te rog dar să binevoiești a-i scrie însuți spre a-l *pliroforisi***, după cum ziceau părinții noștri, crescuți la Kuculi, Cavdalu etc.

Sper să vin la București pe la sfîrșitul carnavalului. Păn-atunce, însă, te rog să-mi răspunzi ce ai decis a face și ce ai făcut în privirea amicilor noștri din Iralanda și din Proventa.

Al d-tale devotat coleg și amic,

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU MACEDONSKI

538

Mircești, 24 ianuar 1881

Domnule Macedonski,

V-ați găsit o mînă di tineri adimeniți di farmecul atrăgător al Literaturei și ați fondat o revistă, avănd totodată bunul spirit de a o feri de cerneala inveninată și corosivă a jurnalisticei politice ... Primiți felicitările mele sincere.

* „Jurnalele ne vestesc apariția *Albumului macedo-român*, care va fi un testament al alianței celor șapte literaturi latine. Un librar din Aix, care ar vrea să facă cît mai bine puțină propagandă în favoarea acestei cărți și a ideii pe care o reprezintă, îmi cere numele editorului acestui album și costul volumului franco prin poștă. Fiindu-mi foarte greu să-i răspund, îndrăznesc să vă cer această dublă lămurire "etc. (limba franceză).

** *A pliroforisi* — a lămuri (verb intrat în limba română din limba greacă, πληροφορέω)

Mi-ați făcut onorul a vă adresa la mine cu cerere de a vă comunica un articol, proză sau versuri, după convenența mea, pentru *Literatorul* ce redactați. Răspund cu mulțumire la apelul d-voastră și, autorizat prin experiență dobîndită în timp di 40 di ani di lucru, îmi permit a vă trimite un consiliu amical rezemat pe un exemplu:

„În orice scriere vom produce, să ne ferim de prima satisfacere, de primul entuziasm al paternității, căci simțul de egoism parintesc e mai mult dezvoltat în poeți decăt în restul omenirii. Fiecare vers ne pare o armonie, fiecare strofă o perfecție, fiecare bucată întreagă de poezie un cap d'opéră! ... însă după o trecere de timp încep a ne sări în ochi defectele copiilor închipuirei noastre și găsim că acei copii ar fi cîștigat mult dacă, chiar de la venirea lor pe lume, i-am fi supus la o corectare aspră.

Trebuie dar să ne deprindem a face sacrificii dureroase, a elimina versuri, a tăia strofe, a scurta, a schimba, a drege fără îndurare, înainte de a scoate la lumină scrierea noastră. Operație crudă, dar neaparată și folositoare!"

Eu unul lucrez în modul acesta, și spre exemplu, iată o scenă întreagă din legenda dramatică *Despot-Vodă* [1], cum a fost compusă la început. Comparați-o cu textul imprimat și veți videa cum am băgat fără milă foarfeca în manuscrisul meu. Mai sînt și alte scene pe care le-am înlăturat cu totul, și îmi propun să fac încă schimbări cu a doua ediție a lui *Despot*.

Ce sîntem noi, poeții, de nu artiști ca pictorii, ca sculptorii etc., chemați a înavuți tezaurul literaturei și al frumoaselor arte din țeara noastră? Să nu uităm dar preceptul lui Boileau care zice în privirea versurilor:

„Polissez-les sans cesse et les repolissez" *.

Sfîrșind cu acest consiliu salutar, le doresc junilor redactori ai *Literatorului* activitate, răbdare, inspirări poetice și succes deplin.

V. Alecsandri

---

* „Lustruiți-le fără încetare și relustruiți-le" (limba franceză).

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

539

Mircești, 26 ianuarie 1881

Iubite Negruzzi,

Sînt însărcinat de Academie cu biografia răposatului meu amic C. Negruzzi [1]. Nu mă pot adresa dar la altul decît la fiul său pentru a avea următoarele notiți: (*sic*).

— Anul și locul nașterii.

— Studiile; — sub care profesori? în care școale?

— Operele cu titulurile separate și anul publicației lor.

— Epoca și locul morții.

— Familia; părinții, strămoșii.

Te rog să-mi comunici cît mai curînd toate aceste notiții sau măcar unele din ele, pentru ca să mă pot apuca îndată de lucru. Aștept răspunsul d-tale cu nerăbdare și te îmbrățișez.

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

540

Mircesti, 28 janv. 1881

Mon cher vieux,

J'ai envoyé aujourd'hui à Negruzzi ta dernière lettre [1], celle où tu fais mention du comte Radou, pour être publiée dans le no. du 1-er mars. J'en attends la suite qui sera de nature, je n'en doute pas, à intéresser les lecteurs des *Convorbiri*.

Que de réponses je te dois! et pourtant ne puis m'en acquitter. Une sainte paresse s'est emparée de moi depuis

le 1-er janvier et j'ai beau me démener, rien ne vient. Je me sens aussi vide qu'un discours de Bratiano ou qu'un article de l'*Indépendance roumaine*. Il me faudra faire un grand effort pour me tirer avec honneur de l'obligation que vient de m'imposer l'Académie, à savoir d'écrir la biographie de C. Negruzzi [2]. Je vais m'y mettre aussitôt que les héritiers du défunt m'auront envoyé certaines notices que je leur ai demandées. Ce travail fait, je le lirai dans une des séances publiques, parce qu'il sera intéressant par les tableaux qu'il présentera de la société d'il y a quarante ans.

En attendant, j'accuse réception d'un gros paquet contenant: 1 vol. des *documents historique* de Hourmouzaki, 1 vol. *Annales de la Société Académique*, 1 vol. *Psaltiria lui Corezi*.

Quelles nouvells du Théâtre? Comment ont marché les *Lipitori*? *Sfredelul dracului* passera-t-il bientôt? (Cette farce n'a nullement besoin de ma présence pour les répétitions générales). Et *Concina* [3] est-elle à l'étude? Quant à la féerie, où en est-elle? Stefanesco [4] a-t-il terminé la composition et l'orchestration de la musique? Les décors et les accessoires sont-ils prêts? Charge Gatineau de me faire un rapport détaillé à ce sujet. Je lui ai écrit trois fois sans avoir eu de réponse de lui. Est-il donc si occupé ou bien n'a-t-il pas reçu mes lettres?

Je t'ai annoncé mon arrivée à Bucarest pour la fin de février, il me sera impossible de venir avant ce terme. On devra donc remettre la première représentation de *Pepelea* au commencement de la seconde semaine du Carême, quand se sera calmée l'agitation fièvreuse du Carnaval. Les bals, soirées, concerts et bals masqués doivent faire du tort aux représentations théâtrales, car le monde ne doit plus savoir où donner de la tête, tant il a l'air de s'amuser et de s'étourdir cet hiver.

Sais-tu quel est le drôle qui se cache sous le nom de Stejaresco dans l'*Indépendance*?

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mille bonnes amitiés de la part de Pauline pour Mme Ghica et toi.

Mircești, 28 ian. 1881

Iubite prietene,

Am trimis astăzi lui Negruzzi ultima ta scrisoare [1], aceea în care faci mențiune despre contele Radu, pentru a fi publicată în nr. din 1 martie. Aștept urmarea care nu mă îndoiesc va fi dintre acelea care să intereseze pe cititorii *Convorbirilor.*

Ce de răspunsuri îți datorez! și cu toate acestea, nu mă pot achita. O sfîntă lene m-a cuprins de la 1 ianuarie și degeaba mă zbat, nu vine nimic. Mă simt tot atît de gol ca un discurs de Brătianu sau ca un articol din *L'Indépendeance roumaine.* Va trebui să fac un mare efort pentru a mă achita cu cinste de obligația pe care mi-a impus-o Academia, adică de a scrie biografia lui C. Negruzzi [2]. Mă voi apuca de ea îndată cc moștenitorii defunctului îmi vor trimite unele notițe pe care le-am cerut de la ei. Această lucrare, odată făcută, o voi citi într-una din ședințele publice, pentru că va fi interesantă prin tablourile societății de acum patruzeci de ani pe care le va prezenta.

În așteptare, confirm primirea unui mare pachet conținînd: 1 vol. de *documente istorice* ale lui Hurmuzaki, 1 vol. *Analele Societății Academice,* 1 vol. *Psaltirea lui Coresi.*

Ce noutăți de la Teatru? Cum au mers *Lipitorile*? *Sfredelul dracului* va trece în curînd? (Această farsă nu are deloc nevoie de prezența mea pentru repetițiile generale). Și *Concina* [3] este și ea în studiu? Cît despre feerie, ce mai este cu ea? Stephănescu [4] a terminat compunerea și orchestrarea muzicii? Decorurile și accesoriile sînt gata? Însărcinează-l pe Gatineau să-mi facă un raport amănunțit în legătură cu asta. I-am scris de trei ori fără să am răspuns de la el. Este oare atît de ocupat sau nu a primit scrisorile mele?

Ți-am anunțat sosirea mea la București pentru sfîrșitul lui februarie, îmi va fi imposibil să vin înaintea acestui termen. Va trebui deci să amînăm prima reprezentație cu *Pepelea* pentru începutul celei de a doua săptămîni a postului, cînd se va calma agitația înfrigurată a carnavalului. Balurile, seratele, concertele și balurile mascate trebuie să stingherească reprezentațiile teatrale, căci lumea probabil că nu mai știe unde îi stă capul, atît pare că se distrează și se amețește iarna aceasta.

Știi cine este caraghiosul care se ascunde sub numele de Ștejărescu în *L'Indépendance*?

Al tău,

V. Alecsandri

Mii de salutări prietenești din partea Paulinei pentru d-na Ghica și pentru tine.

541

Mircești, 2/14 febr. 1881

Domnul meu,

Pintre hărtiile mele găsesc un manuscris ce nu lipsește de oarecare interes în privirea datei sale și a ocaziunii la care a fost compus. Este un prolog în versuri, destinat a fi pus în muzică și executat la inaug[ur]area teatrului celui mare din București.

Autorul, dl. Costachi Caragiali [1], a fost unul din cei dăntăi tineri români care au îmbrățișat cariera dramatică. Elev distins al răposatului Aristia [2], el a fost înamorat de arta teatrală și într-un șir de mulți ani a luptat cu dificultățile vieții care au fost și sînt încă astăzi partea actorilor noștri. Dar nu s-a descorajat până cînd bătrînețele l-au lipsit de puteri.

Pe la anul 1844 Caragiali se găsia la Iași și a creat cu mare succes rolul cel mai principal din comedia *Iorgu de la Sadagura*, apoi s-a dus de a format o trupă în București, unde, ca director, ajunsese aproape de o ruină completă, atăt era de puțin susținut pe atunci tot ce era național.

Pe căndînsă era gata să închidă teatrul, îi veni ideea să puie în scenă pe *Iorgu de la Sadagura*, în care avusese atîta succes la Iași, și această inspirație l-a scăpat de naufragiu. Ca prin varga unei vrăjitoare, sala teatrului ce umplu de spectatori, rețeta se mări și comedia fu așa de gustată de publicul bucureștean, încît însuși vodă Bibescu veni să asiste la una din reprezentații. În acea seară memorabilă, guvernul se gîndi mai serios la noua instituție a Teatrului Național și o ajută cu o subvenție de 300 galbini pe an.

Costachi Caragiali, în avîntul său artistic, a fost și actor, și director, și autor. El a compus mai multe drame (presărate cu oarecari anachronisme de care însuși rîdea mai tîrziu), și între alte scrieri, prologul alăturat. Vă comunic o copie de pe el, nu ca o piesă de înaltă literatură, dar ca un testimoniu al activității spiritelor la anul 1852. Dacă credeți

că e bine a se publica tot ce va putea servi la istoria teatrului în România, binevoiți a-i deschide coloanele *Familiei*. În caz contrar, păstrați prologul ca o curiozitate literară.

Costachi Caragiali a murit nu de mult, lăsând un fiu [3] care pare a călca pe urmele părintelui său. El a mai lăsat și un volum întreg de poezii nepublicate, dintre cari unele merită a fi date la lumină. Această datorie privește pe fiul răposatului, cît pentru mine, mărturisesc că aș fi bucuros să nu se piardă cu totul numele unuia din cei întîi pioneri pe calea spinoasă a artei dramatice în România.

Primiți, domnul meu, asigurarea distinsei mele stime și considerații,*

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

542

Mircesti, 6/18 févr. 1881

Mon cher vieux,

Madame Ghica et ta fille [1] sont arrivées ce matin à Mircesti, bien portantes quoique effrayées des masses de neige qui encombrent nos parages. Elles ont pris du thé et sont parties en traineau immédiatement, à Miclauchany.

Dans cette courte visite, j'ai appris de belles sur ton compte. Il parait que Monsieur devient d'un mondain à tout crins, qu'il assiste à une foule de diners de bals, voire même de chasses!

Et pour comble, Monsieur a reléqué, au fond de l'armoire, son paleton d'hiver, sous pretexte qu'un simple pardessus d'été lui suffirait. Ces nouvelles m'ont fait dresser les cheveux

* Pe text s-au făcut corecturi cu cerneală violetă, în vederea publicării în *Familia*, adoptîndu-se ortografia folosită în această revistă.

sur la nuque, les autres se refusant de les imiter. Tu est donc jaloux du beau bouquet de dames qui hantent Alexandre [2] et tu cherches exprès à te rendre malade?

Pour le coup l'*Indépendance roumaine* t'éleverait au rang de sultan *haremgiu* [3]... et tu l'aurra merité.

Moi je suis moins téméraire. Je garde prudamment la chambre et... je n'en suis pas moins indisposé pour cela!

C'est là ce qui m'a empêché de courir à Bucarest quand j'ai appris la maladie grave de notre ami, Alexandre. Le Dr. Calindero m'a donné hier de ses nouvelles et m'a rassuré sur son état. Ta lettre est venu les confirmer, de sorte que je puis ne pas m'exposer à augmenter mon refroidissement. Ma femme voulait partir à ma place, mais je la garde pour me soigner. Dis tout cela à Alexandre.

Tu m'annonces que *Sfredelul dracului* [4] passera bientôt et que la Princessa a promis d'aller voir cette farce. J'espère bien que tu lui a caché le nom de l'auteur. Quant à *Pepelea*, je crains fort que l'amour propre de Stefanesco [5] n'en retarde la representation. Pense donc, il a encore trois actes à mettre en musique et le dernier vaut presque une operette! Quand aura-t-il terminé la composition de tant de morceaux, leur orchestration et l'étude des acteurs?

Il est par conséquent inutille de me hater d'aller à Bucarest pour assiter à des representations incomplettes.

Quand tout sera terminé, tu me le feras savoir. Ton article [6] a paru dans le nr du 1 février des *Convorbiri*.

Tout à toi,

V. Alecsandri

N'oublis pas de m'écrire le lendemain de la représentation du *Sfredelul dracului* pour me dire comment il aura été accueilli par le public?

Mircești, 6/18 febr. 1881

Iubite prietene,

Doamna Ghica și fiica ta [1] au sosit astăzi de dimineață la Mircești, sănătoase deși înspăimîntate de nămeții de zăpadă grămădiți pe melea-

gurile noastre. Au luat ceaiul și au plecat cu sania numaidecît, la Miclăușani.

În această scurtă vizită am aflat minunății despre tine! Se pare că domnul devine monden cu energie, asistă la numeroase dineuri, baluri, ba chiar și vînători?

Și culmea, domnul a pus la o parte, în fundul unui dulap, paltonul său de iarnă, pretinzînd că un simplu pardesiu de vară i-ar ajunge. Aceste noutăți au făcut să mi se zbîrlească părul la ceafă, celălalt refuzînd să-l imite. Ești oare gelos pe frumosul buchet de doamne care îl vizitează pe Alexandru [2] și cauți înadins să te îmbolnăvești?

De îndată l'*Indépendance roumaine* te va ridica la rangul de sultan *haremgiu* [3] .... și a-i merita-o.

Eu sînt mai puțin curajos. Stau în cameră și ... cu toate acestea nu sînt mai puțin indispus!

Aceasta m-a împiedicat să alerg la București, cînd am aflat despre boala grea a prietenului nostru, Alexandru. Doctorul Kalinderu mi-a dat ieri vești despre el și m-a asigurat despre starea sa. Scrisoarea ta a venit să le întărească, astfel încît am putut să nu mă expun la a-mi înrăutăți răceala. Soția mea vroia să plece în locul meu, dar eu o reținpentru a mă îngriji. Spune toate acestea lui Alexandru.

Mă anunți că *Sfredelul dracului* [4] va trece în curînd și că prințesa a făgăduit că va merge să vadă această farsă. Nădăjduiesc că i-ai ascuns numele autorului. Cît despre *Pepelea*, îmi este teamă ca amorul propriu al lui Stephănescu [5] să nu întîrzie reprezentația. Gîndește-te numai, are încă trei acte de pus pe muzică și ultimul valorează aproape cît o operetă! Cînd va termina el de compus atîtea bucăți, orchestrarea lor și studiul actorilor?

Este deci inutil să mă grăbesc să merg la București pentru a lua parte la reprezentații incomplete.

Cînd totul va fi terminat, ni-o vei face cunoscut. Articolul [6] tău a apărut în nr. 1 din februarie al *Convorbirilor*.

Al tău,

V. Alecsandri

Nu uita să-mi scri a doua zi după reprezentația *Sfredelului dracului* pentru a-mi spune cum va fi fost primită de public?

543

Mircești, 10 fevruar 1881

Iubite coleg,

Am cerut, în adevăr, un concediu de la Senat, pînă la finele lunei acestea, însă cu gînd de a ședea liniștit lîngă sobă în timpul cel aspru al iernii. Voiajul meu la Roma este dar amînat pe mai tîrziu, cînd voi parveni a-mi regula trebile, căci știți negreșit că cea mai principală ocupație a românului este de a-și pune trebile la cale, după ce le-a încurcat. Regret o aseminea împrejurare pentru că nu mă pot întîlni cu dl. Marchetti spre a ne înțelege în privința operei [1] lui *Despot-Vodă,* dar sper să vă pot comunica un soi de scenariu la care mă gîndesc de cînd mi-ați scris.

Aseminea vă promit a vă trimite în curînd *Hora Dobrogei* [2], care îmi vîjie prin cap de mai multe zile.

Cît despre decorarea amicilor noștri din Montpellier, nu este altă speranță decît de a vorbi direct lui vodă. Miniștrii noștri sînt ocupați a se mînca întocmai ca cîinii prin gard și a se agăța vîrtos de fotoliile lor pentru ca să nu cadă de pe ele. Cu toate aceste, cînd mă voi duce la București, voi spune două cuvinte d-lui Boerescu în chestia ce ne interesează atît de mult pe amîndoi.

De mult ar fi trebuit să fie decorați d-nii Tourtoulon, Roque-Férrier, Bouchérie și chiar Mistral și Quintana, însă d-nii miniștri preferă să arate buna lor voință lui Pavel rachieriul și alți alegători *ejusdem farinae.**

În curînd, voi scrie, trimițîndu-vă hora, căci sînt nerăbdător a auzi aria ce ați compus.

Al d-voastră devotat coleg,

V. Alecsandri

---

* Din același aluat (limba latină).

544

Mircesti, 11/23 févr. 1881

Mon cher vieux,

Ta lettre a été portée aujourd'hui de grand matin à Miclausheny.

Tu me demandes ce que l'on pense à Jassi de ta dernière letttre [1]. Une personne que j'ai vu avant-hier m'a dit ce que je savais déjà, c'est que'elle a été fort aprouvée des uns, et qu'elle a fait faire la grimace à d'autres. Ces derniers se sont, sans doute, reconnus dans la description des patriotes hurleurs. Mais c'est à moi à te demander ce qu'on en a dit à Bucarest, le Djébé de ces derviches? On t'accable certainement de critiques amères dans le cartier de *strada Doamnei* [2] et autres lieux aussi purs, mais j'ai dans l'idée que l'on n'osera pas te combattre en pleine lumière. On te craint, car tu connais bien des chauses que l'on désire voir rester dans l'ombre et que tu saurais dévoiler, au besoin, avec ta verve diabolique. On fera donc semblant de n'avoir pas lu ton article dans les *Convorbiri*, reproduit par le *Timpul*, et on croira te vexer ainsi en gardant un silence prudent à ton sujet. Mais gare les coups traîtres, portés au moment où l'on s'y attend le moins. Les hauts bonnets du régime actuel sont coutumiers du fait. Après cela tu t'en fiches, n'est pas autant que moi! Et tu as la satisfaction d'avoir dit ses vérités crus à tout ce monde interloppe de la politique du jour.

J'attends la copie de la lettre de Madame C.V. à Madame et Mr S., ainsi que l'histoire qui s'y rattache.

A-t-on joué hier, mardi, *Sfredelul draculuí*? A-t-il réussi? A-t-on ri? Donne-moi quelques détails sur cette représentation.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Cette nuit 18°, au dessous de zéro!!!!

Mircești, 11/23 febr. 1881

Iubite prietene,

Scrisoarea ta a fost dusă astăzi de dimineață la Miclăușani.

Mă întrebi ce gîndesc oamenii la Iași despre ultima ta scrisoare [1]. O persoană pe care am văzut-o alaltăieri mi-a spus ceea ce știam deja, și anume că a fost foarte apreciată de unii și că i-a făcut să se strîmbe pe alții. Aceștia din urmă s-au recunoscut fără îndoială în descrierea patrioților urlători. Dar eu trebuie să te întreb ce a spus la București Djébé-ul acestor dervișІ? Te copleșesc sigur cu critici amare, în cartierul din *strada Doamnei* * [2], și alte locuri tot așa de pure, dar cred că nu vor îndrăzni să te combată la lumină. Se tem de tine căci tu cunoști multe lucruri pe care doresc să le vadă rămase în umbră și pe care ai putea să le dezvăluiești la nevoie, cu spiritul tău drăcesc. Se vor face deci că nu au citit articolul tău din *Convorbiri*, reprodus de *Timpul*, și vor crede că te vexează astfel păstrînd o tăcere prudentă în ce te privește. Dar ferește-te de loviturile trădătoare, date în clipa în care te aștepți mai puțin. Mai-marii regimului actual sînt specialiști în acest lucru. Și apoi, puțin îți pasă, nu este așa, tot atît cît și mie! Și ai satisfacția de a fi spus adevărul acestei lumi interlope a politicii de astăzi.

Aștept copia scrisorii doamnei C.V. către doamna și dl. S., cum și povestea legată de aceasta.

S-a jucat ieri, marți, *Sfredelul dracului*? A reușit? S-a rîs? Dă-mi cîteva amănunte asupra acestei reprezentanții.

Al tău,

V. Alecsandri

În această noapte, 18° sub zero!!!!

CĂTRE V. I. SOCEC

545

Mircești, 12/24 févr. 1881

Domnule Socec,

Vă rog să binevoiți a trimite prin poștă colecția completă a operilor mele, domnului O. Dlujanski, president Comitetu-

* În original, în limba română.

lui Societatei Literare a „Junimei Române", *Suceava.* Veți trece totul în comptul meu.

Primiți asigurarea distinsei mele considerații,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

546

Mircesti, 12/24 févr. 1881

Mon cher vieux,

Je suis triplement enchanté d'apprendre: 1 que notre ami Cantacuzène [1] est redevenu gaillard, 2 que sa rente viagère a été votée, 3 que *Sfredelul dracului* [2] a réussi. A-propos de Damét, comme j'ai le mauvais goût de ne pas laisser pénétrer le *Românul* dans ma maison, je te prie de m'envoyer le No qui contient la critique de la pièce de Marian [3], faite par ce Zoïle.

Ta lettre est partie ce matin pour Miclauchany. Je suis un peu indisposé, depuis deux jours, mais ce n'est pas grand chose. Cela ne m'empêche pas de griffonner une lettre que je t'adresse sous le titre de *Pînea amară a exilului* [4]. C'est la strada Doamnei qui ne sera pas contente.

Mes compliments à Julian, Hagiescu, Sarandi et Cie qui ont si bien interprété *Sfredelul dracului.* Sous quel nom d'auteur [5] a-t-on affiché cette farce?

Tout à toi,

V. Alecsandri

Es-ce-que Marian ne va pas entreprendre, à son tour, le quidamet en question?

Mircești, 12/24 febr. 1881

Iubite prietene,

Sînt de trei ori încîntat să aflu: 1 că prietenul nostru Cantacuzino [1] s-a înzdrăvenit, 2 că renta sa viageră a fost votată, 3 că *Sfredelul dracului* [2] a reușit. Cît despre Damét, cum am prostul gust să nu las să intre *Românul* în casa mea, te rog să-mi trimiți no. care conține critica piesei lui Marian [3], făcută de acest Zoil.

Scrisoarea ta a plecat în dimineața aceasta spre Miclăușani. Sînt puțin cam indispus, de două zile, dar nu este mare lucru. Aceasta nu mă împiedică să scriu o scrisoare pe care ți-o adresez sub titlul de *Pîinea amară a exilului*. Strada Doamnei nu va fi mulțumită [4].

Salutările mele lui Iulian, Hagiescu, Sarandi și Comp. care au interpretat așa de bine *Sfredelul dracului*. Sub ce nume de autor [5] s-a afișat această farsă?

Al tău,

V. Alecsandri

Oare Marian nu-l va lua în primire, la rîndul său, pe quidamet-ul * în chestiune?

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

547

Mircești, 12/24 févr. 1881

Mon cher Jean,

Je t'écris par 18 de froid ! La neige qui couvre la campagne est gelée, elle crisse sous les pieds de ceux qui se risquent

* Poetul îmbină cuvîntul latin *quidam* = oarecare cu *Damet*, așa cum se amuza să ortografieze numele lui Damé, făcînd această combinație *quidamet*.

dehors. Le ciel est d'acier, la fumée des cheminées monte en colonnes blanches et droites; tout semble souffrir, excepté les corbeaux qui se prélassent dans cette atmosphère glaciale.

J'ai sous mes fenêtres en véritable tableau sibérien; les deux sapins chargés de plaques de neige contribuent à cette sinistre illusion. Et dire qu'il y a des Esquimaux qui vivent et procréent du côté du pôle. C'est incroyable.

A Bucarest, on s'amuse plus que jamais, malgré les menaces du thermomètre; on danse à outrance comme dans toute l'Europe du reste, au dire des journaux. On dirait que le monde est à la veille d'une immense catastrophe et qu'il veut jouir de son reste.

Serait-ce une dans macabre?

Pendant ce temps, moi je continue à me délecter dans mon doux emprisonnement et j'attends l'arrivée de la Muse. Pauvre petite ! Dieu sait où elle se trouve en ce moment, les pieds gelés! Peut-être dans la *lounka*, suspendue par ses ailes à quelque arbre, comme une feuille morte.

Mes deux petits chiens sont couché en rond sur le tapis, vis-à-vis de la fenêtre, d'où leur arrive un rayon de soleil sans chaleur. De temps en temps ils me regardent comme pour me demander si ce diabolique hiver ne va pas finir bientôt?

Mais ce qu'il y a de plus curieux à voir c'est la mine des pauvres dindes marchant sur la neige; elles ressemblent à de vieilles *misses* qui ont trop longtemps attendu le plus beau jour de la vie et qui sont accablées de déceptions. Elles poussent de petits cris plaintifs qui ont certaines intonations britaniques d'un effet aussi étrange que tristement comique.

En revanche les *stigleti, presuri, macalendri* et moineaux volent avec une rapidité qui indique le nombre de degrés de froid; ils viennent s'ébattre autour de la maison où Pauline leur fait servir chaqe matin un bon déjeuner. Quels cris joyeux ! quelles disputes ! quelle gloutonnerie ! on dirait des homme!

Reçois-tu les *Convorbiri*? Ion Ghica y publie une série de lettres fort intéressantes auxquelles je réponds de temps à autre. C'est une correspondance établie entre nous et qui semble très goûtée de notre public.

Ma dernière lettre, publiée l'année passée, est intitulé *Vasile Porojan* [1]. J'y trace la biographie de notre ami d'en

fance. L'as-tu lue? Elle a eu du succès. Actuellement je griffone un article-lettre intitulé *Pînea amară a exilului*.

C'est Bratiano et Rosetaki [2] qui ne seront pas contents.

Nous vous embrasson tous tendrement.

Ton frère affectionné,

V. Alecsandri

Mircești 12/24 febr. 1881

Iubite Iancule,

Îți scriu pe un frig de 18°. Zăpada care acoperă cîmpul este înghețată; scîrțîie sub picioarele acelora care au curajul să iasă afară. Cerul este de oțel, fumul coșurilor se ridică în coloane albe și drepte; totul pare că suferă, afară de corbi care se lăfăiesc în această atmosferă înghețată.

Sub ferestrele mele, am un adevărat tablou siberian; cei doi brazi încărcați de zăpadă contribuie la această iluzie sinistră. Cînd te gîndești că există eschimoși care trăiesc și procreează în ținuturile polare. E de necrezut!

La București lumea se distrează mai mult ca oricînd, cu toate amenințările termometrului; se dansează peste măsură, ca în toată Europa de altfel, după spusele ziarelor. S-ar zice că lumea este în ajunul unei cumplite catastrofe și vrea să se bucure de ce-i mai rămîne.

Să fie oare un dans macabru?

În timpul acesta, eu continuu să mă desfătez în plăcuta mea închisoare și aștept sosirea Muzei. Mititica de ea! Dumnezeu știe unde se află în clipa aceasta, cu picioarele înghețate! Poate în *luncă* *, spînzurată de aripi în vreun arbore, ca o frunză uscată.

Cei doi căței stau culcați încolăciți pe covor în dreptul ferestrei, de unde le vine o rază de soare fără căldură. Din cînd în cînd mă privesc ca și cum m-ar întreba dacă diavolița asta de iarnă n-are de gînd să se sfîrșească mai repede.

Dar ceea ce e mai curios de văzut e mutra bietelor curci mergînd pe zăpadă; seamănă cu niște bătrîne domnișoare ** care au așteptat prea mult timp cea mai frumoasă zi a vieții și care sînt copleșite de decepții.

---

* În original, în limba română.

** În original, în limba engleză.

Scot mici strigăte plîngătoare care au oarecari intonații britanice de un efect straniu și de un comic trist.

În schimb, *sticleții, presurile, macalendrii** și vrăbiile zboară cu o iuțeală care indică numărul gradelor de frig; vin să se hîrjonească în jurul casei, unde Paulina le servește în fiecare dimineață cîte un prînz bun. Ce mai strigăte vesele! ce certuri! ce lăcomie! Ai crede că sînt oameni!

Primești *Convorbirile*? Ion Ghica publică acolo o serie de scrisori foarte interesante, la care eu răspund din cînd în cînd. E o corespondență organizată între noi și care pare a fi foarte gustată de publicul nostru.

Ultima mea scrisoare publicată anul trecut este intitulată *Vasile Porojan* [1]. Prezint acolo biografia prietenului nostru din copilărie. Ai citit-o? A avut succes. Acum schițez un articol-scrisoare intitulat *Pînea amară a exilului.*

Brătianu și Rosetaki [2] nu prea se vor bucura de ea.

Vă îmbrățișăm pe toți cu drag.

Fratele tău iubitor,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

548

Mircesti dimanche, [a. 23 februarie 1881] [1]

Mon cher vieux,

La lettre que tu m'a envoyée, a été immediatement expediée a Miclaucheny.

Pepelea m'appelle à grands cris, c'est bien aimable de sa part, mais j'ai deux citations à Roman, pour le 23 et le 26 février, qui m'empêchent de partir de suite pour Bucarest. Je ne sais de quoi il s'agit, cependant je crains quelque procès et je dois être là pour parer à cette facheuse éventualité. Si l'on remettait la 1er de *Pepelea* au premier jeudi après la semaine du Carême, cela m'irait bien.

Peus-tu me donner des nouvelles exactes de l'état de Cantacuzène [2]? Qu'est-ce que c'est que ces blagues sur le comité théâtral à propos de la transaction Fanuța?

Tout à toi,

V. Alecsandri

* În original, în limba română.

Mircești, duminică [a. 23 februarie 1881][1]

Iubite prietene,

Scrisoarea pe care mi-ai trimis-o a fost numaidecît expediată la Miclăușani.

Pepelea mă cheamă cu mari strigăte, este foarte amabil din partea sa, dar am două citații la Roman, pentru 23 și 26 februarie, care mă împiedică să plec numaidecît la București. Nu știu despre ce este vorba, totuși mă tem de vreun proces și trebuie să fiu acolo pentru ca să împiedic această neplăcută posibilitate. Dacă s-ar amîna premiera lui *Pepelea* pentru prima joi după săptămîna postului, aceasta mi-ar conveni.

Poți să-mi dai vești sigure despre starea lui Cantacuzino[2]? Ce înseamnă aceste glume asupra Comitetului teatral legate de tranzacția cu Fănuță?

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE IOSIF VULCAN

549

Mircești, 24 febr. 1881

Domnul meu,

Plec poimîni la București, unde mă reclamă Senatul și Academia, și de unde voi reveni la Mircești, pentru sărbătorile Paștelui. Păn-a nu pleca, vă comunic o colecție de fragmente de cîntece poporale culese în munții Moldovii *, autorizîndu-vă a dispune de ele cum veți găsi cu cale.

Eu cred însă că trebuie a se publica tot ce se atinge de obiceiurile și simțirile și de geniul românului. Toate aceste publicări vor avea importanța lor, la timp, căci vor servi a completa sigilul original care distinge neamul românesc.

Primiți, domnul meu, asigurarea înaltei mele considerări,

V. Alecsandri

---

* Aici s-a introdus în text, de către editor, în paranteze, explicația: „de către dl. N. Armășescu — *nota red.*" (Redacția revistei *Familia*).

550

Mircesti, 25 févr. 1881

Mon cher vieux,

L'énumérations des banquets préparé en l'honneur du grrrand citoyen, [1] grrrand financier, grrrand stratégiste, grrrand faiseur qui a crée la Roumanie, après Dieu , ... m'a donné presque une indigéstion. Pauvre grrrand homme! Va-t-il étre bourré de mauvais plats et de discours encore plus plats! ... Cela lui rappelera le fameux pain amer de l'exil [2], dont il fait parade à toute occasion pour empoigner la sensibilite des naïfs. Certes je me priverai d'assister à ces festins illustrés du veau froid traditionnel, du petit bleu qui tombe dans les jambes et de l'éloquence non moins frelatée des patriotes patentés. Je garderai la même réserve au sujet de la manifestation pantagruélique des pensionnaires en l'honnneur de P. Gradisteano, le promoteur de la loi qui les rend si contents. N'étant si fonctionnaire, ni pensionnaire, j'éviterai de prendre part à leur brouet si l'on m'y invitait.

Et toi, auras-tu le courage d'affronter ces trois banquets funèbres? ... Si tu en sors sain et sauf, c'est que tu as un brevet de longévité!

Enchanté d'apprendre que *Pepelea* est remis au 15 mars. J'ai donc tout le temps devant moi pour terminer mes affaires, avant d'aller à Bucarest. Pourtant je promets d'être pour le 5 là-bas. Nous pensons faire plusieurs répéti ions générales et donner tous nos soins à la féerie qui, je l'espère rapportera de bonnes recettes à ta caisse ... au grand déplaisir de Ventura, Damét et C-ie.

Sais-tu qui j'ai en face de moi en ce moment?

Je t'ai raconté la visite que j'ai reçu, il y a quelques années, d'un monsieur avec sa femme et un gamin ventru qui frottait ses mains sales sur mes meubles, en disant avec satisfaction: „Ze m'amouze!"

C'est justement ce petit Tortillard qui est venu me voir de Pascany où il est employé en qualité de télégraphiste-

aide ... Il a des moustaches de grénadir ... et des mains de boulanger, mais il ne les frotte plus sur l'étoffe de mes canapés. Comme on change !

As-tu reçu une prière quelconque de la part d'un certain Mr Dlujanski, président d'une société littéraire de Suceava ? ... Il m'a écrit pour me demander mes oeuvres complètes. Je les lui ai envoyées dans l'espoir de contribuer, autant que possible, à la résurrection de l'esprit de nationalité parmi les Roumains de la Bucovine.

La neige commence à fondre dans nos parages. *Să remăie cîtă am adus eu* !

A-t-on réjoué dimanche, dans la journée, le *Sfredelul dracului* ? A-t-on ri comme la dernière fois ? ... *L'Indépendance roumaine*, qui critique à mort tout ce qui a rapport au théâtre roumain, n'en a rien dit jusqu'à présent. C'est donc un succès ?

Tout à toi,

V. Alecsandri

On avait annoncé à grands coups de grosse caisse la mise en scène du drame en vers de *Lăpușneano*, [3] sur le théâtre de Pascaly ... Mais on garde un silence absolu sur le résultat de la représentation de cette pièce que tu a refusé.

Aurait-elle fait fiasco ? C'est à croire. Informes-toi.

Mircești, 25 febr. 1881

Iubite prietene,

Enumerarea banchetelor preparate în onoarea marrrelui cetățean [1], marrrelui financiar, marrrelui strateg, marrrelui farsor care a creat România, după Dumnezeu, ... mi-a dat aproape o indigestie. Bietul marrre om ! Va fi îndopat cu *mîncăruri* * proaste și cu discursuri și mai proaste ! ... Aceasta îi va aduce aminte renumita pîine amară a exilului [2], despre care face paradă în orice ocazie pentru a impresiona sensibilitatea naivilor. Desigur mă voi lipsi să asist la aceste prînzuri ilustre cu vițelul rece tradițio-

* În limba franceză, joc de cuvinte pe omonimele *plats* = mîncărurl și *plats* = plate, proaste.

nal, cu vinul prost care îți cade în picioare și cu elocința nu mai puțin falsificată * a patrioților patentați. Voi păstra aceeași rezervă față de manifestația pantagruelică a pensionarilor în onoarea lui P. Grădișteanu, promotorul legii care îi face așa de mulțumiți. Nefiind nici funcționar, nici pensionar, mă voi feri să iau parte la terciul lor, dacă m-ar invita.

Și tu, vei avea tu curajul să înfrunți aceste trei banchete funebre? ... Dacă ieși bun zdravăn, înseamnă că ai un brevet de longevitate!

Încîntat să aflu că *Pepelea* este amînat la 15 martie. Am deci tot timpul înaintea mea pentru a-mi termina afacerile înainte de a pleca la București. Totuși făgăduiesc să fiu acolo la 5. Ne gîndim să facem mai multe repetiții generale și să-i dăm toată grija noastră feeriei care, nădăjduiesc, va aduce bune rețete casei tale ... spre marea neplăcere a lui Ventura, Damét și Comp.

Știi tu pe cine am acum în fața mea?

Ți-am povestit vizita pe care am primit-o, sînt cîțiva ani, a unui domn cu soția sa și un băiat burtos care își freca mîinile murdare de mobilele mele, spunînd cu mulțumire: „Mă distrez".

Tocmai acest mic pocit ** a venit să mă vadă de la Pașcani, unde este amploiat în calitate de ajutor-telegrafist ... Are mustăți de grenadir ... și mîini de brutar, dar nu le mai freacă pe stofa canapelelor mele. Cum te schimbi!

Ai primit vreo rugăminte din partea unui oarecare Dlujanski[3], președintele unei societăți literare din Suceava? ... Mi-a scris pentru a-mi cere operele mele complete. I le-am trimis cu speranța de a contribui, pe cît este cu putință, la reînvierea spiritului de naționalitate printre românii din Bucovina.

Zăpada începe să se topească pe meleagurile noastre. *Să remăie cîtă am adus eu!* ***

S-a rejucat duminică, peste zi, *Sfredelul dracului*? S-a rîs ca ultima dată? ... *L'Indépendance roumaine*, care critică de moarte tot ceea ce are legătură cu teatrul românesc, nu a spus încă nimic pînă acum. Este deci un succes?

Al tău,

V. Alecsandri

* Cuvînt folosit, probabil, pentru a fi în ton cu vinul prost, amintit înainte.

** În limba franceză folosit cuvîntul *Tortillard*, nume dat unui ulm noduros, crescut răsucit; ca adjectiv are sensul din urmă. Folosind acest cuvînt, poetul exagerează, în glumă, imaginea copilului de altădată.

*** În original, în limba română.

S-a anunțat cu zgomotoase bătăi de tobă punerea în scenă a dramei în versuri *Lăpușneanu* [3], la teatrul lui Pascaly... Dar se păstrează o tăcere absolută asupra rezultatului reprezentației acestei piese pe care tu ai refuzat-o.

A făcut cumva fiasco? Este de crezut. Informează-te.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

551

Mircești 26 fevr. 1881

Iubite coleg,

Am primit aria lui *Meșteru Manoli* și vă trimit la rîndul meu: *Hora Dobrogei* [1], scrisă în fugă, căci sînt gata de plecare la București. Acolo mă voi ocupa cu decorarea amicilor noștri de la Montpellier, sperînd că puternicii zilei vor înțelege, în fine, importanța unui asemine act de politeță internațională. Știu că inima i-atrage mai mult în partea lichelelor, dar a trebui să-și calce pe inimă și să se gîndească la acei filo-români din străinătate care se ocupă cu atîta entuziasm de țările noastre.

Nu știu dacă ritmul *Horei Dobrogei* convine ariei ce ați compus? O colaborare peste nouă țări și nouă mări e cam anevoie de reușit; vă rog dar să-mi scrieți la București, adresîndu-mi epistola: strada Calvină, 5, dacă va fi necesitate de oarece schimbări.

Îmi pare rău că sînt împiedicat de a veni la Roma, unde aș fi putut să conlucrez cu d-voastră la libretul operei lui *Despot.* [2] Rămîne pe altă dată.

Am compus o feerie națională, intitulată *Pepelea*, care va fi reprezentată la 15 mart. Subiectul e tras din poveștile noastre și are personaje pe Papură-Împărat, pe Pîrlea-Vodă, pe Locustă-Vodă, pe Păcală, pe Tăndală, pe Mama-Pădurii, pe Zmeul etc. Dacă a reușit, teatrul nostru va mai

prinde la suflet, căpătînd rețete mai bănoase, căci piesele literare sînt puțin gustate de așa-zisul public inteligent al Bucureștilor.

Știu că nu vă place iarna, fiind în delicatețe cu frigul, ca și mine; cred dar că-ți fi mulțemit de a afla că ziua de astăzi pare un început de primăvară. Un soare splendid cutreieră cerul, dar cîmpul e încă sub zăpadă. Pîraiele curg pe sub gheață și corbii par triști; semn bun. Mi se spune chiar acum că s-a auzit ciocîrlia în văzduh. Fac și eu ca dînsa, zbor la soare și mă las de scris.

Bucurie și sănătate,

V. Alecsandri

CĂTRE V. A. URECHIA

552

Mircești, 28 fevr. 1881

Iubite coleg,

Mulțumindu-ți pentru scrisoarea lui Bonaparte Wyse [1], te întreb dacă nu te-ai minunat ca și mine de progresul făcut de el în cunoștința limbii noastre, fără nici un ajutor de profesor? Și mie mi-au adresat o epistolă română pe care am înțeles-o bine, fiind mai clară, cu toate greșelile ce cuprinde, decît unele scrieri de peste munți.

La ce a servit victoria de la Montpellier! *Cîntecul gintei latine* a deșteptat curiozitatea și simpatia străinilor asupra noastră, încît astăzi mulți din ei studiază limba română *con amore.*

Aceasta este cea mai scumpă recompensă ce se putea dori.

Vă înapoiez biletul lui Wyse, căci eu nu voi putea veni la București pînă la 5 martie. Pînă atunci, te rog mult să susții în Cameră linia ferată Adjud-Ocna [2], în contra propunerii nouă ce are a se prezenta, adică a liniei Ocna-Bacău.

Îndeamnă și pe toți ai noștri să se unească cu d-ta.

A revedere în curînd,

V. Alecsandri

553

Mircesti, 1 mars 1881

Cher vieux,

Les grands esprits se rencontrent ! J'avais déjà pensé à Negruzzi et à Tocilesco avant de recevoir ta lettre. Moccioni [1] seul m'avait echappé, mais je l'admets avec plaisir, car, par cette combinaison, nous prendrons trois roumains de différentes provinces: l'un de la Valachie, le second de la Moldavie et le troisième de la Transylvanie. Donc: *all right* !

J'ai été enchanté d'apprendre que ce coquin de Mustocridi [2], le *sferedelul dracului*, continuait à désopiler la rate des bucarestiens; je doute, cependant, que la Princesse s'y amuse, car elle ne comprendra pas du tout le baragouin de Julian, ni celui de Hagiescou.

Espérons que *Pepelea* ne le cédera pas comme effet au *Sfredel.* Aussi vais-je m'appliquer à fair marcher cette féerie comme sur des roulettes. Une des principales conditions du succès, pour ce genre de pièce, c'est que les acteurs brûlent les planches et que les trucs du machiniste ne fassent pas défaut.

Si la musique de Stefanesco est réussite, tant mieux pour lui; je me ferai un vrai plaisir de lui fournir des librets d'opérettes pour l'hiver prochain. Je veux qu'en dépit des objurgations de *l'Indépendance* et du *Românul* ta direction ait inauguré la féerie nationale, le grand drame en vers et l'opéra-comique roumain.

Ce doit être une grande corvée pour Sion de prononcer un discours funèbre sur les manes de Lauriano ..., mais ce qui doit le consoler c'est de penser que ce n'est pas le défunt qui aura été appelé à faire les éloges posthumes de son collègue Sion.

Goga a sauvé Bratiano ! il en est mort ! ... dirait la spirituelle *Indépendance* de Ventura ... que la terre lui soit légère !

Quant au pauvre Bolliac [3], c'est heureux pour lui d'avoir cessé de souffrir. Il était si près de la tombe depuis deux ans, qu'il ne lui restait qu'un tout petit pas à faire pour y tomber. Enfin, le voilà quitte de cette existance anéantie.

C'est toujours mercredi soir, c'est-à-dire le 4 mars, que je pars, accompagné de Pauline, qui veut voir notre ami malade, entendre quelques opéras et assister à la première de *Pepelea*. Avertis-en Alexandre [4].

Quel *chef*! Nous allons recommencer nos déjeuners homériques.

Amitiés de la part de Pauline, en attendant,

T.à t.*,

V. Alecsandri

P.S. On va présenter à la Chambre le projet des chemins de fer Adjud-Okna [5]. Parles à tes amis et connaissances de le soutenir de toutes leurs forces et de combattre le projet de l'ingénieur Eni, qui voudrait faire passer cette ligne par Comanești et Moinești, pour la faire aboutir à Bakeou, ce qui est une absurdité coûteuse et fatale à la vallée du Trotuche.

Mircești, 1 martie 1881

Dragul meu,

Spiritele mari se întîlnesc! Mă gîndisem și eu la Negruzzi și la Tocilescu înainte de a primi scrisoarea ta. Numai Mocsoni [1] îmi scăpase, dar îl primesc cu plăcere, căci prin acest aranjament luăm trei români din diferite provincii: unul din Muntenia, al doilea din Moldova și al treilea din Transilvania. Deci: *foarte bine* **.

Am fost încîntat aflînd că pungașul de Mustocridi [2], *sfredelul dracului*, continuă să-i înveselească pe bucureșteni, mă îndoiesc însă că Prințesa se va distra, căci ea nu va înțelege nimic din bolboroseala *** lui Iulian, și nici din a lui Hagiescu.

Să sperăm că *Pepelea* nu va fi mai prejos decît *Sfredelul*. De aceea mă străduiesc să pun această feerie pe roate. Una din principalele condiții ale succesului, pentru acest gen de piese, este ca artiștii să joace cu vioiciune și ca trucurile mașinistului să nu dea greș.

Dacă muzica lui Stephănescu este reușită, cu atît mai bine pentru el; îmi va face o adevărată plăcere să-i procur librete de operetă pentru iarna

---

* Peste tot unde mai apare în original această prescurtare, ea a fost, în traducere, completată tacit.

** În original, în limba engleză.

*** Cf. aici p. 652 subsol.

viitoare. Vreau ca, în ciuda reproșurilor violente ale ziarului l'*Indépendance* și ale *Românului*, direcția ta să inaugureze feeria națională, marea dramă în versuri si opera comică românească.

Grea corvoadă trebuie să fie pentru Sion să pronunțe un discurs funebru despre manii lui Laurian ..., dar ceea ce trebuie să-l consoleze este că defunctul nu va fi chemat să facă elogiile postume ale colegului său Sion.

Goga a salvat pe Brătianu și a murit! ... ar spune spirituala l'*Indépendance* a lui Ventura ... fie-i țărîna ușoară!

Cît despre bietul Bolliac[3], e o fericire pentru el că a încetat să mai sufere. În ultimii doi ani era așa de aproape de groapă, încît nu-i mai rămînea decît un pas de făcut pentru a cădea înăuntru. În sfîrșit, a scăpat de această existență zdrobită.

Voi pleca tot miercuri seara, adică la 4 martie, însoțit de Paulina, care vrea să vadă pe prietenul nostru bolnav, să asculte cîteva opere și să asiste la premiera lui *Pepelea*. Înștiințează-l pe Alexandru[4].

Ce *chef* * ! Vom reîncepe prînzurile noastre homerice.

Sentimente prietenești din partea Paulinei, în așteptare,

Al tău,

V. Alecsandri

P.S. Se va depune la Cameră proiectul de cale ferată Adjud—Tg. Ocna[5]. Vorbește cu prietenii și cunoscuții tăi să-l susțină din toate puterile lor și să combată proiectul inginerului Eni care ar dori să aducă această linie pe la Comănești si Moinești, pentru a o face să ajungă la Bacău, ceea ce este o absurditate costisitoare și fatală pentru valea Trotoșului.

[CĂTRE REDACȚIA ZIARULUI [?]

554

[martie, 1881] [1]

Domnul meu,

Am citit cu mulțumire articolii din *Vocea Covurluiului* în chestiunea drumului-de-fier Adjud-Ocna, și felicit pe d-nii

* În original, în limba română.

redactori ai acelei foi că au deschis campania în favoarea unei linii atît de importante. D-nia lor au înțeles că interesul Moldovei, și prin urmare al României întregi, cerea demult legarea salinelor noastre cu portul cel mai principal al țărei, cu Galații.

În adevăr, de mult trebuia ca oamenii noștri de stat să se gîndească a scoate în piață bogățiile minerale și silvice ce stă de secole pierdute în Munții Ocnei și în frumoasa vale a Trotușului, din cauza lipsei de comunicațiune cu Dunărea. Cîte milioane ar trage tezaurul public din exploatarea acelor comori, și ce mare avînt ar lua industria, precum și comerciul în partea munților noștri.

Moldova are tot dreptul să reclame cît mai neîntîrziat construirea unei căi ferate, care a fost deja votată împreună cu aceea de la Ploiești-Predeal și apoi sacrificată pentru necesități provizorii de război. Astăzi linia Ploiești-Predeal este dată circulației, războiul este sfîrșit, România ș-a căpătat independința prin vitejia armatei sale, visul ei cel mai măreț s-a realizat. E timp dar ca să se ia în considerațiune urgentă și cererea legitimă a Moldovei, votîndu-se linia Adjud-Ocna, nu însă ca o favoare provincială, dar ca un izvor de înavuțire pentru România întreagă. Cît pentru vuietul răspîndit despre un straniu project de drum-de-fier ce ar lega Ocna cu Bacăul, peste dealuri și coclauri, aș consilia pe d-nii proprietari din districtul Bacău să-și aducă aminte de istoria vînătorului care, alergînd după doi iepuri odată, nu a prins nici pe unul.

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

555

Mircesti, dimanche, [1 martie 1881] [1]

Mon cher vieux,

Le plus tôt que je puisse partir de Mircesti, c'est jeudi, j'arriverai donc vendredi matin à Bucarest. Aurons-nous le

loisir de faire deux répétitions générales avant dimanche, mais deux répétitions complettes, avec constumes, décors, personnel et accessoires, sur *la scène*?

Réponds-moi catégoriquement, afin que je combine mon départ, en conséquence.

Il me serait pénible de précipiter mon départ, pour des *fleurs de coucou.*

Avant de partir, j'enverrai prendre des nouvelles de ta fille, à Micloouchany.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Je crois que Pauline m'accompagnera.

Mircești, duminică, [1 martie 1881][1]

Iubite prietene,

Cel mai devreme cînd pot pleca din Mircești, este joi, voi sosi deci vineri dimineață la București, Vom avea răgaz să facem două repetiții generale înainte de duminică, dar două repetiții complete, cu costume, decoruri, personal și accesorii, *pe scenă*?

Răspunde-mi categoric, astfel încît să-mi pot combina, în consecință, plecarea.

Mi-ar fi neplăcut să-mi grăbesc plecarea pentru *flori de cuc.*

Înainte de a pleca, voi trimite să iau vești despre fiica ta, de la Miclăușani.

Al tău,

V. Alecsandri

Cred că Paulina mă va însoți.

556

Mircesti, 6/18 mars 188?

Mon cher vieux,

Je reçois ta lettre au moment de partir pour Bucarest et j'ai à peine le temps de te répondre par quelques lignes à la hâte. Dans ma solitude de Mircesti, où j'ai passé une grande partie de l'hiver, j'ai si peu lu les journaux roumains que je n'ai eu connaissance du rapport de Vizanti que par une lettre de Cogalniceano [1]. Vizanti a, certainement, été induit en erreur sur la question de la démission de Négri, et j'aime à croire qu'il a répété ce que les intéressés en cause lui auront dicté. J'irai donc le trouver exprès à la Chambre pour demander de sa part une rectification que, probablement, il ne se refusera pas de faire ... mais comment le fera-t-il? ... Le projet de loi a été voté, et l'on ne peut plus revenir sur une question déjà terminée?

J'exigerai donc qu'il fasse imprimer une brochure, sens rapport avec les réctifications que je lui indiquerai, ou bien qu'il adjoigne à son rapport la lettre que je lui adresserai au sujet du 2 mai. L'affaire ne devant plus revenir au Sénat, ce serait tout à fait maladroit de soulever un incident en dehors des travaux à l'ordre du jour. Ce serait de la moutarde après dîner.

Quant à l'idée d'une statue [2] à élever à Galatz je l'a trouve à mon gré et j'y penserai. Ne nous faisons pourtant pas grandes illusions sur l'enthousiasme du pays, alors que cet enthousiasme doit se manifester et se traduire en argent. Le mode de souscription est usé jusqu'à la corde, les conférences sont très peu goutées depuis qu'on en a abusé à tout propos.

Pense, donc, cher ami ... voilà cinq ou six ans qu'on reunit des fonds pour la statue du prince Ettienne le Grand, et la somme n'est pas entièrement couverte. Que veux-tu? on est pauvre, et on a beaucoup donné pour la guerre, pour les blessés, pour les inondés, pour les incendiés de tous pays.

Malgré cela, je m'occuperai, dans la mesure de mon activité, de la statue de Négri. Je sais néanmoins d'avence * que les hommes qui sont au pouvoir entraveront par tous les moyens la réalisation de cette belle idée. Ah! s'il s'agissait d'élever un monument à Carada, ou à Rosettaki, cela irait rondement.

Enfin je prends note de la bonne inspiration et nous verrons à agir en temps et lieu.

T.à t.,

V. Al[ecsandri]

Mircești, 6/18 martie 1881

Iubite prietene,

Primesc scrisoarea ta chiar în clipa plecării la București și abia am timp să-ți răspund cîteva rînduri la repezeală. În singurătatea mea de la Mircești, unde am petrecut o mare parte din iarnă, am citit așa de puțin jurnalele românești, încît nu am avut cunoștință de raportul lui Vizanti decît printr-o scrisoare a lui Kogălniceanu [1]. Vizanti a fost, cu siguranță, indus în eroare asupra chestiunii demisiei lui Negri, și doresc să cred că a repetat ceea ce interesații în cauză i-au dictat. Mă voi duce deci să-l găsesc înadins la Cameră pentru a cere din partea lui o îndreptare pe care, probabil, nu va refuza să o facă ... dar cum o va face? ... Proiectul de lege a fost votat și nu se mai poate reveni asupra unei chestiuni deja încheiate?

Voi pretinde deci să tipărească o broșură, fără legătură cu îndreptările pe care i le voi indica, sau să adauge la raportul său scrisoarea pe care i-o voi adresa în legătură cu 2 mai. Afacerea nemaitrebuind să revină la Senat, ar fi o mare greșeală să se ridice un incident în afara lucrărilor de pe ordinea de zi. Ar fi ca muștarul după masă.

Cît despre ideea unei statui [2] care să se ridice la Galați, o găsesc pe gustul meu și am să mă gîndesc la ea. Să nu ne facem însă mari iluzii asupra entuziasmului țării, atunci cînd acest entuziasm trebuie să se traducă

---

* Bănuim că aceasta a vrut să scrie și nu *davience* cum apare în originalul scrisorii.

prin bani. Modul de subscripție este foarte uzat, conferințele sînt foarte puțin gustate de cînd s-a abuzat de ele pentru orice.

Gîndește-te, deci, iubite prietene ... iată cinci sau șase ani de cînd se adună fonduri pentru statuia domnitorului Ștefan cel Mare, și suma nu este pe de-a-întregul acoperită. Ce vrei? sîntem săraci și s-a dat mult pentru război, pentru răniții, pentru inundații, pentru incendiații din toate țările.

Cu toate acestea, mă voi ocupa, în măsura activității mele, de statuia lui Negri. Știu însă dinainte că oamenii care sînt la putere vor împiedica prin toate mijloacele realizarea acestei frumoase idei. Ah! dacă ar fi vorba de a se ridica un monument lui Carada sau lui Rosettaki, aceasta ar merge ca pe roate.

În sfîrșit iau notă despre buna ta inspirație și vom încerca să acționăm la timpul și locul potrivit.

Al tău,

V. Al[ecsandri]

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

557

București, 10 martie 188 1

Iubite Negruzzi,

Te-am căutat aici și am aflat că ai plecat la Iași. Mă grăbesc dar a-ți trimete aceste rînduri, pentru ca să te rog de a nu publica încă epistola mea asupra *Pînei amare a exilului* [1], ce ți-au comunicat Ion Ghica, fiindcă nu este completă.

Îmi propun să o sfîrșesc cînd m-oi întoarce la Mircești și atunci voi trimite-o foii *Convorbirilor*.

Avem trei posturi vacante la Academie. D-ta ești candidatul meu pentru unul din ele. Bine ai face de a-i trimite Academiei colecția completă a *Convorbirilor*.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

558

Bucarest, 14/26 mars 1881

Mon cher Jean,

Jette ton bonnet en l'air et crie: Vive le Roi! Aujourd'hui, 14 mars, la Chambre et le Sénat viennent de proclamer la Roumanie *Regat* et le Prince *Rege*! J'ai prie la parole pour pronnoncer quelques paroles [1] bien senties et j'ai été couvert d'applaudissements.

Maintenant que les pessimistes ereintent leur imagination à broyer du noir, le fait est accompli et c'est pour moi un grand bonheur d'avoir vécu jusqu'à ce jour mémorable, où s'est réalisé mon grand rêve.

La Roumanie s'est couronnée elle-même pour prendre la place qui lui est due, au milieu des royaumes européens.

Par cet acte historique elle a couronné l'armée à laquelle nous devons notre indépendance; elle a noblement payé le sang de Peneș Curcanul.

Donc: Vive la Roumanie *Regat*!

Je t-embrasse de tout coeur,

V. Alecsandri

P.S. Ceci est mon présent pour la crémaillère de ton nouvel appartement.

București, 14/26 martie 1881

Iubite Iancule,

Aruncă-ți căciula în aer și strigă: Trăiască regele! Astăzi, 14 martie, Camera și Senatul au proclamat România *Regat** și pe Prinț *Rege*! *

* În original, în limba română.

Am luat cuvîntul pentru a spune cîteva cuvinte [1] bine simțite și am fost acoperit de aplauze.

Acum pesimiștii să-și frămînte imaginația pentru a se gîndi numai la rău, faptul este împlinit și pentru mine este o mare fericire de a fi trăit pînă la această zi însemnată, în care s-a îndeplinit marele meu vis.

România s-a încoronat ea singură pentru a lua locul care i se cuvine în mijlocul regatelor europene.

Prin acest act istoric ea a încoronat armata căreia noi îi datorăm independența; ea a plătit cu noblețe sîngele lui Peneș Curcanul.

Deci: Trăiască România *Regat** !

Te îmbrățișez din toată inima,

V. Alecsandri

P.S. Acesta este darul meu pentru inaugurarea noului tău apartament.

CĂTRE GRIGORE VENTURA

559

Bucarest, 27 mars 1881

Mon cher Maestro,

Vous me demandez des paroles pour une marche ... *faite ou à faire*? Il est important de le savoir. Quoiqu'il en soit, je vous averti que les occupations d'academicien et de sénateur étant incompatibles avec la fantaisie poétique, il m'est imposible d'accoucher de la moindre strophe ici.

A mon retour, dans ma solitude de Mircesti, j'y penserai et j'espère que l'inspiration viendra m'y trouver.

En attendant, croyez à mon désir de vous être agréable.

Tout à vous,

V. Alecsandri

---

* În original, în limba română.

București, 27 martie 1881

Iubite maestre,

Îmi cereți cuvinte pentru un marș ... *făcut sau de făcut*? Este important de știut. Oricum ar fi, vă avertizez că ocupațiile de academician și de senator fiind nepotrivite cu fantezia poetică, îmi este peste putință să dau naștere aici măcar unei strofe.

La întoarcere, în singurătatea mea de la Mircești, mă voi gîndi și nădăjduiesc că inspirația va veni să mă găsească acolo.

Pînă atunci, credeți în dorința mea de a vă fi agreabil.

Al dumneavoastră,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

560

Mircesti, 12 avril 1881

Hristos a inviat!

Merci, cher vieux, pour la bonté que tu as eue de t'acquitter de mes commissions et de m'avoir envoyé le reste de mon argent. Grâce à ton exactitude, notre pauvre ami, Cantacuzène [1], a pu quitter son hôpital pour se rendre au chateau de Wackerstein. Puisse-t-il y arriver en bon état et se remettre de sa grave maladie, sous l'influence de l'air du printemps.

L'argent m'est arrivé fort à-propos, vu la foule de dépences qui m'attendaient à la maison pour les fêtes de Pâques, puis les travaux agricoles etc.

Ventura est un vrai pain de sucre de bête-rave, sa tête en a la forme. C'est pour cela qu'elle distille de mélasse à notre adresse. N'y touchons pas car il poisse.

Ma femme vous envoi à tous ses affectueuses félicitations pour les fêtes.

Tout à toi,

V. Alecsandri

As-tu expedié les rosiers?

Mircești, 12 aprilie 1881

Hristos a înviat!

Mulțumesc, iubite prietene, pentru bunătatea pe care ai avut-o să te achiți de comisioanele mele și să-mi trimiți restul banilor. Datorită exactitudinii tale, bietul nostru prieten, Cantacuzino [1], a putut să-și părăsească spitalul pentru a se duce la catelul Wackerstein. Fie să poată ajunge în stare bună și să se îndrepte după greaua sa boală sub influența aerului de primăvară.

Banii mi-au sosit la timp, având în vedere mulțimea de cheltuieli care mă aștepta acasă pentru sărbătorile Paștelui, apoi lucrările agricole etc.

Ventura este o adevărată căpățînă de zahăr de sfeclă *, capul său are această formă. Pentru aceea distilează melasă la adresa noastră. Să nu ne atingem că năclăiește.

Soția mea vă trimite la toți felicitări afectuoase pentru sărbători.

Al tău,

V. Alecsandri

Ai trimis trandafirii?

561

Mircesti, 15 avril 1881

Mon cher vieux,

Je savais qu'Alexandre [1] était parti vendredi dernier, mais est-il arrivé quelquepart? Voilà ce que je me demande chaque jour, car il ne m'a pas donné signe de vie depuis son départ. Il devait pourtant me téléphoner de Turnu et de Pesth, il n'en a rien fait jusqu'à présent et ce silence m'inquiette beaucoup. Pauvre ami! Son état se serait-il aggravé en chemin? C'est probable, vu le mauvais temps et le froid qu'il a dû supporter tout le long du Danube. Espérons le contraire, malgré les raisons qui malheuresement excluent tout espérance.

---

* În original, joc de cuvinte prin înlocuirea ortografiei *betterave* = sfeclă, cu *bête-rave* pentru a obține cuvîntul *bête* = prost.

Mais parlons d'un autre malade:

Comment? il serait vrai? Notre secrétaire général sentirait son nom s'allonger parcequ'il est devenu ministre [2] ! O ! faiblesse humaine ! influence fatale du portefeuille ! Décidément, le maroquin porte à la téte. Méfions nous-en.

J'ai hâte d'arriver à Bucarest pour assister à cette transfiguration, on pourrait l'ajouter à l'apothéose de Sinsziana, ou bien l'intercaller dans la scène des ministres de Papură. Ce serait assez drôle.

Enchanté d'apprendre que *Pepelea* se porte et se comporte convenablement. Petit bonhomme vit encore, en dépit des pronostics de Macovei et de *l'Indépendance roumaine*. Ce qui me réjouirait considérablement c'est que les représentations de cette semaine attirassent suffisament de monde pour produire de bonnes recettes. Pour le coup on aurait le droit de dire avec une légère variante: Pends-tu, Ventura, nous avons vaincu malgré toi!

Tiens-moi au courant des serries de mardi, jeudi, vendredi et dimanche. Je suis curieux de savoir si le public continue à s'amuser et si les enfants petits et grands abondent dans la salle.

Tu m'annonces une lettre [3]. Je l'attends avec impatience et les *Convorbiri* aussi, et le public item.

Bâcle-nous ça de suite et expedie-la moi copiée proprement, afin d'éviter les fautes d'impréssion.

Nous avons un temps de Damé par ici. Et là-bas? Aujourd'hui, pourtant, le soleil a montré le bout de l'oreille ... sapristi, il se la fait bien tirer avant d'élire domicile dans nos parages.

T.à t.,

V. Alecsandri

Mircești, 15 aprilie 1881

Iubite prietene.

Știam că Alexandru [1] a plecat vinerea trecută, dar a ajuns undeva? Iată ce mă întreb în fiecare zi, căci nu mi-a dat nici un semn de viață de la plecarea sa. Trebuia totuși să-mi telefoneze de la Turnu și de la Pesta, dar nu a făcut-o pînă în prezent și această tăcere mă îngrijorează mult.

Biet prieten! Starea lui se va fi înrăutățit pe drum? Este cu putință, ținînd seamă de timpul rău și de frigul pe care a trebuit să-l îndure de-a lungul Dunării. Să nădăjduim altfel, cu toate că din nefericire datele exclud orice speranță.

Dar să vorbim de alt bolnav:

Cum? să fie adevărat? Secretarul nostru general și-ar simți numele alungindu-se pentru că a devenit ministru[2]! O! slăbiciune omenească! influență fatală a portofoliului! Hotărît, marochinul ți se suie la cap. Să ne ferim.

Sînt grăbit să ajung la București pentru a fi de față la această transfigurare, s-ar putea să o adăugăm la apoteoza Sînzianei, sau să o intercalăm în scena cu miniștrii lui Papură. Va fi destul de caraghios.

Încîntat să aflu că *Pepelea* se poartă și se comportă cum trebuie. Încă mai trăiește în ciuda pronosticurilor lui Macovei și a lui *Indépendance roumaine*. Ceea ce m-ar bucura foarte mult ar fi ca reprezentațiile din această săptămînă să atragă destulă lume pentru a produce încasări bune. S-ar putea spune cu o ușoară variantă: Spînzură-te, Ventura, am învins în ciuda ta!

Țin-mă la curent cu seriile de marți, joi, vineri și duminică. Sînt curios să știu dacă publicul continuă să se distreze și dacă copiii mici și mari umplu sala.

Îmi anunți o scrisoare[3]. O aștept cu nerăbdare și *Convorbirile* de asemenea, și publicul la fel.

Dă-i drumul numaidecît și trimite-mi-o copiată curat pentru a evita greșelile de tipar.

Avem pe aici un timp de Damé. Și acolo? Astăzi, totuși soarele și-a arătat un vîrf de ureche ... la naiba, i-o lasă greu trasă pînă să-și aleagă domiciliul pe meleagurile noastre.

Al tău,

V. Alecsandri

562

Mircesti, 24 avril 1881

Mon cher vieux, j'ai besoin d'un renseigment pour l'hymne que tu m'as demandé.

Est-il vrai que *la couronne royale sera faite en acier*? [1] Quelle forme aura-t-elle et de *combien de fleurons* sera-t-elle surmonté? Réponds-moi de suite.

Maintenent, crois-tu que Stefanesco [2] saura s'inspirer de la solemnité du grand acte du couronnement pour composer un hymne qui soit simple, majestueux et propre à devenir populaire? Je crains que notre jeune maestre ne cherche à faire encore de la musique trop savante et du tralala symphonique. Cause un peu avec lui à ce sujet et fais-lui bien comprendre qu'un hymne comme celui-ci doit être court, grandiose et de nature à saisir les masses. Rien de mélancolique, rien de lugubre, rien de trop religieux, mais quelque chose de fort, d'élevé et qui se grave facilement.

Je me propose d'aller à Bucarest pour assister aux fêtes du couronnement [3].

Fais-moi retenir une bonne chambre au Grand Hôtel du Boulevard, ou au besoin chez Brofft, pour le 8 mai. Je ne pourrai descendre chez toi car je crains que Pauline m'accompagnera.

Il fait un temps splendide! Puisse la journée du 10 mai être aussi belle que celle d'aujourd'hui ... moins le vent qui soufle à décorner Mr ..... X.

T.à t.,

V. Alecsandri

Mircești, 24 aprilie 1881

Iubite prietene, am nevoie de o lămurire pentru imnul pe care mi l-ai cerut.

Este adevărat că viitoarea *coroană regală va fi făcută din oțel*? [1] Ce formă va avea ea și cîte fleuroane * deasupra? Răspunde-mi numaidecît.

Și acum, crezi tu că Stephănescu [2] va ști să se inspire de la solemnitatea marelui act al încoronării pentru a compune un imn care să fie simplu, maiestuos și potrivit pentru a deveni popular? Mi-e teamă ca tînărul nostru maestru să nu caute iarăși să facă muzică prea savantă și un tralala simfonic. Discută puțin cu el despre acest lucru și tă-l să înțeleagă că un imn ca acesta trebuie să fie scurt, grandios și de natură a cuceri masele.

* Ornament în formă de floare stilizată care, la coroane, formează partea de deasupra benzii circulare.

Nimic melancolic, nimic lugubru, nimic prea religios, dar ceva puternic, înălțător, si care să se întipărească ușor în memorie.

Îmi propun să merg la București pentru a lua parte la sărbătorile încoronării[3].

Pune să mi se rețină o cameră la Grand Hôtel du Boulevard, sau, la nevoie, la Brofft, pentru 8 mai. Nu îți propun să descind la tine căci mi-e teamă că Paulina mă va însoți.

Timpul este minunat! Fie ca ziua de 10 mai să fie tot așa de frumoasă ca cea de astăzi ... mai puțin vîntul care suflă gata să smulgă coarnele d-lui ..... X.

Al tău,

V. Alecsandri

563

Mircesti, 26 avril 1881

Mon cher vieux,

J'ai été à Jassi pour voir mes enfants et j'y suis resté trois jours, c'est-à-dire le temps plus que suffisant pour apprecier les charmes du séjour dans une fourmillière juive, ou à peu près, et je me suis sauvé pour retourner à Mircesti d'où je vien de chasser les cabaretiers à *perciuni*. Je respire mieux! Ici j'ai trouvé d'abord la traduction que tu m'as envoyer de deux poésies légéres que j'ai commises dans ma première jeunesse. La traductrice charmante ... dont j'ignore le nom, a d'excellentes dispositions littéraires, elle a rendu aussi fidèlement que possible en français les vers roumains, mais je dois lui avouer que j'ai constaté dans son essai plusieurs fautes de prosodie.

Les législateurs du Parnasse français n'admettant pas l'hiatus, ni la succession immédiate des vers masculins qui ne riment pas entre eux. Ainci, l'on ne peut dire:

„Et parmi nous, sur terre,
Te posa étrangère".

Il serait plus correct aux point de vue de la versification de dire:

„Et te posa sur terre
Parmi nous, étrangère".

Egalement il n'est pas permis. *Tu es* une vision ... car les mots *tu es*, forment un hiatus.

Dans la seconde pièce, on trouve quatre vers masculins qui se suivent sans rimer ensemble. Ainsi:

„Avec les fleurs je ne voudrais
Plus me jouer en chuchottant,
Mais toute la nuit du printemps
Sur ton sein je me bercerai".

Monsieur Boileau ne serat pas content de cette liberté et il la nommerait une licence poétique. Pour se mettre d'accord avec les exigences, il faut étudier serieusement les règles de la prosodie. Cette étude n'est pas difficile, aussi je n'hésit pas à la recommender à la charmante traductrice qui m'a fait l'honneur de choisir mes poésies pour les chanter sur sa harpe ou sur sa lyre. Avec très peu de bonne volonté et de travail, elle corrigerait facillement ses deux première traductions et les rendrait parfaites. Si elle voulait me prendre pour professeur, je m'angajerais de lui enseigner les règles de la prosodie en deux leçons, et je suis sûr d'en faire une élève à succès.

Ta seconde lettre me demande un hymne à la *Couronne* pour être chanté le 10 mai sur le théâtre. Je t'envoie, ci-après, ce qu'on appelle un monstre pour indiquer au musicien la longueur et le rythme de la mélodie qu'il aura à composer. Il n'a qu'à travailler là-dessus en attendant que j'ai le temps d'écrire quelque chose en trois strophes pour la circonstance. Aujourd'hui c'est le St Georges ... jour de paiement etc., ce qui ne dispose nullement à la poésie. Demain ou après demain je t'enverrai l'hymne en question ... dont l'auteur restera anonyme.

Que pense tu faire jouer pour la représentation du 10 mai? Mon opinion est qu'il faudrait un spectacle court et dans lequel Manolesco, la Romaneasca et Millo, ainsi que Madame Popescu pussent se produire. Rien de trop serieux, ni de trop farçe. En tout cas ne pas néglijer de faire reciter *Peneş Curcanul* par Manolescu avec mise en scène et tremolo à l'orchestre.

Communique-moi ton idée là-dessus et n'oublie pas de me dire si la salle a été suffisament garnie aux dernières représentations de *Pepelea*.

Voici le monstre annoncé:

Une voix (solo)

„De secoli dispărută în noaptea neguroasă,
Apari din nou la lume, coroană maiestoasă,
Purtînd pe a ta frunte un semn neperitor,
Deviza României: Tărie și onor!"

Chor

„Onor, mărire ție,
Coroană triumfală,
Azi lumea te salută
Cu dragoste și fală ... etc.

T.à t.,

V. Alecsandri

Mircești, 26 aprilie 1881

Iubite prietene,

Am fost la Iași pentru a-mi vedea copiii și am stat acolo trei zile, adică timp mai mult decît de ajuns, pentru a înțelege farmecul unei șederi într-un furnicar evreiesc, sau pe aproape, și am fugit pentru a mă reîntoarce la Mircești, de unde i-am gonit pe cîrciumarii cu *perciuni* *. Respir mai bine. Aici am găsit mai întîi traducerea pe care mi-ai trimis-o a două poezii ușoare pe care le-am comis în prima mea tinerețe. Încîntătoarea traducătoare, al cărui nume nu-l cunosc, are foarte bune dispoziții literare, a redat cît se poate de fidel în franceză versurile românești, dar trebuie să-i mărturisesc că am constatat în încercarea ei mai multe greșeli de prozodie.

Legislatorii Parnasului francez nu admit hiatusul, nici succesiunea imediată a versurilor masculine care nu rimează între ele. Astfel, nu se poate spune:

[.....]**

* În original, în limba română.

** Urmează versurile în limba franceză de la p. 703, care, în limba română nemaiconstituind un exemplu de greșală de prozodie nu au fost traduse aici.

În a doua bucată, se găsesc patru versuri masculine care se succed fără să rimeze împreună. Astfel:

[.....]*

Domnul Boileau nu va fi mulțumit de această libertate și o va numi o licență poetică. Pentru a te pune de acord cu exigențele, trebuie să studiezi cu seriozitate regulile prozodiei. Acest studiu nu este greu, de aceea nu mă tem să-l recomand încîntătoarei traducătoare care mi-a făcut cinstea să aleagă poeziile mele pentru a le cînta pe harpa sau pe lira sa. Cu puțină bunăvoință și muncă, ea va îndrepta cu ușurință aceste prime două traduceri și le va face perfecte. Dacă ar dori să mă ia ca profesor, m-aș angaja să o învăț regulile prozodiei în două lecții, și sînt sigur că aș face din ea o elevă cu succese.

Cea de a doua scrisoare a ta îmi cere un imn pentru *Coroană* ca să fie cîntat la 10 mai la teatru. Îți trimit, mai departe, ceea ce se numește un monstru pentru a indica muzicianului lungimea și ritmul melodiei pe care o va avea de compus. Nu are decît să lucreze pe acesta, așteptînd ca eu să am timp să scriu ceva cu trei strofe pentru această împrejurare. Astăzi este Sf. Gheorghe ... zi de plăți etc., ceea ce nu te dispune deloc la poezie. Mîine sau poimîine îți voi trimite imnul în chestiune ... al cărui autor va rămîne necunoscut.

Ce te gîndești să se joace la reprezentația de 10 mai? Părerea mea este că ar trebui un spectacol scurt și în care Manolescu, Romaneasca și Millo, cum și doamna Popescu să poată să se producă. Nimic prea serios, nimic în gen de farsă. În orice caz, să nu uiți să fie recitat *Peneș Curcanul* de Manolescu cu punere în scenă și tremolo la orchestră.

Comunică-mi ideea ta despre aceasta și nu uita să-mi spui dacă sala a fost destul de plină la ultimele două reprezentații cu *Pepelea*.

Iată monstrul anunțat:

[.....]**

Al tău,

V. Alecsandri

---

* Urmează versurile în limba franceză de la p. 704.
** Urmează textul în limba română de la p. 705.

Mircesti, 28 avril 1881

Mon cher vieux,

Tu trouveras ci-contre l'ode à la Couronne pour l'hymne que doit composer Stefanescou. Ça été fait ce matin, après avoir reçu ta lettre, au courant de la plume ... S'il faudra y changer quelque chose, on le changera plus tard, quand je serai rendu à Bucarest. Maintenant, si Stefanescou croyait que ce qui est indiqué pour une seule voix, vient mieux au choeur, et que les quatre petits vers indiqués pour le choeur devraient être laissés de côté, je ne m'y oppose pas. Qu'il élimine les solo pour les remplacer par des choeurs seulement, c'est son affaire, pourvu qu'il reussisse à faire un bel hymne.

La chambre que je t'ai prié de me retenir n'a pas besoin d'être à deux lits, parce que je ne suis pas sûr que Pauline m'accompagnera. Une petite pièce me suffira, car je suppose qu'elle aura un canapé et ce meuble devient une excellente couchette en cas de nécessité.

Ton Bucentaure [1] produira un effet boeuf sur le gogo de la capitale, pourvu qu'il fasse une belle journée car les personnages de Traian et la Dacia ainsi que ceux de la féerie de *Pepelea* auraient des mines deplorables sous une averse.

Je tacherai de venir le plus tôt possible, mais pas avant le 6 mai [2].

Quel temps fait-il chez vous? Ici une fine pluie tombe depuis hier et la campagne en devient verte de rage. Le blé, ainsi que le colza, sont superbes! Puissent-ils produire un rendement exceptionnel et qui se vende à un prix encore plus exceptionnel. C'est cela qui m'indignerait!

Pauline t'envoie ses amitiées. Elle est toute fière de sa récolte.

T.à t.,

V. Alecsandri

Imnul Coroanei

Un glas

De secoli dispărută în noaptea neguroasă,
Tu azi apari la lume, coroană măiestoasă,

Cu opt regești floroane, însemn neperitor
De glorie, mărire, tărie și onor !

Chor

Onor, mărire ție,
Coroană triumfală.
Românul te salută
Cu dragoste și fală.

Un glas

Prin foc ai fost purtată de Timp, al lumei faun
Într-un oțel războinic schimbînd anticu-ți aur,
Cît soarele de-naltă, lucindă cît și el,
Trăiască-a ta splendoare vărsată în oțel.

Chor

Onor, mărire ție,
Coroană triumfală,
Azi lumea te salută
Cu dragoste și fală.

Un glas

O ! zi solemnă, sacră ! O ! zi de neuitare !
Viteaza Românie în mîndra-i ne-atîrnare
Pe sine se-ncoronă cu brațu-i glorios
Și-n ochi-i viitorul resplandă radios.

Chor

Onor, mărire ție,
Coroană triumfală !
Azi cerul te salută
Cu dragoste și fală.

Mircești, 28 aprilie 1881

Iubite prietene,

Vei găsi aici mai departe oda la Coroană pentru imnul pe care trebuie să-l compună Stephănescu. Aceasta a fost făcută din fuga condeiului,

astăzi de dimineață, după ce am primit scrisoarea ta ... Dacă ar trebui să fie ceva schimbat, aceasta se va face mai tîrziu, cînd mă voi duce la București. Acum, dacă Stephănescu va crede că ceea ce este indicat pentru o singură voce vine mai bine corului, și că cele patru mici versuri indicate pentru cor ar trebui lăsate deoparte, nu mă opun. Să elimine solo-urile pentru a le înlocui numai cu coruri, aceasta este treaba lui, numai să izbutească să facă un imn frumos.

Camera pe care te-am rugat să mi-o reții nu are nevoie să fie cu două paturi, pentru că nu sînt sigur că Paulina mă va însoți. O mică încăpere îmi va fi de ajuns , căci bănuiesc că ea va avea o canapea și această mobilă devine un foarte bun pat, în caz de nevoie.

„Bucentaurul" [1] tău va produce un efect nemaipomenit asupra găgăuței capitalei, numai să fie o zi frumoasă căci personajele lui Traian, Dacia și cele din feeria *Pepelea* vor avea niște mutre de plîns sub o aversă.

Voi încerca să viu cît mai curînd, dar nu înainte de 6 mai [2].

Cum este timpul la voi? Aici cade, începînd de ieri, o ploaie fină și natura de la țară devine verde de furie. Grîul și rapița sînt minunate. Fie ca ele să producă un randament foarte bun și care să se vîndă cu un preț încă și mai bun. Asta mă va indigna!

Paulina îți trimite amiciții sale. Este foarte mîndră de recolta ei.

Al tău,

V. Alecsandri

[.....]*

CĂTRE MARIE BOGDAN

565

Mircesti, 28 avril 1881

Ma chère Marie,

Tu devrais faire comme nos grands pères c'est-à-dire marquer dans un livre de prière toutes les dates des grands

* Urmează *Imnul Coroanei*, de la p. 707 — 708.

événements ... Ainsi, la journée du 26 devrait y être inscrite avec cette légende: „26 avril 1881, jour mémorable qui m'a vue respirant l'air frais du matin *(sic)* à neuf heures du matin .... Mâtin" ! ...

Les générations futures en seront épatées et quelque poète de l'avenir en fera un poème à l'instar de *l'Iliade* d'Homère ou de *l'Eneïade* de Virgile. Cependant vois un peu les conséquences de ton réveil national. Le soleil a éprouvé un tel saisissement qu'il a disparu depuis en se voilant la face ... Aussi pleut-il depuis hier.

„Le soleil frappé de stupeur,
En te voyant si matinale,
Devint tout pâle
Et verse un pleur !"

Maman t'a envoyé un grand *colac*; l'as-tu reçu? Quant à venir elle-même à Jassi, cela lui est impossible pour le moment, car elle a beaucoup trop à faire. Il lui conviendrait mieux de vous attendre ici et de faire les honneurs à Marguerite de sa *camara* et du jardin.

Les deux portraits que Hech t'a envoyés sont payés. Il ne te reste qu'à me les apporter toi-même. Sais-tu ce que l'on m'a demandé pour la restauration de la maison? La somme minime de 5 430 ducats, rien que cela! Aussi ... Nous t'embrassons tendrement, ainsi que Marguerite et Hélène.

Ton père aff. [ectionné]
V.A.

Mircești, 28 aprilie 1881

Draga mea Marie,

Ar trebui să faci ca bunicii nostri, adică să însemnezi într-o carte de rugăciuni toate datele marilor evenimente .... Astfel, ziua de 26 va trebui să fie însemnată cu legenda: „26 aprilie 1881, zi de neuitat care m-a văzut respirînd aerul rece al dimineții *(sic)* la ora nouă dimineața ... O" ! *

* În limba franceză, joc de cuvinte între *matin*-dimineață și *Mâtin* exclamație de uimire, bucurie... Glumă pe socoteala sculatului tîrziu al Mariei.

Generațiile viitoare vor fi impresionate și vreun poet de atunci va face un poem în felul *Iliadei* lui Homer sau al *Eneidei* lui Virgiliu. Între timp, privește puțin urmările trezirii tale naționale. Soarele a fost cuprins de o așa uimire, încît a dispărut de atunci ascunzîndu-și fața ... De aceea plouă de ieri.

„Soarele lovit de uimire,
Văzîndu-te atît de matinală,
Se face palid
Și varsă o lacrimă."

Mama ți-a trimis un mare colac *, l-ai primit? Cît despre a veni ea însăși la Iași, aceasta îi este cu neputință pentru moment, căci are prea multe de făcut. I-ar place mai mult să vă aștepte aici și să-i facă Margaretei onorurile *cămării* ** și grădinii sale.

Cele două portrete pe care Hech ți le-a trimis sînt plătite. Nu-ți rămîne decît să mi le aduci tu însăți. Știi cît mi s-a cerut pentru restaurarea casei? Mica sumă de 5 430 de ducați, numai atît! De aceea .... Te sărutăm cu dragoste ca și pe Margareta și pe Elena.

Tatăl tău iubi[tor],

V.A.

CĂTRE SIMION FLOREA MARIAN

566

Mircești, 28 april 1881

Stimabile coleg [1],

Avînd a pleca în srăinătate, îmi este cu neputință de a face o lucrare ca aceea despre care mi-ați scris, și care reclamă o amăruntă cercetare. O persoană însă ce ar fi în stare

*, ** În original, în limba română.

să vă ajute mult la opera ornitologiei poporale române este dl. I. Cantacuzin. Domnia-sa locuiește la moșia Hințești, în județul Dorohoiului, și, precît îmi aduc aminte, s-au ocupat cu nomenclatura paserilor și peștilor din țară. Cred dar că ați nimeri adresîndu-vă la d-lui.

Tot ce vă pot spune acum, în grabă, este ceea ce privește macaleandru [2]. E o păsărică cu pieptul roș, foarte sprintenă în zborul ei, și al cărei cîntic este vesel și armonios. Ea dispare iarna din țară și revine în primăvară, deși face cuib chiar în grădini.

În vechiul autor francez Rabelais, am găsit cuvîntul „calandre", ca numele unei paseri fantastice care vindecă pe bolnavi cu cîntătura ei. Iată tot ce știu despre dînsa. Acest cuvînt „calandre" este și numele francez al unui insect care atacă grîul și care la noi se cheamă gărgăriță.

Cît despre paserile din lunca Mircești, numărul lor e destul de mare, însă deocamdată voi comunica numai numirile de care-mi aduc aminte, precum: privighetoarea, mierla, presurul, pițigoiul, stricletul, grangurul, dumbrăveanca, ochiulboului, vultanul, uliul, pupăza, cucul etc. În cîmp avem ciocîrlia, ciocîrlanul, prepelița, potîrnichea, cocostîrcul, rîndunica, cucoara, dropia etc. Pe iazuri: bîtlanul, nagîțul, rața, lișița, păstîrnacul etc., iar pe lacuri, precum este Brateșul de lîngă Galați, se văd cîteodată lebăda, gușata și rareori un soi de bîtlan [3] trandafiriu care seamănă cu ibisul vechi egiptean.

Care să fie însă legendele [4] acestor diferite paseri și cănticele poporale ce pomenesc de dînsele?... E un mister încă nedezlegat pentru mine, pînă astăzi, fiindcă nu m-am ocupat cu asemenea descoperiri.

În cîntecile poporale ce am cules și publicat am constatat că numai cucul ține un loc însemnat.

Trimițîndu-vă aceste mici notițe, vă felicit pentru mult interesanta lucrare ce ați întreprins, și îi urez un sfîrșit conform cu dorința d-voastră.

Primiți, stimabilul meu coleg, asigurarea deosebitei mele considerații,

V. Alecsandri

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

567

Mircești, 6/18 mai 1881

Domnul meu,

Nu știu dacă s-au instituit un Comitet pentru împărțirea de bilete de liberă circulație pe calea-ferată Ițcani-București. Tot ce am aflat din ziare este că se vor organiza trenuri de placere pentru zilele de 10—11—12 mai, cu *prețuri reduse în jumătate.*

Dacă m-aș afla în București, aș cerca să vă obțin bilete gratis, dar inundațiile din zilele acestea au întrerupt comunicația cu capitala, încît eu însumi nu știu de voi putea merge la București spre a asista la încoronare.

Primiți, domnul meu, asigurarea distinsei mele considerații.

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

568

Mircești, 7/19 mai 1881

Mon cher vieux,

Nous avons eu le déluge moins l'arche, toute la Moldavie est noyée. Le Prut et la Jijia se sont donné la main par dessus la plaine imminente qui longe la Bessarabie; le Bahloui, si débonnaire, s'est changé en torrent impetieux pour innonder le bas de la ville de Jassi. Des milliers de juifs sont lavés, malgré eux, mais non plus propre pour cela. Le Sereth

s'est livré à des débordements inouis afin d'imiter la Moldova, il a couvert toute sa valée en une vaste nappe d'eau, des villages entiers disparaissent sous des flots et ma pauvre *lounka* est submergée jusqu'aux aisselles. On pourra plus y promner de tout l'été. Tout mon foin est perdu ! Avec quoi pourrais je traiter quelques uns de nos grands hommes quand il me feront l'honneur de s'arrêter à Mircesti? Pauline prétend que j'en suis pour 600 ducats de perte *sèche*. *Sèche* ! quelle ironie ! ... C'est égal, le spectacle a été magnifique pendent 48 heures. Pendant que le Sereth clapotait aux pieds des arbres, les rossignoles chantaient à tue-tête dans leurs feuillages. Le Trotouche ainsi que la Bistritza ont apporté leur grand contigent au sinistre général qui a épprouvé le pays. Que doivent avoir produit toutes ces rivières reunies en un seul torrent, dans la basse Moldavie? On dit que c'est effrayant à voir.

Et tout cela la veille du couronnement ! ...

Les lignes des chemains de fer sont brisées sur plusieurs points. Pour se rendre à Bucarest il faut avoir le diable au corps. Je ne l'ai pas. C'est pourquoi je n'essaierai pas d'affronter les difficultés d'un voyage aquatique, et, quelque soit mon regret, je n'assisterai pas aux fêtes du 10, 11 et 12 mai. J'ai fait mon deuil et je regarde le vol des cigognes dans l'air pour me consoler.

En fait de quoi, je te souhaite beaucoup de plaisir.

T.à t.,

V. Alecsandri

Est-ce vrais que Ghergani a été atteint par les eaux? quelles eaux?

Mircești, 7/19 mai 1881

Iubite prietene,

Am avut potopul fără arcă, toată Moldova este înecată. Prutul și Jijia și-au dat mîna pe deasupra cîmpiei iminente care se întinde de-a lungul Basarabiei; Bahluiul, așa de blajin, s-a schimbat în torent năvalnic pentru a inunda partea de jos a orașului Iași. Mii de evrei sînt spălați, fără voia lor, dar pentru aceasta nu sînt mai curați. Siretul s-a dedat la revărsări de necrezut pentru ca să imite Moldova, a acoperit toată albia

sa cu o întindere de apă, sate întregi dispar sub valuri și biata mea *luncă* * este înecată pînă la subțiori. Nu se vor mai putea face plimbări acolo toată vara. Tot fînul meu este pierdut! Cu ce voi mai putea trata pe unii dintre marii oameni cînd îmi vor face cinstea de a se opri la Mircești? Paulina pretinde că m-am ales cu o pierdere totală ** de 600 de ducați. Seacă! ce ironie! ... Atîta pagubă, timp de 48 de ore spectacolul a fost măreț. Pe cînd Siretul clipocea la picioarele arborilor, privighetorile cîntau din toate puterile în frunzișul lor. Trotușul cît și Bistrița și-au adus contribuția la dezastrul general care a lovit țara. Ce trebuie să fi produs toate aceste rîuri, unite într-un singur torent, în Moldova de Jos? Se spune că este groaznic de văzut.

Și toate acestea în ajunul încoronării! ....

Liniile de cale-ferată sînt rupte în mai multe puncte. Pentru a te duce la București trebuie să ai pe dracu în tine. Eu nu-l am. Pentru aceasta nu voi încerca să înfrunt greutățile unei călătorii acvatice, și, oricît mi-ar părea de rău, nu voi lua parte la sărbătorile din 10, 11 și 12 mai. M-am resemnat la această pierdere și, pentru a mă consola, privesc zborul berzelor prin aer!

Și pentru aceasta, îți doresc petrecere bună.

Al tău,

V. Alecsandri

Este adevărat că Gherganii a fost atins de ape? care ape?

CĂTRE LEON NEGRUZZI

569

Mircești, 8 mai 1881

Iubite Leon, [1]

Am citit în numărul de 1 mai al *Convorbirilor* novela ce ai publicat sub titlul de *Serghei Pavlovici* [2]. Am simțit o

---

* În original, în limba română cu ortografie franceză.

** În limba franceză *perte sèche* are sensul unei pierderi totale fără speranță de ameliorare. Cuvîntul *sèche* = sec este în adevăr aici o ironie față de potopul care inundase lunca.

nespusă mulțămire citind-o și găsesc de cuviință a-ți adresa complimentele mele cele mai sincere.

Crezusem că ocupările administrative te departaseră pentru totdeauna de cîmpul înflorit al literaturei, însă ai probat și astă-dată adevărul proverbului francez: *Bon sang ne peut mentir* *.

Încă o dată te felicitez și te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

570

Mircesti, 14 mai 1881

Mon cher vieux,

Vous voilà enfin rentrer dans le cours ordinaire de l'existence, après avoir passer par l'immense brouhaha des fêtes du couronnement. Tu peus donc m'écrire pour me donner quelques détails sur les hommes et les choses. Comment tout s'est-il passé? Avez-vous été favorisés par le temps, ou bien la pluie s'ait-elle mise de la partie? Je penche vers cette dernière hypothése à en juger par le déluge qui est tombé dans nos parages la 10, 11 et 12 de ce beau mois de mai *(sic)*. Le chor de la troupe dramatique a-t-il produit son effet? Stefanesco [1] a-t-il composé un bel hymne? et la representation gratis du théâtre a-t-elle attiré beaucoup de monde? De quelles pièces était composé le spectacle?

Tout cela m'interresse fort, car depuis le 10 je n'ai pas reçu un seul journal, pas une seule ligne de Bucarest. Grâce aux interruptions produites par les pluies diluviennes de ces dernières jours, je me suis trouvé ici comme en un désert, insolé du monde entier.

---

* Sîngele bun nu se dezminte (limba franceză).

Je t'ai envoyé une dépêche le 7 ou 8 pour t'annoncer que je ne pourrai aller là-bas et pour te prier d'en avertir Brofft, afin qu'il dispose de la chambre que tu avais retenue. L'as-tu reçue? Brofft est capable de me présenter un compte d'apothicaire s'il n'a pas été averti à temps.

Nous avons subi dans nos parages une innondation effrayante. Toutes les vallées du Sereth, de la Moldova, du Pruth, du Bahlui etc., n'étaient que des lacs à perte de vue. Ma pauvre *lunka* a été dans l'eau jusqu'aux aisselles. De ma fenêtre on voyait les villages Bachileni et d'Adjudéni complètement noyés. Les habitants ont passé quatre jours huchés sur les toits de leurs maisons... Ce qui n'empêchait nullement les rossignoles de chanter à gorge deployée dans les branches des arbres. Quel contraste !

Le pire, hélas, c'est que nous sommes menacés d'une nouvelle crue des rivières à la suite de nouvelles pluies qui sont tombeı depuis quatre jours. On m'annonce, à l'instant même, que le Sereth recommence ses débordements. Merci, ce sera du propre. Il ne me restera pas un brin d'herbe à mettre sous la dent de Damet ! Affreux !

Mon gendre est prisonier dans la valée du Trotuche. Je ne sais ce qu'il est devenu depuis près de quatre semaine qu'il y est allé pour faire de l'agriculture. Tous les ponts sont brisés dans ces contrées là, et, une fois que l'on y est pris par les eaux, bonsoir, on ne peut plus en sortir. Les paysans n'ont pas fait leurs labours, que mangeront-ils jusqu'à l'anné prochainc? On craint une famine. Quant aux récoltes des grands proprietairs, elles se présentent merveilleusement jusqu'à présent, mais le déluge ne discontinuant pas, on craint fort pour elles. Enfin, au petit bonheur. Ecris-moi.

T. à t.,

V. Alecsandri

Que dis-tu des persécutions exercés contre les juifs en Allemagne et en Russie? Et pourtant les journaux français se garde bien de s'en indigner comme il le fesaient quand on donnait une simple chiquenaude aux juifs chez nous !

Cantacuzène [2] m'a écrit, il y a deux semains, pour m'annoncer qu'il était toujours mal.

Mircești, 14 mai 1881

Iubite prietene,

Iată-vă reveniți la cursul obișnuit al vieții, după ce ați trecut prin marea zarvă a încoronării. Poți deci să-mi scrii pentru a-mi da cîteva amănunte despre oameni și lucruri. Cum s-a petrecut totul? Ați fost ajutați de timp, sau chiar și ploaia a luat parte? Înclin spre această ultimă părere judecînd după potopul care a căzut pe meleagurile noastre la 10, 11 și 12 ale acestei frumoase luni mai *(sic)*. Corul trupei dramatice a produs efect? Stephănescu [1] a compus un imn frumos? și reprezentația gratuită de la teatru a atras multă lume? Din ce piese era alcătuit spectacolul?

Toate acestea mă interesează foarte mult, căci de la 10 nu am mai primit nici un jurnal, nici un cuvînt de la București. Datorită întreruperilor produse de ploile potopului din aceste ultime zile, m-am găsit aici ca într-un deșert, despărțit de lumea întreagă.

Ți-am trimis o depeșă la 7 sau 8 pentru a te anunța că nu voi putea merge acolo și pentru a te ruga să îl înștiințezi pe Brofft, astfel încît să dispună de camera pe care ai reținut-o. Ai primit-o? Brofft este în stare să-mi trimită un cont de farmacist dacă nu a fost anunțat la timp.

Am suferit pe meleagurile noastre o inundație îngrozitoare. Toate albiile Siretului, Moldovei, Prutului, Bahluiului etc. nu erau, cît vezi cu ochii, decît lacuri. Biata mea *luncă* * a fost sub apă pînă la subțiori. De la fereastra mea se vedeau satele Bahileni și Adjudeni în întregime înecate. Locuitorii au petrecut patru zile cocoțați pe acoperișurile caselor lor. Ceea ce nu împiedica deloc privighetorile să cînte din toată inima printre crengile copacilor. Ce contrast!

Cel mai rău lucru, vai, este că sîntem amenințați de o nouă creștere a riurilor în urma noilor ploi care au căzut de patru zile. Mi se anunță, chiar acum, că Siretul și-a reînceput revărsările. Mulțumesc, bună treabă. Nu-mi va mai rămîne nici un fir de iarbă pentru a-l hrăni pe Damet! Înspăimîntător!

Ginerele meu este prizonier în valea Trotușului. Nu știu ce a devenit de mai mult de patru săptămîni de cînd a plecat să facă agricultură. Toate podurile sînt rupte în această regiune și, odată ce ai fost prins de ape, bună seara, nu mai poți să ieși. Țăranii nu și-au făcut muncile pămîntului, ce vor mînca pînă la anul viitor? Sînt temeri de o foamete. Cît despre recoltele

---

* În original, în limba română cu ortografie franceză.

marilor proprietari, ele se prezintă pînă acum minunat, dar potopul nemaipotolindu-se, sînt temeri pentru ele. În sfîrșit, la noroc. Scrie-mi.

Al tău,

V. Alecsandri

Ce spui despre persecuțiile îndreptate împotriva evreilor din Germania și din Rusia? Și totuși ziarele franceze se feresc să se revolte așa cum o făceau cînd dădeai numai un simplu bobîrnac evreilor de la noi!

Cantacuzino [2] mi-a scris, acum două săptămîni, că este tot rău.

CĂTRE TITU MAIORESCU

571

Mircesti, 14/26 mai 1881

Iubite domnule Maiorescu,

Ieri am primit depeșa de felicitare a societății literare ce se adună la d-voastră în ficcare săptămînă, și am răspuns cîteva cuvinte de mulțemire prin telegraf. Nu mă simt însă destul de achitat către grațioasele dame care au subscris depeșa și, pentru ca să le arăt și mai bine a mea recunoștință, vă rog să le dați lectură baladei intitulată *Poclonul lui Peneș* [1], pe care am dedicat-o M.-sale regelui.

Închis la Mircești de apele Siretului și a Moldovii, care au inundat văile și mai cu seamă frumoasa mea luncă, n-am putut să merg la București ca să asist la serbarea încoronărei. Fiind totodată și cam răcit, n-am îndrăznit a mă expune la drum, pe linia întreruptă a drumului-de-fier. Cum să mă mîngăi și să mă vindec? Am luat cîteva hapuri de poezie și astfel, întărindu-mă, m-am dus de-am ascultat concertul privighitorilor ce cîntau nebune în vîrful copacilor, pe cînd Siretul clocotea la picioarele lor. Acum sînt sănătos și sper a veni

în curînd la București, pentru ca să vă dau o frățiască strîngere de mînă.

Al d-voastre coleg și amic,

V. Alecsandri

Vă rog a prezenta complimentele mele doamnei și domnișoarei Maiorescu, precum și doamnei Kremnitz.

Mi se anunță chiar acum o nouă inundație a luncii! Siretul crește iară cu o răpegiune de potop! Pagubile sînt mari, dar spectacolul e măreț!

POCLONUL LUI PENEȘ

Peneș stă pe cîmp de pază,
Noaptea-i neagră-n jurul său
El țintește ochi să vază
Ochii dușmanului său;

Dar nimic nu luce-n zare!
Zarea-i oarbă, ceru-i orb...
Prin cumplita-ntunecare
Trece-o bombă și un corb;

Peneș stă și se gîndește
La căminul strămoșesc
La iubita ce-l iubește,
La părinții ce-l jălesc.

Apoi șterge cu oftare
Două lacrimi într-ascuns
Și iar cade-n cugetare,
De un falnic dor pătruns.
Peneș cugetă și zice:
„Ce minune de odor
Să duc țării cînd de-aice
M-oi întoarce-nvingător?
Să-i adun comori străine?
Robi în cîrduri să-i adun?
Ba, mai bine, zău, mai bine
Drept poclon să-i duc un tun!"

Peneș, om de omenie,
Sare-n Grivița din zbor (a)*
Plevna
Și apuc-n bărbăție
Tunul cel mai tunător.

Țării lui apoi cu fală,
Dîndu-l zice: „Fă din el
O coroană chiar regală,
O coroană de oțel!

Și cu dînsa-nlăurește
Domnul nostru norocos
Ce ne-au dus, dus vitejește
La războiul glorios.

El, *Virtutea militară*,
Ici la piept mi-au aninat,
Eu îi dau, re-ntors în țeară
O coroană ș-un Regat!"

CĂTRE ION GHICA

572

Mircesti, 25 mai 1881

Mon cher vieux,

Dans une de tes lettres, tu m'as chargé de faire sêcher ma *lounka*. C'est fait. Ce matin j'y ai promené sur un vrai tapis de fleurs, vivifié par l'air frais de la campagne et abasourdi par les chants des rossignols. Donc quand tu auras des velléités d'aller à Miclauchany, *en passant par Mircesti*, tu pourras le faire sans obstacle.

* (a) Se poate înlocui prin: Sare-n Plevna dintr-un zbor. [Notă autografă a poetului.]

Je viens de recevoir une lettre du Kneaz [1]. Pauvre ami ! il est toujours dans le même état, et commence à désespérer de jamais se remettre. Je crois qu'à ses souffrances physiques est venue s'ajouter la nostalgie du pays. Cela se comprend, on ne peut guère s'expatrier à l'âge de 70 ans sans se sentir complètement dépaysé ailleurs.

Le temps s'est remis au beau, les récoltes s'annoncent bien, la campagne est spendide, mon jardinet a pris une assez jolie tournure, en sorte que je me trouve comme le poisson dans l'eau, car je nage en pleine chaleur et surtout en pleine lumière. Ce bien-être moral va tout naturellement me disposer au travail et déjà je rumine le plan d'une pièce en quatre actes intitulée *Dezrobirea ţiganilor* [2].

Elle n'exigera qu'un seul décor nouveau, c'est celui de l'intérieur d'une *okna*. Murailles avec pilastres en stalactites de sel, surmontés d'une grande volute. Si tu crois pouvoir commander ce décor, fais-le dès à présent, afin qu'il soit prêt pour les premiers jours de la saison théâtrale.

Est-il vrai que la Romaneasca part de nouveau pour Paris, afin d'y continuer ses études dramatiques? [3]

J'ai vu dans le *Timpul* que Millo [4] a organisé des représantations dans je ne sais quel jardin. Pourvu qu'il gagne ses étés.

Mes enfants m'ont annoncé leur arrivée à Mircesti pour la fin de ce mois. Ils y prendrons leur quartier d'été.

Que comptes-tu faire de ton côté? Est-ce qu'une excursion à Kustendjé ne te tenterait pas?

Amitiés chez toi.

T.à t.,

V. Alecsandri

Mircești, 25 mai 1881

Iubite prietene,

Într-una din scrisorile tale, m-ai însărcinat să-mi sec *lunca* *. S-a făcut, M-am plimbat acolo pe un adevărat covor de flori în dimineața aceasta.

* În original, în limba română cu ortografie franceză.

fortificat de aerul proaspăt de la țară și asurzit de cîntecul privighetorilor. Deci cînd vei avea intenția să te duci la Miclăușani, *trecînd prin Mircești*, o vei putea face fără nici o piedică.

Am primit o scrisoare de la Cneaz [1]. Sărmanul! este mereu în aceeași stare și începe să piardă nădejdea că se va mai îndrepta vreodată. Cred că la suferințele fizice s-a mai adăugat și dorul de țară. Este de înțeles, nu poți să te expatriezi la vîrsta de 70 de ani fără să te simți cu totul străin în altă parte.

Timpul s-a îndreptat, recoltele se anunță bune, cîmpul este încîntător, grădinița mea a luat o înfățișare destul de drăguță, astfel că mă simt ca peștele în apă, căci înot în plină căldură și mai ales în plină lumină. Această bună stare morală mă va îndemna desigur la lucru și deja rumeg planul unei piese în patru acte intitulată *Dezrobirea țiganilor* [2].

Nu va cere decît un singur decor nou, acela al interiorului unei *ocne* *. Ziduri cu stîlpi de stalactite de sare, susținînd o mare volută. Dacă crezi că poți să comanzi acest decor, fă-o de pe acum, astfel încît să fie gata pentru primele zile ale stagiunii teatrale.

Este adevărat că Romaneasca pleacă din nou la Paris spre a-și continua studiile dramatice? [3]

Am văzut în *Timpul* că Millo [4] a organizat reprezentații în nu știu ce grădină. Măcar de ar cîștiga ceva în timpul verii.

Copiii mei și-au anunțat venirea la Mircești pentru sfîrșitul lunii. Își vor lua aici reședința de vară.

Tu ce intenționezi să faci? Oare o excursie la Constanța nu te-ar ispiti?

Salutări prietenești alor tăi.

Al tău,

V. Alecsandri

573

Mircesti, 29 mai 1881

Cher vieux,

On m'appelle constamment à Bucarest sous prétexte que le Sénat ne peut pas se compléter pour se livrer à je ne sais quels travaux de gymnastique parlementaire. Cela m'agace

* În original, în limba română cu ortografie franceză.

autant qu'un discours de Sihleanu [1], et je ne sais vraiment que faire pour me dispenser d'aller entendre des discussions oiseuses, qui finissent toujours, ainsi que tu le dis fort bien, par la *trecerea la ordinea zilei*. Est-il réellement indispensable que je me dérange et que j'aille m'enfermer entre les quatre murs d'une chambre d'hôtel à l'époque la plus charmante de la campagne? Je penche beaucoup à croire que non; c'est pourquoi je t'attendrai tranquillement ici dans les premiers jours de juin, à ton passage pour Miclaoucheny [2]. Nous aurons à causer de beaucoup de choses intéressantes et principalement du projet d'excursion à Kustendjé, voire même plus loin. Une promenade à Stamboul me tenterait beaucoup, mais bien entendu une promenade improvisée, c'est-à-dire un embarquement soudain sur le premier vapeur passant par Kustendjé et un séjour d'une dizaine de jours sur les bords poétiques du Bosphore. Cela te va-t-il? Moi ça me va comme une jaquette flottante, sans taille et sans prétention fashionable.

Arrangeons cette petite orgie de touriste, cette partie fine d'école buissonnière, sans en parler. C'est une condition de réussite, autrement il se prépare toujours des bâtons destinés à être jetés dans vos roues.

Tu a renvoyé la Romaneasca [3] à Paris; c'est bien, elle est suffisamment intelligente pour savoir profiter de son séjour en France au point de vue de l'art. Iulian se développera également dans le genre de Coquelin [4]. C'est un bon choix.

Quant à Anicoutza [5] ... étant assez jolie fille, je crains que, malgré ses promesses, elle travaille moins de la tête que de... Mais qui sait? l'amour-propre s'en mêlant, elle s'appliquera peut-être à corriger ses défauts. Ce sera un grand progrès pour elle.

Que dit Ventura? Il doit être furieux contre Urechia d'avoir vu confirmer encore pour quatre ans Sion, Stancesco [6] et Wachmann [7] en qualité de membres du comité théâtral [8]. Encore un passe-droit pour lui, Damé et autres *ejusdem farinae*.

Qu'y-a-t-il de vrai et de sérieux dans la question du Danube [9]? Cette question est-elle réllement compromise pour nous? Et sa solution définitive sera-t-elle désavantageuse pour

la Roumanie? A en juger d'après *Timpul*, il ne nous resterait qu'à faire le plongeon dans le Danube.

Mes compliments affectueux à ta famille. Pauline t'envoie ses amitiés.

T. à t.,

V. Alecsandri

Je brûle du désir de lire l'article [10] que tu as remis à Negruzzi.

Mircești, 29 mai 1881

Iubite prietene,

Sînt mereu chemat la București sub pretext că Senatul nu se poate completa pentru a se deda la nu știu ce lucrări de gimnastică parlamentară. Asta mă plictisește cît un discurs de Sihleanu [1], și în adevăr nu știu ce să fac pentru a mi scutit să ascult discuții de prisos, care se termină întotdeauna, după cum ai spus-o foarte bine, prin *trecerea la ordinea zilei.** Este într-adevăr absolut necesar să mă deplasez și să mă închid între cei patru pereți ai unei camere de hotel în epoca cea mai încîntătoare a vieții de la țară? Înclin mult să cred că nu; de aceea te voi aștepta liniștit, aici, în primele zile ale lui iunie, în trecerea ta spre Miclăușani. [2] Vom avea de discutat multe lucruri interesante și mai cu seamă proiectul de excursie la Constanța, poate chiar mai departe. O plimbare la Stambul m-ar atrage mult, dar bineînțeles o plimbare improvizată, adică o îmbarcare neașteptată pe primul vapor trecînd prin Constanța și o ședere de zece zile pe țărmurile poetice ale Bosforului. Îți convine aceasta? Mie îmi convine ca o jachetă largă, fără talie și fără pretenții de modă.

Să aranjăm această mică orgie de turist, această rară partidă de hoinăreală, fără să vorbim despre ea. Este o condiție a reușitei, căci altfel se pregătesc întotdeauna bețe destinate să fie aruncate în roțile tale.

Ai trimis-o din nou pe Romaneasca [3] la Paris; e bine, ea este suficient de inteligentă pentru a ști să profite, din punctul de vedere al artei, de șede-

* În original, în limba română.

rea sa în Franța. Iulian de asemenea se va forma în genul lui Coquelin [4]. Este o alegere bună.

Cît despre Anicuța [5] ... fiind fată destul de drăguță, mi-e teamă ca, în ciuda făgăduielilor ei, să nu lucreze mai puțin cu capul decît cu ... Dar cine știe? amorul propriu intervenind, se va strădui poate să-și îndrepte greșelile. Va fi un mare progres pentru ea.

Ce spune Ventura? Trebuie să fie furios împotriva lui Urechia că a confirmat încă pe patru ani pe Sion, Stăncescu [6] și Wachman [7] în calitate de membri ai Comitetului teatral. [8] Încă o lovitură pentru el, Damé și alții *din același aluat* *.

Ce este adevărat și serios în chestiunea Dunării [9]? Această chestiune este în adevăr Compromisă pentru noi? Și soluția sa definitivă va fi dezavantajoasă pentru România? Judecînd după *Timpul*, nu ne rămîne decît să ne aruncăm în Dunăre.

Afectuoasele mele complimente familiei tale. Paulina îți trimite amicițiile sale.

Al tău,

V. Alecsandri

Ard de dorința să citesc articolul [10] pe care l-ai trimis lui Negruzzi.

CĂTRE PANTAZI GHICA

574

31 mai 1881

Mon cher Pantazi,

Voulez-vous me prouver votre amitié?

Intéressez-vous, autant que moi, au sort du pauvre Flechtenmacher [1] qui a tant travaillé pour la muzique nationale et qui actuellement se meurt de misère.

---

* În original, în limba latină.

Vous êtes chargé de présenter un rapport à la Chambre pour lui faire obtenir un secours, une forme de récompense nationale à l'instar de celle obtenue par Dimitriadi etc. Activez ce travail et déménez-vous, sans trêve, pour arriver à un résultat heureux, avant la fin de la session parlementaire. Vous ferez oeuvre de charité, de patriotisme et d'amitié.

Tout à vous,

V. Alecsandri

31 mai 1881

Iubite Pantazi,

Vrei să-mi dovedești prietenia dumitale? Interesează-te, atît cît și mine, de soarta bietului Flechtenmacher [1] care a lucrat atît pentru muzica națională și care acum moare de mizerie.

Ești însărcinat să prezinți un raport la Cameră pentru a-i obține un ajutor, o formă de recompensă națională, în felul celei obținute de Dimitriade etc. Agită acest lucru și străduiește-te, fără încetare, pentru a ajunge la un rezultat fericit, înainte de sfîrșitul sesiunii parlamentare. Vei face o operă de caritate, de patriotism și de prietenie.

Al dumitale,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

575

Mircesti, 15 juin 1881

Mon cher vieux,

Negruzzi me prie de t'écrire pour t'engager de terminer l'article [1] que tu lui a remis et qui lui plait au point de vouloir

le servir en entier à ses lecteurs. Donc, à l'oeuvre, à moins que tu ne sois occupé de faire tes préparatifs de départ pour Constantinople en qualité d'ambassadeur [2].

Les journaux en parlent. Est-ce serieux? Et le théâtre, et l'Académie?...

Ton fils a passé par Mircesti, je l'ai fait déjeuner d'abord puis je l'ai expedié en voiture à Miklaucheny [3].

Je pars demain pour Jassi, où je resterai près d'une semaine, en qualité de membre [4] du comité d'examens au Lycée. Ce ne sera pas très amusant, mais se sera le seul moyen que j'aurais d'échapper à une autre corvée plus embettante, celle du Jury de Roman.

Sur ce, mes compliments affectueux à Ghergany.

T. à t.,

V. Alecsandri

Mircești, 15 iunie 1881

Iubite prietene,

Negruzzi mă roagă să-ți scriu pentru a te hotări să termini articolul [1] pe care i l-ai dat și care îi place într-atît, încît vrea să-l servească întreg cititorilor săi. Deci, la lucru, numai dacă nu ești ocupat cu pregătirile plecării tale la Constantinopol în calitate de ambasador [2].

Ziarele vorbesc despre aceasta. Este serios? Și teatrul, și Academia?

Fiul tău a trecut pe la Mircești, l-am pus mai întîi să prînzească, apoi l-am expediat cu trăsura la Miclăușani [3].

Plec mîine la Iași, unde voi rămîne aproape o săptămînă, în calitate de membru [4] al comitetului de examene de liceu. Nu va fi foarte plăcut, dar va fi singurul mijloc pe care îl voi avea pentru a scăpa de o altă corvoadă mai plictisitoare, aceea a juriului de la Roman.

Cu aceasta, salutările mele afectuoase la Ghergani,

Al tău,

V. Alecsandri

576

Mircești, 15 iunie 1881

Domnul meu!

Am primit și scrisoarea d-voastră din 31 mai și opera ce ați publicat sub titlul de *Maternologia*.

Primiți și mulțumirile mele și cele mai sincere complimente. Ați dezvoltat cu multă logică și mult talent chestiunea educației în țara noastră și ar fi de dorit ca ideile sănătoase ce ați dat la lumină să pătrundă în spiritele compatrioților noștri.

Este un adevăr necontestabil că femeia, în calitatea de mamă, de soră și de soție, are o înrîurire mai puternică decît toate asupra simțirilor morale ale omenirii. Ea este izvorul iubirei de familie și de patrie, ea aprinde în suflete cele mai sublime entuziasme, ea creează cetățeni, eroi, poeți și este părtașă la toate faptele mari și frumoase care înnobilează pe om.

Misiunea femeii este și trebuie să fie fecundă în rezultate folositoare omenirii; guvernele au, prin urmare, de datorie a înlesni femeii îndeplinirea acelei misiuni, căci numai prin acest mod va reuși a pregăti o generație tare și demnă de rolul destinat de providență nației române.

Avem nevoie de matroane române dacă voim ca copiii noștri să știe să poarte cu demnitate numele moștenit de la strămbuni.

Primiți, domnul meu, încă o dată felicitările mele pentru scrierea ce ați scos la lumină.

Pierdut pe malurile Mării Negre, contemplarea orizontului nemărginit au contribuit mult a lărgi zborul ideilor d-voastră și a le da avîntul ce duce la adevărata lumină.

[*V. Alecsandri*]

577

Mircești, 22 iunie 1881

Iubite coleg,

Vin din Iași unde am asistat la mai multe examene de limba română, de limba greacă, de chimie, fizică și matematică. Am rămas destul de satisfăcut de modul cum au răspuns elevii [...].

La examenul de limba greacă [1] am observat cu surprindere că s-au adoptat în liceu modul german de a pronunța limba lui Homer, sub cuvînt că nemții ar fi mai competenți în această materie decît însuși coborîtorii vechilor elini. Prin urmare *oï barbaroï* pronunțat, dar e mai grecește decît *i barbari* precum îl pronunță tot poporul Eladei. Mă întreb că ce are să servească studiul nemțit al limbii grecești dacă un român dă de întîmplare în Grecia nu ar fi înțeles de nimeni?

Modul german de pronunțare pe lîngă acest inconvenient mai are și pe acela de a nu deprinde pe elevi cu literele *d, th, g,* care contribuie mult la dulceața limbii eline și, prin urmare, de a-i pune în imposibilitate, ca și pe francezi, de a învăța corect limba engleză.

Cred că ar fi foarte nimerit de a se impune în liceuri pronunțarea grecească a limbei grecești, după metoda adoptată în patria acestei limbi. Și apropo de această chestiune, îmi fac plăcerea de a-ți recomanda pe Alexandru Gr. Sutu, care și-a făcut studiul la Atena în timp de 10 ani și îmi pare elin desăvîrșit. El a publicat în anul acesta o conferință asupra artelor și un volum intitulat: *Curs prescurtat de istoria literaturii franceze pentru uzul liceelor și gimnaziilor statului.* Această scriere bine făcută, bine scrisă, merită o încurajare pe care desigur poți să i-o dai, cerînd de la rege ca să-l decoreze cu Bene-merenti. Mulți au obținut această distincție, care au meritat-o mai puțin decît Sutu și această lăsare laoparte l-au mîhnit cu drept cuvînt.

Făcîndu-i dreptate, vei îndatora totodată foarte mult pe

al d-tale amic și coleg,

V. Alecsandri

578

Mircesti, juin 25, 1881

Ma chère madame Cathynka,

Vous me demandez ce que nous sommes devenus dans nos parages pendant le déluge de ces derniers jours? Nous avons cru à la fin du monde et nous nous sommes occupés de réunir les matériaux nécessaires à la construction d'une arche de Noé! Hereusement, le déluge a cessé à temps et nous en sommes quittes pour des pertes plus ou moins grandes dans nos récoltes.

Diable de temps!... Il a fait une brèche bien large dans nos espérances d'agriculteurs? Que faire? En prendre son parti philosophiquement et dire comme les turcs: Allah est grand etc.! Oui, Allah est grand, mais j'ajoute que le Diable est son prophète à en juger par les perturbations sociales, politiques et atmosphériques de cette année. Le nihilisme semble avoir des adeptes dans le ciel lui-même!

La seule chose qui me console c'est que tous les miens, grands et petits, se portent bien. La jolie Marguerite, aux yeux bleus, jacasse et court dans l'herbe mouillée, du matin au soir; elle règne en véritable autocrate et abuse de son influence sur sa grand-mère. Age heureux où l'on a encore des ailes comme l'oiseau et de l'insouciance comme le brin d'herbe qu'elle foule sous ses petits pieds!

Je vous ai promis, ma chère madame Cathynca, une conférence à Slanik, mais, à vrai dire, je doute que je puisse tenir ma promesse. J'ai beau me tâter, hélas! je ne me sens nulle disposition à parler en public, tant je suis énervé par les variations incessantes de notre climat. C'est peut-être aussi l'effet de l'âge, car j'accomplis dans quelques jours ma soixantaine! Enfin, nous verrons!...

Pauline, Marie, Démètre, Marguerite et moi nous vous envoyons l'expression de nos sentiments les plus affectueux et vous souhaitons une bonne santé, le meilleur trésor de la vie.

Tout à vous de coeur,

V. Alecsandri

Pauline se propose de se rendre bientôt à Borzești; de là elle ira vous trouver à Ocna et vous apporter l'argent qui vous est dû.

Mircești, iunie 25, 1881

Dragă doamnă Catinca,

Mă întrebați ce am devenit pe meleagurile noastre în timpul potopului din ultimele zile? Am crezut că este sfîrșitul lumii și ne-am ocupat cu strîngerea materialelor necesare construirii unei arce a lui Noe! Din fericire, potopul a încetat la timp și am scăpat cu pierderi mai mult sau mai puțin mari în recolta noastră.

Afurisit timp! ... A făcut o spărtură destul de largă în speranțele noastre de agricultori! Ce e de făcut? Să iei lucrurile filozofic și să spui ca turcii: Alah este mare etc.! Da, Alah este mare, dar adaug că Diavolul este profetul său, judecînd după perturbațiile sociale, politice și atmosferice din anul acesta. Nihilismul pare că are adepți chiar și în cer!

Singurul lucru care mă mîngîie este că toți ai mei, mari și mici, sîntem sănătoși. Frumoasa Margareta, cu ochi albaștri, ciripește și aleargă prin iarba udă de dimineața pînă seara; domnește ca o adevărată stăpînă și se folosește peste măsură de influența ei asupra bunicii sale. Vîrstă fericită, la care mai ai încă aripi ca păsările și nepăsare ca firul ierbii pe care o calcă sub picioruțe!

V-am făgăduit, draga mea doamnă Catinca, o conferință la Slănic, dar, să spun drept, mă îndoiesc că-mi voi putea ține făgăduiala. Oricît aș încerca, vai! nu simt nici o dispoziție să vorbesc în public, așa sînt de enervat de neîncetatele variații ale climatului nostru. Este poate de asemenea și efectul vîrstei, căci împlinesc peste cîteva zile șaizeci de ani! În sfîrșit, vom vedea! ...

Paulina, Marie, Dimitrie, Margareta și cu mine vă trimitem expresia sentimentelor noastre cele mai afectuoase și vă dorim sănătate, cea mai mare comoară a vieții.

Al dumneavoastră din inimă,

V. Alecsandri

Paulina își propune să plece în curînd la Borzești; de acolo va veni să vă găsească la Ocna și să vă aducă banii care vi se cuvin.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

579

Mircești, 28 iunie 1881

Iubite coleg,

Dl. Aurelian a scris undeva două fraze care sînt destinate a deveni legendare: 1 „Clima noastră este eminamente propice. 2 Pămîntul nostru este eminamente fertil!" Bazat pe aceste două axiome eminamente fallacioase și lipsit totodată de arendaș, m-am apucat de coarnele plugului pentru ca să exploatez însumi moșia. Iată acum al treilea an de cînd mă conving de bogata fantezie ce posedă colegul nostru Aurelian și de adevărul unui nou axiom care sună așa: Proprietarul agricultor în România este o ființă eminamente naivă. El își compromite averea și își alienează independența; măgulindu-se necontenit cu ideea că posedă un tezaur în pămînt, și cu sperarea recoltelor viitoare, sermanul se găsește mai totdeauna în lipsă de bani căci tot ce cîștigă îl îngroapă sub brazdele plugului și apoi: așteaptă, murgule, să pască iarbă verde!

Astfel și eu, numărîndu-mă în rîndul naivilor, m-am văzut legat de mîini și de picioare, șerbit și pus în neputință de

a mă absenta de la Mircești în timp de trei ani! Cu toată dorința mea de a merge la Montpellier pentru ca să-mi cunosc amicii de acolo, precum și la Roma pentru ca să strîng mîna d-lui Marchetti, am fost obligat să-mi anin poșta în cui, să tot amîn din vară în vară realizarea proiectului meu de voiaj. Clima noastră *eminamente proprice* complotînd cu pămîntul nostră *eminamente fertil* au reușit a mă ține într-o situație eminamente displăcută, însă m-am revoltat, în fine, și am dat Mircești în arendă pentru ca să redevin liber de mișcările mele. De la primăvara viitoare voi uza de acea scumpă libertate și voi ieși din bîrlog ca să mai iau lumea în cap ca în timpul de mai înainte. Atunci voi merge la Montpellier, voi veni la Roma și voi fi prea fericit de a vă întîlni sau în Franța sau în Italia. Poate că pînă atunci, puternicii zilei vor pricepe obligația morală a statului român de a distinge pe adevărații amici ai săi. Eu m-am adresat la numeroșii miniștri care s-au succedat, dar n-am izbutit a obține decît promiteri eminamente frumoase și tot atît de eminamente mincinoase. Cu toate acestea, nu mă descurajez, și îmi propun de a-mi îndrepta acum bateriile asupra colegului nostru Urechia care... cine știe?... poate că... dacă nu cumva i s-ar putea aplica și lui fabula lui Alecsandrescu:

„ s-a schimbat boierul, nu e cum îl știi..."

Cît pentru a vorbi de-a dreptul cu regele, voi cerca cînd se va prezenta un prilej eminamente favorabil, însă n-am multă încredere în rezultatul unei asemene încercări.

Hora noastră a reușit. Ați arătat-o lui Marchetti? De ce nu ați publicat-o pînă acum? Cred că va fi foarte apreciată de regina care iubește tot ce este național.

Mult aș dori să mă întrețin cu Marchetti asupra lui *Despot* [1], căci îmi pare că am scoate un *libretto* foarte interesant din această dramă... însă, precum v-am scris, nu mă pot depărta de pămîntul nostru *eminamente fertile* pînă la anul viitor.

Deie Domnul să trăim cu bine pînă atunci și să ne întîlnim sănătoși.

Al d-voastră amic și coleg,

V. Alecsandri

580

Mircesti, 29 juin 1881

Cher vieux,

Plus j'assiste à ce spectacle de Guignol que la troupe des cabotins politiques nous donnent depuis une bonne sacré d'année et plus je suis frappé de la naïvité des spectateurs. D'une autre côté, plus je constate la valeur des recettes qu'empochent éffrontement les entrepreneurs et même les comparses les plus infimes de cette bande de saltimbanques et plus j'admire la résignation de ceux qui se laissent exploiter. *Tas de mangeurs* * *et de mangés!* dirait Thomas Vireloque de Gavarni. On pourrat completter cette phrase en y ajoutant: *tas de mangins!*

J'en suis parfois à me demander lesquels sont dans le vrai? les premiers ou les seconds? Est-ce Stolojan [1] gagnant en un tour de gobelet trois millions, ou toi qui tout en possedant des propriétés au soleil manques d'un billet de mille francs pour aller voir ton enfant en Suisse?

Et ce Cogalniceanu, simple petit propriétaire des bords du Pruth qui s'octroie un Musée et dépense annuellement de 80 à 100.000 francs, ou moi qui ne puis pas même parvenir à renouveller le toit délabré de ma masion?

Oh! nul doute la dessus, ce sont eux les hommes d'esprit, eux les hommes pratiques et qui savent se tenire dans le mouvement, et c'est nous les retardatairs, nous les naifs, nous les fichus bêtes qui trouvons presque misère dans l'ornière de l'honneteté.

Etrange, étrange! ,d'autant plus étrange que malgré nos incenssantes difficultés financière, nous nous voudrions échanger notre situation contre la leur, et que nous nous

* În iriginal, *mangeux*.

obstinons à porter fièrement cette antique devise roumaine: *Sarac dar curat.*

Figure-toi que mes plus belles espérances de cette année sont en train de se délayer sous les pluies qui nous innondent depuis le commencement du printemps. Le Sereth a abimé mes foins et mon colza est au deux tiers perdu, grâce au climat *eminamente propice* d'Aurélian. Le sarclage du maïs est retardé à cause des averses et mon blé a gagné en paille ce qu'il a perdu en épis... Récolte manquée! et pourtant Dieu sait tout le mal que nous nous donnons, pour lutter contre les perturbations de l'athmosphère qui semblent s'acharner sur notre labeur de toute une année.

„Etre agriculteur,
Quelle absurdité!
Mieux vaut tripoteur
Ou bien député!" *dirait feu Schinas.*

Comment va ta récolte? ... ou pour mieux dire comment va ta santé, car dans le naufrage c'est ce que nous devons nous attacher à sauver.

Mille amitiés de la part de ma colonie.

T. à t.,

V. Alecsandri

Mircești, 29 iunie 1881

Iubite prietene,

Cu cît iau parte la acest spectacol de Guignol pe care trupa de cabotini politici ne-o dă în acest afurisit an, cu atît mai mult sînt uimit de naivitatea spectatorilor. Pe de altă parte, cu cît constat valoarea indemnizațiilor pe care le încasează cu nerușinare antreprenorii și chiar figuranții cei mai mici ai acestei bande de saltimbanci, cu atît admir resemnarea acelora care se lasă exploatați. *Morman de mîncători și de mîncați!* ar spune Thomas Vireloque de Gavarni. S-ar putea întregi această frază adăugindu-se: *morman de* *

* Cuvînt necunoscut, cf. și originalul.

Stau cîteodată și mă întreb care au dreptate? primii sau cei de-ai doilea? Oare Stolojan [1] cîștigînd dintr-o aruncătură de goblet * trei milioane, sau tu care, deși stăpînind proprietăți sub soare, duci lipsă de un bilet de o mie de franci pentru a merge să vezi pe copilul tău în Elveția?

Și acest Kogălniceanu, biet mic proprietar de pe malurile Prutului care își dăruiește un muzeu și cheltuiește anual de la 80 la 100.000 franci, sau eu care nu pot nici să ajung să-mi reînnoiesc acoperișul stricat al casei mele?

O! nici o îndoială despre aceasta, ei sînt oamenii de spirit, ei oamenii practici și care știu să se mențină în mersul timpului, și noi sîntem întîrziații, noi naivii, noi proștii învinși care găsim aproape mizeria în făgașul onestității.

Ciudat, ciudat! cu atît mai ciudat cu cît cu toate neîncetatele noastre greutăți financiare, nu vrem să schimbăm situația noastră cu a lor și ne încăpățînăm să purtăm cu mîndrie această veche deviză românească: *Sarac dar curat.* **

Închipuiește-ți că cele mai frumoase speranțe ale mele pentru anul acesta sînt pe cale de a se topi sub ploile care ne inundă de la începutul primăverii. Siretul mi-a stricat fînul și rapița este pe două treimi pierdută, datorită climatului *eminamente propice* *** a lui Aurelian. Plivitul porumbului este întîrziat din pricina averselor și grîul meu a cîștigat în pai ceea ce a pierdut în spic ... Recoltă pierdută! și totuși Dumnezeu știe toată grija pe care o ducem pentru a lupta împotriva perturbărilor atmosferei care pare să se îndîrjească asupra muncii noastre de un an întreg.

„A fi agricultor
Ce absurditate!
Mai bine speculant
Sau mai bine deputat!" *ar spune răposatul Sehinas.*

Cum este recolta ta? ... sau mai bine zis sănătatea ta, căci în naufragiu este ceea ce trebuie să ne luptăm să scăpăm.

Mii de amiciții din partea coloniei mele.

Al tău,

V. Alecsandri

---

* Aluzie la jocurile de noroc în care zarurile sînt aruncate cu ajutorul unui pahar fără picior numit *goblet*.

, * În original, în limba română.

Mircesti, 3/15 juillet 1881

Cher vieux,

La nouvelle de ton départ pour Londres en qualité de ministre me renverse; je m'attendais plutôt à te voir partir pour Constantinopole, où je t'aurais accompagné bien volontiers. Toi, absent de Bucarest, c'est un grand vide que tu laisses derrière toi, car tu étais l'âme du Théâtre et de l'Académie. Qui te remplacera? Tu as peut-être pensé à moi..., mais le choix n'est pas heureux. Pour occuper les deux postes que tu quittes, la première condition est d'habiter constamment la capitale et tu sais bien que je ne saurais jamais remplir cette condition, quant à admettre un vice-directeur qui agisse en mon nom, je ne saurais y souscrire. D'ailleurs, si j'ai accepté de faire partie du comité théâtral, ça n'a été de ma part qu'une condenscendance amicale envers toi, car je sais par expérience ce qu'est cette galère qui porte le titre ou plutôt l'enseigne de *Direction*. Non, cher vieux, toi parti, je me sens plutôt disposé à suivre ton exemple qu'à prendre ta place. Il ne faut donc pas compter sur moi. Qui sait si je ne vais pas m'absenter moi-même du pays pendant l'hiver? Maintenant, que je n'aurai plus le plaisir d'y trouver mon vieux camarade, dont l'esprit s'accordait si bien avec le mien, le séjour de Bucarest me sera insupportable.

Je ne te blâme pas d'avoir accepté d'aller représenter le pays à Londres, tu sauras lui rendre de bons services auprès du gouvernement anglais et personne mieux que toi ne pourrait prédisposer John Bull en notre faveur; mais je trouve que tu vas diablement me manquer toutes les fois que j'irai faire un séjour quelconque à Bucarest. C'est égoïste de ma part ce que je dis là, mais à mon âge on acquiert quelques droits à l'égoisme.

Enfin! *All right!* ... Va *speecher* de l'anglais au nom du royaume roumain. Tu trouveras à Londres Kingston [1] et peut-être Charles Bonaparte Wyse [2], serre-leur la main de ma part.

Tu promets de revenir au mois de novembre? Faut-il l'espérer sérieusement? Ce projet me semble illusoire, car nos hommes d'Etat auront bien soin de te tenir loin du pays.

Ma femme, ma fille et mon gendre te souhaitent un bon voyage sans oser ajouter un prompt retour... Moi je l'ajoute pour eux dans l'intérêt de l'Académie, du Théâtre et de tes propres affaires.

Tout à toi et *farewell*,

V. Alecsandri

J'expédie ce soir tes lettres au *Convorbiri* [3].

Peus-tu m'envoyer la copie du manuscrit de *Pepelea* [4]? Negruzzi me la demande.

Nos amitiés à Madame Ghica.

Mircești, 3/15 iulie 1881

Iubite prietene,

Vestea plecării tale la Londra în calitate de ministru m-a uimit; mă așteptam mai curînd să te văd plecînd la Constantinopol, unde te-aș fi însoțit cu plăcere. Lipsind din București, tu lași un mare gol în urma ta, căci erai sufletul Teatrului și al Academiei. Cine te va înlocui? Te-ai gîndit poate la mine ..., dar alegerea nu e fericită. Pentru a ocupa cele două posturi pe care le părăsești, prima condiție este de a locui tot timpul în capitală și tu știi bine că eu nu o voi putea îndeplini niciodată, cît despre a admite un vice-director care să lucreze în numele meu, nu pot fi de acord cu aceasta. Dealtfel, dacă am acceptat să fac parte din Comitetul teatral, nu a fost din partea mea decît o atenție amicală față de tine, căci știu din experiență ce înseamnă această galeră care poartă titlul sau mai curînd firma de *Direcție*. Nu, dragul meu, dacă tu pleci, mă simt mai repede dispus să-ți urmez exemplul decît să-ți iau locul. Nu trebuie deci să contezi pe mine. Cine știe dacă nu voi lipsi eu însumi din țară în timpul iernii. Acum, cînd nu voi mai avea plăcerea să găsesc acolo pe vechiul meu camarad, al cărui spirit se acorda așa de bine cu al meu, șederea în București îmi va fi de nesuferit.

Nu te acuz că ai acceptat să mergi să reprezinți țara la Londra, vei ști să-i aduci bune servicii pe lîngă guvernul englez și nimeni nu va putea să predispună mai bine decît tine pe John Bull în favoarea noastră; dar găsesc

că-mi vei lipsi grozav, ori de cîte ori mă voi duce cu vreun prilej la București. Este egoist din partea mea ceea ce spun aici, dar la vîrsta mea îți cîștigi unele drepturi la egoism.

În sfîrșit! Bravo! * Du-te și vorbește ** englezește în numele regatului român. Vei găsi la Londra pe Kingston [1] și poate pe Charles Bonaparte Wyse [2]; strînge-le mîna din partea mea.

Făgăduiești să revii în luna noiembrie? Trebuie să nădăjduim în mod serios? Acest proeiect îmi pare iluzoriu, căci oamenii noștri de stat vor avea grijă să te țină departe de țară.

Soția, fiica și ginerele meu îți urează drum bun fără să îndrăznească a adăuga o întoarcere grabnică ... Eu adaug aceasta pentru ei, în interesul Academiei, al Teatrului și al propriilor tale afaceri.

Al tău și adio ***

V. Alecsandri

Trimit astă-seară scrisorile tale la *Convorbiri* [3].

Poți să-mi trimiți copia după manuscrisul lui *Peplea* ? Mi-o cere Negruzzi.

Salutările noastre prietenești doamnei Ghica.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

582

3 iuli 1881

Iubite Negruzzi,

Primesc chiar acum trei epistole [1] de ale lui Ion Ghica, destinate *Convorbirilor*. Ți le expediuiesc prin poștă.

Ghica pleacă sîmbătă la Londra, ca ambasador. Regret absența lui de la Academie și de la Direcția Teatrului.

---

*—*** În original, în limba engleză.

Te rog să-mi rezervezi un exemplar din ultimul volum al *Convorbirilor*.

Complimente respectuoase d-nei Negruzzi.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Vrei să publici pe *Pepelea*[2] într-unul din numerele verii?[2]

CĂTRE V. DAMIAN, PREȘEDINTELE „ROMÂNIEI JUNE" DIN VIENA

583

Gara Mircești, 5 iulie 1881

Sexagenarul [1] din Mircești mulțumește din inimă membrilor „României June" pentru urările ce au primit din parte-le și le dorește ani mulți fericiți, plini de roadă folositoare neamului românesc.

Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

584

Mircesti, 6/18 juillet 1881

Mon cher vieux,

Accepterais-tu la charge de ministre à Londres à la condition de ne pas te rendre à ton poste? Non... Comment peux-tu donc insister pour que j'accepte la Direction des Théâ-

tres [1] quand j'habite loin de Bucarest et que je suis presque toujours absent de cette ville? Mon amour propre, ma conscience même, ne me permettait pas de jouer le rôle d'un sir - ple mannequin et de laisser gérer par d'autres, quelqu'il serait, les affaires d'une institution aussi compliquée et aussi délicate que l'est celle de la Direction théâtrale? Je ne saurai pas fair plaisir à nos acteurs, endosser la responsabilité des sottises, des fautes qui se commettraient à l'abri de mon nom; aussi je refuse catégoriquement de te remplacer, alors que je ne puis, comme toi, prendre les rênes * en main et les tenir ferme et constamment, comme tu l'as fait pendant que tu dirigeais la boutique.

Mais il s'agit d'empêcher que le théâtre ne tombe entre les mains d'un Pascaly ou d'un Ventura etc.! Voici ce que je propose.

De tous ceux que je connais à Bucarest, le seul qui m'a paru interressé sérieusement au progrès de l'art dramatique c'est Pierre Gradisteano. Il est homme à mater les drôles, étant fort en gueule et a donner une bonne impultion au théâtre. Avec lui je m'entendrais parfaitement, ayant dejà longuement causé ensemble de la marche de l'art dramatique et nous étant trouvés parfaitement d'accord. C'est lui qu'il faudrait nommer directeur et les choses iront bien, j'en réponds... Hors de là, pas de salut.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 6/18 iulie 1881

Iubite prietene,

Ai primit tu sarcina de ministru la Londra cu condiția de a nu te duce la po tul tău? Nu ... Cum poți tu deci stărui ca să primesc direcția teatrelor [1] cînd locuiesc departe de București și cînd lipsesc mai tot timpul din acest oraș? Amorul meu propriu, conștiința chiar, nu mi-ar îngădui să joc rolul unui simplu manechin și să las să fie conduse de alții, oricare ar fi, afacerile unei instituții așa de complicate și de delicate cum este

* În original scris *reinnes,*

aceea a direcției teatrale? Eu nu voi ști să fac plăcere actorilor noștri, să duc în spate răspunderea pentru prostii, pentru greșeli care se vor face la adăpostul numelui meu; de aceea refuz categoric să te înlocuiesc, dacă nu îmi este cu putință, ca ție, să iau hățurile în mînă și să le țin zdravăn și neîntrerupt, așa cum ai făcut-o tu în timp ce conduceai dugheana.

Dar trebuie să împiedicăm ca teatrul să nu intre pe mîinile lui Pascaly sau ale unui Ventura etc.! Iată ceea ce propun.

Dintre toți cei pe care îi cunosc la București, singurul care mi-a părut serios interesat la progresul artei dramatice este Petre Grădișteanu. Este un om în stare să stăpînească pe caraghioși, fiind bun de gură, și să dea un bun avînt teatrului. Cu el m-aș înțelege foarte bine pentru că am vorbit adesea, pe îndelete, despre mersul artei dramatice, și ne-am înțeles întotdeauna. Pe el ar trebui să-l numiți director și lucrurile vor merge bine, pe răspunderea mea ... În afară de aceasta, nici o salvare.

Al tău,

V. Alecsandri

585

Mircesti, 6/18 juillet 1881

Cher vieux,

Je t'ai écrit à Vienne (Grand Hôtel) pour te dire que je refusais pour mille bonnes raisons la Direction des théâtres [1], et pour proposer cette direction à Pierre Gradisteanu. Celui-ci habite Bucarest, est fort en gueule, et s'intérresse plus que les autres Bucarestiens au progrès de l'art dramatique. Ayant souvent causé avec lui sur ce sujet, nous nous sommes trouvés complètement d'accord. Avec lui je pourrai toujours m'entendre, et toi aussi, j'espère, si nous continuons à faire partie du Comité. Accepte ma proposition et tout ira bien, j'en réponds.

T. à t.,

V. Alecsandri

Préfaire-tu Maiorescu à Gradisteano?

Mircești, 6/18 iulie 1881

Iubite prietene,

Ți-am scris la Viena (Grand Hôtel) pentru a-ți spune că refuzam pentru o mie de bune motive direcția teatrelor [1], și pentru a propune la această direcție pe Petre Grădișteanu. Acesta locuiește în București, este bun de gură și se interesează mai mult decît ceilalți bucureșteni de progresele artei dramatice. Vorbind adesea cu el despre acest subiect, ne-am găsit pe de-a întregul de acord. Cu el voi putea întotdeauna să mă înțeleg, și tu de asemenea, nădăjduiesc, dacă vom continua să facem parte din Comitet. Primește propunerea mea și totul va merge bine, pe răspunderea mea.

Al tău,

V. Alecsandri

Îți convine mai bine Maiorescu decît Grădișteanu?

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

586

Mircești, 9/21 iuli 1881

Domnul meu, [1]

În numărul 4 al *Portofoliului român* am citit o scrisoare a răposatului I. Voinescu [2] către ministrul plenipotențiar [3] al republicii franceze, cu data din 9/21 august 1848. Acest act istoric mi-au adus aminte că posed o mică colecție de articole de ziare și de scrisori lăsate mie în suvenir de Voinescu, și toate scrise cu mîna lui într-un album. Toate sînt foarte interesante în privința evenimentelor de la acea epocă, în care sărmanul nostru compatriot au avut un rol activ.

Am cunoscut mult pe bietul I. Voinescu şi sînt convins că el au suferit mai amar exilul de la 1848; lipsa în care trăia pe pămîntul străinătăţei, durerea ce simţea pentru nenorocirile patriei sale şi dorul sfîşiitor de copii au grăbit moartea acelui adevărat martir al patriotismului adevărat. Dacă vroiţi a publica în *Portofoliu* documentele istorice de care v-am vorbit, şi care sînt scrise în limba franceză, sînt gata a vi le comunica.

Aştept răspunsul d-voastre cu sperare că veţi primi propunerea mea [4]. Aş fi prea fericit de a aduce astfel un omagiu sincer lui I. Voinescu, unul din cei mai demni pionieri ai deşteptărei naţionale, unul din cei mai nobili reprezentanţi ai epocii memorabile de la 1848.

Primiţi, domnul meu, împreună cu felicitările mele pentru mult interesanta publicaţie ce aţi întreprins, asigurarea distinsei consideraţii.

V. Alecsandri

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

587

Mircești, 9/21 iulie 1881

Domnul meu,

Voi avea totdeauna mare mulţemire de a primi vizita d-voastră aice la Mircești, însă nu voi putea să vă dau lămuririle ce doriţi a avea. Vă sfătuiesc dar a vă adresa direct către dl. V. A. Urechia, ministrul Instrucţiei Publice, care, nu mă îndoiesc că vă va înlesni realizarea voinţei ce aveţi

de a vă înscrie la Universitate. Ministrul actual este iubitor de progres şi încurajează tinerii care aspiră a se lumina.

Primiţi, domnul meu, asigurarea considerării mele,

V. Alecsandri

CĂTRE GRIGORIU SILAŞI

588

Mircești, 12/24 iulie 1881

Domnul meu,

Mulţemind junelui nostru poet P. Dulfu [1] pentru graţiozitatea ce au avut de a-mi trimite opul său intitulat *Alecsandri Vasile müködése a Roman Iródalom térén* * (pe care, din nenorocire, nu-l pot ceti, necunoscînd limba maghiară), mă grăbesc a răspunde epistolei d-voastre din 16 iulie.

Printr-o fericită împrejurare, colegul nostru, d-l Iorgu Sion, aflîndu-se la Mircești cînd a mprimit pachetul d-voastră, d-lui a binevoit a se însărcina cu petiţiunea d-lui Dulfu pentru a o duce d-lui V. A. Urechiă, ministru actual al Instrucţiei Publice.

Domnul Sion va face toate demersurile necesare pentru obţinerea bursii cerute de tînărul poet şi vă va comunica rezultatul. Cît pentru mine, voi scrie direct d-lui ministru, adresîndu-i rugămintea ca să înlesnească d-lui Dulfu mijloacele de a-şi perfecţiona studiile literare într-o universitate din Franţa.

Voi fi prea fericit de izbîndă.

---

* *Activitatea lui Vasile Alecsandri pe tărîmul literaturii române* (limba maghiară).

În așteptarea ei, vă rog să primiți pentru d-voastre și pentru dl. Dulfu asigurarea distinsei mele considerații.

V. Alecsandri

CĂTRE V. DAMIAN, PREȘEDINTELE „ROMÂNIEI JUNE" DIN VIENA

589

Mircești, 12/24 iulie 1881

Domnule prezident,

La întoarcerea mea din Iași, am găsit pe biroul meu frumosul album ce mi-ați trimis din partea Societății „România Junâ" din Viena. Conținutul său mi-a produs o vie și profundă emoție.

A ajunge pe culmea dealului de unde omul începe a se pogorî pe cărarea ce duce spre mormînt, este un moment de tristă cugetare. În amurgul vieții, lumea se acoperă de un val melancolic, inima are presimțiri de pribegire și cuvîntul adio vine de se pune pe buze ca o pasăre cu glas amar.

Mulțumită însă „Junimei române" din Viena, al cărei glas tînăr, simpatic și înduioșător au salutat aniversarul meu sexagenar, simt o dulce mîngîiere în sufletu-mi. Și cînd privesc în urma mea, bătrînețele dispar, căci văd la poalele dealului o generație verde, generoasă, entuziastă, patriotică care ținteşte privirile sale tot în sus, și păşesc cu încredere către un viitor măreț.

Înainte, înainte, scumpă „Junime română!" Fie ca ultimii pași ce-mi rămîn de făcut să fie întovărășiți și susținuți de răsunetul faptelor tale triumfale.

Veteranul ce și-au îndeplinit datoria către Patrie admiră cu mîndrie legioanele tinere care îi succedează pe cîmpul luptei unde ele sînt chemate a culege lauri.

Domnule prezident, vă rog să dați citire acestei scrisori, iubților membri ai societății „Junimei române" din Viena,

și totodată să binevoiți a le exprima simțirile mele de afectuoasă recunoștință.

Al domniei-voastre devotat,

Vasile Alecsandri

CĂTRE V. A. URECHIA

590

[p. 12/24 iulie 1881] [1]

Iubite coleg,

Mă doare capul așa de tare, că nu pot să-ți scriu acum tot ce aș avea de scris; îmi rezerv dar plăcerea de a-ți trimite în curînd o epistolă mai lungă. Deocamdată profit de întoarcerea lui I[orgu] Sion la București, pentru ca să-ți comunic opinia mea asupra direcției teatrului [2]. Eu nu pot s-o primesc, căci nu pot să mă strămut în București pentru a conduce acea galeră ce se numește teatru și nu înțeleg a primi o sarcină atît de grea fără a mă consacra la conducerea ei. Fiind însă că mă interesez mult de arta dramatică, găsesc că singurul om care ar dirija teatrul fără părtinire, avînd totodată talentul de a-l apăra, este Petraki Grădișteanu.

Dacă ar primi direcția, m-aș putea foarte bine înțelege cu el și cred că tot Comitetul s-ar învoi, căci Grădișteanu iubește arta dramatică, au găsit și destule cunoștințe, pentru ca să dea o bună impulsiune teatrului. Am grăit... cu el despre această instituție și ne-am găsit de acord.

Cît pentru d. Ventura, cred că ambiția lui principală este ca să fantasească (?) *Peste Dunăre.* D-lui este jurnalist, rămîne juranalist și nu umblă după doi iepuri.

Al d-tale amic și coleg,

V. Alecsandri

CĂTRE EUFROSINA POPESCU

591

Mircești, 14 iulie 188!

Doamnă, [1]

Teatrul, cum știi foarte bine, se poate asemăna cu o navă expusă foarte adesea la furtuni. Căpitanul însărcinat să o conducă trebuie să fie totdeauna la postul său, lîngă cîrmă. Dacă el ar lipsi, echipagiul e gata să se revolteze și naufragiul devine inevitabil. Astfel fiind, cum aș primi o sarcină ce pretinde atîta răspundere, cu condițiunea ca eu să rămîn pe uscat, în timp ce nava ar pluti în largul mării?

Știi, sau mai bine zis vei ști, că nu pot să mă instalez la București, ca să-mi împovărez umerii cu direcția teatrului [2]. Acestea fiind zise, fac apel la bunul d-tale simț și la marea d-tale experiență în afacerile teatrale și întreb: *pot eu să-mi iau răspunderea unei funcțiuni pentru care îmi este cu neputință să mă consacru?*

Îmi pot eu expune numele la dreapta critică a persoanelor care ar fi în drept să mă facă responsabil cu persoana mea? Aceasta ar fi tot așa ca și cînd m-aș afla în China și aș face agricultură la Mircești. Știu că aș culege frumoasă recoltă!

Nu, doamnă, nu-mi cereți imposibilul; *nu* vă mulțumiți pentru locul de director numai cu un om de lemn, dacă voiți ca afacerile prea complicate ale Teatrului să meargă bine. Directorul trebuie să fie în contact zilnic cu personalul Teatrului și să vegheze necontenit la interesele lui. Așadar nu eu care apar așa de rar prin București voi comite incalificabila ușurință de a deveni un director norar *. În orice mă amestec, îmi place să fac eu însumi ceea ce îmi incumbă.

Iată pentru cc prefer să lucrez pentru teatru ca autor dramatic, și să las direcția acelora care pot să ție cu fermitate cîrma în mîinile lor.

În lipsa amicului meu Ghica, nu cunosc decît o singură persoană care ar fi în stare să-l înlocuiască. Am vorbit și cu

---

* Poate *onorar*.

d-nul Sion, care a venit să mă vadă și care a fost tot de părerea mea. Persoana aceea va primi oare? Vom căuta să aflăm.

Deocamdată te rog, doamnă, să crezi că regret de a nu putea răspunde la apelul ce-mi faceți. Sper că ai înțeles și că ai admis motivele mele și că nu vei avea nici o îndoială despre sentimentele ce-mi dictează această purtare în afacerea ce ne preocupă pe toți în acest moment.

Al d-tale prea devotat servitor,

V. Alecsandri

CĂTRE EDUARD HÜBSCH

592

Mircești, [a. 22 iulie] 1881 [1]

Mon cher Monsieur Hübsch, [2]

Dans le trajet de Bucarest à Mircesti, j'ai été continuellement persecuté par votre diable d'hymne national, *que je trouve admirable,* et j'ai essayé d'y adapter les paroles suivantes. Elles m'ont paru correspondre au caractère des divers passages de votre belle composition musicale. Voyez et jugez-en vous même en votre qualité de maestro. J'ai pensé ne pas faire plus de deux couplets l'un à l'adresse du Roi et le second à l'adresse du pays. Un troisième m'a paru superflu et de nature à produire une longueur, d'ailleurs j'aurais dû l'adresser à l'armée, et comme c'est l'armée qui est appelée à chanter l'hymne, elle aurait été exposée à célébrer ses propres hauts faits, *ce qui constitué un manque de modestie.* Si vous vouliez réimprimer votre hymne avec paroles, vous auriez le soin de mettre sur la première page:

L'hymne national roumain — Musique d'Edouard A. Hübsch — Paroles de X.

Tout à vous,

V. Alecsandri — 1881

I	II	
„Trăiască regele	Trăiască Patria	
În pace şi onor	Cît soarele ceresc	
De ţară iubitor	Rai vesel, românesc	Rai vesel, pămîntesc
Ş-apărător de ţară!	Fie-n veci el ferit	Fie-n veci depărtat
Fie domn glorios	De nevoi!	De nevoi!
Peste noi.	Fie-n veci locuit	Fie-n veci apărat
Fie-n veci norocos	De eroi!	De eroi !
În război!	O! Doamne sfinte	
O! Doamne sfinte,	Ceresc părinte	
Ceresc părinte,	Întinde a ta mînă	
Susţine cu a ta mînă	Pe ţara română!“	
Coroana română.		

P.S. Les variantes: *Rai vesel, pămîntesc,* et la strophe qui commence par: *Fie-n veci depărtat,* me semblent meilleures; c'est à vous à choisir d'après les convenances de la musique ... J'avais écrit d'abord:

„Rai vesel, pămîntesc
Ce poartă-un mare nume.

Mais dans l'adaptation des syllabes sous les notes, il falait écrire: *Ce poar-tă-un ma-re nu-me,* et ce malencontreux *tăun* me choquait un peu l'oreille. Il est vrai qu'on pourrait à la riguer écrire: *Ce poart-un ma-re nu-me,* et ce mode eviterait la cacophonie ... Bref, choisissez à votre guise ce qui vous convient le mieux.

Mircești, [a. 22 iulie] 1881 [1]

Iubite domnule Hübsch,

În drumul de la Bucureşti la Mircești, am fost tot timpul urmărit de afurisitul dumitale de imn naţional, pe care îl *găsesc minunat,* şi am încercat să-i adaptez cuvintele următoare. Ele mi s-au părut potrivite cu caracterul diverselor pasaje ale frumoasei dumneavoastră compoziţii muzicale. Priviţi şi judecaţi dumneavoastră înşivă în calitatea dumneavoastră de maestro. M-am gîndit să nu fac mai mult de două cuplete, unul la adresa regelui şi cel de al doilea la adresa ţării. Un al treilea mi s-a părut inutil

BIBLIOTECA — CENTRALĂ — UNIVERSITARĂ CLUJ-NAPOCA

și de natură a produce o lungime, de altfel ar fi trebuit să-l adresez armatei, și cum armata este aceea care este chemată să cînte imnul, ar fi fost expusă să-și celebreze propriile sale mari fapte, *ceea ce ar fi constituit o lipsă de modestie.*

Dacă ați vrea să reimprimați imnul dumneavoastră cu aceste cuvinte, veți avea grijă să puneți pe prima pagină:

Imnul național român — Muzică de Eduard A. Hübsch — Cuvinte de X.

Al dumitale,

V. Alecsandri — 1881

[.....]*

P.S. Variantele: *Rai vesel, pămîntesc,* și strofa care începe cu: *Fie-n veci depărtat,* mi se par mai bune. Dumneavoastră trebuie să alegeți după convenințele muzicii ... Scrisesem mai înainte:

„Rai vesel, pămîntesc
Ce poartă-un mare nume".

Dar la adaptarea silabelor sub note, ar fi trebuit scris: *Ce poar-tă-un ma-re nu-me,* și acest nefericit *tăun* mă supăra la ureche. Este adevărat că pînă la urmă s-ar fi putut scrie: *Ce poart-un ma-re nu-me,* și acest mod ar fi evitat cacofonia ... Pe scurt, alegeți după dorința dumneavoastră ceea ce vă convine mai bine.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

593

Mircesti, 22 juillet 1881

Monsieur,

Agréez mes remerciements pour l'hymne [1] que vous avez eu la gracieusité de m'envoyer et qui m'a beaucoup plus. Il est parfaitement adapté aux paroles et je suis certain

* Urmează cele două strofe ale imnului în limba română de la p. 751.

qu'il produira un grand effet, étant chanté en choeur avec accompagnement d'orchestre complet.

Ces paroles ont été écrites sur la musique de l'hymne national, exécuté par les bandes militaires et composé par Mr Hübsch, du temps du prince Couza.

Vous avez réussi, à votre tour, à exprimer parfaitement le caractère des divers strophes qui le composent.

Veuillez en agréer mes sincères compliments, ainsi que l'assurance de ma haute considération.

V. Alecsandri

Mircești, 22 iulie 1881

Domnule,

Primiți mulțumirile mele pentru imnul [1] pe care ați avut amabilitatea să mi-l trimiteți și care mi-a plăcut mult. Este foarte bine adaptat cuvintelor și sînt sigur că va produce un mare efect, fiind cîntat în cor cu acompaniament de orchestră completă.

Aceste cuvinte au fost scrise pe muzica imnului național executat de grupe de militari și compus de dl. Hübsch, în timpul prințului Cuza.

Ați izbutit, la rîndul dumneavoastră, să exprimați foarte bine caracterul diverselor strofe din care este compus.

Binevoiți să primiți sincerele mele complimente, precum și asigurarea înaltei mele considerații.

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

594

Mircești, 24 iulie 1881

Iubite Negruzzi,

Am scris la București ca să-mi trimeată manuscriptul lui *Pepelea,* [1] și păn-acum nu am primit nici un răspuns, nici

piesa. Voi mai reînnoi cererea mea astăzi, însă nu cred să obțin vreun rezultat până nu s-a numi un director al teatrelor în locul lui Ion Ghica, dus acum la Londra în calitate de ministru plenipotențiar. Mi s-au propus mie direcția [2] acelei galere, dar înțelegi că am refuzat cu entuziasm.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

CĂTRE TITU MAIORESCU

595

Mircești, 12 august 1881

Iubite coleg *,

Plecînd Ion Ghica la [Londra] **, direcția [1] teatrelor a rămas vădană. A umblat după ea un Marghiol, numit Ventura, însă au fost refuzat și, precum aflu, Marghiolul s-au retras în oarecare biurou a presii [2], clădit înadins pentru a-l adăposti.

Cine dar va lua cîrma în mînă? ... Eu nu pot, căci n-am brațul destul de lung pentru a ținea acea cîrmă la o distanță de un mare număr de kilometri. Nu ai consimți d-ta a înlocui pe Ion Ghica? Toți tovarășii d-tale de la Comitetul teatral ar fi prea fericiți dacă ai primi să iei direcția și bietul Urechia ar scăpa de o mare nedumerire.

Al d-tale amic și coleg,

V. Alecsandri

---

* Apostila lui Titu Maiorescu despre răspunsul negativ.

** În original este scris *București*, ceea ce este evident o greșeală a poetului.

596

Mircesti, 16/28 août 1881

Mon cher vieux,

Il y a si longtemps que je n'ai passé la frontière, moi qui jadis ... *ille ego* ... que je ne puis m'habituer à l'idée de voir un de mes amis faisant de navette entre Paris et Londres à plusieurs centaines de lieues de Mircesti. Mais *bun e Dumnezeu* ! Encore huit mois de patience et d'immobilité, et mes ailes auront repoussé, alors, ma foi, je vais m'en donner de ces courses interminables à travers les Etats de l'Europe, comme on disait du temps des passeports. En attendant, j'achève ma dernière année d'agriculture et je fais le marchand de blé. Celui que j'ai obtenu en l'an de grâce 1881 est magnifique et sans attendre des prix fabuleux, j'ai vendu à 2 375 francs le wagon. Cela me suffit pour m'aider à payer mes dernières dettes. Ouf ...

Pendant que tu joueras à l'ambassadeur [1] au sein de la perfide Albion, à quoi vais-je consacrer mon temps durant tout cet hiver? Aller assister aux séances du Sénat? Ma foi, non. Bucarest me semblerait trop vide, tu n'y es plus, le vieux Kneaz non plus, et il me faudrait mener la vie d'hôtel ... Donc, je me propose de demander un congé illimité et en cas de refus, de donner ma démission, afin d'être libre de mes mouvements ... quand je dis mouvements, c'est un lapsus que je commets, car mon intention est de me calfeutrer chez moi et de me livrer à quelque travail qui dure jusqu'au mois de mars, époque des séances académiques.

Le Théâtre, je l'abandonne à sa destinée. Quoiqu'il ait échappé à la direction de Ventura, il ne semble pas avoir une perspective de vitalité, car je ne vois pas qui pourra le diriger pour le mener à bon port. Gradisteano ayant refusé de s'en mêler, Madame Gradisteano aussi, j'ai pensé à Maïoresco [2], mais celui-ci a bien d'autres choses à faire que de se fourrer dans la galère théâtrale. Reste donc Conta [3], le beau Conta, le libidineux Conta ! Ce malheureux sera dévoré au bout de trois mois par les farceuses de la troupe et la direction s'en ira au panier. Il y a bien le vieux Sion ..., mais il

est trop prolifique et au bout de la saison théâtrale la partie féminine du corps des artistes serait affligé de rotondités tant soit peu compromettantes.

Arrive que pourra ... je ne m'en mêle plus.

Negruzzi a publié une de tes trois lettres [4] dans le no du 1-er août, et je pense qu'il continuera la publication des autres dans les nos suivants. Ja vais lui écrire aujourd'hui même pour le charger de t'envoyer les brochures des *Convorbiri* à Londres, Cornwall Gardens, no 77 S.W.

Tes occupations politiques te permettront-elles de donner suite à la rédaction de tes souvenirs? Il serait fort regrettable que tu renonces à la littérature. On le craint. Mais moi je ne le crois pas. Qui a bu boira !

Mille bonnes amitiés de la part de Pauline, de Marie et de Démètre.

Tout à toi de coeur,

V. Alecsandri

Mircești, 16/28 august 1881

Iubite prietene,

Este așa de mult de cînd n-am mai trecut granița, eu care altădată ... *eu acela* * ... încît nu mă pot obișnui cu ideea de a vedea pe unul dintre prietenii mei făcînd naveta între Paris și Londra la mai multe sute de leghe de Mircești. Dar *bun e Dumnezeu* **! Încă opt luni de răbdare și de nemișcare, aripile îmi vor crește, și atunci, pe legea mea, îmi voi oferi niște curse interminabile prin statele Europei, cum se spunea pe vremea pașapoartelor. În așteptare, termin ultimul meu an de agricultură și fac pe negustorul de grîu. Acela pe care l-am obținut în anul de grație 1881 este minunat și fără să aștept prețuri fabuloase, am vîndut cu 2 375 franci vagonul. Aceasta îmi este de ajuns pentru a-mi ajuta să plătesc ultimele datorii. Uf ...

În timp ce tu vei face pe ambasadorul [1] în sînul perfidului Albion, cum îmi voi folosi eu oare timpul în cursul acestei ierni? Să merg să asist la ședintele Senatului? Zău, nu. Bucureștiul mi-ar părea prea gol, tu nu mai ești acolo, nici bătrînul cneaz, și va trebui să duc viață de hotel ...

* În original, în limba latină.

** În original, în limba română.

Deci, îmi propun să cer un concediu nelimitat și, în caz de refuz, să-mi dau demisia, pentru a fi liber pe mișcările mele ... cînd spun mișcări, comit o greșeală, căci intenția mea este de a mă cuibări la mine acasă și de a mă consacra vreunei lucrări care să dureze pînă în luna martie, epoca ședințelor academice.

Teatrul îl las în voia sorții sale. Cu toate că a scăpat de direcția lui Ventura, nu pare să aibă o perspectivă de vitalitate, căci nu văd cine ar putea să-l conducă pentru a-l scoate la liman. Grădișteanu refuzînd să se amestece, doamna Grădișteanu de asemenea, m-am gîndit la Maiorescu [2], dar acesta are altceva mai bun de făcut decît să se bage în galera teatrală. Rămîne deci Conta [3], frumosul Conta, ușuraticul Conta! Acest nefericit va fi devorat după trei luni de către șmecherele trupei și direcția va ajunge la coș. Mai este bătrînul Sion ..., dar e prea prolific și la sfîrșitul stagiunii teatrale partea feminimă a corpului de artiști va fi cuprinsă de rotunjimi întrucîtva compromițătoare.

Întîmplă-se ce s-o întîmpla ... nu mă mai amestec.

Negruzzi a publicat una din cele trei scrisori [4] ale tale în numărul din 1 august și socot că va continua să publice pe celelalte în numerele următoare. Îi voi scrie chiar astăzi pentru a-l invita să-ți trimită broșurile *Convorbirilor* la Londra, Cornwall Gardens, nr. 77 S.W.

Ocupațiile tale politice îți vor permite să continui redactarea amintirilor tale? Ar fi foarte regretabil să renunți la literatură. Lumea se teme. Dar eu nu cred. Cine a băut va mai bea!

Salutări prietenești din partea Paulinei, a Mariei și a lui Dimitrie.

Al tău din toată inima,

V. Alecsandri

CĂTRE V. A. URECHIA

597

Mircești, 17 august 1881

Iubite coleg,

Nu știu dacă ai primit o scrisoare a mea în care te rugam să te gîndești la amicii noștri de la Montpellier cînd a fi o

zi cu ploaie de decorații? Dacă va răsări în fine o asemine zi, dă-mi voie a înscrie în numărul celor ploați și pe dl. Domenico Muti [1] din Napoli, care a adresat de mult Maiestăților-lor un album și o poezie.

*Cela leur fait tant de plaisir et cela nous coûte si peu**! zicea o damă mare pe timpul lui Ludovic XIV...

Cum rămîne cu direcția teatrelor? [2]

Al d-tale amic și coleg,

V. Alecsandri

CĂTRE LUCIE DUCA

598

Mircesti, 21 août 1881

Ma chère Lucie,

A mesure que se terminent les travaux agricoles, il me pousse des ailes qui ne demandent qu'à prendre leur vol du côté de Sïnaia. Je viens te demander de m'informer sur l'état de la température de vos hauts parages, afin que je puisse calculer le nombre de paletots dont je devrais me munir en cas de voyage. Je voudrais me loger à l'hôtel car je ne ferai qu'un court séjour aux pieds de Boucecia; y trouve-t-on des chambres à volonté ou bien faut-il s'y prendre d'avance pour ne pas être exposé de se loger à l'enseigne de la belle étoile?

Dans nos contrés nous jouissons de splendides journés d'automne, mais les soirées sont froides et les matinées aussi. Je m'en prive, comme tu le penses bien tout en déplorant ces anomalies atmosphériques.

Ta tante est fort occupée en ce moment avec le pesage et le chargement bu blé que j'ai vendu à bon prix.

Marie tapotte son piano quatre heures par jour et la petite Marguerite bavarde de façon à étourdir son grand'

* Aceasta le face atîta plăcere și pe noi ne costă așa de puțin!

papa. Je suppose que Clopotsel en fait autant de son côté, c'est pourquoi je te charge de l'embrasser tres fort de ma part. N'oublie pas Georges.

Ta maison doit être presque prête. On en dit des merveilles.

Si tu trouve, une occasion favorable je te prie de déposer mes hommages respectueux aux pieds de S. Majeste, notre gracieuse souveraine.

Ton oncle affectioné,

V. Alecsandri

Mircești, 21 august 1881

Scumpa mea Lucie,

Pe măsură ce se termină lucrările agricole îmi cresc aripi care nu cer decît să-și ia zborul înspre Sinaia. Îți cer să mă informezi asupra stării temperaturii de pe înaltele voastre meleaguri, astfel încît să pot să socotesc numărul de paltoane cu care ar trebui să mă înarmez în caz de călătorie. Aș dori să locuiesc la hotel pentru că nu voi rămîne decît scurt timp la picioarele Bucegilor; se găsesc camere după dorință sau trebuie să te îngrijești din vreme pentru a nu fi expus să locuiești la firma sub cerul liber?

Pe meleagurile noastre ne bucurăm de zile de toamnă minunate, dar serile sînt reci și diminețile asemenea. Mă feresc, cum bine îți închipui, deplîngînd aceste anomalii atmosferice.

Mătușa ta este foarte ocupată în timpul acesta cu cîntărirea și încărcarea grîului pe care l-am vîndut cu un preț bun.

Maria cîntă la pian patru ore pe zi și mica Margareta ciripește atît cît să năucească pe bunicul său. Bănuiesc că și Clopoțel, la rîndul său, face la fel, de aceea te însărcinez să-l îmbrățișezi foarte tare din partea mea. Nu-l uita pe Georges.

Casa ta trebuie să fie aproape gata. Se spun minuni despre ea.

Dacă găsești o împrejurare potrivită, te rog să depui omagiile mele respectuoase la picioarele Majestății-sale, grațioasa noastră suverană.

Unchiul tău iubitor,

V. Alecsandri

CĂTRE TITU MAIORESCU

599

Mircești, 21 august 1881

Iubite domnule Maiorescu,

Înțeleg foarte bine motivele pentru care nu puteți primi direcția teatrelor și le aprobez cu atît mai mult, că însumi mă găsesc în acelaș caz ca și d-voastră. Prin urmare, să sperăm că Dumnezeul românilor se va îngriji și de arta dramatică și să ne căutăm de treabă.

Am scris d-lui Urechia în privirea decorării d-lor Wilhelm Friederich și Eduard Engel *. Sper că Ministerul nostru de Culte și de Instrucție Publică va interveni pe lîngă M.s. regele în favoarea recomandaților d-voastre.

Cu cea mai sinceră afecțiune, al d-voastră,

V. Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

600

Mircești, 24 august 1881

Moș Pisoi,

Am aflat năzbuțiile care le-ai făcut la Slănic, dar nu m-am mirat căci tinerețea-i tinerețe și trebuie să dea mugur. Acum însă că te-ai întors acasă ca să mictuiești ștrengăriile de la Slănic, cred că după ce te-i odihni, te-i duce la Ruginoasa să vezi pe Doamna, care dorește să te vadă. Cu această ocazie,

* Apostila lui Titu Maiorescu despre străinii amintiți care publicaseră în revista lor *Magazin für die Literatur des Auslandes* articole bune despre liiteratura română.

sper că și Mirceștii va avea fericirea să te ospăteze. Paulina te așteaptă cu alivenci.

Pe cînd erai absent madam Pizozki ne-au cerut semințe de rapiță. Ne-am grăbit a-i expedui cîteva oca prin drumul-de-fier, însă nu știm dacă le-au primit. Oricum, te însărcinăm să arăți soției tale afectuoasele noastre complimente și să săruți pe Alecsandrel din partea noastră.

Frățești îmbrățișări,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

601

Mircesti, 8 sept. 1881

Cher vieux, je t'avoue que dans le premier mouvement, dominé par un sentiment egoïst, j'ai été furieux de te voir quitter Bucarest et le Sénat, et le théâtre, et l'Académie etc. Plus tard, cependant, revenant à des sentiments meilleurs, j'ai approuvé la sage résolution que tu avais prise, de te retirer pour quelque temps de la pétoudière, * soi-disant politique, dans laquelle les Costinesco, les Stolojan et Cie cuissent avec tant de succès. Le contact des gens qui sont toujours obligés de se laver les mains et qui ne le font pas, est un contact qui répugne aux hommes de notre génération.

Ton fils, Démètre, dans une de ses visites à Mircesti, m'a annoncé la vente de Boldou, ainsi que celle de la forêt d'Aiud-Bondy, [1] cette nouvelle m'a grandement réjoui, malgré les pertes, assez considérables, que tu as dû subir dans ces deux affaires. A l'instar des bons capitains, tu as sacrifié une partie du chargement pour sauver le navire, or, après la tempête tu avais bien le droit de te reposer dans un port hospitalier.

* Cuvînt necunoscut, probabil inventat de poet.

En Angletère, tu te trouve en pays de connaissences, tu pourra donc mieux que tout autre t'occuper efficacement et aventageusement des intérêts de notre pays. Grâce à ton intervention auprès des hommes d'état de Londres, la question du Danube [2] recevra, je l'espère, une solution contraire aux prétentions de l'Autriche, et après avoir conduit à bonne fin cette affaire épineuse, les loisirs ne te manqueront pas pour donner suite à la rédaction de tes souvenirs... Tes lettres ont attiré l'attention et eveillé l'intérêt des lecteurs, car elles soulèvent le voile qui cache le passé *d'hier* aux yeux de la nouvelle génération. En se complétant, elles acquéréront l'importance d'une véritable chronique où l'on apprend la vérité sur les événements ainsi que sur les hommes qui y ont pris part dans les 40 dernières années. Je suis très heureux que nous ayons eu l'idée d'entamer cette correspondance retrospective et je te promets de t'envoyer plusieurs réponses dans le courant de l'hiver. Après avoir payé mes dettes sonnentes, il me sera facile à m'acquitter de mes dettes épistolaires.

Mes embarras d'argent et les préocupations morales qui en découlent ont été cause que j'ai perdu toute une année de travail litteraire, or maintenant, que je suis parvenu à chasser les vendeurs du Temple, autrement dit à extirper de ma peau le dernier créancier, je veux, respirant à l'aise, enfourcher de nouveaux ma bonne plume de Tolède. L'hiver venu et mes fenêtres calfeutrées je m'installe à mon bureau et je ne m'en décolle plus jusqu'au mois de mars, époque ou les séances de l'Académie m'appelleront à Bucarest. Quant au Sénat ... s'il veut biens m'accorder un congé illimité, nous resterons en bon termes, dans le cas contraire, je le prierai d'agréer ma démission avec l'assurance de ma considération très distinguée.

Mais le théâtre? diras-tu. Le théâtre je ne l'abandonnerai pas comme auteur dramatique, mais comme membre du comité, c'est autre chose. Je ne saurais aller m'installer à Bucarest et interrompre mes travaux littéraires pour le plaisir de jouer aux chiens de faiance avec Stancesco, Buesco et Sion. Toi, absent, la Direction deviendra un vrai gâchis et en fait de gâchis, j'en sors à peine. Assez comme cela. Encore plusieurs mois de patience et je pourrai faire comme

les cigognes qui viennent de partir, hélas, pour une autre patrie. Alors je reprendrai mon baton de pélerin pour aller me retremper aux grandes sources de la vraie intelligence. Aussi bien, je commence en avoir par dessus les épaules de ce climat *eminamente propice* et de ce terrain *eminamente fertile*, comme dit notre collégue Aurelian. J'ai besoin de changer d'air et d'hommes, et ma foi, si le Roi me proposait une mission comme la tienne, dans un pay doté d'un ciel clément, je crois que je ne me ferais pas tirer l'oreille... Mais, comme sous le règne de la *hidoasa pocitură* une pareille proposition ne me sera jamais faite, je compte, à partir du printemps prochain, pérégriner à mes frais partout où je trouverai de beaux sites, de belles plages, pas de vent et pas trop de descendants de Trajan. Il n'est donc pas impossible que j'aille un jour te relancer à Cornwalle Gardens, 77 S.W. En attendant, écrivons-nous le plus souvent, se sera toujours cela de gagné sur la distance qui nous sépare.

Amitiés de la part de ma petite colonie.

T.à t.,

V. Alecsandri

Mircești, 8 sept. 1881

Iubite prietene, îți mărturisesc că la început, stăpînit de un sentiment egoist, am fost furios văzîndu-te că părăsești Bucureștiul și Senatul, și teatrul, și Academia etc. Mai tîrziu, totuși, întorcîndu-mă la sentimente mai bune, am aprobat înțeleapta hotărîre pe care o luaseși, de a te retrage pentru cîtva timp din * așa-zisă politică, în care Costineștii, Stolojanii și Comp. clocesc cu așa de mare succes. Contactul cu oamenii care sînt mereu obligați să-și spele mîinile și care nu o fac, este un contact care face silă oamenilor din generația noastră.

Fiul tău, Dimitrie, într-una din vizitele sale la Mircești, mi-a anunțat vînzarea moșiei Boldu, ca și pe aceea a pădurii Adjud-Bondy, [1] această veste m-a bucurat foarte mult, cu toate pierderile, destul de serioase, pe care a trebuit să le înduri în aceste două afaceri. În felul bunilor căpitani, tu ai sacrificat o parte din încărcătură pentru a salva corabia, or, după furtună aveai dreptul să te odihnești într-un port ospitalier.

* Cf. aici p. 761 subsol.

În Anglia, te găsești la tine acasă, vei putea, deci, mai bine decît oricare să te ocupi cu bune rezultate și avantaje de interesele țării noastre. Datorită intervenției tale pe lîngă oamenii de stat ai Londrei, chestiunea Dunării [2] va primi, o nădăjduiesc, o soluție diferită de pretențiile Austriei, și după ce vei fi condus cu bine pînă la capăt această afacere spinoasă, timpul liber nu-ți va lipsi pentru a duce mai departe redactarea amintirilor tale ... Scrisorile tale au atras atenția și au trezit interesul cititorilor, căci ele ridică un văl care ascunde trecutul *de ieri* ochilor noii generații. Completîndu-se, ele vor cîștiga importanța unei adevărate cronici din care se află adevărul despre faptele, cît și despre oamenii care au luat parte la ele în ultimii 40 de ani. Sînt foarte bucuros că am avut amîndoi ideea de a începe această corespondență retrospectivă și îți făgăduiesc să-ți trimit mai multe răspunsuri, în cursul iernii. După ce îmi voi plăti datoriile de bani, îmi va fi ușor să-mi plătesc datoriile epistolare.

Greutățile mele bănești și preocupările morale care rezultă din ele au fost cauza că am pierdut un întreg an de muncă literară, ori acum, cînd am izbutit să izgonesc pe negustori din Templu, altfel spus să scot din pielea mea pe ultimul creditor, doresc ca, respirînd în liniște, să încalec iar pe bunul meu condei de Toledo. Iarna odată venită și ferestrele mele astupate, mă așez la biroul meu și nu mă mai dezlipesc pînă în luna martie, epocă în care ședințele Academiei mă vor chema la București. Cît despre Senat ... dacă vrea să-mi acorde un concediu nelimitat, vom rămîne în termeni buni, în caz contrariu, îl voi ruga să primească demisia mea cu asigurarea distinsei mele considerații.

Dar teatrul? vei spune tu. Teatrul nu-l voi părăsi ca autor dramatic, dar ca membru al Comitetului, asta este altceva. Nu voi putea să mă duc să mă instalez la București și să întrerup lucrările mele literare pentru plăcerea de a ne arunca priviri furioase * Stăncescu, Buescu și Sion. Tu lipsind, direcția va deveni o adevărată încurcătură și în privința încurcăturii abia am ieșit din ea. E de ajuns. Încă cîteva luni de răbdare și voi putea face ca berzele care tocmai au plecat, vai! pentru o altă patrie. Atunci îmi voi lua bastonul de pelerin pentru a merge să mă cufund din nou în marile surse ale adevăratei inteligențe. De altfel, începe să-mi ajungă pînă peste cap această climă *eminamente propice* ** și acest teren *eminamente fertile* ***, cum spune colegul nostru Aurelian. Am nevoie să schimb aerul și oamenii, și pe legea mea dacă regele mi-ar propune o misiune ca a ta, într-o țară dăruită cu un cer blînd, cred că nu mă voi lăsa rugat ... Dar, cum sub domnia *hidoasei pocituri*, o asemenea propunere

* Cf. p. 509 subsol.

, * În original, în limba română.

nu-mi va fi făcută niciodată, socotesc ca, începînd din primăvara viitoare să încep să colind pe cheltuiala mea peste tot pe unde voi găsi priveliști și plaje frumoase, fără vînt, și cu cît mai puțin descendenți ai lui Traian. Nu este deci cu neputință ca să vin într-o zi să te deranjez la Cornwall Gardens 77 S.W. Pînă atunci, să ne scriem cît mai des, va fi un cîștig față de distanța care ne desparte.

Amiciții din partea micei mele colonii.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

602

Mircesti, 16 sept. 1881

Monsieur,

Je vous * remerci pour la nouvelle composition musiquale que vous avez eu la gracieusité de m'envoyer. Je regrette toutefois, de ne pouvoir vous dire mon sentiment à son égard, n'ayant personne à ma disposition qui sache me la faire apprecier. Ma fille est absente de Mircesti et son piano reste muet, car pour ma part, hélas! je ne sais jouer d'aucun instrument.

Quoiqu'il en soit, Monsieur, je suis convaincu du mérite de votre oeuvre, l'en jugeant par vos précédentes compositions, et je me propose, à la première occasion favorable, de faire exécuter votre hymne, afin d'en gouter l'harmonie autrement que par l'imagination.

Veuillez, en attendant, Monsieur, agréer avec mes remerciements l'assurance de ma considérations très distinguée,

V. Alecsandri

* Repetat *vous*.

Mircești, 16 sept. 1881

Domnule,

Vă mulțumesc pentru noua compoziție muzicală pe care ați avut amabilitatea să mi-o trimiteți. Îmi pare rău, totuși, de a nu putea să vă spun impresia mea despre ea, neavînd pe nimeni la dispoziție care să știe să mă facă să o prețuiesc. Fiica mea lipsește din Mircești și pianul său stă mut, căci, în ce mă privește, vai! nu știu să cînt din nici un instrument.

Oricum ar fi, domnule, sînt convins despre meritul operei dumneavoastră, judecînd-o după compozițiile de mai înainte, și îmi propun, la prima ocazie favorabilă, să fac să se execute imnul dumneavoastră, pentru a-i gusta armonia în alt fel decît prin imaginație.

Binevoiți, pînă atunci, domnule, să primiți împreună cu mulțumirile mele asigurarea distinsei mele considerații,

V. Alecsandri

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

603

Mircești, 16 sept. 1881

Iubite domnule Florescu,

Regret mult că fratele meu nu au avut la îndămînă *Cînticul lui Bonaparte* [1] pentru ca să vi-l dea; eu însumi l-am căutat printre nămolul meu de hîrtii, dar nu l-am găsit. Voi fi poate mai cu noroc altă dată; pînă atunce, însă, publicați cînticul în proză, așa cum l-ați tradus, din traducerea lui Voinescu; vi l-am expediat chiar astăzi cu oarecare mici îndreptari.

Cît despre *Cîntarea României* a lui A. Russo, voi scrie surorei [2] sale ca să binevoiască a-mi comunica manuscriptul ce posedă și sper a vi-l comunica la rîndul meu, pentru ca să faceți studiul comparativ ce ați proiectat. Acest studiu, nu

mă îndoiesc, va fi foarte interesant pentru lectorii *Portofoliului*. E bine ca să readucem în ochii generației de astăzi imaginele acelor oameni care au pus umărul la urnirea carului din hăugaș și s-au retras în mormînt după ce au văzut carul pe calea bună.

A. Russo au fost din numărul lor. Spirit viu, cultivat, inimă nobilă și generoasă, talent unit cu modestie, el ar fi produs multe scrieri frumoase dacă moartea nu l-ar fi secerat ca pe mulți dintre contimpuranii lui.

Îmi faceți grațioasa propunere de a republica articolul meu din *Revista română*. [3]. Această propunere îmi convine, însă cu condiția ca să termin articolul. Voi cerca, dar, într-o zi a mă pune pe lucru, dacă mă va vizita strechia scrisului și mă voi putea despărți de sfînta lene, cu care țin casă bună de un an de zile.

Decizia ce ați luat de a nu luneca pe povărnișul polemicei este foarte înțeleaptă. Polemicele așa-zise literare, din țara noastră, produc puțină lumină și mult venin.

Primiți asigurarea stimei afectuoase ce vă păstrez,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

604

Mircești, 17 sept. 1881

Iubite Negruzzi,

În sfîrșit am căpătat o copie de pe manuscriptul lui *Pepelea* [1], dar în ce hal! vei judeca însuși ... E de mirat cum să aibă direcția un asemenea copist! Am făcut îndreptări pre cît am putut; acum dacă tot voiești ca să publici această piesă în *Convorbiri*, încredințează volumul alăturat unui zețar inteligent și, Doamne-ajută!

Ce zici de iarna timpurie care ne-au căzut pe cap? *Clima eminamente* (sic) *propice*! după spusa lui Aurelian.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

605

Mircești, [între 18—20 septembrie 1881] [1]

Iubite Negruzzi,

Îți mai trimit o piesă [2] care s-a jucat cu mult succes în iarna trecută la București, însă tot așa de prost copiată ca și *Pepelea*. Dacă îți convine, public-o în *Convorbiri*, fără nume de autor. Un simplu X e suficient.

La caz contrar, ai bunătate a da piesa lui Lukian pentru beneficiul lui, cu condiția ca să nu puie numele [3] meu pe afiș, dacă ar afla că e făcută de mine.

Aștept răspunsul d-tale și te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE V. I. SOCEC

606

Mircești, 20 sept. 1881

Domnule Socec,

Vă rog să binevoiți a trimite prin poștă un exemplar al operilor mele la adresa d-lui Alexandru Șuțu [1] în Iași. Veți trece costul în socoteala mea.

Primiți asigurarea dinstinsei mele considerații,

V. Alecsandri

607

Mircești, 24 sept. 1881

Iubite Lascăr,

După dorința ce ai exprimat soției mele, îți trimit inscripția [1] de pe vasul de bronz ce mi s-au oferit la Montpellier pentru *Cîntul gintei latine.* Iat-o:

De o parte figurează cu litere de aur cuvintele:

Surge Luce

De cealaltă parte, în litere mai mici, este scris:

La raça en cara nia
A dins del vell casal
La canço del Lletti

Ai cerut și portretul lui Negri, însă nu-l posed în exemplar mic. Singurul ce am este o fotografie de mărime naturală și o păstrez ca pe un obiect de mare preț, căci o parte a inimii mele este legată de acel suvenir.

Te sfătuiesc deci să te adresezi la sora lui Negri, d-na Catinca Negri, sau la d-na Zulnia Sturza [2], pentru ca să capeți un exemplar de portretul fratelui lor. Cred însă că l-ai putea găsi chiar la cumnata d-tale, princesa Aglaé [3].

Sînt foarte doritor să te văd și dacă frigul și vîntul nu mi-ar fi dușmani neîmpăcați, m-aș repezi la Răducăneni, unde am petrece împreună ore foarte plăcute. Am avea multe de grăit atît despre trecut, cu frumoasele aduceri-aminte ale tinereții, cît și despre prezent, cu pacatoasele lui micșurimi și lupte de partide.

Am avut mari necazuri în anii cei doi din urmă cu niște datorii ce le făcusem pentru ca să îndatoresc rude și prieteni, și în timpul acesta nu am avut mintea dispusă la lucru, acum însă, slavă Domnului, am scăpat de toată încurcătura, mă găsesc liber și independent și fac proiecte de călătorii pentru ca să mai revăd locurile calcate de mine în acea epocă fericită a vieții, cînd totul mi se arăta sub un prestigiu încîn-

tător. Am nevoie de soare și de priveliștea mării, unul să-mi încălzească sîngele, cealaltă să-mi legene închipuirea. În aceste condiții cred că aș mai produce vreo operă care să aducă mulțumire amicilor mei.

Oricum să fie însă, îi rog să nu mă deie uitării și cînd îi va ierta vremea, să se gîndească la sehastrul din Mircești.

Te îmbrățișez frățește,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

608

Mircești, 26 sept. 1881

Iubite Negruzzi,

M-am bucurat că n-ai fost un pierde-vară ca mine și că ai tradus ..., fie chiar în versuri albe, pe *Don Carlos* a lui Schiller. Cu timpul sper că vom poseda în limba română tot teatrul clasic german, o adevărată comoară!

Îmi spui că Maiorescu au reînviat pe lumea literară după opt ani de catalepsie. Cu atîta mai bine și pentru literatura noastră, și pentru el! Un om ca dînsul, învățat, elocvent, deștept, cugetător și de gust, este menit a aduce mari foloase tinerimii, atît prin scrierile, cît și prin graiul lui. Să ne felicităm dar de reînvierea ilustrului orator, care știe a combate atît de aspru beția cuvintelor.

Mulți chemați, dar puțini aleși! ... Această maximă se poate aplica la toate generațiile ce se succed. Din elementele tinere care dau puține roade astăzi, cine știe dacă n-am videa ieșind o mînă de oameni-vengheri de marfă bună? Să nu desperăm, ci să urmăm a le arăta calea ... Sufletele june se obosesc de cinism și se revoltă cîteodată în contra lui; atunci ele aspiră a reintra în lumea ideală, căci care om nu sufere măcar o dată în viață de nostalgia frumosului!

Ion Ghica va continua șirul scrisorilor lui, însă cu totul afară din domeniul politic. Acele două care tratează despre *Egalitate* și *Libertate* [1] au fost făcute cu scop și de varietate și de a proba cum înțelegeau libertatea și egalitatea oamenii generației cărunte.

Fratele meu a promis să devie corespondentul *Convorbirilor*! Mă bucur de această hotărîre a lui, însă am să-l îndemn și eu din parte-mi ca să se ferească de politică, politica fiind filoxera literaturii.

Cît pentru mine, iubitul meu coleg, am legat condeiul de gard! ... Întreaga vară am petrecut-o cu ocupări agricole și cu plăți de datorii. Slavă Domnului! Acum sînt liber, liberat și de moșie, pe care am arendat-o, și de creancieri, pe care i-am ghiftuit de bani. Sper dar că în iarna ce vine, închizîndu-mă ca un culbec în căsuța mea, voi reuși a mă acăța de poalele muzei ... Ce trînteală am de gînd să-i dau! Avusesem proiectul a pleca în străinătate spre a căuta un colț de pămînt scăldat în soare, însă și anul acesta mă voi mulțemi cu soarele din sobă ... La martie voi merge să asist la lucrările Academiei și la 1 mai voi pleca.... Unde? ... Unde m-or duce ochii și pe cît timp pînzele pungii vor fi umplute.

E timp să mai ies în lume ... Orizonul de la Mircești a început a-mi părea cam îngust, și soarele României cu nasul degerat de frig.

N-ai avea curagiul să te abați pe aice cînd te vei duce la Cameră singur? Mi-ar face mare plăcere.

La revedere și mii de complimente afectuoase d-nei Negruzzi.

Al d-tale amic,

V. Alecsandri

Fă cu *Pepelea* și cu *Sfredelul dracului* [2] ce-i găsi de cuviință. Ți le-am trimis numai și numai pentru că mi le-ai cerut. Dacă însă s-ar înjgheba o trupă în Iași, aș dori să dai *Sfredelul dracului* (fără nume de autor) [3] ca să se joace.

609

Mircești, 26 sept. 1881

Cher ami,

C'est bien aimable à vous de m'avoir averti de votre présence à Bucarest, cette bonne nouvelle hatera mon arrivée dans la capitale. Je compt partir lundi pour Galatz, où je m'arrêterai toute la journée de mardi pour affaires, et mercredi je prendrai le train pour ... l'hôtel Broft.

Espérons que jusqu'alors le soleil se décidera de mettre le néz à la fenêtre sans crainte de le sentir geler.

Dans nos parages il se pavane majestueusement dans le ciel depuis trois jours, afin de soutenir, sans doute, la réputation de nos automnes. Nous en profiterons pour cueillir le maïs, c'est à dire ce qu'il en reste, à la suite des ravages faits par les vers.

Un mauvais plaisant, dans le but de me consoler, me soutenait, l'autre jour, que je devais être fier de ma récolte puisqu'elle faisait des vers comme moi et des vers alexandrins encore. C'était à table, j'ai manqué lui jeter mes verres à la tête.

Enchanté, pour tout le monde, cher ami, que vous ayez accepté le poste de commisaire général roumain .. un post lorgné avec amour par beaucoup d'amateurs de *gecheft*. Grâce à vous, justice sera faite à chacun selon son droit, et quant aux mécontents, s'il y en aura, on les invitera poliment, d'aller se promener. Mais aurez-vous terminé dans deux mois de debrouiller l'amas de prétentions qui ont surgi depuis la guerre de Bulgarie?

Je le souhaite pour votre tranquilité et surtout pour vos travaux académiques. Les heures de travail d'un homme de lettres, particulièrement d'un fureteur enragé comme vous, n'ont pas de prix.

Quoiqu'il en soit, je ne saurai vous répéter combien je me fais une fête de vous trouver à Bucarest, en votre double

qualité d'ami et de *para-froid*. Passez-moi ce néologisme, il m'a été inspiré par l'assurance qui me donne de me garder contre les intempéries de notre climat *eminamente propice* (style Aurelian). Ainsi à bientôt tous à vous,

V. Alecsandri

Mircești, 26 sept. 1881

Iubite prietene,

Foarte amabil din partea dumitale că m-ai anunțat de prezența-ți în București, această bune veste va grăbi sosirea mea în capitală. Socotesc să plec luni la Galați, unde mă voi opri toată ziua de marți pentru afaceri, și miercuri voi lua trenul pentru ... hotelul Brofft.

Să sperăm că pînă atunci soarele se va hotărî să scoată nasul la fereastră fără teama de a se simți înghețat.

Pe meleagurile noastre, de trei zile, se înfățișează maiestuos pe cer, pentru a susține, fără îndoială, renumele toamnelor noastre. Vom profita pentru a culege porumbul, adică ce a mai rămas din el, în urma devastărilor făcute de viermi.

Un glumeț, în scopul de a mă consola, îmi susținea, în ziua trecută, că trebuia să fiu mîndru de recolta mea pentru că făcea versuri ca și mine și încă versuri alexandrine. Eram la masă, puțin a lipsit să nu-i arunc cu paharele * mele în cap.

Încîntat, pentru toată lumea, iubite prietene, că ai primit postul de comisar-general român ... un post vizat cu dragoste de mulți amatori de *gheșeft* **. Datorită dumitale, se va face dreptate fiecăruia după dreptul său, cît despre nemulțumiți, dacă se vor găsi, vor fi poftiți cu politețe să se ducă să se plimbe. Dar vei termina dumneata în două luni să descurci grămada de pretenții care au apărut după războiul din Bulgaria?

O doresc pentru liniștea dumitale și, mai cu seamă, pentru lucrările dumitale academice. Orele de lucru ale unui om de litere, mai cu seamă ale unui cercetător înverșunat ca dumneata, nu au preț.

---

* În limba franceză, joc de cuvinte pe omonimele *vers* = versuri, *vers* = viermi și *verres* = pahare.

** În original, în limba română cu ortografie franceză.

Oricum ar fi, nu pot să-ți repet ce sărbătoare îmi fac din a te găsi la București, în dubla dumitale calitate de prieten și de *para-frig*. Trece-mi cu vederea acest neologism, mi-a fost inspirat de asigurarea pe care mi-o dă de a mă păzi de intemperiile climatului nostru *eminamente propice* * (stil Aurelian). Deci pe curînd și al dumitale,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

610

Mircesti, 1-er oct. 1881

Cher vieux,

La description que tu m'as faite de Brighton et de sa propreté et de la belle situation au bord de la mer et de la vie agréable que l'on y mène a réveillé mes instincts de nomade. Je voudrais donc me trouver transporté subitement par la baguette d'une fée auprès de toi et me retremper dans ce milieu civilisé qui se refuse au bruit de nos petites luttes de parti. Heureux pays! qui ignore les noms de nos grands hommes de jour, et qui ne s'occupe guère des faits et gestes d'un Stolojan, d'un Costinesco et d'autres faiseurs *ejusdem farinae*.

Tu te sens un autre homme, n'est-ce pas, en présence de ce vaste mouvement de l'humanité dans les domaines de la science, de l'industrie, de commerce, des beaux-arts, de la haute littérature etc. qui ouvrent de si larges horizons à la pensée? Rien qu'à voir les milliers de navires qui sillonnent la mer et se rendent aux quatre coins du monde, c'est un spectacle qui étonne, qui enchante, qui absorbe et qui

* În original, în limba română.

fait oublier le mouvement incohérent des *birjas* détraquées de Bucarest ! Oui, certes, il doit faire bon vivre à Brighton et je te félicite de t'y trouver et de sentir la douce sensation d'un bain de propreté au sortir d'une cloaque.

Au printemps, je me paierai ce luxe sur mes petits revenus, car il y a trop longtemps que je vis à l'étouffée au milieu de mes embarras financiers. Ma récolte de blé m'a permis de payer ma dernière grossed ette ; il ne me reste plus à acquitter que de petites sommes dont je serai débarrassé par ma chétive récolte de maïs. Et alors, vogue la galère ! Adieu, Mircesti, Sénat, Académie, et pour au moins deux ans ; il me faudra cela pour me décrasser. En attendant je vais tâcher de consacrer mon hiver à quelque travail dont je puisse être satisfait ; c'est pourquoi j'ai donné ma démission du comité théâtral et je me propose de retirer également du Sénat dans le cas où mes collègues se refuseront à m'accorder un congé illimité.

Mon intention étant de quitter le pays au mois de mai, je ne me rendrai à Bucarest que pour la session académique. Peut être y viendras tu pour nous présider et cette idée m'agrée parfaitement.

Quant à faire des démarches pour obtenir une agence quelconque, je ne l'essaierai même pas, et cela pour deux raisons ; la première c'est qu'il me répugne de quêter pour moi ; la seconde c'est que la *hidoasa pocitură* saisirait avec bonheur cette occasion pour me porter un coup de jarnac. Cet individu cherchera toujours à se venger de moi pour l'avoir stigmatisé, je lui reconnais moi-même ce droit de représailles, et par conséquent, je me garderai bien de lui fournir des armes. Quand le pays aura besoin de mes services, il m'appellera, comme il l'a fait à ton égard, mais chercher à m'imposer ? Non !

Depuis ton départ, les *Convorbiri* ont publié deux de tes lettres. La dernière, qui traite de l'*Egalité* [1], a été reproduite par le *Timpul* ; les autres paraîtront prochainement. On en demande ! Prends ta plume !

Notre fameux automne, *eminamente propice*, nous fait faux bond. Le misérable se laisse chasser par un hiver précoce, au grand détriment de nos vignes et de nos champs de maïs. Il a neigé ces jours derniers et depuis j'ai endossé mon peltot no. 3. Bientôt la fourrure !

Rien de saillant en politique si ce n'est les promenades de nos ministres à l'étranger pour raison de santé! Règle générale: quand le pays est malade, les hommes d'Etat vont aux eaux.

Marie et mon gendre ont quitté Mircesti pour aller prendre leurs quartiers d'hiver à Jassi. Pauline est comme toujours très affairée, elle t'envoie mille bonnes amitiés.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 1 oct. 1881

Iubite prietene,

Descrierea Brightonului pe care mi-ai făcut-o, a curățeniei sale, a frumoasei poziții pe malul mării și a vieții plăcute care se duce acolo a trezit instinctele mele de nomad. Aș vrea deci să mă aflu transportat deodată, cu ajutorul nuielușei unei zîne, alături de tine și să mă cufund din nou în acest mediu civilizat care se ține departe de zgomotul micilor noastre lupte de partid. Fericită țară! care nu cunoaște numele marilor noștri oameni ai zilei și care nu se ocupă deloc de faptele și gesturile unui Stolojan, unui Costinescu și ale altor escroci din același aluat *.

Te simți alt om, nu-i așa, în prezența acestei vaste mișcări a umanității în domeniile științei, industriei, comerțului, artelor frumoase, literaturii înalte etc., care deschid gîndirii orizonturi atît de largi? Numai vederea miilor de nave care străbat marea și se duc în cele patru colțuri ale lumii este un spectacol care uimește, care încîntă, care absoarbe și care te face să uiți mișcarea incoerentă a birjelor** hodorogite ale Bucureștilor. Da, sigur, trebuie să fie bine să trăiești la Brighton și te felicit că te găsești acolo și că simți dulcea senzație a unei băi de curățenie după ieșirea dintr-o cloacă.

La primăvară îmi voi plăti acest lux, din micile mele venituri, căci este prea multă vreme de cînd trăiesc înăbușit în mijlocul strîmtorărilor mele financiare. Recolta de grîu mi-a îngăduit să-mi plătesc ultima mea datorie; nu-mi mai rămîne decît să achit sume mici, de care voi fi eliberat

* În original, în limba latină.
** În original, în limba română cu ortografie franceză.

prin slăbuța recoltă de porumb. Și atunci, la drum! Adio, Mircești, Senat, Academie, și pentru cel puțin doi ani; îmi trebuie așa ceva pentru a mă purifica.

În așteptare, voi încerca să consacru iarna vreunei lucrări de care să pot fi mulțumit; pentru asta mi-am dat demisia din comitetul teatral și îmi propun să mă retrag de asemenea și de la Senat, în cazul cînd colegii mei vor refuza să-mi acorde un concediu nelimitat.

Intenția mea fiind de a părăsi țara în luna mai, nu mă voi duce în București decît pentru sesiunea academică. Poate vei veni și tu acolo să ne prezidezi și această idee îmi convine de minune.

Cît despre a face demersuri pentru a obține o agenție oarecare, nici măcar nu o voi încerca și aceasta pentru două motive: primul, pentru că îmi este silă să cer ceva pentru mine; al doilea, pentru că *hidoasa pocitură* * va profita bucuros de această ocazie pentru a-mi da o lovitură mișelească. Acest individ va căuta întotdeauna să se răzbune pe mine pentru că l-am înfierat, îi recunosc eu însumi acest drept de represalii și, prin urmare, mă voi feri să-i pun la îndemînă armele. Cînd țara va avea nevoie de serviciile mele, mă va chema, așa cum a făcut-o și în cazul tău, dar să caut să mă impun? Nu!

De la plecarea ta, *Convorbirile* au publicat două din scrisorile tale. Ultima, care tratează despre *Egalitate* [1], a fost reprodusă de *Timpul*; celelalte vor apărea în curînd. Sînt cerute! Pune mîna pe condei!

Faimoasa noastră toamnă, *eminamente propice* **, ne păcălește. Mizerabila se lasă gonită de o iarnă timpurie, în pagiba viilor noastre și a lanurilor de porumb. A nins în ultimele zile și de atunci mi-am pus paltonul numărul 3. În curînd blana!

Nimic deosebit în politică, afară numai de plimbările miniștrilor noștri în străinătate pentru motive de sănătate! Regulă generală: cînd țara este bolnavă, oamenii de stat se duc la băi.

Maric și ginerele meu au părăsit Mircești pentru a se duce să-și ia reședința de iarnă la Iași. Paulina e ca întotdeauna foarte ocupată, îți trimite multe salutări prietenești.

Al tău,

V. Alecsandri

---

*, ** În original, în limba română.

611

București, marți, [a. 6 octombrie 1881][1]

Dragă,

Am sosit cu bine, deși n-am închis ochii toată noaptea, după obicei. Am ajuns la hôtel Broft la 6 1/2 ceasuri, unde am găsit odaie caldă.

Vecinul meu de odaie este Callimah-Catargiu care pleacă deseară pentru Tupilați. Am luat ceaiul împreună. Sper că scrisoarea aceasta o vei primi-o cînd te-i sui în tren ca să duci copilele la Iași.

Vă sărut pe toate de o mie de ori.

V. Alecsandri

612

București, 6 oct. 1881

Dragă, am primit scrisoarea matale și m-am mâhnit că nu-ți este prea bine. Mă tem că iar te-ai fi ostenit cu trebile moșiei și cu grijitul casei. Aș pleca îndată acasă dacă aș primi banii de la Galați [1]. Am scris lui Schwab [2] și aștept banii pentru ca să cumpăr bonuri. Pe urmă mă voi repezi la Galați ca să ieu restul banilor. Am văzut astăzi pe madam Ghica foarte necăjită cu trebile familiei. Așteaptă pe Ion Ghica zilele aceste, apoi vor pleca împreună la Londra. Multe închinăciuni din parte-i. La hotel avem pe Zizin, Carp și pe Lascăr Catargiu. Vezi dar că nu sînt singur. Timpul s-au stricat, dar sînt sănătos.

Te sărut de o mie de ori,

V. Alecsandri

613

București, 8 oct, 1881

Dragă,

De ieri plouă cu cofa, prin urmare nu ies din casă, mai cu seamă că am de societate pe Papadopol-Callimah, pe Pisozki și alții. Aștept bani de la Galați[1] ca să cumpăr bonuri și apoi îndată plec la Galați ca să ieu restul și să mă întorc acasă. Aici toți sînt încredințați să ne ducem la Zanta[2], însă cred că mai nimerit om face ca să stăm iarna la Mircești, la gura sobii, cu Grosana, Cuța și Gogu împrejurul nostru.

Te sărut de o mie de ori,

V. Alecsandri

614

București, 9 oct. 1881

Dragă,

Astăzi dimineață, vineri, au sosit aice Callimah-Catargiu, împreună cu md. Gracia și cu d-ra Eva [1]. El mi-au adus vești bune de la Mircești, ce m-au bucurat. Pe la 1 1/2 oare mă duc la Cotroceni ca să-mi ieu zioa bună de la regele și de la regina. Mîini voi sevîrși cumpărarea bonurilor și poimîini, duminică, am de gînd a pleca la Galați [2], căci cerul s-au curățit de nori. Mi-e grabă să scap de cheltuielile Bucureștiului să mă întorc acasă lîngă babușca și * tontoloanei.

Te sărut de o mie de ori,

V. Alecsandri

4 zile n-am putut ieși din casă din pricina ploilor care au căzut potop.

* Cuvînt nedescifrat.

615

București, 10 oct. 1881

Dragă, ieri, vineri, au fost o zi frumoasă care ne-a făcut a crede că timpul se va îndrepta și va ține măcar până la sfîrșitul lunei. Am profitat ca să merg la Cotroceni, unde am șezut vro patru ceasuri cu regina. Astăzi, sîmbătă, ploaie cu cofa ! . . . Nu mai este chip de ieșit. Cu toate aceste, oi căuta să sfîrșesc cu bonurile pentru ca să plec la Galați [1]. Banii au sosit de vro trei zile aici, dar cumpărarea de bonuri nu se face lesne. Te sfătuiesc să nu vii în București în timpul potopului ce domnește, ci să aștepți o telegramă de la mine, pentru ca să ne întîlnim la Galați.

Regina m-a întrebat despre mata și au manifestat dorința de-a veni cu noi la Zante [2].

Pisozki va pleca odată cu mine la Galați, poimîni, luni, dacă nu va naște vro împiedicare.

Ți-oi anunța prin telegraf ziua plecărei mele. Sînt sănătos și te sărut de o mie de ori.

V. Alecsandri

616

București, gioi, [între 11 și 16 octombrie 1881][1]

Dragă,

Ieri și alaltăieri au plouat cu cofa, încît am fost silit să stau în casă. Fiind însă invitat la masă la Cotroceni, am luat o cupé și m-am dus de m-am prezentat mamei regelui. Una la mînă.

Astăzi timpul s-au mai îmblînzit. Voi profita ca să mă ocup de rochia matale și de alte trebi a mele.

M-am întelnit la restaurant cu Nabuco [2] și cu femeia lui, care nu știu încotro să deie cu capul, traiul fiind scump și banii pe sponci . . . Amorul !

Păn-acum e sacălie în București.

Te sărut,

V. Alecsandri

București, sîmbătă, [a. 16 octombrie 1881][1]

Dragă,

Vremea s-au îndreptat pe aice, însă e sacălie mare în București, căci societatea nu s-au întors încă din strainatate și nici teatrurile, nici adunările n-au început. Prin urmare, am de gînd a pleca la Galați unde te voi aștepta precum ne-am vorbit [2].

Nu vreau să prelungesc șederea mea aice fiind cheltuielile de la otel prea mari.

M-am desfăcut de Comitetul teatral [3], am pus la cale pentru congediul de la Senat și tot Bucureștiul este încredințat că merg să petrec iarna la Zanta [4].

M-am întîlnit ieri cu Florescu și cu prințesa Alina [5], care s-au întors dintr-o mare primblare prin Italia. Au văzut pe frate-meu la Paris și l-au găsit vesel, sănătos și întinerit. Amîndoi m-au întrebat mult despre mata și m-au însărcinat să-ți trimit amicii din parte-le.

Am căutat costiumuri la două, trei magazii, însă nu am găsit încă nimică de gust. Voi mai umbla și astăzi și sper că nu m-oi întoarce acasă cu mâna goală.

Am scris lui Sulzer să-mi trimeată o parte de bani aice pentru ca să cumpăr bonuri de Creditul fonciar care aduc 5 la sută. Îndată ce oi termina și această afacere voi pleca pentru ca să scap de cheltuieli, căci, cu toată economia, nu pot să cheltuiesc mai puțin de 50 franci pe zi. Ca să-ți faci o idee, ți-oi spune că în ziua cînd am mîncat la Cotroceni [6], fiind ploaie, vînt și frig, am fost silit a plăti 6 franci pe ceas unui lipovan pentru cupeu. Papadopol îți sărută mânile.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

618

Mircești, 17 octombrie 1881

Iubite Negruzzi,

M-am întors de la București aseară și am găsit pe biroul meu o scrisoare a lui Ion Ghica, care mă întreabă dacă s-au publicat în *Convorbiri* epistolele cele din urmă. Spre răspuns, te rog să-i trimeți numerile de la 1 august, 1 sept. și 1 oct. [1] și să urmezi înainte cu trimiterea numerilor viitoare la adresa lui Ion Ghica: Londres 77, Cornwall-Gardens.

Am văzut pe Maiorescu pregătind un articol foarte curios asupra sinuciderilor. Slavici lucrează o nuvelă ... Eu sper că de acum m-oi pune pe lucru ... dacă nu mă voi porni în străinătate.

Te îmbrățișez,

V. Alecsandri

CĂTRE GEORGE STERIADI

619

Mircesti, 19 octombrie 1881

Mon cher Steriadi,

Voici la petite bluette [1] que j'ai écrite, il y a dix-sept ans. Puisse-t-elle amuser quelques-uns des lecteurs de votre journal!

L'hiver nous a déjà envoyé sa carte de visite; je l'ai jetée au feu.

Tout à vous,

B. Alecsandri

Mircești, 19 octombrie 1881

Iubite Steriadi,

Iată mica piesă [1] pe care am scris-o, sînt acum șaptesprezece ani. Fie ca ea să distreze pe unii dintre cititorii ziarului vostru!

Iarna ne-a trimis deja cartea ei de vizită; am aruncat-o în foc.

Al dumitale,

V. Alecsandi

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

620

Mircești, 19 oct. 1881

Iubite Lascaraki,

Întorcîndu-mă ieri de la București, am avut mulțemirii a găsi pe biuroul meu scrisoarea ta din 4/16 și în camară un paneriu cu mere domnești, încoronat de pere urieșe; îți mulțumesc și ca prietin, și ca amator de fructe. Scrisoarea ta va lua loc între corespondențile mele cele mai intime, iar cît pentru mere și pere, îmi promit să le probez zilnic o dragoste destul de lacomă.

Mi-ai cerut o fotografie de-a lui Negri, în lipsa mea, Paulina au descoperit una pe care ți-o trimit aice alăturat. Fotograful din Iași va putea scoate de pe ea un exemplar de mărime naturală.

Legendele de pe steagul românesc din muzeul de la Dresda s-ar putea traduce franțuzește cu următorul:

„Vitejia direaptă să biruiască
Au courage loyal la Victoire!"
și
„Prindea-te blagoslovenia,
Que la bénédiction t'accompagne!"

Mă bucur că ți-au plăcut poezia ce am compus pentru 10 Mai. Ea cuprinde în adevăr expresia visului nostru din tinerețe, realizat sub ochii noștri pe cînd sîntem ajunși încărunțiți. Mult ne-au favorat soarta pe acei care ne găsim încă în picioare după atîte lupte furtunoase.

Cînd Cristof Columb au debarcat pe țărmul Americii și au aruncat privirea lui pe valurile oceanului nemărginit ce străbătuse, trebuie să fi simțit aceeaș fală care o simțim noi astăzi, privind România schimbată dintr-un pașalîc în regat independent. Dar acea fală nu este de natură a nimici grija viitorului.

Ce vom face acum, că am ajuns stăpîni pe noi înșine, de capul nostru?

Puternicii noștrî vecini ne păndesc cum păndește lupul o pradă sigură; împrejurările politice a Europei sînt astfel de încurcate că noi ne găsim aproape de gura lupului, dar eu tot nu mă înfiorez.

Francezul zice: *il y a un Dieu pour les ivrognes et pour les amants*. El ar putea completa zicătoarea adăogînd: *et pour la Roumanie.* *

Negri zicea că Dumnezeu trezindu-se într-o dimineață și aruncînd ochii asupra pămîntului, Moldova și Valahia au fost cele întîi țeri ce i s-au arătat. De atunci, ochii dumnezeiești stau pironiți pe ele din cauza unui spasm care-i opresc de a se îndrepta în alte părți și iată pentru ce toate visurile noastre, fie cît de deșanțate, se îndeplinesc. Să sperăm dar că spasmul va continua încă multă vreme și astfel vom scapa de lupi pănă *vom crește mai mari și vom deveni mai tari.*

Sărutare frățească,

V. Alecsandri

Complimente din partea soției mele. În curînd ți-a trimite cîrlegi de vie.

Te rog să-mi înapoiezi fotografia după ce vei obținea o copie precum dorești.

---

* Există un Dumnezeu pentru beți și pentru îndrăgostiți... și pentru România (limba franceză).

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

621

20 octombrie 1881

... Am citit poeziile ce mi-ați trimis, le-am aflat bune și vă sfătuiesc a urma cu studiul literaturii, fără însă de a-ți face din poezie avere, căci, la noi în țară poezia rimează cu sărăcia.

[*Vasile Alecsandri*]

CĂTRE ION GHICA

622

Mircești, 29 8^{t} 1881

Cher vieux,

J'apprends ton arrivée à Bucarest. Or, puisque tu es revenu dans la *cara patria*, n'aurais tu pas la velleité de venir voir ta fille à Miclaucheny? [1] Ce serait pour moi une excellente occasion de te happer au passage.

Ta dernière lettre se publie dans le numero des *Convorbiri* qui paraitra le 1 novembre [2]. Toutes les autres ont déjà paru et Negruzzi te les a envoyiées à ton adresse, à Londres. Je t'envois cette lettre par Mr Strajesco, mon *cumătru*, et je t'embrasse,

V. Alecsandri

Mircești, 29 oct. 1881

Iubite prietene,

Aflu că ai sosit la București. Or, pentru că te-ai întors în *patria iubită*, nu vei avea dorința să vii să vezi pe fiica ta la Miclaușani? [1] Ar fi pentru mine o nimerită ocazie pentru a te înhăța în trecere.

Ultima ta scrisoare se va publica în numărul din *Convorbiri* care va apărea la 1 noiembrie [2]. Toate celalte au apărut deja și Negruzzi ți le-a trimis pe adresa ta, la Londra. Îți trimit această scrisoare prin domnul Străjescu, *cumătrul** meu, și te sărut,

V. Alecsandri

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

623

Mircești, 30 oct. 1881

Domnule Florescu,

Am primit chiar acum, din partea d-lui Auguste Fourès, [1] felibru maioral, membru al Societății pentru studiul limbilor romane, o poezie scrisă în dialectul lauraguais [2] la Castelnaudary (Aude).

Ea fusese destinată pentru *Albumul macedo-român*, însă nefiind terminată la timp, d-l Fourès au binevoit a mi-o comunica, ca expresia sintimentelor sale afectuoase pentru noi.

Dacă găsiți că această poezie [3] ar putea afla loc în revista d-voastră, împreună cu traducerea ei în românește, cred că ați face o mare mulțemire amicului nostru de la Castelnaudary.

Iată manuscrisul lui.

În orice caz, însă, vă rog să mi-l înapoiați cînd nu mai veți avea trebuință de el.

Al d-voastră amic și servitor devotat,

V. Alecsandri

* În original, în limba română.

624

Mircesti, samedi, [p. 29 octombrie 1881]

Cher vieux,

Ayant renoncé à Zante [1] pour cause de récolte de maïs manquée, j'ai pri mes quartiers d'hiver au coin de mon feu. C'est donc ici que j'attendrai ta visite que je désire ardemment. Depuis ton départ pour l'Angleterre, tu me manques beaucoup, surtout quand je vais à Bucarest.

Je trouve Callimaki [2] ridicule d'avoir refusé Odobesco [3] comme 1er secretaire. Diable! que lui faut-il donc? On ne rencontre pas des Odobesco [3] à tous les coins de rue.

Je t'attends les bras ouverts. Pauline t'envoie ses meilleures amitiés.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, sîmbătă, [p. 29 octombrie 1881

Iubite prietene,

Renunțînd la Zante[1] din cauza recoltei de porumb pierdute, mi-am luat reședința de iarnă la gura sobei. Deci aici voi aștepta vizita ta pe care o doresc arzător. De la plecarea ta în Anglia, îmi lipsești foarte mult, mai cu seamă cînd mă duc la București.

Îl găsesc ridicol pe Callimachi [2] refuzînd pe Odobescu [3] ca prim-secretar. La naiba! ce îi trebuie oare? Odobești nu întîlnești la orice colț de stradă.

Te aștept cu brațele deschise. Paulina îți trimite cele mai bune amiciții.

Al tău,

V. Alecsandri

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

625

Mircești, 9 noiem. 1881

Iubite Lascaraki,

Soția mea ți-au promis viță de vie turcească, numită *Ceaususum* în limba lui Mahomet. Iată că-ți trimite un pachet prin poștă, urîndu-ți roadă îmbelșugată și frumoasă.

Merile și perile de la Răducăneni au făcut admirarea tuturor persoanelor ce le-au văzut și gustat, dar mai mult decît toți le-am prețuit eu și ca fructe de prima calitate, și ca prezent amical.

Speram să plec la Zanta [1], dar mă tem că voi rămănea pe iarnă la colțul sobei de unde îți trimit frățești îmbrățișeri.

V. Alecsandri

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

626

Mircești, 11 nov. 1881

Domnule Not. coresp. etern,

Acceptînd invitaționea ce ați benevolit a-mi tramitte la benchetul societății social literaria „Junimea", mă nutresc cu speranționea de a frequenta acel benchet, unde sum secur de a găsi un nutriment mai substanțiale.

Prin consecența finesc ca și d-voastră prin sclamațiunea ardente: Să trăiască! Cine?

Din reședințemîntul Mircești.

În Brumariu, în zi cu brumă.

Sincer stimător,

Văsiliu Alecsandri

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

627

Mircești, 1 dec. 1881

Iubite moș Pisoi,

Am sosit ieri de la București, unde m-am dus ca să obțin de la Senat un concediu pe toată iarna. Paulina mi-au spus că am primit cei două mii de franci ce ai împrumutat de la mine și pe care mi i-ai trimis prin șeful de stație din Mircești. Conform dorinții tale, Paulina au încredințat sinetul tău șefului care au trebuit să și-l expeduiască îndată. L-ai primit? Răspunde-mi.

Dorindu-vă sănătate și voie bună, sărutăm pe Alecsandrel.

V. Alecsandri

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

628

Mircesti, 2 déc. 1881

Mon cher ami, je viens vous charger d'une petite commission, c'est de payer pour moi la note ci-jointe à Mr Staicovici, 30 fr. 45 ct.

Ici j'ai trouvé la neige et le trainage, mais je n'abuse ni de l'un, ni de l'autre, ayant pour règle de conduite le *statu quo* auprès de mon bureau et non loin du poêle. Puisse-je en profiter pour accoucher de quelque chose qui fasse plaisir à mes amis.

Et chez vous, là-bas? Comment va la politique? dans quel état sont les rues? Y-a-t-il quelque analogie entr'elles? J'attends votre réponse et vous donne une bonne poignée de main.

Vous savez que je compt sur votre visite.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 2 dec. 1881

Iubite prietene, vin să te încarc cu un comision, acela de a plăti pentru mine nota alăturată d-lui Staicovici, 30 fr., 45 ct.

Aici am găsit zăpadă și mers cu sania, dar nu abuzez nici de una, nici de alta, avînd drept regulă de conduită *statu quo* lîngă biroul meu și nu departe de sobă. Fie să pot profita pentru a da naștere la ceva care să facă plăcere prietenilor mei.

Și pe la voi, pe acolo? Cum merge politica? în ce stare sînt străzile? Este vreo legătură între ele? Aștept răspunsul dumitale și îți dau o bună strîngere de mînă.

Știi că mă bizui pe vizita dumitale.

Al tău,

V. Alecsandri

[CĂTRE WILLIAM BONAPARTE WYSE]

629

Bucarest, 7 déc. 1881

Cher monsieur et confrère, [1]

Mon ami, le Prince Ion Ghica, ministre plénipotentiaire de Roumanie à Londres, étant désireux de connaître personnellement l'éminent poète qui a exprimé en si beaux vers

ses sentiments de sympathie pour notre pays, je me fais un vrai plaisir de vous le présenter, et je suis heureux de pouvoir ainsi mettre en rapport deux hommes supérieurs qui sont faits pour se comprendre et s'estimer. C'est la meilleure preuve d'affection envers vous de la part de votre tout dévoué confrère et ami,

V. Alecsandri

București, 7 dec. 1881

Iubite domn și confrate [1],

Prietenul meu, prințul Ion Ghica, ministru plenipotențiar al României la Londra, fiind dornic a cunoaște personal pe eminentul poet care a exprimat în versuri atît de frumoase sentimentele sale de simpatie pentru țara noastră, îmi fac o adevărată plăcere să vi-l prezint, și sînt fericit de a putea astfel să pun în legătură doi oameni superiori, care sînt făcuți pentru a se înțelege și a se stima. Este cea mai bună dovadă de afecțiune față de dumneavoastră din partea devotatului confrate și prieten,

V. Alecsandri

CĂTRE IOSIF VULCAN

630

Mircești, 8/20 dec. 1881

Domnul meu,

Este adevărat că mi-am cerut concediu de la Senat pentru ca să plec în străinătate și sînt gata de a profita de el, însă pornirea mea este încă întîrziată de împrejurări casnice. Vă rog dar să binevoiți a urma cu trimiterea numerilor *Fami-*

liei tot la Mircești. Eu din parte-mi voi avea de mare mulțemire a fi numărat între colaboratorii foaiei ce redactați și voi trimite în curînd ceva, precum doriți, pentru numărul prim.

Primiți, domnul meu, încredințarea deosebitei mele considerații,

V. Alecsandri

CĂTRE ION GHICA

631

Mircesti, 10/22 déc. 1881

Mon cher vieux,

Est-tu arrivé à bon port? As-tu vu mon frère à Paris et le temps t'a-t-il permis d'aller rue Boileau? Réponds, mais avant tout rassure-moi sur la bronchite, car tu as dû l'avoir pour compagne de voyage, étant parti de Bucarest par un froid de plusieurs degrés.

Je suis resté après ton départ encore quelques jours dans la capitale du jeune royaume, afin d'essayer de faire admettre mon malheureux frère sur la liste des agents de change. Je me suis convaincu plus que jamais qu'en Roumanie il n'y avait pas de place au soleil pour les Alecsandri, ni même pour leurs enfants. Soit; je ne me plains pas, mais je constante un fait. Mon frère reste abandonné dans les rues de Paris, tandis que, avec son intelligence et sa connaissance des affaires, il pourrait être utile à son pays. Mon gendre est également mis à l'index pour le double crime de s'appeler Catargi et d'avoir épousé la fille d'Alecsandri. C'est parfait. Mais parlons d'autre chose.

Tu connais les discussions de nos Chambres, car tu es condamné à les lire, bon gré mal gré, tu connais aussi la brochure de Callimaki-Catargi [1]. On a cherché à lui donner une trop grande importance, et on ne parle de rien moins que de mettre sous jugement l'ex-ministre plénipotentiaire qui est tombé d'une façon si brusque.

Je crois, pour ma part, que nous assisterons aux couches de la montagne de La Fontaine.

Le Théâtre semble être devenu la propriété de Ventura. On n'y joue que du Ventura, et *l'Indépendance* est dans la jubilation. Ce soir on va servir au public la platitude de *Peste Dunăre* pour faire suite au *Cămătarul* etc. Le *Hatman Dragan* de Damé y passera aussi, car il faut bien que tous les garçons de la boutique débitent leurs marchandises.

J'ai obtenu mon congé dans l'espoir de pouvoir travailler cet hiver... Hélas ! mon cher vieux, ma plume est devenue rétive de façon à me désespérer... Pas la moindre idée !... Impossible d'accoucher d'une strophe. Serais-je fini? Cela m'inquiète au point de perdre courage .. Si j'essayais de faire de la politique ou de scier du bois? Non, cela me fatiguerait et m'achèverait tout à fait. Je préfère me livrer au *dolce farniente* et attendre l'inspiration.

Cette gueuse m'a souvent fait des infidélités, mais elle finit toujours par revenir au bercail. Ah, si jamais je la punis, quel viol !

Nous jouissons d'un hiver qui n'est pas très rigoureux jusqu'à présent. Le thermomètre varie entre 0 et six degrés; il se maintient plutôt à zéro, afin d'être au niveau de quelques-uns de nos grands politiques. Quel vil flatteur !

Marie et Démètre sont partis pour les bords de la Méditerranée. Ils m'ont écrit de Venise une lettre pleine d'exclamations enthousiastes. Allons ! C'est autant de pris sur Monaco. [2]

Pauline espérait te voir avant ton départ du pays. Mais puisque tu as dû partir précipitamment, elle m'a fait promettre d'aller te retrouver à Londres. Tu comprends si je me suis fait prier !

Tout à toi,

V. Alecsandri

Mircești, 10/22 dec. 1881

Dragul meu,

Ai ajuns cu bine la destinație? Ai văzut pe fratele meu la Paris și timpul ți-a îngăduit să mergi în strada Boileau? Răspunde, dar înainte de toate liniștește-mă cu privire la bronșita ta, căci trebuie să o fi avut drept tovarășă de călătorie, deoarece ai plecat din București pe un frig de mai multe grade.

După plecarea ta, am rămas cîteva zile în capitala tînărului regat, pentru a încerca să fac să fie admis bietul meu frate pe lista agenților de schimb. M-am convins mai mult ca oricînd că în România nu este loc sub soare pentru frații Alecsandri și nici pentru copiii lor. Fie; nu *mă plîng*, dar constat un fapt. Fratele meu rămîne părăsit pe străzile Parisului, în timp ce, cu inteligența și cunoștințele sale în afaceri, ar putea să fie folositor țării. Ginerele meu este de asemenea pus la index pentru dubla crimă de a se numi Catargiu și de a se fi căsătorit cu fiica lui Alecsandri. Este perfect. Dar să vorbim despre altceva.

Cunoști discuțiile Camerelor noastre, căci ești condamnat să le citești, cu sau fără voie, cunoști de asemenea broșura lui Callimachi-Catargi [1]. S-a încercat să i se dea o prea mare importanță și se vorbește nici mai mult, nici mai puțin decît de darea în judecată a fostului ministru plenipotențiar, care a căzut într-un chip așa de neașteptat.

Eu, unul, cred că ne vom afla în fața muntelui care naște, al lui La Fontaine.

Teatrul pare să fi devenit proprietatea lui Ventura. Nu se joacă decît din Ventura, și *l'Indépendance* este încîntată. Astă-seară va fi servită publicului platitudinea *Peste Dunăre* ca urmare la *Cămătarul* etc. *Hatmanul Dragan* al lui Damé va trece de asemenea la rînd, căci trebuie neapărat ca toți băieții dughenii să-și desfacă marfa.

Am obținut concediul cu speranța de a putea lucra iarna aceasta ... Vai! dragul meu, condeiul mi-a devenit atît de îndărătnic că mă aduce la desperare ... Nici cea mai mică idee! ... Imposibil să scot o strofă. Sînt oare sfîrșit? Aceasta mă îngrijorează pînă la a-mi pierde curajul ... Dacă aș încerca să fac politică sau să tai lemne? Nu, aceasta m-ar obosi și m-ar da gata. Prefer să mă dedau unei *dolce farniente* și să aștept inspirația.

Această ticăloasă m-a înșelat deseori, dar a terminat întotdeauna prin a se întoarce la cuib. Ah, dacă o voi pedepsi vreodată, ce viol!

Ne bucurăm de o iarnă care pînă acum nu este prea aspră. Termometrul variază între 0 și șase grade; se menține mai mult la zero pentru a fi la nivelul unora dintre marii noștri politicieni. Ce lingușitor josnic!

Marie și Dimitrie au plecat pe coasta Mediteranei. Mi-au scris de la Veneția o scrisoare plină de exclamații entuzisaste. De! Cel puțin cu atîta s-au ales după Monaco [2].

Paulina spera să te vadă înaintea plecării tale din țară. Dar pentru că a trebuit să pleci pe neașteptate, m-a făcut să-i făgăduiesc că vom merge să te regăsim la Londra. Bănuiești și tu cît m-am lăsat rugat!

Al tău,

V. Alecsandri

632

Jassi, 26 déc. [s.n.] 1881

Mon cher vieux,

Je reçois ta lettre à Jassi, où je suis venu avec ma femme pour rester une quinzaine de jours auprès des enfants, jusqu'au retour de ma fille et de mon gendre. Tu sais qu'ils sont partis pour aller tenter un peu la fortune à Monaco [1] et pour se rendre ensuite à Paris. Dame fortune leur ayant montré les dents, ils se consolent actuellement de leurs déboires au sein des merveilles parisiennes; mais leur séjour ne se prolongera pas au-delà de la fin du mois de décembre, car je les soupçonne de compter beaucoup sur le Vasiliatique pour regarnir légèrement leur bourse efflanquée.

Tu ne t'amuses pas follement à Londres, je le crois, tu es trop seul ... et si le voisinage que nous rêvons pouvait jamais se réaliser, il nous chausserait tous deux admirablement ..., mais se réalisera-t-il? j'ai tout lieu de ne pas l'espérer, quand même je me remuerai, comme tu me le conseilles.

J'ai déjà essayé une fois, *une seule*, de parler en haut lieu au sujet d'une affaire qui m'intéressait, ... et, malgré les promesses formelles qui me furent données, j'ai remporté

une veste des plus soignées. Cela m'a servi de leçon pour l'avenir.

Anicoutza Popesco, que j'ai vue ici, m'a confirmé tout ce que tu m'écris au sujet du theâtre. Dislocation complète malgré les prétendus succès dont parle *l'Indépendance roumaine* ... Ca ira encore tant que ça pourra, c'est à dire clopin-clopant, et puis effondrement de fond en comble et, enfin, la direction tombera au mains de Pascaly et Ventura,[2] entrepreneurs patentés des plaisirs publics de la capitale, et le tour sera fait ! Grand bien leur fasse, je m'en ...

Nous jouissons ici d'un temps splendide, au point que je ne regrette nullement de n'avoir pas été chercher un climat plus doux ailleurs. Pourvu qu'il dure jusqu'au mois de mai, après quoi je permets à l'hiver de venir montrer son nez.

Penses-tu venir présider l'Académie? J'en serai enchanté pour une foule de raisons.

Pauline se promet d'apprendre la recette du *pilaf* au *nohut*, afin de nous en régaler à notre première rencontre. On l'a assurée que tu avais une véritable passion pour ce plat turc.

Je suis très heureux d'apprendre que notre gracieuse amie Marie C.[3] allait beaucoup mieux, quand tu lui écriras rapelle-moi à son bon souvenir.

Dans cinq jours, la Nouvelle année ! Nous te la souhaitons bonne et heureuse.

Tout à toi,

V. Alecsandri

Voici l'adresse demandée:
Madame Planteau
Villa Allais 78, rue Boileau

Iași, 26 dec. [s.n.] 1881

Iubite prietene,

Primesc scrisoarea ta la Iași, unde am venit cu soția mea pentru a sta cincisprezece zile lîngă copii, pînă la reîntoarcerea fiicei mele și a ginerului meu. Știi că au plecat pentru a-și încerca norocul la Monaco [1] și pentru a

se duce apoi la Paris. Norocul arătîndu-le colții, ei se consolează acum de necazul lor în sînul minunățiilor pariziene; dar șederea lor nu se va prelungi dincolo de sfîrșitul lunii decembrie, căci îi bănuiesc că se bizuie mult pe Vasiliatic pentru a-și umple puțin pungile lor secătuite.

Nu te prea distrezi nebunește la Londra, o cred, ești prea singur ... și dacă vecinătatea pe care o visăm va putea vreodată să se realizeze, ni s-ar potrivi la amîndoi de minune ..., dar se va realiza ea? am tot dreptul să nu o nădăjduiesc, chiar dacă mă voi mișca, așa cum mă sfătuiești.

Am încercat deja o dată, *una singură*, să vorbesc undeva sus în legătură cu o afacere care mă interesa ... Și, cu toate făgăduielile sigure care mi-au fost date, m-am ales cu o mare nereușită. Aceasta mi-a servit pentru viitor.

Anicuța Popescu, pe care am văzut-o aici, mi-a confirmat tot ceea ce mi-ai scris despre teatru. Dislocarea completă în ciuda succeselor despre care vorbește *l'Indépendance roumaine* ... Aceasta va merge cît se va mai putea, adică șontîc-șontîc, și apoi prăbușiri de sus pînă jos, și, în sfîrșit, direcția va cădea în mîinile lui Pascaly și Ventura [2], antreprenori patentați ai plăcerilor publice ale capitalei, și păcăleala este gata! Să le fie de bine, puțin îmi pasă!

Ne bucurăm aici de un timp minunat, într-atît încît nu regret deloc de a nu mă fi dus să caut un climat mai dulce în altă parte. Numai de ar dura pînă în luna mai, după care îngădui iernii să vină să-și arate nasul.

Socotești să vii să prezidezi Academia? Aș fi încîntat pentru o mulțime de motive.

Paulina și-a făgăduit să învețe rețeta *pilafului* * cu *năut* ** pentru a ni-l servi la prima noastră întîlnire. A fost asigurată că tu ai o adevărată pasiune pentru această mîncare turcească.

Sînt foarte fericit că grațioasa noastră prietenă Maria C [3]. mergea mult mai bine, cînd îi vei scrie amintește-i de mine.

Peste cinci zile, Anul nou! Ți-l dorim bun și fericit.

Al tău,

V. Alecsandri

Iată adresa cerută:
Madame Planteau
Villa Allais 78, rue Boileau

---

* În original, în limba română.
** În original, în limba română cu ortografie franceză.

Mircesti, 17/29 déc. 1881

Mon cher vieux,

Bronchite à Londres, bronchite à Mircesti, bronchites partout ! Voici pour commencer le bulletin de l'hygiène publique. Depuis une dizaine de jours et autant de nuits, je tousse et je crache comme si je n'avais pas autre chose à faire, et Pauline, en femme soumise, croit devoir me tenire compagne, de sorte que nous exécutons des douos assez reussis. C'est parfait comme ensemble, mais diablement défectueux comme solos. De là, une espèce de *spleen* qui m'envahit progressivement et me rend de plus en plus, insensible aux charmes de Mircesti. La solitude me pèse et la vue des champs couverts de neige me produit une certaine horripilation inconnue jusqu'à ce jour; à quoi attribuer cet état inquiettant? A ma bronchite d'abord et ensuite et surtout au manque absolu de disposition pour le travail, impossible, cher vieux, d'accoucher de moindre quatrain, quelque médiocre qu'il soit ... C'est désolant, car, après tout, qu'est ce qu'un poète qui ne peut plus fair de vers? un protestant qui ne proteste pas, un avocat empêché de la langue, un fondateur de dynasti qui ne fai pas d'enfants!

Tu me parles dans ta lettre des boustifailles britaniques à l'occasion du *Christmas*, mais rappelle-toi le proverbe de notre peuple: *Craciun sătul*. En deux mots le roumain a su exprimer le nombre incommensurable d'indigestions occasionnées par les fêtes de Noël, dans toute la chretienté. Pauline, en véritable *gaspodina* de l'ancien régime, est forte occupée de l'ameublissement * de la *Camara*, et ma fois, elle est parvenue à donner à cette pièce l'importance et l'aspect d'un véritable musée: sur les premiers plans une

* Cuvîntul *ameublissement* ni se pare nepotrivit ca sens, el însemnînd transformarea unor bunuri imobile în mobile pentru un partaj; în agricultură este folosit cu sens de afinat, afînarea pămîntului. Cuvîntul *ameublement* corespunde mai mult cu ideea de garnisire a cămării cu bunătăţi.

rangée d'assiettes *cu răcituri*, plus ou moins à l'ail; sur le second plan une pyramide de poitrines d'oies, destinées à être fumées; sur la troisième place des tas de saucissons, arrangées en ordre comme les cordages des navirs ...; en fin, dans le fond, un formidable alignement de jambons qui doivent faire concurance à ceux d'York ... C'est curieux à voir, un gourmand dirait que c'est splendide! Mais aussi, pour arriver à ce résultat artistique, quels holocaustes de volatiles! quelles hécatombes de compagnons de St. Antoine! Pendant trois jours l'air a retenti de cris désespérés d'oies vouées au sacrifice, et de protestation aigues de la race porcine. Ventura en aurait fait autant à leur place. Et maintenent, gar aux *moussafiri*! Pauline les attend du pied ferme pour juger de la capacité de leurs estomacs, car elle ne peut, hélas, compter sur la mienne. En ma qualité de petit mangeur, elle a trouvé que mon enthousiasme a été un peu tiede en présence de ses chefs d'oeuvre, aussi regrette-t-elle sincèrement notre vieux Kneaz qui venait d'ordinaire passer avec nous les fêtes de Noël. Voilà un appréciateur, mais par combien d'indigestion il a du passer pour mériter cette haute réputation! Toi, tu n'es fort que sur l'article des *piftiés*, et Pauline me demande si elle ne pourrait t'en envoyer quelques assiettes à Londres? J'ai beaucoup de peine à l'assurer que la chose est peu pratique et même impraticable.

Oui, mon cher vieux, tu as parfaitement raison de dire que nous passerions ensemble des fêtes bien joyeuses si nous étions voisins, mais le voisinage que tu en rêve n'entre pas dans les combinaisons des hautes régions, il ne se réalisera jamais, à mon avis. os hommes d'état sont de l'école de Platon, qui voulait couronner les poètes et les mettre à la porte de sa République. En fait de couronnes on m'en a servi plus que je n'en ai mérité; en conséquence me croire très heureux de n'avoir pas encore été chassé hors du pays.

L'affaire Callimachi-Catargi [1] a pris des proportions incroyables. Blâme contre lui à la Chambre, blâme au Sénat, *haro* sur toute la ligne et pour comble mise en accusation ... hélas, mais voilà une brochure dont l'impression lui coûte cher. Faut de la célébrité, pas trop n'en faut, surtout à ce prix ...

Le dernier numéro des *Convorbiri* contient ta dernière lettre, [2] l'as tu reçu? On en demande des nouvelles. C'est

pourquoi j'ai fait des voeux pour que tu termine au plustôt tes mémoires politiques, et que tu aies enfin, le loisir de puiser dans la tienne (de mémoire) (sic) des écrits plus interressants et dont la publication n'offre aucuns inconvénient.

Sur ce, je te souhaite des fêtes heureuses et bien portantes. Mille bonnes amitiés de la part de Pauline, et un bon poignée de mains de ma part.

V. Alecsandri

Marie a livré un grand combat à Monaco. [3]
Decéption cruelle ! La martingale a sauté !
Pour s'en consoler elle a entrainé son mari à Paris.

Mircești, 17/29 dec. 1881

Iubite prietene,

Bronșită la Londra, bronșită la Mircești, bronșite peste tot. Iată, pentru a începe, buletinul higienii publice. De zece zile și tot atîtea nopți, tușesc și scuip ca și cum nu aș avea altceva de făcut, și Paulina, ca o soție supusă, crede că trebuie să-mi țină companie, astfel încît executăm niște duo-uri destul de izbutite. Este foarte bine ca ansamblu, dar al naibii de defectuos ca solo. De aici, un fel de *spleen*, care mă cuprinde pe încetul și mă face din ce în ce nesimțitor față de farmecele Mircești-lor. Singurătatea mă apasă și vederea cîmpurilor acoperite de zăpadă îmi produce o oarecare enervare necunoscută pînă în ziua de azi; de unde vine această stare de neliniște? Mai întîi de la bronșita mea și apoi, și mai cu seamă, de la totala lipsă de dispoziție pentru lucru, cu neputință, prietene, să dau naștere unui catren oricît de slab ar fi ... Este jalnic, căci, pînă la urmă, ce însemnează un poet care nu mai poate face versuri? un protestant care nu protestează, un avocat împiedicat la limbă, un fondator de dinastie care nu face copii!

Îmi vorbești în scrisoarea ta despre zaiafeturile britanice cu ocazia *Crăciunului* *, dar adu-ți aminte zicătoarea poporului nostru: *Crăciun sătul* **. În două cuvinte românul a știut să exprime numărul nesfîrșit de indigestii datorate sărbătorilor de Crăciun, în toată creștinătatea. Pau-

* În original, în limba engleză.
** În original, în limba română.

lina, ca o adevărată *gospodină* * din vechiul regim, este foarte ocupată cu garnisirea *cămării* ** și, ce-i drept, a izbutit a da acestei încăperi importanța și înfățișarea unui adevărat muzeu: în primele locuri, un rînd de farfurii *cu răcituri* *** mai mult sau mai puțin usturoiate; pe planul al doilea, o piramidă de piepturi de gîscă sortite să fie afumate; pe locul al treilea, grămezi de cîrnați, așezați în ordine ca parîmele corăbiilor; în sfîrșit, în fund, o foarte mare aliniere de șunci care trebuie să facă concurență celor de York ... Este curios de văzut, un pofticios ar spune că este minunat. Dar și pentru a ajunge la acest rezultat artistic, cîte jertfe de păsări! cîte măceluri de tovarășii Sfîntului Anton! Timp de trei zile aerul a răsunat de țipetele disperate ale gîștelor sortite sacrificiului, și de *pr*otestele ascuțite ale rasei porcine. Ventura ar fi făcut la fel în locul lor. Și acum, atenție la *musafiri* ****! Paulina îi așteaptă hotărîtă pentru a măsura capacitatea stomacurilor lor, căci, vai, ea nu se poate bizui pe a mea. În calitatea mea de nemîncăcios, a găsit că entuziasmul meu față de capodoperele sale a fost abia călduț, de aceea îi pare rău cu adevărat de bătrînul nostru cneaz care venea, de obicei, să petreacă cu noi sărbătorile Crăciunului. Iată un prețuitor, dar prin cîte indigestii a trebuit să treacă pentru a merita această înaltă faimă! Tu, tu nu ești forte decît la articolul *piftii* ***** și Paulina mă întreabă dacă nu ar putea să-ți trimită cîteva farfurii la Londra? Îmi este foarte greu să o asigur că lucrul este foarte puțin practic și chiar de nefăcut.

Da, iubite prietene, ai tot dreptul să spui că am petrece împreună sărbători foarte vesele dacă am fi vecini, dar vecinătatea la care visezi, nu intră în combinațiile celor de sus, nu se va îndeplini niciodată, după părerea mea. Oamenii noștri de stat sînt din școala lui Platon care vroia să încunune pe poeți și să-i dea afară din *Republica* sa. Cît despre coroane mi s-au servit mai multe decît meritam; prin urmare, să mă cred foarte fericit de a nu fi fost încă gonit din țară.

Afacerea Callimachi-Catargi [1] a luat proporții de necrezut. Vot-de-blam împotriva lui la Cameră, vot-de-blam la Senat, indignare pe toată linia și pe deasupra punere sub acuzare ... vai, dar iată o broșură a cărei tipărire îl costă scump. Trebuie celebritate, dar nici prea multă nu trebuie, mai cu seamă la prețul acesta.

Ultimul număr din *Convorbiri* conține ultima ta scrisoare [2], l-ai primit? Se cer altele noi. Iată pentru ce am făcut urarea ca să termini cît mai

---

*—*** În original, în limba română.

****, ***** În original, în limba română cu ortografie franceză.

repede memoriile tale politice și ca să ai, în sfîrșit, răgazul să scotocești în a ta (memorie) (sic) scrieri mult mai interesante și a căror publicare să nu ofere nici o greutate.

Cu aceasta, îți doresc sărbători fericite și sănătoase. Mii de amiciții din partea Paulinei, și o bună strîngere de mînă din partea mea.

V. Alecsandri

Marie a dat o mare bătălie la Monaco[3].
Crudă decepție! Martingala * sa a căzut!
Pentru a se mîngîia a tîrît pe soțul său la Paris.

CĂTRE REGINA ELISABETA

634

Mircesti, 19 déc. 81

Madame,

Je viens d'avoir l'honneur de recevoir à l'instant-même la lettre de votre Majesté et je m'empresse d'y répondre immédiatement selon son désir.

Et d'abord, je ne puis m'empêcher d'exprimer à Votre Majesté ma sincère admiration pour l'abondance de ses créations, pour sa prodigieuse facilité de travail et pour la beauté de ses tableaux poétiques. Vous écrivez non avec de l'encre mais avec des couleurs vives, votre encrier est une palette, votre plume un penceau de grande finesse.

Que votre Majesté profitte donc de ce mouvement ascensionnel de son talent pour enrichir son écrin littéraire, mais qu'Elle me permette aussi de La prier de ménager sa précieuse santé.

„Je travaille un peu trop et je souffre p[ou]r travailler". Ces sont les propres paroles de Votre Majesté. Elles m'ont

* Sistem de joc care pare să asigure un cîștig mărind progresiv miza.

fait réfléchir, non sans inquiétude, aux conséquences que cette souffrance pourrait amener. Aussi je demende en grâce à la Reine-Poète de travailler un peu moins, afin de ne plus souffrir en travaillant. Il ne faut pas que l'arbre s'épuise à donner tous ses fruits à la fois, car la nature l'a destiné à produire pendent une longue série d'années, il ne faut pas également que vous arriviez, à force d'une trop grande tension de vos facultés à la lassitude improductive dont je souffre moi-même actuellement.

Votre Majesté escompterait ainsi l'avenir et se priverait des immenses satisfactions qu'Elle trouve à ses traveaux littéraires.

Vous êtes jeune encore et déjà en renom; vous avez bravement, spontanément, gagné à la pointe de votre plume le droit d'être vous-même, en dehors même du trône; la gloire vous a ouvert ses bras sans se faire prier; il est temps que votre Majesté pense à ajouter aux pensées ingenieuses de ses albums quelque maxime en faveur de la santé, ce vrai trésor de la vie.

L'Empereur Napoléon m'a dit un jour cette grande vérité: „Pour bien servir son pays, il faut être bien portant!"

Mais je crains fort de prêcher dans le désert car je sais combien peu on resiste à la voix du géni invisible qui vous montre l'horisont illuminé de rayons éblouissants, on s'élance en avant, toujours en avant, au risque même de succomber au bout de la carrière. Je ferme donc la bouche du mentor inoportun pour répondre au questions que votre Majesté m'a fait l'honneur de m'adresser.

Le sujet de la balade que vous venez de terminer est parfaitement conçu et je ne doute pas qu'il soit encore mieux traité. Le rythme choisi est le plus approprié à ce genre de poésie, étant celui des chansons populaires. La scène se passe aux bords du lac *Yalpéou* appelé Yalpoug par les Russes, et qui ce trouve en Bessarabie. Le Tatar appartient à la famille de Mirza. Quant au nom de *doudouyé*, je le trouve fort harmonieux puisque on le donne chez nous aux gracieuses petites filles que l'on aime bien; mais je ne me rends pas bien compte de sa résonnance dans une poèsie écrite en langue allemande. Votre Majesté seule peut être juge compétent dans cette question.

C'est la première ballade, si je ne me trompe, que vous avez composée, elle excite au plus haut degré ma curiosité, étant convaincu d'avance qu'elle contient de magnifiques descriptions des lieux où la scène se passe, de la course du cheval qui emporte Doudouyé, de la mort de l'heroine qui se sacrifie pour sauver son amant et de l'effet fantastique produit par les vapeurs du lac en s'élevant sur le disque de la lune etc ... etc.

La légende du *Frère et de la soeur* est des plus émouvantes; elle se prêterait admirablement à un drame en vers, mais sous quelques forme qu'elle sorte de la plume de votre Majesté, elle portera le cachet d'un morceau de haut littérature.

Sa situation dramatique comporte des études psychiques d'un ordre superieur que vous saurez aborder et faire valoir, en poète-philosophe, où mieux encore, en philosophe-poète. Je suis sûr du succés et ne fais pas de compliment anticipé, car je connais la magie de votre plume, mais que votre Majesté me permette d'ajouter: pas de hâte, pas de fatigue, pas de souffrence. Allons, voilà que je redeviens ennuyeux, je me tais.

Le drame de la Légende a lieu dans le Boudjac de la Bessarabie, anciennement habité par les Tartars sous la domination du Khan Gheraï.

Les monastères fondés par les deux malheureux frères sont ceux de Moldovitza et de Voronetz, situés en Bucovine. Je donner-ais par conséquent très volontière le nom de Moldovitza à la jeune fille et celui de Voron à son frère, ces noms étant d'ailleurs eminement roumains.

D'après les traditions les deux enfants ont été ravis par *une horde de Tatars*, à l'âge le plus tendre, dans un des faubourgs de Suceava, vers le 16e siècle. Ils ont été elevés, comme esclaves, elle dans le harem de Khan Gheraï, sous la surveillance de Fethma, sa favorite, et lui parmi ses hommes d'armes. En avançant en âge le jeune homme devient un des plus illustres guerriers de la tribu, il s'eprand de Moldovitza qu'il entrevoit un jour à la fênetre grillé du seraïl, et il demande sa main à Gheraï, celui-ci la lui accorde pour récompenser les beaux faits d'armes accomplis par son esclave favorit sur les Russes. Le mariage a lieu en grande pompe, et, lorsque les nouveaux epoux se trouvent seuls dans la

chambre nuptiale, il se reconnaissent frère et soe r à la suite des souvenirs d'enfance qu'ils évoquent. Scène d'attendrissement, scène d'amour, scène de désespoir et d'horeur !

Cette révélation inatendu les force à dire adieu au monde ; ils endossent l'habit monacal et vont fonder, dans leur pays, les deux couvents de Moldovitza et de Voronetz, que sépare une montagne couverte de forets vierges. Elle devient la superieure, sous le nom de Véniamina, lui staretz, sous celui de Paissie, et ils expirent le même jour sans s'être jamais revus. Leurs âmes sont portées au ciel sur l'aile d'un ange... à la grande satisfaction des lecteurs de la légende.

Je crois, Madame, avoir répondu à toutes les questions de votre Majesté. Si pourtant Elle avait besoin de quelques nouvelles notices, je l'a prie de me considerer entièrement à ses ordres. Le jour où Votre Majesté daignera m'annoncer qu'elle a terminé ce beau poème, je crierai avec enthousiasme : „Vive notre gracieuse souveraine, Carmen Elisabeth !"

La lettre de votre Majesté se termine par les mots cabalistiques : „Travaillez" ! Hélas ! je ne demande pas mieux, mais j'ai beau me mettre à l'affut et guetter l'inspiration. Elle me boude et moi je reviens bredouille, de mes courses à travers les espaces. Serais-je devenu un chasseur platonique ? Cette pensée me chagrine et m'enlève une grande partie de mes moyens. Ai-je trop travaillé ? Peut-être.

C'est pourquoi je supplie de nouveau votre Majesté de ménager ses forces et d'éviter pour le moment d'aborder des sujets qu'exigent de trop sérieuses réflexions. Tel m'a semblé celui de la nouvelle qui hânte votre esprit en y jetant des reflets noirs, il est trop sombre pour votre brillante imagination. Votre splendide cabinet de travail n'est fait que pour des esprits rayonants. Laissez les fous à la porte et daignez me pardonner ce dernier conseil.

J'ai l'honneur d'être, Madame, avec le plus profond respect de votre Majesté le très obeissant et très dévoué serviteur,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: A sa Majesté
La reine de Roumanie
Bucarest

recommandé

Mircești, 19 dec. 81

Doamnă,

Am avut onoarea să primesc chiar acum scrisoarea Majestății-voastre și mă grăbesc să răspund de îndată după dorința sa.

Și mai întîi nu mă pot împiedica să exprim Majestății-voastre sincera mea admirație pentru abundența creațiilor sale, pentru marea ușurință de a lucra și pentru frumusețea tablourilor sale poetice. Scrieți nu cu cerneală, ci cu vii culori, călimara voastră este o paletă, condeiul vostru o pensulă de mare finețe.

Majestatea-voastră să profite de această mișcare crescîndă a talentului său pentru a îmbogăți caseta sa literară, dar să-mi îngăduie de asemenea să o rog să-și menajeze prețioasa sa sănătate.

„Lucrez puțin cam mult și sufăr lucrînd." Acestea sînt propriile cuvinte ale Majestății-voastre. Ele mi-au dat de gîndit, nu fără îngrijorare, asupra urmărilor pe care această suferință ar putea să le aducă. De aceea cer ca o grație reginei-poete să lucreze mai puțin, astfel încît să nu mai sufere lucrînd. Nu trebuie ca arborele să slăbească dînd fructele sale deodată, pentru că natura l-a sortit să producă un șir îndelungat de ani, de asemenea nu trebuie să ajungeți, datorită unei prea mari tensiuni a facultăților voastre, la oboseala neproductivă de care sufăr eu însumi acum.

Majestatea-voastră își va irosi astfel viitorul și va fi lipsită de marile satisfacții pe care le găsește în lucrările sale literare.

Sînteți încă tînără și deja cu renume; ați cîștigat curajos și deodată, cu vîrful condeiului vostru, dreptul de a fi voi însivă, chiar în afara tronului; gloria v-a deschis brațele sale fără să se lase rugată; este timpul ca Majestatea-voastră să se gîndească să adauge la gîndirile ingenioase din albumurile sale cîteva maxime în favoarea sănătății, această adevărată comoară a vieții.

Împăratul Napoleon mi-a spus într-o zi acest mare adevăr: „Pentru a-ți servi bine țara , trebuie să fii sănătos!"

Dar îmi este teamă că propovăduiesc în deșert pentru că știu ce puțin poți rezista la vocea geniului invizibil care îți arată orizontul iluminat de razele scînteietoare, te arunci înainte, mereu înainte, chiar cu riscul de a sucomba la capătul carierei. Închid deci gura mentorului nedorit pentru a răspunde la chestiunile pe care Majestatea-voastră mi-a făcut onoarea să mi le adreseze.

Subiectul baladei pe care ați terminat-o acum este foarte bine conceput și nu mă îndoiesc că va fi și mai bine tratat. Ritmul ales este cel mai potrivit pentru acest gen de poezie, fiind acela al poeziilor populare. Scena

se petrece la marginea lacului Yalpeu, numit Yalpug de către ruși, și care se găsește în Basarabia. Tătarul face parte din familia lui Mîrza. Cît despre numele *duduie* îl găsesc foarte armonios pentru că se dă la noi grațioaselor tinere fete care sînt mult iubite; dar nu-mi dau bine seama de rezonanța sa într-o poezie scrisă în limba germană! Numai Majestatea-voastră poate fi judecătorul priceput în această chestiune.

Este prima baladă, dacă nu mă înșel, pe care ați compus-o, îmi stîrnește foarte tare curiozitatea, fiind convins dinainte că ea conține descrieri mărețe ale locurilor unde se petrece scena, a cursei calului care o duce pe Duduia, a morții eroinei care se sacrifică pentru a-și salva iubitul și de efectul fantastic produs de aburii din lac, ridicîndu-se pe discul lunii etc ... etc.

Legenda *fratelui și a surorii* este dintre cele mai emoționate, s-ar potrivi foarte bine pentru o dramă în versuri, dar sub orice formă ar ieși de sub condeiul Majestății-voastre, ea va purta semnul unei bucăți de înaltă literatură.

Situația sa dramatică necesită studii psihice superioare pe care veți ști să le abordați și să le valorificați, ca o poetă-filozof, sau încă mai bine ca un filozof-poet. Sînt sigur de succes și nu fac un compliment anticipat întrucît cunosc magia condeiului vostru, dar Majestatea-voastră să-mi îngăduie să adaug: fără grabă, fără oboseală, fără suferință. Haide, iată că redevin plicticos, tac.

Drama legendei are loc în Bugeacul Basarabiei, altădată locuit de tătari sub dominația hanului Gherai.

Mănăstirile fondate de cei doi nefericiți frați sînt Moldovița și Voroneț, situate în Bucovina. Aș da prin urmare de bună-voie numele de Moldovița tinerei fete și pe acela de Voron fratelui său, aceste nume fiind de altfel întru totul românești.

După tradiție, cei doi copii au fost răpiți de o hoardă de tătari, la vîrstă fragedă, într-una din mahalalele Sucevei, prin secolul 16. Au fost crescuți ca sclavi, ea în haremul hanului Gherai, sub supravegherea Fethmei, favorita sa, și el printre oamenii de luptă. Crescînd, tînărul devine unul dintre cei mai renumiți războinici ai tribului, el se îndrăgostește de Moldovița pe care o zărește într-o zi la fereastra zăbrelită a seraiului, și cere mîna acesteia lui Gherai, acesta i-o dă pentru a recompensa frumoasele fapte de arme îndeplinite de sclavul său favorit asupra rușilor. Căsătoria are loc cu mare pompă, și, cînd noii soți se găsesc singuri în camera nupțială, se recunosc ca frate și soră, în urma amintirilor din copilărie pe care le evocă. Scenă de înduioșare, scenă de dragoste, scenă de disperare și de groază!

Această descoperire neașteptată îi forțează să spună rămas bun lumii, îmbracă haina monahală și se duc să fundeze, în țara lor, cele două mănăs-

tiri, Moldovița și Voroneț, pe care le desparte un munte acoperit cu păduri virgine. Ea ajunge stareță, sub numele de Veniamina, el stareț sub acela de Paisie, și mor în aceeași zi fără să se mai fi revăzut vreodată. Sufletele lor sînt duse în cer pe aripa unui înger ... spre mulțumirea cititorilor legendei.

Cred, Doamnă, că am răspuns la toate chestiunile Majestății-voastre. Dacă totuși ea va avea nevoie de unele noi notițe, o rog să mă socotească în întregime la ordinele sale. În ziua în care Majestatea-voastră va binevoi să mă anunțe că a terminat acest frumos poem, voi striga cu încîntare: „Trăiască grațioasa noastră suverană, Carmen Elisabeth!"

Scrisoarea Majestății-voastre se încheie prin cuvintele cabalistice: „Lucrați"! Vai! nu cer nici eu mai mult, dar degeaba mă așez la pîndă pentru a găsi inspirația. Ea mă îndepărtează și mă reîntorc plouat, din cursele mele prin spațiu ... Am ajuns poate un vînător platonic? Acest gînd mă îndurerează și îmi ia o mare parte din mijloacele mele. Am lucrat eu prea mult? Poate. Da aceea rog pe Majestatea-voastră să-și menajeze forțele și să evite pentru un moment să abordeze subiecte care pretind reflecții prea serioase. Astfel mi-a părut acela al nuvelei care chinuie spiritul vostru, aruncînd acolo reflexe negre, este prea întunecat pentru strălucitoarea voastră imaginație. Frumosul vostru cabinet de lucru nu este făcut pentru spirite scînteietoare. Lăsați pe nebuni la ușă și binevoiți să-mi iertați un ultim sfat.

Am onoarea să fiu, Doamnă, cu cel mai profund respect, al Majestății-voastre cel mai supus și cel mai devotat servitor,

V. Alecsandri

Adresa pe plic: Majestății-sale
reginei României
București

recomandat

NOTE

CĂTRE MARIE BOGDAN

1

Mircești, 11/23 februarie 1871

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1929. p. 103—104.

1 Aimée de la Tullay de Varenne. Cf. V. Alecsandri. *Opere,* IX, *Corespondență* (1861—1870). Ediție îngrijită, traduceri, note și indici de Marta Anineanu, București, Editura Minerva, 1982, p. 499, n. 3.

2

Mircești, 12 martie 1871

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1929, p. 104—105.

1 Reîntoarcerea la Hâvre și Paris, după șederea în Anglia pe timpul războiului franco-german.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

3

[Iași], marți, [martie 1871]

B.A.R., S 19 (29)/LVII; original.

1 Bănuim că este vorba de procesul pe care l-a avut cu Poliz la Curtea de Apel, deci la Iași; spunînd că s-a amînat în mai, peste două luni, rezultă

că atunci cînd scria era în luna martie. Scrisoarea se acordă și cu conținutul scrisorilor următoare, din aceeași epocă.

2 Meyerhoffer era bancher la Iași, unde putea să se trateze vînzarea porumbului.

4

[Iași, martie 1871]

B.A.R., S 19 (25)/LVII; original.

1 Întîrzierea datorată grijii pentru vier plasează scrisoarea în această epocă.

5

[Iași], vineri, [martie 1871]

B.A.R., S 19 (28)/LVII; original.

1 Problema embaticului viei ne face să situăm scrisoarea în această epocă. Cf. B.A.R., ms. rom. 4 913.

6

[Iași, martie 1871?]

B.A.R., *ms. rom.* 2 300, f. 21; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, I, Publicație îngrijită de Il. Chendi și E. Carcalechi, Buc., 1904, p. 266, cu data 1873 sub semn de întrebare.

1 Scrisoarea pare să fie de la această dată cînd, după cum rezultă din scrisorile anterioare, poetul se afla la Iași pentru procesul cu Poliz. Mențiunea despre lupta dintre soldați și popor ar fi putut fi, la această dată,

o aluzie la ciocnirea care a avut loc cu ocazia demonstrației de la sala Slătineanu împotriva domnitorului. Dar, tot așa de bine, s-ar putea să fie o informație în legătură cu evenimentele ce se petreceau atunci în Parisul asediat despre care îi dă relații și în luna mai. Cf. aici p. 16. Il. Chendi și E. Carcalachi o consideră din anul 1873, dar cu semn de întrebare.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

7

Mircești, 4 mai 1871

B.A.R., ms. rom. 808, f. 55—56; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXV, nr. 11—12, 1 martie 1892, p. 898—899; V. Alecsandri, *Scrisori,* Buc., 1904, p. 53; N. Petrașcu, *Vasile Alecsandri, Studiu critic,* Buc., 1894, p. 42—43.

1 George Sion a organizat o loterie cu puținele lucruri ce mai aparțineau nefericitului poet. Alexandru Zanne, prieten cu Bolintineanu, l-a îngrijit cu devotament pînă la moarte. El s-a ocupat de această loterie.

2 I. Negruzzi a încercat, probabil, să convingă pe membrii „Junimii" să cumpere aceste bilete, dar, dacă ar fi să socotim numai după cele cîteva însemnări autografe făcute de acesta pe versoul scrisorii lui V. Alecsandri și după biletele care s-au vîndut, cum și cu cît, junimiștii nu au fost prea darnici. S-au strîns totuși 500 de franci.

Rezultatul loteriei a fost că la tragere V. Alecsandri a cîștigat dulapul bibliotecă, iar C. Negri, cărțile lui Bolintineanu; ambii prieteni au renunțat la cîștigul lor, lăsînd mai departe aceste lucruri în posesia lui Bolintineanu. La 26 mai 1871, Alex. Zanne îi scrie o scrisoare lui V. Alecsandri pentru confirmarea primirii banilor și pentru a-i înfățișa jalnica stare în care ajunsese „poetul cel mai poet din Valahia". Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri.* Ediție îngrijită, prefață, note, traduceri de Marta Anineanu, Buc., Editura Minerva, 1978, p. 441—442; T. Vârgolici, *Dimitrie Bolintineanu și opera sa,* Buc., 1971, p. 310—318.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

8

[Iași, mai 1871]

B.A.R., S 19 (27)/LVII; original.

1 Procesul cu Poliz, la Curtea de Apel din Iași a avut loc cam pe la 20 mai, cum rezultă dintr-o scrisoare din luna martie către Paulina. Data corespunde și cu data intrării trupelor lui A. Thiers în Paris. Din păcate, procesul cu Poliz va continua mai departe la Curtea de Casație. Cf. aici p. 27, 78; B.A.R., ms. rom. 4913.

CĂTRE MARIE BOGDAN

9

Mircești, 8 iunie 1871

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929. p. 105—106.

1 Marie Docan, fiica Smărăndiței, s-a căsătorit cu Lupu Bogdan și au fost cununați de poet.

2 Marie, fiica poetului, se găsea încă în refugiu în Anglia.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

10

Mircești, 8 iunie 1871

Originalul, la biblioteca din Besançon, ms. 1423.

B.A.R. Microfilm M. 421.

Bibliografie: Lettres inédites du poète roumain Basile Alecsandri à Edouard Grenier, 1855—1885, publiées avec une introduction et des notes

par Georges Gazier, Paris, 1911, p. 51—53; V. Alecsandri, *Scrisori inedite* Corespondența sa cu Edouard Grenier, 1855—1885, traduse și publicate cu o introducere de Alecsandrescu Dorna „B.P.T.", Buc., f.a., p. 53—56; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, „B.P.T.". Text ales și stabilit, traducere, prefață, tabel cronologic, note, indici de Marta Anineanu, Buc., Editura Minerva, 1972, p. 196—201.

1 Prosper Merimée (1803—1870), scriitor francez, cu multiple preocupări și sarcini culturale, a fost și arheolog. A tradus scriitorii ruși, Gogol, Pușkin, Turgheniev. La întoarcerea sa din Spania, V. Alecsandri l-a cunoscut pe Mérimée în diligența care îi ducea spre Paris, ultima dată s-au revăzut la Cannes, în 1869. Uimit de frumusețea poeziei populare românești, a spus: „Grație românilor, [...] ,nu mai cred în simplitatea proverbială a țăranilor de la Dunăre". Aceasta l-a determinat să scrie un articol-comentariu în jurul volumului *Ballades et chants populaires de la Roumanie*, în *Le Moniteur Universal*, 17 ianuarie 1856. Cf. Radu Ionescu, *Prosper Mérimée și Vasile Alecsandri*, în *Viața românească*, XVIII, nr. 9, septembrie 1965, p. 160—161. La moartea sa, V. Alecsandri a scris evocarea *Prosper Mérimée*, publicată imediat în *Convorbiri literare* IV, 15 ianuarie 1871, p. 362—365, Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, *Proză*, Text ales și stabilit, note și variante de G. Rădulescu-Dulgheru, Buc., Editura Minerva, 1974, p. 373—379; Cf. N.N. Condiescu, *Relațiile lui Prosper Mérimée cu Vasile Alecsandri* (în legătură cu o scrisoare inedită), în *Revista de Filologie romanică și germanică*, V, nr. 2, 1961, p. 225—241.

2 Apartamentul lui Grenier fiind lîngă locuința lui Mérimée, la plecarea primului, ca secretar al domnitorului Grigore Ghica, în Moldova, în 1855, i-a dat o scrisoare de recomandație către V. Alecsandri.

CĂTRE AUGUST TREBONIU LAURIAN

11

Mircești, 17 iuli 1871

Arhiva Acad. R.S. România, 1867, A.I., f. 225.

Bibliografie : V. Alecsandri. *Scrisori. Însemnări*, „Studii și documente". Ediție îngrijită, note și indici de M. Anineanu, Buc., E.P.L. 1964, p. 111.

1 Nu știm care au fost acele diverse „împregiurări și considerări", care nu-i mai permiteau să facă parte din Academia Română. În septembrie 28, scria lui Scarlat Fălcoianu că a fost determinat la acest pas de o scrisoare a lui Laurian, scrisă într-o românească latinizată, stil Laurian și Massim. Cf. aici p. 26.

La 2 august A. Treboniu Laurian a comunicat Societății Academice hotărîrea poetului. La 12 august s-a făcut o comisie compusă din: Alexandru Odobescu, Nicolae Ionescu și Iosif Hodoș, care își exprimă regretul pentru demisia poetului și propune alegerea sa ca membru onorific, propunere aprobată la 23 august 1871. Vasile Alecsandri nu va mai participa la adunările Academiei pînă în 1879, cînd revine la insistența lui Ion Ghica și D. A. Sturdza.

CĂTRE MARIE BOGDAN

12

Mircești, 1 august 1871

Bibliografie: Marie C. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1929, p. 107—108.

13

Mircești, 24 august 1871

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1929, p. 108.

1 Refugiul în Anglia, pe timpul războiului franco-german, lua sfîrșit, Aimée La Tullay de Varenne revenind în Franța cu copiii aflați sub protecția sa.

CĂTRE SCARLAT FĂLCOIANU

14

Mircești, 28 sept. 1871

M.L.R., 2591; original.

Bibliografie: Perpessicius, *Alecsandri inedit,* în *Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor,* III, 1963—1967, Buc., E.P.L., 1967, p. 241—242,

249—251; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 201—206.

1 La 15 septembrie Alex. Odobescu dăduse un dineu în cinstea unora dintre academicieni, dintre care a lipsit August Treboniu Laurian. Pentru a crea o atmosferă de destindere, în urma furtunoaselor dezbateri de la Academia Română, asupra proiectului de dicționar, Odobescu a redactat un meniu într-o limbă latinizantă exagerată, sub titlul: *Prandiulu academicu*, din care redăm un fragment ca exemplu:

„VINU-ARSU DE ANICETIU.

Sorbitione cu Scriblete.

VINU PERUNCTU DEIN INSULELE-FORTUNATE (Madera), Fame-stimuli varii.

Siluru munitu cu astaci fluviali, în condimentu de sinape.

VINU ALBICANTE PERENNIU ALUTENSE DE ACIDAVA.

Lumbu bubulinu intinctu in cremore, cu bacce e tuberculi leguminose.

VINU NIGRU DE BURDIGALA (Sanctu Julianu).

Coturnici cu pulte venatorica, abstrudi in placenta foliacea.

POIIONE CONGELLATA DE MODU ROMANU

Melungine rubre cu farcimine de minutale.

Copsa de ariete in verubi torresa.

Acietaru de alere, condita pre usu Athonicu.

VINU CAMPANICU SPUMOSU (Silleriu)."

(Cf. Alex. Odobescu, *Scrieri literare și istorice*, vol. II, Buc., 1887, p. 337—340) La 16 septembrie Sașa Odobescu scrie soacrei sale, Catinca Odobescu, cum a decurs acest dineu. Cf. B.A.R., S 53 (8)/CDLXXXII.

2 Cf. aici p. 816, n. 1.

3 Personaje din Molière, *Les femmes savantes*.

4 Procesul fusese cîștigat la Curtea de Apel, la Iași. Cf. aici p. 16.

CĂTRE MARIE BOGDAN

15

Mircești, 12 oct. 1871

M.I.A.O.B. nr. 13186; original.

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 109.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

16

Mircești, 12 oct. 1871

Originalul în biblioteca din Besançon, ms. 1423.

B.A.R., Microfilm M. 421.

Bibliografie: Lettres inédites du poète roumain Basile Alecsandri ..., Paris, 1911, p. 53—56; V. Alecsandri, *Scrisori inedite...*, Buc., f.a., p. 56—60.

1 Baume-les-Dames, localitate în Franche-Comté, unde locuia mama lui Edouard Grenier.

CĂTRE VASILE POGOR

17

Mircești, 15 oct. 1871

B.C.S., nr. 25 H.B. 25; original.

Bibliografie: Universul literar, XLIV, nr. 24, 10 iunie 1928, p. 392, facsimil.

1 Vasile Pogor (1833—1906), om politic, poet, publicist, unul dintre întemeietorii „Junimii". A tradus din Horațiu, Goethe, V. Hugo, Th. Gauthier, Ch. Baudelaire etc.... În casa sa din Iași s-au ținut ședințele „Junimii"; astăzi este Muzeul literaturii.

2 Manuscrisul autograf al poeziei, datată „Viena, august 1871" și cu un motto din Dante: *„Nel mezzo del camin di nostra vita*
Mi ritrova per una selva oscura",
se găsește la B.A.R., ms. rom. 2253, f. 135—137, alături de alte poezii dedicate sau închinate poetului. A fost publicată în *Convorbiri literare*, V, nr. 19, 1 decembrie 1871, p. 309—312.

CĂTRE ION GHICA

18

Mircești, 26 oct. 1871

B.A.R., ms. rom. 803, f. 131; original.

1 La moșia Miclăușani, vecină cu Mircești, era stabilită fiica lui Ion Ghica, Maria Gh. Sturdza.

2 Proiectul pentru a scoate o revistă literară pare întemeiat, îl discută și în scrisoarea din 2 decembrie către același (cf. aici p. 38), dar el nu a fost realizat.

3 Ultima scrisoare de la V. Socec, din anul acesta, care ne este cunoscută poartă data 5/17 iulie și conține și contractul de editare. Pentru relațiile cu Socec privitor la ediția operelor, cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 400—403.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

19

[noiembrie 1871]

B.A.R., S 35(14)/LVIII; original.

Bibliografie: Floarea soarelui, II, nr. 7—12, iulie—decembrie 1928, p. 79, cu data greșită 1877.

1 Cum *Pohod na Sybir* s-a publicat în *Convorbiri literare*, V, nr. 19, 1 decembrie 1871, p. 297—298, credem că scrisoarea a fost scrisă la sfîrșitul lunii noiembrie.

CĂTRE ION GHICA

20

Mircești, 2 decembrie 1871

B.A.R., ms. rom. 803, f. 132 și 135; original.

Bibliografie: I. Ghica, *Scrisori*, vol. IV, ed. Il. Chendi, [Buc.], f.a. p. 12, fragment în traducere; V. Alecsandri, *Corespondență*. „Documente

literare inedite". Ediție îngrijită și note de Marta Anineanu. Cu o prefață de C. G. Nicolescu, Buc., E.P.L., 1960, p. 84—86; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori.* „Clasicii literaturii moldovenești". Ediție îngrijită, prefață, note și indici de H. Corbu, Chișinău, Cartea Moldovenească 1968, p. 176—178.

1 Despre revista proiectată îi scrisese lui Ghica și la 26 octombrie (cf. aici p. 36). Acum poetul schițează un adevărat program, care de fapt nu era prea deosebit de al „Junimei", deși poate cu o preocupare mai mare pentru vulgarizarea cunoștințelor practice. Revista urmărea progresul societății, dar se ferea de politica de partide în care predominau interesele personale.

2 Fabula *L'âne vêtu de la peau du lion*, de La Fontaine.

21

Mircești, 14 [?] 1871

B.A.R., ms. rom. 803, f. 133—134; original.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

22

Mircești, 8 ghenar 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 57—61; original [manuscrisul greșit legat, ordinea filelor este următoarea: 59, 60, 57, 58, 61].

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 442, V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 57; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori.* Chișinău, 1968, p. 316—318, incompletă; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 206—211.

1 Pavel Paicu (1831—?) publicist, filolog, junimist.

2 Prefața la opera lui C. Negruzzi.

CĂTRE MARIE BOGDAN

23

Mircești, 10 ianuarie 1872

Bibliografie: Marie G. Bogdan: *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 109—110.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

24

Mircești, 12 ghenar 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 63; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 422; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 57; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 318.

1 Prefața la scrierile lui Costache Negruzzi s-a publicat pentru prima dată în *Convorbiri literare*, VI, nr. 1, 1 aprilie 1872, p. 1—15. Cf. V. Alecsandri *Opere*, IV, 1975, p. 352-372 și note p. 826—828.

25

Mircești, 24 ghenar 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 65; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 422; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 58, cu dată greșită, 14 ianuarie; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1868, p. 319, cu dată greșită, 14 ianuarie.

1 „Culegerea" din Anton Pan s-a publicat în două numere din *Convorbiri literare*, V, nr. 23, 1 februarie 1872, p. 361—367; nr. 24, 15 februarie p. 377—386. Cf. V. Alecsandri *Opere*, IV, Buc., 1975, p. 300—306, și note p. 803—805.

2 Dorința poetului a fost respectată. Cf. aici p. 821, n. 1.

26

Mircești, 26 ghenar 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 67—68; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 423; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 58—59; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 319—320.

1 Cf. supra, n. 1.
2 Cf. aici p. 821, n. 1.

CĂTRE MARIE BOGDAN

27

Mircești, 12 fevr. 1872

M.I.A.O.B. Nr. 13185; original.

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 111.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

28

Mircești, 19 fevr. 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 69; orginal.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 423—424; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 59; Vasile Alecsandri *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 320.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

29

[București, februarie-martie 1872]

B.A.R., S 19 (26)/LVII; original.

1 S-ar putea ca scrisoarea să fie din această epocă, cînd Iancu Alecsandri se găsea și el în București.

CĂTRE MARIE BOGDAN

30

Mircești, martie 1872

M.I.A.O.B., nr. 13187; original.

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 121, fără dată.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

31

Mircești, 1 april 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 71—72; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 424—425; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 52—60; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 321.

1 Conform dorinței redactorului, poemul s-a publicat în *Convorbiri literare*, VI, nr. 2, 1 mai 1872, p. 49—60.

2 V. Alecsandri a ținut o conferință la Iași, în care a citit poemul *Dumbrava Roșie*, în folosul Franței, care se lupta din greu cu plata datoriilor de război.

3 Publicarea *Operelor* la Socec a întîmpinat destule greutăți, ele neputînd apărea decît din anul 1875.

CĂTRE DIM. A. STURDZA

32

Joi, aprilie 1872

B.A.R., S 22 (9)/DCCCLII; original.

1 Omagiul adus „castelanilor și castelanelor" de la Miclăușani se potrivea cu ambianța gnerală. Familia lui D. A. Sturdza poseda aici un adevărat castel, în stil medieval, în care originalul frate al acestuia, Gheorghe, căsătorit cu Maria, fiica lui Ion Ghica, introdusese chiar o viață ca în evul mediu, cu „ponts levis"-uri, care se ridicau noaptea, cu vînători, surle etc. Marie Sturdza a avut aici răgazul să împodobească un frumos album în felul acelor celebre „livres d'heures". Pe filele cu chenare artistice au fost scrise versuri de V. Alecsandri *(Mărioară florioară)*. C. Negri... Cf. B.A.R., ms. rom 2879.

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

33

Iași, 4 mai 1872

B.A.R., ms. rom. 3349, f. 46; original.

Bibliografie: Il. Chendi, în *Corespondența lui V. Alecsandri cu Bucovinenii, Convorbiri literare*, XL, nr. 12, decembrie 1906, p. 1104.

1 În scopul ajutorării Franței, V. Alecsandri tipărise la Iași *Dumbrava Roșie*, în broșură.

CĂTRE V. I. SOCEC

34

Iași, 7 mai 1872

Arh. Statului Iași, Documente, pach. 551, nr. 10; original.

Bibliografie: I. Breazu, *Scrisori vechi* în *Societatea de mîine*, VIII, nr. 1, 15 ianuarie 1931, p. 27; *Documente*, Buc., 1973, p. 314.

1 Probabil fiul fostului domnitor Grigore Ghica.

2 Existau pe atunci doi scriitori cu acest nume: Pavel Pruncu născut în 1797 și Scarlat (1799—1876), prieteni cu C. Negruzzi. Poate unul dintre aceștia sau un membru al familiei Pruncu din Bucovina?

CĂTRE MARIE BOGDAN

35

Mircești, 8/20 mai 1872

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 112.

1 Poetul pleacă pe la începutul lunii iunie la Paris, și va rămîne în Franța pînă la mijlocul lui octombrie, timp în care a fost cu fiica sa la Boulogne sur Mer și Dieppe.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

36

Mircești, 3/15 iunie 1872

B.A.R., ms. rom. 808, f. 73; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 5, 1 mai 1895, p. 425, *V. Alecsandri, Scrisori*, Buc., 1904, p. 60; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 322.

1 *Statu-palmă* a apărut în lipsa poetului, în numărul 4, din 1 iulie al *Convorbirilor* pe 1872.

37

Lindau, miercuri, [iunie 1872][1]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 7—8; original.

Bibliografie: Literatură și artă română, VI, nr. 7—8, 1902, p. 513; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 265—266.

1 Scrisorile nedatate către Paulina din iunie-octombrie 1872 se datează sigur după conținutul lor.

38

Paris, duminică, [iunie 1872]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 9—10; original.

Bibliografic; Literatură și artă română, nr. 7 — 8, 1902, p. 513 — 514; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 262—263.

39

Paris, [a. 20 iulie 1872]

B.A.R., S 19 (30)/LVII; original.

40

Paris, 20 iuli 1872

B.A.R., S 19 (31)/LVII; original.

41

Paris, [a.27] iulie 1872

B.A.R., S 19 (32)/LVII; original.

42

Paris, 27 iulie 1872

B.A.R., S 19 (33)/LVII; original.

43

Boulogne sur Mer, 29 iuli 1872

B.A.R., S 19 (34)/LVII; original.

44

Dieppe, 20 august 1872

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 11; original.

Bibliografie: Literatură și artă română, VI, nr. 7—8, 1902, p. 516

45

Paris, august 1872

B.A.R., S 19 (35)/LVII; original.

46

Paris, 2 sept. 1872

B.A.R., S 19 (36)/LVII; original.

47

Paris, miercuri, 21 sept. /3 oct. 1872

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 13—14; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 264—265.

CĂTRE MARIE BOGDAN

48

Mircești, oct. 1872

M.I.A.O.B., nr. 13198; original.

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 113.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

49

Roman, 2[11] 1872

Bibliografie: Emil Vîrtosu, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri, 1872—88*, în *Arhiva românească*, III, 1939, p. 77.

CĂTRE MARIE BOGDAN

50

Mircești, 10 nov. 1872

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 113—114.

51

Mircești, 1 decembrie 1872

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, 114—115.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

52

București, miercuri [6—13 decembrie 1872]

B.A.R., S 19(37)/LVII; original.

1 Scrisorile nedatate, adresate Paulinei în luna decembrie 1872, au fost datate cu aproximație după data conferinței pentru săraci, pe care Carmen Sylva i-o ceruse să o țină, și la care a citit *Dumbrava Roșie*. Conferința a avut loc marți, a doua zi după Crăciun, deci la 26 decembrie 1872.

Scrisoarea de față este scrisă într-o miercuri, îi anunță data conferinței și comunicarea făcută de domnișoara la Tullay, în legătură cu ieșirea din pension a Mariei. Acesteia îi scrisese că pleca la 2 decembrie la București (cf. aici p. 75), deci miercurile pînă la Crăciun sînt la 6, 13 și 20 decembrie. Cum, pînă la 28 decembrie Paulina avusese timp să primească scrisoarea poetului și să-i răspundă (cf. aici p. 85), credem că scrisoarea este scrisă mai curînd la 6, sau 13 decembrie.

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

53

[Mircești, a. 15 decembrie 1872]

B.A.R., S 37(6)/LVII; original.

1 Desigur, avînd procesul la Curtea de Casație la 15 decembrie, a plecat din Mircești, înainte de această dată. Credem că este vorba de procesul cu Poliz despre care la 21 decembrie 1872 îi scria Paulinei că nu este încă terminat. Cf. aici p. 80.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

54

Gioi, București, [21 decembrie 1872]

B.A.R., 19(38)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 829, n. 1.

CĂTRE MARIE BOGDAN

55

București, 22 decembrie 1872

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1929, p. 115.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

56

Sîmbătă, [23 decembrie 1872]

B.A.R., S 19 (40)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 829, n. 1.

CĂTRE COSTACHE NEGRI

57

București, [a. 26 decembrie 1872]

B.A.R., S 33 (16)/LVIII; original.

Bibliografie: Ramuri, XVI, 29 ianuarie 1922, p. 71.

1 În *Ramuri*, loc. cit., este transcris Iancu, confuzia se datorează asemănării grafice dintre I și S inițial, de altfel nici restul de litere nu pot forma numele Iancu, și apoi, acesta fusese în țară în anul 1872, dar din august se afla în Franța.

2 C. Negri era posesorul unei prețioase colecții de tablouri de artă pe care statul dorea să o achiziționeze, dar suma care i-a fost oferită, prin intermediul pictorului Gh. Panaiteanu, directorul pinacotecii din Iași, era atît de insultător de mică, încît C. Negri a preferat să dăruiască colecția sa pinacotecii, cu condiția absolută ca să nu fie niciodată scoasă din Iași. Cf. C. Negri *Scrieri* I, Text ales, stabilit, note și studiu introductiv de Emil Boldan Buc., E.P.L., 1966, p. 231—238.

Nu știm de cine era aceea „Beatrice" la care jinduia M. Kogălniceanu, el însuși bun cunoscător al artelor plastice și colecționar.

3 Este probabil vorba despre linia Adjud-Ocna, care îl interesa și pe C. Negri și care va fi îndelung discutată în Parlament în 1875.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

58

București, marți, [a. 26 decembrie 1872]

B.A.R., S 19(39)/LVII; original.

1 La 26 decembrie 1872, Vasile Alecsandri citește la Ateneu *Dumbrava Roșie* și *Ana Doamna*, Cf. G. C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*, Buc., 1962, p. 437.

59

București, miercuri, [27 decembrie 1872]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 19; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 265—266.

1 Cf. supra, n. 1. Deci „aseară" corespunzînd lui 26 decembrie, scrisoarea este scrisă la 27.

2 Piesa în limba franceză: *Les trois bonnets de la comtesse* fusese scrisă prin anul 1864, cînd încercase să-i fie jucată la Comedia-Franceză și nu izbutise (cf. C. Ganc, *Vasile Alecsandri refuzat la Comedia-Franceză*, în *Arhiva românească*, t. IV, 1940, p. 219—228). S-a jucat totuși la Paris în matineele de la Gaîté. A fost pulicată în 1882 la Socec, pentru a o prezenta poeților din Provence, unde a și fost jucată și tipărită în *La Semaine*, Vienne, 1882. Poetul provensal A. Roux a tradus-o în dialect: *Lous tres bonnets de la coumtesse* (cf. B.A.R., ms. fr. 177 și ms fr. 142, manuscrisul original al lui V. Alecsandri cu titlul *Le gateau des rois*, 1864). Criticul francez Armand de Pontmartin, în scrisoarea din 23 mai 1882, adresată probabil unuia dintre scriitorii felibri, apreciază mult calitatea comediei și elogiază pe poetul român (originalul scrisorii la M.I.A.O.B.).

60

București, gioi, [28 decembrie 1827]

B.A.R., S 19 (41)/LVII; original.

1. Cf. aici p. 76—77.

61

1 ghenar 1873

B.A.R., S 19 (43)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 77, 80.
2 Cf. aici supra, n. 2.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

62

Mircești, 2 fevr. 1873

B.A.R., 54(7)/LVII; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIV, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 995, fragment.

1 Fiul lui Pisoski, Alexandru.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

63

6 fevr. 1873

B.A.R., S 35 (3)/LVIII; original.

Bibliografie: Floarea soarelui, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 79.

1 Poetul a trimis *Convorbirilor* evocarea pe care o publicase în *Foaia Societății*, cf. *Convorbiri literare*, VI, nr. 12, 1 martie 1873, p. 437—441; V. Alecsandri. *Opere*, IX, Buc., 1982, p. 506, n. 4.

2 Scrierile lui Russo trimise lui Negruzzi au fost publicate în *Convorbiri* chiar în luna următoare, martie.

CĂTRE MARIE BOGDAN

64

Mircești, februarie 1873

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 116.

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

65

[februarie-martie 1873]

B.A.R., S 37 (9) LVII; original.

1 Credem că din lunga perioadă de elaborare a comediei *Boieri și ciocoi*, este singurul moment cînd putea să fi ajuns la jumătatea actului cinci. Pentru evoluția creației piesei vezi aici p. 839—840, n. 1.

CĂTRE MARIE BOGDAN

66

Mircești, martie 1873

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929. p. 116—117.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

67

Gioi, [București, a. 30 martie 1873]

B.A.R., S 19 (44)/LVII; original.

1 Data a fost presupusă după mărturia pe care a scos-o de la Bacău și pentru care îi scrisese lui Hociung (cf. aici p. 92—93). Cum autentificarea mărturiei cu bătrîni, pentru adevenirea datei nașterii sale, s-a făcut acolo la 30 martie 1873, însemnează că și scrisoarea către Paulina este din aceeași vreme. Cf. Sever Zotta *La centenarul lui Vasile Alecsandri*, Iași, 1921, p. 36,

anexa 39, cererea lui V. Alecsandri pentru autentificarea mărturiei, și anexa 40, actul de autentificare.

2 Al. Papadopol-Calimah sau N. Callimachi-Catargi?

CĂTRE HOCIUNG

68

București, luni, [a. 30 martie 1873

Bibliografie: I. St. Botez, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri* Galați, 1938, p. 12.

1 Data este stabilită după legalizarea mărturiei cu bătrîni din 30 martie 1873, nr. 1355. Cf. Sever Zotta, *loc. cit.*

2 Poetul și-a fixat probabil singur această dată de naștere pe care istoria literară a respectat-o pînă acum. Descoperirea însă a „mărturiii de mitrică", din 11 iulie 1835, în care vornicul Vasile Alecsandri afirmă că fiul său este născut la 14 iunie 1818, lămurește definitiv această controversă (cf. *Documente*, Buc., 1973, p. 283—284). V. Alecsandri, scriind despre vîrsta sau aniversările sale, nu a greșit niciodată data nașterii, calculul ducînd întotdeauna la anul 1821. O singură dată, într-o notă a sa autobiografică, păstrată în Arhiva Academiei R. S. România, V. Alecsandri afirmă că și-a terminat studiile la Paris *la vîrsta de 20 de ani, în anul 1839* deci foarte aproape de adevăr! Cf. Petre Popescu Gogan, *Vasile Alecsandri mai puțin cunoscut*, în *România literară*, III, nr. 42 (105), 15 octombrie 1970, p. 13.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

69

București, sîmbătă, [martie 1873]

B.A.R., 19 (45)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 834, n. 1.

70

Vineri, [București, a. 30 martie 1873]

B.A.R., S 19 (45)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 834, n. 1.
2 Cf. aici p. 835, n. 2.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

71

Mircești, martie 1873

B.A.R., ms. rom. 808, f. 74—75; original.

Bibliografie; *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 575—576; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 61; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori.* Chișinău, 1968, p. 322—323.

1 Nu se știe de ce, dar V. Alecsandri nu a citit *Boieri și ciocoi* la „Junimea", cu toată pregătirea pe care o face. Dovadă este și stăruința cu care îl întreabă pe Negruzzi, după un an, la 25 februarie 1874 (cf. aici p. 126), care este părerea prietenilor, criticilor, din dorința de a îndrepta piesa care urma să se publice în volum.

2 Teodor Aslan (1866—1908), directorul Teatrului Național din Iași, regizor și traducător merituos de piese din repertoriul clasic.

CĂTRE MARIE BOGDAN

72

Mircești, 20 aprilie 1873

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc. 1929, p. 117—118.

CĂTRE UN CONTE NECUNOSCUT DIN CERNĂUȚI

73

Mircești, 21 aprilie 1873

B.A.R., ms. rom., 5208, f. 14; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1950, p. 245—246.

1 Nici în ediția de *Corespondență* din 1960 nu am putut identifica pe acest conte din Cernăuți. Ne îngăduim să facem acum o apropiere. Ar fi cu putință să fie vorba despre contele Carol (Scarlat) Rosetti, de la Cernăuți, prietenul lui Dimitrie Petrino, care a scris o odă la moartea soției acestuia. Se știe că V. Alecsandri era prieten cu familia Petrino, mama poetului, Eufrosina, fiind sora Hurmuzăcheștilor, deci se putea foarte bine să fi cunoscut prin mijlocirea lor și pe contele Carol Rosetti, cf. Ion Sbiera, *Familia Sbiera*, Cernăuți, 1899 p. 233—234. Apropierea ne-a fost sugerată și de faptul că scrisoarea a fost găsită împreună cu hîrtii de la Dimitrie Petrino, dăruite Academiei Române de generalul Radu Rosetti.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

74

Mircești, luni, [septembrie 1873

B.A.R., S 54 (36)/LVII; original.

1 Poetul s-a întors din străinătate în luna septembrie. Cf. aici p. 99.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

75

Mircești, 4 octombrie 1873

B.A.R., ms. rom. 808, f. 76; original.

Bibliografie *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 576 V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 62; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 323—324.

76

Mircești, octombrie 1873,

Bibliografie; Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 118—119; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc. 1972, p. 212.

1 Cameristă franțuzoaică, adusă probabil în vederea venirii Mariei în anul următor la Mircești.

2 Directoarea noului pension în care se mutase Marie, după întoarcerea din vacanța la mare unde fusese cu părinții săi.

77

Mircești, 16/28 octombrie 1873

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929. p. 120.

1 Mutarea în pensionul Barral.

CĂTRE BOGDAN PETRICEICU HASDEU

78

Mircești, 21 noiembrie 1873

Bibliografie: *Columna lui Traian*, IV, nr. 13, noiembrie 1873, p. 249.

1 Publicată în *Columna lui Traian*, *loc. cit.*, Cf. V. Alecsandri, *Opere* I, Buc., 1966, p. 411—412 și note p. 376.

79

Mircești, decembrie 1873

Bibliografie: Columna lui Traian, IV, nr. 13, noiembrie 1873, p. 254—255; A. Russo, *Scrieri*, Buc., 1908, p. 323; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 88.

1 S-a publicat în *Columna, loc. cit.*, p. 257. P. V. Haneș, editorul *Scrierilor*, presupune că manuscrisul propus de V. Alecsandri pentru publicare, și care poartă titlul *Groza. Ultimul haiduc român, osîndit la 7 august 1838 de tribunalul criminal din București*, trebuie să fi fost o scriere a lui A. Russo, care s-a ocupat de ultimii haiduci; sub acest motiv a și publicat textul împreună cu cealaltă proză a lui Russo (p. 315—323).

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

80

Mircești, decem. 14, 1873

B.A.R., S 35 (4)/LVII; original.

Bibliografie: Floarea soarelui, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 79.

1 Teodor Aslan, directorul Teatrului Național din Iași. Între datele 14 decembrie 1873 și 6 octombrie 1874, numeroasele scrisori adresate de poet lui I. Negruzzi, G. Sion, G. Duca, M. Millo și C. Steriadi pot fi socotite ca un fel de „caiet" al comediei *Boieri și ciocoi*, așa cum a ajuns ea în forma finală, jucată și publicată. În acest „caiet" se poate urmări preocuparea poetului de a îmbunătăți textul piesei, atît pentru scenă, cît și pentru publicare. Unele intervenții au fost făcute chiar de la început, altele în cursul repetițiilor, după nevoile pe care le cerea scena. Toate schimbările erau comunicate lui I. Negruzzi prin mijlocirea lui T. Aslan, pentru ca să se opereze și în manuscrisul piesei aflat în curs de tipărire la *Convorbiri*. V. Alecsandri a continuat să aducă schimbări piesei chiar și după premiera de la Iași, în urma observațiilor pe care i le făcuse nepotul său, G. Duca,

cum și înaintea reprezentării piesei la București și tipărirea ei în volum. Tot în acest „caiet" apar și intențiile poetului de a răspunde criticii cu o altă piesă: *Critica piesei „Boieri și ciocoi"* sau *Ciocoii paraponisiți.* Piesa nemulțumise atît pe unii, cît și pe alții, iar arta poetului nu izbutise să ridice creația deasupra intereselor mărunte! Pe lîngă acest grup mai închegat, reamintim scrisorile publicate în acest volum în care se vede cînd a luat ființă ideea scrierii unei asemenea piese cu fond grav de frescă socială și cum a evoluat ca lucru, vizibil chiar și numai din succesivele schimbări de titlu: 1862 ianuarie, către Ion Ghica; 1866, mai 20, către Alex. Hurmuzaki; 2 septembrie 1867, către I. Negruzzi, 1868, noiembrie 25, către același, cînd avea scrise deja două acte, 1873, martie, către același, cînd propune să vină să citească piesa la ședințele „Junimii". Deci elaborarea piesei, așa cum ne este cunoscută astăzi, s-a făcut, cu mari întreruperi, în decurs de zece ani, cînd modele și influențe avuseseră timp să se contopească într-o formă originală gîndită de poet. Cf. și V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1879, p. 832—855, notele complete ale Georgetei Rădulescu-Dulgheru.

2 Dorința lui V. Alecsandri a fost respectată. *Boieri și ciocoi* s-a publicat în *Convorbiri literare*, VII, nr. 10, 1 ianuarie 1874, p. 365—383; nr. 11, 1 februarie 1874, p. 405—416; nr. 12, 1 martie 1874, p. 437—452.

3 Și această dorință a fost respectată. Cf. *Convorbiri literare* VII, nr. 10, 1 ianuarie, p. 396—397.

81

Mircești, 14 dec. 1873

B.A.R., S 35 (5)/LVIII; original.

Bibliografie: Floarea soarelui, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 20.

1 Cf. aici p. 839—840, n. 1.

82

Mircești, marți, [decembrie 1873]

B.A.R., S 35 (6)/LVIII; original.

Bibliografie: Floarea soarelui II, nr. 7—12, iulie-decembrie, 1928, p. 80.

1 Cf. supra, n. 1.

CĂTRE MARIE BOGDAN

83

[Mircești, 29 decembrie 1873]

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 121—122.

1 Data stabilită în *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, t. 26, 1, 1977, p. 124.

CĂTRE ION CRĂCIUNESCU

84

[a. 1874]

Bibliografie: J. Cratiunesco, *Le peuple roumain d'après ses chants nationaux*, Paris, 1874, p. 327—328; S. Perieteanu Buzeu, *Crăciunescu și opera sa* în *Revista Contimporana*, II, sem. II, 1874, p. 511—512, traducere.

1 Ion Crăciunescu (1845—1909), profesor universitar.

2 Scrisoarea trebuie să fie anterioară apariției, în 1874, a studiului lui Crăciunescu.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

85

Mircești, 14 ghenar 1874

B.A.R., S 35 (15)/LVIII; original.

1 Cu numărul 10 a început publicarea piesei *Boieri și ciocoi* la 1 ianuarie 1874, în *Convorbiri literare*.

2 Cf. aici p. 839—840, n. 1.

86

Mircești, 17 ghenar 1874

B.A.R., ms. 808, f. 80—81; original.

Bibliografie: *Convorbiri-literare*, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 578—579; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 63—64; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*. Chișinău, 1968, p. 324—325.

1 Erata nu a fost publicată.

2 Nici unul din aceste proiecte nu a fost realizat. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc., 1974, note p. 756—758 și note p. 901—904.

CĂTRE CAROL DAVILA

87

Mircești, 18/30 ianuarie 1874

B.A.R., S 11 (4)/LVIII; original.

Bibliografie: E. Perticari-Davila, *Din viața și corespondența lui Carol Davila*, Buc., 1945, p. 390.

1 Moartea dramatică a Anei Davila.

2 S-a păstrat ciorna de răspuns a lui Carol Davila la B.A.R., S 7/LIX, Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 186—187.

CĂTRE GEORGE SION

88

Mircești, 28 ghenar 1874

Originalul la Biblioteca Universitară, Cluj.

Bibliografie: I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către.*

George Sion în *Viața românească*, XX, nr. 5—6, mai-iunie 1928, p. 191—192; Șt. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 3—4; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 456—457.

1 V. Alecsandri, convins de valoarea primei sale mari comedii, știa în același timp că pentru succesul acesteia era nevoie de o foarte bună interpretare, capabilă să creeze tipurile care înfățișau o clasă care apunea și alta care se ridica, de aceea el nu acceptă să fie jucată la București, unde teatrul, împărțit între Millo și Pascaly, nu poseda suficiente elemente de calitate, nici de o parte, nici de alta. Pînă la urmă poetul acordă lui Millo dreptul de a pune în scenă piesa. Cf. aici p. 134—135 scrisoarea către C. Steriadi, p. 138—139 către George Sion și p. 149—150 către Matei Millo. Piesa s-a jucat la Teatrul cel Mare (Teatrul Național) la deschiderea stagiunii 1874—1875. Cf. aici p. 857, n. 3.

2 Pentru vechea rivalitate dintre Pascaly și Millo vezi Ioan Massoff, *Teatrul românesc, Privire istorică*, vol. II, 1860—1880, Buc., E.P.L., 1966, p. 75 *(Începutul conflictului Millo-Pascaly)* și următoarele.

CĂTRE V. I. SOCEC

89

Mircești, 31 ghenar 1874

M.L.R., 3252; original.

Bibliografie: Perpessicius, *Alecsandri inedit* în *Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor*, III, 1963—1967, Buc., 1967, p. 251—252.

1 Tratativele cu Socec începuseră din anul 1871, dar tipărirea mergea greu și poetul era nemulțumit de ortografia editurii și de greșelile zețarilor. La 17 ianuarie 1874 îi scria lui Negruzzi: „Dl. Socec are mare dreptate să-i fie rușine căci negligența d-sale de editor"... „Îmi vine să rup contractul încheiat între noi și să opresc continuarea ediției operelor mele" (cf. aici p. 113). Dar desigur și Socec întîmpina greutăți; pe verso-ul scrisorii, după ce notează data acestuia și data de primire, continuă: „comedii ce lipsesc, à part de *Concina. Nobila cerșătoare, Ciocoii*, dacă-i gata să trimită".

CĂTRE MARIE BOGDAN

90

Mircești, februarie 1874

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923* Buc., 1929, p. 122—123.

1 V. Alecsandri pleca la Iași pentru a urmări montarea piesei sale *Boieri și ciocoi.*

91

Mircești, 8/20 februarie 1874

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1929, p. 123—124.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

92

[Iași, 14 ianuarie—9 februarie]

B.A.R., S 19 (48)/LVII; orginal.

1 Data scrisorii nu poate fi determinată, deci este scrisă cîndva în perioada ședерii poetului la Iași pentru repetițiile cu piesa *Boieri și ciocoi,* într-o perioadă cînd premiera nu era încă fixată și cînd intenționa să o cheme pe Paulina să asiste la premieră.

2 *Romänische Volkspoesie,* gesammelt und geordnet von..., deutsch von W. V. Kotzebue, Berlin, 1857.

93

[Iași, februarie 1874]

B.A.R., S 19 (47)/LVII; original.

1 V. Alecsandri scria la 14 ianuarie lui I. Negruzzi că în curînd va veni la Iași, deci se găsea aici de pe la mijlocul lunii ianuarie pentru a urmări repetițiile cu piesa sa *Boieri și ciocoi*, a cărei premieră a avut loc la 14 februarie, cum poetul s-a întors la Mircești înainte de premieră, însemnează că scrisoarea către Paulina este din februarie, spre sfîrșitul ședерii poetului în Iași.

94

[Iași, sîmbătă, 9 februarie 1874]

B.A.R., 19 (42)/LVII; original.

1 Întoarcerea precipitată a lui V. Alecsandri la Mircești, înainte de premiera piesei *Boieri și ciocoi*, se explică printr-o gravă răceală, așa cum comunică mai multor corespondenți de ai săi și se pare că acesta a fost adevărul. Cum data de 14, ziua premierii, cădea într-o joi, calculînd, după acel „răspoimîine, s-ar putea ca scrisoarea să fi fost scrisă sîmbătă 9 februarie.

CĂTRE GEORGES DUCA

95

Luni, [Mircești, 18 sau 25 februarie 1874]

B.A.R., S 16 (1)/LVII; original.

1 Reprezentarea piesei *Boieri și ciocoi* la Iași a avut loc la 14 februarie 1874, dată care cădea într-o joi. Poetul ar fi putut răspunde observațiilor lui G. Duca într-una din zilele de luni 18 sau luni 25 februarie, mai probabil luni 18, dat fiind că marți 19 piesa a fost din nou reprezentată.

2 Georges Duca (1846—1895), inginer. Era nepotul lui V. Alecsandri, mama sa, Euharia, căsătorită cu Pavel Duca, era fiica Saftei, sora vorni-

ului V. Alecsandri, căsătorită cu generalul Ion Duca. A fost căsătorit cu Lucia Ghica, fiica Cleopatrei Cantacuzino, doamnă de onoare a Carmen Sylvei. Poetul a păstrat legături strînse cu acești nepoți, în a căror companie se complăcea, ducîndu-se adesea la vila lor de la Sinaia. Ei sînt părinții lui I. G. Duca, ministrul liberal asasinat în anul 1933. George Duca a fost ministru, senator și director al Căilor Ferate; bustul său se află în fața Gării de Nord din București.

3 Lunga scrisoare, numită de poet „foileton", nu ni s-a păstrat, deși I. Rădulescu Pogoneanu afirma că ea se găsea în posesia lui G. T. Kirileanu. Îndreptările propuse de Duca și instrucțiunile date de poet lui Matei Millo în scrisoarea din 6 septembrie 1874 (cf. aici p. 153 — 155) pentru cum trebuie să fie interpretate rolurile constituie cel mai bun îndrumător pentru regizarea acestei piese, în spiritul în care a conceput-o scriitorul.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

96

Mircești, 25 febr. 1874

B.A.R., ms. rom. 808, f. 80—81; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 578 — 579; V. Alecsandri, *Scrisori*. Buc., 1904, p. 63—64; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 325—326.

1 În scrisoarea către I. Negruzzi din 2 martie 1874, revine asupra acestei cereri, urmînd ori să ardă „anonsul", ori să-i dea o altă formă (cf. aici p. 130). Poetul anunța răzbunarea *Ciocoilor*!

CĂTRE MATEI MILLO

97

Mircești, 25 fevr. 1874

B.A.R., S 1(2)/DCXXXVIII; original.

Bibliografie: Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 215—217.

1 Piesă de Matei Millo. V. Alecsandri ortografiază în mod inconsecvent numele Chirița cu *Ch* și cu *K* (probabil o reminiscență a grafiei chirilice, în care au fost scrise Chiriţele). Pentru unitate, am adoptat în textele românești grafia cu *Ch* și în cele franțuzești cu K.

2 Al. Odobescu făcuse parte din comisia ad hoc pentru soluționarea problemei Teatrului celui Mare; se ajunsese la crearea, în 1874, a asociației actorilor care s-a desfăcut chiar înainte de încheierea stagiunii 1874—1875; la 8 februarie 1875, Odobescu devine directorul Teatrului Național.

3 Cf. aici p. 138—139 scrisoarea către George Sion în care își exprimă neîncrederea în formația teatrală de la București și speranța că Comitetul ar putea reuni cele două grupuri adverse, Millo și Pascaly.

4 Eufrosina Catargi, născută Ventura, soția lui Lascăr Catargiu, președintele Consiliului de Miniștri.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

98

Mircești, martie 1874

Bibliografie: V. Alecsandri, *Boieri și ciocoi*, Buc., 1874, p. 2—4; id. *Teatru*, vol. I, Buc., 1875, p. XXV—XXVI, E. Fagure, *Teatrul lui Vasile Alecsandri*, în *Adevărul literar*, 19 iunie 1921, p. 3; V. Alecsandri, *Teatru. Comediile*, ed. Al. Iordan, Craiova [1939], p. 59; V. Alecsandri, *Opere*, V, 1976, p. 33—34.

1 La această scrisoare de dedicație, M. Kogălniceanu îi răspunde la 14 martie (deci scrisoarea poetului este dinainte de această dată); „Mulțumesc, prietene, pentru delicata ta aducere aminte, pentru scrisoarea ta și pentru dedicație"...: asociindu-și rugămintea cu aceea a Comitetului teatral, de a permite jucarea piesei și la București, continuă: „Fă-i, fă-ne această favoare. Te asigur că aplauzele noastre îți vor dovedi recunoștința noastră" (Cf. C. Gane *„Boierii și ciocoii" lui Alecsandri, cu prilejul unor scrisori inedite de la Kotzebue și Kogălniceanu*, în *Arhiva românească*, t. V, 1940, p. 211). Dintre cele două manuscrise ale comediei păstrate la Biblioteca Academiei, ms. rom. 2231 și ms. rom. 2939, acesta din urmă poartă indicația după titlu: „Comedie în 5 acțuri, dedicată amicului meu M. Cogălniceanu, V. Alecsandri, Mircești, 1874". Celălalt manuscris a fost dăruit lui C. Steriade: „Amicului meu..., suvenir de la Mircești, 1 mart. 1874. V. Alecsandri."

99

Mircești, 2 mart. 1874

B.A.R., S 35 (7)/LVIII; original.

Bibliografie: Floarea soarelui, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p 80.

1. Cf. aici p. 126—127. Îndată după premiera piesei *Boieri și ciocoi*, V. Alecsandri a fost ținta criticilor primite sub formă de scrisor iinsultătoare, venite din cele două lumi pe care le viza piesa sau din partea criticilor de specialitate. *Boieri și ciocoi* nu s-a bucurat de succes. V. Alecsandri care, în general, nu răspundea niciodată criticilor, socotindu-se fie mai presus de ele, fie socotindu-le justificate, și atunci încerca să-și îmbunătățească creația, de data aceasta însă proiectează, ca răspuns la critici, o nouă piesă a *Ciocoilor* care însă nu va fi definitivată niciodată.

100

Mircești, 12 mart. 1874

B.A.R., ms. rom. 808, f. 82—83; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 579—581; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 64—66; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 326—328.

1 Cf. aici p. 847, n. 1, manuscrisele păstrate la B.A.R.

2 G. I. Vîrnav-Liteanu publicase unele articole în *Convorbiri literare* despre Alecsandri și despre *Poeziile populare culese și întocmite de Alecsandri*, de la data la care poetul îi scrie lui I. Negruzzi că Vîrnav a mai pregătit ceva pentru revistă, a mai apărut în acel an *Dumbrava Roșie*. Cercetare critică în *Convorbiri literare* VIII, nr. 4, 1 iulie, 1874, p. 153—162. În

anii următori va scrie despre *Scrierile teatrale ale lui Alecsandri* și despre *Operele complete ale lui Alecsandri.*

3 Romanul lui Negruzzi, *Mihai Vereanu,* apăruse în nouă numere din *Convorbiri literare,* între 1 aprilie 1873 și 1 februarie 1874, și în volum, Iași 1973.

CĂTRE MARIE BOGDAN

101

Mircești, 30 martie 1874

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1926, p. 125.

CĂTRE GEORGE STERIADI

102

Mircești, 6 aprilie 1874

B.C.S., S 84; A 36; original.

1 George Steriadi, secretar al Agenției române din Paris și apoi al Legației. Prieten cu frații Alecsandri. Publicist și om de teatru. Între anii 1881—1889 a fost membru în Comitetul Teatrului Național din București. A fost director al ziarului *Gazette de Roumanie.*

2 Pentru invitațiile ce i se făcuseră ca să accepte reprezentarea piesei *Boieri și ciocoi* la București, cf. aici p. 116—117, scrisoarea către G. Sion din 28 ianuarie 1874, și p. 128—129, scrisoarea către M. Millo din 25 februarie. Piesa se va juca la București. Cf. aici p. 857, n. 3.

CĂTRE MARIE BOGDAN

103

Mircești, 1 mai 1874

M.I.A.O.B., nr. 13189; original.

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1923—1923* Buc., 1929, p. 126—127.

CĂTRE GEORGE SION

104

Mircești, mai 1874

Originalul la Biblioteca Centrală Universitară, Cluj.

Bibliografie : I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Viața românească*, XX, nr. 5—6, mai-iunie, p. 193; Șt. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 4—5; Vasile Alecsandri, *Publicistică, Scrisori*. Chișinău, 1968, p. 457—458.

1 Scrisoarea către Sion, menită să susțină cauza lui Millo și a autorului piesei *Boieri și ciocoi*, care nu avea încredere să o încredințeze la București altui actor decît lui Millo, a fost trimisă mai întîi acestuia pentru a lua cunoștință de conținutul ei și a o înmîna destinatarului. Cf. aici p. 140.

2 După reprezentarea piesei *Boieri și ciocoi* la Iași și publicarea ei în *Convorbiri literare*, autorul i-a adus îndreptările necesare și a publicat-o în broșură, București, 1874.

3 V. Alecsandri a apreciat întotdeauna talentul lui Millo, care i-a fost cel mai potrivit interpret al pieselor sale de început, de aceea a intervenit în favoarea acestuia, cînd a fost cazul, nedreptățind valoarea artistică incontestabilă a lui M. Pascaly. Totuși, Millo nu a înțeles suficient rolul cultural-educativ pe care poetul îl acorda producțiilor dramatice românești și nevoia ridicării treptate a calității dramaturgiei (cf. corespondența lui Millo în *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 282—303). Interesul poetului de a avea o distribuție bună pentru reprezentarea piesei *Boieri și ciocoi*, la București, coincidea și cu interesul general pentru reorganizarea atunci a Teatrului celui Mare sau Teatrul Național, susținută cu interes de Al. Odobescu și Titu Maiorescu, devenit ministru al Instrucției. V. Alecsandri va scrie acestuia în favoarea lui Millo și a Teatrului (cf. aici p. 143—144). Comisia alcătuită din inițiativa lui Odobescu va avea drept consecință înființarea „Societății dramatice", sau asociația artiștilor, sub direcția lui M. Millo, la sfîrșitul anului 1874, la care M. Pascaly nu va participa și care nu va rezista nici măcar pînă la sfîrșitul stagiunii 1874—1875, cînd s-a jucat și *Boieri și ciocoi*. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, vol. II, Buc., 1966, p. 316—325.

105

Mircești, mai 1874

B.A.R., S 6 (1)/DXXXIX; original.

1 Cf. aici p. 138—139.

2 Lui Titu Maiorescu îi scrie totuși la 12 iunie în favoarea lui Millo și apoi la 27 iunie ca răspuns la scrisoarea lui Maiorescu din 25 iunie, prin care acesta îi comunica rezolvarea pozitivă a doleanțelor lui Millo și îi cere părerea sa despre reorganizarea Teatrului. Cf. aici p. 146—148.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

106

Mircești, 27 mai 1874

B.A.R. ms. rom. 808, f. 84—85; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 iunie, 1895, p. 581—582; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 66—67. Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 328—329.

1 Piesa se publicase în broșură la București.

2 Evanghelie Zappa (1800—1865) a făcut o mare donație pentru înființarea Academiei Române, ceea ce explică cuvintele scrise de poet.

CĂTRE MARIE BOGDAN

107

Mircești, 5 iunie 1874

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 127.

BIBLIOTECA — CENTRALĂ — UNIVERSITARĂ CLUJ-NAPOCA

CĂTRE TITU MAIORESCU

108

București, 12 iunie 1874

B.A.R., S 59 (1)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 3; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori.* Chișinău, 1968, p. 267—268.

CĂTRE MARIE BOGDAN

109

București, 23 iunie 1874

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929. p. 127—128.

CĂTRE TITU MAIORESCU

110

Mircești, 27 iunie 1874

B.A.R., S 59(2)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 3; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 268—270; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 217—219.

1 Cf. aici p. 143—144.

2 François Jules Edmond Got (1821—1901), mare artist francez, societar al Comediei-Franceze, decanul casei Molière, profesor la Conservatorul din Paris.

3 Antoine Girard zis Tabarin (1584—1626), celebru şarlatan francez, al cărui nume a rămas ca prototip pentru acest soi de oameni. Erou al unei piese de teatru uşoare.

4 Saint Marc Girardin (1801—1873), literat, profesor, academician francez.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

111

Viena, 10 iulie [s.n.] 1874

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 23; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 266—267.

1 Poetul era în drum spre Paris de unde se ducea să aducă la Mircești pe fiica sa, Marie.

112

Paris, 4 iulie [s.v.] 1874

B.A.R., S 19(28)/LVII; original.

1 Ordinea cronologică a scrisorilor către Paulina, care pare nefirească, se explică prin folosirea celor două stiluri vechi şi nou.

CĂTRE MATEI MILLO

113

Mircești, 3 septembrie 1874

B.A.R., S 1(3)/DCXXXVIII; original.

1 V. Alecsandri dorea să cunoască actul asociației actorilor (Societatea dramatică), cum şi numele actorilor care se grupaseră în jurul

lui Millo pentru a-și da seama dacă posedă calitățile necesare pentru a interpreta piesa *Boieri și ciocoi*.

2 Îi scrie lui T. Maiorescu chiar în aceeași zi. Cf. aici p. 151—152.

3 Marie, fiica poetului, adusă în țară pentru a petrece vacanța de vară la Mircești, a fost grav bolnavă.

CĂTRE TITU MAIORESCU

114

Mircești, 3 sept. 1874

B.A.R., S 59 (3)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1905, p. 5—6; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 270—271.

1 V. Alecsandri, felicitîndu-l pe T. Maiorescu pentru inițiativele luate ca ministru al Instrucției, profită pentru a-i atrage atenția asupra abuzului de folosire a sufixului *iune* și a lui *ă*, de care, de altfel, chiar și Maiorescu începuse să se ferească, și mai profită iarăși să-i ceară protecția sa pentru Millo ca acesta să poată reprezenta piesa *Boieri și ciocoi*. Cf. aici p. 149—150, scrisoare către Matei Millo.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

115

Mircești, 4 sept. 1874

B.A.R., S 35 (8)/LVIII; original.

Bibliografie: *Floarea soarelui*, II, nr. 7—12 iulie-decembrie 1928, p. 80,

CĂTRE MATEI MILLO

116

Mircești, 6 sept. 1874

B.A.R., S 1(4)/DCXXXVIII; original.

Bibliografie: Scarlat Froda, *Corespondența lui V. Alecsandri despre teatru*, în *Studii și materiale de istoria artei*, IV, nr. 3—4, 1957, p. 231—232; traducere V. Alecsandri, *Publicistică*, *Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 280—281, traducere; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 220—225; V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1979, p. 582—854, traducere.

1 Piesa *Boieri și ciocoi* se reprezentase pentru prima dată la Iași la 14 februarie 1874, între timp, poetul primise cereri din partea Comitetului Teatrului Național și de la prieteni pentru reprezentarea ei și la București (cf. aici corespondența cu G. Sion, M. Millo, G. Steriadi). Greșelile de text, observate cu prilejul acelui spectacol de la Iași, fuseseră corectate de poet, acum explică lui Millo modul cum trebuie interpretat fiecare personaj, pentru a asigura reușita reprezentației la București, conform cu viziunea autorului.

2 Grigore Cuza (1800—1862), spătar, frate cu postelnicul Ion Cuza, tatăl domnitorului Cuza, deci îi era unchi. A fost ispravnic de ținutul Vaslui și Fălciu, deputat; cu vederi progresiste, participă la mișcarea de la 1848; sub domnitorul Grigore Ghica este ministru la departamentul bisericesc și al Instrucției Publice. Tipul boierului patriot și progresist.

3 Petre Vellescu (1846—1904), artist dramatic, a debutat sub direcția lui M. Pascaly la Bossel, a trecut apoi la Teatrul Național din București, unde a interpretat roluri melodramatice și multe roluri din piesele lui V. Alecsandri.

4 Logofătul Iorgu Ghica, fost ispravnic de Bacău, protector al familiei Alecsandri.

5 Constantin Dimitriadi (1831—1885), artist dramatic, tatăl Aristizzei Romanescu. A jucat și a fost director de teatru la Iași și la București. Deși V. Alecsandri îi afirmă în două rînduri lui M. Millo că rolul lui Arbure este scris pentru el, totuși, indirect optează tot pentru Dimitriadi ca interpret, așa cum fusese la Iași. Millo va distribui rolul lui Arbure acestuia, el mulțumindu-se cu altul secundar.

6 Cf. aici p. 152.

CĂTRE MARIE BOGDAN

117

Mircești, 5 octombrie 1874

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 128—129.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

118

Mircești, 7 oct. 1874

B.A.R., S 35(9)/LVIII; original.

Bibliografie: Floarea soarelui, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 80.

1 *Becri-Mustafa* nu se va publica în *Convorbiri literare* decît în anul 1877, poetul dînd întîietate lui *Dan, căpitan de plai.*

2 În *Convorbiri literare*, VIII, nr. 7, 1 octombrie 1874, p. 287—293, se publicase *Doi feți cu stea în frunte* de Ioan Slavici; credem că aceasta este povestea pe care o citise Vasile Alecsandri.

CĂTRE BOGDAN PETRICEICU HASDEU

119

Mircești, 8 octombrie 1874

Arh. Statului Buc., Fond Hasdeu, vol. X, pach. XIV, doc. nr. 451.

Bibliografie: B. P. Hasdeu și contemporanii săi români și străini (corespondență primită). Text stabilit, traduceri și note de Nicolae Mecu, Viorica

Nișcov, Al. Săndulescu, Mihai Vornicu. Coordonare și studiu introductiv, Al. Săndulescu, I, București, Editura Minerva, 1982, p. 10.

1 Broșura publicată la Socec în 1874.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

120

Mircești, 10 octomvrie 1874

B.A.R., ms. rom. 808, f. 86; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 582—583; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 67; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 329—330.

1 V. Alecsandri făcea parte, ca membru onorific, din comisia examinatoare a cărților didactice și în această calitate a căutat să lupte pentru simplificarea ortografiei. Cf. aici scrisoarea din 3 septembrie către Titu Maiorescu.

121

Mircești, 16 octombrie 1874

B.A.R., ms. rom. 808, f. 88—89; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 583—584; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 68; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 330—331.

1 Cf. aici p. 856, n. 1.

2 *Dan, căpitan de plai* se va publica în nr. 10, din luna ianuarie, al *Convorbirilor* pe anul următor, 1875.

3 La București, poate mai bine interpretată, piesa *Boieri și ciocoi* a avut mai mare succes decît la Iași; cu ea s-a deschis stagiunea anului 1874—1875. C. Dimitriadi a păstrat rolul lui Arbore, Millo l-a jucat pe Vulpe, în celelalte roluri, Ștefan și Petre Vellescu, Grigore Manolescu, Frosa Popescu etc.... Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, vol. II, Buc., 1966, p. 325—326.

CĂTRE MARIE BOGDAN

122

Mircești, 28 octombrie 1874

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 129—130.

1 Lucia Vogoride era fiica Cocuții Conachi și a lui N. Vogoride, soră cu Emanuel și Maria Vogoride. A fost căsătorită mai întîi cu D. Grecianu, apoi cu Nunuță Rosetti-Roznovanu.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

123

Mircești, oct. 1874

B.A.R., ms. rom. 3489, f. 74—75; original.

1 Scrisoarea este scrisă la sfîrșitul manuscrisului poeziei *Toamna țesătoare*, care s-a publicat, împreună cu alte poezii, în numărul 11, februarie p. 438—444, din *Convorbiri literare* pe anul 1875.

2 *Dan, căpitan de plai* s-a publicat în numărul 10, ianuarie 1875, p. 377—382.

124

Mircești, 11 nove. 1874

B.A.R., S 35 (16) LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori, Însemnări*, Buc., 1964, p. 121—123; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău. 1968. p. 332.

1 *Odă statuii lui Mihai Viteazul* s-a publicat în numărul 9 al *Convorbirilor* pe luna decembrie 1874, p. 351—353, așa cum a dorit poetul.

2 *Linda Raia* și *Bradul* s-au publicat împreună cu *Toamna țesătoare*. Cf. aici p. 858, n. 1.

3 Textul poeziei *Bradul* diferă puțin de cel publicat în *Opere*. 1875.

CĂTRE MARIE BOGDAN

125

Mircești, 28 noiembrie 1874

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 131—132.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

126

Mircești, noiem. 1874

B.A.R., ms. rom. 808, f. 90; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 ianuarie 1895, p. 584—585; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 69; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*. Chișinău, 1968, p. 332—333.

CĂTRE MATEI MILLO

127

Mircești, joi, [sfîrșitul anului] 1874

B.A.R., S 1(5) DCXXXVIII; original.

Bibliografie: Scarlat Froda, *Corespondența lui V. Alecsandri despre teatru*, în *Studii și cercetări de istoria artei*, IV, nr. 3—4, 1957, p. 232, tra-

ducere; V. Alecsandri, *Corespondența*, Buc., 1960, p. 184; reeditată traducerea de H. Corbu în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrieri.* Chișinău, 1968, p. 282.

1 Datare stabilită după perioada în care s-a jucat *Chiriția în balon*. Cf. aici p. 208—209.

128

Mircești, vineri, [14 decembrie s.v., 1874]

B.A.R. S 6(3)/DCXXXIX; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 184; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 282—283.

1 Scrisoare datată după stampila poștii de pe plic, 26 decembrie s.n., ceea ce însemnează: 14 decembrie s.v.

2 Cf. aici p. 208—209 scrisoarea către Matei Millo, despre căderea acestuia din balon.

3 Petre Grădișteanu (1841—1921), avocat, om politic, publicist și autor dramatic; a intrat în politică ocupînd diverse funcții, a fost membru onorific al Academiei. A fondat în anul 1870 *Revista contimporană*, cu atitudine antijunimistă. A redactat și susținut prima lege de organizare și administrare a teatrelor, din 6 aprilie 1877.

4 Întrebarea lui V. Alecsandri era justificată pentru că era pentru prima dată cînd pe scena Teatrului Național se reprezenta o revistă. Teatrul mergea greu și aceste spectacole au salvat o parte din stagiune. Revista fusese creată de Petre Grădișteanu și un grup de scriitori de la *Revista contimporană*, Nicolae Tincu, M. Zamfirescu, Ciru Economu etc. Revista ataca și ridiculiza spiritual multe din problemele la ordinea zilei: neregulile de la Căile ferate, exagerările lingviștilor latinizanți, teatrul, statuia neinaugurată a lui Mihai Viteazul etc.... Succesul revistei a fost neașteptat de mare. Cf. Aristizza Romanescu, *30 de ani. Amintiri*, Buc., 1960, p. 15; Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, vol. II, Buc., 1966, p. 326—329.

CĂTRE MARIE BOGDAN

129

Mircești, 18 decembrie 1874

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 132—133.

1 Noua clădire monumentală a Operei din Paris, construită de Charles Garnier, între anii 1862—1874.

CĂTRE GEORGE SION

130

Mircești, 23 dec. 1874

Originalul la Biblioteca Centrală Universitară, Cluj.

Bibliografie: I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Viața românească*, XX, nr. 5—6, mai-iunie, 1928, p. 193; Șt. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 5—6.

1 G. Sion traducea *Phedra* lui Racine și ceruse lui V. Alecsandri să-i scrie o scrisoare-prefață. Cf. aici p. 177—178

131

24 dec. 1874

Originalul la Biblioteca Centrală Universitară, Cluj.

Bibliografie: I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Viața românească*, XX, nr. 5—6, mai-iunie 1928, p. 194; Ștefan Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 6; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 458—459.

CĂTRE MARIE BOGDAN

132

Mircești, 24 decembrie 1874

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 133—134; Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972 p. 225—226.

1 Marie, fiica lui Iancu Alecsandri.

CĂTRE GEORGE SION

133

Mircești, 31 dec. 1874

Originalul la Biblioteca Centrală Universitară, Cluj.

Bibliografie: J. Racine, *Phedra*, traducere de G. Sion, Buc., 1875 p. III—IV; St. Meteș, *Din relațiile și corespondența lui George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 6—7.

CĂTRE VENTURA

134

[1874]

B.A.R., S 41/LVII; original.

1 Scrisoarea pare să fie din acest an, care apare și în filigrana hîrtie de scris. Plicul în care a fost păstrată scrisoarea poartă antetul *Cabinetul prefectului de Roman* și indicația că conține o scrisoare V. Alecsandri și niște chitanțe de impozite.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

135

[1874—1875]

B.A.R., S 35 (13)/LVIII; original.

Bibliografie: Floarea soarelui, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 81.

1 Cf. aici și p. 182—183, scrisoarea din anul 1875, ianuarie 10.

CĂTRE MARIE BOGDAN

136

Mircești, 2 ianuarie 1875

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 134.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

137

Mircești, 10 ghenar 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 92—93.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 55; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 69—70; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 333—334.

1 Cf. aici p. 166.
2 Cf. aici p. 180, scrisoare referitoare tot la Rîureanu.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

138

Mircești, [13 I 1875]

Bibliografie: E. Vîrtosu, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri*, în *Arhiva românească*, III, 1939, p. 79.

1 Data este aceea a primirii de către Oficiul București.

CĂTRE ION GHICA

139

Gara Mircești, 18 [I ?] 1875

B.A.R., ms. rom. 803, f. 137—138.

1 Bănuim că este această lună. Datele telegramelor fiind pe stil nou, pe stil vechi ar fi 6 ianuarie, deci ajunul Sfîntului Ion, care s-ar potrivi cu felicitarea pentru ziua sa.

CĂTRE MARIE BOGDAN

140

Mircești, 30 ianuarie 1875

Bibliografie : Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 135.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

141

[București], Hotel Brofft, gioi, [a. 8 martie 1875]

B.A.R., S. 19(57)/LVII; original.

1 G. Steriadi.
2 Probabil Marie Lupu Bogdan-Mița — nepoata poetului, fiica Smărăndiței Docan.

142

București, [vineri 8] mart. 1875

B.A.R., S 19 (51)/LVII; original.

1 Scrisoarea, după conținut, este scrisă în aceiași zi cu următoarea, prima fiind trimisă prin poștă, a doua printr-o ocazie.

143

București, [vineri] 8 martie 1875

B.A.R., S 19(50)/LVII; original.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

144

Gara Mircești, martie 1875

B.C.S. Fond St. Georges, inv. 19046; original.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

145

Mircești, 12 mart. 1875

Bibliografie: E. Vîrtosu, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri*, în *Arhiva românească*, III, 1939, p. 79; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, 263—264.

146

Mircești-Roman, 14 [?] 187[?]

Bibliografie: E. Vîrtosu, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri*, în *Arhiva românească*, III, 1939, p. 77.

1 Nepăstrîndu-se originalul telegramei, iar în textul tipărit nefiind completate luna și anul, am presupus că ar fi putut fi o telegramă de felicitare după alegerile din 1875.

CĂTRE TITU MAIORESCU

147

Mircești, 25 mart. 1875

B.A.R., S 59 (4)/LVII; original.

Bibliografie: Il. Chendi, și E. Carcalechi, *Biserica din Mircești* în *Semănătorul*, III, nr. 5, februarie 1904, p. 75—77; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 6—9; Vasile Alecsandri *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 228—232; A. Săndulescu, *Literatura epistolară*, Buc., Editura Minerva, 1972, p. 243—246.

1 V. Alecsandri descrisese, cu humor și fantezie, grozăvia furtunii și incendiul care a distrus biserica, într-o scrisoare adresată lui C. Negri datată august 1864, din păcate incompletă și numai în copie. Cf. V. Alecsandri, *Opere* IX, Buc., 1982, p. 217—218.

2 Aluzie la polemica stîrnită de descoperirea arheologică a lui C. Bolliac: pipele dacilor?

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

148

Mircești, 28 mart. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 94—95; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 566—567; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 70—71; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 334—335.

1 În timpul ședерii la București, la 16 februarie, fusese invitat să țină o conferință la Ateneu, la care citise din legendele sale. Cf. G. C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*, Buc., 1962, p. 449.

149

Mircești, 29 mart. 1875

B.C.S. Fond St. Georges, inv. 19009; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi* în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 76.

1 S-a publicat în *Convorbiri literare*, IX, nr. 2, 1 mai 1875, p. 49—50.

CĂTRE EPISCOPUL ISAIA VICOL AL ROMANULUI

150

Mircești, 30 mart. 1875

Bibliografie: Cuget clar, III, nr. 61, 28 octombrie 1938, p. 248—249.

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

151

Mircești, 8/20 aprilie 1875

B.A.R., ms. rom. 3340, f. 49; original.

Bibliografie: Il. Chendi, *Corespondența lui V. Alecsandri cu bucovinenii*, în *Convorbiri literare*, XL, nr. 12, decembrie 1906, p. 1104.

1 Va compune *Răpirea Bucovinei.*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

152

Mircești, 10 april 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19008; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 76—78.

1 *Răpirea Bucovinei.*

2 Soția lui Petre Grădișteanu care conducea revista.

3 Argumentele poetului nu l-au convins pe I. Negruzzi, poezia nu s-a publicat în *Convorbiri.*

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

153

Mircești, 19 april 1875

Bibliografie: E. Vîrtosu, *Scrisori inedite de Vasile Alecsandri* în *Arhiva românească*, III, 1939, p. 79.

1 Ion Ionescu de la Brad sau N. Ionescu?

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

154

Mircești, 20 april 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 96—97; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 625—626; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 71—72; Vasile Alecsandri, *Publicistică, Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 335—336, incompletă.

1 *Grui-Sînger* s-a publicat în *Convorbiri literare*, IX, nr. 3, 1 iunie 1875, p. 81—88, împreună cu *Legenda ciocîrliei* pe care o anunță în această scrisoare. Pentru semnificația numelui de Grui-Sînger este interesant schimbul de păreri care a avut loc între poet și traducătorul său în limba germană, L. V. Fischer, cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 200—201.

2 *Răpirea Bucovinei.*

3 S-a publicat în *Convorbiri literare*, IX, nr. 4, 1 iulie 1875, p. 155—157.

4 *Cîntecul Bucovinei* l-a publicat tot poetul în *Convorbiri*, în cadrul *Albumului unui bibliofil*, cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc., 1974, p. 461.

CĂTRE MARIE BOGDAN

155

Mircești, 27 aprilie 1875

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 135— 37; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 232—236.

1 Numele celebrei primadone Adelina Patti (1843—1919).

2 Încercarea poetului de a vinde pădurea din Pătrășcani companiei engleze pentru exploatarea căilor ferate române nu a izbutit nici de data aceasta. Pădurea se va vinde aiba în anul 1878 lui Hausknecht cu care va avea proces pentru neplata banilor.

156

Mircești, 30 aprilie 1875

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 137—138.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

157

Mircești, 2 mai 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 98; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 587; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 72—73; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 336—337.

1 Pentru poezii, sărbătorire și conferința pentru strîngerea de fonduri necesare ridicării statuii lui Ștefan cel Mare, a se vedea aici și scrisorile către I. Negruzzi din lunile martie și aprilie. Poezia *11 mai 1875* era *Răpirea Bucovinei.*

2 Prințul Grigore Sturdza — beizadea.

158

Mircești, 5 mai 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19007; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi,* în *Limbă și literatură,* X, 1965 p. 78.

1 S-a publicat sub pseudonim, cu titlul *Răpirea Bucovinei,* în *Convorbiri literare,* IX, nr. 7, 1 octombrie 1875, p. 280—288.

2 Conferința pentru strîngerea de fonduri necesare ridicării statuii lui Ștefan cel Mare.

3 Sub această amenințare, I. Negruzzi le publică pe amîndouă în același număr din *Convorbiri.* Cf. aici p. 211.

CĂTRE MATEI MILLO

159

Mircești, 14 mai 1875

B.A.R., S 1 (1)/DCXXXVIII; original.

Bibliografie: Scarlat Froda, *Corespondența lui V. Alecsandri despre teatru,* în *Studii și cercetări de istoria artei,* IV, nr. 3—4, 1957, p. 233, traducere; V. Alecsandri, *Corespondență,* Buc., 1960, p. 186; reeditată traducerea de H. Corbu în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori,* Chișinău, 1968, p. 283.

160

Mircești, 17 mai 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19013; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 78—79.

1 *România după Tractat* a fost publicată peste mai mulți ani, precedată de o evocare a lui D. Rallet, nesemnată, identificată de G. C. Nicolescu la B.A.R., ms. rom. 3926, f. 10—11 ca fiind a lui V. Alecsandri, cf. *Convorbiri literare*, XVI, nr. 9, 1 decembrie 1882, p. 331—336; V. Alecsandri, *Opere*, IV, 1974, note p. 850.

161

Mircești, 18 mai 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19006; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 79.

162

Mircești, 21 mai 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 100—101; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 6, 1 iunie 1895, p. 588; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 73—74; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 337—338 .

1 *Becri-Mustafa* se va publica în *Convorbiri literare* abia în anul 1877.

CĂTRE MARIE BOGDAN

163

Mircești, 26 mai 1875

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 139.

CĂTRE MATEI MILLO

164

Mircești, 1 iunie 1875

B.A.R., S 6(2)/DCXXXIX; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, Scrisori. Însemnări, Buc., 1964, p. 113—115; reeditată traducerea de H. Corbu, în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 283—284.

1 Sfatul de a se adresa soției prim-ministrului i-l mai dăduse V. Alecsandri și în 25 februarie 1874. Cf. aici p. 129.

CĂTRE COSTACHE NEGRI

165

Mircești, duminică, [10—18 iunie] 1875

B.A.R., S 58(3)/LVII; original.

1 În scrisoarea către I. Negruzzi din 21 mai 1875, poetul ezită să plece la București. Îndemnat de C. Negri să participe la ședințele Camerei, V. Alecsandri se hotărăște să plece. Plecarea trebuie să fi avut loc între 10 iunie, data ultimei scrisori cunoscute scrisă din Mircești și 18 iunie, data primei scrisori cunoscute emisă din București.

2 V. Alecsandri, ales deputat, participă după sfatul lui C. Negri, la discuțiile pentru concesionarea căii ferate Ocna-Adjud, pentru care exista

o ofertă germană și alta englezească. Interesul poetului era să fie concesionată englezilor, ceea ce i-ar fi permis să vîndă pădurea de la Pătrășcani pentru exploatarea lemnului. Hotărîrea sa de a nu mai participa la viața politică nu va dura mult, în decembrie revenind la București tot pentru sesiunea Camerei.

3 Jean Dunois, Le Bâtard d'Orléans (1403—1468) [?]

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

166

București, 18 [iunie] 1875

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 25, original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 267.

1 Data de lună este evident greșită, la 18 mai scria lui I. Negruzzi din Mircești și tot de acolo sînt datate și toate scrisorile către acesta, M. Millo și fiica sa, pînă în ziua de 10 iunie, dată după care, probabil, a plecat la București spre a participa la dezbaterile din Cameră pentru concesionarea căii ferate Ocna-Adjud. Ordinea scrisorilor care urmează a fost stabilită după conținutul lor.

167

București, gioi, [iunie] 1875

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 29—30; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 268.

1 Pentru interesul arătat de poet acestei probleme cf. aici p. 872—873, n. 1.

168

București, 24 iunie 1875

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 27; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 267, cu data greșită.

169

[București, iunie 1875]

B.A.R., S 19 (52)/LVII; original.

1 Scrisoarea trebuie să fie scrisă în iunie 1875 cînd, fiind deputat, lua parte la sesiunea parlamentară. Cf. aici scrisorile anterioare.

2 Probabil Vasile Dimitriu, intendentul, pomenit și în testamentul poetului.

CĂTRE MARIE BOGDAN

170

Mircești, 8 iulie 1875

B.C.S. Fond St. Georges CCCXXXVI/1—34; original.

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 140—141.

171

[Mircești], 22 iulie 1875

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 141—142.

CĂTRE PHILADELPHE CUÉNIM

172

Mircești, 29 august 1875

B.A.R., S 7 (1)/LVIII; original.

1 Philadelphe Cuénim, profesor, probabil fiul fostului profesor al poetului, Victor Cuénim. Cf. aici p. 238—239, scrisoarea din 23 septembrie 1875.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

173

Mircești, 7 sept. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 102—103; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 626—628; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 74—75; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 338—339, incompletă.

1 *Trii zile din istoria Moldaviei*, apărută în *Propășirea*, I, nr. 27—32, iulie-august 1844.

2 Sub titlul de *11 mai 1875*. Cf. aici p. 207.

3 Alexandru Cihac (1825—1887), lingvist român; membru onorific al Academiei Române; autor al volumului, *Dictionnaire d'étymologie daco-roumane*, prin care s-au combătut exagerările latiniste.

174

Mircești, 10 sept. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 104—105; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 628—630; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 75—77, cu data greșită; Vasile

Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 340, cu data greșită, incompletă.

1 *Curierul de Iași.*

175

Mircești, 12 sept. 1875

B.A.R., Arhiva V. Alecsandri, I, ms. 28; original.

1 În antetul scrisorii este scris de I. Negruzzi, în vederea publicării: „*Trei curiozități* D. V. Alecsandri ne trimite alăturatele fragmente foarte interesante, pe care ne grăbim să le publicăm" (cf. *Convorbiri literare*, IX, 1 octombrie 1875, nr. 7, p. 274—279). În continuare, V. Alecsandri, sub formă de scrisoare către I. Negruzzi, face o prezentare a fragmentului dramatic, cu caracterizarea personajelor, tipice pentru epoca de influență fanariotă. Urmează: 1 fragmentul — șase scene — din piesa *Serdarul de Orhei*, la p. 2—6 (cf. și V. Alecsandri, *Opere*, VII, Buc., 1980, p. 1152—1157); 2 interpretarea foii de zestre dată fiicei sale, Catinca, de către mama sa, Elena Alecsandri Căpităneasa, alături de care mai semnează Neculai Alecsandri, Mărioara Cuza, Iordachi A., Constantin A... p. 6—8; originalul foii de zestre se găsește astăzi la B.A.R., ms. rom. 2253, f. 411; 3 tabloul financiar, *Veniturile Moldovii la 1845*, îi permite o comparație cu bugetul anului 1875, p. 8—10. Aceste două piese din urmă își vor găsi locul, probabil, în volumul *Addenda* de la sfîrșitul ediției, ele, ca și fragmentul de piesă, neputînd intra în conținutul scrisorii care le-a servit numai de prezentare, dar care nu putea să lipsească din lungul șir al corespondenței cu I. Negruzzi.

CĂTRE REGINA ELISABETA

176

Mircești, 12 sept. 1875

Muzeul de istorie al municipiului Ploiești, inventar 130, fișe 317, C. 39487; original.

Menționăm că la această cotă am găsit numai textul scrisorii, nu și textul maximelor trimise de poet.

Bibliografie: Convorbiri literare, L, nr. 5, mai, 1916, p. 481—485. Aici au fost publicate atît textul scrisorii cît și maximele, de unde le-am reprodus în volumul de față, întregind astfel scrisoarea.

1 În *Convorbiri literare, loc.. cit.,* scrisoarea este publicată cu data de 1879. Această confuzie se datorează interpretării greșite a cifrei 5 care, în secolul trecut semăna grafic cu cifra 9. Este o greșeală întîlnită adesea. De altfel din text rezultă sigur că nu este vorba de anul 1879, ci de 1875, de cînd începe și apropierea lui V. Alecsandri de Curte. În anul 1879, chiar în lunile septembrie-octombrie, poetul era reținut în țară de probleme politice de mare importanță.

2 În scrisorile către familia regală, V. Alecsandri adoptă tonul respectuos cuvenit în asemenea raporturi, fără să dea dovadă de servilism.

Este de remarcat, în toată corespondența sa, că pentru actele mari îndeplinite sub domnia lui Cuza și Carol, el a adus, în primul rînd, elogii poporului și armatei, pe care le considera adevărații lor făuritori, și nu conducătorilor.

Scrisorile către familia regală, chiar și aceea în care mulțumește domnitorului Carol pentru acordarea decorației „Bene Merenti", sînt numai de interes documentar, în special cele adresate Carmen Sylvei, deci prezența lor în ediția de corespondență completă a lui V. Alecsandri ni se pare necesară.

3 Credem că V. Alecsandri nu a plecat la Paris în această perioadă, dat fiind că, între 28 septembrie, cînd scrie lui Marie despre sosirea sa acolo, și 3 noiembrie, cînd reîncepe corespondența cu aceasta, el continuă să scrie lui Iacob Negruzzi de la Mircești (cf. aici). Faptul că în luna octombrie i se trimite lui Marie o ladă cu lucrurile cerute de aceasta și care urma să-i fie adusă de tatăl său, ne îndreptățește să credem că poetul nu a fost la Paris.

177

Mircești, 19 sept. 1875

Muzeul de istorie al municipiului Ploiești, inventar 128, fișa 315, c. 39485; original.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

178

Mircești, 20 sept. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 106—107; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 7, 1 iulie, p. 630—631; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 77.

1 Pentru sărbătorirea din Cernăuți, ceremonia funebră din Iași și poezia *Răpirea Bucovinei*, a se vedea aici corespondența poetului cu I. Negruzzi din lunile aprilie-octombrie.

179

Mircești, 22 sept. 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19005; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi* în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 80.

1 S-a publicat în *Convorbiri literare*, IX, nr. 7, 1 octombrie 1875, p. 280—281; ultima poezie a poetului publicată în acest an în revista „Junimei".

2 Volumele tipărite la Socec.

CĂTRE PHILADELPHE CUÉNIM

180

Mircești, 23 sept. 1875

B.A.R., S 7 (2)/LVIII; original.

1 Despre această chestiune îl prevenise într-o scrisoare anterioară. Cf. aici p. 226.

CĂTRE MARIE BOGDAN

181

Mircești, [29] sept. [s.n.] 1875

B.C.S., Fond St. Georges, CCCXXXVI/6—35; original.

Bibliografie: Marie G. Bogdan. *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1929, p. 143—144.

1 Data a fost stabilită în *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri,* în *Revista de istorie și teorie literară,* tom. 26, 1, 1977, p. 124—125, după conținutul scrisorilor care îndreptățeau inversarea ordinei date de Marie Bogdan.

2 Începînd de aici și pînă la aliniatul din final: *„Ceci dit"*... textul nu a fost publicat de Marie Bogdan, din dorința de a păstra oarecare discreție asupra observațiilor, se pare bine meritate, pe care i le făcea tatăl său.

182

Mircești, 28 sept. [s.v.] 1875

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1929, p. 143.

CĂTRE BOGDAN PETRICEICU HASDEU

183

Mircești, 4 oct. 1875

Arh. Statului Buc., Fond B. P. Hasdeu, vol. X, pachet XIV, doc. nr. 454.

Bibliografie: Din corespondența lui Hasdeu cu Vasile Alecsandri, în *Tribuna Basarabiei,* IV, nr. 212, apr. 27, 1936, p. 2, facsimil; *B. P.*

Hasdeu și contemporanii săi români și străini (corespondență primită), Buc., 1982, p. 12, data greșită.

1 V. Alecsandri face o confuzie între poemul folcloric, *Cîntec pentru oastea lui Igor*, unde există un cîntăreț Boian și eposul eroic ucrainian, din sec. XV, alcătuit din „dume" sau balade, între care se află și cea intitulată *Bogdan Hmelniţki și Vasile Lupu*. Cf. Al. Săndulescu, *loc. cit.*

2 *Columna lui Traian*, apărută în martie 1870, își încetase apariția în mai 1875 pentru a reapare din ianuarie 1876 pînă în decembrie 1877 și apoi din ianuarie 1882 pînă în decembrie 1883.

3 Volumul III, *Opere complete*, Buc., 1875.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

184

Mircești, 10 oct. 1875

B.A.R., ms. rom, 808, f. 108; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 631—632; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 78; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 341—342.

1 Cf. aici p. 245.

185

Mircești, 14 oct. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 110; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 633; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 79; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 342.

1 Articolul bine primit de „Junimea" era *Albumul unui bibliofil.*
2 Cf. aici p. 893, n. 1, situația acestei reviste.
3 Editată tot de B. P. Hasdeu.

CĂTRE MARIE BOGDAN

186

Mircești, 3 noiembrie 1875

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1929, p. 145—146.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

187

Mircești, 10 nov. 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19014; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi,* în *Limbă și literatură,* X, 1965, p. 79, și p. 77 facsimil, data greșită.

1 Este pentru prima dată cînd, în scrisori, poetul se interesează direct de soarta lui Eminescu.
2 Din ce s-a publicat în *Albumul unui bibliofil,* piesa care ar corespunde prin frecvența textului francez ar fi: *Cuvinte vechi franceze,* din XV secol [*sic*], care a apărut în *Convorbiri literare,* IX, nr. 11, 1 februarie 1876, p. 420—423. Cf. și V. Alecsandri, *Opere,* IV, Buc., 1974, p. 445 și p. 840 note.

CĂTRE MARIE BOGDAN

188

Mircești, 21 noiembrie 1875

B.C.S., Fond St. Georges, CCCXXXVI/6—27, lipsește începutul, deteriorată.

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1929—1923*, Buc., 1929, p. 147, text complet.

1 Marie Lupu Bogdan.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

189

Mircești, 26 nov. 1875

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19004; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 80.

1 Pînă la numărul din 1 martie nu se publică nici o poezie de a lui V. Alecsandri în *Convorbiri literare* pe anul 1876. Cf. scrisoarea următoare pentru identificarea legendei.

190

Mircești, 30 noiem. 1875

B.A.R., ms. rom. 808, f. 112.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 633; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 79; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 343.

1 Legenda era *Ghioaga lui Briar*, care nu s-a publicat în *Convorbiri literare*.

CĂTRE RUCSANDA

191

Mircești, 2 dec. 1875

Original în posesia familiei Sălceanu.

Bibliografie: Grigore Sălceanu, *O scrisoare inedită a lui Vasile Alecsandri*, în *Tomis*, VI, nr. 3 (57), martie 1971, p. 8, facsimil.

1 După explicațiile editorului, Rucsanda este sora Paulinei Alecsandri, născută Lucassiewicz. Marghioliţa fiica sa și nepoată de soră a Paulinei, a fost bunica Alecsandrinei, soția lui Grigore Sălceanu, în casa căruia se păstrează amintiri despre Paulina Alecsandri.

2 Probabil prințesa Olga, fiica prințului Grigore Sturdza, care s-a căsătorit cu Emanuel Vogoride Conachi, fiul Cocuței Vogoride.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

192

București, gioi, [a. 7 decembrie 1875]

B.A.R., S 19 (54)/LVII; original.

1 Doamna Elena Cuza.
2 Maria Fălcoianu, soția lui Scarlat Fălcoianu.
3 Marie Lupu Bogdan.

193

București, 7 dec. 1875

B.A.R., S 19 (53)/LVII; original.

1 Scarlat Fălcoianu; va muri în anul următor.

194

București, duminică, [p. 7 decembrie 1875]

B.A.R., S 19 (55)/LVII; original.

1 Cf. aici scrisoarea precedentă din 7 decembrie, pentru datare.

195

București, sîmbătă, [13 sau 20 decembrie] 1875

B.A.R., S 19(56)/LVII; original.

1 În anul 1875 Crăciunul a căzut într-o joi; dacă poetul s-a întors acasă miercuri, în ajun, atunci scrisoarea a fost scrisă sîmbătă 20 decembrie, sau, totul poate fi dat în urmă cu o săptămînă, deci: sîmbătă 13 decembrie și miercuri 17 decembrie.

CĂTRE MARIE BOGDAN

196

București, [17—20] decembrie 1875

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1929, p. 147—148.

1 Dată propusă în *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri,* în *Revista de istorie și teorie literară,* tom. 26, 1, 1977, p. 125.

197

Mircești, 31 decembrie [s.v.] 1875

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923,* Buc., 1929, p. 148—149.

CĂTRE MIHAIL GANIȚKI

198

[f.d.]

Bibliografie: Revista de folclor, III, nr. 1, București, 1958, p. 98. Referat Valeriu Ciobanu, *A. I. Iatzimirski și folclorul românesc*, fragment din scrisoarea lui V. Alecsandri. Comunicări de folclor în sesiunea generală 1957 a Academiei R.P.R., traducere; Valeriu Ciobanu, *A. I. Iatzimirski și folclorul român*, în *Studii și cercetări de istorie literară și folclor*, VIII, nr. 3—4, 1959, p. 679, nr. 1, traducere.

1 Mihail Ganițki (1843—1886), rector al seminarului din Chișinău. Iatzimirski a atribuit această scrisoare lui V. Alecsandri; nefiind cunoscută din altă sursă, a fost luată ca atare. În privința datei, am socotit-o, cu aproximație, ca fiind din jurul anului 1875, ținînd seama de vîrsta rectorului; ea poate tot așa de bine să fi fost scrisă și mai tîrziu.

2 Valeriu Ciobanu prezintă în traducere românească un fragment din scrisoarea lui V. Alecsandri, către rectorul seminarului din Chișinău, relativă la fondul optimist al creației populare românești, cu toată vitregia soartei sale. Fragmentul de scrisoare a fost inclus de A. I. Iatzimirski în lucrarea sa, *Grigore Țamblac*, Petersburg, 1904, p. 383—384, în limba rusă.

CĂTRE ION GHICA

199

Mircești, 19/1 [s.n.] 1876.

B.A.R., ms. rom. 803, f. 139—140; telegramă.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

200

Mircești, 10 ghenar 1876.

B.A.R., ms. rom. 808, f. 113—114; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 633—634; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 79—80; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1868, p. 343—344.

1 Colecția *Cîntece de peste Olt*, care se încheie cu *Cîntecul Jianului*, semnat de V. Alecsandri, s-a publicat în *Convorbiri literare*, X, nr. 6, 1 septembrie 1876, p. 208—215, cu mențiunea că este comunicată de Gr. Alexandrescu. Care poate fi explicația? O greșeală a redacției? Sau i-au fost trimise lui V. Alecsandri de poetul muntean?

2 Publicată în *Convorbiri literare*, IX, nr. 12, 1 martie 1876, p. 449—450.

3 Publicată în *Convorbiri literare*, XI, nr. 1, 1 aprilie 1877, p. 1—2, deși fusese începută din 1875. Cf. aici p. 211.

4 Publicată în *Convorbiri literare*. IX, nr. 10, 1 ianuarie 1876, p. 369—371.

CĂTRE PREȘEDINTELE SOCIETĂȚII „ROMÂNIA JUNĂ" DIN VIENA

201

Mircești, 11 ianuar 1876

Originalul din Arhivele societății din Viena.

Bibliografie : I. Grămadă, *Societatea academică, socială, literară „România Jună"*, Arad, 1912, Anexe, p. 131; *Adevărul*, XLVI, nr. 14921, 26 august 1932, p. 2; *Adevărul literar și artistic*, V, 7 septembrie 1924, p. 8.

CĂTRE TITU MAIORESCU

202

Mircești, 12 ianuar 1876

B.A.R., S 59 (5)/LVII; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 9—10.

CĂTRE COSTACHE NEGRI

203

Mircești, 15 ianuarie 1876

B.A.R., S 58 (1)/LVII; original.

1 Un fost funcționar, care în ziua de 14 ianuarie, pe dealul Mitropoliei, l-a atacat pe Lascăr Catargi cu lovituri de baston.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

204

Mircești, 22 ianuar 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 115—116; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 7, 1 iulie 1895, p. 634—636; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 80—82; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 344—346.

1 Ion Ghica, *Convorbiri economice*. Broșura nr. 6, București, Editura tipografiei laboratorilor români, 1875. *Bucureștiul industrial și politic*, în care datele științifice sînt împletite cu descrieri literare.

2 Convingerile poetului nu s-au confirmat. Proiectul a fost respins și Maiorescu a demisionat. Cf. aici p. 272.

3 *Satira VI*, în *Convorbiri literare*, IX, nr. 11, 1 februarie 1876, p. 409—412.

4 Seria *Copiilor de pe natură* începuse în anul 1869.

CĂTRE MARIE BOGDAN

205

Mircești, 1876, 26 ianuarie

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 100.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

206

Mircești, 4 fevr. 1876

B.A.R., ms. rom. 808; f. 117—118; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 705—706; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 82—83; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 346—347.

1 Publicată în *Convorbiri literare*, X, nr. 1, 1 aprilie 1876, p. 1—4.
2 *Hodja Murad-paşa, vizirul sultanului Ahmet, 1604*, în *Convorbiri literare*, X, nr. 1, 1 aprilie 1876, p. 1—4.
3 Cf. aici p. 871, n. 1.
4 Nu am găsit această legendă.
5 Anul X începe cu *Guarda saraiului*.
6 Cf. aici p. 268.

CĂTRE TITU MAIORESCU

207

Mircești, 6 fevruar 1876

B.A.R., S 58 (6)/LVII; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 10; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*. Chișinău, 1968, p. 272.

1 În violenta şedinţă a Senatului din 27 ianuarie, T. Maiorescu este învinuit de a fi violat mai multe articole din legea învăţământului şi se votează o moţiune de neîncredere care atrage după sine demisia lui T. Maiorescu şi înlocuirea sa cu Petre Carp, care declară că va fi continuatorul ministrului demisionat. Întreaga acţiune se datora antipatiei împotriva junimiştilor şi îngustimii de vederi a unor profesori.

208

Mircești, 10 fevr. 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 119; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 706—707; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 83—84, cu dată greșită.

1 B. P. Hasdeu publică o scrisoare prin care dezvăluie păcăleala făcută „Junimii", prin publicarea în *Convorbiri* a poeziei sale *La noi*, care avea ca acrostih „La Convorbiri literare" și era semnată: P. A. Călescu. Cf., *Românul*, XX, 5 februarie 1876, p. 1—2, articolul: *Al doilea rămășag* (Dedicat d-lui V. Alecsandri). Cf., *ibidem*, 11 februarie, p. 2, răspunsul lui Iacob Negruzzi care îl invită pînă la urmă pe Hasdeu să se ocupe mai bine de *Aghiuță!*

209

Mircești, 10 fevr. 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 121; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 708—709; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 84—85; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 347—348.

1 S-au publicat ambele în *Convorbiri literare*, IX, nr. 12, 1 martie 1876, p. 449—452.

2 Cf. aici p. 211.

3 Probabil *Satira VI*, publicată în *Convorbiri literare*, IX, 1 februarie 1876, p. 409—412.

CĂTRE MARIE BOGDAN

210

Mircești, 10 febr. 1876

B.C.S., Fond St. Georges, CCCXXXVI/6—33; original.

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 151.

1 Din cele șase sute de scrisori ale poetului către fiica sa, aflate, după spusa acesteia, înainte de 1916 la moșia sa Borzești, Marie Bogdan publică în cartea sa *Autrefois et aujourd'hui* numai o sută una de scrisori, celelalte fiind pierdute în timpul războiului. Cîteva originale se păstrează în colecțiile speciale ale B.C.S.-ului și M.I.A.O.B. Din colaționarea lor cu textul tipărit se poate constata că Marie Bogdan intervenea în scrisori omițînd lucruri care nu-i conveneau, corectînd modul de exprimare în limba franceză al tatălui său, schimbînd ordinea elementelor de datare și prescurtînd încheierea scrisorilor și semnătura.

2 Aici Marie Bogdan transformase fraza în: *„ceux des de Lesseps et de M. et M-me...“* Afară de alte cîteva mici schimbări, importante sînt omisiunile de la sfîrșitul scrisorii, care au fost reconstituite după originalul păstrat la B.C.S. Cf. Marie G. Bogdan, *loc. cit.*

3 Drouyn de Lhuys (1805—1881), diplomat francez, ministrul Afacerilor Străine în timpul celui de al doilea imperiu. Greșit ortografiat de poet.

CĂTRE GEORGE SION

211

Mircești, 26 febr. 1876

Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca; original.

Bibliografie: I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Viața românească*, XX, nr. 5—6, mai-iunie 1928, p. 194—195;

Șt. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 7—8.

1 *Țiganiada* lui I. Budai-Deleanu.

2 Cf. aici p. 889, n. 1.

3 V. Alecsandri ceruse lui George Sion să insiste ca Socec să grăbească editarea operelor poetului.

4 Cf. aici p. 127—129, scrisoarea către Matei Millo din 25 februarie 1874. Pentru reprezentarea comediei *Boieri și ciocoi* la București, vezi V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1979, notele de la p. 851—855.

CĂTRE REGELE CAROL I

212

Mircești, 3 mart. 1876

Arhivele Statului București, Fond Casa regală, nr. 2/1876.

1 Cf. aici p. 284, scrisoarea către George Sion din 14 martie.

CĂTRE GEORGE SION

213

Mircești, 7 martie 1876

Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca; original.

Bibliografie : I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Viața românească*, XX, nr. 5—6, mai-iunie 1928, p. 195—196; Șt. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 8—10, la p. 9 facsimil; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 459.

1 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 538, n. 3.

2 Cf. aici p. 896, n. 1, 2.

3 Se referă la broșura lui Gr. Tocilescu, *Viața, timpul și operele lui N. Bălcescu (1817—1852)*, Buc., 1876, 71 p.

214

Mircești, 8 mart. 1876

B.A.R., ms. rom., 808, f. 123; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 708—709; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 85; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 348—349.

1 S-au publicat în *Convorbiri literare*, X, nr. 2, 1 mai 1876, p. 45—48.
2 *Revista ştiinţifică şi literară.*

215

Mircești, 11 martie 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 125; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 709; V. Alecsandri *Scrisori*, Buc., 1904, p. 85—86; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 349.

1 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc., 1974, p. 840—842, note. În numerele 4—5 din iulie-august ale *Convorbirilor literare* s-au publicat: *Stoicismul românilor, Arghir, N. Bălcescu...*

2 Conferința, în scop de binefacere, pe care Dimitrie Petrino trebuia să o țină în sala Palatului administrativ, nu avusese loc la data fixată pentru că, dintr-o neglijență condamnabilă, sala nu a fost deschisă, ceea ce a atras după sine protestul vehement al lui Petrino și nemulțumirea publicului. Conferința a avut apoi loc în casa Smarandei Mavrocordat, în ziua de 7 martie 1876, cînd Dimitrie Petrino a citit poemul său *La gura sobei*, cu temă din timpul lui Ștefan cel Mare, dedicat lui N. Rosetti-Roznovanu. Cf., în *Apărătorul legii*, II, nr. 15, 11 martie 1876, p. 4, darea de seamă foarte elogioasă asupra acestei conferințe.

216

Mircești, 14 mart. 1876

B.A.R., ms. rom, 808, f 127—128; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 709—711; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 86—87.

1 *Revista științifică și literară* a apărut la 15 februarie și a durat pînă la 15 mai 1876; după această dată fuzionează cu *Revista contimporană*, apărută la 1 martie 1873, devenind *Revista contimporană literară și științifică*, cu data de 1 iulie-1 august 1876, redactor Hasdeu, ceea ce explică atitudinea severă a lui V. Alecsandri, față de noua publicație.

CĂTRE GEORGE SION

217

Mircești, 14 martie 1876

Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca; original.

Bibliografie: I. Mușlea, *Din scrisorile lui Vasile Alecsandri către George Sion*, în *Viața românească*, XX, nr. 56, mai-iunie 1928, p. 196—197; Șt. Meteș, *Din relațiile și corespondența poetului George Sion cu contemporanii săi*, Cluj, 1939, p. 10.

1 Prin demisia lui Titu Maiorescu, P. Carp fusese numit ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice.

2 Cf. aici p. 279—280, scrisoarea de mulțumire adresată regelui Carol I.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

218

Mircești, 15 mart. 1876

B.A.R., S 35 (10)/LVIII; original.

Bibliografie: Floarea soarelui, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 85.

1 Probabil nu a mai completat articolul care nu a fost publicat atunci ci abia în 1966. Cf. *Opere*, IV, Buc., 1974, p. 906 note.

219

Mircești, 17 mart. 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 129—130; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 711—712; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 87—88; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 350—351.

1 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 619, note. Articolul despre Ralet s-a publicat anonim în *Convorbiri literare*, XVI, nr. 9, 1 decembrie 1882, p. 331—336.

2 Cf. aici p. 284, scrisoarea către George Sion și p. 279—280, scrisoarea de mulțumire către rege.

3 Cunoscut scamator.

4 *Revista științifică și literară*. Cf. aici p. 893, n. 1.

5 G. Vârnav-Liteanu, *Operele complete ale lui Alecsandri*. Cercetare critică, în *Convorbiri literare*, X, nr. 2, 1 mai 1876, p. 57—70; nr. 3, 1 iunie 1876, p. 98—104, și nr. 4, 1 iulie 1876, p. 158—162.

6 Cf. aici p. 892, n. 2.

7 Proprietar și director al ziarelor *Curierul de Iași* și *Curierul*, foaia intereselor generale.

CĂTRE MARIE BOGDAN

220

Mircești, 22 martie 1876

M.I.A.O.B., nr. 13190; original.

Bibliografie : Marie G. Bogdan, *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 152—153.

1 Marie Lupu Bogdan era indirect nepoata poetului, fiind fiica Smărăndiței Docan, sora lui C. Rolla, cumnatul lui V. Alecsandri. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc., 1982, p. 514, n. 4.

2 Marie sau Bébé, fiica lui Iancu Alecsandri. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 625.

3 Georges Bal, soțul lui Hélène, cealaltă fiică a lui Iancu. Cf. *Ibidem*.

4 Alice Malherbe. Cf. *Ibidem*.

5 Marie, fiica poetului, venea definitiv în țară.

6 Nu am putut identifica pe acest Jocrisse, care pare să fi fost văr cu Marie.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

221

Mircești, 28 mart. 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 131; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 712—713; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 88—89; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 351.

1 Petrino publică în *Românul*, XX, 28 martie 1876, o scrisoarre de protest împotriva afirmației că ar fi membru al „Junimei", cu a cărei politică nu este de acord.

2 Alegerile la Senat au dat o majoritate opoziției. Liberalii ajunși la putere vor da în judecată guvernul conservator precedent.

3 Gh. Mîrzescu (1834—1911), profesor, avocat, om politic, fost ministru al Cultelor.

4 Cf. aici p. 893, n. 1.

222

Mircești, 2 april 1876

B.A.R., ms. rom. 808, f. 133; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 713; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 89.

CĂTRE CONSTANTIN ESSARCU

223

Mircești, 3 april 1876

Din colecția d-lui C. Ghenea; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 46—47; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 259.

1 Constantin Essarcu (1836—1898), medic, profesor de științe naturale la Școala de medicină din București. Din intensa activitate culturală pe care a dus-o, amintim eforturile sale pentru înființarea și organizarea Ateneului Român. Ca diplomat a funcționat în postul de agent diplomatic la Roma, unde se găsea cînd îi scrie V. Alecsandri. Ca rezultat al cercetărilor sale, făcute în arhivele străine, a publicat mai multe documente relative la istoria românilor: *Ștefan cel Mare. Documente descoperite în arhivele venețiene*, Buc., 1874; *Documente istorice descoperite în arhivele Italiei*, Buc., 1878. Ministru al Afacerilor Străine, ministru plenipotențiar la Atena și Roma.

2 Cf. aici p. 280, scrisoarea poetului către George Sion care i-a făcut legătura cu Constantin Essarcu. La cercetarea urmelor rămase de la Mihail Corradini, V. Alecsandri adaugă și informațiile lui N. Bălcescu despre arhivele genoveze. La 15 aprilie 1876 Essarcu îi și răspunde de la Roma că cunoaște deja o familie Corradini, la care se va interesa despre eventualele manuscrise rămase de la Mihail Corradini. Va face cercetări în arhivele de la Genova, menționînd că foarte multe arhive italiene conțin informații despre români, confirmînd într-un fel adevărul istoric păstrat în legendele noastre populare. Îi trimite *Le chant de Bonaparte 1812* (Cîntecul lui Bonaparte), tradus din moldovenește, al cărui manuscris îl păstrează pentru poet, trimițîndu-i textul și notele scrie de mîna lui Emile de Champ, pe care îl roagă să i le înapoieze. Cf. B.C.S., Arh. Kogălniceanu, XXIII/10.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

224

Viena, 23 april 1876

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 31; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 268—269.

1 Călătoria pe care o face poetul la această dată avea de scop de a aduce definitiv de la Paris în țară pe fiica sa Marie.

225

Strassburg, sîmbătă, [24, 26 aprilie] 1876

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 35—36; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 270—271, publicată cu omisiuni.

1 Prima dată de zi, 24, este dedusă după indicația din scrisoarea precedentă că vineri 23, rămîne la Viena, deci *sîmbătă* era 24 aprilie. Cea de a doua dată, de 26 aprilie, rezultă chiar din partea a doua a scrisorii care poartă indicația de dată: *Paris. Luni*, și în care scrie că a sosit seara, în ajun, deci duminică 25, iar luni este 26 aprilie.

2 Pod celebru peste Rin, în fața Strassburgului.

3 Marie, fiica poetului.

226

Paris, mai 1876, duminică

B.A.R., 19 (58)/LVII; original.

227

Paris, 15 mai 1876

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 35—36; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 270—271.

1 Între A. Baligot de Beyne, care însoțise familia Cuza, după detronarea domnitorului, și doamna Elena Cuza, existau neînțelegeri în legătură cu educația copiilor lui Cuza, Alexandru și Dimitrie, neînțelegeri care vor culmina în anii 1879—1880, cînd Baligot nu se va mai ocupa de cei doi tineri, rămînînd totuși în continuare alături de Doamnă. Cf. aici p. 536—538 și p. 980, n. 1.

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

228

Mircești, duminică, [vara 1876]

B.A.R., S 37 (8)/LVII; original.

1 Scrisorile poetului către Smărăndița Docan, cele mai multe nedatate, duc la diverse confuzii prin faptul că, conținutul nu oferă suficiente informații pentru a le putea plasa într-o anumită epocă, mai cu seamă că, începînd din anul 1875 plecările lui V. Alecsandri la București sînt legate de sesiunile parlamentare și ședințele Academiei Române — din 1879 — primăvara, vara, iarna, așa încît simpla informație că pleacă la București nu poate servi ca punct de plecare pentru o datare cît de aproximativă. Observația este valabilă și pentru scrisorile nedatate către Paulina Alecsandri. În cazul corespondenței cu Smărăndița Docan, nici analiza externă a originalelor scrisorilor nu duce la vreun rezultat, ele fiind simple bilete, scrise pe orice fel de rest de hîrtie. În scrisoarea de față, restabilirea circulației între Moldova și București nu spune nimic pentru că aceste întreruperi se petreceau cam de două ori pe an, iarna pe viscol și vara în vremea inundațiilor. Am încercat să plasăm scrisoarea în vara lui 1876 pentru că ni se pare că se poate lega de următoarea, de asemenea nedatată, dar în care informația că a fost la București pentru a-l vedea pe fratele său Iancu, bolnav, concordă cu informația din scrisoarea către Costache Negri, datată „Mircești, 15 iulie 1876". În plus, în această de a doua scrisoarea către Smărăndița, poetul nu putea interveni, pentru ea, pe lîngă I. Brătianu decît după venirea la putere a liberalilor în vara anului 1876.

229

Mircești, duminică, [vara 1876]

B.A.R., S 37 (7)/LVII; original.

1 Cf. supra.

CĂTRE COSTACHE NEGRI

230

Mircești, 15 iulie 1876

B.A.R., S 58 (2)/LVII; original.

Bibliografie: Luceafărul, Buda, IV, nr. 11, 1 iunie 1905, n. 234, traducere.

1 Concesionarul englez al căii ferate Ploiești-Predeal fusese susținue de conservatori și atacat de opoziția liberală, care socotea că este o afacer, venală, rușinoasă... În preajma încercării de a răscumpăra căile feratet ambele partide erau de acord cu această acțiune, dar în adunarea generală a acționarilor Căilor ferate române, ținută la Berlin în 11 ianuarie 1876, răscumpărarea nu a fost admisă, ea se va face abia prin 1879.

CĂTRE MITROPOLITUL IOSIF NANIESCU

231

Ocna, 12/10 [s.n.] 1876

B.A.R., S 48/LVII; telegramă.

1 Costache Negri încetase din viață la 28 septembrie. După stilul vechi telegrama este dată la 30 septembrie.

CĂTRE ALEXANDRU ȘENDREA

232

Tîrgu-Ocna, [octombrie 1876]

Bibliografie: Curierul, foaia intereselor generale, IV, nr. 78, 7 octombrie 1876, p. 5.

CĂTRE MIHALCEA

233

[Tîrgu-Ocna, octombrie 1876]

Bibliografie : Curierul, foaia intereselor generale, IV, nr. 78, 7 octombrie 1876, p. 5

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

234

Luni, [octombrie 1876]

B.A.R., S 37 (10)/LVII; original.

1 Moartea lui Costache Negri a avut loc la 28 septembrie, telegramele de mulțumire pentru condoleanțe (cf. aici p. 301—302), expediate de V. Alecsandri din Ocna, dovedesc că acesta a mai rămas cîteva zile acolo, deci scrisoarea către Smărăndița poate fi plasată la începutul lunii octombrie.

CĂTRE NICOLAE GANE

235

Mircești, 26 oct. 1876

Muzeul din Fălticeni; original.

Bibliografie : I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, vol. IV, Buc., Inst.... „Bucovina", 1933, p. 480.

1 Bagdazare Panaiteanu Gheorghe (1816—1900) a fost elevul lui Schiavoni „la zugrăveală", la Academia Mihăileană, a studiat apoi la Mün-

chen. A înființat Școala de arte frumoase de la Iași, unde a fost profesor și director.

2 Noémi Alecsandri și fiica sa Marie.

3 Cf. aici p. 307—308, scrisoarea de restituire a tabloului.

CĂTRE AGLAE ALLAUX

236

Mircești, 27 oct. 1876

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 89—90; original.

Bibliografie: V. Alexandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 23—25; traducerea reprodusă de H. Corbu în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 154—155; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 236—240.

1 Aglae Allaux (1832—1902), fiica domnitorului Grigore A. Ghica și a Anicăi Catargi. Și-a făcut studiile în pensionatele franceze din țară, apoi la Viena. Căsătorită cu Răducanu Rosetti, apoi cu francezul Anton Allaux. Este mama scriitorului Radu Rosetti. Deosebita sa frumusețe a fost remarcată de pictorul acuarelist bavarez Rietchet, trimis de Ludovic I al Bavariei să colecționeze figuri de femei frumoase, din toate țările. La cererea sa, i s-a îngăduit să facă portretul domniței în costum de țărancă, torcînd, intitulat *Mädchen aus der Moldau* (Fată din Moldova); originalul se află la München, în *Album schöner Frauen* (Albumul celor mai frumoase femei). Edouard Grenier, poetul francez și fostul secretar al domnitorului Grigore Ghica, în amintirile sale: *En Moldavie*, evocă atmosfera de la curtea acestuia și pe cele două prințese, în anturajul cărora se găsea. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 588—589; Radu Rosetti, *Scrieri*, prefață și note de Mircea Anghelescu, Buc., Editura Minerva, 1980, p. 472—482, și 525—538.

2 Costache Negri murise la 28 septembrie.

3 Manolache-Epureanu era văr cu Costache Negri și surorile sale, prin mama lor. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1881, p. 534.

4 Nici statul, nici prietenii nu s-au grăbit să ridice un monument aceluia care și-a dăruit toată viața binelui țării. Singură doamna Elena

Cuza i-a ridicat pe mormîntul din curtea bisericii Răducanu, din Tîrgu-Ocna, o piatră funerară cu inscripția: „Văduva lui Vodă Cuza cu iubiții săi fii la C. Negri — Durerea eternă spre pomenirea. 11 octombrie 1877". Abia în 1884, noiembrie, bustul lui Negri a fost așezat în Cameră. La Tîrgu-Ocna există un bust al lui Negri în piața orașului, iar la Galați un monument ridicat abia cu ocazia centenarului nașterii sale, în 1912, deși ideea de a se face acest lucru era sugerată de Baligot de Beyne lui V. Alecsandri în martie 1881 și acceptată de poet, însă care nu-și pune speranțe, nici în contribuția publică, nici în generozitatea statului. Cf. aici p. 693.

CĂTRE MARIA SCARLAT FĂLCOIANU

237

Mircești, 2 noiembrie 1876

Bibliografie: *Convorbiri literare*, LXI, mai-august 1928, p. 316.

1 Cf. aici p. 883.

CĂTRE NICOLAE GANE

238

Mircești, 9 noiemv. 1876

Bibliogarfie: I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, IV, Buc., 1933, p. 480.

1 Cf. aici p. 304—305.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

239

Vineri, Iași, [ianuarie 1877]

B.A.R., S 19 (60)/LVII; original.

1 Seria de scrisori, în majoritate nedatate, către soția sa, Paulina, din primăvara anului 1877, a fost datată, cu aproximație, după ordinea în

care decurg evenimentele relatate în ele. De exemplu în scrisoarea de față, spune că nu a fost încă la nici o suaré (serată!), deci ea se plasează înaintea scrisorilor în care povestește la ce serate a luat parte. Cf. aici p. 898, n. 1 în legătură cu problemele ridicate de scrisorile nedatate.

2 Maria Lupu Bogdan.

3 Didița, soția generalului Nicolae Mavrocordat, cunoscut pentru casa lor foarte primitoare, unde aveau loc manifestări artistice și elegante serate și baluri.

4 Nicolae N. Rosetti-Roznovanu [Nunuță]. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1881, p. 658, n. 1.

5 Natalia Mavrocordat, fiica Didiței și a generalului Nicolae Mavrocordat, căsătorită cu N. Suțu.

6 Iancu Brănișteanu, vărul poetului. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc., 1982, p. 433, n. 1.

7 Noémi Alecsandri, cumnata poetului, venise în țară cu fiica sa Marie (Bébé), care se va căsători cu Charles Bal chiar la Mircești în luna iunie a acestui an. Cf. aici p. 908, n. 2. Întoarcerea „parizienilor" de la București, la Mircești, se va face în luna aprilie. Cf. aici p. 322.

240

Iași, luni, ghenar[1] [1877]

B.A.R., S 19 (59)/LVII; original.

1 V. Alecsandri apela adesea pentru împrumuturi la bancherii evrei din Iași, Michel Daniel și Leib Meierhoffer.

2 Cf. aici p. 895, n. 1.

3 Constantin Cazimir, avocat, unionist, de la Roman.

4 Constantin Rosetti-Solescu, fratele doamnei Elena Cuza.

5 Casuca, soția lui Iancu Brănișteanu.

6 Cf. supra, n. 7.

241

Iași, 1 fevruar 1877

B.A.R., S. 19 (61)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 5—6.

1 Cf. aici p. 311.

2 Cf. aici p. 903, n. 1.

3 Lupu Bogdan, soțul Mariei Docan (Mița).

4 Nu se precizează care anume dintre frații doamnei Elena Cuza, care erau: Teodor, Dumitru și Constantin Rosetti-Solescu.

5 După abdicarea lui Cuza, moșia sa Ruginoasa a fost arendată Smărăndiței Docan, care a creat familiei Cuza destule dificultăți materiale.

6 Cf. aici p. 903, n. 7.

242

Iași, sîmbătă, [februarie] 1877

B.A.R., 19 (62)/LVII; original.

Bibliografie: Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 241—242.

1 Cf. aici p. 309.

2 Cf. aici p. 310.

3 Evghenia Negri (Maria), sora lui Costache Negri, călugăriță la mănăstirea Văratic.

4 Cf. aici p. 903, n. 7.

CĂTRE CLEOPATRA CANTACUZINO

243

Mircești, 10 februarie 1877

B.A.R., S 2/LVIII ;original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 37—38; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 243—245.

1 Cleopatra, născută Filipescu, soră cu Costăchiță, (cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 557, n. 2), Scarlat, Ion și Grigore Filipescu, a fost căsătorită cu Gr. Ghica, apoi cu Cantacuzino.

2 Georges Duca.

CĂTRE GEORGES DUCA

244

Mircești, 10 febr. 1877

B.A.R., S 16 (2)/LVIII; original.

CĂTRE MARIE BOGDAN

245

Mircești, 16/28 martie 1877

M.A.I.O.B., inv. 13188; original.

1 Este explicabil pentru ce scrisoarea aceasta nu este publicată de Marie Bogdan, care, de altfel, a evitat și în cele pe care le-a publicat toate pasajele în care tatăl său îi adresa o observație.

2 Marie, de curînd întoarsă de la Paris, se găsea la Iași,unde o însoțise și tatăl său pentru a-i face ieșirea în lume, în timpul petrecerilor din carnaval. Ea era condusă și de Smărăndița Docan și de fiica acesteia, Mița Lupu Bogdan. Nu știm dacă mătușa și verișoara la care se referă poetul erau acestea, căci, de fapt, Smărăndița nu le era rudă decît pentru că era sora lui Costache Rolla, cumnatul lui V. Alecsandri. Se aflau însă atunci în țară și Noémi Alecsandri cu fiica sa Bébé, dar după cum rezultă din scrisorile către Paulina, în lunile februarie-martie acestea se găseau la București, de unde urmau să se întoarcă la Mircești în luna aprilie (cf. aici scrisoarea poetului către Marie Bogdan din aprilie 1877, p. 318). Și totuși, aluzia că Marie ar fi spus mătușii sale să nu se mai întoarcă la Mircești nu o putea privi pe Smărăndița Docan, ci mai curînd pe Noémi.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

246

[martie 1877]

B.A.R., S 54 (8)/LVII; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 996—997.

1 Data este pusă cu creionul, de altă mînă, la sfîrșitul poeziei.

CĂTRE MARIE BOGDAN

247

Mircești, [a. 6] aprilie 1877

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Aujourd'hui et autrefois 1920—1923*, Buc., 1929, p. 153.

1 În cartea lui Marie Bogdan, scrisoarea este datată, evident greșit, aprilie 1876; în luna aprilie a acestui an, V. Alecsandri abia plecase spre Paris pentru a o aduce în țară pe fiica sa. Cf. aici p. 896, n. 1. Am mai semnalat și altădată că în această publicație s-au strecurat numeroase greșeli dintre care unele omisiuni voite.

2 N. Callimachi-Catargi, care era reprezentantul Principatelor la Paris.

CĂTRE LUCIE DUCA

248

Mircești, 6 aprilie 1877

B.A.R., S 17 (1)/LVIII; original.

1 Georges Duca.

CĂTRE PAULINA SPIRO-PAUL

249

Mircești, 18 aprilie 1877

B.A.R., S 43/LVIII; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, LVIII, nr. 1—2, ianuarie-februarie 1926, p. 10-facsimil, p. 11-textul în limba franceză; P. V. Haneș, *Asupra*

lui Alexandru Russo, în *Literatură și artă română*, VII, nr. 3—4, 1903, p. 176; A. Russo, *Scrieri*, Buc., 1908, p. 348—349; H. Corbu reproduce traducerea (cu indicația greșită că este luată după Emil Boldan din *Viața Românească*, 1954, nr. 9) în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 464.

1 Scrisoarea, comentată în multe dintre articolele și studiile *pro* și *contra* paternității lui A. Russo asupra *Cîntării României*, a fost dăruită Academiei Române de Andrei Spiro-Paul, din Piatra Neamț. Cf. *Analele Academiei Române*, t. XLIX, ședințele din 1928—1929, p. 18 —19.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

250

Mircești, 19 aprilie 1877

B.A.R., S 13 (7)/DCCIV; original.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

251

Mircești, 16 mai 1877

Biblioteca din Besançon, ms. 1423; original.

B.A.R., microfilm ms. 421.

Bibliografie: Lettres inédites du poète roumain Basile Alecsandri à Edouard Grenier 1855—1885. Paris, 1911, p. 57—60; V. Alecsandri, *Scrisori inedite*, Buc., p. 60—64, traducere.

1 Robert Bourke (1827—?), subsecretar de stat al Afacerilor Străine la Londra între anii 1874—1880 și 1885—1886, apoi guvernator al Madrasului.

2 Aluzie la Pacea și Convenția de la Paris, din 1856, care hotărîseră soarta Principatelor, în urma războiului Crimeii.

3 Emmeline Raymond. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1982, p. 547—548, n. 1.

4 Cf. aici p. 356.

CĂTRE LUCIE DUCA

252

Mircești, 28 mai 1877

B.A.R., S 17 (2)/LVIII; original.

1 Prezența numărului mare de militari în București, explicată prin pregătirile pentru apropiatul război cu turcii.
2 Cleopatra Cantacuzino.

253

Mircești, 2 iulie 1877

B.A.R., S 17 (3)/LVIII; original.

1 Cf. și scrisoarea precedentă.
2 Nepoata poetului, Marie, căsătorită cu Charles Bal. Cf. aici p. 903, n. 7; *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 63, n. 1. Ea moare, în 31 octombrie 1884, la New Orleans. *Ibidem*, p. 66, n. 1 și scrisoarea sa către poet, p. 64—65.
3 Doctorul Stanislas Guillard.
4 Generalul Ion Duca, soțul Euhariei, vara poetului.
5 Bănuim că este vorba despre fratele lui Georges Duca și soția sa Olga.

CĂTRE LUDOVIC SCHONDORF

254

Mircești, 11 iulie 1877

Muzeul de istorie din municipiul Ploiești, inventar 747; C 34035; original.

1 După cum se înțelege din textul scrisorii, acest Ludovic Schondorf mai fusese la Mircești și legătura cu poetul o făcuse fratele acestuia, Iancu.

V. Alecsandri a încercat de mai multe ori să-și valorifice lemnul din lunca Mirceștilor și din pădurea moșiei Pătrășcani, vînzîndu-l concesionarilor căilor ferate române, sau intermediarilor acestora, încercări care mai ades i-au adus pagube și zbucium, ca în cazul procesului cu Hausknecht. La aceeași cotă se mai află un fragment de plic cu adresa: „Monsieur Jean Alecsandri, pour Mr. Schondorf", ceea ce presupune existența și a altor scrisori de la poet și un act de identitate a lui Schondorf emis de Consulatul britanic, în august 1874.

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

255

Mircești, 24 iul. 1877

B.A.R., S 52 (1)/LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 243; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 245—246.

1 I. Al. Lapedat (1844—1878), scriitor, fondator și redactor al revistei *Albina Carpaților* care apare între 18 august 1877—30 septembrie 1880. Cf. și D. Vatamaniuc, *V. Alecsandri și „Albina Carpaților"*, în *Limbă și literatură*, II, 1974, p. 375—380.

2 Numele inițial de *Albina Daciei* a fost interzis de autoritățile maghiare.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

256

Mircești, 5 sept. 1877

B.A.R., S 54 (7)/LVII; original.

CĂTRE REGINA ELISABETA

257

Mircești, 20 sept. 1877

Muzeul de istorie al municipiului Ploiești, inventar 127, fișe 311, C. 39486; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, L, nr. 3, martie 1916, p. 243–245; l'*Indépendance roumaine*, XXXIX, nr. 12396, 25 aprilie/8 mai 1916, p. 1.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

258

Mircești, 25 sept. 1877

B.A.R., S 54 (10)/LVII; original.

259

Iași, 1 oct. 1877

B.A.R., S 54 (11)/LVII; original.

269

Mircești, duminică, [2 octombrie 1877]

B.A.R., S 54 (35)/LVII; original.

1 Turaoa era semnul de formă bizară, reprezentînd o palmă, foarte stilizată, care ținea loc de semnătură a sultanilor pe documente și monede. După legendă, la origine ar fi fost chiar palma unui sultan, muiată în cerneală și aplicată pe un document.

CĂTRE GEORGES DUCA

261

Mircești, 2 oct. 1877

B.A.R., S 16 (3)/LVIII; original.

CĂTRE AGLAE ALLAUX

262

Mircești, 5 oct. 1877

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 91—92; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 25—27.

1 Dimitrie A. Catargi, primul soț al lui Marie Bogdan, era văr cu prințesa Aglae, a cărei mamă era născută Catargi, iar mama lui Dimitrie era vară cu Costache Negri. Cf. aici p. 356, detaliile genealogice pe care poetul le dă lui Edouard Grenier, la 1 noiembrie 1877.

CĂTRE SMĂRĂNDIȚA DOCAN

263

[p. 6 octombrie 1877?]

B.A.R., S 37 (3)/LVII; original.

1 Pentru corespondența, nedatată, către Smărăndița Docan, cf. aici p. 898, n 1. Propunem data de mai sus, adică la cîteva zile după căsătoria civilă a fiicei poetului, care a avut loc la Mircești, în ziua de 6 octombrie,

în prezența cîtorva rude și prieteni, sărbătorită printr-un *lunch*. Cum poetul nu folosește acest cuvînt decît legat de această împrejurare, bănuim că regretul pentru absența Smărăndiței se referea la aceasta.

CĂTRE GRIGORE ALEXANDRESCU

264

Mircești, 14 octomvrie 1877

Bibliografie: Convorbiri literare, XXV, nr. 2, 1 mai 1891, p. 99.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

265

Mircești, 22 oct. 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 135—136; original.

Bibliografie: Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 247—249.

1 Se referă la *Epistola II, Către Alecsandri*, publicată în *Convorbiri literare*, XI, nr. 1, 1 noiembrie 1877, p. 277—278; versurile citate de poet fac parte din această *Epistolă*, iar punctele de suspensie, de la începutul unuia dintre versuri, ascund numele lui Alecsandri.

CĂTRE LUCIE DUCA

266

Mircești, 23 oct. 1877

B.A.R., S 17 (4)/LVIII; original.

1 Lucie Duca era doamnă de onoare a Prințesei Elisabeta.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

267

Mircești, 1 noiembrie 1877

Biblioteca din Besançon, ms. 1423; original.

B.A.R., microfilm ms. 421.

Bibliografie: Lettres inédites du poète roumain Basile Alecsandri à Edouard Grenier 1855—1885, Paris, 1911, p. 60—63; V. Alecsandri, *Scrisori inedite*, Buc., p. 64—68, traducere.

CĂTRE ESMERALDA GARDEEV

268

Galați, 6 nov. 1877

B.A.R., S 20/LVIII; original.

1 La această dată poetul ținuse o conferință la Galați, din ciclul celor destinate să adune fonduri pentru răniți. V. Alecsandri vorbise despre cele două mari figuri, Costache Negri și Alex. I. Cuza, care își începuseră aici activitatea politică, despre vitejia „curcanilor", recitînd apoi părți din *Dumbrava Roșie* și din *Dan, căpitan de plai*. Cf. Paul Păltînea, *Știri inedite despre legăturile lui Vasile Alecsandri cu orașul Galați*. Extras din *Studia et acta musei „Nicolae Bălcescu"*, V—VI, 1979, p. 167. Se dau amănunțite informații despre această conferință, extrase din *Vocea Covurluiului*.

2 Esmeralda Gardeev, născută la 26 februarie 1834 la Galați, era fiica banului Teodor Atanasiu. Nu am putut afla care era rudenia despre care pomenește V. Alecsandri. A fost căsătorită cu Vasile Hermeziu, nepot al lui Grigore Ghica-Voievod, și recăsătorită cu generalul rus Nicolae Gardeev, nepotul generalului Al. de Lüders. Cu ocazia Unirii, a compus la Dresda *Marșul lui Cuza*, care a și fost executat acolo; la 50 de ani de la Unire a dăruit compoziția sa societății de binefacere „Cuza-Vodă" din Iași, iar la

sărbătorirea de la 24 ianuarie 1909, banchetul s-a deschis cu acest marș. A compus multă muzică. Cf. Const. C. Cristodorescu, *Un marș al lui Cuza*, în *Neamul românesc literar*, I, nr. 5, 1909, p. 404—405.

CĂTRE LUCIE DUCA

269

Mircești, 10 nov. 1877

B.A.R., S 17 (5)/LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 42—43.

1 Pentru conferința ținută la Galați la 6 noiembrie, cf. aici p. 913, n. 1.

2 Fiind foarte friguros, poetul avea diverse categorii de paltoane pentru diferite temperaturi. S-a scris chiar și un articol despre aceste paltoane celebre.

3 Cleopatra Cantacuzino.

CĂTRE MINISTRUL CULTELOR ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE

270

Mircești, 24 noiemb. 1877

Arh. Statului București. Fond M.C.I.P., dos. no. 3560/1877, p. 355; original.

1 Ministru, la acea dată, era Gh. Chițu. În același dosar, la p. 344, 356, 357, se găsesc propunerile prefectului Gheorghian pentru numirea lui V. Alecsandri și Dim. Gusti, refuzul primului și acceptarea celui de al doilea.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

271

Mircești, 1 dec. 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 137—138; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 715; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 91; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 352.

1 *Peneș Curcanul* se va publica, conform dorinței poetului, în *Convorbiri literare*, XI, nr. 30, 1 ianuarie 1878, p. 349—354, împreună cu alte poezii închinate ostașilor români.

272

[Mircești], 4 dec. 1877

B.C.S., Fond St. Georges, inv. 19003; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 80.

1 Probabil *Sergentul*, după ordinea în care sînt publicate în *Convorbiri literare*.

CĂTRE LUCIE DUCA

273

Mircești, 4 dec. 1877

B.A.R., S 17 (6)/LVIII; original.

Bibliografie: .V Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 43—45; H. Corbu publică numai traducerea în Vasile Alecsandri *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 256.

1 Coralia Săvescu, soră cu Maria, soția lui Iacob Negruzzi, cu Ana, soția lui Titu Maiorescu, cu Zoe Bengescu și cu Max Rosetti, copiii lui Radu Rosetti și ai Casiei Brăiloiu.

2 Gr. Ghica, diplomat, tatăl Luciei Duca.

3 Cleopatra Cantacuzino.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

274

Mircești, 9 decembrie 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 139; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 716; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 91—92; Vasile Alecsandri. *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 353.

1 Sceneta *La Turnu Măgurele.*

275

[Mircești, 9—12 decembrie 1877]

B.A.R., ms. rom. 808, f. 144; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 719; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 94; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 357—358.

1 Scrisoarea a fost datată după conținut, raportată la scrisoarea anterioară și cea posterioară.

2 Seria de *Epistole* cu preocupări de limbă, publicată de Iacob Negruzzi.

276

Mircești, 12 dec. 1877

B.A.R., S 35 (17)/LVIII; original.

Bibliografie V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 124—125; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 353—355.

1 *La Turnu-Măgurele* s-a publicat în *Albina Carpaților*. Cf. aici p. 916, n. 1.

2 *Peneș, Sergentul, Păstori și plugari* și *Oda* se vor publica toate, după dorința poetului, în *Convorbiri literare*, XI, nr. 30, 1 ianuarie 1878.

CĂTRE LUCIE DUCA

277

Mircești, 12 dec. 1877,

B.A.R., ms. rom. 3290, f. 48, anexă la poezia *Peneș Curcanul*, f. 43—47; original.

CĂTRE ELENA BELDIMAN

278

Mircești, 12 decembrie 1877

Arh. Statului, Filiala Bîrlad, Fond Spitalul Bîrlad și Elena Beldiman, Dosar 1/877—1888, f. 225 și 226.

Bibliografie: Revista arhivelor, VIII, 1965, nr. 1, p. 264.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

279

Mircești, 14 dec. 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 140; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 716—717: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 92; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 355—356.

280

Mircești, 15 dec. 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 142—143; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august, 1895, p. 717—718; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1906, p. 93; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 336—357.

1 *La Turnu-Măgurele.*
2 *Andrei Florea Curcanul*, Cf. aici p. 921, n. 1.

281

[decembrie 1877]

B.A.R., ms. rom. 808, f. 148; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 719; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 94; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 358.

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

282

Mircești, 16 decembrie 1877

Bibliografie : V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p 243—244.

1 *La Turnu-Măgurele.* Despre scrierea unei scenete *(bluette)* V. Alecsandri îl informa pe Iacob Negruzzi la 1 decembrie 1877 (cf. aici p. 363), de asemenea o informa pe Lucie Duca la 4 decembrie (cf. aici p. 364) că sceneta a fost scrisă în grabă și dată d-nei Săvescu, pentru a fi reprezentată în folosul răniților. La 9 decembrie o trimite lui Iacob Negruzzi cu aceeași explicație (cf. aici p. 366). Probabil rezervele redactorului la publicarea

scenetei l-au îndemnat pe V. Alecsandri să o dea revistei *Albina Carpaților*, unde a apărut în nr. 21, 1878, p. 237—240, împreună și cu poeziile închinate eroilor din războiul de Independență. Cum la publicarea acestora s-au strecurat numeroase greșeli, poetul cere redactorului *Albinei Carpaților* o erată pentru numărul următor (cf. aici p. 927, n. 1 și 2) care nu va apărea. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VII, Buc., 1981, p. 1089—1092, detaliatele note ale Georgetei Rădulescu-Dulgheru.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

283

Mircești, 20 dec. 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 145—146; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 720—721; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 359—360.

1 Data numărului în care trebuia să apară poeziile.

284

Mircești, 22 dec. 1877

B.A.R., S 35 (11)/LVIII; original.

Bibliografie: Floarea soarelui, II, nr. 7—12, iulie-decembrie 1928, p. 81.

CĂTRE GRIGORE VENTURA

285

Mircești, 28 dec. 1877

B.A.R., S 15 (1)/DCCCXXXVII; original.

Bibliografie: Ioan Massoff, *V. Alecsandri-Grigore Ventura*, I, în *Jurnalul literar*, Iași, I, nr. 51, 1939, p. 2, rezumat, traducere.

1 Grigore Ventura (1840—1909), scriitor, compozitor, critic dramatic. A fost profesor la Conservatorul din București și la Academia de muzică și artă dramatică. Este autorul piesei de succes din 1877: *Curcanii* și a altor piese. În calitatea de compozitor a colaborat cu V. Alecsandri, dar în cea de critic teatral a fost foarte sever. Căsătorit cu artista Fanchette Lea Vermont; ei sînt părinții celebrei artiste dramatice de la Comedia-Franceză, Marioara Ventura.

2 *Hora de la Grivița*, pusă pe muzică de Ventura, s-a cîntat cu mare succes la 16 ianuarie 1878 de Elena Theodorini. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc., 1969, p. 499—500, și scrisoarea lui Gr. Ventura către V. Alecsandri din 8/20 iunie 1878, în *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 426.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

286

Mircești, 29 dec. 1877

B.A.R., ms. rom. 808, f. 147; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 8, 1 august 1895, p. 721—722; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 96; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 360—361.

1 Poeziile *Frații Jderi*, *Hora de la Plevna*, *Căpitanul Romano*, *Soare de iarnă* și *Hora de la Grivița* vor apărea în *Convorbiri literare*, XI, nr. 11, 1 februarie 1878.

2 Va renunța la substituirea de nume. Cf. aici p. 380.

CĂTRE ȘTEFAN ALBU

287

Mircești, 30 dec. 1877

Bibliografie: I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, IV, Buc., 1933, p. 483.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

288

Mircești, 3 ghenar 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 150; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 787; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 97; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 361.

1 Cf. aici p. 920, n. 1.

CĂTRE NICOLAE GANE

289

Mircești, 5 ianuarie 1878

Muzeul de la Fălticeni; original.

Bibliografie: I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, IV, Buc., 1933, p. 481.

1 S-a publicat în *Convorbiri literare*, XI, nr. 10, 1 ianuarie 1878, p. 365—377.

CĂTRE ION GHICA

290

Mircești, 18/1 [s.n.] 1878

B.A.R., ms. rom. 807, f. 150 bis; telegramă.

1 Pe stilul vechi data corespunde lui 6 ianuarie, deci ajunul Sfîntului Ion.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

291

Gara Mircești, 19/1 [s.n.] 1878

B.A.R., S 13 (8)/DCCIV; telegramă.

1 Mihail Kogălniceanu solicitase pe V. Alecsandri să primească postul de trimis extraordinar al României la Berlin, sau la Roma, în vederea pregătirii opiniei internaționale, înainte de Congresul de la Berlin, așteptat cu îndreptățită îngrijorare pentru soarta țării și a teritoriului său. Fuseseră deja numiți g-ral Ion Gr. Ghica, la Petersburg, Ion Bălăceanu, la Viena, Gheorghe Liteanu, la Berlin, și Nicolae Callimachi-Catargi la Paris. V. Alecsandri, bolnav după înmormîntarea lui C. Rolla, nu acceptă, cu toate condițiile speciale care i se asigurau: Roma pentru a nu suferi de frig, cheltuieli de reprezentare, chiar și postul definitiv de ministru plenipotențiar la Roma. Totuși, V. Alecsandri își menține refuzul atît din motive de sănătate, cît și pentru faptul că nu împărtășea aceleași idei politice. El își plătește tributul către țară prin creația sa literară, care glorifică eroismul soldatului român și prin publicarea în *Convorbiri literare*, abia acum, a misiilor politice din anii 1859—1861, pentru a arăta cum lupta diplomatică a sprijinit recunoașterea Unirii și cît datoram Franței pentru viitorul nostru. Schimbul de telegrame a fost următorul: la 14 ianuarie Kogălniceanu îi oferă agenția de la Berlin, la 18 cere un răspuns urgent, la 19 V. Alecsandri a răspuns negativ, la 2 februarie Kogălniceanu îi numește reprezentanții care au fost trimiși în alte părți, la începutul lui februarie V. Alecsandri motivează refuzul prin boala contractată la înmormîntarea lui Rolla și cere explicații, la 7 februarie Kogălniceanu îl condamnă pentru refuzul său, la 9 poetul răspunde că trebuie să se refacă și se informează despre cheltuielile de reprezentare, la 10 Kogălniceanu cere răspuns grabnic și asigură cheltuielile, la 11 V. Alecsandri anunță că mai este reținut încă 12 zile în casă, la 19 continuă să fie bolnav.

CĂTRE GRIGORE VENTURA

292

Mircești, 9 ianuarie 1878

B.A.R., S 15 (2)/DCCCXXXVII; original.

Bibliografie: Ioan Massoff, *V. Alecsandri — Grigore Ventura*, în *Jurnalul literar*, Iași, I, nr. 51, 1939, p. 2, rezumat, traducere.

1 Piesa de succes *Curcanii*, cu subiect din războiul de Independență, care a rămas timp îndelungat în repertoriul Teatrului Național, se jucase mai întîi la Galați.

2 Pentru *Hora de la Grivița*, cf. aici p. 920, n. 2.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

293

Mircești, 21 ianuarie 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 151; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 788—789; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 97—98; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 361—362.

1 Comedia lui Iacob Negruzzi se intitula *O alegere la Senat*, Comedie în patru acte. A apărut în *Convorbiri literare*, XII, nr. 1, 1 aprilie 1878, p. 1—22; nr. 2, 1 mai 1878, p. 53—69.

2 Constantin Rolla, însurat cu sora poetului, Catinca. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 594, n. 2.

3 *Strofe improvizate lui Rola* s-au publicat totuși în *Convorbiri literare*, XI, nr. 12, 1 martie 1878, p. 462—463.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

294

[Mircești, începutul lunii februarie 1878]

B.A.R., S 30 (5)/LVIII; telegramă.

1 Cf. aici p. 922, n. 1.

2 M. Kogălniceanu, exasperat de refuzurile și pasivitatea poetului, îi telegrafiază la 7 februarie: „Îmi este cu neputință să cred că în timp ce destinele țării sînt la ordinea zilei și că toți oamenii care au lucrat pentru

renașterea României își continuă misiunea, numai tu singur vrei să rupi cu trecutul tău și să te mulțumești cu poezia; vrei să te duci la Roma în misiune extraordinară? nu vei spune că în Italia este frig, răspunde repede căci evenimentele merg înainte". Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1878, p. 253.

295

Gara Mircești, 9/2 [s.n.] 1878

B.A.R., S 13 (9)/DCCIV; telegramă.

Bibliografie: Vasile M. Kogălniceanu, *Acte și documente din corespondența diplomatică a lui Mihail Kogălniceanu*, Buc., 1893; p. 36, incompletă.

1 La publicarea telegramei, V. Kogălniceanu a anulat, chiar pe text, cuvintele referitoare la cheltuielile de reprezentare, scriind apoi pe deasupra: „Spre neschimbare, V. M. Kogălniceanu", în atenția tipografului. Cf. și aici p. 922, n. 1.

296

Gara Mircești, 11/2 [s.n. 1878

B.A.R., S 13 (3)/DCCIV; telegramă.

1 Cf. aici p. 922, n. 1.

297

Mircești, 16/2 [s.n.] 1878

Bibliografie: I. Rădulescu-Pogoneanu, *Patru scrisori către Alecsandri, în legătură cu o misiune în chestiunea Basarabiei*, în *Arhiva românească*, VI, 1941, p. 102—104. Scrisorile sînt de la Alexandru Cantacuzino, cneazul;

în cea din 5 februarie 1878, acesta încearcă să-l convingă pe V. Alecsandri să primească misiunea extraordinară, la Roma, chiar dacă: „la poesie y perdra, mais la patrie profitera" („poezia va pierde, dar patria va cîștiga").

298

Mircești, 19/2 [s.n.] 1878

B.A.R., S 13 (10)/DCCIV; telegramă.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

299

Mircești, 8 fevr. 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 154; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 sept. 1895, p. 787—788 (cu data ianuarie 8); Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 362—363.

1 Generalul I. Em. Florescu fusese ministru de Război și chiar pentru scurtă vreme președinte al Consiliului de Miniștri, sub conservatori; liberalii, veniți la putere, nu au încredințat nici o comandă în războiul împotriva turcilor generalului Florescu, deși acesta era cel care organizase armata română. Scriind lui V. Alecsandri o scrisoare în care își arată nemulțumirea, poetul, revoltat de nedreptatea ce se făcuse acestuia, i-a trimis un răspuns în versuri, la 4 ianuarie care, publicat imediat în *Timpul*, nr. 30, 9 februarie 1878, p. 1, și apoi în broșura *Generalului Ion Emanuel Florescu*, editată la Göbl, Buc., 1878, a avut mare răsunet și a circulat foarte mult.

2 S-a publicat postum. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, II, *Poezii*. Text ales și stabilit de G. C. Nicolescu și Georgeta Rădulescu-Dulgheru. Studiu

introductiv, note și comentarii de G. C. Nicolescu, București, E.P.L., 1966, p. 270—273.

3 Pentru publicarea misiilor politice, cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV. Buc., 1974, p. 858—864 note.

300

[între 9 și 16 februarie 1878]

B.A.R., ms. rom. 808, f. 152; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 789; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 99; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 363.

1 Cf. supra n. 3.
2 A apărut pentru prima dată în ziarul *Presa*, 19 mai 1878.
3 Cf. aici p. 925, n. 1.

301

Mircești, 17 februarie 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 156; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 790; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 99; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 363.

1 Cf. aici p. 388.
2 *Ibidem.*

302

Mircești, 20 fevr. 1878

B.A.R., S 35 (18)/LVIII; original.

1 Cf. aici p. 925, n. 1.

2 Cf. aici p. 923, n. 3.

3 Cf. aici p. 926, n. 3.

4 Cf. aici p. 922, n. 1.

5 La 1 ianuarie 1878, Mihail Kogălniceanu îl felicită telegrafic, pentru Anul nou, ziua sa și decorarea cu crucea de mare ofițer al Stelei României; iar la 16 februarie îi transmite oficial brevetul. Cf. Vasile M. Kogălniceanu, *Acte și documente din corespondența diplomatică a lui Mihail Kogălniccanu*, I, Buc., 1893, p. 36. Decorația i se acorda „pentru merite excepționale de mare poet".

6 Cf. aici p. 925, n. 1. Singurul atac împotriva acestei scrisori l-a făcut D. Petrino printr-o poezie în care contesta poetului chiar meritul de a fi cîntat eroismul soldaților români. Petrino era surd.

CĂTRE I. ALEX. LAPEDAT

303

Mircești, 20 fevr. 1878

B.A.R., S 52 (3)/LVIII; original.

1 Cf. *Albina Carpaților*, t. II, nr. 24, 1878, p. 277—279.

2 Eratele nu s-au mai publicat; aceasta nu a împiedicat pe poet să continue colaborarea sa cu revista *Albina Carpaților*.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

304

Mircești, 22 fevr. 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 157—158; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 790—792; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 99—101; *Seara*, VI, nr. 2006, 23 august 1915, p. 1.

1 Cf. aici p. 388, 389, 391. Acum se explică pentru ce căuta poezia sa cu atîta insistență.

2 Ipoteze față de politica țarului în problemele teritoriale în discuție în primăvara anului 1878.

3 „Surdul" era Dimitrie Petrino iar „diatriba", scrisoarea împotriva lui Alecsandri apărută în presă.

305

Mircești, 24 mart. 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 159—160; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 792—793; V. Alecsandri, *Scrisori,* Buc., 1904, p. 101—102.

1 Cf. aici p. 926, n. 3.

306

Mircești, 12 aprilie 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 163—164; original.

Bibliografie: Scrisori către V. Alecsandri, în *Convorbiri literare,* XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 795—796.

CĂTRE NICOLAE HURMUZAKI

307

Mircești, 14 april 1878

Arh. Statului Sibiu; original.

Bibliografie: D. Duzinchievici, *Din corespondența inedită a lui Vasile Alecsandri,* în *Limbă și literatură,* X, 1965, p. 70.

1 Cf. V. Alecsandri, *Opere,* IX, Buc., 1982, p. 508, n. 1.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

308

Mircești, 28 aprilie 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 165; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 796; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 104—105.

1 Cf. aici p. 926, n. 3.

309

Mircești, 2 mai 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 166—167; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 796—797; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 105—106; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 363—366.

1 Necrologul lui Dimitrie Petrino apăruse în *Convorbiri literare*, XII, nr. 2, 1 mai 1878, p. 80. Nu știm dacă Iacob Negruzzi a ascultat sfatul lui V. Alecsandri de a consacra un articol *poetului* și nu omului.

CĂTRE ALPHONSE ROQUE-FERRIER

310

[p. 3 mai 1878]

B.A.R., S 45—141/LIX; telegramă, ciornă de mîna lui Iancu Alecsandri.

1 Cf. aici p. 930, n. 1, care explică și datarea acestei scrisori.

2 Alături de inițiala A, cu care este semnată telegrama, se află cifra 48 care exprimă, probabil, că reprezintă numărul de cuvinte din telegramă!

311

Mircești, 16 mai 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 169; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 797—799; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., p. 106—108; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 249—252.

1 Premierea lui V. Alecsandri a avut un răsunet nemaipomenit, atît în țară cît și în provinciile locuite de români; presa, timp de cîteva luni de zile, a revărsat din plin, în coloanele sale, entuziasmul românilor, exprimat prin articole despre relațiile literare româno-franceze, biografii ale felibrilor, modul cum a decurs premierea la Montpellier, sărbătorirea poetului la București și la Iași și mai ales o cantitate de scrisori omagiale și felicitări, însoțite, mai toate, de răspunsurile de mulțumire ale lui V. Alecsandri. Au urmat studii numeroase, extinse și asupra călătoriei poetului în Provence, în 1882, și continuînd pînă astăzi prin noi descoperiri de materiale documentare, sau noi interpretări ale faptelor. Semnalăm două articole mai importante: G. F. Țepelea și Ion Climer, *Alecsandri și felibri*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 25—45; Al. Hanță, *Contribuții la cunoașterea relațiilor literare româno-franceze în cea de-a doua parte a secolului al XIX-lea*, în *Revista de istorie și teorie literară*, t. 19, nr. 1, 1970, p. 23—40, și prețioasa lucrare de sinteză a Mariei Platon, *Vasile Alecsandri, poeții felibri și „Cîntecul gintei latine". O pagină din istoria relațiilor culturale și literare franco-române*, Iași, Editura Junimea, 1980, 234 p. care stabilește și o bogată bibliografie româno-franceză. Ideea de apropiere între popoarele de limbă latină începuse din secolul al XIII-lea prin relațiile culturale catalano-provensale; pînă în secolul al XIX-lea legăturile se extind. În 1869 se înființează „Societatea limbilor romanice". Mistral devine animatorul ideii unei „confederații latine". Sărbătorirea lui Petrarca la Avignon îi apropie de Italia; în 1875, la Montpellier, are loc primul congres de poezie, proză și filologie, cînd este premiat filologul italian Graziado Ascoli (1829—1907) pentru *Schizzi franco-provenzali*. La acest congres poetul catalan Albert de Quintana, convins susținător al ideii fraternității latine, oferă un premiu, o cupă simbolică, pentru cel de al doilea concurs ce urma să aibă loc tot la Montpellier, în 1878, cu tema „Cîntecul latinității",

la care pot participa toate popoarele de limbă latină. Comitetul va fi prezidat de Charles de Tourtoulon, secretar fiind Roque-Ferrier. Congresul se intitulează „Serbări latine" și se ține între 22—26 mai. Cei mai mulți felibri socoteau că numai Mistral va putea crea un „Cîntec al latinității", acesta va și trimite *Cansoun dou latin*. V. Alecsandri află, după spusa lui Marie Bogdan (cf. *Autrefois et aujourd'hui, 1920—1923*, p. 84), din presa franceză (sau română), în care se publicaseră condițiile concursului, și, după cum scrie lui Iacob Negruzzi, în iarna trecută, deci iarna lui 1878, se hotărăște să participe la concurs și, după spusa tot a fiicei sale, într-un sfert de oră scrie cele patru strofe ale poeziei, expediindu-le imediat. De fapt poetul primise programul-invitație al congresului, care se găsește într-un volum de corespondență și versuri ocazionate de succesul de la Montpellier (cf. B.A.R., S 41—141/LIX); invitația poartă data de 3 mai și termenul de acceptare a ei este 15 mai. Interesant este că pe verso-ul acesteia, se găsește scris de mîna lui Iancu Alecsandri, aflat atunci în țară, conceptul telegramei de răspuns negativ, pe care am crezut că este bine să-l integrăm celorlalte scrisori ale poetului din această perioadă. (Cf. aici p. 401.) *Cîntecul gintei latine* fusese trimis sub epigraful: *Apa curge, pietrele rămîn*. Răuvoitorii contemporani, cum și posteritatea, au interpretat adesea că succesul poetului la Montpellier nu a ținut de valoarea poeziei, ci de interesul ce ni se arăta datorită gravei situații politice în care se găsea țara noastră, în preajma Congresului de la Berlin. Scrisoarea adresată de Charles de Tourtoulon lui Mistral, înaintea concursului, publicată de Maria Platon (cf. *op. cit.*, p. 86—87), lămurește controversa. Tourtoulon îl informează pe poetul de la Máillan că juriul pentru concurs va fi alcătuit din Quintana, Mistral, Roque—Ferrier și el; munca juriului fiind foarte dificilă, din pricina numeroaselor dialecte, s-a făcut o clasificare pregătitoare a materialelor de către cîțiva membri ai „Societății limbilor romanice"; descoperindu-se *Cîntecul gintei latine*, mai mulți examinatori au socotit că este un imn de premiat. Citățm: „El este, cu adevărat, frumos, poate mai puțin prin însușiri pe care te-ai aștepta să le descoperi într-un cîntec național, cît mai ales, prin simplitatea sa, prin culoarea sa populară și orientală. De ieri am aflat că el aparține marelui poet român Alecsandri. Trebuie să vă spun că se așteaptă ca să-l vedem încoronat. În această situație, să vorbesc despre *Cîntecul* d-voastră? Nu mă îndoiesc nici o clipă de efectul pe care îl va produce, însă chiar dacă i-am ignora autorul, numele lui Alecsandri, ideea de a încorona un român la Montepellier, la un concurs creat de un spaniol și de a afirma, în acest fel, ideea unității latine, toate acestea vor influența starea de spirit a oamenilor care consideră problema ca și încheiată". Și Tourtoulon își încheie abil scrisoarea spunînd că e preferabil ca Alecsandri să fie premiat, iar toată lumea să recunoască superioritatea *Cîntecului* lui Mistral care nu

mai avea nevoie să fie consacrat. Mistral înțelege, nu concurează și participă la juriu premiind pe Alecsandri, cu care va lega o strînsă prietenie. Deci *Ginta latină* a atras atenția prin calitatea sa literară, întărită apoi de ideea că este creația unui poet de limbă romanică din Orientul Europei, ceea ce însemna o lărgire a „fraternității romane". Cum se știe, poetul român nu a fost de față la premiere, Mihail Obedenaru, de la agenția română din Roma, fiind acela care s-a ocupat de traducerea în limba franceză și punerea poeziei pe muzică de către maestrul Marchetti. Cf. aici corespondența cu Obedenaru. De la București se trimite un mesaj telegrafic de solidaritate umană și prietenie românească.

2 Charles de Tourtoulon — baron, istoric, principal colaborator al mișcării de unitate latină, președinte al comitetului pentru „Fêtes latines", a înființat în 1883 *Revue du Monde latin*, realizată prin colaborarea culturală a popoarelor de limbă latină, revistă pentru care V. Alecsandri s-a străduit mult, în țară, să adune abonați.

3 Alphonse Roque — Ferrier, poet provensal, secretar al concursului de la Montpellier; el a înființat revista le *Félibrige latin* în 1890. La 14 iunie 1878 îi scrie lui Alecsandri o lungă scrisoare prin care îi relatează pe larg desfășurarea sărbătorilor de la Montpellier. Cf. *Telegraful român*, XXVI, nr. 67, 14 iunie 1878, p. 274, iar la 19 iunie îi trimite printr-o scurtă scrisoare *Cîntecul* lui Mistral (cf. aici p. 939, n. 3); lista cu premierile și mențiunile de la concurs și două exemplare din *Cîntecul gintei latine*, imprimate la Roma de Mihail Obedenaru, chiar în timpul sărbătoririlor. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1878, p. 391—392. Lista generală a premierilor mai conține și mențiunile care au fost acordate, între altele și unor români ca: à un anonyme de Tergu Muresiului (Transilvanie, Autriche — Hongrie) pour une pièce de poésie roumaine: *Cantul latinului*, signée „O romană din Transilvania" (un roumain de la Transylvanie). Traducere greșită, fiind vorba de o româncă! Indirect a mai fost premiat George Sion, care a tradus în limba română versurile baronului de Meyrounet de St. Marc din Aix-en-Provence, *La Race latine* suivi du *Chant des latins*, traduse și în alte limbi romanice, pentru care a primit o mențiune specială.

4 Informație greșită. „Societatea pentru studiul limbilor romane" a fost înființată în anul 1869 de către filologii C. Boucherie, P. Glaize, Ch. Campoulin, Alphonse Roque — Ferrier și istoricul Charles de Tourtoulon. Societatea a editat *Revista limbilor romanice*. V. Alecsandri face probabil o confuzie cu activitatea lui Quintana, desfășurată la primul concurs din 1875.

5 Cf. aici p. 926, n. 3.

312

Mircești, 18 mai 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 170—171; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 797—799; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 253—255.

1 *Presa*, XI, nr. 108, 17 mai 1878, p. 1; *Războiul*, nr. 297, 17 mai 1878, p. 2; după aceste ziare a fost reprodusă în mai toate periodicele timpului. În *Convorbiri literare*, apare abia în XIV, nr. 2, 1 mai 1880, p. 74.

2 Informație greșită. Cf. aici p. 932, n. 4.

3 Cf. aici p. 930—932, n. 1 cum s-a ajuns la premierea lui V. Alecsandri.

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

313

[mai 1878]

Bibliografie: Presa, XI, nr. 108, 17 mai 1878, p. 1, traducere; *Războiul*, nr. 297, 17 mai 1878, p. 2, traducere; *România liberă*, II, nr. 249, 18 mai 1878, p. 1, traducere; *Românul*, XXI, 18 mai 1878, p. 469, traducere; *Timpul*, III, nr. 108, 18 mai 1878, p. 1; *Curierul de Iași*, 19 mai 1878, p. 3, traducere; *Telegraful român*, XXVI, nr. 58, 20 mai 1878, p. 229, traducere; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 40, 21 mai/2 iunie. p. 2, traducere; *Convorbiri literare*, XII, 1878, p. 110—112, traducere; *Observatoriul*, I, nr. 40, 24 iunie 1878, p. 2, traducere; *Transilvania*, XI, nr. 12, 15 iulie 1878, p. 134, traducere; *Albina Carpaților*, II, nr. 40, 1878, p. 665—666; Em. Tailler, *Frédéric Mistral și Vasile Alecsandri la congresul din Montpellier*, Buc., 1915, p. 40; V. Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Buc., 1944, p. 263, traducere.

1 Albert de Quintana y Combis (1834—1907), poet catalan, deputat în cortes-urile spaniole, președintele „Jocurilor florale din Barcelona".

Convins luptător pentru ideea unei confederații culturale a popoarelor de limbă latină. V. Alecsandri îi atribuie greșit meritul de a fi fondat „Societatea pentru studiul limbilor romane "(cf. aici p. 932, n. 4). El a donat cupa de argint pentru premiul concursului din 1878 de la Montpellier. Era președinte al „Societății pentru studiul limbilor romane".

2 Scrisoarea lui V. Alecsandri este răspunsul la cea trimisă de Quintana la 27 mai după decernarea premiului. Cf. *Familia*, XIV, nr. 41, 28 mai/9 iunie 1878, p. 263.

CĂTRE REDACȚIA ZIARULUI „TELEGRAFUL ROMÂN"

314

Gara Mircești, [mai 1878

Bibliografie: Telegraful român, XXVI, nr. 59, 23 mai 1878, p. 235.

1 Telegramele de felicitare, nefiind publicate cu data la care au fost transmise, sînt dispuse în ordinea lunilor în care au apărut în presă.

CĂTRE PETRESCU, REPREZENTANTUL JUNIMII HUȘENE

315

[Mircești, mai 1878]

Bibliografie: Ștafeta, Iași, I, nr. 114, 27 mai 1878, p. 4.

CĂTRE BĂRBIERUL N. CLATINOS

316

[mai 1878]

Bibliografie: Războiul, nr. 308, 28 mai 1878, p. 4.

CĂTRE DR. POP, REPREZENTANT AL ORAȘULUI BRAȘOV

317

București, [mai 1878]

Bibliografie: Gazeta Transilvaniei, XLI, nr. 42, 28 mai/9 iunie 1878, p. 2; *Telegraful român*, XXVI, nr. 63, 1 iunie 1878, p. 250.

CĂTRE STUDENȚII UNIVERSITĂȚII DIN IAȘI

318

Iași, [mai 1878]

Bibliografie: Ștafeta, I, nr. 109, mai 1878; *Curierul de Iași*, 24 mai 1878, f. 3.

CĂTRE ROMÂNII DIN SIBIU

319

Gara Mircești, [mai 1878]

Bibliografie: Telegraful român, XXVI, nr. 60, 25 mai 1878, p. 239; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 42, 28 mai/9 iunie 1878, p. 2.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

320

București, miercuri, [24 mai 1878]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 126; original.
Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 293, cu data greșită.

1 Scsise în București la 23 mai.
2 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

CĂTRE ELEVII ŞCOLII NR. 1 DIN PĂCURARI (IAŞI)

321

București, 24 mai 1878

Bibliografie: *Steaua României*, II, nr. 120, 31 mai 1878.

1 Poetul se adresează profesorului E. Baian care îi scrisese o scrisoare de felicitare, explicîndu-i şi iniţiativa elevilor de a scrie poetului. Atît scrisoarea profesorului, cît şi aceea a elevilor dovedesc naivitate şi exaltare.

2 Numele elevilor reprezentanţi ai celorlalţi şcolari.

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

322

București, 26 mai 1878

B.A.R., S 39 (1)/LVIII; original.

Bibliografie: *Literatură şi artă română*, V, nr. 11—12, 25 septembrie—25 octombrie 1901, p. 717—718; P. Păltînea, *Scrisori inedite ale lui Vasile Alecsandri*, în *Viaţa nouă*, IX, nr. 9, 1 noiembrie 1913, p. 303—304.

1 Lascăr Rosetti (1816—1884), doctor în drept de la Heidelberg şi Göthingen, magistrat. A participat la mişcarea de la Iaşi din martie 1848, fiind deportat împreună cu fraţii săi, Răducanu şi Mitică; fuge la Brăila refugiindu-se la consulatul englez de unde pleacă cu un vapor britanic pe Dunăre; ajuns la Timişoara, trece în Ardeal, participînd cu alţi revoluţionari refugiaţi, la adunarea de la Blaj; se stabileşte la Paris, de unde revine sub domnia lui Grigore Ghica-Voievod. Unionist, a fost ministru de Finanţe sub Cuza; se retrage din viaţa politică, stabilindu-se la moşia familiei, Răducăneni.

2 Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 395—396, scrisoarea lui Lascăr Rosetti, din 20 mai 1878, la ale cărei „cuvinte călduroase" îi răspunde poetul.

CĂTRE PAULINA ALECSANDR I

323

București, miercuri, [31 mai 1878]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 128; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 293—294, cu data greșită.

1 Cum se știe că marți 23 mai sosise în București, miercurea următoare, dinaintea banchetului, era 31 mai.

2 Pentru banchetul din sala Teatrului Național, din 3 iunie 1878, cf. G. C. Nicolescu *Viața lui Vasile Alecsandri*, Buc., 1965, p. 592, și relatările din presa zilei.

3 Se referă la grijitul casei care se făcea în lipsa lui.

4 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

CĂTRE NICOLAE HURMUZAKI

324

București, 31 mai 1878

Arh. Statului Sibiu; original.

Bibliografie: D. Duzinchievici, *Din corespondența inedită a lui Vasile Alecsandri*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 70.

CĂTRE NICOLAE LUCHIAN, REPREZENTANTUL ARTIȘTILOR TEATRULUI NAȚIONAL DIN IAȘI

325

[Mircești, iunie 1878]

Bibliografie: *Ștafeta*, Iași I, nr. 123, 8 iunie 1878, p. 4.

1 Pentru sărbătorirea de la Iași, cf. G. C. Nicolescu, *Viața lui Vasile Alecsandri*, Buc., 1965, p. 592.

CĂTRE DR. ALEXEI, REPREZENTANTUL ÎNVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN NĂSĂUD

326

[iunie 1878]

Bibliografie: Observatorul, I, nr. 49, 17/29 iunie 1878, p. 4; G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și românii din vest*, în *Națiunea*, I, nr. 70, 6 aprilie 1927, p. 2.

CĂTRE ALEXIU OLARIU, REPREZENTANTUL ROMÂNILOR DIN ILIA-MUREȘEANĂ

327

[iunie 1878]

Bibliografie: Observatorul, I, nr. 53, 1/13 iulie 1878, p. 4; *Telegraful român*, XXVI, nr. 76, 4 iulie 1878, p. 303; G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și românii din vest*, în *Națiunea*, I, nr. 70, 6 aprilie 1927, p. 2.

CĂTRE IACOB BOLOGA, VICEPREȘEDINTE AL „ASTREI"

328

[iunie 1878]

Bibliografie: Observatorul, I, nr. 47, 10/22 iunie 1878, p. 2; *Telegraful român*, XXVI, nr. 66, 10 iunie 1878, p. 261; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 47, 15/27 iunie 1878, p. 2; *Transilvania*, XI, nr. 14, 14—15 iulie 1878, p. 157; G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și românii din vest*, în *Națiunea*, I, nr. 70, 6 aprilie 1927, p. 2.

CĂTRE ALEXANDRU LAZARU, REPREZENTANTUL ROMÂNILOR DIN ABRUD

329

Gara Mircești (România), [iunie 1878]

Bibliografie: Observatorul, I, nr. 48, 14/26 iunie 1878, p. 3.

CĂTRE FRÉDÉRIC MISTRAL

330

Mircești, 1 iunie 1878

Muzeul Mistral din Maillane, Franța; original.

B.A.R., S 49 (1)/LVII; xerox.

Bibliografie: Dumitru Pop, *Alecsandri către Mistral. Scrisori inedite*, în *Steaua*, nr. 2, 1965, p. 95.

1 Joseph-Etienne Frédéric Mistral (1830—1914) s-a născut în localitatea Bouche-du-Rhône din sudul Franței. Își face studiile la Avignon și Aix-en-Provence. Se interesează de dialectele din sud, în 1854 înființînd împreună cu alți scriitori provensali societatea literară „Le Félibrige". Între anii 1852—1854 scrie celebrul său poem *Mirèio* (Mireille) continuînd cu alte versuri, toate în dialect provensal. Din 1878—1879 începe să apară dicționarul enciclopedic *Lou Tresor du Félibrige*, redactat de el. Întreaga sa operă este dedicată Provenței. În 1904 i se acordă Premiul Nobel pentru originalitatea creației sale poetice și activitatea sa filologică provensală. Cf. și Maria Platon, *Vasile Alecsandri, poeții felibri și „Cîntecul gintei latine"*, Iași, 1980, p. 49—59.

2 Cf. aici p. 402.

3 Pentru împrejurările în care a fost premiat V. Alecsandri, cf. aici p. 930, n. 1. În scrisoarea citată din 19 iunie 1878 Roque-Ferrier îi trimite și *Cansoun à la raso latino* în limbile provensală și franceză, aflate la B.A.R.,

S 84—85/LIX, anexă. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 391—392.

4 Sub amenințarea Congresului de la Berlin.

5 La primirea operei poetice a lui V. Alecsandri, Mistral îi scrie la 22 iunie 1878 o scrisoare de mulțumire și de părere de rău că: „Cu toată fraternitatea noastră romană, nu-mi este cu putință a citi poeziile d-tale din cauza necunoștinței mele; dar prin mărețul cîntec de gintă ce ne-ați trimis la Montpellier, am putut judeca lărgimea, înălțimea și splendoarea seninătății geniului d-tale poetic...". Cf. *Presa*, XI, nr. 121, 3 iunie 1878, p. 2.

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

331

Mircești, 1 iunie 1878, România

Bibliografie: P. Sergescu, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri și Obedenaru*, în *Închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 383—384. Aceste scrisori au fost găsite de Marius André, scriitor, diplomat, felibru militant, în arhiva lui Albert de Quintana.

1 V. Alecsandri își apropie fraza rostită de A. de Quintana în discursul ținut în ziua de 25 mai, în marele parc Peyrou, din Montpellier. Cf. *Presa*, XI, nr. 113, 22—23 mai 1878.

2 Idee luată tot din același discurs, în timpul rostirii căruia mistralul sufla cu furie!

3 Perspectivele Congresului de la Berlin care începea chiar în ziua aceea.

4 A. de Quintana spusese în discursul său: „Popoare de limbă română! Reamintiți-vă!"

5 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 625, n. 1.

CĂTRE IOSIF VULCAN

332

București, 1 iunie 1878

Biblioteca „Astra", Sibiu; original.

B.A.R., microfilm XVII/6/1.

Bibliografie: Familia, XIV, nr. 43, 11/23 iunie 1878, p. 273; *Gazeta Transilvaniei*, 15/27 iunie 1878, p. 2; *Familia*, XXXVI, nr. 34, 20 august/

2 septembrie 1900, p. 398; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, Editura ziarului *Tribuna Ardealului*, 1944, p. 264.

1 Iosif Vulcan. Cf. V. Alecsandri, *Opere*. IX, Buc., 1982, p. 522, n. 1.

2 Poezia *La Vasile Alecsandri*, publicată în *Familia*, XIV, nr. 42, 4/16 iunie 1878, p. 265—266; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 263—264.

CĂTRE ROMÂNII DIN DEVA

333

Gara Mircești, 3 iunie 1878

Bibliografie: Telegraful român, XXVI, nr. 60, 25 mai 1878, p. 238; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 42, 28 mai/9 iunie 1878; *Observatorul*, I, nr. 43, 27 iunie 1878, p. 3; G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și românii din vest*, în *Națiunea* I, nr. 70, 6 apr. 1927, p. 2.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

334

Mircești, 5 iunie 1878

Muzeul Teatrului Național, București; original.

Bibliografie: Curierul de Iași, 8 iunie 1878, p. 3; *Ștafeta*, Iași, I, nr. 123, 8 iunie 1878, p. 4; *Războiul* nr. 322, 11 iunie 1878, p. 3, traducere; *Presa*, XI, nr. 129, 12—13 iunie 1878, p. 3; C. Săteanu, *Vasile Alecsandri și compozitorul P. Mezzetti. O scrisoare necunoscută a bardului de la Mircești*, în *Viitorul* XXVIII nr. 8527, 18 iunie 1936; George Franga, *150 de ani de la naștere. Vasile Alecsandri către Aristizza Romanescu, Nicolae Luchian și Pietro Mezzetti*, în *Manuscriptum*, II, nr. 3(4) 1971, p. 157—158.

1 Pietro Mezzetti (1826—1894), născut în Italia, în comuna Medicina, lîngă Bolonia, compozitor italian, stabilit în România, profesor la Conservatorul din Iași și la Academia Mihăileană.

. 2 Prin scrisoarea din Iași, 1/13 iunie 1878, compozitorul trimisese poetului textul muzical al *Gintei latine* (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 280—281). Compoziția a fost scrisă pentru pian, pentru cor cu acompaniament de pian și pentru orchestră. Textul poeziei a fost tradus în limba italiană de Amedeo Weitzsecker, profesor la Liceul național din Iași. Scrisoarea lui V. Alecsandri a fost reprodusă în toate edițiile textului muzical al lui Mezzetti, *Cantico della gente latina del poeta V. Alecsandri.*

CĂTRE D-NA E.P. REPREZENTANTA DOAMNELOR DIN „SOCIETATEA NAȚIONALĂ DIN BUCOVINA"

335

Mircești, 6 iunie 1878

Bibliografie: *Telegraful român*, XXVI, nr. 70, 29 iunie, 1878, p. 295.

CĂTRE DR. MIHAIL OBEDENARU

336

Mircești, 6 iunie 1878

Arh. Statului Tîrgu Mureș; original.

Dimitrie Poptămaș în articolul *O versiune italiană de acum un secol a „Cîntecului gintei latine"* (cf. aici p. 943, n. 4) precizează că după informația dată de Gh. Adamescu în *Convorbiri literare*, scrisorile lui V. Alecsandri către Obedenaru au fost dăruite lui I. G. Bibicescu, care la rîndul său le-a dăruit orașului Turnu-Severin; nu se știe cum această scrisoare a ajuns într-un anticariat, de unde a fost achiziționată de Biblioteca județeană Mureș, și a fost preluată de Arhivele Statului Tîrgu Mureș.

Bibliografie: G. I. Ionescu-Gion, *Doctorul Obedenaru* în *Revista nouă*, II, nr. 6, 15 iunie 1889, p. 209, fragment; *Cortina*, I, nr. 27, 7 septembrie 1915, p. 6; Gh. Adamescu, *Șapte scrisori ale lui V. Alecsandri către d-rul Obedenaru*, în *Convorbiri literare*, LVI, mai, 1924, p. 341—342.

1 Mihail Obedenaru-Gheorghiade (1839—1885), medic și diplomat. Profesor la Universitatea din București. În 1878 era agentul României la Roma. Membru al Academiei Române, căreia i-a dăruit întreaga sa avere. El s-a ocupat de imprimarea, traducerea și punerea pe muzică a *Cîntecului gintei latine*; a făcut parte din juriul de la Montpellier.

2 Scrisoarea poetului este răspunsul la scrisoarea ce îi adresase Mihail Obedenaru în 6 iunie 1878; coincidența de date se datorește folosirii celor două stiluri, vechi și nou. În scrisoarea sa Obedenaru explică toate măsurile pe care le-a luat în legătură cu *Ginta latină* și dificultățile întîmpinate. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1878, p. 354—356.

3 Filippo Marchetti (1831—1901), compozitor italian, autorul lui *Ruy Blas*. La Cabinetul de Muzică al B.A.R., există trei manuscrise ale partiturii lui Marchetti (M.R. 1332, 1333, 1334): *Canto della stirpe latina*, pentru voce și orchestră sau voce și pian. Manuscrisul 1332 este socotit ca manuscris original. Există și o partitură imprimată cu poezia în limba română. Imnul compus de Marchetti a fost executat atît la sărbătoririle de la Montpellier, cît și la cele din București. S-au mai compus și alte melodii pentru *Ginta latină*. Cf. aici scrisorile către Pietro Mezzetti.

4 *Cîntecul gintei latine* a fost tradus foarte curînd în mai multe limbi. Cf. lista lor în V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. XIV—XV, și Maria Platon, *Vasile Alecsandri, poeții felibri și „Cîntecul gintei latine"*. Iași, 1980, p. 104 la care se adaugă și traducerea italiană, *Cantico della razza latina*, Tradotto da Fernando Biondi di Milano, trimisă de poet lui Obedenaru. Ea se găsește în Arhivele Statului din Tîrgu Mureș. Cf. Dimitrie Poptămaș, *O versiune italiană de acum un secol a „Cîntecului gintei latine"* în *Vatra*, serie nouă (1971), VIII, nr. 87, 20 iunie 1978, p. 7.

CĂTRE ARON HAMSEA

337

Mircești, 8 iunie 1878

B.A.R., ms. rom. 809, f. 77; original.

Bibliografie: Telegraful român, XXVI, nr. 70, 20 iunie 1878, p. 278, *Observatorul*, I, nr. 50, 21 iunie/3 iulie 1878, p. 2; *Biserica și școala*, II, nr. 25, 18/30 iunie 1878, p. 195—196; *Ștafeta*, Iași, I, nr. 143, 2 iulie 1878, p. 4; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 50, 7/25 iunie 1878, p. 3; *Tri-*

buna poporului, Arad, I, nr. 6, 11/23 iunie 1878, p. 1; *Luceafărul*, Buda, IV, nr. 11, 1 iunie 1905, p. 233—234; Gh. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și românii din vest*, în *Națiunea*, I, nr. 70, 6 aprilie 1927, p. 2.

1 Aron Hamsea, profesor de teologie din Arad, care a luat inițiativa trimiterii scrisorii de felicitare din 1878.

2 În articolele citate din *Luceafărul* și *Națiunea* scrisoarea este atribuită greșit lui V. Mangra. Confuzia pornește de la faptul că acesta a dăruit-o Academiei Române împreună cu un exemplar din scrisoarea de felicitare, semnîndu-se sub indicația: „urmează semnăturile". Cf. B.A.R., ms. rom. 809, f. 79.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

338

Mircești, 10 iun. 1878

B.A.R., S 54 (12)/LVII; original.

1 Moșia Răcăciuni din județul Bacău.

339

Mircești, 11 iunie 1878

B.A.R., S 54 (13)/LVII; original.

Bibliografie: Luceafărul, Buda, IV, nr. 11, 1 iunie 1905, p. 234—235; *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 997, 998; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 260.

CĂTRE DIM. A. STURDZA

340

Mircești, 12 iunie 1878

B.A.R., S 22 (10)/DCCCLII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 141.

1 Banchetul oferit lui V. Alecsandri la 3 iunie 1878, ca omagiu pentru premierea de la Montpellier.

CĂTRE GRIGORE VENTURA

341

Mircești, 12 iunie 1878

B.A.R., S 15(3)/DCCCXXXVII; original.

Bibliografie: Ioan Massoff: *V. Alecsandri — Grigore Ventura* I, în *Jurnal literar*, Iași, I, nr. 51, 1939, p. 2, traducere.

1 Probabil *Peste Dunăre.*
2 Pentru *Hora de la Griviția*, cf. aici p. 920, n. 2.

CĂTRE RABINUL A. TAUBES

342

Mircești, 14 iunie 1878

B.A.R., S 48/LVIII; copie (de mîna lui V. I. Socec?)

Bibliografie: Presa, XI, nr. 146, 5 iulie 1878, p. 3; *Timpul*, III, nr. 146, 6 iulie 1878, p. 3; *Anuarul pentru israeliți*, II, 1878—1879, p. 112—113; *Revista artileriei*, XX, octombrie 1906, p. 842—843; [gl. P. Vasiliu-Năsturel], *Ură scrisoare a lui Vasile Alecsandri*, București, [1906], f. 4—5, reproduce facsimilul scrisorii, scrisoarea lui Taubes și traducerea în limba ebraică a *Gintei*, cu caractere latine, *Ilustrațiunea evreiască*, I, 1931, p. 119.

1 A. Taubes, rabin la Bîrlad și București, cunoscut cărturar.

CĂTRE O. BLASIANU

343

Mircești, 14 iunie 1878

B.A.R., S 21/LVII; original.

Bibliografie: Gazeta Transilvaniei, XLI, nr. 49, 22 iunie/4 iulie 1878, p. 2; *Presa*, XI, nr. 141, 28 iunie 1878, p. 3; E. Tailler, *Frédéric*

Mistral și Vasile Alecsandri la congresul din Montpellier, Buc., 1915, p. 19—120. I. Grămadă în *Societatea academică socială literară „România jună"*, Arad, 1912, Anexe, p. 132, publică un fragment din această scrisoare, dar cu data greșită 1877, păstrat în rapoartele din arhiva societății „România jună", socotind originalul pierdut.

1 O. Blasianu, președinte al societății „România Jună". În anul 1908, decembrie 21, O. Blasianu trimite lui Ion Bianu această scrisoare pentru a o oferi spre conservare Academiei Române. Cf. Anexa scrisorii.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

344

Mircești, 15 iunie 1878

B.A.R., S 39 (1)/LVII; original.

1 Compozitorul Pietro Mezzetti a compus muzica pentru mai multe poezii de ale lui V. Alecsandri.

2 Este probabil vorba despre reprezentația teatrală organizată în cinstea poetului la Iași, la care acesta nu a putut participa.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

345

Mircești, 25 iunie 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 173—174; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 801—802; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 109—110.

1 Alexandru Gortchakov (1798—1883), diplomat rus, ministru al Afacerilor Străine din 1856—1882. A luat deci parte la cele două păci însemnate

pentru soarta României: Pacea de la Paris — 1856 și Congresul de la Berlin — 1878.

2 Otto Bismarck (1815—1898); om de stat prusian care a realizat unitatea Germaniei și rolul său preponderent în Europa.

3 Congresul de la Berlin, care a avut consecințe grave pentru România, deși aceasta luptase alături de învingători în războiul de la 1877.

4 V. Alecsandri tipărise un număr foarte mare din broșura *Ostașii noștri* pe care le-a dăruit armatei și școlilor.

CĂTRE ALIMPIU BARBOLOVICI, PREȘEDINTELE „ASTREI" DIN BĂSEȘTI

346

Mircești, 1 iulie 1878

Bibliografie: Gazeta Transilvaniei, XLI, nr. 67, 24 august/5 sep., p. 3; *Transilvania*, XI, nr. 17, 1 septembrie 1878, p. 196; G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și românii din vest*, în *Națiunea*, nr. 70, 22 februarie 1927, p. 2.

CĂTRE C.M.S. RABENER

347

Mircești, 2 iulie 1878

Bibliografie: Ștafeta, Iași, I, nr. 145, 5 iulie 1878, p. 4; *Presa*, XI, nr. 149, 8 iulie 1878, p. 3; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 54, 9/21 iulie 1878, p. 4; *Timpul*, III, nr. 150, 11 iulie, p. 3; *Ilustrațiunea evreiască*, I, nr. 8—9, 1/14 ianuarie 1931, p. 119.

1 Directorul orfelinatului I. Neuschatz.

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

348

Mircești, 6/18 iulie 1878

Bibliografie: P. Sergescu, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri și M. Obedenaru*, în *Închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 384; Într-o notă, P. Sergescu menționează că Marius André (cf. aici p. 940) a publicat fragmente din această scrisoare în ziarele *l'Eclaire* și *El Autonomista*. *Ibidem*, p. 387.

CĂTRE DOMENICO MUTI

349

Mircești, 12/24 iulie 1878

Bibliografie: Curierul de Iași, foaia intereselor generale, VI, nr. 71 5 iulie 1878; *Presa*, X, nr. 149, 8 iulie 1878, p. 3.

1 Fiind publicată în presă în 5 și 8 iulie, data scrisorii trebuie să fi fost din iunie.

2 Pentru muzica compusă de Marchetti, cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 354—358.

CĂTRE GHEORGHE HURMUZAKI

350

Mircești, 15 iuli 1878

B.A.R., ms. rom. 3349, f. 52—53; original.

Bibliografie: Il. Chendi, *Corespondența lui V. Alecsandri cu bucovinenii*, în *Convorbiri literare*, XL, nr. 12, decembrie 1906, p. 1106—1107.

1 Gheorghe Hurmuzaki (1817—1882), frate cu Alexandru și Nicolae, a fost redactor la ziarul *Bucovina*.

351

Mircești, 19 iuli 1878

B.A.R., ms. rom. 3349, f. 56; original.

Bibliografie: I. Chendi, *Corespondența lui V. Alecsandri cu bucovinenii*, în *Convorbiri literare*, XL, nr. 12, decembrie 1906, p. 1106—1107.

1 În stînga semnăturii este desenat un ciorap, probabil aluzie la „timpul colțunilor", din scrisoarea precedentă.

CĂTRE ISRAEL TELLER

352

Mircești, 30 iulie 1878

Bibliografie: Timpul, III, nr. 176, 11 august 1878, p. 2; *Anuarul israeliților*, II, 1878—1879, p. 113; *Secolul*, nr. 2891, 6 iunie 1909.

CĂTRE IOSIF VULCAN

353

Mircești, 30 iulie 1878

Biblioteca „Astra" Sibiu; original.

B.AR., microfilm XVII 6/2.

Bibliografie: Familia, XIV, nr. 58, 6/18 august 1878, p. 378—379; *ibidem*, XXXVI, nr. 34, 20 august/2 septembrie 1900, p. 398; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 266.

1 În original nu este trecut numele revistei, el a fost introdus de editorul *Familiei.* Publicația maghiară ilustrată se intitulează *Vasárnapi Ujság,* traducerea *Gintei* s-a publicat în nr. 27, 1878, cu o notiță elogioasă din partea redacției, căreia V. Alecsandri îi transmite mulțumirile sale.

CĂTRE V. A. URECHIA

354

Mircești, 30 august 1878

Bibliografie : Viața literară și artistică, III, nr. 14, aprilie, 1908, p. 3.

1 Se jucase în stagiunea 1877 la Teatrul Național.

CĂTRE N. DROC BARCIAN
REPREZENTANTUL CETĂȚENILOR ORAȘULUI BUCUREȘTI

355

Mircești, 20 sept. 1878

B.A.R., S 14/LVIII; original.

Bibliografie : Adevărul de joi, I, nr. 1, 15 octombrie, 1878, p. 1—2.

1 Inițiativa acestui album a fost luată de I. Athanasiade (cf. *Presa,* XI, nr. 126, 9 iunie 1878, p. 3) și de N. Droc Barcian, căruia îi este adresată scrisoarea.

CĂTRE IOSIF VULCAN

356

Mircești, 20 sept. 1878

Biblioteca „Astra" Sibiu; original.

B.A.R., microfilm XVII/6/3.

Bibliografie: *Telegraful român*, XXVI, nr. 117, 7 octombrie 1878, p. 467; *Timpul*, III, nr. 222, 8 octombrie 1878, p. 3; *Gazeta Transilvaniei*, XLI, nr. 80, 20 octombrie 1878, p. 3; *Familia*, XXXVI, nr. 34, 20 august/2 septembrie 1900, p. 398; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 266—267.

1 *Familia* reproduse în numerele 62—64 din august 1878, lista răniților publicată de Ministerul de Război.

CĂTRE ZAHARIA ANTINESCU

357

1878, sept. 24, Mircești

Bibliografie: Zaharia Antinescu, *Autobiografia mea sau un voiaj în timp de 70 de ani*, Ploiești, 1896, p. 114.

1 Zaharia Antinescu (1826—1891), institutor și publicist din Ploiești; a fost institutorul lui I. L. Caragiale. Cf. Șerban Cioculescu, *Viața lui I. L. Caragiale*, p. 41 și planșa înfățișînd cartea de vizită a lui Antinescu, cu nenumăratele titluri.

2 *Geografia României și a țărilor locuite de români*, Ploiești, 1878 80 p.

CĂTRE HAUSKNECHT

358

Mircești, 30 sept. 1878

B.A.R., S 24/LVIII; original.

1 V. Alecsandri, care de mult timp încerca să valorifice lemnul din pădurea moșiei Pătrășcani și din lunca de la Mircești, vînzîndu-l concesionarilor căilor ferate, încheiase un contract cu Hausknecht în acest sens.

BIBLIOTECA — CENTRALĂ — UNIVERSITARĂ CLUJ-NAPOCA

Reaua-credință a acestuia i-a cauzat poetului grave pierderi materiale și mult zbucium pentru a-și revendica drepturile. Detaliile se regăsesc în corespondența sa cu Paulina Alecsandri, din octombrie 1878 pînă prin vara lui 1880. Cf. aici scrisorile din această perioadă și scrisorile către Papadopol-Calimah de la începutul anului 1880.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

359

Mircești, 3 oct. 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 175—176; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 803; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 110—111.

1 Cf. aici p. 926, n. 3.

CĂTRE STRĂJESCU

360

Mircești, octombrie 1878

Bibliografie: Presa, XI, nr. 221, 6 octombrie 1878, p. 3; *Timpul* III, nr. 222, 8 octombrie 1878, p. 3; *Curierul de Iași*, 8 oct. 1878, p. 2; Em. Tailler, *Frédéric Mistral și Vasile Alecsandri la congresul de la Montpellier*, Buc., 1915, p. 115—117.

1 Străjescu era primarul orașului Roman la acea dată.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

361

București, sîmbătă, [14 octombrie 1878]

B.A.R., S 19 (72)/LVII; original.

1 Data de lună și zi este stabilită după informația din scrisoare în legătură cu intrarea trupelor în București, care a avut loc duminică 8 octombrie, cu mare fast.

2 Cf. aici p. 951, n, 1.
3 Cf. aici p. 462 — 463.
4 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

CĂTRE BARONUL A. DE HERZ

362

Mircești, 22 oct. 1878

B.C.S., Fond St. Georges, Arh. A. de Herz, mapa II; original.

Bibliografie: *Semănătorul*, IX, nr. 2, ianuarie 1910, p. 117—18.

1 Baronul A. de Herz era președintele consiliului de administrație al căilor ferate.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

363

Mircești, 3 nov. 1878

Muzeul Teatrului Național, Buc., nr. 45/2; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 112—113.

CĂTRE ION GHICA

364

Mircești, 12 nov. 1878

B.A.R., S 10(20)/DCV; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 86—87; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 178.

1 Proiectul era *Despot-Vodă*.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

365

Mircești, 12 noiembrie 1878

B.A.R., ms. rom., 808, f. 177; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 804; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 111—112; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 366—367, care reproduce și fragmentul din *Jolde*. Cf. p. 516, note; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 261—262.

1 Pretendent la tronul Moldovei, învins de Alexandru Lăpușneanu. Din intenția lui V. Alecsandri de a scrie o dramă istorică cu acest titlu nu s-a păstrat decît lista personajelor și începutul scenei I, aflate la B.A.R., în manuscrisul 2253, f. 82. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VII, Buc., 1981, p. 584 și p. 1140, note.

2 Piesa lui Samson Bodnărescu, *Lăpușneanu*. Tragedie în cinci acte, s-a publicat în *Convorbiri literare*, XII, nr. 8—12, 1878, 1879.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

366

Mircești, 24 nov. 1878

B.A.R., S 13 (11)/DCCIV; original.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

367

Mircești, 26 nov. 1878

B.C.S., Fond St. Georges, Arh. A. de Herz, Mapa II; original.

Bibliografie: Semănătorul, IX, nr. 2, ian. 8, 1910, p. 18—19.

CĂTRE DIM. A. STURDZA

368

Iași, 29 nov. 1878

B.A.R., S 22 (11)/DCCCLVII; original.

1 Benjamin Disraeli, lord Beaconsfield (1804—1881), romancier și om de stat englez conservator. A avut un rol important în Pacea de la San-Stefano și Congresul de la Berlin, dar defavorabil României.

2 C. Cozoni, vărul poetului, era probabil fiul unchiului său Enache Cozoni. Cf. Sever Zotta, *La centenarul lui Vasile Alecsandri 1821—1921*, Iași, 1921, p. 48. Cf. aici și scrisorile adresate lui Ion Ghica și Dim. A. Sturdza la 10 decembrie 1878 și lui M. Kogălniceanu la 1 ianuarie 1879. I. E. Torouțiu publică în *Făt-Frumos*, Cernăuți, XI, nr. 4, iulie-septembrie, 1936, p. 155—159, sub titlul: *Din ineditele lui V. Alecsandri*, o scrisoare din 21 mai 1878, adresată lui Costache Cozoni, pe care o atribuie greșit lui V. Alecsandri. Nu numai că și din conținut se înțelege că semnatarul este Iancu Alecsandri, dar cum alături se publică și facsimilul, nu mai poate rămîne nici o îndoială.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

369

Duminică, [29—30 noiembrie 1878]

B.A.R., ms. rom. 808, f. 172; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 801; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 109.

1 Cf. data de 12—30 noiembrie 1878, propusă în articolul *Despre corcspondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, tom. 26, 1, 1977, p. 127. După data scrisorii către Dim. A. Sturdza, din Iași, 29 noiembrie 1878, se poate preciza că scurta scrisoare către I. Negruzzi

este scrisă în 29, 30 noiembrie dacă nu chiar în primele zile ale lui decembrie.

2 V. Alecsandri nu a dat integral publicității aceste memorii (cf. aici p. 926, n. 3). Impresia pe care ele au făcut-o asupra contemporanilor este rezumată în cuvintele doamnei Elena Cuza, din 28 iunie 1878: „Cunoșteam aceste remarcabile istorisiri, nu încerc mai puțin o vie plăcere revăzîndu-le. [...] Am revăzut tot acest trecut, deja așa de îndepărtat, așa de plin de speranțe și de vise patriotice, așa de plin, de asemenea, de îndoieli și de dificultăți, de pericole chiar, asupra cărora un suflet energic și mîndru, un spirit prudent și îndrăzneț în același timp, izbuteau întotdeauna să triumfe. Îmi amintesc ce mare parte ați avut în aceste succese, iubitul nostru Negri și dumneata, cei doi mari făuritori ai acestei opere naționale. Acestea le vor arăta generației actuale istorisirile dumitale din *Convorbiri*; continuă-le". Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 175—178.

3 Cf. scrisoarea către Negruzzi din 16 decembrie 1878.

CĂTRE V. A. URECHIA

370

Mircești, 7 dec. 1878

B.A.R., S 49 (1)/LVIII; original.

Bibliografie: Viața literară și artistică, III, nr. 14, aprilie 1908, p. 3.

1 Cf. aici p. 959, n. 1.
2 Cf. aici p. 950, n. 1.
3 *Despot-Vodă*.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

371

Oficiul Mircești, 18 [/12 s.n. 1878]

B.A.R., S 54 (41)/LVII; telegramă.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie, 1905, p. 1008, cu indicația „Bacău", greșită.

1 În *Convorbiri literare* a fost publicată cu data „Bacău 1878". Bacăul este însă oficiul de primire al telegramei la moșia Răcăciuni, de lîngă Bacău, oficiul de prezentare este Oficiul Mircești, 18, f. lună, f. an. Dacă ținem seama de telegraful care folosea stilul nou, scăzînd 12 zile ar rămîne 6, deci ziua de Sf. Nicolae, aniversarea lui Pisoski; anul este probabil cel dat în *Convorbiri*.

CĂTRE ION GHICA

372

Mircești, 10 dec. 1878

B.A.R., S 10 (21)/DCVI; original.

1 Protopopescu, Tache (1856—1911), jurist.
2 *Despot-Vodă*.
3 Despre acest portret va fi vorba și în alte scrisori; mulțumit la început că îl întinerește, socotește curînd că îi răpește din demnitate! Pînă acum se credea că fotografia este din anul 1880. În iconografia volumului am căutat să dăm ambele fotografii, cu și fără pălărie!

CĂTRE DIM. A. STURDZA

373

Mircești, 10 dec. 1878

B.A.R., S 22 (12)/DCCCLVII; original.

1 Cf. aici p. 454 — 455.
2 Cf. aici p. 446.
3 Cf. supra n. 3.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

374

Mircești, 16 dec. 1878

B.A.R., ms. rom. 808, f. 179—180; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 805—806; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 112—114; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 367—368, incompletă.

1 Cf. aici p. 456, scrisoarea către Iacob Negruzzi din [29—30] noiembrie 1878.

2 V. Alecsandri s-a ocupat îndeaproape de problema ridicării statuii lui Ștefan cel Mare la Iași, pentru care va scrie și *Odă la Statuia lui Ștefan cel Mare*. Cf. aici p. 207.

CĂTRE I. POP FLORANTIN

375

Mircești, 19 dec. 1878

Bibliografie: Scrisori inedite ale lui Alecsandri, în *Flacăra*, IV, nr. 46, 29 august 1915, p. 488—489, facsimil.

1 I. Pop Florantin (1843—1936), filolog, a studiat la Viena, Paris și Londra, profesor, scriitor junimist.

2 *Despot-Vodă*.

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

376

România

Mircești, 25 dec. 1878

Bibliografie: Petre Sergescu: *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri și M. Obedenaru*, în *Închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 384—385.

1 Confirmă primirea portretului său prin V. A. Urechia (cf. aici p. 457 — 458). Fotografia cu dedicația: *„Au grand poète roumain V. Alecsandri, son frère et ami A. de Q...“*, se păstrează la B.A.R., Cab. de stampe, F. III 54553.

2 Albert de Quintana răspunde că nu a primit nici portretul, nici *Canço Matina*, în traducere, îi reînnoiește adresa din Spania, cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 383—384.

CĂRTE CAROL MICULI

377

Mircești, 1 ian. 1879

Bibliografie: Eug. Păunel, *Vasile Alecsandri și Carol Miculi*, în *Făt-Frumos*, Cernăuți, X, nr. 3, mai-iunie 1935, p. 105,

1 Compozitorul Carol Miculi, cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 592—593, note.

2 *Piésńi rodu łacińskiego*, tradusă de C. E. Lewakowski, Lemberg, 1878.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

378

Mircești, 13 [ianuarie s.n., 1879]

B.A.R., S 54 (4)/LVII; telegramă.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 1008.

1 Datele incomplete ale telegramei sînt: „prezentată la Mircești, ziua 13, fără lună, fără an“; pe stilul vechi ar fi ziua de 1, deci Anul nou, 1 ianuarie. Anul 1879 este scris cu creionul pe original, l-am acceptat ca posibil.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

379

Mircești, 4 ghenar 1879

Bibliografie: *Cortina*, I, nr. 27, 7 septembrie 1915, p. 6; *Convorbiri literare*, LVI, mai 1924, p. 342.

1 Angelo de Gubernatis (1840—1913), poligraf italian, a publicat un *Dictionnaire biographique des écrivains contemporains*, 1891, în care figurează și V. Alecsandri.
2 Cf. aici p. 471.

CĂTRE ALBERT DE QUINTANA Y COMBIS

380

Mircești, 4 ianuarie 1879

Bibliografie: P. Sergescu, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri și M. Obedenaru*, în *Închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 385.

1 Cf. aici p. 959, n. 2.

CĂTRE ION GHICA

381

Roman, 21/I 187[9]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 150 ter.; original.

CĂTRE EDOUARD GRENIER

382

ianuarie 1879

Biblioteca din Besançon, ms. 1432; original.

B.A.R., microfilm ms. 421.

Bibliografie: Lettres inédites du poète roumain Basile Alecsandri à Edouard Grenier 1855—1885, Paris, 1911, p. 64; V. Alecsandri, *Scrisori inedite. Corespondența cu Edouard Grenier 1855—1885*, Buc., 1911 p. 68.

CĂTRE LUCIE DUCA

383

Mireşti, 5 febr. 1879

B.A.R., S 17 (7)/LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri. *Scrisori. Însemnări.* Buc., 1964, p. 30—32; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chişinău, 1968, p. 257—258; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 263—265.

1 *Despot-Vodă.*

2 Glumă pe seama diverselor categorii de paltoane ale poetului.

3 Maurice-Cohen-Lînaru (1852—1929), compozitor şi profesor de muzică francez (evreu originar din România). A mai compus multe bucăţi muzicale pe versuri de Alecsandri, cu asentimentul acestuia. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 149, o scrisoare din 19 iulie 1872, a compozitorului, prin care îi cere permisiunea de a pune pe muzică poezia *Floarea oceanului*, tradusă în franceză şi modificată.

CĂTRE CAROL MICULI

384

Paris, 12 martie 1879

Bibliografie: Eug. Păunel, *Vasile Alecsandri și Carol Miculi*, în *Făt-Frumos*, Cernăuți, X, nr. 3, mai-iunie 1955, p. 106.

1 *Airs nationaux roumains* (Ballades, chants des bergers, airs de danse etc.) recueills et transcris pour piano par..., Lemberg, [1854].

CĂTRE DIMITRIE C. OLLĂNESCU-ASCANIO

385

Mircești, 16 mart. 1879

B.A.R., S 53 (1)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 200—201; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 406—407.

1 Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio (1849—1908), magistrat, scriitor, diplomat. A fost secretar-general al Ministerului Afacerilor Străine, secretar de legație și însărcinat cu afaceri la Viena, Constantinopole, Atena. Membru al Academiei Române, discursul său de recepție a fost *Vasile Alecsandri*, 1894. A scris versuri și teatru.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

386

Mircești, vineri [martie 1879]

B.A.R., S 54 (38)/LVII; original.

1 Dificultățile cu Hausknecht începuseră în septembrie 1878 (cf. aici p. 951, n. 1), deci poetul se găsea în primăvara lui 1879 lipsit de banii nece-

sari lucrărilor agricole. Cum la 18 martie scrie Paulinei (cf. aici scrisoarea următoare) că a ajuns la București, presupunem că scrisoarea către Pisoski este de la începutul lunii martie 1879.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

387

Mart. 18, București, 1879

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 37; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 271, incompletă.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

388

Mircești, 25 martie 1879

B.A.R., S 39 (2)/LVII; original.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

389

Mircești, 11 aprile 1879

B.A.R., ms. rom. 808, f. 181; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie, p. 806—807; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 114; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 368—369.

1 N. Callimachi-Catargi, ambasadorul României la Paris.

2 S-a amînat la 30 septembrie.

3 Din aceste rînduri se deduce că citise deja actele 1—2 la „Junimea", dar nu se consemnează acest lucru nicăieri. Din articolul lui M. Eminescu din *Timpul*, IV, nr. 17, 30 mai 1879, se știe însă cum a decurs citirea întregii piese în ședința extraordinară a „Junimii", în fața unui auditoriu ales. Piesa este citită și în fața comitetului Teatrului Național. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1979, p. 1036—1037, note. O impresionantă descriere a lecturii de la Teatrul Național o face C. I. Nottara în *Amintirile din teatru*, publicate și adunate de Tatiana Nottara și Ioan Massoff, București, „Adevărul", 1936, p. 197—200, uimit de calitatea de lector a lui V. Alecsandri care citea cu „graiul său dulce și original întrucîtva, fiindcă păstrase pronunția obîrșiei sale..."

4 Acum a fost ales senator și V. Alecsandri.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

390

Mircești, 20 aprilie 1879

B.A.R., S 18 (22)/LVII; original.

1 Aluzie la tendința unor mari puteri de a utiliza problema evreiască pentru a se amesteca în treburile interne ale României.

2 Pasajul reflectă poziția lui Alecsandri privind necesitatea integrării populației evreiești realităților românești și ostilitatea lui față de acordarea drepturilor cetățenești, în masă, și acelei părți care, deși era neintegrată acestor realități, exercita activități economice în România.

3 „Socoteala" lui Alecsandri arată că el era preocupat de apărarea drepturilor țării împotriva tendințelor de imixtiune ale marilor puteri, dar că, totodată, el se pronunță în realitate pentru integrarea treptată, de către statul român, a populației evreiești și acordarea de drepturi civile acesteia. Teme care îi vor servi la discursul ținut nu în Cameră, ci la Senat.

4 Adolphe Cremieux (1796—1880), avocat și om politic francez. În 1870 a fost membru în „Défence nationale".

5 William Wadington (1836—1894), avocat și om politic francez. Ambii au susținut problema evreiască cu ocazia Congresului de la Berlin.

6 Chemați pentru nașterea Margaretei.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

391

Roman, 22 aprilie 1879

B.A.R., S 54 (14)/LVII; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 993 fragment.

1 Dimitrie Rosetti-Tețcanul (1853—1892), fiul lui Costache Rosetti-Tețcanul, a studiat dreptul la Lausane, deputat, a ocupat funcții politice. Este tatăl Marucăi Enescu.

2 Dimitrie Lecca (1832—1888), general, ministru de război, deputat de Bacău.

CĂTRE N. IONESCU

392

Mircești, 27 aprilie 1879

Muzeul Literaturii Române, 742; original.

Bibliografie: Perpessicius, *Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor, III, 1963—1964*, Buc., Editura pentru literatură, 1967, p. 252—253.

1 Nicolae Ionescu (1820—1905), profesor universitar și om politic, membru al Academiei Române.

2 Cf. aici p. 965, n. 6.

3 Față de posibilitatea alegerii sale la Senat, V. Alecsandri, care nu era un adept al liberalilor, înțelege să-și exprime de la început punctul său de vedere acela de a-și păstra independența totală în orice împrejurare.

CĂTRE ION GHICA

393

Mircești, miercuri, [aprilie 1879, 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 179; original.

1 Biletul nedatat bănuim că este din luna aprilie a anului 1879, sau 1880, timp în care Marie, fiica poetului, era stabilită la București, unde Ghica urma să-i ducă o ladă.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

394

Mircești, 9 [mai s.n.] 1879, ora 5,30

Bibliografie: E. Vîrtosu, *Scrisori inedite de la Vasile Alecsandri*, în *Arhiva românească*, III, 1939, p. 80.

1 Pentru datare, cf. *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, tom 26, 1, 1977, p. 140.

2 Cf. aici p. 965, n. 6.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

395

București, 29 iun. [1879]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 142; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 296, greșit datată.

1 Credem că scrisoarea este din 1879 pentru că Margareta se născuse la sfîrșitul lui aprilie, deci mulțumirea de a fi „bunică" se potrivește acum. „Copiii" erau probabil Mitică și Marie, părinții, care locuiau adesea la Mircești. Scrisoarea ar putea fi și din 1880, dar atunci Paulina era deja bunică de mai bine de un an și se aștepta, în toamnă, nașterea celui de al doilea copil al Mariei.

2 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

396

Mircești, 4 august 1879

B.A.R., S 13 (15)/DCCIV; original.

1 Ministru de Interne.

2 Cf. aici și alte intervenții făcute în favoarea lui C. Cozoni, scrisorile din 10 decembrie 1878 către Ion Ghica și Dimitrie A. Sturdza.

3 Mihail Kogălniceanu poseda o valoroasă colecție de tablouri.

CĂTRE EUGEN ALCAZ

397

Mircești, 10 august 1879

B.A.R., S 32/LVII; original.

1 Eugen Alcaz (1808—1892), studii politice la Metz, călătorește în Franța și America, reîntors în Moldova, intră în armată, aghiotant al lui M. Sturdza și Gr. Ghica, unionist, participă după Unire la guvernele lui Ion Ghica și M. Kogălniceanu, deputat, senator. Cf. G. Florescu, *Un român necunoscut la Paris acum un veac și reflecțiile sale asupra compatrioților săi. Patru scrisori ale lui Georges Philites către Ludovic Steege (1840—1841)*, în *Arhiva românească*, t. VI, 1941, p. 153—155.

398

București, 5 sept. 1879

B.A.R., S 19 (63)/LVII; original.

1 Alexandru Cantacuzino, cneazul. V. Alecsandri venise în București pentru sesiunea parlamentară și repetițiile piesei *Despot*, care urma să fie jucată la 30 septembrie.

399

București, gioi, [septembrie 1879]

B.A.R., S 19 (65)/LVII; original.

1 După conținut, scrisoarea este posterioară celei din 5 septembrie 1879.

2 Cf. aici p. 951—952, n. 1.

3 Vasile-vătaful (intendentul), care trebuia să încerce să arendeze moșia Borzești.

400

București, luni [septembrie 1879]

B.A.R., S 19 (66)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 496.

2 Cf. *Ibidem*.

3 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

4 A. Baligot de Beyne, fostul secretar al lui Cuza, rămas credincios familiei acestuia. Intervenise o neînțelegere între el și doamna Elena privitoare la educația copiilor lui Cuza, Alexandru și Dimitrie. Cf. aici p. 536—537, scrisoarea poetului prin care încearcă să potolească nemulțumirile lui Baligot;

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

401

Mircești, 16 sept. 1879

B.A.R., S 54 (15)/LVII; original.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

402

Vineri [21 septembrie 1879]

B.A.R., 19 (64)/LVII; original.

1 Poetul o aștepta pe Paulina, cu o rochie nouă, în vederea premierei piesei *Despot*, care urma să aibă loc la 30 septembrie. În scrisoarea următoare, din 22 septembrie, îi anunță lui Georges Duca data premierei „de a doua zi, duminică, în opt zile". Deci scrisoarea era scrisă în ziua de sîmbătă 22, iar scrisoarea către Paulina, din vineri 21 septembrie.

CĂTRE GEORGES DUCA

403

București, 22 sept. 1879

B.A.R., S 16 (4)/LVIII; original.

1 Cleopatra Cantacuzino.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

404

București, miercuri, [26 septembrie 1879]

B.A.R., S 19 (71)/LVII; original.

1 Dacă sîmbătă era 22 septembrie (cf. supra n. 1), atunci miercuri era 26.

405

București, miercuri, [octombrie 1879]

B.A.R., S 19 (73)/LVII; original.

1 Dacă Paulina Alecsandri a asistat la premiera lui *Despot*, din 30 septembrie, este probabil că s-a întors la Mircești, în primele zile ale lui octombrie.

406

Gioi, București, [12 octombrie 1879]

B.A.R., S 19 (68)/LVII; original.

1 Discursul lui V. Alecsandri la Senat a fost ținut în ziua de 11 octombrie, deci a doua zi era 12.

407

București, 14 oct. 1879

B.A.R., S 19 (69)/VLII; original.

1 *Monitorul*, nr. 230, 11/23 octombrie 1879, p. 6552—6558.

408

București, luni, [octombrie 1879]

B.A.R., S 19 (71)/LVII; original.

1 Construirea liniei ferate Adjud-Ocna l-a preocupat mult pe V. Alecsandri pentru că ea convenea intereselor sale de exploatarea lemnului din pădurile moșiilor Pătrășcani și Borzești, Interesați erau și Costache Negri, de la Ocna, și Rosetteștii, de la Răducăneni. Cf. aici scrisorile de la p. 216—218, 526—528.

409

București, 16 oct. 1879

B.A.R., S 19 (70)/LVII; original.

410

București, miercuri, [octombrie 1879]

B.A.R., S 19 (74)/LVII; original.

1 După conținut, scrisoarea trebuie să fie tot din luna octombrie, către sfîrșitul lunii.

CĂTRE ION GHICA

411

Mircești, 5 nov. 1879

B.A.R., ms. rom. 803, f. 141—142; original.

1 Titlul de „beizadea" se dădea fiilor de domn.

2 Președinte al Senatului era atunci beizadea Dimitrie Gr. Ghica, zis „beizadea Mitică", cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc., 1982, p. 444, n. 3.

3 „Cealaltă beizadea" era Grigore M. Sturdza, zis „Sturdza-viței", cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 627, 628, n. 3.

4 Drama *Despot-Vodă*, reprezentată la 30 septembrie 1879, a fost, pe cît de aclamată, tot pe atît de criticată. În special *Românul* și *Presa* au publicat critici foarte severe. Era vădit că ele nu priveau numai valoarea literară a piesei, de aceea V. Alecsandri, care nu răspundea niciodată direct criticilor care i se aduceau, hotărăște să scrie o piesă cu titlul *Invidioșii*, în care înfiera, atît pe critici, cît și pe oamenii politici. Poetul nu va scrie *Invidioșii*, deși o anunțase public și în prefața lui *Despot* (cf. aici p. 974—975, n. 1.) și nu renunțase încă la ea, în vara lui 1880, cînd totuși socotește că subiectul necesită o analiză mai adîncă. Se păstrează numai o listă

a personajelor, care numai după alegerea numelui și mici indicații este grăitoare pentru ce înțelegea poetul să facă din *Invidioșii*. Cf. B.A.R., ms. rom. 2253, f. 82 și V. Alecsandri, *Opere*, VII, Buc., 1981, p. 586 și p. 1143—1144 notele Georgetei Rădulescu-Dulgheru.

5 I. N. Șoimescu, criticul de la ziarul *Presa*.

6 Frédéric Damé (1849—1907), scriitor, ziarist și publicist francez, stabilit în România prin anul 1872. Ca ziarist, a fost fondatorul și redactorul mai multor gazete românești și franceze; era profesor de limba franceză și funcționar superior în Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice. Critic dramatic la *Românul*, a atacat adesea pe V. Alecsandri și Ion Ghica, nemulțumit de cum a fost primită creația sa dramatică la Teatrul Național. A tradus *Ginta latină* în limba franceză. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 184—185.

7 N. T. Orășanu (1833—1890), scriitor, ziarist, director al *Monitorului*, de unde a fost scos de Dim. A. Sturdza, ministru de Finanțe.

8 Poate G. Bengescu-Dabija.

9 *Răzvan și Vidra*.

10 *Pe malul gîrlii*, se joacă în stagiunea 1878—1879.

412

Mircești, 6 nov. 1879

B.A.R., ms. rom. 803, f. 143—144; original.

1 Scarlat (1856—?), fiul lui Ion Ghica.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

413

Mircești, 9 nov. 1879

B.A.R., S 38 (2)/LVII; original.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

414

Mircești, 9 noiemv. 1879

B.A.R., S 54 (16)/LVII; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie, p. 998—1000.

1 Mihail Kutuzov (1745—1813), mare general rus, învingătorul lui Napoleon I.

2 Concesionar al căilor-ferate.

3 P. S. Aurelian (1833—1909), profesor de economie, om politic; vorbise, într-un discurs despre agricultură, de clima noastră *eminamente propice*, cuvinte pe care V. Alecsandri le va aminti cu haz în mai multe scrisori.

CĂTRE ION GHICA

415

Mircești, 10 nov. 1879

B.A.R., ms. rom. 803, f. 145—146; original.

Bibliografie: Al. Busuioceanu, *V. Alecsandri*, în *Flacăra*, IV, 1915, p. 406, fragment, traducere; V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 37—40; H. Corbu reproduce traducerea în *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 179—180.

1 Aluzie la liberali care se considerau unicii luptători pentru destinele țării și singurii care au suferit pentru aceasta.

2 Profesorul Șerban Cioculescu ne-a atras atenția în *România literară*, XI, nr. 31, 3 august 1978, asupra cărții lui Damé, *La Résistence*, Paris, Alphonse Lemerre Editeur, 1871, 378 p., din care nu reiese că era el însuși comunard, dar în care încearcă să arate aportul pozitiv al Comunei în mo-

mentele dramatice prin care trecea Parisul, în timp ce guvernul se afla refugiat la Versailles. Şi totuşi, Ion Ghica, în *Dascălii greci şi dascălii români*, scrie că un turist străin a spus că românii au avut norocul ca după „risipirea Comunei" să vină în ţară un francez [Damé] care le-a făcut o gramatică şi un dicţionar.

3 *Despot-Vodă*, actul I, scena VI (Tomşa către Despot).

4 Cf. *Românul*, XXIII, 10 octombrie 1879, p. 936—937 şi XXIV, 8 mai 1879, p. 412—413.

5 Răscumpărarea căilor-ferate, de la concesionarii străini, a stîrnit în Parlament furtunoase discuţii.

6 Nu ştim la care dintre cele două beizadele se referă. Cf. aici p. 971, n. 2,3.

7 Modificarea articolului 7 din Constituţia română, cerută de Congresul de la Berlin.

8 Constantin Bosianu (1815—1882), jurist, profesor de drept şi om politic, a deţinut un rol însemnat în lucrările de unificare a legiuirilor româneşti, a fost preşedinte al Senatului.

CĂTRE ALEXANDRU CANTACUZINO

416

25 grade de frig !!!!

Mircești, nov. 1879

Bibliografie: V. Alecsandri, *Drame istorice, Despot-Vodă, Fîntîna Blanduziei, Ovidiu*, ed. G. Baiculescu, Craiova, Editura Scrisul românesc, f.a., p. XIV—XV şi facsimil; V. Alecsandri, *Teatru*, Buc., Editura de Stat, 1952—1953, p. 414 şi 448.

1 În loc de prefaţă la ediţia *Despot-Vodă*, Legendă istorică în versuri, 5 acturi şi 2 tablouri, 1558—1561, Bucureşti, Editura librăriei Socec şi Comp., 1880, V. Alecsandri pusese o scrisoare către Alexandru Cantacuzino în care explică rolul pe care l-a avut acesta la hotărîrea de a scrie o dramă istorică, relatează pe larg istoria lui Despot şi dedică piesa prietenului său. Urmează răspunsul. Într continuare, o altă scrisoare adresată lui Ion Ghica, în semn de mulţumire pentru strădania de a fi reprezentat piesa la Teatrul Naţional. Aici strecoară şi notiţa despre intenţia de a scrie

piesa *Invidioșii* (cf. aici p. 971—972, n. 4). Urmează de asemenea răspunsul lui Ion Ghica. Cf. *op. cit.*, p. V—XV; V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1979, p. 613—632 și p. 1033—1088, notele detaliate ale Georgetei Rădulescu-Dulgheru.

2 În răspunsul său, Alexandru Cantacuzino analizează personajul *Despot*, apoi cele două personaje feminine și, în sfîrșit, sumar, pe celelalte. Cf. *Ibidem*.

3 *Les bonnets de la comtesse*, București, Editura librăriei Socec și Comp., 1882, 78 p.

4 Cneazul Cantacuzino era mare amator de vînătoare.

CĂTRE ION GHICA

417

Mircești, ora 7 dimineața
21 grade sub zero
[noiembrie 1879]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 136—137; original.

Bibliografie: I. Ghica, *Scrisori*, IV [București], f.a., p. 15—16, fragment, traducere, cu data 1879, noiembrie 24; V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 87—90; H. Corbu reproduce traducerea în *Publicistică, Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 180—182; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 267—273.

1 Cf. aici p. 973, n. 2.

2 Cf. aici p. 973, n. 3.

3 Marie — Edmé — Patrice de Mac-Mahon, duce de Magenta (1808—1893), mareșal al Franței, care în războiul Crimeii (1854—1856), intrînd la Sevastopol, în fortăreața Malakov, a rostit cuvintele citate de V. Alecsandri.

4 *Din vremea lui Caragea*. Cf. aici p. 976, n. 6.

5 Cîmpul lui Filaret, unde se țineau adunările populare, și cîmpul Dudești, unde se organizaseră lagărele de ciumați în timpul ciumei din vremea lui Caragea.

6 *Ciuma lui Caragea*, *După ciuma lui Caragea* și *Nunțile bătrînești* sînt titlurile sub care s-a publicat scrisoarea în volume; în *Convorbiri* textul nu este împărțit în capitole.

7 Cf. aici p. 971—972, n. 4.

8 Dimitrie I. Ghica a tradus în întregime *Romeo și Julieta*. Teatrul Național a preferat, pentru a o reprezenta, o traducere a lui Macedonski. Acesta, mîndru de reușita sa, publică în *Literatorul*, III, nr. 10, 1882, p. 623, pentru comparație, pe două coloane, un fragment din traducerea sa și altul din cea a lui Dimitrie Ghica.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

418

Mircești, 14 noiembrie 1879

B.A.R., ms. rom. 824, f. 3; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 163; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 412.

1 Alexandru Papadopol-Calimah (1833—1898), istoric și om politic, luptător pentru Unire, membru al Academiei Române; în această calitate V. Alecsandri îl numește coleg.

2 Informația despre Despot, pe care o aștepta de la Papadopol-Calimah, i-a servit la explicațiile istorice introduse în scrisoarea-prefață către Alexandru Cantacuzino. Cf. V. Alecsandri, *Despot-Vodă*, Buc., 1880, p. VII—XIV; V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1979, p. 614—619.

3 *Pepelea*.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

419

Mircești, 18 nov. 1879

B.A.R., S 39 (4)/LVII; original.

CĂTRE RADU ROSETTI

420

Mircești, 24 nov. 1879

B.A.R., S 40 /LVIII; original.

1 Radu Rosetti (1853—1926), fiul lui Răducanu Rosetti și al Aglaei, născută Catargi (cf. aici p. 901, n. 1); după o scurtă carieră politică, intră ca funcționar în Ministerul Afacerilor Străine; se consacră studiului istoriei și problemelor sociale. Mult răsunet a avut lucrarea sa: *Pământul, sătenii și stăpînii în Moldova pînă la 1834*. Se retrage din viața publică și își continuă cercetările.

2 Cf. aici p. 872, n. 1, 2.

3 Cf. aici p. 219—220.

CĂTRE VASILE POGOR

421

Mircești, 29 noiemvr. 1879

Biblioteca „V. A. Urechia" Galați; original.

Bibliografie: I. St. Botez, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri*, Galați, 1938, p. 11. Cu apostila lui V. Pogor în legătură cu comunicarea scrisorii artiștilor.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

422

[noiembrie 1879]

B.C.S.; original.

Bibliografie: Mircea Anghelescu, *V. Alecsandri către Iacob Negruzzi*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 81.

1 Telegramă nedatată; propunerea lui Mircea Anghelescu că ea trebuie să fie din noiembrie 1879, cînd a avut loc banchetul „Junimii", pentru că a fost găsită în același fond cu alte piese relative la acest eveniment, ni se pare îndreptățită.

CĂTRE ION GHICA

423

Mircești, 10 dec. 1879

B.A.R., ms. rom. 803, f. 140; original.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

424

Mircești, 17 dec. 1879

B.A.R., ms. rom. 824, f. 4; original.

1 Cf. aici p. 951, n. 1, afacerea Hausknecht.

CĂTRE ION GHICA

425

Mircești, 20 dec. 1879
18° sub zero

B.A.R., ms. rom. 803, f. 151—152; original.

Bibliografie: N. Petrașcu, *De la cei ce nu mai sînt*, în *Literatură și artă română*, II, 1897, p. 547, traducere.

1 Se reprezentase, cu succes, comedia satirică a lui George Sion, *Candidat și deputat* sau *Influența morală*. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc., 1969, p. 86.

2 În 30 octombrie 1865 scria lui Pantazi Ghica despre piesele trimise lui Matei Millo pentru stagiunea aceea, între care și piesa *Ginerele lui Hagi Petcu*. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc., 1982, p. 236—241.

3 Cartier cu multe localuri de petrecere, în special în timpul carnavalului, la a cărui încheiere se făcea „la descente de la Courtille", când încetau petrecerile și veselia pe timpul postului.

4 Ion Ghica venea la fiica sa, Maria, căsătorită cu Gheorghe A. Sturdza, de la Miclăușani, lîngă Mircești. Este ciudat că îl așteaptă „pe la 20" ale lunii și mai ciudat că scrisoarea următoare, în care îi reproșează că nu a venit, este scrisă tot la 20 decembrie. Folosirea stilului nou, în prima, nu și-ar avea rostul fiind o scrisoare trimisă în țară; este mai curînd o greșeală.

5 Cf. aici p. 951, n. 1

426

Mircești, 20 dec. 1879

B.A.R., ms. rom. 807, f. 150; original.

1 Cuvinte luate din basmul lui Ch. Perrault, *Barbe bleu*, spuse de sora Ana, care aștepta în turn sosirea fraților salvatori.

CĂTRE MIHAIL KOGĂLNICEANU

427

Mircești, [1879]

B.A.R., S 13 (20)/DCCIV; original.

1 Credem că biletul este din acest an, cînd Mihail Kogălniceanu era ministru de Interne și Jora prefect de Roman.

CĂTRE ARTHUR BALIGOT DE BEYNE

428

[1879 sfîrșit — 1880 început]

B.A.R., S 54 (22)/LVII, ciornă.

1 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc., 1982, p. 437—438.

2 Doamna Elena Cuza. În septembrie, V. Alecsandri se plînge Paulinei că primește numeroase scrisori de la Baligot, pline de exaltare, în legătură cu poziția sa față de Doamnă (cf. aici p. 496—497). La această epocă, între Elena Cuza și Baligot de Beyne se iviseră neînțelegeri pe tema educației copiilor lui Cuza. La rîndul său, aceasta scria poetului, la 6 ianuarie 1880, nemulțumită de situația creată: „Aș fi vrut să izbutesc tot așa în a-mi păstra prietenia lui Baligot, dar sînt încă foarte departe, cu toate că am conștiința împăcată că nu am neglijat nimic pentru a-l convinge că sentimentele mele pentru el erau încă și vor fi totdeauna aceleași. I-am oferit, în mai multe rînduri, prin vorbă și scris, în termenii cei mai prietenești, o pensie în raport cu mijloacele mele, ca o mărturie a recunoștinței pentru bunele și cinstitele servicii; o refuză cu încăpățînare, demnitatea lui împiedicîndu-l, pretinde el, să primească ceva de la mine..." Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 178—179. Pentru detalii, vezi Lucia Borș, *Doamna Elena Cuza*, București, Editura „Națională — Ciornei", f.a., 271 p.

CĂTRE VASILE BOERESCU

429

Joi, [1878]

B.C.S., Fond St. Georges/1—61; original.

1 Nu se poate ști care era „sărbătoarea de a doua zi", în orice caz nu premiera lui *Despot*, care a avut loc într-o duminică. Poate nici nu este vorba de un spectacol cu o piesă de a poetului.

430

[1879]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 178; original.

1 Întrucît în anii 1878 și 1879 face mai multe intervenții în favoarea lui Cozoni, s-ar putea ca și aceasta să fie făcută în anul 1879 și „obligațiile" să fie în legătură cu răscumpărarea căilor-ferate care se trata atunci la Berlin. Hîrtia pe care este scris biletul poartă antetul Academiei Române, unde V. Alecsandri revenise în 1879.

CĂTRE GRIGORE VENTURA

431

1 ian. 1880

B.A.R., S 15 (4)/DCCCXXXVII; original.

Bibliografie: Ioan Massoff, *V Alecsandri — Grigore Ventura*, I, în *Jurnalul literar*, Iași, I, nr. 51, 17 decembrie 1939, p. 2—3.

CĂTRE ION GHICA

432

[ianuarie], 1880, Mircești

B.A.R., ms. rom. 803, f. 155; original.

1 Cf. aici p. 824, n. 1.

433

Mircești, 5 ian. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 156; original.

1 Bondy, comună în departamentul Seine; în pădurea de aici au avut loc multe asasinate încă din evul mediu și era cunoscută ca un adăpost al hoților. S-a păstrat expresia *„forêt de Bondy"*, cu sensul „loc plin de hoți".

CĂTRE V. A. URECHIA

434

Mircești, 5 ianuarie 1880

Bibliografie: Album macedo-român. Sub direcția lui V. A. Urechia. București, Socec, Sander & Teclu, 1880, p. 7.

1 *Alexandru Makedon*; s-a publicat în *Albumul macedo-român*, Buc., 1880, p. 7. Cf. aici p. 554 și scrisoarea din 8 februarie.

CĂTRE ION GHICA

435

Mircești, 8 ian. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 157; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 91—92; V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1979, p. 1043—1044; H. Corbu reproduce traducerea în *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 182—183.

1 Cf. aici p. 519—520, 550.

2 Pe versoul scrisorii urmează scrisoarea de mulțumire pentru punerea în scenă a piesei *Despot* și anunțarea în P.S. a intenției de a scrie *Invidioșii*. Scrisoarea, nedatată, s-a publicat cu data de 1 decembrie 1879, urmată de răspunsul lui Ion Ghica, din 4 decembrie, cu aluzii la criticile aduse direcției sale și povestea cu marele logofăt Drăgănescu, cerută de V. Alecsandri. Cf. V. Alecsandri, *Despot*, Buc., 1880, p. XXIV—XXVII; V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1979, p. 627—631 și 1044 note.

436

Mircești, 12 ian. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 162—163; original.

Bibliografie: N. Petrașcu, *De la cei ce nu mai sînt*, în *Literatură și artă română*, II, 1896, p. 547—548, traducere. Editată greșit, sfîrșitul aparținînd scrisorii către Ion Ghica din 3 decembrie, publicată tot aici, p. 553, cu finalul celei din 12 ianuarie.

1 Cf. aici p. 543.

2 Ultima piesă a lui Ventura era *Peste Dunăre*, jucată în stagiunea 1879—1880.

3 *Pribeagul*, piesă într-un act, gen *Tartuffe*, s-a jucat în stagiunea 1879—1880.

4 Dimitrie Ghica, beizadea. Cf. aici p. 971, n. 2.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

437

Mircești, 14 ian. 1880

B.A.R., ms. rom. 824, f. 7; original.

1 Arbitraj în conflictul cu Hausknecht. Cf. aici p. 951, n. 1.

CĂTRE GRIGORE VENTURA

438

Mircești, 15 ian. 1880

B.A.R., S 15 (5) /DCCCXXXVII; original.

Bibliografie: Ioan Massoff, *V. Alecsandri — Grigore Ventura*, în *Jurnalul literar*, Iași, I, nr. 51, 17 decembrie 1939, p. 3; *Luceafărul*, IV, nr. 11, 1 iunie 1905, p. 235.

1 După cum reiese din textul scrisorii, trebuie să fie vorba despre piesa *Peste Dunăre*.

2 Nu am găsit aceste versuri publicate în ediţiile de *Opere*, V. Alecsandri.

CĂTRE ION GHICA

439

Mircești, 16 ian. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 164; original.

1 Cf. aici p. 543, 544.

2 Cf. aici p. 983, n. 3

440

Mircești, 1 febr. 1880

B.A.R., ms. rom. 804, f. 165; original.

1 Probabil Dimitrie Cozadini şi soţia sa Elena. Unionist; om politic Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc., 1982, p. 459, n. 10.

2 Pentru piesa *Pribeagul*.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

441

Mircești, 5 fevr. 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 183—184; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 804—808; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 114—115; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 369—370.

1 Alexandru Cihac (1825—1887), filolog, membru onorific al Academiei Române. Dicționarul amintit a fost propus pentru premiul Academiei Române pe anul 1881. Cf. aici p. 1012, n. 1.

2 Mihail Boiagi (c. 1780—1823), aromân. A publicat *Gramatica română sau macedo-română*. Viena, 1813, reeditată în 1863 și 1915.

3 Procesul cu Hausknecht. Cf. aici p. 951, n. 1.

4 Cf. aici p. 976, n. 6. Se publică în *Convorbiri literare*.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

442

Mircești, 7 fevr. 1880

B.A.R., S 54 (17)/LVII; original.

Bibliografie: *Convorbiri literare*, XXXIX, nr. 11—12, noiembrie-decembrie 1905, p. 1000.

CĂTRE V. A. URECHIA

443

Mircești, 8 fevr. 1880

B.A.R., S 49 (2)/LVIII; original.

Bibliografie: Viața literară și artistică, III, nr. 14, 1908, p. 3; V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 158—159.

1 V. A. Urechia a publicat în *Album macedo-român* pe *Alexandru Makedon* (cf. aici p. 982, n. 1).

2 „Istorioara de început de amor" s-a publicat în *Album*, p. 1—7, sub titlul *Papagalul simpatic*; fragmentul face însă parte din nuvela *Mărgărita*, schimbîndu-se numele personajului feminin în „Eliza". Cf. *Opere*, IV, Buc., 1974; p. 478—513 și 843 note. Fragmentul la p. 482—495.

3 Cf. B.A.R., ms. rom. 817, capitolele II, III, care sînt anulate, probabil pentru că fuseseră publicate în *Album* sub alt titlu. În ediția de *Opere*, Georgeta Rădulescu-Dulgheru publică, pe bună dreptate, nuvela în întregime.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

444

Mircești, 11 februarie 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 185; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 809.

1 Procesul cu Hausknecht. Cf. aici p. 915, n. 1.

CĂTRE ION GHICA

445

Mircești, 28 febr. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 166; original.

1 „Pasărea rară" care cumpărase moșia Pătrășcani era doctorul Alex. Hepites. Dar și cu această vînzare a avut necazuri pentru încasarea banilor, pînă în anul 1883. Cf. aici p. 779, scrisoarea către Paulina, din 1881, octombrie 8, și Paul Păltînea, *Știri inedite despre legăturile lui Vasile Alecsandri cu orașul Galați*, în *Studia et acta musei „Nicolae Bălcescu"*, V—VI, 1979, p. 168.

2 Datele la care se plăteau cîștigurile, dobînzile.

3 Poetul intenționa să plece în Franța pentru a aranja niște chestiuni financiare. Cf. aici p. 556—557, scrisoarea către Paulina din 9 martie 1880.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

446

București, 9 martie 1880

B.A.R., S 19 (75)/LVII; original.

1 G. Rășcanu.

2 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

3 Cf. aici p. 903, n. 1.

4 Moșia Borzești, a cărei ipotecă voia să o lichideze, fusese dată de zestre fiicei sale Marie. Cf. foaia de zestre a acesteia la B.A.R., ms. rom. 825, f. 189, și Arh. V. Alecsandri, I (2) Acte 119.

5 Marie aștepta al doilea copil, care se va naște în luna septembrie la Iași, unde se mutase între timp. Cf. aici p. 417.

6 Numele cățelușei.

447

București, 15 mart. 1880

B.A.R., S 19 (76)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 556—557.
2 Familia general Ion Em. Florescu.

448

București, 16 mart. 1880

B.A.R., S 19 (77)/LVII; original.

1 Vasile, vătaful.
2 Familia lui N. Callimachi-Catargi.
3 Nicolae Grigorescu, portretul bine cunoscut al evreului cu gîsca. (Identificare făcută de Remus Niculescu.)
4 Ion Ghica.
5 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

449

București, 17 mart. 1880

B.A.R., S 19 (78)/LVII; original.

450

Gioi, [București, martie 1880]

B.A.R., S 19 (99)/LVII; original.

1 Bănuim că scrisoarea este scrisă din București în a doua jumătate a lunii, înainte de începerea ședințelor Academiei. Conținutul, legat de mutarea Mariei la Iași, pledează pentru această datare aproximativă.
2 Cf. aici p. 563.

451

București, 20 mart. 1880

B.A.R., S 19 (79)/LVII; original.

452

26 mart. 1880

B.A.R., S 19 (80)/LVII; original.

453

București, 31 mart. 1880

B.A.R., S 19 (81)/LVII; original.

1 Cf. aici p. 558.

2 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

3 Familia Oteteleşanu avea o mare casă boierească pe locul de lîngă Teatrul Naţional, — ceea ce explică „vecinătatea" —, unde mai tîrziu s-a făcut cunoscuta terasă a boemei literare bucureştene, după care, la dispariţia acestei terase, a urmat un patincar şi în sfîrşit Palatul Telefoanelor. Casa Oteteleşanu era cunoscută pentru fastuoasele sale primiri.

4 Dimitrie Catargi.

454

București, 6 april 1880

B.A.R., S 19 (82)/LVII; original.

1 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

455

Mircești, 17 april 1880

B.A.R., S 54 (18)/LVII; original.

1 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

456

Mircești, 18 aprilie 1880

Bibliografie: Junimea literară, II, nr. 10, octombrie 1905, p. 152.

CĂTRE ION GHICA

457

Mircești, 1 mai 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 167—169; original.

1 Strofa următoare face parte din poezia lui C.A. Rosetti, *A cui e vina?* în parodie.

2 Aluzie la Grigore Serurie, om politic, pașoptist, unionist.

3 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

4 Dimitrie Lecca.

5 Feeria *Sînziana și Pepelea.*

6 Cf. aici p. 991, n. 1.

458

Mircești, 7 mai 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 172—173; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 92—93; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 183—184, traducere.

1 A doua scrisoare, *Polcovnicul Ioniță Ceganu*, a apărut în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 2, 1 mai 1880, p. 55—60, iar cea de a treia, *Domnia lui Caragea* [*Din vremea lui Caragea*], în nr. 3, 1 iunie 1880, p. 81—89.

2 Nu putem crede că V. Alecsandri a confundat pe N. Filimon cu Al. Pelimon. Credem, mai curînd, că este o greșală de ortografie a numelui pentru că Filimon obișnuia să semneze și Philemon și Phelimon.

3 Cf. aici p. 819, n. 1.

459

Mircești, 14 mai 1880

Arh. Statului București, Fond Teatrul Național, dosar 577/1880, f. 33.

1 Numirea lui V. Alecsandri în Comitetul teatral, prin decretul regal nr. 1340, se făcuse la sugestia lui Ion Ghica, directorul Teatrului Național, pentru a completa locul rămas vacant prin plecarea la Berlin a lui Iancu Kalinderu, fost membru în Comitet, în calitate de comisar al României pentru problema răscumpărării căilor-ferate. Cf. *Ibidem*, dosar 577, f. 29—32.

460

Mircești, 14 mai 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 174—175; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 93—95; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 184—185.

1 V. Alecsandri ortografiază inadins greșit numele lui Frédéric Damé, pe care îl va scrie mai adesea Damet și Darmet, acesta din urmă fiind numele unui magazin de jucării din Iași. Damé publicase în *Românul* (*Țiganul! Scuipătoarea*) două dări de seamă în mai multe foiletoane, una după reprezentarea piesei și cealaltă după apariția volumului. Cf. *Românul*, XXII, 10, octombrie 1879 și XXIV, 8 mai 1880. Critica, deferent scrisă, elogia versurile și condamna lipsa de conflict dramatic.

2 Pentru povestea lui Drăgănescu vezi scrisoarea lui Ion Ghica către V. Alecsandri, din București, 4 decembrie 1879, răspuns la scrisoarea de mulțumire a poetului pentru punerea în scenă a lui *Despot*; scrisori-prefață la volumul *Despot-Vodă*, Buc., 1880, p. XXIV—XXV; cf. și V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1979, p. 629—632. Ion Ghica, istorisind cum marele logofăt Drăgănescu punea pe grămătic să steargă bună parte din ceea ce îi dictase, încheia: „Nu găsești că bine ar face mulți din scriitorii noștri să adopteze sistemul lui sau să învețe mai întîi carte, dacă vreu să dobîndească dreptul de a scrie?"

3 Grădina de vară pentru reprezentațiile teatrale, pe locul unde s-a construit apoi teatrul „Orpheu".

4 Feeria *Sînziana și Pepelea*.

461

Mircești, 15 mai 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 176; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 95—96; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 185.

462

Mircești, 25 mai 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 177; original.

463

[Mircești, p. 25 mai 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 139; original.

1 La 25 mai (cf. aici p. 574) V. Alecsandri scrie lui Ion Ghica despre cauzele care l-au împiedicat să-i trimită actul al doilea, deci scrisoarea de față, în care îl anunță că i l-a trimis, este după această dată.

464

Mircești, [p. 25 mai 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 184—185; original.

1 Cf. aici nota de mai sus. Spunînd că a trimis *„ieri"* actul doi din *Pepelea*, scrisoarea de față se situează după cea precedentă.
2 Cf. aici nota următoare.

CĂTRE IACOB BOLOGA, PREȘEDINTELE „ASTREI"

465

Mircești, 28 mai [s.v.] 1880

Arh. Statului Sibiu; original.

Bibliografie: D. Duzinchievici, *Din corespondența inedită a lui Vasile Alecsandri*, în *Limbă și literatură*, X, 1965, p. 68—69.

1 La 25 iulie/4 august 1879, Constantin Stezianu propune alegerea lui V. Alecsandri ca membru onorar al „Astrei". Sînt aleși poetul și Jan Urban Jarník. După îndeplinirea formalităților necesare, la 4 iunie [s.n.] 1880, Comitetul „Astrei" trimite diploma de membru onorar, pentru care poetul mulțumește la 28 mai [s.v.], răspuns care este citit în ședința „Astrei" din 20 septembrie 1880. Cf. D. Duzinchievici, *loc. cit.*, p. 68.

466

Mircești, 3 iunie 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 180; original.

467

Mircești, 6 iunie 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 181; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 96—97; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 186.

1 Criticii lui *Despot-Vodă*. Feeria, considerată atunci de poet ca o „simplă piesă cu trucuri", este apreciată astăzi ca una dintre creațiile literare originale ale poetului.

468

Mircești, Duminica Mare, [8 iunie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 188—189; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 97—99; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 186—187.

1 Duminică era 8 iunie, așa cum rezultă din scrisoarea următoare adresată lui Georges Duca, datată „8 iunie", și în care poetul precizează:

„Sîntem astăzi duminică..." Conținutul ambelor scrisori este asemănător. În plus mai pledează pentru această datare și aluzia la „enciclica" lui C.A. Rosetti care a apărut în *Românul* între 30 mai — 10 iunie 1880 (cf. aici p. 581) și presupunerea că I. Ghica trebuie să fi primit „ieri sau astăzi" actul IV din *Pepelea*, trimis cu două zile înainte. Cf. aici p. 582.

2 Strousberg, concesionarul german al unor linii ferate din România, cu care statul a avut multe nemulțumiri.

3 Pentru a condamna pe concesionar, dar și pe șeful guvernului, V. Alecsandri folosește cîteva cuvinte din imprecația Camillei, din *Horace* de Corneille, actul V, scena V:

„Voir le dernier Romain à son dernier soupir,
Moi seule en être cause, et mourir de plaisir"!
(„Să văd pe ultimul roman la ultimul său suspin",
Eu singură să fiu cauza, și să mor de mulțumire!")

4 În *Românul*, XXIV, 30 mai — 10 iunie 1880, C. A. Rosetti publică un apel demagogic către alegători, în care își atribuie toate marile realizări politice din țară, începînd de la 1848. A nu-i recunoaște totuși nici un merit era puțin nedrept!

5 Desigur că personajul, „Cîrlescu (a mîncat pîinea amară a exilului)", din piesa proiectată *Invidioșii*, îl întruchipa pe C. A. Rosetti.

CĂTRE GEORGES DUCA

469

Mircești, 8 iunie 1880

B.A.R., S 16 (5)/LVII; original.

1 Prințul de Wied.

2 Cf. aici p. 997, n. 2.

3 I. G. Duca, fiul lui Georges Duca, viitorul prim-ministru, asasinat în 1933.

4 Nepoata poetului.

5 Cf. aici p. 601.

CĂTRE V. A. URECHIA

470

Mircești, 8 iunie 1880

Biblioteca „V. A. Urechia", Galați; original.

Bibliografie: I. St. Botez, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri*, Galați, 1938, p. 12, fără dată, deși originalul este datat.

CĂTRE ION GHICA

471

[Mircești, p. 8 iunie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 138; original.

1 După conținut, scrisoarea se plasează după 8 iunie. Cf. aici p. 584.

2 George M. Ștephănescu (1843—1925), compozitor. A fost profesor la Conservator și director al orchestrei Teatrului Național. A compus muzica pentru feeria *Sînziana și Pepelea*.

CĂTRE V. A. URECHIA

472

Mircești, 13 iunie 1880

Biblioteca „V. A. Urechia", Galați; original.

Bibliografie: I. St. Botez, *Scrisori inedite ale lui V. Alecsandri*, Galați, 1938, p. 12.

1 Feeria *Sînziana și Pepelea*.

2 V. A. Urechia făcea și el parte din Comitetul teatral, unde urma să se întîlnească.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

473

Mircești, 14 iunie 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 187; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 809; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 116—117.

1 Scrisoarea *Vasile Porojan* (cf. aici p. 589, și p. 998, n. 2). Poetul nu și-a ținut făgăduiala; față de numărul mare de scrisori literare ce i-a trimis Ion Ghica, el nu a dat decît pe aceasta, *Pinea amară a exilului* (cf. aici p. 1025, n. 2), și introducerea *Iată-ne cu iarna în țară*. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc., 1974, p. 851—852, note.

2 Opera se numea *Neaga*, pentru care a scris muzica compozitorul suedez Ivar Hallström. Acesta scria lui Alecsandri în 1884, ianuarie 30, de la Stockholm, că așteaptă feeria făgăduită de poet pentru a-i compune muzica. Se oferă, de asemenea, să scrie o operă comică (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 237—238). În 1898, octombrie 21/noiembrie 2, consulul general al României la Stockholm trimite lui D. A. Sturdza, pentru a fi remisă lui Carmen Sylva, partitura muzicală a operei *Neaga*, compusă de Ivar Hallström (cf. B.A.R., coresp. D. A. Sturdza). După cum reiese din scrisoarea compozitorului către V. Alecsandri, opera *Neaga* urma să se joace la Stockholm, regina trimisese costumele naționale necesare.

CĂTRE ION GHICA

474

Mircești, luni, [16 iunie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 191; original.

1 Scrisoarea a fost scrisă după 14 iunie cînd trimisese lui I. Negruzzi pe *Vasile Porojan* (cf. aici p. 588). Dacă 8 iunie corespundea zilei de duminică

(cf. aici p. 994—995, n.1), atunci 14 iunie corespunde zilei de sîmbătă, și afirmația din scrisoarea către Iacob Negruzzi că pleacă peste două zile la Sinaia corespunde cu ziua de marți, zi pe care o anunțase ca dată posibilă a venirii sale în București și lui V. A. Urechia, în scrisoarea din 13 iunie (cf. aici p. 587). Deci scrisoarea către Ion Ghica este scrisă luni, 16 iunie 1880.

2 Scrisoarea *Vasile Porojan* se va publica în *Convorbiri literare*, IV, nr. 5, 1 august 1880, p. 165—171.

3 Nume dat atunci Gării de Nord, după numele Căii Tîrgoviște, actuala Calea Griviței, care ieșea la bariera Tîrgoviște, de unde începea drumul (prin Bildana) spre vechea capitală.

475

Mircești, marți, [17 iunie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 187; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 40—42; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 188.

1 După felul în care se succed scrisorile poetului, după conținutul lor, începînd de la 8 iunie, aceasta a fost scrisă marți, 17 iunie (cf. aici p. 997—998, n. 1). În articolul *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, tom. 26, 1, 1977, p. 138, se propune data de marți, 15, pe stil nou. Nu putem fi de acord cu această datare, eroarea fiind datorată faptului că autorul articolului nu a cunoscut, din scrisorile anterioare acesteia, decît pe aceea din 14 iunie către Iacob Negruzzi. Apoi, în general, V. Alecsandri folosea stilul nou mai mult în scrisorile scrise în sau din străinătate și mai puțin pentru cele scrise în țară.

2 V. Alecsandri va anunța și pe I. Negruzzi și pe Alex. Papadopol-Calimah despre intenția de a scrie această piesă, pe care o și începuse; proiectul se menține pînă în mai 1881 (cf. aici p. 722), dar nu va fi realizat niciodată. Din încercările făcute se păstrează două fragmente, cuprinzînd lista personajelor și scenele I—II, din actul I (cf. B.A.R., ms. rom. 2231, p. 20, 22 și 24 și ms. rom. 2253, p. 83—85). Fragmentele au fost publicate de Il. Chendi și E. Carcalechi în Vasile Alecsandri, *Opere complete*, IV, *Teatru*, III, București, Minerva, 1905, p. X—XIII. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VII, Buc., 1981, p. 589-595 și p. 1145—1149 note.

3 *Invidioşii*, amînată pentru studiu, nu va mai fi scrisă niciodată. Cf. aici p. 971—972, n. 4.

4 Cf. aici p. 997, n. 2.

5 Dimitrie Ghica, beizadea.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

476

Mircești, 20 iunie 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 189; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 809—810; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 116—117; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 370—371.

1 Scrisoarea se intitula *Ceremonia cafelei* și a fost publicată în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 5, 1 august 1880, p. 194—196.

2 Parte din colecția de autografe a poetului se păstrează la B.A.R., ms. rom. 2253.

3 Cf. aici p. 997, n. 1.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

477

Mircești, 21 iunie 1880

B.A.R., S 37 (1)/LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 208—209; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 412—413; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 276—279.

1 Cf. supra n. 1.

2 V. Alecsandri, *Opere*, II, Buc., 1966 [în ciclul *Legende nouă*], p. 183—188 și p. 387; cu dedicația către Papadopol-Calimah.

3 Cf. aici p. 998, n. 2.

4 Nu își va realiza proiectul, va petrece iarna în țară, datorită greutăților financiare.

CĂTRE EUHARIA DUCA

478

Mircești, 22 iunie 1880

B.A.R., S 15 (1)/LVIII; original.

1 Doctorul Ștefan Văleanu de la Roman, medicul casei.

2 I. G. Duca, nepotul Euhariei. Cf. aici p. 995, n. 3.

CĂTRE ION GHICA

479

Mircești, 26 iunie 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 183—184; original.

1 Cf. aici p. 998, n. 2.

480

[Mircești, 26—28 iunie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 152; original.

1 Biletul nedatat credem că este scris între 26—28 iunie pentru că la 26 iunie (joi) scrie lui Ion Ghica, din Mircești (cf. aici p. 597), că va fi în

Bucureşti luni sau marţi, deci la 30 iunie sau 1 iulie; data de marţi este confirmată şi în bilet, dar la 29 iunie (duminică) scrie tot lui Ion Ghica (cf. aici p. 599), contramandînd venirea.

481

Mircești, 29 iun. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 185; original.

CĂTRE EUHARIA DUCA

482

Mircești, 30 iunie 1880

B.A.R., S 15 (2)/LVIII; original.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

483

Sinaia, luni, 7 iuli 1880

B.A.R., S 19 (83)/LVII; original.

484

Sinaia, 14 iuli 1880

B.A.R., S 19 (84)/ LVII; original.

1 Adela Moruzi, născută Sturdza, căsătorită cu beizadea Alecu Moruzi. Fiica lor, Maria Moruzi, s-a căsătorit în 1889 cu Alexandru A. Cuza,

fiul cel mai mare al domnitorului Alexandru I. Cuza, mort după numai șase luni de la căsătorie.

2 Doctorul Ștefan Vălеanu.

CĂTRE ION GHICA

485

Sinaia, iulie 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 186; original.

1 Piesă proastă.

2 A patra scrisoare, în ordinea apariției în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 6, 1 septembrie, p. 209—216, este *Întîile școli române din București* [*Școala acum 50 de ani*].

486

Sinaia, 17 iulie 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 187—188; original.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

487

Sinaia, 25 iuli 1880

B.A.R., ms. rom. 2 300, f. 39; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 271—272.

CĂTRE ION GHICA

488

Sinaia, joi, [iulie 1880]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 153; original.

1 După conținut, scrisoarea este anterioară celei din 28 iulie 1880.
2 Pentru afacerile lui V. Alecsandri la Galați cf. P. Păltînea, *Știri inedite despre legăturile lui Vasile Alecsandri cu orașul Galați*, în *Studia et acta musei „Nicolae Bălcescu"*, 1979, V—VI, p. 167—168.
3 Cf. aici p. 1001, n. 1.

489

Sinaia, 28 iulie 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 191; original.

1 Cf. supra n. 2.
2 *Sînziana și Pepelea.*
3 Louis Arsène Délaunay (1826—1901), artist dramatic francez, societar la Comédie-Française, profesor de declamație la Conservatorul din Paris. A fost profesorul Aristizzei Romanescu și al lui Grigore Manolescu, trimiși la Paris pentru perfecționare.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

490

Sinaia, gioi, [iulie] 1880

B.A.R., S 19 (88)/LVII; original.

1 Probabil către sfîrșitul lunii. Cf. și scrisoarea către Ion Ghica din [iulie 1880], p. 607.

2 Cf. aici p. 1003, n. 2.

3 Cuvînt inventat de Margărita, nepoata poetului, pentru *cireși*; uneori o denumeau chiar pe ea cu numele de Tertei.

CĂTRE ION GHICA

491

Mircești, 7 aug. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 192; original.

1 Victor Delmarry, artist francez, venit cu o trupă în turneu în țară și rămas în Moldova, la Iași.

492

Mircești, 9 august 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 193; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 42; Vasile Alecsandri. *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 188— 189.

1 La această dată V. Alecsandri încă se gîndea să continue drama *Dezrobirea țiganilor*. Cf. aici p. 998, n. 2.

2 Probabil era manuscrisul scrisorii *Întîile școli române din București* [*Școala acum 50 de ani*], apărută în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 6, 1 septembrie 188, p. 209—216.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

493

Mircești, 15/28 august 1880

Bibliografie: Ilustrațiunea, IV, nr. 1, noiembrie 1915, p. 14; *Acțiunea*, IV, nr. 3729, 12 decembrie 1915, p. 2; *Convorbiri literare*, LVI, mai 1924, p. 343—344.

CĂTRE PETRU VASILE GRIGORIU

494

Mircești, 16 august 1880

B.A.R., S 23 (1)/LVIII; original.

Bibliografie: Familia, XVII, nr. 41, 31 mai/12 iunie 1881, f. 260; *Opinia*, I, nr. 187, 14 decembrie 1897, p. 2; *Făt-Frumos*, Bîrlad, I, nr. 6, 1 iunie 1904, p. 87—88.

1 Scriitor mărunt, a colaborat la *Convorbiri literare*, *Familia* ș.a. După afirmația făcută de poet, că bunicul lui Petre Grigoriu a fost prieten cu vornicul V. Alecsandri și că a locuit multă vreme în casa acestuia, credem că el trebuie să fi fost acel Grigori Iconomu care îi scrie lui V. Alecsandri la Paris, în 13 aprilie 1835 și pe care Elenca Alecsandri, mama poetului, îl numește „naș-to Gligori". Cf. V. Alecsandri, *Scrisori, Însemnări*, Buc., 1964, p. 247—248; *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 230.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

495

Mircești, 17 august 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 191; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 810; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 117.

496

Mircești, 30 august 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 193; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 810—811; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 117.

1 Cf. aici p. 616.

CĂTRE DIMITRIE C. OLLĂNESCU-ASCANIO

497

Mircești, 1 sept. 1880

B.A.R., S 53 (2)/LVII; original.

1 Se găsea la Constantinopol ca reprezentant de afaceri al României.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

498

Mircești, 2 septembrie 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 194; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 811; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 117—118.

1 Cf. Episcopul Melchisedec, *Literatură religioasă populară, adunată de...*, în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 8, 1 noiembrie 1880, p. 290—297; nr. 9, 1 decembrie 1880, p. 344—348.

2 Pentru a patra scrisoare cf. aici p. 100?, n. 2. A cincea scrisoare, atunci în pregătire, era cea intitulată *Eteria* [*Din timpul zaverii*], apărută în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 9, 1 decembrie 1880, p. 325—344. Cu tot interesul arătat de poet și făgăduiala de a răspunde imediat, nu o va face niciodată.

499

Mircești, 8 sept. 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 195—196; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie 1895, p. 811—812, V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 118; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 371—372.

1 Acest proiect de comedie în versuri, despre care pomenește și lui Ollănescu (cf. aici p. 620), a dus probabil la *Fîntîna Blanduziei*.
2 Cf. aici p. 998, n. 2.

CĂTRE ION GHICA

500

Iași, 26 sept. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 196; original.

1 Cf. aici p. 1008, n. 2.
2 George M. Ștephănescu.

CĂTRE DIMITRIE C. OLLĂNESCU-ASCANIO

501

Mircești, 1 octombrie 1880

B.A.R., S 53 (3)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 201—202; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 406—407.

1 Poezia *Noctu*, al cărei manuscris se găsește la B.A.R., în Arh. D. A. Sturdza, III, ms. 80; a fost publicată în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 8, 1 noiembrie 1880, p. 303.

2 Poezia era dedicată soției lui Dim. A. Sturdza, Zoe Sturdza, născută Cantacuzino, sora doctorului Ion Cantacuzino; mama sa era născută Mavros, soră cu Alexandrina Ghica, soția lui Ion Ghica.

CĂTRE ION GHICA

502

Mircești, 2 oct. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 197 și 202; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 100—101; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 189—190.

1 George M. Ștephănescu.

2 Spunînd că a citit scrisoarea, V. Alecsandri nu se referă la cea apărută în *Convorbiri* (la 1 septembrie), ci la cea primită de la Ion Ghica, după cît se pare, în mai multe fragmente, deci este vorba de *Eteria*. Cf. aici p. 1007, n. 2, și p. 623, unde se precizează că va cere lui Iacob Negruzzi publicarea integrală în numărul următor, cum și scrisoarea către acesta din 9 noiembrie 1880.

3 Actrița Maria Vasilescu.

4 *Daniel Rochat*, comedie în cinci acte de Victorien Sardou, în traducerea lui Ion Ghica; s-a reprezentat, în premieră la 28 septembrie, la deschiderea stagiunii. Piesa fusese cerută de Grigore Manolescu și Aristizza Romanescu, care, în perioada de studiu pe care o petrecuseră la Paris, studiaseră rolurile principale cu actorul Délaunay, de la Comedia-Franceză. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc., 1969, p. 99—100.

503

Iași, 9 oct. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 198; original.

Bibliografie: Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 372.

1 Cf. *Convorbiri literare*, XIV, nr. 9, 1 decembrie 1880, p. 325—344, *Eteria [Din timpul zaverii]*.

CĂTRE MIHAIL JORA

504

Marți, [14 octombrie 1880]

B.A.R., S 28/LVIII; original.

1 Joi 16 octombrie familia princiară a sosit la Roman, deci marți era 14.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

505

Iași, [a. 20 octombrie 1880]

B.A.R., S 19 (85)/LVII; original.

1 Luni fiind 20 octombrie, biletul a fost scris desigur mai înainte.

CĂTRE GRIGORIU SILAȘI

506

Mircești, 26 oct. [s.n.] 1880

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 108; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 129—130; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 454—455.

1 Grigoriu Silași (1836—1897), preot și profesor universitar. Primul profesor de limba și literatura română la Universitatea din Cluj (1881), decan al Facultății de Filozofie. A publicat însemnate studii filologice și a dus o intensă activitate culturală printre românii din Viena și Transilvania. Membru onorific al Academiei Române.

2 Petre Dulfu (1856—1953), profesor de filozofie și pedagogie, scriitor, a colaborat la *Familia*, *Literatorul*, *Revista pedagogică* ș.a. Cunoscuta sa carte, *Isprăvile lui Păcală*, a fost premiată de Academia Română.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

507

București, 26 oct. 1880

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 41; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904. p. 272.

CĂTRE ION GHICA

508

Mircești, 31 oct. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 204; original.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

509

Mircești, 9 noiemv. 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 197; original.

1 Dacă la 1 decembrie urma să apară *Eteria* (cf. aici p. 1007, n. 2), atunci următoarea scrisoare anunțată trebuie să fi fost *Partidele politice* [*Liberalii de altădată*]. Cf. aici p. 1015, n. 1.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

510

16 noiem. 1880

B.A.R., S 19 (86)/LVII; original.

511

București, 18 no. 1880

B.A.R., S 19 (87)/LVII; original.

512

București, 24 no. 1880

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 43; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 272—273.

CĂTRE REGINA ELISABETA

513

2 decembrie 1880,

Muzeul de istorie al municipiului Ploiești, inventar 129, fișe 316 C. 39488; original.

CĂTRE ION GHICA

514

5 dec. 1880

Arh. Statului București, Fond Teatrul Național, dosar 564, f. 148; original.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

515

București, 6 dec. 1880

Bibliografie: *Rampa*, nr. 25, 27 septembrie 1915, p. 1; *Convorbiri literare*, LVI, mai 1924, p. 344—345.

1 Cf. aici p. 612—613, scrisoarea către Obedenaru din august 16/28, în legătură tot cu acest proiect.

2 *Cîntecul paparudelor.* Cules de Țerranu, armonizat de Maestro Parisotti, în *Album macedo-român, Muzică*, Buc., 1880, p. 15. Partitură fără text, pentru care probabil îl rugasc pe V. Alecsandri să scrie versurile.

CĂTRE ION GHICA

516

Mircești, 17 dec. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 205; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 101—103; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 190—191.

1 Alexandru Cihac, *Dictionnaire d'étymologie daco-romane*, Frankfurt, 1870, 2 volume, cu care a concurat la Academia Română, pentru premiul „Năsturel", care însă a fost acordat chiar poetului.

2 *Hatmanul Drăgan*, dramă națională istorică, în cinci acte, de Frédéric Damé și Ion D. Malla, a cărei premieră avusese loc la 16 decembrie 1880.

3 George M. Ștephănescu.

4 Probabil *Sfredelul dracului*, Cf. aici p. 1018, n. 4.

5 Ștefan Iulian (1853—1892), actor, societar al Teatrului Național, a interpretat cu succes rolurile comice din piesele lui V. Alecsandri.

6 Frosa Sarandi (1840—1897), actriță, societară la Teatrul Național, a interpretat roluri comice.

517

Mircești, 20 dec. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 208; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 103—104; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 191—192.

1 Cf. aici p. 1012, n. 2. Frédéric Damé ceruse la 22 decembrie [s.n.] direcției Teatrului Național să-și retragă piesa, nemaidorind să fie reprezentată; cererea îi este respinsă pe motivul că se făcuseră cheltuieli pentru montare și se irosise timp cu studiul ei. După reprezentarea piesei, la 29 decembrie, Damé își retrage piesa motivînd, printr-o lungă scrisoare, că o face pentru ca să nu aibă și aceasta soarta celorlalte piese ale sale, uitate în cartoanele teatrului. Cf. Arh. Statului Buc., Fond Teatrul Național, dosar 564, p. 168—169 și 179—185.

2 Gh. Marian (1843—1900), ziarist, critic literar și autor dramatic. Piesa amintită, *După despărțenie*, dramă în trei acte, prezentată la 13 decembrie, a fost restituită autorului pentru modificarea actului trei. La 28 decembrie Comitetul teatral acceptă schimbarea și o reprimește pentru a fi pusă în repetiție. Cf. Arh. Statului București, Fond Teatrul Național, dosar 564, f. 172.

3 Miss Haycock, englezoaică, educatoarea copiilor lui Ion Ghica, a. rămas în casa acestuia pînă la moarte.

4 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

518

Mircești, 23 dec. 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 209—210; original.

1 George M. Ștephănescu.

2 *Sfredelul dracului*. Cf. aici p. 1018, n. 4.

3 Cf. aici p. 819, n. 1.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

519

Mircești, 23 dec. 1880

B.A.R., ms. rom. 824, f. 8; original.

1 Gh. Rășcanu.

CĂTRE ALEXANDRU MACEDONSKI

520

Mircești, 25 dec. 1880

B.C.S., M. 11: A, inv. 14175.

CĂTRE ION GHICA

521

Mircești, 27 dec. 1880

B.A.R., ms. rom. 803, f. 212—213; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 43—44; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 192—193.

1 Cf. aici p. 1013, n. 1.

2 Cf. aici p. 1013, n. 2.

3 Probabil copia lui *Pepelea*, trimisă la 23 decembrie. Cf. aici p. 638.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

522

Mircești, 28 dec. 1880

B.A.R., ms. rom. 808, f. 198; original.

Bibliografie : Convorbiri literare, XXIX, nr. 9, 1 septembrie, p. 812—813; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 119; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 372—373.

1 Se referă la articolul *Partidele politice* [*Liberalii de altădată*], care a apărut in *Convorbiri literare*, XIV, nr. 11, 1 februarie 1881, p. 407—412.

CĂTRE IOSIF VULCAN

523

Mircești, 30 dec. 1880

Biblioteca „Astra" Sibiu; original.

B.A.R., microfilm, XVII 6/4.

Bibliografie : Familia, XXXVI, nr. 34, 20 august 1900, p. 398; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 268.

CĂTRE NICOLAE LUCHIAN

524

1880

B.A.R., S 31 (7)/LVIII; copie.

CĂTRE PETRU VASILE GRIGORIU

525

Mircești, 1881

B.A.R., S 23 (2)/LVIII; original.

1 Probabil luna ianuarie, felicitările primite de poet fiind pentru Sf. Vasile și Anul nou.

2 Cf. aici p. 1005, n. 1. Poetul crezînd că este vorba de două persoane le răspunde la plural și corectează apoi în text și pe plic, dar uită pe *„le urează"*.

CĂTRE LUCIE DUCA

526

1881

B.A.R., S 17 (8)/LVIII; original.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

527

Mircești, 2 ianuarie 1881

B.A.R., ms. rom. 824, f. 11; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 163.

CĂTRE ION GHICA

528

Mircești, 3 ian. 1881

B.A.R., ms. rom. 809, f. 214—215; original.

Bibliografie: N. Petrașcu, *De la cei ce nu mai sînt*, în *Literatură și artă română*, 2, 1897, p. 548, traducere.

1 Anagramă din numele Ventura, sub care acesta semna uneori.

2 Ultimele cuvinte sînt din fabula lui La Fontaine, *L'âne vêtu de la peau du lion*.

3 Titlul unei piese a lui Grigore Ventura.

4 Sceneta *Sfredelul dracului*. Cf. aici p. 1018, n. 4.

529

Mircești, 7 ian. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 216—217; original.

Bibliografie: N. Petrașcu, *De la cei ce nu mai sînt*, în *Literatură și artă română*, 2, 1897, p. 549, traducere.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

530

Mircești, 11 ianuarie 1881 24° sub zero

B.A.R., ms. rom. 808, f. 200—201; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1881, p. 1000, V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., p. 119—120; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 373—374.

1 Urarea i-o comunicase și lui Ion Ghica în scrisoarea din 3 ianuarie 1881. Cf. aici p. 648.

2 Cf. aici p. 625—626, scrisoarea către Grigoriu Silași din 26 oct. 1880.

3 Scrisoarea a apărut sub titlul *Din viața socială de pe la 1835—1836* [*Generalul Coletti la 1835*], în *Convorbiri literare*, XIV, nr. 12, 1 martie 1881, p. 445—451.

CĂTRE ION GHICA

531

Mircești, 11 ianuarie 1881 24⁰ sub Damé

B.A.R., ms. rom. 803, f. 218—219; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 104—106; H. Corbu reproduce traducerea în *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 193—194.

1 Grigore Ventura publicase în *l'Indépendance roumaine*, XI, nr. 999, 1002, 24 și 30 decembrie p. 2, 3, două articole calomnioase împotriva administrației Teatrului Național. Primul articol avea ca subtitlu: *La direction du Théâtre National. Omnipotence du directeur général. Odalisques et eunuques. Pas de courbettes devant les sultanes etc.*

2 Prefața de la articolele *Libertate, Egalitate*, cu titlul *Partidele politice [Liberalii de altădată]*, cf. aici p. 1015, n. 1.

3 Cf. aici p. 1022, n. 1.

4 *l'Oiseau de passages*, vodevil franțuzesc de Jean François Alfred Bayard (1796—1853), localizat de V. Alecsandri sub titlul *Sfredelul dracului*; acesta a cerut să nu fie jucat sub numele său propunînd Pajurescu (cf. aici p. 648—649) sau D-ra X (cf. aici p. 651). Premiera a avut loc la 10 februarie 1881.

CĂTRE IOSIF VULCAN

532

Mircești, 12 ianuar 1881

Biblioteca „Astra". Sibiu; original.

Bibliografie: Mircea Avram, *Catalogul manuscriselor literare*, Sibiu, 1971, p. 21.

1 Scrisoarea lui V. Alecsandri este scrisă pe prima filă a manuscrisului articolului *Tarde venientibus ossa*, publicat în *Familia*, XVII, nr. 8, 25 ianuarie/6 februarie 1881, p. 45—47.

CĂTRE ION GHICA

533

Mircești, 13 ian. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 220—221; original.

Bibliografie: N. Petrașcu, *De la cei ce nu mai sînt*, în *Literatură și artă română*, 2, 1897, p. 550, traducere.

1 Nicolae Hagiescu, artist de comedie de la Teatrul Național.

2 Artistul Ioan Christescu.

3 *Familia Daniceff* de Pierre Newski, pseudonimul colaboratorilor Alexandre Dumas-fils și Pierre Corvin Kroukowski, tradusă de Grigore Manolescu. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc., 1969, p. 84—85.

4 *Le duc Job* de Jean-Louis Laya, localizată de V. A. Urechia cu titlul *Fata bancherului*. Cf. Ioan Massoff. *op. cit.*, p. 89.

5 *Rome vaincue* de Alexandre Parodi, în traducerea lui I. L. Caragiale. Cf. Ioan Massoff, *op. cit.*, p. 39—40.

CĂTRE V. I. SOCEC

534

Mircești, 15 ianuar 1881

B.A.R., S 42 (1)/LVIII; original.

Pe verso, apostilă de primire.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

535

Mircești, 16 ianuarie 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 202; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1001; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 121.

CĂTRE ION GHICA

536

Mircești, 17 ian. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 222—223; original.

1 Cf. aici p. 1017, n. 1.

2 Aluzie la scrisoarea lui Ion Ghica, *Din viața socială de pe la 1835—1836...* Cf. aici p. 1017, n. 3 și p. 1022, n. 1.

CĂTRE V. A. URECHIA

537

Mircești, 18 ianuar 1881

B.A.R., S 49 (3)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 242.

1 William Bonaparte Wyse (1826—1892), scriitor irlandez. Era nepotul lui Lucien Bonaparte, a crescut în Anglia, dar mai tîrziu s-a stabilit la Avignon, dedicîndu-se studiului limbii și literaturii provensale, preocupîndu-se și de organizarea cu fast a reuniunilor literare. A studiat limba română, pe care ajunsese să o cunoască bine, după cum se poate vedea din scrisoarea în limba noastră, adresată lui V. A. Urechia (cf. B.A.R. S 40/DCCLXI). Între poetul român și scriitorul irlandez s-a stabilit o trainică prietenie; din păcate, schimbul lor de corespondență se reduce la scrisoarea lui Bonaparte Wyse către V. Alecsandri, din 23 iulie 1882 (cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 139—143). Pentru detalii, vezi articolul lui Roque-Ferrier publicat în *Gazette de Roumanie*, II, nr. 230, 8/20 iulie 1882, p. 2.

2 Léon de Berluc Pérussis (1835—1902), însemnat poet provensal. A inițiat „Les jeux fleuraux de Notre-Dame de Provence". Cf. *Gazette de*

Roumanie, II, nr. 231, 9/21 iulie 1882, p. 2—3, articolul despre Berluc Pérussis semnat cu inițialele C.I. (Charles d'Ille).

3 *Albumul macedo-român*, Buc., 1880, publicat pentru a se crea fonduri necesare înființării de școli românești pentru macedoneni, adună în paginile sale mici piese literare și articole semnate de numeroși scriitori de limbi romanice.

CĂTRE ALEXANDRU MACEDONSKI

538

Mircești, 24 ianuar 1881

B.A.R., S 1/XXX; original.

Bibliografie: Literatorul, II, [nr. 2], 15 februarie 1881, p. 563—564; V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1979, p. 1054—1055 note.

1 Varianta trimisă reprezintă scena a IV-a din actul III al piesei *Despot-Vodă*. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VI, Buc., 1979, p. 1055—1068 note, unde se publică varianta în întregime și cu comentarii.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

539

Mircești, 26 ianuarie 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 204; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie, p. 1001—1002; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 121; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 374.

1 Cf. B.A.R., ms. rom. 4910, f. 1—52, care este introducerea la scrierile lui Constantin Negruzzi, publicată mai întîi în *Convorbiri literare*, VI,

nr. 1, 1 aprilie 1872, reprodusă apoi în volumul de scrieri ale lui Costache Negruzzi din 1873 și în V. Alecsandri, *Proză*, 1876, p. 573—604. La cererea Academiei Române ca V. Alecsandri să scrie o biografie a lui Costache Negruzzi, acesta cere un surplus de informații de la Iacob Negruzzi dar, nu se știe din ce motive, această biografie nu a mai fost scrisă. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IV, Buc., 1979, p. 352—372 și p. 826—828 note.

CĂTRE ION GHICA

540

Mircești, 28 ian. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 224—225; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 106—108; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 194—195.

1 Se referă la scrisoarea: *Din viața socială de pe la 1835—1836 [Generalul Coletti la 1835]*, scrisă de Ion Ghica în ianuarie 1881. Aici se povestește despre un tînăr moldovean, venit la studii la Paris, care se dădea drept conte (comis). Cf. George D. Florescu, *Un român necunoscut la Paris acum un veac...*, în *Arhiva românească*, VI, 1941, p. 151—152, se identifică aici o familie de mici boieri moldoveni, Radu. Un tînăr din această familie se găsea la studii la Paris o dată cu V. Alecsandri, Alex. I. Cuza și Nicolae Docan.

2 Cf. aici p. 1021—1022, n. 1.

3 *Concina* a fost reluată la 11 mai 1881.

4 George M. Ștephănescu.

CĂTRE IOSIF VULCAN

541

Mircești, 2/14 febr. 1881

Biblioteca „Astra", Sibiu; original.

B.A.R., microfilm, XVII 6/5.

Bibliografie: Familia, XVII, nr. 15, februarie 1881, p. 81; *Ibidem*, XXXVI, nr. 34, 20 august/2 septembrie 1900, p. 398—399; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 268—269.

1 Costache Caragiali (1815—1877), artist dramatic cunoscut, director de teatru. V. Alecsandri povestise întîmplarea cu *Iorgu de la Sadagura* și în scrisoarea-autobiografică adresată lui Abdolonyme Ubicini în 1856. Cf. V. Alecsandri, *Scrisori, Însemnări*, Buc., 1964, p. 146—158, episodul la p. 149.

2 Constantin Aristia (1800—1880), scriitor, profesor, membru al „Societății filarmonice", om de teatru.

3 V. Alecsandri face o confuzie socotind că Costache Caragiali era tatăl scriitorului Ion Luca Caragiale.

CĂTRE ION GHICA

542

Mircești, 6/18 febr. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 226—227.

1 Marie Gh. Sturdza de la Miclăușani.

2 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

3 Aluzie la articolul scris de Grigore Ventura. Cf. aici p. 1018, n. 1.

4 Cf. aici p. 1018, n. 4.

5 George M. Ștephănescu.

6 Articolul *Partidele politice [Liberalii de altădată]*, cf. aici p. 1015, n. 1.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

543

Mircești, 10 fevruar 1881

Bibliografie: Rampa, nr. 25, 27 septembrie 1915, p. 2; *Convorbiri literare*, VI, mai 1924, p. 345—346.

1 Despre acest proiect, cf. aici p. 612, 633, 686.

2 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, II, Buc., 1966, p. 207, și B.A.R., Cabinetul de Muzică, III 3555 — textul muzical al lui Obedenaru pe versuri de V. Alecsandri.

CĂTRE ION GHICA

544

Mircești, 11/23 febr. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 228; original.

1 Scrisoarea care a produs impresii contradictorii cititorilor din Iași și București era *Partidele politice [Liberalii de altădată]*, cf. aici p. 1015, n. 1. Aceasta explică aluziile la reacțiile probabile ale grupului liberal al lui C. A. Rosetti, cum și faptul că a fost reprodusă în *Timpul*.

2 Cf. aici p. 1025, n. 4

CĂTRE V. I. SOCEC

545

Mircești, 12/24 febr. 1881

B.A.R., S 42 (2)/LVIII; original.

Pe verso, apostilă de primirea scrisorii și executarea facturii.

CĂTRE ION GHICA

546

Mircești, 12/24 febr. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 234; original.

1 Alexandru Cantacuzino, cneazul.

2 Cf. aici p. 1018, n. 4.

3 Probabil piesa lui G. Marian, *După despărțenie*. Cf. aici p.1 013, n. 2.

4 Cf. aici mai jos n. 2 și p. 997, n. 1. În strada Doamnei se afla sediul redacției și administrației ziarului *Românul*.

5 V. Alecsandri nu a dorit ca această localizare să se reprezinte sub numele său. Cf. aici p. 1018, n. 4.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

547

Mircești, 12/24 febr. 1881

B.A.R., ms. rom. 5741, f. 76—77; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 3—5; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 139—140; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 281—285.

1 Cf. aici p. 998, n. 1.

2 Ion C. Brătianu și C. A. Rosetti, liberali, cum și alți exilați de după Revoluția de la 1848, se complăceau în a se socoti niște martiri, invocînd suferințe închipuite pentru a face să le crească prestigiul politic. În scrisoarea, neterminată, *Pînea amară a exilului*, V. Alecsandri satirizează pretențiile zișilor eroi, arătînd că, departe de a fi fost o suferință, exilul a avut și partea sa de farmec și chiar unele avantaje.

CĂTRE ION GHICA

548

Mircești, duminică, [a. 23 februarie 1881]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 188; original.

1 Scrisoarea trebuie să fie scrisă înainte de 23 februarie, data la care era citat la Roman.

2 Alexandru Cantacuzino, cneazul, grav bolnav.

CĂTRE IOSIF VULCAN

549

Mircești, 24 febr. 1881

Biblioteca „Astra", Sibiu; original.

B.A.R., microfilm, XVII 6/6.

Bibliografie : Familia, XVII, nr. 20, 8/20 martie 1881, p. 117; *Ibidem*, XXXVI, nr. 34, 20 august/2 septembrie 1900, p. 399; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 269—270.

CĂTRE ION GHICA

550

Mircești, 25 febr. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 235—236; original.

1 C. A. Rosetti.

2 Cf. aici p. 1025, n. 2.

3 Probabil *Lăpușneanu-Vodă*, tragedia lui Samson Bodnărescu, pentru că *Lăpușneanu* al lui I. Roșca era cerut de Comitetul Teatrului Național la 28 decembrie 1880 pentru a fi pus în repetiție. Cf. Arh. Statului București, Fond Teatrul Național, dosar 564, f. 174.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

551

Mircești, 26 fevr. 1881

Bibliografie : Ilustrațiunea, IV, nr. 1, noiembrie 1915, p. 14; *Acțiunea*, IV, nr. 3730, 13 decembrie 1915, p. 2; *Convorbiri literare*, LVI, mai 1924, p. 346—347.

1 Cf. aici p. 633, 674, 1024, n. 2.

2 Cf. aici p. 612, 633.

CĂTRE V. A. URECHIA

552

Mircești, 28 fevr. 1881

B.A.R., S 49 (4)/LVII; original.

Bibliografie: Viața literară și artistică, III, nr. 14, aprilie 1908, p. 4.

1 W. Bonaparte Wyse adresase lui V. A. Urechia o scrisoare în limba română (cf. B.A.R., S 40/DCCLXI), din care reproducem pasaje pentru a ilustra măsura în care scriitorul irlandez își apropriase limba română: „Domnule și ilustru profesorule, Dou dile su numai trecute de la recipiessa de voastră plăcută epistolă și a trei cărților bine-dorite"... „Vă referu multe gratis de totu cordele meu și ve rigu a mulțumi așia pe vostru poetu mare D. V. Alecsandri"... „Eu me propunu à studia vostră limbă blanda neîntrecută..."

2 Cf. aici p. 689, 1028, n. 1. Același apel îl adresează și lui Ion Ghica la 1 martie 1881.

CĂTRE ION GHICA

553

Mircești, 1 martie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 238—239; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 45—47; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 195—196.

1 Cei trei numiți erau candidații pentru alegerile în locurile vacante de la Academia Română. Cf. aici, p. 695.

2 Personaj din *Sfredelul dracului*.

3 Cezar Bolliac încetase din viață la 26 februarie 1881.
4 Alexandru Cantacuzino, cneazul.
5 Cf. aici p. 687 și mai jos n. 1.

CĂTRE REDACȚIA ZIARULUI [?]

554

[martie 1881]

Bibliografie: Războiul, nr. 1380, 14 martie 1881, [p. 3].

1 Scrisoarea nu este adresată redacției *Războiului*, dar este publicată de acesta. Trebuie admis că scrisoarea este scrisă înainte de data de 14 martie, cînd este publicată, și cum presa folosea stilul nou, ea a putut fi scrisă la 1—2 martie. Îndelungata campanie dusă de V. Alecsandri (din 1875) pentru construirea acestei linii este motivată aici prin interesele generale economice, ele erau însă și interesele poetului pentru exploatarea lemnului din pădurea Borzești căci, între timp, vînduse moșia Pătrășcani, cu pădurile sale.

CĂTRE ION GHICA

555

Mircești, duminică [1 martie 1881]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 175; original.

1 Biletul nedatat credem că este din martie 1881, cînd trebuia să vină la București pentru premiera feeriei *Pepelea*, fixată duminică 15 martie. Cu această ocazie venea și Paulina pentru a-l vedea pe cneazul Alexandru Cantacuzino. V. Alecsandri îi anunțase lui Ghica la 1 martie (cf. aici p. 689) venirea lor pentru data de miercuri 4 martie, biletul schimbă data venirii

în joi 5 martie, iar în realitate pleacă la 6 martie, așa cum îi scrie lui Baligot de Beyne la 6/18 martie (cf. aici p. 693). Ca informație biletul este posterior scrisorii din 1 martie, chiar dacă au fost scrise ambele duminică 1 martie, una dimineața și celălalt seara.

CĂTRE ARTHUR BALIGOT DE BEYNE

556

Mircești, 6/18 martie 1881

B.A.R., S 45/LVII; original.

1 Mihail Kogălniceanu scrisese lui V. Alecsandri la 25 februarie/5 martie din Paris că în raportul deputatului Andrei Vizanti, publicat în *Monitorul*, din 21 februarie/5 martie, prin care se cerea votarea proiectului de lege pentru așezarea bustului lui C. Negri în Cameră, se strecuraseră două greșeli, una privind lovitura de stat de la 2 mai 1864, la care Negri nu ar fi participat, cînd în realitate el a fost la curent cu aceasta și a sprijinit-o, și, a doua, că Negri ar fi fost instigatorul, fondatorul și susținătorul cu bani al *Propășirii*, cînd de fapt acesta a fost Kogălniceanu. Deci acestea erau chestiunile pe care Vizanti urma să le retracteze, la sesizarea lui Baligot de Beyne. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 254.

2 Statuia la Galați s-a ridicat abia la centenarul nașterii lui C. Negri. Cf. aici p. 901—902, n. 1.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

557

București, 10 martie 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 205; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr, 11, 1 noiembrie 1895, p. 1002; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 121—122; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău. 1968, p. 375.

1 Cf. aici p. 997, n. 1 și p. 1025, n. 2.

CĂTRE IANCU ALECSANDRI

558

București, 14/26 martie 1881

B.A.R., ms. rom. 5741, f. 78; original.

Bibliografie: Perpessicius, *Ion Alecsandri*, în *Revista Fundațiilor*, X, nr. 2, 1 februarie 1943, Anexe, p. 417; Perpessicius, *Ion Alecsandri*, în *Jurnal de lector*, București, Casa școalelor, 1944, p. 353.

1 Cuvintele spuse de V. Alecsandri în Senat exprimau ideile din scrisoare; România s-a încoronat singură pentru a răsplăti sîngele vărsat în războiul de Independență.

CĂTRE GRIGORE VENTURA

559

București, 27 martie 1881

B.A.R., S 15 (6)/DCCCXXXVII; original.

Bibliografie: Ioan Massoff, *V. Alecsandri — Grigore Ventura*, în *Jurnalul literar*, Iași, I, nr. 51, 1939, p. 2 fragment, traducere, data greșită.

CĂTRE ION GHICA

560

Mircești, 12 aprilie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 240; original.

1 Alexandru Cantacuzino, cneazul, foarte bolnav, pleacă în Germania, la Wakerstein bei Jugolstadt, la cumnatul său, Wilhelm von Kotzebue.

561

Mircești, 15 aprilie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 241—242; original.

1 Cf. aici p. 698 și p. 1030, n. 1.

2 Probabil aluzie la V. A. Urechia, devenit ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, la 10 aprilie, în guvernul lui Dimitrie Brătianu, și care poate urma să semneze cu numele întregit V. Alexandrescu-Urechia.

3 Scrisoarea următoare apărută este *David Urquard*. Cf. *Convorbiri literare*, XV, nr. 5, 1 august 1881, p. 165—171.

562

Mircești, 24 aprilie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 244; original.

1 Coroana regală a fost făcută din oțelul unui tun capturat în războiul de Independență.

2 George M. Ștephănescu.

3 Nu va izbuti din pricina inundațiilor. Cf. aici p. 714.

563

Mircești, 26 aprilie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 345—346; original.

Bibliografie: N. Petrașcu, *De la cei ce nu mai sînt*, în *Literatură și artă română*, II, 1897, p. 351—353, traducere.

564

Mircești, 28 aprilie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 247—248.

1 „Bucentaur" se numea corabia care purta pe dogele Veneției cînd se logodea cu marea; nu știm care a fost înfățișarea carului alegoric al Teatrului

Național dar, după cum se înțelege, era decorat cu personaje din piesele de teatru jucate. Fastuoasa defilare a celor 43 de care alegorice a avut loc în ziua de 11 mai, de la Șosea pînă la tribuna din fața statuii lui Mihai Viteazul.

2 Cf. aici p. 1031, n. 3.

CĂTRE MARIE BOGDAN

565

Mircești, 28 aprilie 1881

Bibliografie: Marie G. Bogdan, *Aujourd'hui et autrefois, 1920—1923*, Buc., 1929, p. 154—155.

CĂTRE SIMION FLOREA MARIAN

566

Mircești, 28 aprilie 1881

Bibliografie: S. Fl. Marian, *O epistolă de la Alecsandri* în *Junimea literară*, II, nr. 10, octombrie 1905, p. 149—150.

1 Simion Florea Marian (1847—1907), scriitor, folclorist, profesor, membru al Academiei Române, de aici calitatea de „coleg" cu V. Alecsandri. A scris studiul, interesant, *Ornitologia poporană română*, Tom I—III, Cernăuți, 1883, V + 438 p. (I); 423 p. (II), premiat de Academia Română. Scrisoarea lui Alecsandri publicată de el, cu note, era răspuns la o scrisoare a sa prin care cerea poetului să-i comunice mai multe numiri și legende atingătoare de ornitologia populară.

2 Simion Florea Marian, care nu cunoaște acest nume, îl identifică cu „prigoarea".

3 Simion Florea Marian propune „pelicanul".

4 Deși poetul nu cunoaște legendele sau cîntecele acestor păsări, cu excepția cucului, Simion Florea Marian crede că dacă *Legenda rîndunicăi*

este o creație a poetului, *Legenda ciocîrliei* are însă multe elemente populare, întîlnite în *Ornitologia* sa, tom I, p. 356.

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

567

Mircești, 6/18 mai 1881

B.A.R., S 13 (1)/LVIII; original.

CĂTRE ION GHICA

568

Mircești, 7/19 mai 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 249—250; original.

CĂTRE LEON NEGRUZZI

569

Mircești, 8 mai 1881

B.A.R., S 34/LVIII; original.

Bibliografie : L. Negruzzi, *Serghei Pavlovici și alte nuvele*, cu o prefață de Titu Maiorescu, [Buc.], Editura librăriei Alcalay, f.a., după foaia de titlu se publică facsimilul scrisorii lui V. Alecsandri.

1 Leon Negruzzi (1840—1890), scriitor, frate cu Iacob Negruzzi. A ocupat diverse funcții, în vremea aceea era prefect de Iași, aceasta explicînd preocupările administrative la care se referă V. Alecsandri.

2 Publicată în *Convorbiri*, XV, nr. 2, 1 mai 1881, p. 45—56.

CĂTRE ION GHICA

570

Mircești, 14 mai 1881

B.A.R, ms. rom. 803, f. 251—252, original.

1 George M. Ștephănescu.
2 Cf. aici p. 1030, n. 1.

CĂTRE TITU MAIORESCU

571

Mircești, 14/26 mai 1881

B.A.R., S 59 (7)/LVII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 10—11.

1 *Poclonul lui Peneș* s-a publicat în *Convorbiri literare*, XV, nr. 3, 1 iunie 1881, p. 122—123.

CATRE ION GHICA

572

Mircești, 25 mai 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 253—254; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 108—110; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 197.

1 Cf. aici p. 1030, n. 1.

2 Piesa nu va fi scrisă niciodată, deşi îl anunţase pe Ion Ghica încă de la 15 iunie 1880 că a început-o. Cf. aici p. 998, n. 2.

3 Aristizza Romanescu pleca pentru a treia oară la Paris, pe cheltuiala sa, pentru a-şi continua lecţiile cu Délaunay. Cf. aici p. 724 şi Aristizza Romanescu, *30 de ani de teatru. Amintiri*, Bucureşti, E.S.P.L.A., 1960, p. 45.

4 Reprezentanţiile lui Matei Millo aveau loc la grădina Raşca.

573

Mircești, 29 mai 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 255—256; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 47—49.

1 Ştefan Sihleanu (1857—1923), profesor, doctor în ştiinţe naturale, profesor la Facultatea de Medicină, director general al teatrelor, a ocupat diverse posturi politice.

2 Cf. aici p. 819, n. 1.

3 Cf. supra n. 3.

4 V. Alecsandri nu precizează la care dintre cei doi Coquelin s-a gîndit, Constant Coquelin-ainé (1841—1909) sau Ernest Coquelin-cadet (1848—1909), ambii mari artişti de comedie, societari ai Comediei-Franceze.

5 Anicuţa Popescu (1854—1912), talentată artistă, căsătorită cu Grigore Manolescu. Ion Ghica ceruse lui Emil Ghica, însărcinat de afaceri al României la Paris, protecţia pentru actorii români aflaţi la Paris pentru a studia la Conservatorul de acolo. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc., 1969, p. 109.

6 Constantin Stăncescu (1837—1909), pictor, profesor şi director al Şcolii de bele-arte, membru în Comitetul teatral, director ad-interim al Teatrului Naţional, după plecarea lui Ion Ghica la Londra.

7 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, IX, Buc., 1982, p. 512, n. 2.

8 Ion Ghica ceruse reconfirmarea acestora ca membri în Comitetul teatral pe o perioadă de încă patru ani. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc., 1969, p. 108.

9 Prin Tratatul de la Berlin, din 1878, se prevedea elaborarea de către Comisia europeană a unui regulament de navigaţie şi poliţie fluvială pe

Dunăre, de la Porțile de Fier la Galați. România a fost atunci admisă în Comisia europeană. Încercările de a se stabili acel regulament nu au izbutit; pe drept cuvînt, România propunea o comisie compusă din delegații săi, ai Serbiei și Bulgariei, ca state riverane, dar Austria, deși nu era riverană decît pe o foarte mică parte din această porțiune a Dunării, avînd însă interese însemnate de navigație, a pretins participarea cu vot preponderent, ceea ce atingea suveranitatea noastră. Propunerea românească a fost respinsă. Proiectul lui Camille Barrère (care l-a nemulțumit atît pe V. Alecsandri) încerca să diminueze omnipotența Austriei, retrăgîndu-i votul preponderent și ridicînd numărul membrilor comisiei la cinci, pentru a se putea obține majoritatea. România refuză acest proiect. Conferința de la Londra din 1883 îmbunătățește puțin situația și proiectul este acceptat de celelalte state riverane în afară de România, ceea ce face ca de fapt el să rămînă literă moartă. Proiectul României a fost susținut de Ion Ghica, devenit definitiv ministru plenipotențiar la Londra. Cf. Aurel Ioan Vassiliu, *Condițiunea juridică a Comisiunii europene a Dunării*, București, „Carol Göbl", 1905, p. 13—19.

10 Probabil articolul era *David Urquhard*. Cf. aici p. 1037, n. 1.

CĂTRE PANTAZI GHICA

574

31 mai 1881

Arhiva George Breazu; original.

Bibliografie: Pagini din istoria muzicii românești. Ediție îngrijită și prefață de Vasile Tomescu, I, București, Editura Muzicală, 1966, p. 236, facsimil, în care nu se vede și data, urmat de traducerea incompletă, dar cu dată.

1 În legătură cu cazul lui Flechtenmacher mai este de semnalat o scrisoare a lui V. Alecsandri către V. A. Urechia, din iunie 1881. În anul 1955, cu ocazia întocmirii *Catalogului corespondenței lui Vasile Alecsandri*, am avut la dispoziție această scrisoare, aflată atunci în Dosarele Adunării deputaților; astăzi nu am mai putut regăsi această arhivă despre care Arhivele Statului nu mi-au putut da nici o relație, de aceea socotesc necesar să reproduc aici rezumatul scrisorii așa cum figurează în *Catalog*;

„[1881 iunie, V. Alecsandri] recomandă lui V. A. Urechia pe Al. Flechtenmacher, care a dovedit originea română a cîntecelor noastre populare, purificîndu-le de influențele barbare. Arată în ce măsură poezia sa a fost popularizată, grație muzicii lui Flechtenmacher, care l-a completat și care a ajutat la progresul Teatrului Național". Dosarele Adunării deputaților României, 122, Litera R. Sesiunea 1896—1897, p. 185—188. Obs. Pe coperta dosarului „Proiect de lege prin care se acordă d-lui A. F. încă lei 200 peste cei 300 ca recompensă națională în anul 1881, adică în total lei 500 pe lună. Scris. a fost folosită în expunerea de motive prezentată la Senat." Cf. Marta Anineanu, *Catalogul corespondenței lui Vasile Alecsandri*; Buc., Editura Academiei R.P.R., 1957, nr. CCXVI, p. 565.

CĂTRE ION GHICA

575

Mircești, 15 iunie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 257; original.

1 Ținînd seama de data la care scrie V. Alecsandri, credem că se referă la articolul *David Urquhard*, apărut în *Convorbiri literare*, XV, nr. 5, 1 august 1881, p. 165—171.

2 Se credea că Ion Ghica va fi trimis ambasador la Constantinopol, date fiind legăturile sale cu Poarta, ca prinț de Samos. El a fost însă trimis ambasador la Londra ca bun cunoscător al politicii britanice, al limbii și al problemii grave care se punea pentru țară, aceea a Dunării. Cf. aici. p. 1035—1036, n. 9.

3 Cf. aici p. 819 , n. 1.

4 Cf. aici p. 730, scrisoarea către V. A. Urechia.

CĂTRE DR. I. C. DRĂGESCU

576

Mircești, 15 iunie 1881

Bibliografie: Farul Constanța, II, nr. 55, 19 iulie 1881, p. 3. *Observatoriul*, IV, nr. 64, 8/24 august 1881, p. 260; *Gazeta Transilvaniei*, XLIV, nr. 91, 11/23 august 1881, p. 5.

CĂTRE V. A. URECHIA

577

Mircești, 22 iunie 1881.

Bibliografie : Viața literară și artistică, III, nr. 14, aprilie 1908, p. 4.

1 În V. A. Urechia, *Amintiri contimporane* (V), publicate în *Magazin istoric*, XIX, nr. 1(214), ianuarie 1985, p. 30, autorul povestește că i-a fost *comunicată* de poet nemulțumirea sa pentru adoptarea pronunției grecești după metoda germană. Probabil comunicarea i-a fost făcută într-o altă scrisoare decît aceasta în care nu se întîlnește pasajul citat de V. A. Urechia: „Auzi «îmi scria Alecsandri glumind»: Cai, oi, antropoi. Grecii au țîri, măsline, dar cai și oi mai puține!" Printre alte comentarii ni se pare interesant faptul că, tot aici, poetul îi evocă lui V. A. Urechia amintirile sale despre „Academia Mihăileană", unde și el a funcționat scurt timp ca profesor de chimie. Detaliu pe care nu l-am întîlnit semnalat în nici o biografie a lui V. Alecsandri. Acesta făcuse la Paris (1836) studii de chimie în vederea pregătirii pentru medicină, epocă din care se păstrează și caietul său de notițe la chimie. Cf. B.A.R., ms. fr. 126.

CĂTRE CATINCA NEGRI

578

Mircești, iunie 25, 1881

B.A.R., S 32/LVIII; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 115—117.

CĂTRE MIHAIL OBEDENARU

579

Mircești, 28 iuni 1881

Bibliografie : Acțiunea, XIV, nr. 3731, 15 decembrie 1915, p. 2; *Convorbiri literare*, LVI, mai 1924, p. 348—349.

1 Cf. aici și în celelalte scrisori către Mihail Obedenaru încercările de colaborare cu compozitorul italian Marchetti pentru realizarea unei opere după *Despot-Vodă*.

CĂTRE ION GHICA

580

Mircești, 29 iunie 1881

B.A.R., ms. 803, f. 258—259; original.

1 Liberalii sînt mult atacați pentru chestiuni de afaceri și îmbogățire nejustificată, între aceștia și Anastase Stolojan, ministrul Justiției.

581

Mircești, 3/15 iulie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 261—263; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 110—112; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 198—199.

1 Beatty Kingston, publicist și om de teatru englez, pe care V. Alecsandri îl cunoscuse în țară, unde venise chiar și la Mircești,însoțind pe Crawley, concesionarul englez al unei linii ferate din România, prin anii 1875—1876. În 1878 Kingston publicase traducerea în limba engleză a lui *Peneș Curcanul (Penesh the Turkey cock)*. La 2 noiembrie 1878 Kingston îi scria lui V. Alecsandri că i-a trimis revista *Graphic*, nr. 5, octombrie 1878, în care apăruse. Îi scrie de asemenea că poemul s-a bucurat de mult succes la Londra. Aceasta l-a îndemnat să încerce să traducă și *Maghiara*, *Crai-nou* și *Baba Cloanța*. Manuscrisul autograf al traducerii lui *Peneș* și traducerea în limba franceză și română a introducerii elogioase care îl însoțea i-au parvenit poetului abia în anul 1882, prin Ion Ghica.

Cf. Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 289—295; *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 250—252.

2 Credem că este o greşeală, nu Charles, ci William Bonaparte Wyse. Cf. aici. p. 1027, n. 1.

3 Ţinînd seamă de ordinea în care au apărut în *Convorbiri literare*, XV, cele trei scrisori, după 3 iulie, ar fi: *David Urquhard*, la 1 august, *Egalitate*, la 1 septembrie, şi *Libertate*, la 1 octombrie; numai dacă Ghica nu-i trimisese pe cea care avea să apară la 1 decembrie: *Drum de la Bucureşti la Iaşi în 1841...*, ceea ce ar explica pentru ce V. Alecsandri, cînd îl anunţă la 1 octombrie 1881 (cf. aici p. 775) că *Egalitate* s-a publicat, vorbeşte în continuare de *celelalte* care urmează să se publice.

4 Cf. aici p. 741.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

582

3 iuli 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 207; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1003; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 122; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chişinău, 1968, p. 375.

1 Cele trei scrisori trimise lui Negruzzi credem că sînt: *Egalitate*, *Libertate* şi *Drum din Bucureşti la Iaşi în 1841*.

2 Cf. aici p. 739.

CĂTRE V. DAMIAN, PREŞEDINTELE „ROMÂNIEI JUNE" DIN VIENA

583

Gara Mircești, 5 iulie 1881

B.A.R., S 75/LIX; ciornă.

Bibliografie: I. Grămadă, *Societatea academică socială literară „România Jună"*, Arad, 1912, p. 88 şi Anexe, p. 132; *Adevărul*, XLVI, nr. 14921, 26 august 1932, p. 2.

1 Data adevărată a nașterii poetului se cunoaște astăzi cu precizie, 1818, iunie 14, după mărturia de mitrică a vornicului V. Alecsandri (cf. aici p. 835, n. 2), deci în 1881 avea șaizeci și trei de ani!

CĂTRE ION GHICA

584

Mircești, 6/18 iulie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 264—265; original.

1 Prin numirea lui Ion Ghica la Londra ca ambasador, s-a pus problema direcției Teatrului Național; V. Alecsandri neacceptînd să primească și propunînd pe Petre Grădișteanu sau pe Titu Maiorescu, care la rîndul lor nu acceptă, se ajunge la interimatul lui C. Stăncescu și apoi la numirea lui C. Cornescu, prietenul lui Alex. Odobescu, autorul cunoscutului *Manual de vînătoare*. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc., 1969, p. 115—116.

585

Mircești, 6/18 iulie 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 263; original.

1 Cf. supra n.1 .

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

586

Mircești, 9/21 iuli 1881

B.A.R., S 19 (2)/LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 33.

1 Bonifaciu Florescu (1848—1899), fiul lui Nicolae Bălcescu și al Luxiței Florescu (cf. Cornelia Bodea și Paul Cernovodeanu, *Materiale noi pentru biografia lui Nicolae Bălcescu*, în *Studii, revistă de istorie*, 2, anul XV, 1962, p. 375—376). A fost profesor și publicist, director al gazetei *Portofoliul român*, apărut între martie 1881—iunie 1882. Profesor la „Sf. Sava" și la Facultatea de litere din București.

2 Ion Voinescu II. Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 543, n. 4.

3 Generalul Jacques Aupick, tatăl vitreg al lui Ch. Baudelaire, ministrul Franței la Constantinopol, pe lîngă care intervenise pentru a-i înlesni schimbul de corespondență cu Ion Ghica, aflat la Poartă.

4 Bonifaciu Florescu publică în *Portofoliul român*, I, nr. 1—6, martie-august 1881, p. 50—458; nr. 7, septembrie, p. 69—341, sub titlul *Acte istorice*, parte din arhiva rămasă de la Voinescu.

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

587

Mircești, 9/21 iulie 1881

B.A.R., S 13 (2)/LVIII; original.

Bibliografie: Junimea literară, II, nr. 10, octombrie 1905, p. 152.

CĂTRE GRIGORIU SILAȘI

588

Mircești, 12/24 iulie 1881

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 110; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 130; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 454—455.

1 Cf. aici p. 1010, n. 2.

CĂTRE V. DAMIAN, PREȘEDINTELE „ROMÂNIEI JUNE" DIN VIENA

589

Mircești, 12/24 iulie 1881

B.A.R., S 75/LIX; ciornă.

Bibliografie: *Gazeta Transilvaniei*, XLIV, nr. 91, 11/23 august 1881, p. 3; *Convorbiri literare*, XLI, nr. 10, octombrie 1907, p. 957—958; I. Grămadă, *Societatea academică socială literară „Rmânia Jună"*, Arad, 1912, Anexe, p. 132—133; *Adevărul*, XLVI, nr. 14921, 26 august 1932, p. 2.

Ciorna păstrată la B.A.R. diferă de forma în care a fost publicată scrisoarea; din compararea lor se vede încercarea poetului de a-și îmbunătăți forma de exprimare.

CĂTRE V. A. URECHIA

590

[p. 12/24 iulie 1881]

Bibliografie: *Viața literară și artistică*, III, nr. 14, 1908, p. 4.

1 Credem că scrisoarea este scrisă în jurul acestei date, pentru că în scrisoarea adresată la 12/24 iulie lui Grigoriu Silași (cf. aici p. 746—747) pomenește de prezența la Mircești a lui G. Sion și apropiata sa plecare, de care, după cum se vede, profită și pentru a trimite lui V. A. Urechia această scrisoare.

2 Cf. aici p. 1041, n. 1.

CĂTRE EUFROSINA POPESCU

591

Mircești, 14 iulie 1881

Bibliografie: Th. M. Stoenescu, *Teatrul Național și Eufrosina Popescu*, în *Revista literară*, XX, nr. 35, 20 decembrie 1899, p. 548.

1 Eufrosina Popescu (1821—1900), actriță, a urmat cursurile Conservatorului Filarmonic din București, a făcut turnee în străinătate ca interpretă de muzică, sub numele de Marcolini, a revenit la Teatrul Național din București, unde a devenit mai tîrziu societară.

2 Cf. aici p. 1041, n. 1.

CĂTRE EDUARD HÜBSCH

592

Mircești, [a. 22 iulie] 1881

B.A.R., S 25/LVIII; original.

Bibliografie: Cele trei Crișuri, XIX, nr. 7—8, iulie-august 1938, p. 138, facsimil, text francez și traducere; *Ibidem*, XXI, nr. 1—2, ianuarie-februarie 1940, p. 6; *Ibidem*, XXII, nr. 5—6, mai-iunie 1941, p. 84, reprodus numai facsimilul.

1 Scrisoarea este scrisă cu siguranță înainte de 22 iulie 1881 (cf. aici p. 752—753), cînd mulțumește lui Pietro Mezzetti pentru imnul compus de acesta pe aceleași cuvinte scrise de poet pentru imnul lui Hübsch. V. Alecsandri se întorsese de la București după reprezentația feeriei *Sînziana și Pepelea*, de la 29 martie; la 12 aprilie era la Mircești și, după succesiunea scrisorilor, pînă la 22 iulie nu credem să mai fi venit în București. La 24 aprilie începe schimbul de corespondență cu Ion Ghica (cf. aici p. 701) despre compunerea unor versuri pentru imnul încoronării, a cărui muzică trebuia să o scrie G. Ștephănescu. Nu se știe dacă proiectul a fost realizat. Imnul lui Hübsch, pe versurile lui V. Alecsandri, a cunoscut numeroase ediții, dar toate nedatate. Este adevărat că, așa după cum scrisese V. Alecsandri lui Pietro Mezzetti, Hübsch compusese acest imn pe vremea lui Cuza, dar el devine abia acum oficial, cînd România ajunge regat. Cf. și Mihail Gr. Poslușnicul, *Istoria muzicii la români. De la renaștere pînă-n epoca de consolidare a culturii artistice...*, cu o prefață de domnul Nicolae Iorga, București, Cartea românească, 1928, p. 565—569.

2 Eduard Hübsch (1825—1894), compozitor, șef de orchestră. Studiază la Praga, cîntă la Hamburg și Viena în 1859 vine la Iași, unde rămîne ca locotenent în muzica militară, devine șef de muzică, inspector general și organizatorul muzicii militare din România. În 1880 era șeful orchestrei Teatrului Național.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

593

Mircești, 22 iulie 1881

Bibliografie: George Franga, *150 de ani de la naștere. Vasile Alecsandri către Aristizza Romanescu, Nicolae Luchian și Pietro Mezzetti,* în *Manuscriptum*, II, nr. 3(4), 1971, p. 157—158, original și traducere.

1 După cum reiese chiar din textul scrisorii, Pietro Mezzetti compusese un imn pe aceleași versuri scrise de V. Alecsandri pentru imnul lui Eduard Hübsch și nu așa cum bănuiește George Franga că ar fi vorba de poezia *Cîntec de fericire.* Cf. George Franga, *loc. cit.*

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

594

Mircești, 24 iulie 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 209; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1003; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 122—123; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 376.

1 Cf. aici p. 739
2 Cf. aici p. 1041, n. 1.

CĂTRE TITU MAIORESCU

595

Mircești, 12 august 1881

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 3; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 6, iunie 1905, p. 508; *Epoca*, XI, nr. 173, 23 iunie 1905, p. 1.

1 Cf. aici p. 1041, n. 1.

2 Eugeniu Stătescu, ministrul de Externe, crease în ministerul său un birou al presei la care este numit Grigore Ventura.

CĂTRE ION GHICA

596

Mircești, 16/28 august 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 276—268; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 112—114.

1 Ion Ghica fusese numit ambasador la Londra.

2 Cf. aici p. 754, scrisoarea către Titu Maiorescu.

3 Vasile Conta (1845—1882), filozoful.

4 S-a publicat *David Urquhard*. Cf. aici p. 1037, n. 1.

CĂTRE V. A. URECHIA

597

Mircești, 17 august 1881

B.A.R., S 49 (5)/LVIII; original.

Bibliografie: Viața literară și artistică, III, nr. 14, aprilie 1908, p. 4.

1 Cf. aici p. 434 — 435.

2 Cf. aici p. 1041, n. 1.

CĂTRE LUCIE DUCA

598

Mircești, 21 august 1881

B.A.R., S 17 (9)/LVIII; original.

CĂTRE TITU MAIORESCU

599

Mircești, 21 august 1881

B.A.R., ms. rom. 3351, f. 5; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXXIX, nr. 6, iunie 1905, p. 509; *Epoca*, XI, nr. 173, 23 iunie 1905, p. 1; *Vremea*, XII, nr. 582, 5 decembrie 1940, p. 5, socotită inedită.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

600

Mircești, 24 august 1881

B.A.R., S 54(20)/LVII; original.

CĂTRE ION GHICA

601

Mircești, 8 sept. 1881

B.A.R., ms. rom., 803, f. 269—272; original.

Bibliografie: I. Ghica, *Scrisori*, IV, Buc., p. 17, fragment, traducere; E. Carcalechi, *Alecsandri și Ion Ghica*, în *Arhiva*, Iași, XVI, nr. 9, septembrie 1905, p. 386.

1 Cf. aici p. 982, n. 1.
2 Cf. aici p. 1035—1036, n. 9.

CĂTRE PIETRO MEZZETTI

602

Mircești, 16 sept. 1881

Bibliografie : George Franga: *150 de ani de la naștere. Vasile Alecsandri către Aristizza Romanescu, Nicolae Luchian și Pietro Mezzetti,* în *Manuscriptum,* II, nr. 3(4), 1971, p. 159, original și traducere.

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

603

Mircești, 16 sept. 1881

B.A.R., S 19 (3)/LVIII; original.

Bibliografie : V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări,* Buc., 1964, p. 34—35; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori,* Chișinău, 1968, p. 474—475.

1 *Cînticul lui Bonaparte,* scris de Alecsandri în versuri populare, fusese tradus în limba franceză, în proză, de Ion Voinescu II. Prin intermediul bibliotecarului împărătesei Eugenia, „cînticul" este cunoscut la curtea Franței, unde produce impresie. *Marșul lui Napoleon* s-a păstrat într-o transcriere a lui Matei Millo (cf. B.A.R., ms. rom. 3504, f. 13—14), reprodusă de G. Pienescu în V. Alecsandri, *Chirița la Iași sau două fete și-o neneacă.* Teatru (comedii), Buc., Editura Minerva, 1973, p. 428—430. Cf. aici p. 896, n. 2, scrisoarea de răspuns a lui Constantin Essarcu către V. Alecsandri, în care îi trimite o traducere franceză a acestui cîntec. Speranțele pe care moldovenii le legaseră de persoana lui Napoleon îndreptățesc intrarea sa în imaginația poporului. Cf. Emil Vîrtosu: *Napoleon Bonaparte și dorințele moldovenilor la 1807,* în *Studii, revistă de istorie,* 18, nr. 2, 1965, p. 403—420.

2 Cf. aici p. 325—326..

3 Articolul *N. Bălcescu. Suvenire.* Articolul I din *Revista română,* II, iulie 1862, p. 305—313, nu a fost terminat și nici reprodus în *Portofoliul.* Cf. V. Alecsandri, *Opere,* IV, Buc., 1974, p. 819—820, note.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

604

Mircești, 17 sept. 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 211; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1003—1004; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 123; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 376.

1 Cf. aici p. 753—764.

605

Mircești, [între 18—20 septembrie 1881]

B.A.R., ms. rom. 808, f. 213; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1004; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 123, fără dată; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 376—377, fără dată.

1 Data stabilită în articolul *Despre corespondența lui Vasile Alecsandri*, în *Revista de istorie și teorie literară*, tom 26, 1, 1977, p. 127.
2 *Sfredelul dracului.*
3 Cf. aici p. 649, 651, 771.

CĂTRE V. I. SOCEC

606

Mircești, 20 sept. 1881

B.A.R., S 42 (3)/LVIII; original. Pe verso, apostilă de primirea scrisorii și expedierea facturii.

1 Cf. aici p. 730, și scrisoarea către V. A. Urechia din 22 iunie 1881.

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

607

Mircești, 24 sept. 1881

B.A.R., S 39 (2)/LVIII; original.

Bibliografie: Literatură și artă română, V, nr. 11—12, 1900—1901; p. 718; P. Păltînea, *Scrisori inedite ale lui Vasile Alecsandri*, în *Viața nouă*, IX, nr. 9, 1 noiembrie 1913, p. 304—305.

1 Cf. o descriere completă a cupei, cu inscripții și simboluri, în Maria Platon, *Vasile Alecsandri, poeții felibri și „Cîntecul gintei latine"*, Iași, 1980, p. 101, n. 27. Cea de a doua inscripție este dedicația lui Albert de Quintana y Combis, donatorul cupei.

2 Cf. V. Alecsandri, *Opere*, VIII, Buc., 1981, p. 553, n. 1.

3 Cf. aici p. 902, n. 1.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

608

Mircești, 26 sept. 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 214—215; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1004—1005; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 123—125, data greșită; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 377—378, data greșită; Vasile Alecsandri, *Cele mai frumoase scrisori*, Buc., 1972, p. 285—287.

1 Publicate în *Convorbiri literare*, XV, nr. 6, 1 septembrie 1881, p. 209—217 și nr. 7, 1 octombrie 1881, p. 254—265.

2 Cf. aici p. 768.

3 Cf. aici p. 767.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

609

Mircești, 26 sept. 1881

B.A.R., ms. rom. 824, f. 12; original.

CĂTRE ION GHICA

610

Mircești, 1 oct. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 271—272; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 114—117.

1 *Egalitate* a apărut în *Convorbiri literare*, XV, nr. 6, 1 septembrie 1881, p. 209—217.

CĂTRE PAULINA ALECSANDRI

611

București, marți, [a. 6 octombrie 1881]

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 15; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, 1904, p. 265, dată greșită.

1 Credem că biletul este scris la începutul lunii octombrie 1881 pentru că la 6 octombrie îi scria Paulinei din București. La această dată erau născute cele două fetițe ale Mariei, care era stabilită la Iași, iar N. Callimachi-Catargi, care pleca atunci la Tupilați, trebuie să se fi reîntors cu familia sa la 9 octombrie. Cf. aici p. 779.

BIBLIOTECA — CENTRALĂ — UNIVERSITARĂ CLUJ-NAPOCA

612

București, 6 oct. 1881

B.A.R., S 19 (89)/LVII; original.

1 Pentru interesele lui V. Alecsandri la Galați cf. Paul Păltînea *Știri inedite despre legăturile lui Vasile Alecsandri cu orașul Galați*, în *Studia et acta musei „Nicolae Bălcescu"*, V, VI, 1979, p. 167—168.
2 Bancherul Schwab din Galați mediase vînzarea Pătrășcanilor.

613

București, 8 oct. 1881

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 45; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 273.

1 Cf. supra n. 1.
2 Proiectul de a merge la Zante, în insula cu același nume din Marea Ionică, nu era chiar nefondat, ca dovadă că există o scrisoare din partea unei doamne, a cărei semnătură nu am putut-o descifra, în care aceasta îi dă poetului explicații asupra vieții de acolo.

614

București, 9 oct. 1881

B.A.R., S 19 (90)/LVII; original.

1 Familia lui Nicolae Callimachi-Catargi.
2 Cf. supra n. 1.

615

București, 10 oct. 1881

B.A.R., ms. rom. 2300, f. 47; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 273.

1 Cf. aici p. 1052, n. 1.
2 Cf. aici p. 1052, n. 2.

616

București, gioi, [între 11 și 16 octombrie 1881]

B.A.R., S 19 (91)/LVII; original.

1 După conținut scrisoarea este scrisă după 10 octombrie, dar înainte de 16 cînd se întorsese la Mircești, după cum îi scrie lui Iacob Negruzzi, la 17 octombrie.
2 Alexandru Sturdza.

617

București, sîmbătă, [a. 16 octombrie 1881]

B.A.R., S 19 (92)/LVII; original.

1. Cf. supra n. 1.
2 Cf. aici p. 780.
3 În urma plecării lui Ion Ghica la Londra, V. Alecsandri și Titu Maiorescu și-au dat demisia din Comitetul teatral.
4 Cf. aici p. 1052, n. 2.
5 Prințesa Alina Știrbei, soția generalului Ion Em. Florescu.
6 Cf. aici p. 779—780.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

618

Mircești, 17 octombrie 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 217; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie, 1895, p. 1006; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 125; Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 379—380.

1 Numere din *Convorbiri* în care apăruseră, respectiv, scrisorile: *David Urquhard*, *Egalitate* și *Libertate*.

CĂTRE GEORGE STERIADI

619

Mircești, 19 octombrie 1881

Bibliografie: Gazette de Roumanie, I, nr. 28, 24 octombrie/5 noiembrie 1881, p. 1.

1 „Mica piesă" era *Les trois bonnets de la comtesse*. Cf. aici p. 892, n. 2.

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

620

Mircești, 19 oct. 1881

B.A.R., S 39 (3)/LVIII; original.

Bibliografie: Literatură și artă română, V, nr. 11—12, 1900—1901, p. 719; P. Păltînea, *Scrisori inedite ale lui Vasile Alecsandri*, în *Viața nouă*, IX, nr. 9, 1 noiembrie 1913, p. 305—306.

CĂTRE ORESTE DLUJANSCHI

621

20 octombrie 1881

Bibliografie: Junimea literară, II, nr. 10, octombrie 1905, p. 152. Fragment inclus în notele scrisorii lui Vasile Alecsandri către O. Dlujanschi din 9/21 iulie 1881, publicată tot acolo.

CĂTRE ION GHICA

622

Mircești, 29 oct. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 237; original.

1 Cf. aici p. 819, n. 1.

2 Nu la 1 noiembrie, ci la 1 decembrie a apărut ultima scrisoare a lui Ion Ghica, în *Convorbiri literare* din anul 1881. Cf. aici p. 1058, n. 2.

CĂTRE BONIFACIU FLORESCU

623

Mircești, 30 oct. 1881

B.A.R., S 19 (4)/LVIII; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Scrisori. Însemnări*, Buc., 1964, p. 35.

1 Auguste Fourès (1848—1891), ziarist și poet din Languedoc.

2 Lauraguais, dialect al ținutului cu același nume din Languedoc, a cărui capitală este Castelnaudary.

3 Poezia *A la Roumania*, Castèl-nóu-d'arri de Lauragues, Auguste Fourès, mai de 1880, s-a publicat în *Portofoliul român*, I, octombrie și noiembrie, no. 8, p. 73—76, împreună cu traducerile în limba română și în limba franceză.

CĂTRE ION GHICA

624

Mircești, sîmbătă, [p. 29 octombrie 1881]

B.A.R., ms. rom. 807, f. 145; original.

1 Cf. aici p. 1052, n. 2.

2 Nicolae Callimachi-Catargi, ambasador la Paris.

3 Alexandru Odobescu a rămas secretar al Legației de la Paris pînă la venirea, în primăvara lui 1885, a lui Vasile Alecsandri, ca ambasador.

CĂTRE LASCĂR ROSETTI

625

Mircești, 9 noiem. 1881

B.A.R., S 39 (4)/LVIII; original.

1 Cf. aici p. 787.

CĂTRE IACOB NEGRUZZI

626

Mircești, 11 nov. 1881

B.A.R., ms. rom. 808, f. 218; original.

Bibliografie: Convorbiri literare, XXIX, nr. 11, 1 noiembrie 1895, p. 1002—1003, data greșită; V. Alecsandri, *Scrisori*, Buc., 1904, p. 122, data greșită.

CĂTRE NICOLAE PISOSKI

627

Mircești, 1 dec. 1881

B.A.R., S 54 (21)/LVII; original.

CĂTRE ALEXANDRU PAPADOPOL-CALIMAH

628

Mircești, 2 dec. 1881

B.A.R., ms. rom. 824, f. 12; original.

[CĂTRE WILLIAM BONAPARTE WYSE]

629

București, 7 dec. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 274; original.

1 Bănuim că acel „domn și confrate" căruia îi recomandă pe Ion Ghica este scriitorul irlandez William Bonaparte Wyse (cf. aici p. 1020, n 1), care la

această dată publicase o „odă" adresată României, dedicată lui V. Alecsandri. Cum Ion Ghica mergea ca ambasador la Londra, este de admis că poetul încerca să-l pună în legătură cu un scriitor, prieten, aflat acolo. Cf. aici p. 738 scrisoarea lui V. Alecsandri prin care îi propune să vadă la Londra pe B. Kingston și Bonaparte Wyse.

CĂTRE IOSIF VULCAN

630

Mircești, 8/20 dec. 1881

Biblioteca „Astra", Sibiu; original.

B.A.R., microfilm XVII 6/7.

Bibliografie: Familia, XXXVI, nr. 34, 20 august/2 septembrie 1900, p. 399; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, 1944, p. 271.

CĂTRE ION GHICA

631

Mircești, 10/22 dec. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 275—276; original.

Bibliografie: V. Alecsandri, *Corespondență*, Buc., 1960, p. 117; H. Corbu reproduce traducerea în Vasile Alecsandri, *Publicistică. Scrisori*, Chișinău, 1968, p. 199—200.

1 Nicolae Callimachi-Catargi, fost ministru plenipotențiar la Paris și Londra, acuzat de a fi dezvăluit secrete politice în broșura publicată de el pentru a-și justifica activitatea, *La question du Danube*, Paris, 1881.

2 Cf. aici p. 795, 800.

632

Iași, 26 dec. [s.n.] 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 281—282.

1 Cf. aici p. 793, 800.

2 Prevestirile lui V. Alecsandri nu se vor îndeplini, la direcția Teatrului Național va veni Grigore Cantacuzino, care va redresa pentru cîțiva ani scena românească.

3 Probabil Marie Cantacuzène.

633

Mircești, 17/29 dec. 1881

B.A.R., ms. rom. 803, f. 279—280; original.

1 Cf. aici p. 1057, n. 1.

2 În *Convorbiri literare*, XV, nr. 9, 1 decembrie 1881, p. 339—344, apăruse scrisoarea *Drum din București la Iași în 1841* [*O călătorie de la București la Iași înainte de 1848*].

3 Cf. aici p. 793, 795.

CĂTRE REGINA ELISABETA

634

Mircești, 19 dec. 81

B.A.R., S 18/LVIII; original.

LISTĂ DE SCRISORI DE LA V. ALECSANDRI, DIN PERIOADA 1871—1881, CUNOSCUTE NUMAI DIN DIVERSE SEMNALĂRI*

a. [1871 februarie 7, Florența] **	către domnitorul Alex. Ioan Cuza, citată în scrisoarea acestuia către poet. *Cf. Scrisori către Vasile Alecsandri*; Buc., 1978, p. 166 (167) ***.
a. [1871 februarie 7, Florența]	către A. Baligot de Beyne citată în scrisoarea domnitorului Alex. Ioan Cuza către poet. *Ibidem*
1871 iunie 15	către V. I. Socec, citată în scrisoarea lui V. I. Socec către poet, din 1871 iulie 5/17, Buc. *Ibidem*, p. 402.
a. [1871 august 24, Mircești]	către [Sofia] Catargi, citată în scrisoarea poetului către Marie Bogdan. Cf. aici p. 24(26).
a. [1871 septembrie 28, Mircești]	către August Treboniu Laurian, citată în scrisoarea poetului către Scarlat Fălcoianu. (Cf. aici p. 22 și scrisoarea poetului către Laurian, din 1871 iulie 17, s-ar putea să fie vorba de aceeași scrisoare.) *Ibidem*, p. 26(29).
a. [1872 februarie 12, Mircești]	către Marie Bogdan, citată în scrisoarea poetului către aceasta. (S-ar putea să fie vorba despre scrisoarea din 10 ianuarie 1872, cf. aici p. 45(47).) *Ibidem*, p. 50(51).

* Cf. V. Alecsandri, Opere, VIII, Buc., 1981, Nota asupra ediției.

** Pentru datare s-a folosit, în lipsa datei originale a scrisorii, data locului unde a fost semnalată (scrisoare, presă etc.), cu mențiunea *ante* și paranteze drepte.

*** Cifra din paranteze indică pagina din traducerea scrisorilor.

a. [1872 aprilie 1]	către Gradovici, citată în scrisoarea poetului către Iacob Negruzzi. *Ibidem*, p. 54—55.
a. [1872 iulie 20, Paris]	către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. *Ibidem*, p. 63—64.
a. [[1872 decembrie 6—13], București]	către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. *Ibidem*, p. 76—77.
a. [[1872 decembrie 27], București]	către Hriste Ovanes, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 84—85.
a. [1873 mai 21, Heidelberg]	către Elena Cuza, citată în scrisoarea acesteia către poet. *Cf. Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 173.
a. [[1873 decembrie], Mircești]	către Teodor Aslan, probabil scrisoare, citată în scrisoarea poetului către Iacob Negruzzi. Cf. aici p. 106—107.
a. [1874 februarie, Iași]	către casierul Pleșescu de la Roman, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 123.
a. [1874, februarie 18 sau 25, Mircești]	către Teodor Aslan, citată în scrisoarea poetului către Georges Duca. *Ibidem*, p. 124—126.
a. [1874 martie 30, Mircești]	către *Mme* Barral, citată în scrisoarea poetului către Marie Bogdan. *Ibidem*, p. 133 (134).
1874 octombrie 4, Mircești	către Marie Bogdan, citată în scrisoarea poetului către aceasta, din 5 octombrie 1874. *Ibidem*, p. 157 (159).
a. [1874 [sfîrșitul anului], Mircești]	către Matei Millo, citată în scrisoarea poetului către acesta. *Ibidem*, p. 170—171.
a. [1874 decembrie 24, Mircești]	către M*me* Barral, citată în scrisoarea poetului către Marie Bogdan. *Ibidem*, p. 175—177.
a. [1875 martie a. 8, București]	către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. Telegramă. *Ibidem*, p. 186.
a. [1875 a. martie [8], București]	către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. Telegramă. *Ibidem*, p. 186—187.
1875 aprilie 20, Mircești	către Vasile Pogor, citată în scrisoarea poetului către Iacob Negruzzi. *Ibidem*, p. 200—202.

1875 [iunie], București	către generalul Ion Duca, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. Telegramă. *Ibidem*, p. 218—219.
a. [1875 iunie 24, București]	către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. Telegramă. *Ibidem*, p. 219—220.
a. [1875 august 29, Mircești]	către Iancu Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către Philadelphe Cuénim. *Ibidem*, p. 226—227.
a. [1875 noiembrie 3, Mircești]	către Noémi Alecsandri, citată în scrisoarea către Marie Bogdan. *Ibidem*, p. 246—248.
a. [1875 decembrie 7, București]	către Paulina Alecsandri, citată în scrisoarea poetului către aceasta. Telegramă. *Ibidem*, p. 253—254.
a. [[1875 decembrie p. 7], București	către dl. Baur, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 254—255.
a. [1876 ianuarie 15, Mircești]	către Lascăr Catargi, citată în scrisoarea poetului către Costache Negri. *Ibidem*, p. 265—266.
a. [1876 februarie 4, Mircești]	către Iacob Negruzzi, citată în scrisoarea poetului către acesta. *Ibidem*, p. 271—272.
a. [1876 octombrie 30, Le Vésinet]	către A. Baligot de Beyne, citată în scrisoarea acestuia către V. Alecsandri. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc. 1978, p. 86 (87).
a. [1876 noiembrie 16, Le Vésinet]	către A. Baligot de Beyne, citată în scrisoarea acestuia către poet. *Ibidem*, p. 89 (90).
p. [1877 octombrie 9]	către Frédéric Damé. Cf. Ioan Massoff, *Teatrul românesc*, III, Buc. 1969, p. 31.
[1877 a. noiembrie]	către lt. colonel Pereț, citată în scrisoarea acestuia către poet, din 10 decembrie 1877. Cf. *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Buc., 1978, p. 378.
1877 noiembrie 16, Mircești	către lt. colonel Pereț, citată în scrisoarea acestuia către poet, din 10 decembrie 1877. *Ibidem.*
a. [1877 decembrie 12, Mircești]	către Iacob Negruzzi, citată în scrisoarea poetului către acesta. Cf. aici p. 368.
1878 martie 29, Mircești	către Iacob Negruzzi. Cf. B.A.R. ms. rom. 808, f 161-162.

1878 iunie 10, Mircești]	către Nicu Negri, citată în scrisoarea poetului către Nicolae Pisoski. Cf. aici p. 423.
1878 iulie 7, Mircești	către Iancu Alecsandri. Cf. B.A.R., S 18(21)/LVII.
a. [1878 decembrie 25, Mircești]	către Albert de Quintana y Combis, citată în scrisoarea poetului către acesta. Cf. aici p. 466—468.
a. [1879 ianuarie 4, Mircești]	către Mihail Obedenaru. *Ibidem*, p. 470.
a. [1879 septembrie 21]	către Hans, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 499—500.
a. [1879 octombrie, București]	către G. Rășcanu, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 504—505.
a. [1879 octombrie 16]	către președintele Tribunalului Roman, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*, p. 506.
a. [1879 octombrie]	către președintele Tribunalului Bacău, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri. *Ibidem*
a. [1880 ianuarie 1]	către Grigore Ventura, citată în scrisoarea poetului către acesta. *Ibidem*, p. 539—540.
a. [1880 ianuarie 12]	către Dimitrie Ghica, citată în scrisoarea poetului către Ion Ghica. *Ibidem*, p. 544—546.
a. [1880 februarie 5, Mircești]	către Alex. Cihac, citată în scrisoarea poetului către Iacob Negruzzi. Cf. aici p. 552—553.
1880 octombrie [21], Iași	către Ion Ghica. Cf. B.A.R., ms. rom. 803, f. 199—200.
a. [1881 ianuarie 3, Mircești]	răspunsuri de mulțumire la numeroasele scrisori de felicitare primite, citate în scrisoarea poetului către Ion Ghica. Cf. aici p. 648(649).
a. [1881 ianuarie 7, Mircești]	două scrisori către A. Gatineau, citate în scrisoarea poetului către Ion Ghica. *Ibidem*, p. 651(652).
a. [1881 ianuarie 28, Mircești]	trei scrisori către A. Gatineau, citate în scrisoarea poetului către Ion Ghica. *Ibidem*, p. 668.

a. [1881 mai 14, Mircești] către Ion Ghica, citată în scrisoarea poetului către Ion Ghica. Telegramă, poate din 7 sau 8 mai.
Ibidem, p. 717(718).

a. [1881 august 12, Mircești] către V. A. Urechia, citată în scrisoarea poetului către Titu Maiorescu.
Ibidem, p. 754.

a. [1881 a. octombrie 16, București] către Sulzer, citată în scrisoarea poetului către Paulina Alecsandri.
Ibidem, p. 781.

INDICI

INDICE DE OPERE ALE LUI V. ALECSANDRI AMINTITE ÎN SCRISORI ŞI NOTE

Albumul unui bibliofil, 237, 244, 249, 281, 285, 586, 881
Alexandru Makedon, 549, 554, 986
Ana Doamna, 831
Arghir, 892

Baba Cloanţa, 1039
Balcanul şi Carpatul, 388—389, 394
N. Bălcescu. Suvenire, 1048
Becri-Mustafa, 142, 159, 161, 162, 166, 201, 208, 211, 261, 262, 271, 275, 281, 592, 856, 871
Boieri şi ciocoi, 94, 105, 106, 111, 116, 117, 126, 135, 138, 140(141), 150, 152, 153(155), 160, 279, 836, 839, 840, 843—846, 848—850, 854, 855, 857, 891
Les trois bonnets de la comtesse, 832, 975, 1054
Lous tres bonnets de la coumtesse, traducere în provensală de A. Roux, vezi supra.
Bradul, 166, 859
Briar bivolarul, vezi *Ghioaga lui Briar*.
Buchetiera de la Florenţa, 398

Calea robilor, 153
Cansoun à la raso latino, vezi *Cînticul gintei latine*.
Cantico della gente latina del poeta V. Alecsandri, text muzical de Pietro Mezzetti, vezi *Cînticul gintei latine*.
Cantico della razza latina, traducere de Fernando Biondi, vezi *Cînticul gintei latine*.
Cantico della stirpe latina, text muzical de Filippo Marchetti, versuri de V. Alecsandri, vezi *Cînticul gintei latine*.
Căderea Rinului, 105
Căpitanul Romano, 376, 920
Cele mai frumoase scrisori, 1040
Le Chant de Bonaparte, traducere de Emile de Champ, vezi *Cînticul lui Bonaparte*.
Le Chant de la race latine, vezi *Cînticul gintei latine*,
Chiriţa în balon, vezi *Cucoana Chiriţa în balon*.
Chiriţa la Iaşi, 1048
Ciocîrlia, vezi *Legenda ciocîrliei*.
Ciocoii, vezi *Boieri şi ciocoi*.
Ciocoii paraponisiţi, 840
Cîntic de fericire, 1045
Cînticul gintei latine, 402—404, 410, 419, 421, 427, 432, 434 (435), 438, 445, 448, 468 (469),

513 (514), 687, 769, 932, 939, 942, 943, 959, 972
Cînticul Jianului, 886
Cînticul lui Bonaparte, 766, 896, 1048
Cîntice de stea și Povestea vorbei, de Anton Pann, 48, 49
Concina, 532 (533), 656 (658), 668 (669), 843, 1022
Corespondență, 837
Crai-nou, 1030
Critica piesei „Boieri și ciocoi", 840
Cucoana Chirița în balon, 162, 171 (172), 209
Cuvinte vechi franceze, 881

Dan, căpitan de plai, 162, 163, 166, 170, 856—858, 913
Despot-Vodă, 451, 454 (455), 463 (464), 465, 479, 500, 506, 516—525, 544 (545), 550 (551), 552, 561, 571 (572), 586—587, 608 (609), 612, 621, 633, 638 (639), 666, 686, 734, 958, 961, 969, 971, 974, 976, 983, 992, 994, 1021, 1039
Deșteptarea României, 382
Dezrobirea țiganilor, 590, 597 (598), 611, 617, 722 (723), 1004
Dictionnaire d'étymologie daco-romane, de A. Cihac, 228
Dimitrie Ralet, 894
Doine, 451
Doine și lăcrimioare, 104, 201, 229, 451
Dorul de brazi, 235 (236)
Dridri, 45, 113
Dumbrava Roșie, 52, 54, 56, 57, 80, 82, 84, 371, 824, 831, 848, 913

Les Envieux, vezi *Invidioșii*
Epistola generalului Florescu, 388, 390, 925
Eroii de la Plevna, 388, 401

Fîntîna Blanduziei, 1007
Frații Jderi, 379—380, 920

Garda saraiului, 271, 888
Le gateau des rois, vezi *Les trois bonnets de la comtesse.*
Generalului Ion Emanuel Florescu vezi *Epistola generalului Florescu.*
Ghioaga lui Briar, 251, 882
Ginerele lui Hagi Petcu (Le gendre de Mr Poirier) 532 (533), 979
Ginta latină, vezi *Cînticul gintei latine.*
Groza, 104
Grui-Sînger, 200, 207, 208, 211, 868

Hodja Murad-pașa, 271, 888
Hora de la Grivița, 376—377, 379—380, 426 (427), 920, 923, 945
Hora de la Plevna, 375, 379—380, 920
Hora dobrogeană, 633, 674, 686
Hora independenței, 468 (469)
Hora lui Clopoțel, 647

Iată-ne cu iarna în țară, 997
Imnul coroanei, 707
Imnul național român, 750 (752)
Invidioșii 508, 523, 524, 590 (591), 972, 975, 980, 995, 999
Iorgu de la Sadagura, 670, 1023

Jolde, 451

La Turnu-Măgurele, 363—364 (365), 367, 392, 657 (658), 917, 918
Legenda celor doi frați vînători, 376

Legenda ciocîrliei, 201, 207, 208, 210, 232, (234), 629, 631, (632), 868, 1033
Legenda lui Becri-Mustafa, vezi *Becri-Mustafa.*
Legenda rîndunicăi, 166, 170, 182, 198, 232 (234), 1032
Legende, 196, 201, 451
Linda-Raia, 166, 859
Lipitorile satelor, 662 (664), 668 (669)

Maghiara, 1039
Mandarinul, 153
Margărita, 986
Mărgăritarele, 201, 229
Mărioară florioară, 824
Meşteru Manole, vezi *Monastirea Argeşului.*
Mihu copilu, 110
Moartea lui Ghica-Vodă, vezi *10 octombrie 1875*, 237
Monastirea Argeşului, 687

Noaptea albă, 261, 274—275
Nobila cerşetoare, 843

Oda ostaşilor români, 367, 373, 392, 917
Odă armatei române, 382
Odă către ostaşii români, vezi *Oda ostaşilor români.*
Odă la ostaşii români, vezi supra.
Odă la statua lui Ştefan cel Mare, 858
Odă la statuia lui Mihai Viteazul, 859
Ostaşii noştri, 399—400, 442, 479

Papagalul simpatic, vezi *Margărita.*
Paraclisierul, 662, (664)
Pastel chinez, 166
Pasteluri, 196, 201, 451
Păstorii şi plugarii, 393, 917
Pe coastele Calabriei, 37
Penesch the Turkis cock, traducere de Beathe Kingston, vezi:
Peneş curcanul, 362—363, 367—368, 370, 373, 375, 393, 438, 704 (706), 915, 917, 1039
Pepelea, vezi *Sînziana şi Pepelea.*
Pepelea şi Arvinte, 657 (658)
Piésñ rodu łacinskiego, traducere de C.E. Lewacowski, vezi *Cîntecul gintei latine.*
Pînea amară a exilului, 695, 997, 1025
Poclonul lui Peneş, 720, 1034
Poezii, 198
Poezii populare, 848
Pohod na Sybir, 37, 819
Poiana fărmecătoare, 281
Povestea lui Pepelea, vezi *Sînziana şi Pepelea.*
Povestea vorbei de Anton Pann, vezi *Cîntice de stea.*
Prier, 281

Răpirea Bucovinei, 228, 238, 867, 868, 870, 878
Răspuns generalului Florescu, vezi *Epistola generalului Florescu.*
Repertoriu dramatic, 196, 197
Rîndunica, vezi *Legenda rîndunicăi.*

Sergent de dorobanţi, vezi:
Sergentul, 367, 371, 373—375, 393, 915, 917
Sfredelul dracului, 636 (637), 650, 651 (652), 654 (655), 657 (659), 662 (664), 668 (669), 672 (673), 675—678, 684 (685), 688 (689), 771, 1012, 1018, 1027
Sînziana şi Pepelea, 573, 575 (576), 579, 582 (583), 592, 618, 623, 635, 638 (639), 654 (655), 661 (663), 668 (669), 672 (673), 681 (682), 683 (685), 686, 688, 689 (690), 700 (701), 704 (706), 707 (709), 739 (740), 741, 753, 767, 768, 771,

990, 992, 993, 995, 996, 1028, 1044
Soare de iarnă, 376–377, 391, 920
Soarele, vîntul şi gerul, 196
Statu-palmă, 58, 275, 825
Stoicismul românilor, 894
Strofe improvizate lui Rolla, 923

Ştefan şi Dunărea, 104

Tarde venientibus ossa, 1018
Toamna ţesătoare, 858
Toma Alimoş, 110
Trei curiozităţi, 876
Ţepeş şi stejarul, 160

Un orator mut, 285

Vasile Porojan, 589, 679 (681), 997, 998
Vizirul lui Sultan Selim, vezi *Hodja Murad-paşa*.
Vîntul de la miazăzi, 274

11 mai 1875, 207, 208, 868, 870
10 octombrie 1875, vezi *Moartea lui Ghica-Vodă*, 237

INDICE DE OPERE ŞI PERIODICE AMINTITE ÎN SCRISORI ŞI NOTE

A cui e vina?, de C. A. Rosetti, 990
Acte istorice, 1042
Acte şi documente din corespondenţa diplomntică a lui Mihail Kogălniceanu, de Vasile Kogălniceanu, 927
Aghiuţă, 890
Ah! suflete!, de C. Miculi, 477
Airs nationaux roumains, de Carol Miculi, 962
Al doilea rămăşag, de B. P. Hasdeu, 274, 890
Albina Carpaţilor, 809, 919, 927
Albina Daciei, 809
Album macedo-român, 542, 588, 633, 664, 786, 986, 1012, 1021
Album schöner Frauen, 902
Alecsandri şi felibri, de G. F. Ţepelea şi Ion Climer, 930
Alecsandri Vasile miködése a Roman Iódalem térén, 746
Amintiri contimporane, de V. A. Urechia, 1038
Amintiri din teatru, de C. I. Nottara, 964
L'Amour médecin, de Molière, 273
Analele Academiei Române, 522 (524), 907
Analele „Societăţii academice", 668, 669
Andrei Florea Curcanul, de N. Gane, 381, 918
L'Ane vêtu de la peau du lion, de La Fontaine, 820, 1017
Apărătorul legii, 286
Asupra lui Alexandru Russo, 907
El Autonomista, 948
Autrefois et aujourd'hui, de Marie G. Bogdan, 931

Barbe bleu, de Charles Perault, 979
N. Bălcescu, vezi *Viaţa, timpul şi operele lui ...*
Bogdan Helmiţki şi Vasile Lupu, 880
Boierii şi ciocoii lui Alecsandri, cu prilejul unor scrisori inedite de la Kotzebue şi Kogălniceanu, de C. Gane, 847

Cal galbin de sub soare, 281
Canço Matina, de Albert de Quintana, 467, 959
Candidat şi deputat, de George Sion, 979
Cansoun dou latin, de Frédéric Mistral, 931
Cantul latinului, de o romană din Transilvania, 932
Cartea Cahalului, 210
Catalogul corespondenţei lui Vasile Alecsandri, de Marta Anineanu 1036, 1037

Cazanie, 193
Cămătarul, de Gr. Ventura, 793 (794)
Cer cuvîntul, de Petre Grădișteanu, 172
Ceremonia cafelii, de Alex. Papadopol-Calimah, 999
Chant des latins, de Meyrounet de St. Marc, 933
Chiriţa la Expoziţia de la Viena, de Matei Millo, 127
Chiriţa la Plevna, 652
Ciocoii vechi şi noi, de Nicolae Filimon, 568
Ciuber-Vodă, de Alex. Papadopol-Calimah,
Ciuma lui Caragea..., de Ion Ghica, 975, 976, 991
Cîntarea României, 325 (326), 766
Cîntec pentru oastea lui Igor, 880
Cîntece de peste Olt, 886
Cîntecul paparudelor, 1012
Cînticul Bucovinei, 101, 869
Colăcărie, 615
Columna lui Traian, 839, 880
Condiţiunea juridică a Comisiei europene a Dunării de Aurel I. Vasiliu, 1036
Contribuţii la cunoaşterea relaţiilor literare româno-franceze..., de Al. Hanţă, 930
Convorbiri economice, de Ion Ghica 887
Copii de pe natură, de Iacob Negruzzi, 161, 162, 268, 887
Cugetări, de Al. Russo, 87
Curcanii, de Gr. Ventura, 652, 923
Curierul Bucureştilor, 262
Curierul de Iaşi, 127, 130, 230, 382, 894
Curierul de Iaşi. Foaia intereselor generale, 894
Curs prescurtat de istoria literaturii franceze pentru uzul liceelor şi gimnaziilor statului, de Alexandru Gh. Suţu, 730
Cuvînt de iertăciune, 615
Daily News, 355 (357)
Les Danichefs, vezi *Familia Danicheff*.
Daniel Rochat, de Victorien Sardou, 621 (622), 1008
Dascălii greci şi dascălii români, de Ion Ghica, 974
David Urquhard, de Ion Ghica, 1040, 1046, 1053
Decebal şi Ştefan, de Al. Russo, 87
Despre corespondenţa lui Vasile Alecsandri, 841, 879, 884, 955, 966, 998
Dictionnaire biographique des écrivains contemporains, de Angelo de Gubernatis, 960
Dictionnaire d'étymologie daco- romane, de Alexandru Cihac, 634, 875, 1012
Dimitrie Bolintineanu şi opera sa, de T. Vîrgolici, 813
Din ineditele lui V. Alecsandri, de I. E. Torouţiu, 955
Din viaţa socială de pe la 1835—1836. Generalul Coletti, de Ion Ghica, 1017, 1020, 1022
Din vremea lui Caragea, vezi *Ciuma lui Caragea*.
La direction du Théâtre National. Omnipotence du directeur général... de Gr. Ventura, 1018
Doamna Elena Cuza, de Lucia Borş, 980
Documente, 895
Documente istorice, Hurmuzaki, 668 (669)
Doi feţi cu stea în frunte, de Ioan Slavici, 856
Domnia lui Caragea, vezi *Ciuma lui Caragea*.
Drăgan, vezi *Hatmanul Drăgan*.
Drum din Bucureşti la Iaşi, de Ion Ghica, 1040, 1058
Le duc Job, de Jean-Louis Loya, 657 (658), 1019
După despărţenie, de George Marian, 1013, 1025

L'Eclaire, 948
Egalitate, vezi *Libertate, Egalitate.*
Eneida, de Virgiliu, 710 (711)
En Moldavie, de Edouard Grenier, 901
Epistola II, Către Alecsandri, de Iacob Negruzzi, 912
L'Esprit des bêtes, de Thousseret, 453
Eteria, de Ion Ghica, 1007, 1008, 1010

Familia, 950, 951
Familia Daniceff, de Pierre Newski 657 (658), 1019
Familia Sbiera, de Ion Sbiera, 837
Fata bancherului, localizare de V. A. Urechia după *Le duc Job*, 1019
Făt-Frumos, 955
Félibrige latin, 932
Les femmes savantes, de Molière, 817
Le Figaro, 89
Flăcăul tomnatic, vezi *Le vieux garçon.*
Foaea științifică și literară, 228
Frigurile, 604 (605)

Gazette de Roumanie, 849, 1021
Le gendre de Monsieur Poirier, de Emil Augier, 532 (533)
Generalul Coletti, vezi *Din viața socială de pe la 1835—1836.*
Geografia fizică și politică a României, de D. Frunzescu, 152
Geografia română, de Zaharia Antinescu, 442, 551
Gramatica română sau macedo-română, de Mihail Boiagi, 985
Graphic, 1039
Grigore Țamblac, de A. I. Iatzimirski, 885
Groza. Ultimul haiduc român, 839
Guzla, de Prosper Mérimée, 110

Hatmanul Drăgan, de Frédéric Damé și Ion. D. Malla, 634—637, 793 (794), 1012
Horace, de P. Corneille, 995

A.I. Iatzimirski și folclorul românesc, de Valeriu Ciobanu, 885
Iliada, de Homer, 710 (711)
Imn catichetic popular, 615
Isprăvile lui Păcală, de Petre Dulfu, 1010
Istoria muzicii la români... de Mihail Poslușnicu, 1044
Istoria românilor, de Alexandrescu, Puiu, 271
Întîile școli românești în București, de Ion Ghica, 1002, 1004
Învățătorul copiilor, de Grigorescu, Creangă și Receanu, 152

Journal des arts, 636 (637)

La centenarul lui Vasile Alecsandri, de Sever Zotta, 834, 835, 955
La noi, de B. P. Hasdeu, 890
La Vasile Alecsandri, de Iosif Vulcan, 941
Lăpușneanu-Vodă, de Samson Bodnărăscu, 451, 684 (686), 934, 1026
Lăpușneanu, de Ion Roșca, 1096
Libertate, Egalitate, de Ion Ghica, 654 (655), 771, 775 (777), 1018, 1040, 1051, 1053
Literatorul 641, 666, 976, 1010
Literatura religioasă populară, adunată de episcopul Melchisedec, 1006
Luceafărul, 944

Manual de vînătoare, de C. Cornescu, 1041
Marșul lui Napoleon, de I. Voinescu, 1048

Materiale noi pentru biografia lui Nicolae Bălcescu de Cornelia Bodea și Paul Cernovodeanu, 1042
Maternologia, de dr. I. C. Drăgescu, 779
Metodă nouă de scriere și cetire, de Grigorescu, Creangă și Receanu, 152
Mihai Vereanu, de Iacob Negruzzi, 132, 849
Mineu, 193
Ministrul desfrânat, de G. Sion, 597 (598)
Mireille, de Frédéric Mistral, 413, 939
Miron și Florica, de Iacob Negruzzi, 398
Mixandra, de Frédéric Damé, 570 (572)
Mizantropul, de Molière, 177
Monitor, 183, 268, 285, 504, 507, 508 (509–510), 970, 972, 1029
Monitorul Bucovinei, 237
La Montagne qui accouche, de La Fontaine, 283

Napoleon Bonaparte și dorințele moldovenilor la 1807, de Emil Vîrtosul, 1048
Națiunea, 944
Năvălirea lui Chmelniski, 243
Neaga, de Carmen Sylva, 997
Neagoe-Vodă, de V. A. Urechia, 439
Noctu, de Dimitrie Ollănescu-Ascanio, 1008
Notre-Dame de Paris, de Victor Hugo, 597 (598)

O alegere la senat, de Iacob Negruzzi, 923
O versiune italiană de acum un secol a „Cîntecului gintei latine", de Dimitrie Poptămaș, 942
Odă la Eliza, de V. A. Urechia, 439
L'oiseau de passage, de Jean François Alfred Bayard, 651 (652), 1018

Operele complete ale lui Alecsandri de Gh. I. Vîrnav-Liteanu, 849 894
Ornitologia poporană română, de Simion Florea Marian, 1032

Partidele politice [Liberalii de altădată], de Ion Ghica, 1010, 1018, 1023, 1024
Păcatele tinereților de C. Negruzzi, 47
Pămîntul, sătenii și stăpînii în Moldova pînă la 1834, de Radu Rosetti, 977
Pe malul gîrlii, de Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio, 478, 972
Penticostar, 193
Peste Dunăre, de Grigore Ventura, 548 (549), 748, 793 (794), 945, 983, 984
Phedra, de J. Racine, 175, 177, 861
Piatra corbului, de Al. Russo, 87
Poeziile populare culese și întocmite de Alecsandri, de Gh. I. Vîrnav-Liteanu, 848
Polcovnicul Ioniță Ceganu, de I. Ghica, 991
Portofoliu român, 744, 745, 1042, 1048, 1055
Pribeagul, de Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio, 544 (545), 984
Propășirea, 1029
Psaltirea lui Coresi, 668 (669)

La question du Danube, de Nicolae Callimachi-Catargi, 1057

La race latine, de Meyrounet de St. Marc, 933
Raul, de Dimitrie Petrino, 201
Răpirea Bucovinei, 257
Răzvan și Vidra, de B. P. Hasdeu, 972
Les récits d'un chasseur, de Turgheniev, 815
Renașterea, 516 (518)

La Résistance, de Frédéric Damé, 973
Revista, vezi *Revista ştiinţifică şi literară*.
Revista contimporană, vezi supra.
Revista contimporană literară şi ştiinţifică, vezi supra.
Revista „Junimei", 245
Revista limbilor romanice, 932
Revista pedagogică, 1010
Revista română, 767
Revista ştiinţifică şi literară, 105, 198, 208, 245, 282, 286, 290, 860, 893
Revue de Deux Mondes, 483 (486)
Revue du monde latin, 932
Les Rochats, 657 (658)
Rome vaincue, de Alexandre Parodi, 657 (658), 1019
Romeo şi Julieta, traducere de Dimitrie I. Ghica, 976
România după Tractat, de Dimitrie Ralet, 210, 871
România Liberă, 565 (567)
A la Roumania, de Auguste Fourès, 1055
Rumänische Volkspoesie... de Wilhelm von Kotzebue, 844

Satira VI, de Iacob Negruzzi, 887
Schizzii franco-provenzali, de Graziado Ascoli, 930
Scrieri, de A. Russo, 839
Scrieri, de Radu Rosetti, 901
Scrierile teatrale ale lui Alecsandri, de Gh. I. Vîrnav-Liteanu, 849
Scrisori către Vasile Alecsandri, 813, 842, 849, 868, 908, 920, 924, 936, 948, 956, 972, 1020, 1029
La Semaine, 832
Serdarul de Orhei, 876
Serghie Pavlovici, de Leon Negruzzi, 715
Studii naţionale, de Al. Russo, 87

Ştefan cel Mare, de I. Pop Florantin, 466

Ştiri inedite despre legăturile lui Vasile Alecsandri cu oraşul Galaţi, de Paul Păltînea, 913, 987, 1003, 1052

Tabarin, 147
Tartuffe, de Molière, 147
Teatrul românesc, de Ioan Massoff, 843, 857, 920, 1019, 1035, 1041
Tipicon, 193
Traianida, de Dimitrie Bolintineanu, 659
Trei zile din istoria Moldovei, de Mihail Kogălniceanu, 228, 875
Lou Tresor dóu Félibrige, 939
Triod, 193
La Tristesse d'Olympio, de Victor Hugo, 35
Trompeta Carpaţilor, 166, 172

Ţiganiada, de I. Budai-Deleanu, 280, 891

Un marş al lui Cuza, de C. Cristodorescu, 914
Un român necunoscut la Paris acum un veac şi reflecţiile sale asupra compatrioţilor săi... de Gh. Florescu, 967, 1022
Urare de Anul nou, 615

Vasárnapi Ujság, 950
Vasile Alecsandri, 962
Vasile Alecsandri mai puţin cunoscut, de Petre Popescu-Gogan, 835
Vasile Alecsandri, poeţii felibri şi „Cîntecul gintei latine", de Maria Platon, 930, 939, 1050
Vasile Alecsandri refuzat la „Comedia-Franceză", de C. Gane, 832

V. Alecsandri și „Albina Carpaților" de D. Vatamaniuc, 905
Viața lui I. L. Caragiale, de Șerban Cioculescu, 951
Viața lui Mihai-Viteazu, de Dimitrie Bolintineanu, 659
Viața lui Ștefan cel Mare, de Dimitrie Bolintineanu, 659
Viața lui Țepeș, de Dimitrie Bolintineanu, 659
Viața lui Vasile Alecsandri, de G. C. Nicolescu, 866, 937
Viața, timpul și operele lui N. Bălcescu (1817—1852), de Gr. Tocilescu, 280, 891
Le vieux garçon, de Victorien Sardou, 590 (591)
Vocea Covurluiului, 913
Vocea Prahovei, 274
Le voyage de Monsieur Perrichon, 590 (591)
30 de ani. Amintiri, de Aristizza Romanescu, 860, 1035
150 de ani de la naștere. Vasile Alecsandri către Aristizza Romanescu, Nicolae Luchian și Pietro Mezzetti, de Gh. Franga, *1045, 1048*

INDICE DE NUME*

A

Agarici, I.: 268
Albu, Ilie: 352 (353)
Albu, Maria: 353 (354)
Albu, Nicolae: 352 (353)
Albu, Ştefan: 379, 920
Alcaz, Eugen: 499, 967
Alecsandri, familia: 855
Alecsandri, Alice, vezi Bal, Alice şi del Valle, Alice.
Alecsandri, Catinca: 876
Alecsandri, Catinca, vezi Rolla Catinca.
Alecsandri, Elena: 1005
Alecsandri, Elena, căpităneasa: 876
Alecsandri, Hélène, vezi Miot, Hélène şi Malherbe, Hélène.
Alecsandri, Ion: 52, 93, 145 (146), 164 (165), 253, 297, 452, 482, 483, 485 (486—488), 678 (680), 696, 823, 861, 895, 898, 908, 909, 931, 954, 955, 964, 1025, 1030.
Alecsandri, Marie, vezi Bal, Marie.
Alecsandri, Neculai: 876
Alecsandri, Noémi: 80 (81), 88 (89), 221 (222), 253, 308, 901, 903, 905
Alecsandri Paulina: 14, 16, 52, 59, 76, 79, 81, 83, 92, 93, 99, 122, 123, 125 (126), 148, 149, 186, 217, 218, 219, 226, 252—255, 278—280, 284, 308—311, 330 (332), 343, 360 (361), 408, 410, 423, 445, 468, (469), 480, 486 (489), 492, 494, 499, 501, 556, 557, 563, 584 (585), 588, 594 (596), 601 (602), 603, 604, 607, 609, 625, 626, 635 (636), 638 (639), 640, 649 (650), 661 (662), 668 (669), 679, 689 (690), 692, 707 (709), 714 (715), 725 (726), 732 (733), 756, 776 (777), 778, 787, 793 (795), 796 (797), 799. 800 (801, 802), 811, 814, 823, 826, 829, 830, 831, 832, 834, 835, 844—846, 853, 864, 873, 883, 896, 898, 902, 905, 935, 937, 952, 963, 966, 968—970, 987, 1001—1003, 1010, 1011, 1051
Alecsandri, Vasile, vornicu: 27 (28), 93, 835, 846
Alexandrescu, Angelina: 350
Alexandrescu, Grigore M.: 349, 734, 886, 912

* Cifra din paranteze indică pagina din traducerea scrisorilor.

Alexandrescu, Raluca: 350
Alexandrescu, Puiu: 271
Alexei: 412, 938
Alexi, Th: 398
Allard: 246 (248)
Allaux, Aglae: 304, 346, 769, 901, 911, 977
Allaux, Anton: 347 (348), 901
Alterescu: 501—503, 505
Anghelescu, Mircea: 978
Anineanu, Marta: 811, 813, 1037
Antinescu, Zaharia: 442, 951
Aristia, Constantin: 670, 1023
Armășescu, N.: 682
Ascoli, Graziado: 402, 930
Aslan, Theodor: 95, 105, 106, 111, 124 (125), 836, 839
Atanasiu, Teodor: 913
Athanasiade, I.: 950
Augier, Emile: 532 (533)
Aupick, Jacques: 1042
Aurelian, P.S.: 733, 736 (737), 763 (764) 768, 773 (774)

B

Babic: 187
Bal, Alice, vezi del Valle Alice.
Bal, Charles: 903
Bal, Georges: 287 (288), 895
Bal, Marie: 69, 80 (81), 145 (146), 164 (165), 176, 221, 222, 224 (223, 225), 253, 256, 294, 334 (335), 861, 895, 901, 903, 908
Balassan, Teodor: 285
Baligot de Beynes, Arthur: 60, 62, 74, 93, 136, 137 (138), 242 (243), 250, 253, 295, 497, 536, 607, 615, 616, 693, 897, 902, 968, 980, 1029
Balș, d-na: 551, 589
Balș, A.: 462 (463)
Barbolovici, Alimpiu: 431, 947
Barral, d-na de: 101 (102), 133 (134), 137 (138), 145 (146), 157, 158 (159), 168 (169), 176 (177), 185, 213 (214), 221 (223), 276 (277), 838
Barrère, Camille: 1036
Baudelaire, Charles: 818, 1042
Baur: 255
Bayard, Jean, François, Alfred: 654, 1018
Bălăceanu, Ion: 27 (29), 922
Bălcescu, Nicolae: 291, 326, 896, 1042
Beaconsfield, Benjamin Disraeli, lord: 454 (455), 485 (488), 955
Bébé, vezi Bal, Marie
Bébé: 295
Beethoven, Ludwig van: 75 (76)
Beldiman, Elena: 971, 917
Bellini, Vincenzzo: 176 (177)
Bengescu, Zoe: 365 (366), 916
Bengescu-Dabija, G.: 141, 972
Berla: 558
Berlicoco, vezi C. A. Rosetti.
Berluc Pérussis, Léon: 664, 665, 1020, 1021
Bianu, Ion: 945
Bibescu Gheorghe-Voievod: 670
Bibicescu, I. G.: 942
Biondi, Fernando: 943
Bismark, Otto von: 32 (34), 430, 514, 584, (585), 947
Blassianu, O.: 428, 945
Bob: 322 (323)
Bodea, Cornelia: 1042
Bodnărescu, Samson: 141, 451, 954, 1026
Boerescu, Vasile: 93, 520 (521), 538, 613, 639, 674, 980
Bogdan, Lascăr: 311
Bogdan, Lupu: 23 (24), 310, 383, 814, 904
Bogdan, Marie G.: 9(10), 11(13), 17 (18), 22, 24 (23, 25), 29 (30), 45, 46 (47), 50 (51), 52 (53), 57 (58), 62—68, 70, 71, 73, 75 (72, 74, 76), 80 (81), 85, 88, 90 (91), 95 (96), 100, 102 (101, 103), 107 (108), 118 (119), 120 (121), 133 (134), 136 (137), 142 (143), 144 (145),

157 (158), 163 (164), 167 (169), 173, 175 (176), 181, 184 (185), 202 (203), 205 (206), 212 (213), 220 (222), 223 (225), 239 (241), 242 (243), 246 (247), 249 (250), 256, 257 (258), 269 (270), 275 (277), 286, 288, 291, 309—310, 316, 318, (319), 321 (322), 330, 332, 333 (334), 335, 343—346 (347), 353 (354), 361, 486 (488), 502, 504, 505, 515, 533 (534), 555 (556), 560, 562, 595 (596), 601 (602), 604, 609, 623 (624), 625, 629, 630, 635 (636), 638 (639), 642 (643), 648 (649), 709 (710), 756 (757), 758 (759), 793 (795), 800 (802), 811, 814, 816, 817, 821—823, 825, 828—830, 833, 834, 836—838, 841, 844, 848, 849, 851—854, 856, 858—862, 864, 869, 872, 874, 877, 879, 881, 884, 887, 890, 894—897, 905, 906, 911, 931, 966, 987, 988, 1051

Bogdan, Marie L.: 17 (18), 22 (23), 78 (79), 87, 96, 243, 249 (250), 253—254, 256 (257), 286 (288), 293, 308, 309—311, 318 (319), 322 (323), 814, 864, 882, 883, 895, 903, 904, 905

Boiagi, Mihail: 552, 985

Boian. E.: 936

Boileau-Despréaux, Nicolas: 369 (370), 666, 704 (706)

Boldan, Emil: 831

Bolintineanu, Dimitrie: 15, 616, 813

Bolliac, Cezar: 210, 866, 1028

Bologa, Iacob: 412, 578, 938, 993

Bonaparte, Jérôme, Napoléon, Charles, Paul: 404

Bonaparte, Lucien: 1020

Bonaparte Wyse, William: 664 (665), 687, 738 (740), 796, 1020, 1027, 1040, 1056, 1057

Boné: 70

Borş, Lucia: 980

Bosie: 226, 238

Boucherie, C.: 674, 932

Bouffé: 139

Bourke, Robert: 329 (331), 907

Bozianu, Constantin: 517, 974

Brăiloiu, Casia: 916

Brândză, Dimitrie: 286

Brănişteanu, Casuca: 309, 311, 903

Brănişteanu, Iancu: 308, 311, 903

Brătianu, Dimitrie C.: 1031

Brătianu, Ion C.: 297 (298), 394, 395, 459 (460), 462 (463), 514, 522 (524), 574 (575), 581 (583), 623, 633, 668 (669), 680 (681), 688 (690), 898, 1025

Breazu, George: 1036

Brofft: 255, 268, 717 (718)

Budai-Deleanu, Ion: 891

Buescu: 762 (764)

Buiucli: 219

Buium: 559

C

Calimah [Catargi?]: 188

Calinderu: 672 (673)

Callimachi-Catargi, Eva: 558, 779

Callimachi-Catargi, Gracia: 558, 779

Callimachi-Catargi, Nicolae: 84, 86, 92, 94, 231 (233), 322 (323), 482, 559, 564, 778, 779, 787, 793 (794), 799 (801), 906, 922, 964, 988, 1051, 1052, 1055, 1057

Camond, familia: 276 (277), 287 (288)

Campoulin, Charles: 932

Cantacuzino: 904

Cantacuzino, Alexandru, cneazul: 272, 398, 446, 479—482, 493, 494, 497, 498, 501, 503, 506, 519 (520), 541, 550, 561, 563, 565 (568), 627, 630, 631, 637, 654, 662 (663), 672 (673), 677 (678), 681 (682), 689

(690), 698, 699 (700), 717 (719), 722 (723), 755 (756), 935, 937, 967, 968, 974—976, 987—990, 1013, 1023—1025, 1028, 1030
Cantacuzino, Cleopatra: 312 (313), 365 (366), 846, 904, 908, 914, 969
Cantacuzino, Eliza: 520 (521)
Cantacuzino, Grigore: 1058
Cantacuzino, Maria: 796 (797), 1058
Cantacuzino, I.: 712
Cantacuzino, Ion: 1008
Cantacuzino-Zizin, I.A.: 183, 778
Cantacuzino, Zoe, vezi Sturdza, Zoe.
Carada, Eugeniu: 694 (695)
Caragiale, Ion Luca: 951, 1019, 1023
Caragiale, Costache: 670, 671, 1023
Carcalechi, Eugenia: 813, 998
Carmen Sylva, vezi Elisabeta, regina.
Carol I: 255, 279, 280, 284—286, 341 (342), 352 (353), 375, 387, 390, 394—396, 482, 560, 607, 612, 613, 624, 674, 696, 730, 734, 750 (751), 758, 763 (764), 779, 813, 877, 891, 893—894
Carp, Petre: 284, 290, 778, 888, 893
Catargi: 69, 70
Catargi, d-rele: 356 (358)
Catargi, A.: 22 (23), 30
Catargi, Anica, vezi Anica Grigore Ghica-Voievod.
Catargi, Costin: 356 (358)
Catargi, Elena: 618, 623 (624), 710 (711)
Catargi, Euphrosina: 129, 214 (215), 847
Catargi, Dimitrie: 339, 341 (342), 361, 502, 505, 506, 515, 558, 560, 601 (602), 630, 732 (733), 756 (757), 792 (794), 793 (795), 911, 967, 989
Catargi, Lascăr: 265, 778, 847, 887
Catargi, Margareta: 493, 502, 504, 515, 557, 558, 560—563, 584, (585), 595 (596), 601 (602), 609, 617 (618), 627, 629, 710 (711), 731, 732 (733), 758 (759), 965, 967, 1004
Catargi, Sofia: 23, 24 (25), 560
Caux, marchiza de, vezi Patti, Adelina.
Cavadalu: 665
Cavour, Benso, conte de: 388
Cazimir, Constantin (Cocriță): 253, 309—310, 311, 903
Cazneuve: 285
Cernovodeanu, Paul: 1042
Champ, Emile de: 896
Chendi, Ilarie: 813, 998
Chițu, Gh.: 914
Christescu, Ioan: 657 (658), 1019
Cihac, Alexandru: 228, 229, 398, 400, 552, 634 (635), 875, 985, 1019
Ciobanu, Valeriu: 885
Cioculescu, Șerban: 951, 973
Cîmpineanu: 15
Clatinos, Nicolae: 407, 934
Climer, Ion: 930
Clopoțel, vezi I. G. Duca.
Cogălceveanu, vezi Kogălniceanu, Mihail.
Cogălniceanu, vezi Kogălniceanu, Mihail.
Cohen-Lînaru, Maurice: 475 (476), 961
Columb, Cristofor: 784
Condiescu, N.N.: 815
Constantin: 192—194
Constantin, A.: 876
Conta, Vasile: 755 (757), 1046
Coquelin: 724 (726)
Coquelin, Constant, ainé: 1035
Coquelin, Ernest, cadet: 1035
Cordier: 465, 482
Coresi: 660 (669)
Corneille, Pierre: 995
Cornescu, C.: 1041
Corradini, Mihail: 280, 291, 896
Costache, Veniamin: 644
Costache-Iepureanu, Manolache: 305 (306), 901
Costin: 653
Costinescu, Emil: 761 (763), 774 (776)
Cozadinii, familia: 551
Cozadini, Dimitrie: 984

Cozadini, Elena: 984
Cozoni, Costache: 254, 454, 455 (456), 458, 459 (460, 461), 462 (463), 493, 494, 539, 559, 955, 967
Cozoni, Elena: 93
Cozoni, Enache: 955
Cracti: 489
Crawley: 298, 299 (300), 527, 1039
Crăciunescu, Ion: 109, 841
Creangă, Ion: 152, 281
Cremieux, Adolphe: 454 (455), 485 (488), 514, 964
Cretzulescu, N., d-na: 513 (514)
Cristina: 565
Cristodorescu, Constantin C.: 914
Crupenski, Matei: 263, 264
Cuculi: 665
Cuénim, Philadelphe: 226, 238, 239, 875
Cuénim, Victor: 875
Cugler, Matilda: 244, 245
Cuța: 203 (303)
Cuza, familia: 537 (538), 897
Cuza, Alexandru A.: 857, 968, 1001
Cuza, Alexandru, Ion: 63, 64, 99, 295, 471, 489, 515, 536 (537), 615, 753, 855, 877, 897, 902, 904, 913, 968, 980, 1002, 1022, 1044
Cuza, Dimitrie A.: 897, 968
Cuza, Elena: 181 (182), 217, 253, 295, 309, 310, 497, 536, 537 (538), 607, 760, 883, 897, 901, 902 (904), 956, 968, 980
Cuza, Grigore: 154 (156), 855
Cuza, Ion: 855, 897
Cuza, Mărioara: 876

D

Damé, Frédéric: 508 (510), 516 (518), 522 (524), 549 (550), 570, 571 (572), 580 (581), 636 (637), 641, 642 (643), 648, 683 (685), 700 (701), 717 (718), 724 (726), 793 (794) 818, 972—974, 992, 1012, 1013
Damet, vezi Damé, Frédéric.
Damian, V: 741, 747, 1040, 1043
Daniel, Michel: 188, 310, 557, 903
Dante Alighieri: 421
Darmet, vezi Damé Frédéric.
Davila, Ana: 115 (116), 842
Davila, Carol: 114 (115), 842
Délaunay, Louis Arsène: 600 (609), 1003, 1008, 1035
Delmary, Victor: 610, 1004
Despot-Voievod: 451, 459 (461)
Dimitriade, Constantin: 155 (156, 157), 855, 857
Dimitriu, Vasile: 220 256, 497, 502, 503, 558, 635, 874, 968, 988
Dlujanschi, Oreste: 564, 676, 684 (685), 713, 745, 785, 990, 1033, 1042, 1054
Docan, Maria, vezi Bogdan, Maria L.,
Docan, Nicolae: 15, 1022
Docan, Smărăndița: 64, 77, 78 (79), 89 (90), 186, 252, 296, 297, 302 (303), 308, 309, 310, 311, 322 (323), 348 (349), 814, 830, 834, 864, 895, 898, 900, 904, 905, 911, 912
Drăgănescu: 983, 992
Drăgescu, I.C.: 729, 1037
Droc Barcian, Nicolae: 440, 950
Droyn de Lhuys, Edouard: 276 (277), 890
Duca, familia: 176 (177)
Duca, Euharia: 125 (126), 584 (585), 593 (595), 600 (601), 603, 609, 845, 908, 1000, 1001
Duca, Georges: 124 (125), 126, 188, 308, 312 (313), 314, 315 (316), 324 (325), 333 (334), 335 (336), 344 (345), 360 (361), 474, 475

(476), 500, 584 (585), 590 (591), 592, 604, 669, 759, 839, 845, 846, 905, 908, 911, 994, 995
Duca, Ion: 188, 219, 334 (335), 846, 908
Duca, I.G.: 584 (585), 595 (596), 646, 647, 759, 846, 995, 1000
Duca, Lucia: 312, 313 (314), 323 (324), 332—334 (336), 345, 352 (353), 360 (361), 364 (365), 370, 473 (475), 584 (585), 594 (595), 604, 630, 646, 758 (759), 846, 906, 908, 912, 914, 917, 918, 961, 1016, 1046
Duca, Pavel: 845
Duca Safta: 845
Dulfu, Petre: 625, 746, 747, 1010
Dumas fils, Alexandre: 1019
Dunois Jean [?]: 217, 873
Duzinchievici, D.: 993
Dymsza, Livia: 720

E

E.P.: 420, 942
Economu, Ciru: 860
Eliade Rădulescu, Ion: 161, 363, 369
Elisabeta, regina: 77, 80, 82, 85, 122, 214 (215), 231, 232 (234), 235, 236, 247 (248), 255, 335, 339—341 (342), 352, 353, 360 (361), 396, 398, 474 (476), 480, 481, 559, 584 (585), 588, 590 (591), 594 (595), 601 (602), 603, 607, 613, 625, 629—631 (632), 672 (673), 688 (689), 734, 758, 759, 779, 780, 802—805 (806—808), 829, 846, 876, 877, 910, 997, 1011, 1058
Eminescu, Mihail: 249, 881, 964
Ene: 689 (690)
Enescu, Maruca: 965
Engel, Eduard: 760
Essarcu, Constantin: 280, 291, 896, 1048
Eugenia, împărăteasa: 1048

F

Fălcoianu, Maria: 27 (29), 253, 254, 307, 883, 902
Fălcoianu, Scarlat: 26, 254, 815—817, 883
Fănuță: 681
Filimon, Nicolae: 991
Filipescu, Cleopatra, vezi Cantacuzino, Cleopatra.
Filipescu, Costache: 312 (313), 904
Filipescu, Grigore: 904
Filipescu, Ion: 904
Filipescu, Natalia: 168 (169)
Filipescu, Scarlat: 904
Fischer, L.V.: 868
Flechtenmacher, Alexandru: 573, 726 (727), 1036
Florescu, Alina: 558, 781
Florescu, Bonifaciu: 744, 766, 781, 1041, 1042, 1048, 1055
Florescu, Eliza: 558
Florescu, Georges: 967
Florescu, Ion Emanuel: 265 (266), 389, 390, 558, 781, 925, 988, 1053
Florescu, Luxița: 1042
Forbes: 355 (357)
Fourès, Auguste: 786, 1055
Francôme: 246 (248)
Franga, George: 1045, 1048
Frațeșiu, Nicanor: 652
Friedrich, Wilhelm: 760
Frunzescu, Dimitrie: 152, 327
Fuad-pașa: 661 (663)
Fulerand: 613

Gane, Constantin: 832, 847
Gane, Niculae: 229, 238, 303, 307, 373, 380, 465, 900, 902, 921
Ganiţki, Mihail: 259, 885
Gardeev, Esmeralda: 359, 913
Gardeev, Nicolae: 913
Garfunkel: 64
Garnier, Charles: 192, 861
Gatineau, A. :573 (574), 610, 620 (621), 638 (639), 651 (652) 655, 668 (669)
Gauthier, Theodor: 818
Gavarni, Thomas Vireloque de,: 735 (736)
Ghenea, C.: 896
Gheorghiu: 409
Gheorghiu: 914
Ghica, Aglae Gr., vezi Allaux, Aglae.
Ghica, Alexandrina: 36 (37), 39 (40), 381, 460 (461), 498, 511 (512), 517 (519), 569 (570), 571 (572), 622, 623 (624), 649 (650), 668 (669), 671 (672), 739 (740), 778, 1008
Ghica, Alexandru-Voievod: 57
Ghica, Anica, Gr.: 901
Ghica, Dimitrie, beizadea: 545, (546), 590, (591), 592, 971, 983
Ghica, Dimitrie I.: 523 (525), 976
Ghica, Emil: 1035
Ghica, Grigore: 365 (366), 904
Ghica, Grigore-Voievod: 228, 825, 901, 913, 936, 967
Ghica, Ion: 27, 36, 38, 41, 184, 261, 268, 381, 449, 458, 472, 484, 491, 507, 514, 521, 529, 531, 539, 540, 543, 550, 552, 554, 555, 564, 568, 588, 589, 591, 592, 597, 604, 607, 616, 620, 622, 627, 632, 634, 640, 644, 647, 653, 654, 656, 660, 671, 675, 677, 679, 681, 683, 688, 691, 695, 698, 713, 716, 721, 727, 735, 740, 741, 749, 754, 755, 761, 771, 774, 778, 782, 785, 787, 790 (791), 792, 798, 813, 815, 819, 820, 840, 864, 885, 887, 921, 953, 955, 957, 960, 966, 967, 971—975, 978, 979, 981—984, 987, 988, 991, 992, 993, 995, 996, 997, 1000, 1001—1004, 1008, 1010—1014, 1016—1020, 1022—1028, 1030, 1033—1037, 1039 1041, 1042, 1044, 1046, 1047, 1051, 1053—1057
Ghica, Ion Gr.: 922
Ghica, Iorgu: 155 (156), 855
Ghica, Lucia, vezi Duca, Lucia.
Ghica, Natalia, vezi Filipescu, Natalia.
Ghica, Pantazi: 726 (727), 979, 1036
Ghica, Scarlat: 511 (512), 523 (525), 972
Glaize, P.: 932
Goethe, Wolfgang: 32 (34), 818
Gogol, Nicolae: 815
Gorciacov, Alexandru: 430, 946
Got, François Jules Edurad: 147, 195, 330 (333), 608 (609), 852
Goughenheim: 13
Grabbe: 395
Gradovici: 55
Grandea, Haralamb: 262, 576 (577), 642 (643)
Grădişteanu, P., d-na: 199, 755 (757)
Grădişteanu Petre: 683 (685), 742, 743 (744), 748, 755 (757), 860, 868, 1041
Grecianu, D: 858
Grenier, Edouard: 18, 31, 328, 354, 473, 814, 815, 818, 901, 907, 911, 913, 961
Grigorescu, Nicolae: 152, 988
Grigori Iconomul: 1005
Grigoriu, Petru Vasile: 613, 646, 1005—1016
De Gubernatis, Angelo: 470, 960
Guillard, Stanislas: 294, 908
Guillot: 500 (501)
Gusti, Dimitrie: 914

H

Hagiescu, Nicolae: 656 (658), 657 (658), 677 (678), 688 (689), 1019
Hallström, Ivar: 997
Hamsea, Aron: 422, 943
Haneș, Petre V.: 839
Hanganu: 89 (90)
Hanță, Alexandru: 930
Hasdeu, Bogdan Petriceicu: 43, 104, 142, 160, 229, 243, 274, 278, 283, 286, 509 (510), 838, 856, 879, 881, 888, 893
Hausknecht: 443, 446, 479, 494, 499, 500—504, 506, 525, 530 (531), 532 (534), 562, 868, 909, 951, 962, 978, 983, 985, 986
Haycock: 636 (637), 1013
Hech: 710, (711)
Heine, Henric: 142
Hepites, Alexandru: 987
Hermeziu, Vasile: 913
Herz, A. de: 446, 453, 953
Hociung: 92, 834, 835
Hodoș, Iosif: 815
Horațiu: 283, 818
Houghton: 119 (120)
Hübsch, Eduard: 750 (751), 753, 1044, 1045
Hugo, Victor: 35, 818
Hübner: 404
Hurmuzaki: 668
Hurmuzaki, frații: 837
Hurmuzaki, Alexandru: 840, 948
Hurmuzaki, Gheorghe: 56, 197, 436, 437, 824, 867, 948
Hurmuzaki, N., d-na: 399
Hurmuzaki, Nicolae: 399, 411, 923, 948

I

Ianov, Ion: 94
Iatzimirski, A. I.: 885
Ionescu, Nicolae: 200, 490, 815, 868, 965
Ionescu de la Brad, Ion: 868
Ionescu, Radu: 815
Iordachi, A.: 876
Iorga, N.: 1044
Ipsilante: 618
Irimia, Ion: 501
Isăcescu: 459 (460), 493 (494)
Ispirescu ,Petre: 545 (546)
Iulian, Ștefan: 635, 636 (637), 650, 651, 654, 662 (663), 677 (678), 688 (689), 724 (726), 1012

J

Jarnik, Jan Urban: 993
Jean [Duca?]: 334 (335), 603, 908
Jocrisse: 220, 288 (289), 895
Jolde: 451
Jora, Mihail: 168 (169), 503, 535 (536), 624, 979, 1009

K

Kalinderu, vezi Călinderu
Kalinderu, Iancu: 991
Katz: 546 (547)
Kingstion, Beatty: 738 (740), 1039, 1057
Kirileanu, Gh. T.: 846

Kisselef, Pavel: 404
Kogălniceanu: 72, 73, 82, 83, 129, 183, 189, 190, 192, 199, 228, 237, 305 (306), 327, 381, 384—387, 390, 446, 451 (452) 459 (460), 462 (463), 492,493, 508 (510), 517 (518), 564, 597, (598), 613, 693 (694), 735, 737, 828, 831, 847, 863, 865, 868, 907, 922, 923, 924, 927, 954, 955, 966, 967, 979, 1029
Kotzebue, Wilhelm: 122, 844, 847, 1030
Kremnitz, Mitte: 720
Kroukowski, Pierre Corvin: 1019
Kuculi: 665
Kutuzov, Mihail: 514, 973

L

Lacroix: 88
La Fontaine: 39 (40), 283, 820, 1017
La Marmora, Alphonse de: 388
Lambrior, Alexandru: 141, 229, 290
Lapedat, Ion Alex.: 338, 374, 391, 909, 918, 927
La Tullay de Varenne, Aimée: 9 (11), 12 (13), 23, 24 (25) 29 (30), 46 (47), 50 (51), 53 (54), 61, 69—71 (72) 74—77, 85, 88 (89), 91 (92), 95, 96, 811, 829
Laurian, August Treboniu: 22,26 (28), 142, 363, 566, 688 (690), 815, 816
Laya, Jean Louis: 1019
Lazaru, Alexandru: 413, 939
Lazzu: 318 (319)
Lăpușneanu, Alexandru-Voievod: 451, 954
Lecca, D.: 565 (567), 965
Lemaitre, Frédéric: 139
Leonard: 497, 498, 557, 558
Lesseps, Ferdinand: 890
Levandoski: 195, 959
Lipan, Alexandrina: 498
Liteanu-Vîrnav, G.I., vezi Vîrnav-Liteanu, G.I.
Lucasievici: 883
Luchian, Nicolae: 124 (125), 411, 645, 768, 937, 1015
Lüders, Alexandru: 913
Ludovic XIV: 758
Ludovic I al Bavariei: 901

M

Mac Mahon, Marie Edmé Patrice de: 522 (524), 975
Macedonski, Alexandru: 641, 665, 976, 1014, 1021
Macovei: 700 (701)
Maiorescu, Ana: 910
Maiorescu, Clara: 264, 720
Maiorescu, Livia, vezi Dymsza, Livia.
Maiorescu, Titu: 95, 140, 143, 147, 150—152, 155 (156), 191, 194, 214 (215), 228, 263, 268, 272, 273, 301, 389, 483 (486), 719, 743 (744), 754, 755 (757), 760, 770, 782, 850—852, 854, 857, 866, 886—888, 893, 1034, 1041, 1045—1047, 1053
Malherbe, Hélène: 29 (30), 61, 295, 895
Malla, Ion D.: 1012
Mangra, Vasile: 944
Manolescu, Grigore: 574 (575), 621 (622), 704 (706), 857, 1003, 1008, 1019, 1035

Marchetti, Filippo: 421, 422, 425, 613, 633, 734, 932, 943, 948
Marcolini: 1044
Marghioliţa: 252, 883
Marian, George: 636 (637), 642 (643), 662 (663), 677 (678), 1013, 1025
Marian, Simion Florea: 711, 1032
Mariette: 100 (101)
Marinette: 9, 10 (11), 12 (13), 17 (18)
Massim, I.C.: 26 (28), 142, 161, 815
Mas off, Ioan: 843, 850, 860, 920, 964, 979, 1008, 1019, 1035, 1041
Mavrocordat, Didiţa: 908
Mavrocordat, Natalia: 308, 310, 908
Mavrocordat, Nicolae: 903
Mavrocordat, Smaranda: 892
Mavros: 1008
Melchisedec: 615, 616, 660, 1006
Mérimée, Prosper: 20 (21), 110, 815
Meyerbeer, Giacomo: 176 (177)
Meyerhoffer, Lebi: 812, 903
Meyrounet de St Marc: 932
Mezzetti, Pietro: 419, 429, 448, 480, 513, 526, 752, 765, 941, 942, 946, 953, 963, 972, 976, 1044, 1045, 1048
Miculi, Carol: 468, 476, 959, 962
Miculi, Frédéric: 469
Mihai Viteazu: 148, 166, 860, 1032
Mihalcea: 302, 900
Millo, Matei: 116, 117, 127, 129, 135 (136), 139, 140, 144, 146, 149, 150—153, 155, 162, 170—172, 208, 209, 214 (216), 656 (658), 657 (658), 662 (663), 704 (706), 722 (723), 839—843, 846, 847, 849—851, 853—855, 857, 859, 860, 870, 872, 873, 891, 979, 1035, 1048
Mistral, Frédéric: 402, 404, 413, 674, 930—932, 939, 940
Mitici, Costachi: 263, 264
Mîrzescu, Gheorghe: 290, 895
Mocioni, Andrei: 688 (689)
Moise: 191, 193, 194
Moisescu: 264
Molière, Jean-Baptiste Poquelin: 177, 817, 852
Molna, Ştefan: 208, 237, 238
Moruzi, Adela: 604 (605), 608, 1001
Moruzi, Alexandru: 1001
Moruzi, Maria: 1001
Muti, Domenico: 434, 758, 934

N

Nabuco, vezi Sturdza, Alexandru.
Naniescu, Iosif: 301, 899
Napoleon: 973, 1048
Napoleon III: 396, 803 (806)
Negri, Catinca: 309—311, 462 (463—464), 494, 497, 731 (732), 769, 1038
Negri, Costache: 55, 82, 140 (141), 162—164, 176 (177), 185, 213, 216 (217), 254, 255, 261, 265, 298 (299), 301—305, 338, 356 (358), 446, 464, 494, 497, 693, 694 (695), 783, 784, 824, 831, 866, 872, 875, 887, 898, 899, 900, 901, 902, 904, 913, 916, 956, 970, 1029
Negri, Evghenia: 311, 904
Negri, Maria, vezi Negri, Evghenia.
Negri, Nicu: 423
Negruzzi, d-nele: 399
Negruzzi, Costache: 47, 141—142, 398, 667, 668 (669), 820, 821, 825, 1021, 1022
Negruzzi, Iacob: 15, 37, 41, 43, 47—49, 51, 54, 58, 81, 87, 94, 99, 105, 106, 111—113, 126, 130—132, 141, 153, 159, 161, 162, 165, 166, 170, 180, 182, 183, 188, 194, 196, 198, 200,

207, 208, 210, 211, 227, 259, 230, 237, 244, 245, 249, 250, 261, 267, 268, 271, 273, 281, 282, 285, 289, 290, 350, 351, 362—364, 367, 371—373, 375, 376, 378, 380, 383, 387—389, 394, 396—400, 402, 404, 430, 443, 450, 456, 464, 481, 529, 552, 554, 568 (569), 588, 589, 591, 592, 604, 614—616, 619, 621—624, 644, 652, 654, 660, 667 (669), 688 (689), 695, 725 (726), 740, 753, 756 (757), 767, 768, 770, 782, 785 (786), 788, 813, 819—823, 825, 833, 836, 837, 839—841, 843, 845, 848, 849, 851, 854, 856, 857—859, 862, 863, 865, 867—873, 875—878, 880—882, 885, 887—889, 892, 893, 895, 912, 915—921, 923, 925, 927, 929—931, 946, 952, 954—956, 958, 963, 977, 980, 985, 986, 997, 998, 1005, 1006, 1009, 1010, 1015, 1017, 1019, 1021, 1029, 1033, 1040, 1045, 1049, 1050, 1053, 1056

Negruzzi, Leon: 95, 399, 715, 1033

Negruzzi, Maria: 99, 142, 195, 212, 268, 284, 290, 366, 367, 444, 450, 644, 741, 916

Newski, Pierre: 1019

Nicolescu, G.C.: 831, 866, 870, 925, 926, 937

Nollet: 101—103, 107 (108), 269 (270)

Nottara, Constantin I.: 964

Nottara, Tatiana: 964

O

Obedenaru-Gheorghiade, Mihail: 402, 404, 421, 422, 470, 613, 633, 674, 686, 733, 932, 942, 943, 960, 1005, 1012, 1023, 1024, 1026, 1038, 1039

Odobescu, Alexandru: 128, 214 (215), 279, 439, 787, 815, 817, 847, 850, 1041, 1055

Olariu, Alexiu: 412, 938

Olga [Duca?]: 335, 601 (604) 908

Ollănescu-Ascanio, Dimitrie C.: 478, 509 (510), 532 (533), 544 (545), 551, 615, 619, 962, 1006, 1007

Orășanu, Teodor: 508 (510), 972

Oteteleșanu, familia: 989

Oteteleșanu, d-na: 561

Ovanes, Hriste: 85, 254

P

Paicu, Pavel: 43, 820

Pajurescu: 649, 1018

Pann, Anton: 48, 49, 822

Panaiteanu-Bagdazare, Gheorghe: 303, 831, 900

Panu, G.: 132, 141, 229

Papadopol-Calimah, A. d-na: 525, 530, 640, 647

Papadopol-Calimah, Alexandru: 546, 591, 592, 614, 615, 640, 644, 647, 653, 772, 779, 781, 789, 835, 836, 952, 976, 978, 983, 998, 999, 1014, 1016, 1051, 1056

Paraschivescu: 265 (266)

Parisotti: 1012

Parodi, Alexandru: 1019

Pascal, Gheorghe: 196

Pascaly, Mihail: 116, 117, 128, 139, 215, 657 (659), 662 (663), 684 (686), 742 (743), 796 (797), 843, 847, 850, 855

Patti, Adelina: 202 (203), 868

Pavel: 674

Păltînea, Paul: 913, 987, 1003, 1052
Pelimon, Alexandru: 568 (569), 991
Penescu, G.: 1048
Perieţeanu, S.: 841
Petrescu: 406, 934
Petrino, familia: 837
Petrino, Eufrosina: 399, 837
Petrino, Dimitrie: 201, 229, 238, 245, 282, 286, 289, 390, 400, 837, 892, 927—929
Phelimon: 991
Pisoski, Alexandru: 86, 320, 423, 479, 489, 499, 515, 553, 833
Pisoski, N., d-na: 99, 423, 489, 493, 553
Pisoski, Nicolae: 86, 98, 320, 339, 343, 344, 423, 458, 470, 479, 489, 498, 506, 514, 553, 563, 760, 779, 780, 833, 837, 905, 909, 910, 944, 956, 957, 959, 962, 965, 969, 973, 985, 990, 1047, 1056
Planteau: 796 (797)
Platon: 799 (801)
Platon, Maria: 930, 931, 939, 943, 1050
Pleşescu,: 123
Plether: 647
Pogor, Vasile: 35, 52, 95, 194, 195, 201, 207, 228, 229, 238, 528, 818, 977
Poliz: 16
Poliz: 27 (28), 80, 811, 812, 814, 816
Ponmartin, Armand de: 832
Pop: 407, 935
Pop Florantin, I.: 466, 958
Popescu, Anicuţa: 704, 724 (726), 796 (797), 1035
Popescu, Eufrosina: 532 (533), 656 (658), 749, 857, 1043, 1044
Popescu-Gogan, Petre: 835
Poptămaş, Dimitrie: 942, 943
Poslușnicu, Mihail Gr.: 1044
Proca: 409
Protopopescu, Tache: 454 (455), 459 (460—461), 462 (463), 957
Prozorevski: 514
Pruncu: 57
Pruncu, Pavel: 825
Pruncu, Scarlat: 825
Pulchérie: 78 (79), 164, 322 (323)
Pumnu, Aron: 97 (98), 363
Puşkin, Alexandru: 815

Q

Quintana, Albert de... y Combis: 402—405, 415, 433, 457, 466, 470, 471, 586, 587, 613, 674, 930, 933, 940, 948, 958, 959, 960, 1050

R

Rabelais, François: 712 (714)
Rabener, C.M.S.: 432, 947
Radu, familia: 1022
Radu: 310, 661 (663), 667 (669)
Radu, Panait: 280
Racine, Jean: 177, 861
Ralet, Dimitrie: 210, 285, 871, 894
Raphael Sanzio: 9 (10), 23 (24), 242 (243)
Rădulescu-Dulgheru, Georgeta: 840, 919, 925, 972, 986
Rădulescu-Pogoneanu, Ion: 846
Răşcanu, G.: 505, 506, 556, 640, 987, 1014
Receanu: 152
Reymond, d-nele: 20 (21)
Reymond, Emmeline: 330 (332), 356 (358), 557, 814 (816), 907

Rîureanu, Ioan M.: 180, 182, 863
Roia: 556
Rolla, Catinca: 923
Rolla, Costache: 78 (79), 252, 383, 384, 390, 395, 895, 905, 922, 923
Romanescu, Aristizza: 574 (575), 608 (609), 621 (622), 657 (658), 704 (706), 722—725, 860, 1003, 1008, 1035
Roque-Ferrier, Alphonse: 401, 929, 931, 932, 939, 414 (415), 674, 1020
Rosetteștii: 970
Rosetti, Aglae, vezi Aglae Allaux
Rosetti, C.: 56
Rosetti, Carol: 837
Rosetti, C.A.: 389, 394, 395, 459 (460), 462 (463), 489, 514, 564 (567), 581 (583), 680 (681), 694 (695), 990, 995, 1024—1025
Rosetti, Dimitrie: 936
Rosetti, Lascăr: 409, 769, 783, 788, 936, 1050, 1054, 1055
Rosetti, Max: 916
Rosetti, Radu: 526 (527), 901, 916, 927
Rosetti, Radu, R.: 837
Rosetti, Răducanu: 901, 936, 977
Rosetti, Scarlat, vezi Rosetti, Carol.
Rosetti-Bălănescu, Nicolae: 56
Rosetti-Roznovanu, N.N.: 308, 310, 547, 858, 892,903
Rosetti-Solescu, Constantin: 309, 903, 904
Rosetti-Solescu, Dimitrie: 904
Rosetti-Solescu, Teodor: 562, 904
Rosetti-Tețcanu, Costache: 965
Rosetti-Tețcanu, Dimitrie: 489, 965
Rossini, Gioacchino: 176 (177)
Roșea, Ion: 1026
Roznovan, Alexandrina: 255
Rucsanda: 252, 883
Russo, Alexandru: 87, 326, 542, 766, 767, 833, 839, 907
Roux, A.: 832

S

Sachelari, Leon: 502, 505, 506
Saint Marc Girardin: 147, 853
Sarandi, Frosa: 635, 636 (637), 654, 657 (659), 677 (678), 1012
Sardou, Victorien: 590 (591), 1008
Sălceanu, familia: 883
Sălceanu, Grigore: 883
Săndulescu, Alexandru: 880
Săvescu, Coralia: 364—366, 910, 918
Sbierea, Ion: 837
Schandorf, Ludovic: 336—338, 908, 909
Schiavoni, Giovanni: 900
Schiller, Frederic: 32 (34), 474 (476), 770
Schinas: 736 (737)
Schwab: 778, 1052
Serurie, Grigore: 990
Shakespeare, William: 17 (18), 523 (525)
Sihleanu, Ștefan: 724 (725), 1035
Silași, Grigoriu: 625, 653, 746, 1009, 1017, 1042, 1043
Sion, George: 16, 82, 116, 138—140, 174, 175, 177, 178, 255, 278, 280, 284, 291, 480, 509 (510), 531—534, 597 (598), 688 (690), 724 (726), 746, 748, 750, 755 (757), 762 (764), 813, 831, 839, 842, 843, 847, 849, 855, 861, 890, 891, 893, 894, 896, 932, 979, 1043
Sîrbu, I.: 452, 535 (536)
Slavici, Ioan: 160, 229, 782, 856
Socec, Vasile I.: 55, 57, 113, 117, 195, 197, 229, 263, 279, 284, 327, 398, 400, 522 (524), 525, 544 (545), 550, 552, 657, 676,

768, 819, 824, 825, 843, 891, 1019, 1024, 1049
Sofia: 96
Spatariu: 311
Spiro-Paul, Andrei: 907
Spiro-Paul, Paulina: 325, 326, 906
Stamatopulo: 465
Stăncescu, C.: 724 (726), 762 (764), 1035, 1041
Stănescu, d-na: 124 (125)
Stătescu, Eugen: 1046
Steriadi, George: 124 (125), 134 (135), 439, 782 (783), 839, 843, 847, 849, 855, 864, 1054
Stezianu, Constantin: 993
Stolojan, Anastase: 735 (737), 761 (763), 774 (776), 1039
Strat, I.: 489
Străjescu: 444, 952
Străjescu: 557, 559
Străjescu: 785 (786)
Strusberg: 514, 581 (583), 995
Sturdza, Adela, vezi Moruzi, Adela
Sturdza, Alexandru: 78 (79), 780, 1053
Sturdza, Dim. A.: 55, 424 (425), 454 (455), 459 (461), 462 (463), 493 (494), 637, 815, 824, 944, 955, 957, 967, 972, 997, 1008
Sturdza, Gheorghe A.: 491, 824, 979
Sturdza, Grigore: 195, 207, 208, 870, 883, 971
Sturdza, Maria Gh.: 491, 819, 824, 979, 1023
Sturdza, Mihail-Voievod: 48, 117, 967
Sturdza, Olga: 252, 883
Sturdza, Zoe: 425, 619, 1008
Sturdza, Zulnia: 217, 769
Sultzer: 781
Suțu, Alexandru-Voievod: 267
Suțu, Alexandru Gr.: 730, 768
Suțu, N.: 903

Ș

Șendrea, Alexandru: 301, 899
Șoimescu, I.N.: 508 (510), 520 (521), 522 (524), 523 (524), 580 (581), 636 (637), 642 (643), 972
Ștefan cel Mare: 104, 193, 199, 201, 207, 465, 482, 644, 693 (695), 870, 892, 950
Ștefănescu, Ion: 452—453
Ștejărescu: 668 (669)
Ștephănescu, G.M.: 587, 618, 621 (622), 634, 638, 668 (669), 672 (673), 688 (689), 702, 707 (708—709), 716 (718), 996, 1007, 1008, 1012, 1013, 1023, 1031, 1034

T

Taubes, A.: 427, 945
Taylor: 9—13, 29, 30, 46 (47), 71 (72)
Tănăsache: 78
Teller, Israel: 438, 949
Teodorini, Elena: 920
Tertei, vezi Catargi, Margareta.
Thibaud: 107 (108)
Thiers, A.: 814
Thousseret: 653
Tocilescu, Grigore: 688 (689), 891
Tomescu, Vasile: 1036
Tomșa: 459 (461), 516 (518)
Torouțiu, I.E.: 955
Tourtoulon, Charles de: 402, 674, 931, 932
Traian: 39 (40), 42, 43, 264, 707 (709)
Turgheniev, Ivan: 815

Ţ

Ţepelea, G.F.: 930
Ţerranu: 1012
Ţincu, Nicolae: 860

U

Ubicini, Abdolonyme: 1023
Urechia, V.A.: 363, 439, 457, 467, 542, 554, 586, 587, 664, 687, 724 (726), 730, 745, 748, 754, 757, 950, 956, 959, 982, 986, 996, 998, 1019, 1020, 1027, 1031, 1036, 1037, 1038, 1043, 1046, 1049

V

Del Valle, Alice: 22 (23), 43 (44), 86, 186, 187, 242 (243), 287 (288), 294, 416 (418), 835
Vartolomei, Vasile: 941
Varziu [?]: 508 (510)
Vasile Lupu-Voievod: 243
Vasilescu: 621 (622)
Vasilescu, Maria: 1008
Vasiliu, Aurel Ioan: 1076
Vatamaniuc, D.: 909
Văleanu, Ştefan: 70, 594 (595), 604, 1000, 1002
Vellescu, Petre: 154 (156), 532 (533), 855, 857
Vellescu, Ştefan: 857
Ventura: 178—180, 862
Ventura, Eufrosina, vezi Catargi, Eufrosina.
Ventura Fanchette Lea, 920
Ventura, Grigore: 376 (377), 382, 426, 539 (540), 544 (545), 547, 648, 654, 660, 662, 697, 700 (701), 724 (726), 742 (743), 748, 755 (757), 796 (797), 799 (801), 919, 920, 922, 945, 981, 983, 984, 1017, 1018, 1023, 1030, 1046.
Ventura, Marioara: 920
Verdi, Giuseppe: 295
Vermont, Fanchette Lea, vezi Ventura, Fanchette Lea.
Vernescu, G.: 497
Verussi, Petre: 613, 614
Vicol, Isaia: 196, 867
Victor Emanuel II: 388, 389
Vizante, Andrei: 693 (694), 1029
Vîrgolici, Teodor: 813
Vîrnav-Liteanu, G.I.: 132, 142, 286, 387, 400, 848, 894, 922
Vîrtosu, Emil: 1048
Vladimirescu, Tudor: 618
Vogoride, Cocuţa: 883
Vogoride Conache, Emanuel: 858, 883
Vogoride, Lucia: 163 (164), 858
Vogoride, Maria: 858
Vogoride, Nicolae: 285
Voinescu, Ion II: 744, 745, 766, 1042, 1048
Vulcan, Iosif: 412, 441, 645, 656, 670, 682, 791, 940, 941, 949, 950, 1015, 1018, 1022, 1026, 1057

W

Wachmann, Eduard: 724 (726)
Wadington, William: 454 (455), 485 (488), 514, 965
Weiss, Stanislav: 447
Weitzsecher, Amedeo: 448, 449, 942
Wied, prinţul de: 584 (585), 594 (595), 601 (602)
Woliki: 210

X

Xenopol, Alexandru: 141

X. d-ra: 1018

Z

Zamfirescu, Mihail: 112, 860

Zanne, Alexandru: 16, 813

Zappa, Evanghelie: 142

Zotta, Sever: 834, 835, 955

INDICE AL SCRISORILOR PE DESTINATARI, GRUPATE CRONOLOGIC

Către Ştefan Albu

1877 decembrie 30, Mircești, 379—380

Către Eugen Alcaz

1879 august 10, Mircești, 495

Către Iancu Alecsandri

1878 noiembrie 26, Mircești, 452—454
1879 aprilie 20, Mircești, 482—489
1881 februarie 12/24, Mircești, 678—681
1881 martie 14/26, București, 696—697

Către Paulina Alecsandri

[1871 martie, Iași], 14
[1871 martie, Iași], 14
[1871 martie, Iași], 15
[1871 martie, Iași], 15
[1871 mai], Iași, 16
[1872 februarie-martie, București], 52
[1872 iunie], Lindau, 59—60
[1872 iunie], Paris, 60—61
[1872 iulie a.20], Paris, 62—63
1872 iulie 20, Paris, 63—64
1872 iulie [a.27], Paris, 64—65
1872 iulie 27, Paris, 65
1872 iulie 29, Boulogne sur Mer, 66

1872 august 20, Dieppe, 67
1872 august, Paris, 68
1872 septembrie 2, Paris, 69—70
1872 septembrie 21/octombrie, 3 Paris, 70
[1872 decembrie 6—13], Bucureşti, 76—77
[1872 decembrie 21], Bucureşti, 79—80
[1872 decembrie 23], 81
[1872 decembrie 26], Bucureşti, 83—84
[1872 decembrie 27], Bucureşti, 84—85
[1872 decembrie 28], Bucureşti, 85—86
1873 ianuarie 1, 86
[1873 martie a.30, Bucureşti], 92
[1873 martie], Bucureşti, 93
[1873 martie, Bucureşti], 94
[1874 ianuarie 14 — februarie 9, Iaşi], 122—123
[1874 februarie, Iaşi], 123
[1874 februarie 9, Iaşi], 123
1874 iulie 10 [s.n.], Viena, 148
1874 iulie 4 [s.v.], Paris, 149
[1875 martie a.8, Bucureşti], 186
1875 martie [8], Bucureşti, 186—187
1875 martie 8, Bucureşti, 187—188
1875 [iunie] 18, Bucureşti, 218
1875 [iunie], Bucureşti, 218—219
1875 iunie 24, Bucureşti, 219—220
[1875 iunie, Bucureşti], 220
[1875 decembrie a.7], Bucureşti, 252—253
1875 decembrie 7, Bucureşti, 253—254
[1875 decembrie p. 7, Bucureşti], 254—255
1875 [decembrie 13 sau 20], Bucureşti, 255
1876 aprilie 23, Viena, 291—292
1876 [aprilie 24, 26], Strassbourg, 292—294
1876 mai, Paris, 294—295
1876 mai 15, Paris, 295—296
[1877 ianuarie], Iaşi, 308
[1877] ianuarie, Iaşi, 308—310
1877 februarie 1, Iaşi, 310
1877 [februarie], Iaşi, 311—312
[1878 mai 24], Bucureşti 408
[1878 mai 31], Bucureşti, 410—411
[1878 octombrie 14], Bucureşti, 445—446
1879 martie 18, Bucureşti, 480
[1879] iunie 29, Bucureşti, 492—493
1879 septembrie 5, Bucureşti, 496
[1879 septembrie], Bucureşti, 496—497
[1879 septembrie], Bucureşti, 497—498
[1879 septembrie 21], 499—500
1879 septembrie 26, Bucureşti, 501
[1879 octombrie], Bucureşti, 502
[1879 octombrie 12], Bucureşti, 502—503
1879 octombrie 14, Bucureşti, 503—504

[1879 octombrie], București, 504—505
1879 octombrie 16, București, 506
[1879 octombrie], București, 506—507
1880 martie 9, București, 556—557
1880 martie 15, București, 557—558
1880 martie 16, București, 558—559
1880 martie 17, București, 559
[1880 martie, București], 559—560
1880 martie 20, București, 560—561
1880 martie 26, 561
1880 martie 31, București, 561—562
1880 aprilie 6, 562—563
1880 iulie 7, Sinaia, 603
1880 iulie 14, Sinaia, 603—604
1880 iulie 25, Sinaia, 607
1880 [iulie], Sinaia, 609
[1880 octombrie a. 20], Iași, 625
1880 octombrie 26, București, 626—627
1880 noiembrie 16, 628—629
1880 noiembrie 18, București, 629—630
1880 noiembrie 24, București, 630—631
[1881 octombrie a.6], București, 778
1881 octombrie 6, București, 778
1881 octombrie 8, București, 779
1881 octombrie 9, București, 779
1881 octombrie 10, București, 780
[1881 octombrie 11—16], București, 780
[1881 octombrie a.16], București, 781

Către Grigore Alexandrescu

1877 octombrie 14, Mircești, 349—350

Către dr. Alexei, reprezentantul învățătorilor români din Năsăud

[1878 iunie], 412

Către Aglae Allaux

1876 octombrie 27, Mircești, 304—306
1877 octombrie 5, Mircești, 346—348

Către Zaharia Antinescu

1878 septembrie 24, Mircești, 442

Către Arthur Baligot de Beyne

[1879 sfîrșit — 1880 început], 536—538
1881 martie 6/18, Mircești, 693—695

Către Alimpiu Barbolovici, președintele „Astrei" din Băsești

1878 iulie 1, Mircești, 431—432

Către Elena Beldiman

1877 decembrie 12, Mircești, 371

Către O. Blasianu

1878 iunie 14, Mircești, 438

Către Vasile Boerescu

[1879], 538

Către Marie Bogdan

1871 februarie 11/23, Mircești, 9—11
1871 martie 12, Mircești, 11—13
1871 iunie 8, Mircești, 17—18
1871 august 1, Mircești, 22—24
1871 august 24, Mircești, 24—26
1871 octombrie 12, Mircești, 29—30
1872 ianuarie 10, Mircești, 45—47
1872 februarie 12, Mircești, 50—51
1872 martie, Mircești, 52—54
1872 mai 8/20, Mircești, 57—58
1872 octombrie, Mircești, 71—72
1872 noiembrie 10, Mircești, 73—74
1872 decembrie 1, Mircești, 75—76
1872 decembrie 22, București, 80—81
1873 februarie, Mircești, 88—89
1873 martie, Mircești, 90—92
1873 aprilie 20, Mircești, 95—97
1873 octombrie, Mircești, 100—102
1873 octombrie 16/28, Mircești, 102—103
[1873 decembrie 29, Mircești], 107—109
1874 februarie, Mircești, 118—120
1874 februarie 8/20, Mircești, 120—122

1874 martie 30, Mircești, 133—134
1874 mai 1, Mircești, 136—138
1874 iunie 5, Mircești, 142—143
1874 iunie 23, București, 144—146
1874 octombrie 5, Mircești, 157—159
1874 octombrie 28, Mircești, 163—165
1874 noiembrie 28, Mircești, 167—169
1874 decembrie 18, Mircești, 173—174
1874 decembrie 24, Mircești, 175—177
1875 ianuarie 2, Mircești, 181—182
1875 ianuarie 30, Mircești, 184—185
1875 aprilie 27, Mircești, 202—204
1875 aprilie 30, Mircești, 205—207
1875 mai 26, Mircești, 212—214
1875 iulie 8, [Mircești], 220—223
1875 iulie 22, Mircești, 223—225
1875 septembrie [29 s.n.], Mircești, 239—242
1875 septembrie 28 [s.v.], Mircești 242—243
1875 noiembrie 3, Mircești, 246—248
1875 noiembrie 21, Mircești, 249—250
1875 decembrie [17—20], București, 256—257
1875 decembrie 31, Mircești, 257—259
1876 ianuarie 26, Mircești, 269—271
1876 februarie 10, Mircești, 275—278
1876 martie 22, Mircești, 286—289
1877 martie 16/28, Mircești, 316—319
1877 aprilie [a.6], Mircești 321—323
1881 aprilie 28, Mircești, 709—711

Către Iacob Bologa, președintele „Astrei"

[1878 iunie], 412—413
1880 mai 28 [s.v.], Mircești, 578

Către William Bonaparte Wyse

1881 decembrie 7, București, 790—791

Către Alexandru Cantacuzino, cneazul

1879 noiembrie, Mircești, 519—521

Către Cleopatra Cantacuzino

1877 februarie 10, Mircești, 312—314

Către regele Carol I

1876 martie 3, Mircești, 279—280

Către N. Clatinos, bărbier din Iași

[1878 mai], 407

Către un conte necunoscut din Cernăuți

1873 aprilie 21, Mircești, 97—98

Către Ion Crăciunescu

[a. 1874], 109—110

Către Philadelphe Cuénim

1875 august 29, Mircești, 226—227
1875 septembrie 23, Mircești, 238—239

Către V. Damian, președintele „României June" din Viena

1881 iulie 5, Gara Mircești, 741
1881 iulie 12/24, Mircești, 747—748

Către Carol Davila

1874 ianuarie 18/30, Mircești, 114—116

Către Oreste Dlujanschi

1880 aprilie 18, Mircești, 564
1881 mai 6/18, Mircești, 713
1881 iulie 9/21, Mircești, 745—746
1881 octombrie 20, 785

Către Smărăndița Docan

[1872 decembrie a. 15, București] 77—79
[1873 februarie-martie], 89—90
[1876 vara], Mircești, 296—297
[1876 vara], Mircești, 297—298
[1876 octombrie], 302—303
[1877 octombrie p.9], 348—349

Către dr. I.C. Drăgescu

1881 iunie 15, Mircești, 729

Către N. Droc Barcian
reprezentant al cetățenilor orașului București

1878 septembrie 20, Mircești, 440—441

Către Euharia Duca

1880 iunie 22, Mircești, 593—596
1880 iunie 30, Mircești, 600—602

Către Georges Duca

[1874 februarie 18 sau 25, Mircești], 124—126
1877 februarie 10, Mircești, 314—316
1877 octombrie 2, Mircești, 344—345
1879 septembrie 22, București, 500—501
1880 iunie 8, Mircești, 584—586

Către Lucie Duca

1877 aprilie 6, Mircești, 323—325
1877 mai 28, Mircești, 332—334
1877 iulie 2, Mircești, 334—336
1877 octombrie 23, Mircești, 352—354
1877 noiembrie 10, Mircești, 360—361
1877 decembrie 4, Mircești, 364—366
1877 decembrie 12, Mircești, 370
1879 februarie 5, Mircești, 473—476
1881 august 21, Mircești, 758—759

Către elevii școlii nr. 1 din Păcurari (Iași)

1878 mai 24, București, 408—409

Către regina Elisabeta

1875 septembrie 12, Mircești, 231—234
1875 septembrie 19, Mircești, 235—236
1877 septembrie 20, Mircești, 339—342
1880 decembrie 2, 631—632
1881 decembrie 19, Mircești, 802—808

Către Constantin Essarcu

1876 aprilie 3, Mircești, 291

Către Maria Scarlat Fălcoianu

1876 noiembrie 2, Mircești, 307

Către Scarlat Fălcoianu

1871 septembrie 28, Mircești, 26—29

Către Bonifaciu Florescu

1881 iulie 9/21, Mircești, 744—745
1881 septembrie 16, Mircești, 766—767
1881 octombrie 30, Mircești, 787

Către Nicolae Gane

1876 octombrie 26, Mircești, 303
1876 noiembrie 9, Mircești, 307—308
1878 ianuarie 5, Mircești 380—381

Către Mihail Ganițki

[fără dată], 259—260

Către Esmeralda Gardeev

1877 noiembrie 6, Galați, 359

Către Ion Ghica

1871 octombrie 26, Mircești, 36—37
1871 decembrie 2, Mircești, 38—40
1871 [?] 14, Mircești, 41
1875 [ianuarie?]18, Gara Mircești, 184
1876 ianuarie 19 [s.n.], Mircești, 261
1878 ianuarie 18 [s.n.], Mircești, 381
1878 noiembrie 12, Mircești, 449—450
1878 decembrie 10, Mircești, 458—461
187[9?] ianuarie 21, Roman, 472
[1879—1880 aprilie], Mircești, 491

1879 noiembrie 5, Mircești, 507—510
1879 noiembrie 6, Mircești, 511—513
1879 noiembrie 10, Mircești, 516—519
[1879 noiembrie], Mircești, 521—525
1879 decembrie 10, Mircești, 529—530
1879 decembrie 20, Mircești, 531—534
1879 decembrie 20, Mircești 534—535
[1879], 539
1880 [ianuarie], Mircești, 540—541
1880 ianuarie 5, Mircești, 541—542
1880 ianuarie 8, Mircești, 543—544
1880 ianuarie 12, Mircești, 544—546
1880 ianuarie 16, Mircești, 550—551
1880 februarie 1, Mircești, 551
1880 februarie 28, Mircești, 555—556
1880 mai 1, Mircești, 564—568
1880 mai 7, Mircești, 568—570
1880 mai 14, Mircești, 570
1880 mai 14, Mircești, 570—572
1880 mai 15, Mircești, 573—574
1880 mai 25, Mircești, 574—575
[1880 mai p. 25, Mircești], 575—576
[1880 mai p. 25, Mircești], 576—578
1880 iunie 3, Mircești, 579
1880 iunie 6, Mircești, 580—581
[1880 iunie 8], Mircești, 581—583
[1880 iunie p. 8. Mircești], 586—587
[1880 iunie 16], Mircești, 589
[1880 iunie 17], Mircești, 590—591
1880 iunie 26, Mircești, 597—599
[1880 iunie 26—28, Mircești], 599
1880 iunie 29, Mircești, 599—600
1880 iulie, Sinaia, 604—605
1880 iulie 17, Sinaia, 605—606
[1880 iulie], Sinaia, 607—608
1880 iulie 28, Sinaia, 608—609
1880 august 7, Mircești, 610
1880 august 9, Mircești, 611
1880 septembrie 26, Iași, 617—618
1880 octombrie 2, Mircești, 620—622
1880 octombrie 9, Iași, 622—624
1880 octombrie 31, Mircești, 627—628
1880 decembrie 5, 635
1880 decembrie 17, Mircești, 634—636
1880 decembrie 20, Mircești, 636—637
1880 decembrie 23, Mircești, 638—639
1880 decembrie 27, Mircești, 641—643
1881 ianuarie 3, Mircești, 647—650
1881 ianuarie 7, Mircești, 650—652
1881 ianuarie 11, Mircești, 652—653
1881 ianuarie 13, Mircești, 656—659

1881 ianuarie 17, Mircești, 660—664
1881 ianuarie 28, Mircești, 667—669
1881 februarie 6/18, Mircești, 671—673
1881 februarie 11/23, Mircești, 675—676
1881 februarie 12/24, Mircești, 677—678
[1881 februarie a. 23], Mircești, 681—682
1881 februarie 25, Mircești, 683—686
1881 martie 1, Mircești, 688—690
[1881 martie 1], Mircești, 691—692
1881 aprilie 12, Mircești, 698—699
1881 aprilie 15, Mircești, 699—700
1881 aprilie 24, Mircești, 701—703
1881 aprilie 26, Mircești, 703—706
1881 aprilie 28, Mircești, 707—709
1881 mai 7/19, Mircești, 713—715
1881 mai 14, Mircești, 716—719
1881 mai 25, Mircești, 721—723
1881 mai 29, Mircești, 723—726
1881 iunie 15, Mircești, 727—728
1881 iunie 29, Mircești, 735—737
1881 iulie 3/15, Mircești, 738—740
1881 iulie 6/18, Mircești, 741—743
1881 iulie 6/18, Mircești, 743—744
1881 august 16/28, Mircești, 755—757
1881 septembrie 8, Mircești, 761—765
1881 octombrie 1, Mircești, 774—779
1881 octombrie 29, Mircești, 785—786
[1881 octombrie p. 29], Mircești, 787
1881 decembrie 10/22, Mircești, 792—795
1881 decembrie 26 [s.n.], Iași, 795—797
1881 decembrie 17/29, Mircești, 798—802

Către Pantazi Ghica

1881 mai 31, Mircești, 726—727

Către Edouard Grenier

1871 iunie 8, Mircești, 18—21
1871 octombrie 12, Mircești, 31—35
1877 mai 16, Mircești, 328—332
1877 noiembrie 1, Mircești, 354—358
1879 ianuarie, 473

Către Petre Vasile Grigoriu

1880 august 16, Mircești, 613—614
1881, Mircești, 646

Către Aron Hamsea

1878 iunie 8, Mircești, 422—423

Către Bogdan Petriceicu Hasdeu

1873 noiembrie 21, Mircești, 104
1873 decembrie, Mircești, 104—105
1874 octombrie 8, Mircești, 160
1875 octombrie 4, Mircești, 243—244

Către Hausknecht

1878 septembrie 30, Mircești, 443

Către baronul A. de Herz

1878 octombrie 22, Mircești, 446—448

Către Hociung

[1873 martie a. 30, București], 92—93

Către Eduard Hübsch

1881 [iulie a. 22], Mircești, 750—752

Către Gheorghe Hurmuzaki

1872 mai 4, Iași, 56
1875 aprilie 8/20, Mircești, 197—198
1878 iulie 15, Mircești, 436—437
1878 iulie 19, Mircești, 437

Către Nicolae Hurmuzaki

1878 aprilie 14, Mircești, 399
1878 mai 31, București, 411

Către N. Ionescu

1879 aprilie 27, Mircești, 490

Către Mihail Jora

[1880 octombrie 14], 624—625

Către Mihail Kogălniceanu

1872 [noiembrie] 2, Roman, 72—73
1874 martie, Mircești, 129—130
[1875 ianuarie 13], Mircești, 183
1875 martie 12, Mircești, 189—190
187[?] [?] 14, Mircești-Roman, 190
1875 aprilie 19, Mircești, 199—200
1877 aprilie 19, Mircești, 327—328
1878 ianuarie 19 [s.n.], Mircești, 381
[1878 începutul lunii februarie, Mircești], 384—385
1878 februarie 9 [s.n.], Gara Mircești, 385
1878 februarie 11 [s.n.], Gara Mircești, 385—386
1878 februarie 16 [s.n.], Mircești, 386—387
1878 februarie 19 [s.n.], Mircești, 387
1878 noiembrie 24, Mircești, 451—452
1879 [mai] 9 [s.n.], 492
1879 august 4, Mircești, 493—494
[1879], Mircești, 535—536

Către I. Alex. Lapedat

1877 iulie 24, Mircești, 338—339
1877 decembrie 16, Mircești, 374
1878 februarie 20, Mircești, 391—394

Către August Treboniu Laurian

1871 iulie 17, Mircești, 22

**Către Alexandru Lazaru,
reprezentantul românilor din Abrud**

[1878 iunie], Gara Mircești (România), 413

**Către Nicolae Luchian,
reprezentantul artiștilor Teatrului Național din Iași**

[1878 iunie, Mircești], 411
1880, 645

Către Alexandru Macedonski

1880 decembrie 25, Mircești, 641
1881 ianuarie 24, Mircești, 665—666

Către Titu Maiorescu

1874 iunie 12, București, 143—144
1874 iunie 27, Mircești, 146—148
1874 septembrie 3, Mircești, 151—152
1875 martie 25, Mircești, 191—194
1876 ianuarie 12, Mircești, 263—264
1876 februarie 6, Mircești, 272
1881 mai 14/26, Mircești, 719—721
1881 august 12, Mircești, 754
1881 august 21, Mircești, 760

Către Simion Florea Marian

1881 aprilie 28, Mircești, 611—612

Către Pietro Mezzetti

1878 iunie 5, Mircești, 419—420
1878 iunie 15, Mircești, 429
1878 noiembrie 3, Mircești, 448—449
1879 martie 25, Mircești, 480
1879 noiembrie 9, Mircești, 513—514
1879 noiembrie 18, Mircești, 526
1881 iulie 22, Mircești, 752—753
1881 septembrie 16, Mircești, 765—766

Către Carol Miculi

1879 ianuarie 1, Mircești, 468—469
1879 martie 12, Paris, 476—477

Către Mihalcea

[1876, octombrie, Tîrgu-Ocna], 302

Către Matei Millo

1874 februarie 25, Mircești, 127—129
1874 mai, Mircești, 140—141
1874 septembrie 3, Mircești, 149—151

1874 septembrie 6, Mircești, 153—157
1874 [sfîrșitul anului], Mircești, 170—171
[1874 decembrie 14 s.v.], Mircești, 171—172
1875 mai 14, Mircești, 208—209
1875 iunie 1, Mircești, 214—216

Către ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice

1877 noiembrie 24, Mircești, 362

Către Frédéric Mistral

1878 iunie 1, Mircești, 413—415

Către Domenico Muti

1878 iulie 12/24, Mircești, 434—435

Către mitropolitul Iosif Naniescu

1876 octombrie 12 [s.n.], Ocna, 301

Către Catinca Negri

1881 iunie 25, Mircești, 731—733

Către Costache Negri

[1872 decembrie a. 26], București, 82—83
[1875 iunie 10—18], Mircești, 216—218
1876 ianuarie 15, Mircești, 265—266
1876 iulie 15, Mircești, 298—300

Către Iacob Negruzzi

1871 mai 4, Mircești, 15—16
[1871 noiembrie], 37
1872 ianuarie 8, Mircești, 41—45
1872 ianuarie 12, Mircești, 47—48
1872 ianuarie 24, Mircești, 48
1872 ianuarie 26, Mircești, 49
1872 februarie 19, Mircești, 51—52
1872 aprilie 1, Mircești, 54—55
1872 iunie 3/15, Mircești, 58—59
1873 februarie 6, 87
1873 martie, Mircești, 94—95
1873 octombrie 4, Mircești, 99
1873 decembrie 14, Mircești, 105—106

1873 decembrie 14, Mircești, 106
[1873 decembrie], Mircești, 106—107
1874 ianuarie 14, Mircești, 111
1874 ianuarie 17, Mircești, 112—114
1874 februarie 25, Mircești, 126—127
1874 martie 2, Mircești, 130
1874 martie 12, Mircești, 131—132
1874 mai 27, Mircești, 141—142
1874 septembrie 4, Mircești, 153
1874 octombrie 7, Mircești, 159—160
1874 octombrie, 10, Mircești, 161
1874 octombrie 16, Mircești, 162—163
1874 octombrie, Mircești, 165
1874 noiembrie 11, Mircești, 166—167
1874 noiembrie, Mircești, 170
[1874—1875], 180
1875 ianuarie 10, Mircești, 182—183
1875 martie, Gara Mircești, 188
1875 martie 28, Mircești, 194—195
1875 martie 29, Mircești, 196
1875 aprilie 10, Mircești, 198—199
1875 aprilie 20, Mircești, 200—202
1875 mai 2, Mircești, 207
1875 mai 5, Mircești, 208
1875 mai 17, Mircești, 210
1875 mai 18, Mircești, 210—211
1875 mai 21, Mircești, 211—212
1875 septembrie 7, Mircești, 227—228
1875 septembrie 10, Mircești, 229—230
1875 septembrie 12, Mircești, 230
1875 septembrie 20, Mircești, 237
1875 septembrie 22, Mircești, 238
1875 octombrie 10, Mircești, 244
1875 octombrie 14, Mircești, 245
1875 noiembrie 10, Mircești, 249
1875 noiembrie 26, Mircești, 250—251
1875 noiembrie 30, Mircești, 251
1876 ianuarie 10, Mircești, 261—262
1876 ianuarie 22, Mircești, 267—268
1876 februarie 4, Mircești, 271—272
1876 februarie 10, Mircești, 273—274
1876 februarie 10, Mircești, 274—275
1876 martie 8, Mircești, 281
1876 martie 11, Mircești, 281—282
1876 martie 14, Mircești, 282—283
1876 martie 15, Mircești, 285
1876 martie 17, Mircești, 285—286
1876 martie 28, Mircești, 289—290
1876 aprilie 2, Mircești, 290
1877 octombrie 22, Mircești, 350—351
1877 decembrie 1, Mircești, 362—363

1877 decembrie 4, 363
1877 decembrie 9, 366
[1877 decembrie 9—12, Mircești], 367
1877 decembrie 12, Mircești, 367—369
1877 decembrie 14, Mircești, 371—372
1877 decembrie 15, Mircești, 372—373
[1877 decembrie], 373—374
1877 decembrie 20, Mircești, 375—376
1877 decembrie 22, Mircești, 377
1877 decembrie 29, Mircești, 378—379
1878 ianuarie 3, Mircești, 380
1878 ianuarie 21, Mircești, 383
1878 februarie 8, Mircești, 387—388
[1878 februarie 9—16], 388—389
1878 februarie 17, Mircești, 389
1878 februarie 20, Mircești, 389—391
1878 februarie 22, Mircești, 394—396
1878 martie 24, Mircești, 396—397
1878 aprilie 12, Mircești, 397—399
1878 aprilie 28, Mircești, 399—400
1878 mai 2, Mircești, 400—401
1878 mai 16, Mircești, 402—404
1878 mai 18, Mircești, 404—405
1878 iunie 25, Mircești, 430—431
1878 octombrie 3, Mircești, 443—444
1878 noiembrie 12, Mircești, 450—451
[1878 noiembrie 29—30], 456
1878 decembrie 16, Mircești, 464—465
1879 aprilie 11, Mircești, 481—482
[1879 noiembrie], 529
1880 februarie 5, Mircești, 552—553
1880 februarie 11, Mircești, 554
1880 iunie 14, Mircești, 588
1880 iunie 20, Mircești, 591
1880 august 17, Mircești, 614—615
1880 august 30, Mircești, 615
1880 septembrie 2, Mircești, 616
1880 septembrie 8, Mircești, 616—617
1880 noiembrie 9, Mircești, 628
1880 decembrie 28, Mircești, 644
1881 ianuarie 11, Mircești, 652—653
1881 ianuarie 16, Mircești, 660
1881 ianuarie 26, Mircești, 667
1881 martie 10, Mircești, 695
1881 iulie 3, Mircești, 740—741
1881 iulie 24, Mircești, 753—754
1881 septembrie 17, Mircești, 767—768
[1881 septembrie 18—20], Mircești, 768
1881 septembrie 26, Mircești, 770—771
1881 octombrie 17, Mircești, 782
1881 noiembrie 11, Mircești, 788

Către Leon Negruzzi

1881 mai 8, Mircești, 715—716

Către dr. Mihail Obedenaru

1878 iunie 6, Mircești, 421—422
1879 ianuarie 5, Mircești, 470
1880 august 16/28, Mircești, 612—613
1880 decembrie 6, București, 633—634
1881 februarie 10, Mircești, 674
1881 februarie 26, Mircești, 686—687
1881 iunie 28, Mircești, 733—734

**Către Alexiu Olariu,
reprezentantul românilor din Ilia Mureșeană**

[1878], 412

Către Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio

1879 martie 16, Mircești, 478—479
1880 septembrie 1, Mircești, 615—616
1880 octombrie 1, Mircești, 619—620

Către Alexandru Papadopol-Calimah

1879 noiembrie 14, Mircești, 525
1879 decembrie 17, Mircești, 530—531
1880 ianuarie 14, Mircești, 546—547
1880 iunie 21, Mircești, 592
1880 decembrie 23, Mircești, 640
1881 septembrie 26, Mircești, 772—774
1881 decembrie 2, Mircești, 789—790

Către Petrescu, reprezentantul junimii huşene

[1878 mai, Mircești], 406

Către Nicolae Pisoski

1873 februarie 2, Mircești, 86—87
[1873 septembrie], Mircești, 98—99
[1877 martie], 320—321
1877 septembrie 5, Mircești, 339
1877 septembrie 25, Mircești, 343
1877 octombrie 1, Mircești, 343—344
[1877 octombrie 2], Mircești, 344
1878 iunie 10, Mircești, 423

1878 iunie 11, Mircești, 423—424
[1878 decembrie] 18 [s.n.], Oficiul Mircești, 458
[1879 ianuarie] 13 [s.n.], Mircești, 470
[1879 martie], Mircești, 479
1879 aprilie 22, Roman, 489
1879 septembrie 16, Mircești, 498—499
1879 noiembrie 9, Mircești, 514—515
1880 februarie 7, Mircești, 553
1880 aprilie 17, Mircești, 563—564
1881 august 24, Mircești, 760
1881 decembrie 1, Mircești, 789

Către Vasile Pogor

1871 octombrie 15, Mircești, 35—36
1879 noiembrie 29, Mircești, 528—529

Către dr. Pop, reprezentantul orașului Brașov

[1878 mai], București, 407

Către I. Pop Florantin

1878 decembrie 19, Mircești, 466

Către Eufrosina Popescu

1881 iulie 14, Mircești, 749—750

Către d-na E.P. din Suceava, reprezentanta doamnelor din „Societatea națională din Bucovina"

1878 iunie 6, Mircești, 420

Către președintele societății „România Jună" din Viena

1876 ianuarie 11, Mircești, 262—263

Către Albert de Quintana y Combis

[1878 mai], 405—406
1878 iunie 1, Mircești, 415—418
1878 iulie 6/18, Mircești, 433—434
1878 decembrie 25, Mircești, 466—468
1879 ianuarie 4, Mircești, 471—472

Către C.S.M. Rabener

1878 iulie 2, Mircești, 432

Către redacția ziarului „Telegraful român"

1878 mai], Gara Mircești, 406

Către redacția ziarului [?]

1881 martie], 690—691

Către românii din Deva

1878 iunie 3, Gara Mircești, 419

Către românii din Sibiu

[1878 mai], Gara Mircești, 408

Către Alphonse Roque-Ferrier

[1878 mai p. 3], 401

Către Lascăr Rosetti

1878 mai 26, București, 409—410
1881 septembrie 24, Mircești, 769—770
1881 octombrie 19, Mircești, 783—784
1881 noiembrie 9, Mircești, 788

Către Radu Rosetti

1879 noiembrie 24, Mircești, 526—528

Către Rucsanda

1875 decembrie 2, Mircești, 252

Către Ludovic Schondorf

1877 iulie 11, Mircești, 336—338

Către Grigoriu Silași

1880 octombrie 26 [s.n.], Mircești, 625—626
1881 iulie 12/24, Mircești, 746—747

Către George Sion

1874 ianuarie 28, Mircești, 116—117
1874 mai, Mircești, 138—139
1874 decembrie 23, Mircești, 174—175
1874 decembrie 24, Mircești, 175
1874 decembrie 31, Mircești, 177—178
1876 februarie 26, Mircești, 278—279
1876 martie 7, Mircești, 284
1876 martie 14, Mircești, 284

Către Vasile I. Socec

1872 mai 7, Iași, 57
1874 ianuarie 31, Mircești, 117—118
1881 ianuarie 15, Mircești, 659
1881 februarie 12/24, Mircești, 676—677
1881 septembrie 20, Mircești, 768—769

Către Paulina Spiro-Paul

1877 aprilie 18, Mircești, 325—326

Către George Steriadi

1874 aprilie, 6, Mircești, 134—136
1881 octombrie 19, Mircești, 782

Către Străjescu

1878 octombrie, Mircești, 444—445

Către studenții Universității din Iași

1878 mai], 407

Către Dim. A. Sturdza

1872 aprilie, 55—56
1878 iunie 12, Mircești, 426—427
1878 noiembrie 29, Iași, 454—456
1878 decembrie 10, Mircești, 462—464

Către Alexandru Șendrea

1876 octombrie], Tîrgu-Ocna, 301

Către rabinul Taubes

1878 iunie 14, Mircești, 427

Către Israel Teller

1878 iulie 30, Mircești, 438

Către V. A. Urechia

1878 august 30, Mircești, 439—440
1878 decembrie 7, Mircești, 457—458
1880 ianuarie 5, Mircești, 542
1880 februarie 8, Mircești, 554
1880 iunie 8, Mircești, 586
1880 iunie 13, Mircești, 587—588
1881 ianuarie 18, Mircești, 664—665
1881 februarie 28, Mircești, 687
1881 iunie 22, Mircești, 730
[1881 iulie p. 12/24], 748
1881 august 17, Mircești, 757—758

Către Ventura

[1874], 178—180

Către Grigore Ventura

1877 decembrie 28, Mircești, 376—378
1878 ianuarie 8, Mircești, 382
1878 iunie 12, Mircești, 426—427
1880 ianuarie 1, 539—540
1880 ianuarie 15, Mircești, 547—550
1881 martie 27, București, 697—698

Către episcopul Isaia Vicol al Romanului

1875 martie 30, Mircești, 196—197

Către Iosif Vulcan

1878 iunie 1, București, 418—419
1878 iulie 30, Mircești, 438—439
1878 septembrie 20, Mircești, 441—442
1880 decembrie 30, Mircești, 645
1881 ianuarie 12, Mircești, 656
1881 februarie 2/14, Mircești, 670—671
1881 februarie 24, Mircești, 682
1881 decembrie 8/20, Mircești, 791—792

CUPRINS *

Către Marie Bogdan

1 1871 februarie 11/23, Mircești ..... 9—11
2 1871 martie 12, Mircești ..... 11—13

Către Paulina Alecsandri

3 [1871 martie, Iași] 14
4 [1871 martie, Iași] 14
5 [1871 martie, Iași] 15
6 [1871 martie, Iași] 15

Către Iacob Negruzzi

7 1871 mai 4, Mircești ..... 15—16

Către Paulina Alecsandri

8 [1871 mai, Iași] 16

Către Marie Bogdan

9 1871 iunie 8, Mircești ..... 17—18

Către Edouard Grenier

10 1871 iunie 8, Mircești ..... 18—21

Către August Treboniu Laurian

11 1871 iulie 17, Mircești 22

Către Marie Bogdan

12 1871 august 1, Mircești ..... 22—24
13 1871 august 24, Mircești ..... 24—26

* Cuprinsul corespunde indicelui cronologic.

Către Scarlat Fălcoianu

14 1871 septembrie 28, Mircești ..... 26—29

Către Marie Bogdan

15 1871 octombrie 12, Mircești ..... 29—30

Către Edouard Grenier

16 1871 octombrie 12, Mircești ..... 31—35

Către Vasile Pogor

17 1871 octombrie 15, Mircești ..... 35—36

Către Ion Ghica

18 1871 octombrie 26, Mircești ..... 36—37

Către Iacob Negruzzi

19 [1871 noiembrie] 37

Către Ion Ghica

20 1871 decembrie 2, Mircești ..... 38—40
21 1871 [?] 14, Mircești 41

Către Iacob Negruzzi

22 1872 ianuarie 8, Mircești ..... 41—45

Către Marie Bogdan

23 1872 ianuarie 10, Mircești ..... 45—47

Către Iacob Negruzzi

24 1872 ianuarie 12, Mircești ..... 47—48
25 1872 ianuarie 24, Mircești 48
26 1872 ianuarie 26, Mircești 49

Către Marie Bogdan

27 1872 februarie 12, Mircești ..... 50—51

Către Iacob Negruzzi

28 1872 februarie 19, Mircești ..... 51—52

Către Paulina Alecsandri

29 [1872 februarie-martie, București] 52

Către Marie Bogdan

30 1872 martie, Mircești ..... 52—54

Către Iacob Negruzzi

31 1872 aprilie 1, Mircești ..... 54—55

Către Dim. A. Sturdza

32 1872 aprilie ..... 55—56

Către Gheorghe Hurmuzaki

33 1872 mai 4, Iași 56

Către V. I. Socec

34 1872 mai 7, Iași 57

Către Marie Bogdan

35 1872 mai 8/20, Mircești ..... 57—58

Către Iacob Negruzzi

36 1872 iunie 3/15, Mircești ..... 58—59

Către Paulina Alecsandri

37 [1872 iunie], Lindau ..... 59—60
38 [1872 iunie], Paris ..... 60—61
39 [1872 iulie a. 20], Paris ..... 62—63
40 1872 iulie 20, Paris ..... 63—64
41 1872 iulie [a.27], Paris ..... 64—65
42 1872 iulie 27, Paris 65
43 1872 iulie 29, Boulogne sur Mer 66
44 1872 august 20, Dieppe 67
45 1872 august, Paris 68
46 1872 setembrie 2, Paris ..... 69—70
47 1872 septembrie 21/octombrie 3, Paris 70

Către Marie Bogdan

48 1872 octombrie, Mircești ..... 71—72

Către Mihail Kogălniceanu

49 1872 [noiembrie] 2, Roman ..... 72—73

Către Marie Bogdan

50 1872 noiembrie 10, Mircești ..... 73—74
51 1872 decembrie 1, Mircești ..... 75—76

Către Paulina Alecsandri

52 [1872 decembrie 6—13], București ..... 76—77

Către Smărăndița Docan

53 [1872 decembrie a.15, Mircești] ..... 77—79

Către Paulina Alecsandri

54 [1872 decembrie 21], București ..... 79—80

Către Marie Bogdan

55 1872 decembrie 22, București ..... 80—81

Către Paulina Alecsandri

56 [1872 decembrie, 23] 81

Către Costache Negri

57 [1872 decembrie a.26], București ..... 82—83

Către Paulina Alecsandri

58 [1872 a. decembrie 26], București ..... 83—84
59 [1872 decembrie 27], București ..... 84—85
60 [1872 decembrie 28], București ..... 85—86
61 1873 ianuarie 1 86

Către Nicolae Pisoski

62 1873 februarie 2, Mircești ..... 86—87

Către Iacob Negruzzi

63 1873 februarie 6 87

Către Marie Bogdan

64 1873 februarie, Mircești ..... 88—89

Către Smărăndița Docan

65 [1873 februarie-martie] ..... 89—90

Către Marie Bogdan

66 1873 martie, Mircești ..... 90—92

Către Paulina Alecsandri

67 [1873, martie a. 30, București] 92

Către Hociung

68 [1873 martie a. 30], București ..... 92—93

Către Paulina Alecsandri

69 [1873 martie], București 93
70 [1873 martie, București] 94

Către Iacob Negruzzi

71 1873, martie, Mircești ..... 94—95

Către Marie Bogdan

72 1873, aprilie 20, Mircești ..... 95—97

Către un conte necunoscut din Cernăuți

73 1873 aprilie 21, Mircești ..... 97—98

Către Nicolae Pisoski

74 [1873 septembrie], Mircești ..... 98—99

Către Iacob Negruzzi

75 1873 octombrie 4, Mircești 99

Către Marie Bogdan

76 1873 octombrie, Mircești ..... 100—102
77 1873 octombrie 16/28, Mircești ..... 102—103

Către Bogdan Petriceicu Hasdeu

78 1873 noiembrie 21, Mircești 104
79 1873 decembrie, Mircești ..... 104—105

Către Iacob Negruzzi

80 1873 decembrie 14, Mircești ..... 105—106
81 1873 decembrie 14, Mircești 106
82 [1873 decembrie], Mircești ..... 106—107

Către Marie Bogdan

83 [1873 decembrie 29, Mircești] ..... 107—109

Către Ion Crăciunescu

84 [a. 1874] ..... 109—110

Către Iacob Negruzzi

85 1874 ianuarie 14, Mircești 111
86 1874 ianuarie 17, Mircești ..... 112—114

Către Carol Davila

87 1874 ianuarie 18/30, Mircești ..... 114—116

Către George Sion

88 1874 ianuarie 28, Mircești ..... 116—117

Către V. I. Socec

89 1874 ianuarie 31, Mircești ..... 117—118

Către Marie Bogdan

90 1874 februarie, Mircești ..... 118—120
91 1874 februarie 8/20, Mircești ..... 120—122

Către Paulina Alecsandri

92 [1874 ianuarie 14 — februarie 9, Iași] ..... 122—123
93 [1874 februarie, Iași] 123
94 [1874 februarie 9, Iași] 123

Către Georges Duca

95 [1874 februarie 18 sau 25, Mircești] ..... 124—126

Către Iacob Negruzzi

96 1874 februarie 25, Mircești ..... 126—127

Către Matei Millo

97 1874 februarie 25, Mircești ..... 127—129

Către Mihail Kogălniceanu

98 1874 martie, Mircești ..... 129—130

Către Iacob Negruzzi

99 1874 martie 2, Mircești 130
100 1874 martie 12, Mircești ..... 131—132

Către Marie Bogdan

101 1874 martie 30, Mircești ..... 133—134

Către George Steriadi

102 1874 aprilie 6, Mircești ..... 134—136

Către Marie Bogdan

103 1874 mai 1, Mircești ..... 136—138

Către George Sion

104 1874 mai, Mircești ..... 138—139

Către Matei Millo

105 1874 mai, Mircești ..... 140—141

Către Iacob Negruzzi

106 1874 mai 27, Mircești ..... 141—142

Către Marie Bogdan

107 1874 iunie 5, Mircești ..... 142—143

Către Titu Maiorescu

108 1874 iunie 12, București ..... 143—144

Către Marie Bogdan

109 1874 iunie 23, București ..... 144—146

Către Titu Maiorescu

110 1874 iunie 27, Mircești ..... 146—148

Către Paulina Alecsandri

111 1874 iulie 10 [s.n.], Viena 148
112 1874 iulie 4 [s.v.], Paris 149

Către Matei Millo

113 1874 septembrie 3, Mircești ..... 149—151

Către Titu Maiorescu

114 1874 septembrie 3, Mircești ..... 151—152

Către Iacob Negruzzi

115 1874 septembrie 4, Mircești 153

Către Matei Millo

116 1874 septembrie 6, Mircești ..... 153—157

Către Marie Bogdan

117 1874 octombrie 5, Mircești ..... 157—159

Către Iacob Negruzzi

118 1874 octombrie 7, Mircești ..... 159—160

Către Bogdan Petriceicu Hasdeu

119 1874 octombrie 8, Mircești 160

Către Iacob Negruzzi

120 1874 octombrie 10, Mircești 161
121 1874 octombrie 16, Mircești ..... 162—163

Către Marie Bogdan

122 1874 octombrie 28, Mircești ..... 163—165

Către Iacob Negruzzi

123 1874 octombrie, Mircești 165
124 1874 noiembrie 11, Mircești ..... 165—167

Către Marie Bogdan

125 1874 noiembrie 28, Mircești ..... 167—169

Către Iacob Negruzzi

126 1874 noiembrie, Mircești 170

Către Matei Millo

127 1874 [sfîrșitul anului], Mircești ..... 170—171
128 [1874 decembrie 14 s.v.], Mircești ..... 171—172

Către Marie Bogdan

129 1874 decembrie 18, Mircești ..... 173—174

Către George Sion

130 1874 decembrie 23, Mircești ..... 174—175
131 1874 decembrie 24, Mircești 175

Către Marie Bogdan

132 1874 decembrie 24, Mircești ..... 175—177

Către George Sion

133 1874 decembrie 31, Mircești ..... 177—178

Către Ventura

134 [1874] ..... 178—180

Către Iacob Negruzzi

135 [1874—1875] 180

Către Marie Bogdan

136 1875 ianuarie 2, Mircești ..... 181—182

Către Iacob Negruzzi

137 1875 ianuarie 10, Mircești ..... 182—183

Către Mihail Kogălniceanu

138 [1875 ianuarie 13], Mircești 183

Către Ion Ghica

139 1875 [ianuarie?] 18, Gara Mircești 184

Către Marie Bogdan

140 1875 ianuarie 30, Mircești ..... 184—185

Către Paulina Alecsandri

141 [1875 martie a.8, București] 186
142 1875 martie [8], București ..... 186—187
143 1875 martie 8, București ..... 187—188

Către Iacob Negruzzi

144 1875 martie, Gara Mircești 188

Către Mihail Kogălniceanu

145 1875 martie 12, Mircești ..... 189—190
146 187[?] [?], 14, Mircești - Roman 190

Către Titu Maiorescu

147 1875 martie 25, Mircești ..... 191—194

Către Iacob Negruzzi

148 1875 martie 28, Mircești ..... 194—195
149 1875 martie 29, Mircești 196

Către episcopul Isaia Vicol al Romanului

150 1875 martie 30, Mircești ..... 196—197

Către Gheorghe Hurmuzaki

151 1875 aprilie 8/20, Mircești ..... 197—198

Către Iacob Negruzzi

152 1875 aprilie 10, Mircești ..... 198—199

Către Mihail Kogălniceanu

153 1875 aprilie 19, Mircești ..... 199—200

Către Iacob Negruzzi

154 1875 aprilie 20, Mircești ..... 200—202

Către Marie Bogdan

155 1875 aprilie 27, Mircești ..... 202—204
156 1875 aprilie 30, Mircești ..... 205—207

Către Iacob Negruzzi

157 1875 mai 2, Mircești 207
158 1875 mai 5, Mircești 208

Către Matei Millo

159 1875 mai 14, Mircești ..... 208—209

Către Iacob Negruzzi

160 1875 mai 17, Mircești 210
161 1875 mai 18, Mircești ..... 210—211
162 1875 mai 21, Mircești ..... 211—212

Către Marie Bogdan

163 1875 mai 26, Mircești ..... 212—214

Către Matei Millo

164 1875 iunie 1, Mircești ..... 214—216

Către Costache Negri

165 [1875 iunie 10—18], Mircești ..... 216—218

Către Paulina Alecsandri

166 1875 [iunie] 18, București 218
167 1875 [iunie], București ..... 218—219
168 1875 iunie 24, București ..... 219—220
169 [1875 iunie, București] 220

Către Marie Bogdan

170 1875 iulie 8, Mircești ..... 220—223
171 1875 iulie 22, Mircești ..... 223—225

Către Philadelphe Cuénim

172 1875 august 29, Mircești ..... 226—227

Către Iacob Negruzzi

173 1875 septembrie 7, Mircești ..... 227—228
174 1875 septembrie 10, Mircești ..... 229—230
175 1875 septembrie 12, Mircești 230

Către regina Elisabeta

176 1875 septembrie 12, Mircești ..... 231—234
177 1875 septembrie 19, Mircești ..... 235—236

Către Iacob Negruzzi

178 1875 septembrie 20, Mircești 237
179 1875 septembrie 22, Mircești 238

Către Philadelphe Cuénim

180 1875 septembrie 23, Mircești ..... 238—239

Către Marie Bogdan

181 1875 septembrie [29 s.n.], Mircești ..... 239—242
182 1875 septembrie 28 [s.v.], Mircești ..... 242—243

Către Bogdan Petriceicu Hasdeu

183 1875 octombrie 4, Mircești ..... 243—244

Către Iacob Negruzzi

184 1875 octombrie 10, Mircești 244
185 1875 octombrie 14, Mircești 245

Către Marie Bogdan

186 1875 noiembrie 3, Mircești ..... 246—248

Către Iacob Negruzzi

187 1875 noiembrie 10, Mircești 249

Către Marie Bogdan

188 1875 noiembrie 21, Mircești ..... 249—250

Către Iacob Negruzzi

189 1875 noiembrie 26, Mircești ..... 250—251
190 1875 noiembrie 30, Mircești 251

Către Rucsanda

191 1875 decembrie 2, Mircești 252

Către Paulina Alecsandri

192 [1875 decembrie a. 7], București ..... 252—253
193 1875 decembrie 7, București ..... 253—254
194 [1875 decembrie p. 7, București] ..... 254—255
195 1875 [decembrie 13 sau 20], București 255

Către Marie Bogdan

196 1875 decembrie [17—20], București ..... 256—257
197 1875 decembrie 31 [s.v.], Mircești ..... 257—259

Către Mihail Ganițki

198 [fără dată] ..... 259—260

Către Ion Ghica

199 1876 ianuarie 19 [s.n.], Mircești 261

Către Iacob Negruzzi

200 1876 ianuarie 10, Mircești ..... 261—262

Către președintele societății „România Jună" din Viena

201 1876 ianuarie 12, Mircești ..... 262—263

Către Titu Maiorescu

202 1876 ianuarie 12, Mircești ..... 263—264

Către Costache Negri

203 1876 ianuarie 15, Mircești ..... 265—266

Către Iacob Negruzzi

204 1876 ianuarie 22, Mircești ..... 267—268

Către Marie Bogdan

205 1876 ianuarie 26, Mircești ..... 269—271

Către Iacob Negruzzi

206 1876 februarie 4, Mircești ..... 271—272

Către Titu Maiorescu

207 1876 februarie 6, Mircești ..... 272—273

Către Iacob Negruzzi

208 1876 februarie 10, Mircești ..... 273—274
209 1876 februarie 10, Mircești ..... 274—275

Către Marie Bogdan

210 1876 februarie 10, Mircești ..... 275—278

Către George Sion

211 1876 februarie 26, Mircești ..... 278—279

Către regele Carol I

212 1876 martie 3, Mircești ..... 279—280

Către George Sion

213 1876 martie 7, Mircești 280

Către Iacob Negruzzi

214 1876 martie 8, Mircești 281
215 1876 martie 11, Mircești ..... 281—282
216 1876 martie 14, Mircești ..... 282—283

Către George Sion

217 1876 martie 14, Mircești 284

Către Iacob Negruzzi

218 1876 martie 15, Mircești 285
219 1876 martie 17, Mircești ..... 285—286

Către Marie Bogdan

220 1876 martie 22, Mircești ..... 286—289

Către Iacob Negruzzi

221 1876 martie 28, Mircești ..... 289—290
222 1876 aprilie 2, Mircești 290

Către Constantin Essarcu

223 1876 aprilie 3, Mircești 291

Către Paulina Alecsandri

224 1876 aprilie 23, Viena ..... 291—292
225 1876 [aprilie 24, 26], Strassburg ..... 292—294

226 1876 mai, Paris ..... 294—295
227 1876 mai 15, Paris ..... 295—296

Către Smărăndița Docan

228 [1876 vara], Mircești ..... 296—297
229 [1876 vara], Mircești ..... 297—298

Către Costache Negri

230 1876 iulie 15, Mircești ..... 298—300

Către mitropolitul Iosif Naniescu

231 1876 octombrie 12 [s.n.], Ocna 301

Către Alexandru Șendrea

232 [1876 octombrie], Tîrgu-Ocna 301

Către Mihalcea

233 [1876 octombrie], Tîrgu-Ocna 302

Către Smărăndița Docan

234 [1876 octombrie] ..... 302—303

Către Nicolae Gane

235 1876 octombrie 26, Mircești 303

Către Aglae Allaux

236 1876 octombrie 27, Mircești ..... 304—306

Către Maria Scarlat Fălcoianu

237 1876 noiembrie 2, Mircești 307

Către Nicolae Gane

238 1876 noiembrie 9, Mircești ..... 307—308

Către Paulina Alecsandri

239 [1877 ianuarie], Iași 308
240 [1877] ianuarie, Iași ..... 309—310
241 1877 februarie 1, Iași 310
242 1877 [februarie], Iași ..... 311—312

Către Cleopatra Cantacuzino

243 1877 februarie 10, Mircești ..... 312—314

Către Georges Duca

244 1877 februarie 10, Mircești ..... 314—316

Către Marie Bogdan

245 1877 martie 16/28, Mircești ..... 316—319

Către Nicolae Pisoski

246 [1877 martie] ..... 320—321

Către Marie Bogdan

247 1877 aprilie [a.6], Mircești ..... 321—323

Către Lucie Duca

248 1877 aprilie 6, Mircești ..... 323—325

Către Paulina Spiro-Paul

249 1877 aprilie 18, Mircești ..... 325—326

Către Mihail Kogălniceanu

250 1877 aprilie 19, Mircești ..... 327—328

Către Edouard Grenier

251 1877 mai 16, Mircești ..... 328—332

Către Lucie Duca

252 1877 mai 28, Mircești ..... 332—334
253 1877 iulie 2, Mircești ..... 334—335

Către Ludovic Schondorf

254 1877 iulie 11, Mircești ..... 336—338

Către I. Alex. Lapedat

255 1877 iulie 24, Mircești ..... 338—339

Către Nicolae Pisoski

256 1877 septembrie 5, Mircești 339

Către regina Elisabeta

257 1877 septembrie 20, Mircești ..... 339—342

Către Nicolae Pisoski

258 1877 septembrie 25, Mircești 343
259 1877 octombrie 1, Iași ..... 343—344
260 [1877 octombrie 2], Mircești 344

Către Georges Duca

261 1877 octombrie 2, Mircești ..... 344—345

Către Aglae Allaux

262 1877 octombrie 5, Mircești ..... 346—348

Către Smărăndița Docan,

263 [1877 octombrie p. 6] ..... 348—349

Către Grigore Alexandrescu

264 1877 octombrie 14, Mircești ..... 349—350

Către Iacob Negruzzi

265 1877 octombrie 22, Mircești ..... 350—351

Către Lucie Duca

266 1877 octombrie 23, Mircești ..... 352—354

Către Edouard Grenier

267 1877 noiembrie 1, Mircești ..... 354—358

Către Esmeralda Gardeev

268 1877 noiembrie 6, Galați 359

Către Lucie Duca

269 1877 noiembrie 10, Mircești ..... 360—361

Către ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice

270 1877 noiembrie 24, Mircești 362

Către Iacob Negruzzi

271 1877 decembrie 1, Mircești ..... 362—363
272 1877 decembrie 4, [Mircești] 363

Către Lucie Duca

273 1877 decembrie 4, Mircești ..... 364—366

Către Iacob Negruzzi

274 1877 decembrie 9 366
275 [1877 decembrie 9—12, Mircești] 367
276 1877 decembrie 12, Mircești ..... 367—369

Către Lucie Duca

277 1877 decembrie 12, Mircești 370

Către Elena Beldiman

278 1877 decembrie 12, Mircești 371

Către Iacob Negruzzi

279 1877 decembrie 14, Mircești ..... 371—372
280 1877 decembrie 15, Mircești ..... 372—373
281 [1877 decembrie] ..... 373—374

Către I. Alex. Lapedat

282 1877 decembrie 16, Mircești 374

Către Iacob Negruzzi

283 1877 decembrie 20, Mircești ..... 375—376
284 1877 decembrie 22, Mircești 376

Către Grigore Ventura

285 1877 decembrie 28, Mircești ..... 376—378

Către Iacob Negruzzi

286 1877 decembrie 29, Mircești ..... 378—379

Către Ștefan Albu

287 1877 decembrie 30, Mircești ..... 379—380

Către Iacob Negruzzi

288 1878 ianuarie 3, Mircești 380

Către Nicolae Gane

289 1878 ianuarie 5, Mircești ..... 380—381

Către Ion Ghica

290 1878 ianuarie 18 [s.n.], Mircești 381

Către Mihail Kogălniceanu

291 1878 ianuarie 19 [s.n.], Gara Mircești 381

Către Grigore Ventura

292 1878 ianuarie 9, Mircești 382

Către Iacob Negruzzi

293 1878 ianuarie 21, Mircești 383

Către Mihail Kogălniceanu

294 [1878, începutul lunii februarie, Mircești] ..... 384—385
295 1878, februarie 9 [s.n.], Gara Mircești 385
296 [1878] februarie 11 [s.n.], Gara Mircești ..... 385—386
297 1878 februarie 16 [s.n.], Mircești ..... 386—387
298 1878 februarie 19 [s.n.], Mircești 387

Către Iacob Negruzzi

299 1878 februarie 8, Mircești ..... 387—388
300 [1878 februarie 9—16] ..... 388—389
301 1878 februarie 17, Mircești 389
302 1878 februarie 20, Mircești ..... 389—391

Către I. Alex. Lapedat

303 1878 februarie 20, Mircești ..... 391—394

Către Iacob Negruzzi

304 1878 februarie 22, Mircești ..... 394—396
305 1878 martie 24, Mircești ..... 396—397
306 1878 aprilie 12, Mircești ..... 397—399

Către Nicolae Hurmuzaki

307 1878 aprilie 14, Mircești 399

Către Iacob Negruzzi

308 1878 aprilie 28, Mircești ..... 399—400
309 1878 mai 2, Mircești ..... 400—401

Către Alphonse Roque-Ferrier

310 [1878 mai p. 3] 401

Către Iacob Negruzzi

311 1878 mai 16, Mircești ..... 402—404
312 1878 mai 18, Mircești ..... 404—405

Către Albert de Quintana y Combis

313 [1878 mai] ..... 405—406

Către redacția ziarului „Telegraful român"

314 [1878 mai], Gara Mircești 406

Către Petrescu, reprezentantul junimii hușene

315 [1878 mai, Mircești] 406

Către bărbierul N. Clatinos

316 [1878 mai] 407

Către dr. Pop, reprezentantul orașului Brașov

317 [1878 mai], București 407

Către studenții Universității din Iași

318 [1878 mai], Iași 407

Către românii din Sibiu

319 [1878 mai], Gara Mircești 408

Către Paulina Alecsandri

320 [1878 mai 24], București 408

Către elevii școlii nr. 1 din Păcurari (Iași)

321 1878 mai 24, București ..... 408—409

Către Lascăr Rosetti

322 1878, mai 26, București ..... 409—410

Către Paulina Alecsandri

323 [1878 mai 31], București ..... 410—411

Către Nicolae Hurmuzaki

324 1878 mai 31, București 411

Către Nicolae Luchian, reprezentantul artiștilor Teatrului Național din Iași

325 [1878 iunie, Mircești] 411

Către dr. Alexei, reprezentantul învățătorilor români din Năsăud

326 [1878 iunie] 412

Către Alexiu Olariu, reprezentantul românilor din din Ilia-Mureșeană

327 [1878 iunie] 412

Către Iacob Bologa, vicepreședinte al „Astrei"

328 [1878 iunie] ..... 412—413

Către Alexandru Lazaru, reprezentantul românilor din Abrud

329 [1878 iunie], Gara Mircești (România) 413

Către Frédéric Mistral

330 1878 iunie 1, Mircești ..... 413—415

Către Albert de Quintana y Combis

331 1878 iunie 1, Mircești, România ..... 415—418

Către Iosif Vulcan

332 1878 iunie 1, București ..... 418—419

Către românii din Deva

333 1878 iunie 3, Gara Mircești 419

Către Pietro Mezzetti

334 1878 iunie 5, Mircești ..... 419—420

Către d-na E.P., reprezentanta doamnelor din „Societatea națională din Bucovina"

335 1878 iunie 5, Mircești 420

Către dr. Mihail Obedenaru

336 1878 iunie 6, Mircești ..... 421—422

Către Aron Hamsea

337 1878 iunie 8, Mircești ..... 422—423

Către Nicolae Pisoski

338 1878 iunie 10, Mircești 423
339 1878 iunie 11, Mircești ..... 423—424

Către Dim. A. Sturdza

340 1878 iunie 12, Mircești ..... 424—425

Către Grigore Ventura

341 1878 iunie 12, Mircești ..... 426—427

Către rabinul A. Taubes

342 1878 iunie 14, Mircești 427

Către O. Blasianu

343 1878 iunie 14, Mircești 428

Către Pietro Mezzetti

344 1878 iunie 15, Mircești 429

Către Iacob Negruzzi

345 1878 iunie 25, Mircești ..... 430—431

Către Alimpiu Barbolovici, președintele „Astrei" din Băsești

346 1878 iulie 1, Mircești ..... 431—432

Către C.M.S. Rabener

347 1878 iulie 2, Mircești 432

Către Albert de Quintana y Combis

348 1878 iulie 6/18, Mircești ..... 433—434

Către Domenico Muti

349 1878 iulie 12/24, Mircești ..... 434—435

Către Gheorghe Hurmuzaki

350 1878 iulie 15, Mircești ..... 436—437
351 1878 iulie 19, Mircești 437

Către Israel Teller

352 1878 iulie 30, Mircești 438

Către Iosif Vulcan

353 1878 iulie 30, Mircești ..... 438—439

Către V. A. Urechia

354 1878 august 30, Mircești ..... 439—440

Către N. Droc Barcian
reprezentantul cetățenilor orașului București

355 1878 septembrie 20, Mircești ..... 440—441

Către Iosif Vulcan

356 1878 septembrie 20, Mircești ..... 441—442

Către Zaharia Antinescu

357 1878 septembrie 24, Mircești 442

Către Hausknecht

358 1878 septembrie 30, Mircești 443

Către Iacob Negruzzi

359 1878 octombrie 3, Mircești ..... 443—444

Către Străjescu

360 1878 octombrie, Mircești ..... 444—445

Către Paulina Alecsandri

361 [1878 octombrie 14], București ..... 445—446

Către baronul A. de Herz

362 1878 octombrie 22, Mircești ..... 446—448

Către Pietro Mezzetti

363 1878 noiembrie 3, Mircești ..... 448—449

Către Ion Ghica

364 1878 noiembrie 12, Mircești ..... 449—450

Către Iacob Negruzzi

365 1878 noiembrie 12, Mircești ..... 450—451

Către Mihail Kogălniceanu

366 1878 noiembrie 24, Mircești ..... 451—452

Către Iancu Alecsandri

367 1878 noiembrie 26, Mircești ..... 452—454

Către Dim. A. Sturdza

368 1878 noiembrie 29, Iași ..... 454—456

Către Iacob Negruzzi

369 [1878 noiembrie 29—30] 456

Către V. A. Urechia

370 1878 decembrie 7, Mircești ..... 457—458

Către Nicolae Pisoski

371 [1878 decembrie] 18 [s.n.], Oficiul Mircești 458

Către Ion Ghica

372 1878 decembrie 10, Mircești ..... 458—461

Către Dim. A. Sturdza

373 1878 decembrie 10, Mircești ..... 462—464

Către Iacob Negruzzi

374 1878 decembrie 16, Mircești ..... 464—465

Către I. Pop Florantin

375 1878 decembrie 19, Mircești 466

Către Albert de Quintana y Combis

376 1878 decembrie 25, Mircești, România ..... 466—468

Către Carol Miculi

377 1879 ianuarie 1, Mircești ..... 468—469

Către Nicolae Pisoski

378 [1879 ianuarie] 13 [s.n.], Mircești 470

Către Mihail Obedenaru

379 1879 ianuarie 4, Mircești 470

Către Albert de Quintana y Combis

380 1879 ianuarie 4, Mircești ..... 471—472

Către Ion Ghica

381 187[9] ianuarie 21, Roman 472

Către Edouard Grenier

382 1879 ianuarie 473

Către Lucie Duca

383 1879 februarie 5, Mircești ..... 473—476

Către Carol Miculi

384 1879 martie 12, Paris ..... 476—477

Către Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio

385 1879 martie 16, Mircești ..... 478—479

Către Nicolae Pisoski

386 [1879 martie], Mircești 479

Către Paulina Alecsandri

387 1879 martie 18, București 480

Către Pietro Mezzetti

388 1879 martie 25, Mircești ..... 480—481

Către Iacob Negruzzi

389 1879 aprilie 11, Mircești ..... 481—482

Către Iancu Alecsandri

390 1879 aprilie 20, Mircești ..... 482—489

Către Nicolae Pisoski

391 1879 aprilie 22, Roman 489

Către N. Ionescu

392 1879 aprilie 27, Mircești 490

Către Ion Ghica

393 [1879, 1880 aprilie], Mircești 491

Către Mihail Kogălniceanu

394 1879 [mai], 9 [s.n.] 492

Către Paulina Alecsandri

395 [1879] iunie 29, București ..... 492—493

Către Mihail Kogălniceanu

396 1879 august 4, Mircești ..... 493—494

Către Eugen Alcaz

397 1879 august 10, Mircești 495

Către Paulina Alecsandri

398 1879 septembrie 5, București 496
399 [1879 septembrie], București ..... 496—497
400 [1879 septembrie], București ..... 497—498

Către Nicolae Pisoski

401 1879 septembrie 16, Mircești ..... 498—499

Către Paulina Alecsandri

402 [1879 septembrie 21] ..... 499—500

Către Georges Duca

403 1879 septembrie 22, București ..... 500—501

Către Paulina Alecsandri

404 [1879 septembrie 26], București 501
405 [1879 octombrie], București 502
406 [1879 octombrie 12], București ..... 502—503
407 1879 octombrie 14, București ..... 503—504
408 [1879 octombrie], București ..... 504—505
409 1879 octombrie 16, București 506
410 [1879 octombrie], București ..... 506—507

Către Ion Ghica

411 1879 noiembrie 5, Mircești ..... 507—510
412 1879 noiembrie 6, Mircești ..... 511—513

Către Pietro Mezzetti

413 1879 noiembrie 9, Mircești ..... 513—514

Către Nicolae Pisoski

414 1879 noiembrie 9, Mircești ..... 514—515

Către Ion Ghica

415 1879 noiembrie 10, Mircești ..... 516—519

Către Alexandru Cantacuzino

416 1879 noiembrie, Mircești ..... 519—521

Către Ion Ghica

417 [1879 noiembrie], Mircești ..... 521—525

Către Alexandru Papadopol-Calimah

418 1877 noiembrie 14, Mircești 525

Către Pietro Mezzetti

419 1879 noiembrie 18, Mircești 526

Către Radu Rosetti

420 1879 noiembrie 24, Mircești ..... 526—528

Către Vasile Pogor

421 1879 noiembrie 29, Mircești ..... 528—529

Către Iacob Negruzzi

422 [1879 noiembrie] 529

Către Ion Ghica

423 1879 decembrie 10, Mircești ..... 529—530

Către Alexandru Papadopol-Calimah

424 1879 decembrie 17, Mircești ..... 530—531

Către Ion Ghica

425 1879 decembrie 20, Mircești ..... 531—534
426 1879 decembrie 20, Mircești ..... 534—535

Către Mihail Kogălniceanu

427 [1879], Mircești ..... 535—536

Către Arthur Baligot de Beyne

428 [1879 sfîrșit — 1880 început] ..... 536—538

Către Vasile Boerescu

429 [1879] 538

Către Ion Ghica

430 [1879] 539

Către Grigore Ventura

431 1880 ianuarie 1 ..... 539—540

Către Ion Ghica

432 1880 [ianuarie], Mircești ..... 540—541
433 1880 ianuarie 5, Mircești ..... 541—542

Către V. A. Urechia

434 1880 ianuarie 5, Mircești 542

Către Ion Ghica

435 1880 ianuarie 8, Mircești ..... 543—544
436 1880 ianuarie 12, Mircești ..... 544—546

Către Alexandru Papadopol-Calimah

437 1880 ianuarie 14, Mircești ..... 546—547

Către Grigore Ventura

438 1880 ianuarie 15, Mircești ..... 547—550

Către Ion Ghica

439 1880 ianuarie 16, Mircești ..... 550—551
440 1880 februarie 1, Mircești 551

Către Iacob Negruzzi

441 1880 februarie 5, Mircești ..... 552—553

Către Nicolae Pisoski

442 1880 februarie 7, Mircești 553

Către V. A. Urechia

443 1880 februarie 8, Mircești 554

Către Iacob Negruzzi

444 1880 februarie 11, Mircești 554

Către Ion Ghica

445 1880 februarie 28, Mircești ..... 555—556

Către Paulina Alecsandri

446 1880 martie 9, București ..... 556—557
447 1880 martie 15, București ..... 557—558
448 1880 martie 16, București ..... 558—559
449 1880 martie 17, București 559
450 [1880 martie, București] ..... 559—560
451 1880 martie 20, București ..... 560—561
452 1880 martie 26 561
453 1880 aprilie 31, București ..... 561—562
454 1880 aprilie 6, București ..... 562—363

Către Nicolae Pisoski

455 1880 aprilie 17, Mircești ..... 563—564

Către Oreste Dlujanschi

456 1880 aprilie 18, Mircești 564

Către Ion Ghica

457 1880 mai 1, Mircești ..... 564—568
458 1880 mai 7, Mircești ..... 568—570
459 1880 mai 14, Mircești 570
460 1880 mai 14, Mircești ..... 570—572
461 1880 mai 15, Mircești ..... 573—574
462 1880 mai 25, Mircești ..... 574—575
463 [1880 mai p. 25, Mircești] ..... 575—576
464 1880 mai p. 25], Mircești ..... 576—578

Către Iacob Bologa, președintele „Astrei"

465 1880 mai 28 [s.v.], Mircești 578

Către Ion Ghica

466 1880 iunie 3, Mircești, ... 579
467 1880 iunie 6, Mircești ..... 580—581
468 [1880 iunie 8], Mircești ..... 581—583

Către Georges Duca

469 1880 iunie 8, Mircești ..... 584—586

Către V. A. Urechia

470 1880 iunie 8, Mircești 586

Către Ion Ghica

471 [1880 iunie p. 8, Mircești] ..... 586—587

Către V. A. Urechia

472 1880 iunie 13, Mircești ..... 587—588

Către Iacob Negruzzi

473 1880 iunie 14, Mircești 588

Către Ion Ghica

474 [1880 iunie 16], Mircești 589
475 [1880 iunie 17], Mircești ..... 590—591

Către Iacob Negruzzi

476 1880 iunie 20, Mircești 591

Către Alexandru Papadopol-Calimah

477 1880 iunie 21, Mircești ..... 592—593

Către Euharia Duca

478 1880 iunie 22, Mircești ..... 593—596

Către Ion Ghica

479 1880 iunie 27, Mircești ..... 597—599
480 [1880 iunie 26—28, Mircești] 599
481 1880 iunie 29, Mircești ..... 599—600

Către Euharia Duca

482 1880 iunie 30, Mircești ..... 600—602

Către Paulina Alecsandri

483 1880 iulie 7, Sinaia 603
484 1880 iulie 14, Sinaia ..... 603—604

Către Ion Ghica

485 1880 iulie, Sinaia ..... 604—605
486 1880 iulie 17, Sinaia ..... 605—606

Către Paulina Alecsandri

487 1880 iulie 25, Sinaia 607

Către Ion Ghica

488 [1880 iulie], Sinaia ..... 607—608
489 1880 iulie 28, Sinaia ..... 608—609

Către Paulina Alecsandri

490 1880 [iulie], Sinaia 609

Către Ion Ghica

491 1880 august 7, Mircești 610
492 1880 august 9, Mircești 611

Către Mihail Obedenaru

493 1880 august 16/28, Mircești ..... 612—613

Către Petru Vasile Grigoriu

494 1880, august 16, Mircești ..... 613—614

Către Iacob Negruzzi

495 1880 august 17, Mircești ..... 614—615
496 1880 august 30, Mircești 615

Către Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio

497 1880 septembrie 1, Mircești ..... 615—616

Către Iacob Negruzzi

498 1880 septembrie 2, Mircești 616
499 1880 septembrie 8, Mircești ..... 616—617

Către Ion Ghica

500 1880 septembrie 26, Iași ..... 617—618

Către Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio

501 1880 octombrie 1, Mircești ..... 619—620

Către Ion Ghica

502 1880 octombrie 2, Mircești ..... 620—622
503 1880 octombrie 9, Iași ..... 622—624

Către Mihail Jora

504 [1880 octombrie 14] ..... 624—625

Către Paulina Alecsandri

505 [1880 octombrie a.20], Iași 625

Către Grigoriu Silași

506 1880 octombrie 26 [s.n.], Mircești ..... 625—626

Către Paulina Alecsandri

507 1880 octombrie 26, București ..... 626—627

Către Ion Ghica

508 1880 octombrie 31, Mircești ..... 627—628

Către Iacob Negruzzi

509 1880 noiembrie 9, Mircești 628

Către Paulina Alecsandri

510 1880 noiembrie 16 ..... 628—629
511 1880 noiembrie 18, București ..... 629—630
512 1880 noiembrie 24, București ..... 630—631

Către regina Elisabeta

513 1880 decembrie 2 ..... 631—632

Către Ion Ghica

514 1880 decembrie 5 632

Către Mihail Obedenaru

515 1880 decembrie 6, București ..... 633—634

Către Ion Ghica

516 1880 decembrie 17, Mircești ..... 634—636
517 1880 decembrie 20, Mircești ..... 636—637
518 1880 decembrie 23, Mircești ..... 638—639

Către Alexandru Papadopol-Calimah

519 1880 decembrie 23, Mircești 640

Către Alexandru Macedonski

520 1880 decembrie 25, Mircești 641

Către Ion Ghica

521 1880 decembrie 27, Mircești ..... 641—643

Către Iacob Negruzzi

522 1880 decembrie 28, Mircești 644

Către Iosif Vulcan

523 1880 decembrie 30, Mircești 645

Către Nicolae Luchian

524 1880 645

Către Petru Vasile Grigoriu

525 1881, Mircești 646

Către Lucie Duca

526 1881 ..... 646—647

Către Alexandru Papadopol-Calimah

527 1881 ianuarie 2, Mircești 647

Către Ion Ghica

528 1881 ianuarie 3, Mircești ..... 647—650
529 1881 ianuarie 7, Mircești ..... 650—652

Către Iacob Negruzzi

530 1881 ianuarie 11, Mircești ..... 652—653

Către Ion Ghica

531 1881 ianuarie 11, Mircești ..... 654—655

Către Iosif Vulcan

532 1881 ianuarie 12, Mircești 656

Către Ion Ghica

533 1881 ianuarie 13, Mircești ..... 656—659

Către V. I. Socec

534 1881 ianuarie 15, Mircești 659

Către Iacob Negruzzi

535 1881 ianuarie 16, Mircești 660

Către Ion Ghica

536 1881 ianuarie 17, Mircești ..... 660—664

Către V. A. Urechia

537 1881 ianuarie 18, Mircești ..... 664—665

Către Alexandru Macedonski

538 1881 ianuarie 24, Mircești ..... 665—666

Către Iacob Negruzzi

539 1881 ianuarie 26, Mircești 667

Către Ion Ghica

540 1881 ianuarie 28, Mircești ..... 667—669

Către Iosif Vulcan

541 1881 februarie 2/14, Mircești ..... 670—671

Către Ion Ghica

542 1881 februarie 6/18, Mircești ..... 671—673

Către Mihail Obedenaru

543 1881 februarie 19, Mircești 674

Către Ion Ghica

544 1881 februarie 11/23, Mircești ..... 675—676

Către V. I. Socec

545 1881 februarie 12/24, Mircești ..... 676—677

Către Ion Ghica

546 1881 februarie 12/24, Mircești ..... 677—678

Către Iancu Alecsandri

547 1881 februarie 12/24, Mircești ..... 678—681

Către Ion Ghica

548 [1881 februarie a.23], Mircești ..... 681—682

Către Iosif Vulcan

549 1881 februarie 24, Mircești 682

Către Ion Ghica

550 1881 februarie 25, Mircești ..... 683—686

Către Mihail Obedenaru

551 1881 februarie 26, Mircești ..... 686—687

Către V. A. Urechia

552 1881 februarie 28, Mircești 687

Către Ion Ghica

553 1881 martie 1, Mircești ..... 688—690

Către redacția ziarului [?]

554 [1881 martie] ..... 690—691

Către Ion Ghica

555 [1881 martie 1], Mircești ..... 691—692

Către Arthur Baligot de Beyne

556 1881 martie 6/18, Mircești ..... 693—695

Către Iacob Negruzzi

557 1881 martie 10, București 695

Către Iancu Alecsandri

558 1881 martie 14/28, București .....696—697

Către Grigore Ventura

559 1881 martie 27, București ..... 697—698

Către Ion Ghica

560 1881 aprilie 12, Mircești ..... 698—699
561 1881 aprilie 15, Mircești ..... 699—701
562 1881 aprilie 24, Mircești ..... 701—703
563 1881 aprilie 26, Mircești ..... 703—706
564 1881 aprilie 28, Mircești ..... 707—709

Către Marie Bogdan

565 1881 aprilie 28, Mircești ..... 709—711

Către Simion Florea Marian

566 1881 aprilie 28, Mircești ..... 711—712

Către Oreste Dlujanschi

567 1881 mai 6/18, Mircești 713

Către Ion Ghica

568 1881 mai 7/19, Mircești ..... 713—715

Către Leon Negruzzi

569 1881 mai 8, Mircești ..... 715—716

Către Ion Ghica

570 1881 mai 14, Mircești ..... 716—719

Către Titu Maiorescu

571 1881 mai 14/26, Mircești ..... 719—721

Către Ion Ghica

572 1881 mai 25, Mircești ..... 721—723
573 1881 mai 29, Mircești ..... 723—726

Către Pantazi Ghica

574 1881 mai 31 ..... 726—727

Către Ion Ghica

575 1881 iunie 15, Mircești ..... 727—728

Către dr. I. C. Drăgescu

576 1881 iunie 15, Mircești 729

Către V. A. Urechia

577 1881 iunie 22, Mircești 730

Către Catinca Negri

578 1881 iunie 25, Mircești ..... 731—733

Către Mihail Obedenaru

579 1881 iunie 28, Mircești ..... 733—734

Către Ion Ghica

580 1881 iunie 29, Mircești ..... 735—737
581 1881 iulie 3/15, Mircești ..... 738—740

Către Iacob Negruzzi

582 1881 iulie 3 ..... 740—741

Către V. Damian, președintele „României June" din Viena

583 1881 iulie 5, Gara Mircești 741

Către Ion Ghica

584 1881 iulie 6/18, Mircești ..... 741—743
585 1881 iulie 6/18, Mircești ..... 743—744

Către Bonifaciu Florescu

586 1881 iulie 9/21, Mircești ..... 744—745

Către Oreste Dlujanschi

587 1881 iulie 9/21, Mircești ..... 745—746

Către Grigoriu Silași

588 1881 iulie 12/24, Mircești ..... 746—747

Către V. Damian, președintele „României June" din Viena

589 1881 iulie 12/24, Mircești ..... 747—748

Către V. A. Urechia

590 [1881 iulie p. 12/24] 748

Către Eufrosina Popescu

591 1881 iulie 14, Mircești ..... 749—750

Către Eduard Hübsch

592 1881 [iulie a. 22], Mircești ..... 750—752

Către Pietro Mezzetti

593 1881 iulie 22, Mircești ..... 752—753

Către Iacob Negruzzi

594 1881 iulie 24, Mircești ..... 753—754

Către Titu Maiorescu

595 1881 august 12, Mircești 754

Către Ion Ghica

596 1881 august 16/28, Mircești ..... 755—757

Către V. A. Urechia

597 1881 august 17, Mircești ..... 757—758

Către Lucie Duca

598 1881 august 21, Mircești ..... 758—759

Către Titu Maiorescu

599 1881 august 21, Mircești 760

Către Nicolae Pisoski

600 1881 august 24, Mircești ..... 760—761

Către Ion Ghica

601 1881 septembrie 8, Mircești ..... 761—765

Către Pietro Mezzetti

602 1881 septembrie 16, Mircești ..... 765—766

Către Bonifaciu Florescu

603 1881 septembrie 16, Mircești ..... 766—767

Către Iacob Negruzzi

604 1881 septembrie 17, Mircești ..... 767—768
605 [1881 septembrie 18—20], Mircești 768

Către V. I. Socec

606 1881 septembrie 20, Mircești 768

Către Lascăr Rosetti

607 1881 septembrie 24, Mircești ..... 769—770

Către Iacob Negruzzi

608 1881 septembrie 26, Mircești ..... 770—771

Către Alexandru Papadopol-Calimah

609 1881 septembrie 26, Mircești ..... 772—774

Către Ion Ghica

610 1881 octombrie 1, Mircești ..... 774—777

Către Paulina Alecsandri

611 [1881 octombrie a.6], București 778
612 1881 octombrie 6, București 778
613 1881 octombrie 8, București 779
614 1881 octombrie 9, București 779
615 1881 octombrie 10, București 780
616 [1881 octombrie 11—16], București 780
617 [1881 octombrie a.16], București 781

Către Iacob Negruzzi

618 1881 octombrie 17, Mircești 782

Către George Steriadi

619 1881 octombrie 19, Mircești ..... 782—783

Către Lascăr Rosetti

620 1881 octombrie 19, Mircești ..... 783—784

Către Oreste Dlujanschi

621 1881 octombrie 20 785

Către Ion Ghica

622 1881 octombrie 29, Mircești ..... 785—786

BIBL. UNIV. CLUJ-N.
Nr. 632 1986

Lectori: ELISABETA BRÂNCUȘ și DACIANA VLĂDOIU
Tehnoredactor: AURELIA ANTON

Bun de tipar: 29.X.1985
Coli editură: 49,37; Coli tipar: 72; Planșe tipo: 8

Tiparul executat sub comanda
nr. 391 la
Întreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918",
str. Grigore Alexandrescu nr. 89-97
București,
Republica Socialistă România

Către Bonifaciu Florescu

603 1881 septembrie 16, Mircești ..... 766—767

Către Iacob Negruzzi

604 1881 septembrie 17, Mircești ..... 767—768
605 [1881 septembrie 18—20], Mircești 768

Către V. I. Socec

606 1881 septembrie 20, Mircești 768

Către Lascăr Rosetti

607 1881 septembrie 24, Mircești ..... 769—770

Către Iacob Negruzzi

608 1881 septembrie 26, Mircești ..... 770—771

Către Alexandru Papadopol-Calimah

609 1881 septembrie 26, Mircești ..... 772—774

Către Ion Ghica

610 1881 octombrie 1, Mircești ..... 774—777

Către Paulina Alecsandri

611 [1881 octombrie a.6], București 778
612 1881 octombrie 6, București 778
613 1881 octombrie 8, București 779
614 1881 octombrie 9, București 779
615 1881 octombrie 10, București 780
616 [1881 octombrie 11—16], București 780
617 [1881 octombrie a.16], București 781

Către Iacob Negruzzi

618 1881 octombrie 17, Mircești 782

Către George Steriadi

619 1881 octombrie 19, Mircești ..... 782—783

Către Lascăr Rosetti

620 1881 octombrie 19, Mircești ..... 783—784

Către Oreste Dlujanschi

621 1881 octombrie 20 785

Către Ion Ghica

622 1881 octombrie 29, Mircești ..... 785—786

Către Bonifaciu Florescu

623 1881 octombrie 30, Mircești 786

Către Ion Ghica

624 [1881 octombrie p. 29], Mircești 787

Către Lascăr Rosetti

625 1881 noiembrie 9, Mircești 788

Către Iacob Negruzzi

626 1881 noiembrie 11, Mircești 788

Către Nicolae Pisoski

627 1881 decembrie 1, Mircești 789

Către Alexandru Papadopol-Calimah

628 1881 decembrie 2, Mircești ..... 789—790

[Către William Bonaparte Wyse]

629 1881 decembrie 7, București ..... 790—791

Către Iosif Vulcan

630 1881 decembrie 8/20, Mircești ..... 791—792

Către Ion Ghica

631 1881 decembrie 10/22, Mircești ..... 792—795
632 1881 decembrie 26 [s.n.], Iași ..... 795—797
633 1881 decembrie 17/29, Mircești ..... 798—802

Către regina Elisabeta

634 1881 decembrie 19, Mircești ..... 802—808

Note 809
Listă de scrisori de la V. Alecsandri, din perioada 1871—1881, cunoscute numai din diverse semnalări 1059
Indice de opere ale lui V. Alecsandri amintite în scrisori și note 1067
Indice de opere și periodice amintite în scrisori și note 1071
Indice de nume 1077
Indice al scrisorilor pe destinatari, grupate cronologic 1093